ORSON SCOTT CARD

născuți pe pământ

Orson Scott Card

Născuţi pe Pământ

Traducere: Radu Săndulescu

Titlu original: Earthborn

Nemira, 2013

Lui Jerry şi Gail Argetsinger:

Înainte de alaiul cel pestriţ,
înainte de costume,
înainte de a fi distribuiţi în rolurile pe care le jucăm azi,
m-aţi învăţat cum să creez o dragoste durabilă.

PERSONAJELE

Notă despre convenţiile numelor

Printre fiinţele umane Nafari există acum obiceiul la persoanele de vază să-şi adauge la nume titluri onorifice. În mod formal, titulatura onorifică este aşezată la începutul numelui, în aşa fel încât la ocazii oficiale regele din Darakemba este Ak-Moti; dar este mult mai răspândită maniera de a adăuga numele la urmă, precum Motiak. Anumite denumiri onorifice sunt modificate pentru a se combina cu numele, iar unele nume cu denumirile onorifice. Astfel, atunci când Jamim era moştenitor, el se numea Ha-Jamim sau Jamimha, în maniera normală; dar în calitate de rege el era numit Ka-Jamim sau Jamimka (comparativ cu Nuak/Ak-Nu şi Motiak/Ak-Moti); iar în calitate de fost rege el este numit Ba-Jamim sau Jamimba (comparativ cu Nuab/Ab-Nu şi Motiab/Ab-Moti).

Titlurile onorifice pentru bărbaţi sunt: Ak/Ka, însemnând ”rege domnitor”; Ha/Akh, ”moştenitor”; Ab/Ba, ”ex-rege”; Ush, ”războinic puternic”; Dis, ”fiu iubit”; Og/Go, ”mare preot”; Ro/Or, ”învăţător înţelept”; Di/Id, ”trădător”. Titlurile onorifice pentru femei sunt: Dwa, ”mamă a moştenitorului“ (indiferent dacă ea este în viaţă sau a murit); Gu/Ug, ”cea mai onorată soţie a regelui”; Ya, ”măreaţă femeie milostivă”.

În plus, silaba da este întrebuinţată ca termen generic de alint şi este inserată la sfârşitul unui nume de obicei prescurtat, dar înaintea oricăror titluri onorifice adăugate. Astfel, Chebeya, în particular, îi spune soţului ei ”Kmadaro”, care se compune din (A) kma + da (alint) + *ro* (termen onorific însemnând ”mare învăţător”), iar Akmaro îi spune ei ”Bedaya”: (Che) be + da (alint) + ya (termen onorific care înseamnă ”măreaţă femeie milostivă”).

Fiii unui bărbat de vază sunt consideraţi, în mod colectiv, ca fiind ”tribul” lui şi sunt numiţi în acest fel. Prin urmare,

cei patru fii ai lui Motiak sunt câteodată numiţi ”Motiaki”; celor patru fii ai lui Pabulog li se spune ”Pabulogi” până când refuză să mai fie numiţi aşa.

Merită menţionat faptul că există mai mulţi termeni pentru diferitele specii inteligente. Cei din cer, cei din pământ şi cei din mijloc pot fi numiţi şi îngeri, săpători, respectiv fiinţe umane. Primele trei denumiri sugerează formalitate, demnitate şi echivalenţă în rândul speciilor. Totuşi, ultimii trei termeni sunt mai degrabă informali, nu neapărat peiorativi, iar membrii celor trei specii folosesc curent atât termenii formali, cât şi cei informali pentru a se desemna pe ei înşişi.

Fiinţe umane (Poporul de mijloc)

În DARAKEMBA

Motiak, sau Ak-Moti – regele, cuceritorul celei mai mari părţi din imperiul Darakemba

Dudagu, sau Gu-Duda – actuala soţia a lui Motiak, mama celui mai tânăr fiu al său Toeledwa, sau Dwa-Toel – defuncta soţie a lui Motiak, mama primilor lui patru copii Jamimba, sau Ba-Jamim – defunctul tată al lui Motiak Motiab, sau Ab-Moti – tatăl lui Jamimba, cel care i-a scos pe Nafari din teritoriul lui Nafai pentru a se uni cu cei din Darakemba, formând nucleul imperiului Aronha, sau Ha-Aron – fiica cea mare a lui Motiak şi cel de-al doilea copil Mon – fiul cel mare al lui Motiak, moştenitorul său Edhadeya, sau Ya-Edhad – fiica cea mare a lui Motiak şi cel de-al doilea copil Mon – cel de-al doilea fiu al lui Motiak, al treilea copil;

botezat după Monush Ominer – cel de-al treilea fiu al lui Motiak, al patrulea copil; ultimul dintre copiii Toeledwei Khimin – cel de-al patrulea fiu al lui Motiak; singurul copil al lui Dudago, actuala soţie a lui Motiak Monush, sau Ush-Mon – conducătorul soldaţilor lui Motiak.

În CHELEM

Akmaro, sau Ro-Akma – fost preot al regelui Nuak al Zenifâlor, acum conduce un grup de adepţi ai învăţăturilor lui Binaro/Binadi; poporul său este numit câteodată Akmari Chebeya, sau Ya-Cheb – soţia lui Akmaro, care posedă darul de a vedea legăturile emoţionale dintre fiinţe Akma – fiul lui Akmaro şi al Chebeyei şi cel mai mare dintre copii

Luet – fiica lui Akmaro şi a Chebeyei şi cel mai mic dintre copii

Pabulog, sau Og-Pabul – fost mare preot al regelui Nuak, acum un conducător deosebit de rău din rândurile Elemakilor, care are la dispoziţie o armată Pabul – fiul cel mare al lui Pabulog Udad – cel de-al doilea fiu al lui Pabulog Didul – cel de-a treilea fiu al lui Pabulog Muwu – cel de-al patrulea fiu al lui Pabulog, mezinul.

ZENIFII

Zenifab, sau Ab-Zeni – rege întemeietor al Zenifilor, după care a luat numele tribul; credinţa lor fundamentală este aceea că fiinţele umane nu ar trebui să trăiască împreună cu îngerii sau săpătorii; au încercat să reîntemeieze o colonie exclusiv umană pe tărâmul strămoşesc al lui Nafai, după ce Nafarii s-au unit cu Darakembii Nuak, sau Ak-Nu; de asemenea Nuab, sau Ab-Nu – fiul lui Zenifab şi rege recent al Zenifilor; în vorbirea epocii în care a domnit, se foloseşte varianta ”Nuak”; în referinţa epocilor ulterioare, el este numit ”Nuab”; o vreme se produce întotdeauna confuzie atunci când un titlu onorific este schimbat cu altul Ilihiak, sau Ak-Ilihi – fiul lui Nuak, despre care se credea că nu va ajunge niciodată rege, dar căruia i s-a încredinţat în grabă această funcţie după ce tatăl său a fost ucis Wissedwa, sau Dwa-Wiss – soţia lui Ilihiak; i-a salvat pe Zenifi după retragerea laşă a lui Nuak Khideo – conducătorul soldaţilor lui Ilihiak; refuză toate titlurile onorifice pentru că, pe vremuri, a încercat să-l omoare pe Nuak Binadi, sau Di-Bina; numit şi Binaro, sau Ro-Bina – condamnat la moarte şi executat de Nuak şi Pabulog, a fost

considerat în mod oficial trădător (Binadi); dar în rândul poporului lui Akmaro, el este numit Binaro şi respectat ca un mare învăţător.

În nava spaţială BASILICA

Shedemei – comandant de navă, un strălucit genetician, ea este singurul supravieţuitor din grupul originar de fiinţe umane care au fost readuse pe Pământ de pe planeta Harmony. Printre săpători, sau poporul din pământ, ea este cunoscută drept Cea-Care-Niciodată-N-a-Fost-Înmormântată.

Îngeri (Poporul Cerului)

Husu – comandantul spionilor, un fel de ”cavalerie” compusă integral din membri ai poporului cerului bGo – funcţionarul de rangul cel mai înalt al lui Motiak, şeful unei mari părţi a aparatului birocratic din Darakemba Bego – celălalt sine al lui bGo, arhivarul regelui şi tutore al copiilor lui Motiak.

Săpători (Poporul pământului)

Uss-Uss, sau Voozhum – camerista Edhadeyei, sclavă, dar un fel de înţeleaptă şi preoteasă printre ceilalţi sclavi săpători.

PROLOG

Odinioară, cu multă vreme în urmă, computerul navei spaţiale Basilica guvernase planeta Harmony timp de patruzeci de milioane de ani. Acum supraveghea o populaţie mult mai mică şi avea puteri mult mai reduse pentru a interveni. Dar planeta de care avea grijă era Pământul, străvechiul cămin al fiinţelor umane.

Nava spaţială Basilica a fost cea care a readus acasă un grup de fiinţe umane, care au descoperit că, în absenţa umanităţii, două noi specii au ajuns pe culmile sublime ale inteligenţei. Acum, cele trei popoare împărţeau un vast lanţ de munţi înalţi, văi luxuriante şi un climat care varia mai mult în funcţie de altitudine decât de latitudine.

Săpătorii îşi spuneau poporul din pământ, făcând tuneluri în sol şi în trunchiurile copacilor pe care îi scobeau pe dinăuntru. Îngerii erau poporul cerului, construind în arbori cuiburi acoperite şi atârnând cu capul în jos de crengi pentru a dormi, a discuta şi a preda cursuri. Fiinţele umane erau acum poporul de mijloc, locuind la suprafaţa solului.

Nu exista oraş de săpători fără case umane pe solul de deasupra sa, nici sat de îngeri fără ca încăperile împrejmuite de pereţi ale poporului de mijloc să se transforme în peşteri artificiale. Vastele cunoştinţe pe care fiinţele umane le-au adus cu ele de pe planeta Harmony reprezentau doar o mică parte din ceea ce strămoşii lor cunoscuseră pe Pământ, înainte de exilul lor, în urmă cu patruzeci de milioane de ani. Acum chiar şi acestea se pierduseră, dar ceea ce rămăsese era net superior în comparaţie cu ceea ce ştiau popoarele pământului şi ale cerului, încât oriunde locuiau cei din poporul de mijloc aveau o mare putere şi de obicei erau conducători.

În cer, însă, computerul navei spaţiale Basilica nu uita nimic şi, prin intermediul sateliţilor pe care îi răspândise în jurul Pământului, îl observa, aduna date şi îşi amintea tot ceea ce învăţase.

Şi nu era singur în această acţiune de supraveghere. Căci înăuntru locuia o femeie care venise pe Pământ odată cu primii colonişti; dar ulterior, înveşmântată în mantia de comandant de navă, ea s-a reîntors în cer, ca să doarmă ani la rândul şi să se scoale pentru scurte momente, trupul ei fiind vindecat şi susţinut de mantie, astfel încât moartea, în cazul în care ar fi venit s-o ia, continua să fie un musafir extrem de îndepărtat. Ea îşi aducea aminte tot ceea ce conta pentru ea, îşi amintea de cei cu care convieţuise pe vremuri şi care acum dispăruseră. Văzuse atâtea naşteri, viaţă şi moarte încât acum abia le mai băga în seamă. Pentru ea erau doar nişte generaţii, anotimpuri ale grădinii ei, copaci, iarbă şi oameni care creşteau şi dispăreau, creşteau şi dispăreau.

Pe Pământ exista, de asemenea, o anumită memorie. Două cărţi, scrise pe foi subţiri de metal, se păstraseră de la reîntoarcerea fiinţelor umane. Una se afla în mâinile regelui Nafarilor, moştenită din monarh în monarh. Cealaltă, mai puţin voluminoasă, fusese dată fratelui primului rege, iar de el fiilor săi, care nu erau regi, nici măcar bărbaţi iluştri, până când, în cele din urmă, ultimul din această filiaţie, fiind incapabil să citească manuscrisul antic, i-a dat cartea metalică de dimensiuni mai mici bărbatului care era rege pe vremea lui. Doar în paginile acestor cărţi exista o amintire care dăinuia, neschimbată, de la an la an.

În profunzimea cărţilor, în adâncurile înregistrărilor navei şi cald în sufletul femeilor, cea mai puternică amintire dintre toate era că fiinţele umane fuseseră readuse pe Pământ, chemate de o entitate pe care nu o înţelegeau, cea numită Păstrătorul Pământului. Vocea Păstrătorului nu era clară, după cum acesta nu era inteligibil precum computerul navei, în perioada din trecut când i se spunea Sufletul Suprem, iar lumea îl diviniza ca pe un zeu. În schimb, Păstrătorul vorbea prin intermediul viselor şi, cu toate că mulţi primeau visele şi socoteau că au un tâlc, doar puţini ştiau cine le trimisese sau ce anume voia Păstrătorul de la cei de pe Pământ.

1
CAPTIVITATE

Akma s-a născut într-o casă de oameni bogaţi. Îşi aducea aminte puţine lucruri din acea perioadă. Una dintre amintiri era legată de tatăl său, Akmaro, care îl ducea într-un turn înalt, apoi i-l încredinţa unui alt bărbat de-acolo, care îl ţinea atârnat deasupra parapetului până când începea să ţipe de frică. Bărbatul care îl ţinea râdea până când tata se întindea şi îl lua la pieptul lui. Ulterior, mama îi spusese lui Akma că bărbatul care-l chinuise în turn era rege în tărâmul Nafarilor şi se numea Nuak. ”Era un om foarte rău”, spunea mama,” dar oamenilor nu prea le păsa, atâta vreme cât era un rege bun. Dar atunci când au venit Elemakii şi au cucerit tărâmul lui Nafai, poporul l-a urât atât de mult pe Nuak, încât l-a omorât, dându-i foc. Din momentul în care ea i-a povestit această întâmplare, amintirile lui Akma s-au schimbat, iar atunci când îl visa pe bărbatul râzând care îl ţinea în turn deasupra abisului, el şi-l imagina acoperit de flăcări până când tot turnul era cuprins de foc, şi în loc ca tata să întindă mâinile şi să-şi salveze băieţelul, Akmaro sărea în gol, căzând şi tot căzând, iar Akma nu ştia ce să facă, să rămână în turn şi să ardă sau să sară în abis după tatăl său. Se trezea urlând de groază din acel vis.

O altă amintire era cea cu tata care se năpustea în casă în miezul zilei, în timp ce mama le supraveghea pe cele două femei săpător care pregăteau masa pentru petrecerea din seara respectivă. Expresia de pe chipul lui Akmaro era înspăimântătoare şi deşi îi şoptise ceva ei, iar Akma nu înţelesese nimic, îşi dăduse seama că era vorba de ceva foarte grav şi se speriase. Tata ţâşnise apoi din casă, iar mama le pusese pe săpătoare să înceteze treaba pentru petrecere şi să înceapă să adune provizii pentru o călătorie. După doar câteva minute, patru bărbaţi înarmaţi cu săbii veniseră la uşă şi ceruseră să-l vadă pe trădătorul Akmaro. Mama le spusese că tata era în spatele casei şi încercase să

le blocheze accesul înăuntru. Cel mai masiv dintre ei o trântise la pământ şi îi ţinuse sabia la beregată în timp ce ceilalţi plecaseră în goană să scotocească locuinţa lui Akmaro.

Micuţul Akma se simţise ofensat şi alergase către bărbatul care o ameninţa pe mama. Acesta răsese de el, atunci când Akma se tăiase într-una din pietrele de la sabia lui, dar mama rămăsese serioasă.

— De ce râzi? Băieţelul a avut curajul să atace un bărbat cu sabie, în timp ce tu ai doar curaj să ataci o femeie neînarmată.

Bărbatul se mâniase, dar atunci când ceilalţi se întorseseră fără a-l fi găsit pe tata, plecaseră cu toţii.

Era mâncare, de asemenea. Akma era sigur că pe vremuri existase o grămadă de mâncare, pregătită cum trebuie de sclavii săpători. Dar acum, cuprins de foame, nu şi-o putea aduce aminte. Nu-şi aducea aminte nici să fi fost vreodată sătul. Aici, pe câmpurile cu porumb, sub soarele fierbinte, nu-şi amintea vreo perioadă în care să nu-i fi fost sete, să nu fi simţit dureri în braţe, în umeri, în picioare şi pulsaţii dureroase în spatele ochilor. Îi venea să plângă, dar ştia că acest lucru îi va face familia de ruşine. Voia să răcnească la supraveghetorul săpător că avea nevoie să bea, să se odihnească şi să mănânce şi că era o prostie din partea lui să-i ţină să trudească fără a le da de mâncare, pentru că o să-i istovească şi mai mult pe unii precum pe bătrânul Tiwiak, care căzuse mort ieri, aşa, pur şi simplu, se prăbuşise pe neaşteptate în porumb, şi nici măcar nu-şi luase rămas-bun de la soţia lui, care chiar şi în acele momente rămăsese nemişcată, nu rostise niciun cuvânt în timp ce îngenunchease în tăcere peste trupul lui, dar supraveghetorul o lovise oricum pentru că încetase lucrul, şi era vorba de propriul ei soţ.

Nimic pe lume nu ura mai mult Akma ca pe săpători. Părinţii lui făcuseră o greşeală ţinând servitori săpători pe vremea când trăiau pe tărâmul lui Nafai.

Săpătorii ar fi trebuit ucişi cu toţii înainte de a se apropia de o fiinţă umană. Tata n-avea decât să pălăvrăgească

despre felul în care săpătorii nu făceau altceva decât să se răzbune pentru lunga şi cruda domnie a lui Nuak. Putea să şoptească noaptea cum că Păstrătorul Pământului nu dorea ca poporul pământului, poporul cerului şi poporul de mijloc să fie duşmani. Akma ştia adevărul. N-o să existe siguranţă pe lume până când n-or să moară toţi săpătorii.

Atunci când au apărut săpătorii, tata a refuzat să lase pe vreunul dintre ai lui să lupte.

— N-aţi venit după mine în sălbăticie ca s-ajungeţi nişte criminali, nu-i aşa? îi întrebase el. Păstrătorul nu vrea uciderea nici unuia dintre copiii lui.

Singurul protest pe care-l auzise Akma fusese şoapta mamei:

— Copiii *ei*.

Ca şi cum ar fi contat dacă Păstrătorul avea între picioare un plug sau o ulcică. Akma nu ştia decât că Păstrătorul n-avea nici-o scuză, în calitate de zeu, dacă nu putea să-şi ferească adoratorii să fie făcuţi sclavi de săpătorii cei mizerabili, bestiali, proşti şi cruzi.

Dar Akma nu împărtăşise niciunul dintre gândurile lui, pentru că singura dată când făcuse acest lucru tata devenise tăcut şi refuzase să mai vorbească cu el tot restul nopţii. Aşa ceva era de nesuportat. Tăcerea din timpul zilei era suficient de grea. Ca tata să-l oblige să tacă pe timpul nopţii era cel mai rău lucru posibil. Aşa că îşi ţinea pentru el ura faţă de săpători, precum şi dispreţul pentru Păstrător, iar noaptea vorbea cu şoapte aproape imperceptibile cu tatăl şi cu mama sa şi le sorbea cuvintele, ca şi cum ar fi fost apă rece şi curată dintr-un izvor de munte.

Apoi, într-o bună zi, apăruse în sat un băiat nou. Nu era subţirel şi bronzat precum ceilalţi, iar hainele lui erau de calitate, în culori vii şi necârpite. Avea părul curat şi lung, iar vântul i-l flutura atunci când se afla pe buza dealului, în mijlocul celorlalţi. După tot ceea ce spuseseră tata şi mama despre Păstrătorul Pământului, Akma era în continuare nepregătit pentru o asemenea viziune a unui zeu şi se opri din muncă pentru a contempla ce i se oferea ochilor.

Supraveghetorul strigă la Akma, dar el nu auzi. Din cauza

viziunii, fuseseră anulate toate sunetele, toate senzaţiile, cu excepţia vederii. Doar în momentul în care umbra supraveghetorului apăru asupra sa, cu braţul ridicat spre a-l lovi cu băţul, Akma realiză ce se întâmplă, apoi se eschivă, se ghemui şi, aproape din reflex, strigă la băiatul cu chip de zeu:

— Nu-l lăsa să mă bată?

— Stai! strigă băiatul.

Glasul său era puternic şi sigur pe sine în timp ce cobora cu paşi mari dealul şi, lucru de necrezut, supraveghetorul îi dădu imediat ascultare.

Tata era departe de Akma, dar mama era destul de aproape spre a-i şopti surioarei lui Akma, Luet, iar aceasta făcu câţiva paşi în direcţia fratelui său, ca să-i poată murmura:

— Ăsta-i fiul duşmanului tatei.

Akma o auzi şi deveni imediat prudent. Dar frumuseţea băiatului mai vârstnic nu păli pe măsură ce se apropia.

— Ce ţi-a spus? îl întrebă el, cu voce blândă, zâmbind.

— Că tatăl tău e duşmanul tatălui meu.

— Ah, da. Dar n-a fost alegerea tatălui meu, rosti el.

Acest lucru îl făcu pe Akma să se oprească. Nimeni nu catadicsise să-i explice băiatului în vârstă de şapte ani felul în care tatăl lui ajunsese să aibă atât de mulţi duşmani. Lui Akma nu-i trecuse prin cap c-ar putea fi vina tatălui lui. Dar era suspicios: cum ar putea să aibă-ncredere în fiul duşmanului tatălui lui? Şi totuşi…

— L-ai oprit pe supraveghetor să mă lovească, zise el.

Băiatul se uită la supraveghetor, al cărui chip era de nepătruns.

— De-acum înainte, rosti el, n-o să-l mai pedepseşti pe el şi pe sora lui fără acordul meu. Tata zice aşa.

Supraveghetorul încuviinţă din cap. Dar Akma îşi dădu seama că nu era bucuros să primească asemenea ordine de la un băiat uman.

— Tatăl meu e Pabulog, rosti băiatul, iar pe mine mă cheamă Didul.

— Eu sunt Akma. Tatăl meu e Akmaro.

— Ro-Akma? Akma învăţătorul? Didul zâmbi. Ce lucruri are *ro* să-i înveţe pe alţii, pe care să nu le fi aflat de la *og*?

Akma nu era sigur de înţelesul cuvântului *og*.

Didul părea să ştie motivul pentru care era nedumerit.

— *Og* este custodele, şeful preoţilor. După *ak*, regele, nu-i nimeni mai înţelept decât *og*.

— *Rege* înseamnă că ai puterea să omori pe oricine nu-ţi place, cu excepţia celor care au o armată, precum Elemakii.

Akma îl auzise de multe ori pe tatăl lui spunând acest lucru.

— Şi cu toate astea, tatăl meu domneşte acum peste Elemakii de pe teritoriul ăsta, rosti Didul. În timp ce Nuak e mort. Ştii, i-au dat foc.

— Ai văzut tu cu ochii tăi? întrebă Akma.

— Hai să facem câţiva paşi împreună. Ai terminat munca pe ziua de azi.

Didul se uită la supraveghetor. Săpătorul, ţinându-se cât putea el de drept, nu reuşea să-l egaleze pe Didul ca înălţime; când acesta din urmă avea să ajungă adult, îl va domina pe săpător precum muntele un deal. Dar în cazul lui Didul şi al supraveghetorului, înălţimea n-avea nimic de-a face cu tăcuta lor confruntare. Săpătorul se posomori sub privirea lui Didul.

Akma era încântat. În vreme ce Didul îl luă de mână, conducându-l înainte, Akma îl întrebă:

— Cum ai făcut chestia asta?

— Care chestie? întrebă Didul.

— Să-l faci pe supraveghetor să pară atât de…

— De neputincios? întrebă Didul. Atât de neputincios, stupid şi descurajat?

Oare şi fiinţele umane care erau prietene cu săpătorii îi urau pe aceştia?

— E simplu, rosti Didul. El ştie că, dacă nu-mi dă ascultare, o să-i spun tatei şi o să-şi piardă slujba confortabilă şi-o să se-ntoarcă să muncească la fortificaţii şi tuneluri, sau să participe la raiduri. Iar dac-ar ridica vreodată mâna asupra mea, tatăl meu ar pune să fie sfâşiat.

Lui Akma îi plăcu să şi-l închipuie pe supraveghetor – pe toţi supraveghetorii – sfâşiat.

— Da, l-am văzut pe Nuak arzând. Era rege, bineînţeles, aşa încât îi conducea pe soldaţii noştri în luptă. Dar devenise bătrân, moale, prost şi fricos. Toată lumea ştia lucrul ăsta. Tata a încercat să compenseze, dar *og* nu poate face mai mult de-atât, atunci când *ak* e slab. Unul dintre marii războinici, Teonig, s-a jurat c-o să-l ucidă, pentru ca un rege adevărat să fie pus în locul lui – probabil cel de-al doilea fiu al său, Ilihi – dar tu nu-i ştii pe oamenii ăştia, nu-i aşa? Probabil că aveai – cât, trei ani? Câţi ani ai acum?

— Şapte.

— Trei, deci, atunci când tatăl tău a trădat şi a fugit ca un laş în pustietate şi a-nceput să conspire împotriva Nafarilor pur umani, încercând să facă fiinţele umane, săpătorii şi carnea-cerului să convieţuiască ca egali.

Akma nu scoase niciun cuvânt. Asta îl învăţase tatăl său. Dar nu considerase niciodată asta ca fiind o trădare a regatului pur uman în care se născuse el.

— Deci, ce anume ştiai? Pun pariu că nici măcar nu-ţi aduci aminte c-ai fost la curte, este? Te-am văzut, îl ţineai pe tatăl tău de mână. El te-a prezentat regelui.

Akma clătină din cap.

— Nu-mi amintesc.

— Era ziua familiei. Erau cu toţii acolo. Dar tu erai mic. Mi-aduc aminte, însă, pentru că nu erai timid sau temător. Erai cât se poate de curajos. Regele a comentat pe tema asta: ”Băiatul o să fie un bărbat de vază, dacă e deja atât de curajos.” Tatăl meu şi-a adus aminte. De-asta m-a trimis să te caut.

Akma simţi în piept o pâlpâire de plăcere. Pabolog îşi trimisese fiul să-l caute, pentru că se comportase curajos pe vremea când era copil. Îşi aminti cum îl atacase pe soldatul care-i ameninţase mama. Până atunci, nu se considerase curajos, dar acum ştia că acesta e adevărul.

— Oricum, Nuak era pe punctul de a fi ucis de Teonig. Se spune că Teonig cerea insistent ca Nuak să se lupte cu el. Dar Nuak spunea mereu: ”Sunt rege? Nu trebuie să mă lupt

cu tine!” Iar Teonig striga încontinuu: ”Nu mă obliga să te fac de ruşine şi să te omor ca pe-un câine.” Nuak a luat-o la goană spre vârful turnului, iar Teonig era pe punctul de a-l ucide când regele privise către graniţa cu ţinutul Elemakilor şi văzuse cea mai mare armată de săpători care a existat vreodată, năpustindu-se ca o furtună asupra teritoriului. Aşa încât Teonig l-a lăsat să trăiască, pentru ca regele să poate conduce apărarea. Dar în loc să se apere, Nuak a ordonat ca armata să se retragă, ca să nu fie decimată. A fost ceva laş şi ruşinos, iar bărbaţi precum Teonig nu i-au dat ascultare.

— Dar tatăl tău i-a dat, rosti Akma.

— Tatăl meu trebuia să-l urmeze pe rege. Asta-i obligaţia preoţilor, spuse Didul. Regele a poruncit ca soldaţii să-şi lase în urmă soţiile şi copiii, dar tata n-a acceptat, sau cel puţin m-a luat pe mine cu el. M-a dus pe umeri şi a ţinut pasul cu ceilalţi, cu toate că eu nu mai eram aşa de mic şi nici el aşa de tânăr. Din cauza asta eram acolo atunci când soldaţii şi-au dat seama că probabil nevestele şi copiii lor erau măcelăriţi în oraş. Aşa încât l-au dezbrăcat pe bătrânul Nuak, l-au priponit la pământ şi-au ţinut beţe aprinse lângă pielea lui, iar el urla fără încetare. Didul zâmbi şi continuă: Nu-ţi venea să crezi cum urla cârnatul ăla bătrân.

Era îngrozitor chiar şi numai să-ţi imaginezi. Era înspăimântător că Didul, care îşi amintea toată întâmplarea, putea să fie atât de mulţumit de sine.

— Bineînţeles, cam atunci tata şi-a dat seama că se discuta despre ce alte persoane ar trebui să mai ardă, iar preoţii ar fi fost o ţintă evidentă, aşa că a rostit câteva cuvinte domoale pe limba lui şi ne-a dus într-un loc sigur.

— De ce nu v-aţi înapoiat în oraş? Fusese distrus?

— Nu, dar tata spunea că oamenii de-acolo nu meritau să aibă preoţi adevăraţi care cunosc limbajul secret, calendarul şi toate cele. Înţelegi tu. Scrisul şi cititul.

Akma era nedumerit.

— Nu toată lumea învaţă să scrie şi să citească?

Didul păru deodată furios.

— Ăsta-i lucrul cel mai îngrozitor pe care l-a făcut tatăl

tău. I-a învăţat pe toţi să scrie şi să citească. Toţi cei care credeau minciunile lui au plecat pe furiş din oraş, ca să i se alăture, chiar dacă nu erau altceva decât nişte *ţărani,* în majoritatea lor, chiar dacă aveau ca ocupaţie *păscutul curcanilor.* Toată lumea. El a rostit nişte jurăminte solemne, înţelegi tu. Atunci când a fost făcut preot. Tatăl tău a jurat să nu dezvăluie nimănui secretele preoţimii. Apoi i-a învăţat *pe toţi.*

— Tata spune că toţi oamenii ar trebui să fie preoţi.

— Toţi oamenii? Asta zice el? Didul râse. Nu doar oamenii, Akma. El n-avea de gând să-i înveţe doar pe oameni.

Akma şi-l imagină pe tatăl său încercând să-l înveţe pe supraveghetor să citească. Încercă să şi-l imagineze pe unul dintre săpători aplecat deasupra unei cărţi, încercând să ţină în mână un stilet şi să scrijelească semne în ceara tăbliţei. Se cutremură.

— Ţi-e foame? întrebă Didul.

Akma încuviinţă, dând din cap.

— Vino să mănânci cu mine şi cu fraţii mei.

Didul îl conduse în umbra unui crâng în spatele dealului.

Akma ştia locul – până să vină săpătorii şi să-l transforme în sclav era locul în care mama îi aduna de obicei pe copii ca să-i înveţe şi să joace cu ei jocuri liniştite, în vreme ce tata îi învăţa pe adulţi pe deal. Avu o senzaţie ciudată când văzu un coş mare cu fructe şi prăjituri şi un butoi cu vin acolo, săpătorii servind cu mâncare trei fiinţe umane. Săpătorii n-aveau ce căuta în locul acela în care mama lui îi ducea pe copii să se joace.

Dar fiinţele umane aveau ce căuta acolo. Sau mai degrabă, ele aveau ce căuta oriunde s-ar fi aflat. Una dintre ele era mică, poate chiar mai mică decât Akma. Celelalte două erau mai în vârstă şi mai solide decât Didul – bărbaţi adevăraţi, nu băieţandri. Unul dintre cei vârstnici semăna mult cu Didul, doar că nu era atât de frumos. Avea ochii cam prea apropiaţi, iar bărbia puţin cam ascuţită. Imaginea lui Didul, dar deformată, inferioară, neterminată.

Celălalt băiat cu dimensiuni de bărbat era cât se poate

de diferit de Didul. Acolo unde Didul era graţios, băiatul acesta era puternic; acolo unde chipul lui Didul arăta deschis şi luminos, celălalt arăta întunecat şi închis în el. Trupul său emana atâta putere, încât Akma se minuna că era în stare să ia un fruct fără a-l zdrobi.

Didul văzu limpede care dintre fraţii săi îi atrăsese atenţia lui Didul.

— Oh, da. Toată lumea se uită aşa la el. E Pabul, fratele meu. Conduce armatele de săpători. A ucis cu mâinile goale.

Auzind aceste cuvinte, Pabul ridică privirea şi se uită ameninţător la Didul.

— Lui Pabul nu-i place când vorbesc despre asta. Dar odată l-am văzut cum ia un soldat săpător bine făcut şi-i rupe gâtul, ca pe-o creangă uscată. Crac. Animalul s-a pişat peste tot.

Pabul clătină din cap şi continuă să mănânce.

— Ia ceva de mâncare, rosti Didul. Stai jos, cu noi. Fraţilor, el e Akma, fiul trădătorului.

Fratele cel mare, care semăna cu Didul, scuipă.

— Nu fi prost-crescut, Udad, zise Didul. Spune-i să nu fie prost-crescut, Pabul.

— Spune-i tu, rosti Pabul liniştit.

Dar Udad reacţionă ca şi cum Pabul l-ar fi ameninţat că-l omoară – deveni pe dată tăcut şi începu să se concentreze asupra mâncatului.

Fratele mai mic se uita fix la Akma, ca şi cum l-ar fi evaluat.

— Aş putea să-ţi trag o mamă de bătaie, rosti el în cele din urmă.

— Taci din gură şi mănâncă, Maimuţă, zise Didul. Asta-i cel mai mic, Muwu, şi nu suntem siguri că-i om.

— Taci, Didul, rosti mezinul, brusc furios, ca şi cum şi-ar fi dat seama ce urma.

— Noi zicem că tata s-a-mbătat şi s-a-mperecheat c-o femelă săpător, ca să-l nască pe el. Vezi ce năsuc de şobolan are?

Muwu urlă de furie şi se azvârli asupra lui Didul, care se

eschivă cu uşurinţă.

— Potoleşte-te, spuse Pabul liniştit, iar Muwu îşi încetă imediat asaltul asupra lui Didul.

— Mănâncă, rosti Didul. Bănuiesc că ţi-e foame.

Lui Akma chiar îi era foame, iar mâncarea părea gustoasă. În momentul în care se aşeză la masă, Didul spuse:

— Duşmanii noştri flămânzesc, dar prietenii noştri mănâncă.

Acest lucru îi aminti lui Akma că mama şi tatăl său erau flămânzi, la fel ca şi sora lui, Luet.

— Aş vrea să iau ceva să le duc surorii şi părinţilor mei, spuse el. Sau lasă-i să vină să mănânce cu noi.

Udad huidui.

— Prost mai eşti, murmură Pabul.

— Eu pe tine te-am invitat, spuse Didul liniştit. Nu mă pune-ntr-o situaţie jenantă, încercând să mă faci să-i hrănesc pe duşmanii tatălui meu.

Doar în acea clipă înţelese Akma ce anume se petrecea acolo. Chiar dacă Didul era frumos şi fascinant, plin de povestiri, de prietenie şi de spirit, în realitate nu-i păsa câtuşi de puţin de Akma. El nu făcea altceva decât să-l pună pe Akma să-şi trădeze familia. Din cauza asta tot vorbea aşa despre tatăl său, despre faptul că era un trădător şi aşa mai departe. Pentru ca Akma să se întoarcă împotriva propriei sale familii.

Aşa ceva ar fi ca şi cum… ai deveni prietenul unui săpător. Era ceva nefiresc şi greşit, iar Akma înţelegea acum că Didul era precum jaguarul, viclean şi crud. Era suplu şi frumos, dar dacă-l lăsai să se apropie prea mult, sărea pe tine şi te omora.

— Nu mi-e foame, rosti Akma.

— Minte, spuse Muwu.

— Nu, nu mint, replică Akma.

Pabul se întoarse ca să-l privească în ochi, pentru prima dată.

— Nu-l contrazice pe fratele meu, zise el.

Glasul lui părea mort, dar ameninţarea era clară.

— Am zis doar că nu mint, rosti Akma.
— Dar chiar minţi, replică Didul vesel. Eşti lihnit de foame. Coastele îţi ies aşa de tare-n evidenţă c-ai putea să te tai în ele.
Râse încântat şi îi întinse o prăjitură de mălai.
— Nu eşti tu prietenul meu, Akma?
— Nu, spuse Akma. Nici tu nu eşti prietenul meu. Ai venit la mine doar pentru că te-a trimis tatăl tău.
Udad râse de frate-său.
— Dar deştept mai eşti, Didul. Ai spus că te poţi împrieteni cu el. Că poţi să-l câştigi de partea ta din prima zi. Ei bine, te-a citit imediat.
Didul îi aruncă o privire fioroasă.
— S-ar fi putut să n-o facă dacă n-ai fi dat din gură.
Akma se ridică în picioare, furios.
— Vreţi să spuneţi că ăsta-i un joc?
— Stai jos, zise Pabul.
— Nu, rosti Akma.
Muwu chicoti.
— Rupe-i piciorul, Pabul, aşa cum ai făcut cu celălalt.
Pabul îl privi pe Akma ca şi cum ar fi luat în calcul o asemenea posibilitate.
Akma voia să-l roage, să-i spună: ”Te rog, nu-mi face rău.” Dar ştia instinctiv că singurul lucru pe care nu-l putea face cu cineva ca Pabul era acela de a se arăta slab. Oare nu-l văzuse pe tatăl său stând chiar în faţa lui Pabulog şi înfruntându-l, fără a vădi măcar o urmă de frică?
— Rupe-mi piciorul, dacă vrei, rosti Akma. Nu pot să te opresc, pentru că sunt jumătate cât tine. Dar dac-ai fi în locul meu, Pabul, *tu* te-ai aşeza la masă şi-ai mânca cu duşmanul tatălui tău?
Pabul îşi dădu capul pe spate şi-i făcu leneş semn cu mâna.
— Vino-ncoace, spuse el.
Akma simţi cum se risipeşte ameninţarea, văzându-l pe Pabul cum îl aşteaptă, calm, să se apropie. Dar în momentul în care Akma fu lângă el, mâna mai devreme leneşă a lui Pabul ţâşni, îl apucă de beregată şi-l puse la

pământ, sufocându-l. Zbătându-se pentru a respira, Akma se trezi uitându-se în ochii bleojdiţi ai duşmanului său.

— De ce să nu te-omor acum şi să-ţi arunc trupul la picioarele lui tăică-tu? rosti Pabul blând. Sau poate s-arunc bucăţele din el. Câte-o bucăţică în fiecare zi. Un deget de la picior azi, un deget de la mână mâine, un nas, o ureche, apoi bucăţi de braţ şi de picior. Ar putea să te construiască din nou, iar atunci când o să aibă toate părţile, toată lumea o să fie din nou mulţumită, nu-i aşa?

Lui Akma aproape că i se făcuse rău de frică, văzându-l pe Pabul perfect capabil să facă un asemenea lucru atât de monstruos. Gândul la durerea pe care ar simţi-o părinţii lui dac-ar vedea bucăţi sângerânde din el îl făcu să uite de mâna masivă care-l ţinea în continuare de gât, mai puţin strâns acum, ca să poată respira.

Udad râse.

— Akmaro probabil că-i extrem de apropiat de Păstrătorul Pământului, pesemne că-i poate cere nevăzutului expeditor de vise să facă un miracol şi să transforme toate bucăţelele alea într-un băiat în carne şi oase. Alţi zei fac minuni mereu, de ce să nu facă şi Păstrătorul?

Pabul nici măcar nu se uită la Udad atunci când acesta vorbi. Era ca şi cum fratele lui nici n-ar fi existat.

— N-ai de gând să implori pentru viaţa ta? întrebă Pabul încet. Ori măcar pentru degetele tale de la picioare?

— Fă-l să implore pentru cocoşelul lui, sugeră Muwu.

Akma nu răspunse. Continua să se gândească la felul în care vor jeli părinţii lui – cât de înfricoşaţi erau acum probabil pentru soarta lui, întrebându-se unde îl dusese băiatul acela. Mama încercase să-l avertizeze, trimiţând-o pe Luet. Dar Didul fusese atât de minunat, apoi atât de prietenos şi de fermecător şi… şi acum preţul pentru asta era mâna încleştată în beregata lui. Ei bine, Akma o va suporta în tăcere cât va putea de mult. Chiar şi regele a ţipat în cele din urmă când l-au torturat, dar el o să reziste cât poate.

— Cred că trebuie acum s-accepţi invitaţia fratelui meu,

spuse Pabul. Mănâncă.

— Nu alături de tine, şopti Akma.

— E-un prostovan, replică Pabul. O să trebuiască să-l ajutăm. Aduceţi-mi mâncare, băieţi. Multă mâncare. E tare-nfometat.

După câteva clipe, Pabul îl forţă să deschidă gura, iar ceilalţi au început să-l îndoape cu mâncare, mult mai rapid decât putea Akma mesteca sau înghiţi. Când văzură că el respira pe nas, i-au îndesat firimituri de pâine în nări, în aşa fel încât inspira cu mare greutate, înecându-se din pricina bucăţelelor care-i ajungeau pe trahee. Pabul îşi luă, în sfârşit, mâna din beregata lui, dar doar din pricina faptului că, tuşind, Akma era acum atât de neputincios încât puteau face cu el orice voiau, adică să-i sfâşie hainele şi să-i mânjească trupul cu fructe şi resturi de mâncare.

În cele din urmă, chinul luă sfârşit. Pabul îl delegă pe Didul, iar acesta, la rândul lui, îl însărcină pe fratele său mai mare Udad să-l ducă înapoi la muncă pe Akma cel nerecunoscător, trădător şi prost-crescut. Udad îl prinse pe Akma de încheieturile mâinilor şi îl trase atât de brusc încât acesta nu fu în stare să păşească, şi fu târât, împiedicându-se pe pământul plin de iarbă, către vârful dealului. Apoi Udad îl azvârli în jos pe cealaltă pantă, iar Akma se rostogoli de-a berbeleacul, însoţit de ecourile râsului lui Udad.

Supraveghetorul refuză să lase pe vreunul dintre oameni să înceteze lucrul pentru a-l ajuta. Ruşinat, plin de răni, de umilinţă şi de furie, Akma se ridică în picioare şi încercă să se cureţe cât de cât, măcar nasul şi în jurul ochilor.

— Treci la muncă, îi ceru supraveghetorul.

Udad strigă din vârful dealului:

— Data viitoare poate c-o s-o luăm şi pe soră-ta la masă!

Ameninţarea îl făcu pe Akma să se înfioare, dar nu dădu semn c-ar fi auzit-o. Era singura rezistenţă care-i mai rămăsese, tăcerea încăpăţânată, la fel ca a oamenilor mari.

Akma îşi reluă locul şi munci cât mai fu lumină. De-abia când se lăsă întunericul şi supraveghetorul îl lăsă în cele din urmă să plece fu în stare să se ducă la mama şi tatăl său

pentru a le povesti cele întâmplate.

Vorbeau în întuneric, şoptit, căci săpătorii patrulau prin sat în timpul nopţii, cu urechile ciulite pentru a depista orice întrunire sau complot – sau chiar rugăciune către Păstrătorul Pământului, pentru că Pabulog declarase că acest lucru reprezintă trădare, iar pedeapsa e moartea, având în vedere că orice rugăciune făcută de un susţinător al preotului renegat Akmaro era un afront adus tuturor zeilor. Aşa că, în timp ce mama îi curăţa trupul de fructele care se uscaseră, plângând încetişor, Akma îi povesti tatei tot ce se spusese şi se-ntâmplase.

— Prin urmare, aşa a murit Nuak, rosti tata. Pe vremuri era un rege bun. Dar n-a fost niciodată un om bun. Iar atunci când l-am slujit, nici eu n-am fost un om bun.

— N-ai fost niciodată unul de-ai lor, zise mama.

Akma voia să-l întrebe pe tatăl său dacă tot ceea ce spuseseră fiii lui Pabulog era adevărat, dar n-avu curajul, căci n-ar fi ştiut cum să se comporte când ar fi aflat răspunsul. Dacă ei aveau dreptate, însemna că tatăl lui îşi încălcase jurământul, prin urmare cum ar mai fi putut Akma să mai aibă încredere în el?

— Nu poţi să-l laşi aşa pe Akma, rosti mama încetişor. Nu ştii cât de mult l-au îndepărtat de tine?

— Eu cred că Akma-i destul de mare ca să ştie cum nu poţi s-ai încredere într-un mincinos.

— Dar ei i-au spus că tu eşti cel care minte, Kmaro, zise ea. Deci, cum poate el să te creadă?

Akma era uluit de felul în care mama putea să vadă anumite lucruri în mintea lui, pe care el însuşi de-abia le sesiza. Cu toate astea, el mai ştia şi că-i ruşinos să te îndoieşti de propriul tată, şi se cutremură văzând privirea părintelui său.

— Deci te-au făcut să te-ndepărtezi sufleteşte de mine, nu-i aşa, Kmadis?

Îi spunea dis, care însemna ”copil iubit”, nu ha, ”onorat moştenitor”, aşa cum îi zicea de obicei în momentele în care era deosebit de mândru de Akma. Kmaha – acesta era numele pe care voia să-l audă de pe buzele tatălui său, dar

rămase nerostit. Ha-Akma. Onoare, nu milă.

— S-a ridicat împotriva lor, îi reaminti mama. Şi-a suferit pentru asta şi-a fost curajos.

— Dar ţi-au semănat în suflet sămânţa îndoielii, Kmadis, nu-i aşa?

Akma nu se mai putu abţine. Era prea mult pentru el. Începu să plângă, în sfârşit.

— Lasă-i mintea să se liniştească, Kmaro, rosti mama.

— Şi cum să fac lucrul ăsta, Chebeya? întrebă tata. Nu mi-am încălcat niciodată jurământul faţă de rege, dar atunci când m-au alungat şi-au încercat să mă ucidă, în momentul ăla da, mi-am dat seama că Abindiro avea dreptate, singurul motiv al preoţilor pentru a nu-i lăsa pe oamenii de rând să înveţe să scrie şi să citească fiind acela de a-şi păstra monopolul asupra puterii. Dacă oricine putea să citească şi calendarul, şi vechile cronici şi legi, de ce să se mai supună puterii preoţilor? Drept care-am rupt pactul şi i-am învăţat să scrie şi să citească pe toţi cei care-au venit la mine. Le-am dezvăluit calendarul. Dar nu-i ceva rău să-ncalci un pact greşit. Tata întoarse capul către mama. Nu-nţelege lucrurile astea, Chebeya.

— Sst, rosti ea.

Tăcură cu toţii, doar sunetul respiraţiilor lor umplea coliba. Puteau distinge tropotul picioarelor unui săpător care alerga prin sat.

— Ce misiune crezi că are? şopti mama.

Tata duse un deget la buze.

— Dormiţi, zise el încet. Toată lumea, la culcare.

Mama se întinse pe rogojină lângă Luet, care adormise de multă vreme. Tata se lungi lângă mama, iar Akma se culcă în cealaltă parte. Dar nu voia braţul tatei în jurul umerilor lui. Voia să doarmă singur, pentru a-şi rumega ruşinea. Cea mai gravă dintre umilinţe nu fusese sufocarea, nici mânjirea cu fructe, nici rostogolirea pe panta dealului, nici apariţia sa în faţa tuturor cu hainele sfâşiate, pline de mizerie. Cea mai gravă umilinţă era aceea că tatăl său încălcase un jurământ şi că el trebuise să afle acest lucru de la fiii lui Pabulog.

Toată lumea ştia că cel care încalcă un jurământ e o persoană de cea mai joasă speţă. Putea să spună că face un anumit lucru, dar nimeni nu putea conta că se va ţine de cuvânt. Aşa că n-aveai ce face cu el. Nu puteai avea încredere în el, dacă nu erai acolo să-l supraveghezi. Oare nu-l învăţaseră mama şi tata încă de mic că atunci când spunea c-o să facă un lucru, trebuia să-l facă, altminteri ar fi lipsit de onoare şi nu se mai putea avea încredere în el?

Akma încercă să se gândească la ce anume îi zisese tata, la faptul că a încălca un jurământ greşit era un lucru bun. Dar dacă era un jurământ greşit, de ce l-ai mai făcut de la bun început? Akma nu înţelegea. Oare fusese odinioară tatăl său un om rău atunci când depusese jurământul, apoi încetase să mai fie rău? Cum conteneşte cineva să mai fie rău, din momentul în care a început să fie astfel? Şi, mai ales, cine anume hotăra ce-i rău şi ce nu?

Soldatul despre care îi povestise Didul – Teonig? — el avusese dreptate. Îţi ucizi duşmanul. Nu te furişezi pe la spate, încălcându-ţi promisiunile. Nici copiii n-ar tolera vreodată pe cineva care se furişează. Dacă te certai, fiecare ţipa la celălalt, sau te luai la trântă ca să-l supui pe celălalt voinţei tale. Puteai să te cerţi cu un prieten în felul ăsta, dar să rămână totuşi prietenul tău. Dar să lucrezi pe la spate – în cazul ăsta nu mai erai prieten. Ci un trădător.

Nu-i de mirare că Pabulog era mânios pe tata. Lucrul ăsta ne-a adus toată suferinţa. Tata era unul care lucrează pe la spate, ascunzându-se în pustietate şi încălcând jurăminte.

Akma începu să plângă. Acele gânduri erau îngrozitoare, iar el le ura. Tata era bun şi drăguţ, iar toţi îl iubeau. Cum putea să fie un om rău, care lucrează pe la spate? Tot ceea ce spuseseră fiii lui Pabulog trebuie să fi fost minciuni, trebuie să fi fost. Ei erau cei răi, *ei* erau cei care-l chinuiseră şi-l umiliseră. *Ei* erau cei mincinoşi.

Exceptând faptul că tata recunoscuse că ceea ce susţinuseră ei era adevărat. Cum puteau oamenii răi să spună adevărul, iar oamenii buni să încalce jurăminte? Gândul încă se rotea nebuneşte în capul lui Akma când, în sfârşit, adormi.

2
VISE ADEVĂRATE

Mon se căţără pe acoperişul casei regelui ca să contemple apusul soarelui uscat, care cădea între munţii din partea de nord a văii. Bego, bibliotecarul regal, îi spusese odată că, atunci când au sosit pe Pământ, fiinţele umane credeau că soarele apune la vest şi răsare la est.

— Asta-i din cauză că proveneau dintr-un loc cu puţini munţi, zisese Bego. Din cauza asta nu putea deosebi nordul de vest.

— Sau susul de jos? întrebase Aronha, insinuant. Fiinţele umane erau complet stupide până să fie educate de îngeri?

Ei, ăsta era Aronha, care era gelos pe vastele cunoştinţe ale lui Bego. De ce să nu fie bibliotecarul mândru că-i o fiinţă a cerului, de înţelepciunea pe care o acumulaseră cei din poporul său? În orele de clasă, Aronha remarca tot timpul că fiinţele umane aduseseră poporului cerului fărâma asta sau cealaltă de înţelepciune. Păi, dacă l-ai asculta pe Aronha, ai crede că, dacă n-ar fi fost fiinţele umane, poporul cerului ar fi continuat să doarmă cu capul în jos în copaci.

Cât despre Mon, el nu încetase niciodată să invidieze aripile celor din poporul cerului. Chiar şi bătrânul Bego, care era atât de corpolent încât cu greu putea plana de la etaj spre pământ, Mon tânjea după acele bătrâne aripi pieloase. Cea mai mare dezamăgire din copilăria lui a fost atunci când a aflat că fiinţele umane nu se transformau niciodată în îngeri, că dacă, atunci când te năşteai, nu aveai aripi, păroase şi inutile, lipite de trup, ele nu vor creşte mai târziu, vei fi blestemat pe vecie cu braţe goale, inutile.

Când avea nouă ani, singurul lucru pe care-l putea face Mon era să se caţere pe acoperiş şi să-i urmărească pe tinerii din poporul cerului – cei care aveau vârsta lui sau erau chiar mai mici, dar cu atât mai liberi – cum se hârjoneau pe deasupra copacilor de lângă râu, deasupra

câmpurilor, a acoperişurilor caselor, avântându-se în sus, luptându-se nebuneşte în aer şi căzând ca nişte pietre până periculos de aproape de sol, apoi întinzându-şi aripile şi frânându-şi brusc planarea, năpustindu-se pe străzi, printre case, aidoma unor săgeţi, în vreme ce fiinţele umane, limitate la a circula doar pe pământ, îşi ridicau pumnii, strigând despre tinerii huligani care erau o ameninţare pentru cei care munceau şi-şi vedeau de treabă. Oh, de-aş fi fost un înger! se tângui Mon în sufletul său. Oh, de-aş putea zbura, ca să privesc copacii şi munţii, râurile şi câmpiile! Oh, de i-aş putea spiona pe duşmanii tatălui meu de la distanţă şi aş putea zbura la el ca să-l avertizez!

Dar n-o să fie niciodată în stare să zboare. O să stea doar pe acoperiş, contemplând, în timp ce ceilalţi dansau în aer.

— Ştii, ar putea fi mai rău.

Se-ntoarse şi se strâmbă la sora lui. Edhadeya era singura persoană căreia îi împărtăşise dorinţa lui de a avea aripi. Spre meritul ei, ea nu divulgase nimănui secretul, dar atunci când erau numai ei doi, ea îl tachina fără milă.

— Sunt unii care te invidiază, Mon. Spun că tu, fiul regelui, o să fii înalt şi puternic, un războinic măreţ.

— Nimeni nu ştie, judecând după înălţimea unui băiat, cât de înalt o să fie ca bărbat, replică Mon. Iar eu sunt cel de-al doilea fiu al regelui. Toţi cei care mă invidiază-s nişte proşti.

— Ar putea fi şi mai rău, rosti Edhadeya.

— Aşa ai zis.

— Ai fi putut fi fata regelui.

În glasul Edhadeyei era o nuanţă de melancolie.

— Ei, păi dacă trebuie să fii fată cu orice preţ, mai bine să fii fata reginei, zise Mon.

— Mama noastră a murit, ar trebui să nu uiţi. Acum regina este răhăţelul de Dudagu, să nu uiţi niciodată lucrul ăsta.

Termenul copilăresc de ”răhăţel” era tradus cu echivalentul mai aspru de dermo în străvechiul limbaj al regilor, aşa încât copiilor le plăcea tare mult să-i spună mamei vitrege Dudagu Dermo.

— Oh, asta nu-nseamnă nimic altceva, spuse Mon, decât că micuţul Khimin e-ngrozitor de urât în comparaţie cu toţi ceilalţi copii ai tatei.

Băiatul în vârstă de cinci ani era copilul cel mai mare, şi până acum, singurul al lui Dudagu şi, cu toate că ea se folosea de tot felul de tertipuri pentru ca lui să i se spună Ha-Khimin, în loc de Ha-Aron, nu exista nici-o şansă ca atât tata, cât şi poporul să fie de acord ca el să-l înlocuiască pe Aronha. Fratele mai mare al lui Mon şi al Edhadeyei avea doisprezece ani şi era suficient de înalt încât lumea să vadă că, în luptă, o să fie un vajnic soldat. Şi era un conducător înnăscut, toţi ştiau acest lucru. Chiar şi acum, dacă era o chemare la război, nu exista nici-o îndoială că tata îi va încredinţa lui Aronha comanda unei companii de soldaţi, iar aceştia vor sluji cu mândrie sub conducerea băiatului care va fi rege. Mon vedea felul în care ceilalţi se uitau la fratele său, îi auzea cum vorbeau despre el, şi era cuprins de un foc lăuntric. De ce a continuat tata să aibă fii după ce mama i-a dat de la început unul perfect?

Problema era că se dovedea imposibil să-l urască pe Aronha. Aceleaşi calităţi care-l făceau să fie un conducător atât de bun la vârsta de doisprezece ani îi determina totodată pe fraţii şi pe surorile lui să-l iubească. Niciodată nu făcea pe grozavul. Rareori îşi bătea joc de cineva. Întotdeauna îi ajuta şi îi încuraja. Avea răbdare cu toanele lui Mon, cu izbucnirile de furie ale Edhadeyei şi cu înfumurarea lui Ominer. Era drăguţ chiar şi cu Khimin, în ciuda intrigilor lui Dudagu pentru a-l pune pe fiul ei în locul lui Aronha. Rezultatul era, desigur, că Khimin îl adora pe Aronha. Edhadeya credea că poate acesta era planul lui Aronha – să-i facă pe toţi fraţii şi surorile lui să-l iubească, ca să nu comploteze împotriva lui.

— Apoi, în momentul în care o să ajungă pe tron – crac, o să ne taie sau o să ne frângă gâtul.

Edhadeya spunea asta pentru că citise istoria familiei. Care nu fusese întotdeauna frumoasă. De fapt, primul rege de treabă după multe generaţii fusese bunicul tatei, primul Montiak, cel care părăsise tărâmul lui Nafai ca să se

unească cu poporul din Darakemba. Cei de dinaintea lui fuseseră cu toţii nişte tirani cu mâinile pătate de sânge. Dar probabil că aşa trebuia să fie în perioada aceea, când Nafarii trăiau într-un permanent război. Pentru supravieţuirea lor nu-şi puteau permite să lase succesiuni în dispută sau să accepte războaie civile. Aşa încât noii regi îşi omorâseră în repetate rânduri fraţii şi surorile, dar şi nepoţii şi nepoatele, iar, odată, unul dintre ei îşi ucisese propria mamă… ei, era imposibil de spus din ce motiv anume făceau acei oameni străvechi nişte lucruri atât de groaznice. Dar bătrânului Bego îi făcea mare plăcere să povestească asemenea lucruri, şi termina întotdeauna subliniind faptul că poporul cerului nu făcuse niciodată aşa ceva pe vremea când se conducea singur.

— Venirea fiinţelor umane a marcat începutul răului în rândul poporului cerului, spusese el odată.

La care Aronha replicase:

— Ah, prin urmare aţi denumit poporul pământului diavoli ca o mică glumă? Ca să-i tachinaţi puţin, bănuiesc?

Ca de obicei, Bego primise cu calm impertinenţa lui Aronha.

— N-am permis ca poporul pământului să locuiască printre noi şi nici nu i-am numit ca regi ai noştri. Prin urmare, răul lor nu ne-a afectat niciodată. A rămas în afara noastră, pentru că poporul pământului şi poporul cerului n-au locuit niciodată la un loc.

Dacă n-am fi locuit niciodată la un loc, îşi spuse Mon, poate că nu mi-aş petrece zilele dorindu-mi să pot zbura. Poate că m-aş mulţumi să merg pe suprafaţa pământului precum o şopârlă sau un şarpe.

— Nu lua lucrul ăsta prea-n serios, rosti Edhadeya. Aronha n-o să taie gâtul nimănui.

— Ştiu, zise Mon. Ştiu că mă tachinai doar.

Edhadeya se aşeză lângă el.

— Mon, tu crezi poveştile alea vechi despre strămoşii noştri? Despre Nafai şi Luet? Cum puteau ei să vorbească cu Sufletul Suprem? Felul în care Hushidh se uita la cei din jur şi vedeau cum anume erau legaţi între ei?

Mon ridică din umeri.
— Poate că-i adevărat.
— Issib şi scaunul lui zburător şi felul în care câteodată putea zbura, câtă vreme era pe tărâmul lui Pristan.
— Aş vrea să fie adevărat.
— Şi balonul cel vrăjit, pe care-l puteai ţine-n mâini, îi puneai întrebări şi-ţi dădea răspunsuri.
Era limpede că Edhadeya se prinsese în propria-i reverie. Mon nu se uită la ea, ci doar observă ultimele raze de soare dispărând deasupra râului din depărtare. Şi strălucirea acestuia dispăru atunci când apuse soarele.
— Mon, tu crezi că tata are balonul? Catalogul?
— Nu ştiu, răspunse Mon.
— Crezi c-atunci când Aronha o să-mplinească treisprezece ani şi o să i se dezvăluie secretele, tata o să-i arate Catalogul? Poate şi scaunul lui Issib?
— Unde-ar putea s-ascundă aşa ceva?
Edhadeya clătină din cap.
— Nu ştiu. Mă-ntrebam şi eu, dac-aveau chestiile astea minunate, de ce nu le mai avem acum.
— Poate că le-avem.
— Crezi? se însufleţi Edhadeya brusc. Mon, crezi că visele-s adevărate, câteodată? Pentru că visez unul şi acelaşi vis, încontinuu. Noapte de noapte, câteodată de două, trei ori pe noapte. Totul pare atât de real, nu ca restul viselor pe care le am. Dar nu-s preot sau ceva de genul ăsta. Oricum, ei nu stau de vorbă cu femeile. Dacă ar fi trăit mama, aş fi întrebat-o pe ea, dar la Dudagu Dermo nu mă duc.
— Eu mă pricep mai puţin decât oricine, rosti Mon.
— Ştiu, replică Edhadeya.
— Mulţam.
— Ştii mai puţin, aşa c-asculţi mai mult.
Mon se înroşi.
— Pot să-ţi povestesc visul meu?
El încuviinţă, dând din cap.
— Am văzut un băieţel. De vârsta lui Ominer. Şi-avea o surioară de-aceeaşi vârstă cu Khimin.

— Afli-n visele tale vârsta persoanelor? întrebă Mon.

— Taci, prostule. Munceau la câmp. Şi erau bătuţi. Părinţii lor şi alţii. Înfometaţi şi bătuţi. Erau atât de flămânzi. Iar cei care-i băteau cu biciul erau săpători. Poporul pământului, vreau să spun.

Mon se gândi la cele auzite.

— Tata nu i-ar lăsa niciodată pe săpători să ne conducă.

— Dar nu era vorba de noi, nu-nţelegi? Erau atât de reali. Am văzut cum l-au bătut odată pe băiat. Dar nu de săpători: cei care-i conduceau pe săpători erau băieţi umani.

— Elemaki, murmură Mon. Fiinţele umane rele care li se alăturaseră săpătorilor şi trăiau în peşterile lor umede şi reci şi îi mâncau pe cei din poporul cerului pe care-i răpeau şi-i ucideau.

— Băieţii erau mai voinici decât el. El era înfometat, iar ei îl chinuiau vârându-i cu forţa în gură mai multă mâncare decât putea să-nghită, până când s-a sufocat, apoi l-au frecat cu fructe şi resturi de mâncare pe tot corpul şi l-au tăvălit prin noroi şi iarbă, pentru ca nimeni să nu mai poată mânca. Era îngrozitor, iar el a fost atât de curajos şi n-a protestat nici măcar o dată, a suportat totul cu atâta demnitate, iar eu am plâns pentru el.

— În vis?

— Nu, atunci când m-am trezit. M-am trezit plângând. Mi-am zis: ”Trebuie să-i ajutăm. Trebuie să-i găsim şi să-i aducem acasă.”

— Care ”noi”?

— Tata, bănuiesc. Noi. Nafarii. Pentru că sunt convinsă că oamenii ăştia-s Nafari.

— Păi, de ce nu trimit pe cineva din poporul cerului la noi, ca să ceară ajutor? Aşa se procedează, atunci când sunt atacaţi de Elemaki.

Edhadeya se gândi la asta.

— Ştii ceva, Mon? Printre ei nu era nici măcar un înger.

Mon întoarse atunci capul către ea.

— Absolut niciunul?

— Poate că săpătorii i-au omorât pe toţi.

— Nu-ţi aminteşti? întrebă el. Cei care-au plecat pe vremea bunicului tatei? Cei care urau Darakemba şi voiau să se-ntoarcă şi să pună din nou mâna pe tărâmul lui Nafai?

— Zef…

— Zenif, rosti Mon. Susţineau c-a fost o greşeală ca fiinţele umane şi poporul cerului să trăiască la un loc. N-au luat cu ei nici măcar un înger. Ei sunt. Ei sunt cei pe care i-ai visat.

— Dar au fost ucişi cu toţii.

— Nu ştim lucrul ăsta. Tot ce ştim e că nu s-a mai auzit nimic despre ei. Mon dădu din cap şi continuă: Probabil că mai trăiesc.

— Deci crezi că-i un vis adevărat? întrebă Edhadeya. Ca acelea pe care le-avea Luet?

Mon dădu din umeri. Ceva îl nedumerea.

— Visul tău, rosti el. Nu cred că-i vorba chiar despre Zenifi. Vreau să zic… nu pare să fie complet. Cred că-i altcineva.

— De ce spui asta? Tu eşti cel care s-a gândit că era vorba de Zenifi.

— Şi părea corect atunci când am zis-o. Dar acum… acum e ceva-n neregulă. Dar trebuie să-i spui tatei.

— Spune-i tu, replică ea. O să te vezi cu el la cină.

— Şi tu atunci când vine să-ţi zică noapte bună.

Edhadeya se strâmbă.

— Dudagu Dermo e-ntotdeauna acolo. Nu-l văd pe tata niciodată singur.

Mon roşi.

— Nu-i corect cum procedează tata.

— Da, păi, tu eşti cel care ştie întotdeauna ce-i corect.

Ea îl împunse în braţ.

— O să-i povestesc visul la masă.

— Spune-i c-a fost visul tău.

Mon clătină din cap.

— Eu nu mint.

— N-o s-asculte dacă crede că-i vis de femeie. Toţi ceilalţi or să râdă.

— N-o să-i spun al cui e visul până nu-l termin de

povestit. Ce zici de asta?

— Spune-i şi lucrul ăsta. În ultimele câteva vise, băiatul, sora, mama şi tatăl lui stau întinşi în tăcere şi mă privesc, fără să scoată un cuvânt, stau pur şi simplu în întuneric şi, fără a rosti o vorbă, eu ştiu că mă imploră să vin să-i salvez.

— *Pe tine?*

— Păi, pe mine, aia din vis. Nu cred că oameni adevăraţi – dacă există oameni adevăraţi – ar sta acolo sperând ca o fată de zece ani să vină şi să-i elibereze.

— Mă-ntreb dacă tata o să-l lase pe Aronha să se ducă.

— Chiar crezi c-o să trimită pe cineva?

Mon ridică din umeri.

— S-a-ntunecat. În curând o să fie vremea mesei. Ascultă.

Din copacii de lângă râu, din casele înguste, cocoţate sus, ale celor din poporul cerului, se ridica cântul de seară, la început doar câteva voci, cărora li se alăturau din ce în ce mai multe. Melodiile lor pe tonuri înalte, cadenţate, se împleteau, se jucau unele cu altele, inventând nebuneşte, provocându-se, rezolvând disonanţele şi răsturnând armoniile aşteptate, un sunet obsedant care aducea aminte de o epocă anterioară în care viaţa celor din poporul cerului era o perioadă scurtă, care trebuia trăită pe moment, căci moartea era mereu prin preajmă. Copiii se opriră din joacă şi începură să coboare din ceruri, ducându-se acasă pentru masa de seară, la taţii şi mamele lor cântătoare, la căminele pline de muzică, aşa cum erau pe vremuri pline de muzică adăposturile din paie ale îngerilor de pe crengile cele mai înalte ale copacilor.

Fără să vrea, lui Mon îi dădură lacrimile. Din acest motiv îşi petrecea de unul singur momentul cântului de seară, căci dacă l-ar fi văzut ceilalţi l-ar fi tachinat pentru că plânge. Însă nu şi Edhadeya.

Ea îl sărută pe fratele său pe obraz.

— Îţi mulţumesc pentru c-ai încredere-n mine, Mon. Câteodată mi se pare că-s un ciot, fiindcă nu m-ascultă nimeni.

Mon roşi din nou. Când întoarse din nou capul, ea cobora

deja pe scară, către sol. Ar fi trebuit să meargă cu ea, desigur, dar acum vocile umane începeau să se alăture cântecului, astfel încât nu putea pleca. De la ferestrele caselor mari, servitorii umani şi, pe străzi, muncitorii câmpurilor şi ţanţoşii bărbaţi de la oraş cântau, fiecare glas având un drept egal de a fi auzit în cântul înserării. În unele oraşe, regi umani decretaseră că supuşii lor umani trebuie să cânte un anumit cântec, de obicei cu texte care vorbeau despre patriotism şi adorarea conştiincioasă a suveranului sau a zeilor oficiali. Dar în Darakemba erau respectate vechile tradiţii ale Nafarilor, iar fiinţele umane îşi compuneau melodiile la fel de liber ca îngerii. Vocile celor din poporul de mijloc erau mai joase, mai lente, mai puţin dibace în executarea unor schimbări rapide. Dar făceau tot ceea ce puteau, iar cei din poporul cerului acceptau cântecul lor şi îl acompaniau, dansau pe muzica lui, îl înfrumuseţau şi îl împlineau, astfel încât poporul de mijloc şi poporul cerului alcătuiau împreună un cor ce interpreta o cantată continuă cu zece mii de compozitori, dar fără niciun solist.

Mon îşi înălţă şi el glasul, ascuţit şi melodios – atât de ascuţit încât nu trebuia să cânte printre glasurile umane joase, încadrându-se printre registrele de jos ale cântului poporului cerului. Din stradă, o femeie de pe câmpuri ridică spre el privirea şi-i zâmbi. Mon îi răspunse, nu cu un zâmbet, ci cu un tril, cel mai bun de care fu în stare. Iar atunci când ea râse, dădu din cap şi-şi continuă mersul, el avu o senzaţie plăcută. Apoi îşi ridică privirea şi văzu, pe acoperişul unei case aflate la distanţă de două străzi, doi tineri din poporul cerului care se cocoţaseră acolo pentru câteva clipe, în drum spre casă. Îl urmăreau, iar Mon cântă în mod sfidător mai tare, deşi era conştient de faptul că vocea sa, la cât de ascuţită şi piţigăiată era, nu se ridica la nivelul celor ale poporului cerului. Cu toate acestea, îl auziră şi cântară pentru câteva clipe împreună cu el, apoi îşi fluturară aripile către el în semn de salut. Probabil că-s gemeni, îşi spuse Mon, sinele şi celălalt sine, şi cu toate astea au catadicsit să-şi deschidă duetul ca să mă includă.

Îşi ridică mâna stângă în semn de salut, apoi îşi dădu drumul de pe acoperiş în curtea casei sale.

Mon se săltă în picioare şi, continuând să cânte, se îndreptă către scară. Dac-ar fi fost înger, n-ar fi trebuit să folosească o scară ca să coboare de pe acoperişul casei regelui. Ar fi putut să aterizeze şi să vină să se odihnească în faţa uşii, iar atunci când masa s-ar fi terminat, ar fi putut să-şi ia zborul în cerul nopţii, ca să plece să vâneze la lumina lunii.

Tălpile lui goale făceau zgomot pe treptele de lemn în timp ce cobora scara. Păstrător al Pământului, de ce m-ai făcut fiinţă umană? Cânta în timp ce mergea prin curtea reşedinţei, îndreptându-se către zgomotoasa frăţie de la masa regelui, dar în cântecul lui erau durere şi singurătate.

Shedemei se trezi în camera ei de pe nava spaţială Basilica şi observă imediat că nu era una din trezirile ei programate. Calendarul era dat peste cap, şi pentru a confirma, auzi pe dată, în mintea ei, vocea Sufletului Suprem. ”Păstrătorul trimite din nou vise.”

Simţi că e străbătută de un fior puternic de emoţie. De-a lungul atâtor secole, trăind mereu cu intermitenţe, menţinută tânără de mantia de comandant, dar fiind de multă vreme bătrână şi obosită în sufletul ei, aşteptase să vadă care va fi următoarea mişcare a Păstrătorului. Ne-a adus aici, îşi zise Shedemei, ne-a ţinut în viaţă şi ne-a trimis vise, apoi a devenit tăcută, lăsându-ne atâta vreme de capul nostru.

(A fost la început un bătrân, din rândul Zenifilor), rosti Sufletul Suprem.

Shedemei lipăi goală pe coridoarele navei către bibliotecă.

(L-au omorât. Dar un preot pe nume Akmaro l-a crezut. Cred că şi el a avut nişte vise, dar nu sunt sigur. Bătrânul fiind mort, iar fostul preot în sclavie, nu te-aş fi trezit. Dar fata lui Motiak a avut un vis. Ca şi Luet. N-am mai văzut o astfel de visătoare de pe vremea lui Luet.)

— Cum o cheamă? Era un nou-născut atunci când am…

(Edhadeya. Femeile îi spun Deya. Ele îşi dau seama că e

ceva, dar bărbaţii nu ascultă, bineînţeles.)

— Nu-mi place deloc felul în care-au evoluat lucrurile între bărbaţi şi femei în rândul Nafarilor, să ştii. Stră-stră-strănepoatele mele ar fi trebuit să pună capăt unei astfel de tâmpenii.

(Am văzut şi lucruri mai grave)

— N-am nici-o îndoială-n privinţa asta. Dar, iartă-mă că te-ntreb: Şi ce dacă?

(Se va schimba. Aşa se întâmplă întotdeauna.)

— Ce vârstă are acum? Deya?

(Zece ani.)

— Dorm timp de zece ani şi tot nu mă simt odihnită.

Se aşeză la unul dintre computerele navei.

— Bun, arată-mi ce trebuie să văd.

Sufletul Suprem îi arătă visul Edhadeyei şi îi povesti despre Mon şi sentimentul adevărului.

— Ei bine, rosti Shedemei, puterile părinţilor nu-s diminuate la copii.

(Shedemei, toate acestea au vreun înţeles pentru tine?)

Shedemei fu cât pe ce să izbucnească în râs.

— Te-auzi ce spui, prietene? Tu eşti programul care s-a dat drept zeu pe planeta Harmony. Ţi-ai întocmit planurile, ţi-ai urzit comploturile şi niciodată n-ai cerut sfatul fiinţelor umane. În loc de asta, ne-ai legat fedeleş şi ne-ai târât pe Pământ şi ne-ai transformat pe vecie vieţile, iar acum mă-ntrebi pe *mine* dacă toate astea au vreun înţeles? Ce s-a-ntâmplat cu planul de bază?

(Planul meu era simplu. Să mă întorc pe Pământ şi să-l întreb pe Păstrător ce pot să fac în legătură cu slăbirea puterii Sufletului Suprem pe Harmony. Şi am mers cu planul cât de departe am putut. Şi iată unde am ajuns.)

— Şi iată unde am ajuns eu.

(Nu înţelegi, Shedemei. Tu nu erai inclusă în planul meu. Aveam nevoie de oameni ca să asambleze o navă spaţială funcţională, dar nu trebuia să iau vreo fiinţă umană cu mine. V-am adus pentru că Păstrătorul Pământului vă trimitea, cumva, vise – şi vi le trimitea mai repede decât viteza luminii, aş putea să adaug. Se pare că Păstrătorul

vrea să vă aibă aici pe voi, oamenii. Aşa că v-am adus. Şi am venit, aşteptându-mă să descopăr minuni tehnologice. Maşinării care puteau să mă repare, să mă reaprovizioneze, să mă trimită înapoi pe Harmony, capabil să restaurez puterea Sufletului Suprem. În schimb aştept aici, am aşteptat aproape cinci sute de ani.)

— La fel ca şi mine, adăugă Shedemei.

(Tu ai dormit aproape tot timpul. Iar tu nu ai responsabilitatea unei planete aflate la o distanţă de o sută de ani-lumină, unde tehnologia începe să înflorească, iar războaiele devastatoare sunt la o distanţă de doar câteva generaţii. Nu am timp pentru aşa ceva. Decât în cazul în care Păstrătorul consideră că am timp pentru aşa ceva, iar atunci probabil că voi avea. De ce nu vorbeşte cu mine Păstrătorul? Atâta vreme cât nimeni nu auzea nimic de-a lungul acestor ani, puteam să am răbdare. Dar acum fiinţele umane visează din nou, Păstrătorul se mişcă din nou şi, totuşi, nu îmi spune nimic.)

— Şi pe mine mă-ntrebi? zise Shedemei. Tu eşti cel care-ar trebui să aibă amintiri datând din perioada-n care ai fost creat. Păstrătorul te-a trimis, nu-i aşa? Unde anume se afla în vremea respectivă? Ce anume era pe atunci?

(Nu ştiu.)

Dacă un computer ar putea ridica din umeri, Shedemei îşi imagină că Sufletul Suprem făcea acest lucru în momentul de faţă.

(Nu crezi că mi-am scotocit memoria? Înainte de-a muri soţul tău, m-a ajutat să caut, dar n-am găsit nimic. Mi-aduc aminte că Păstrătorul era prezent tot timpul, că ştiam că anumite instrucţiuni vitale îmi fuseseră programate de el – dar cine sau ce e, a fost sau ar putea fi Păstrătorul ştiu la fel de puţin ca şi tine.)

— Fascinant, rosti Shedemei. Hai să vedem dacă ne putem gândi la o modalitate de a-l face pe Păstrător să vorbească cu tine. Sau măcar să-ţi facă semn cu mâna.

Mon şedea, ca de obicei, la capătul mesei unde erau intendenţii. Tatăl său îi spusese că cel de-al doilea fiu al regelui era plasat acolo pentru a arăta respect arhivarilor,

mesagerilor, trezorierilor şi administratorilor, căci, aşa după cum spunea tata, ”dacă n-ar fi ei, soldaţii n-ar mai avea ce regat să apere”.

Atunci când tata zisese acest lucru, Mon răspunsese, cu o voce fără inflexiuni.

— Dar dac-ai vrea să le arăţi că-i respecţi, l-ai plasa pe Ha-Aron în mijlocul lor.

La care tata replicase cu blândeţe:

— Dacă n-ar fi existat armata, toţi intendenţii ar fi fost morţi.

Aşa că Mon, cel de-al doilea fiu, era tot ceea ce meritau conducătorii de rangul doi ai regatului; primul fiu trebuia să-i onoreze pe cei de rangul întâi, oamenii care contau cu adevărat.

Acesta era şi felul în care era condusă afacerea meselor de seară. Supeul regelui fusese iniţiat cu multe generaţii în urmă sub forma unui consiliu de război – moment în care au început să fie excluse femeile. Pe atunci, consiliul lua masa împreună doar o dată pe săptămână, dar de câteva generaţii începuse s-o facă în fiecare seară, iar fiinţele umane bogate şi cu poziţii sociale înalte îl imitau pe rege în propriile case, mâncând separat de soţiile şi fiicele lor. Totuşi, situaţia asta nu se întâlnea în rândurile poporului cerului. Chiar şi cei care luau parte la masa regelui se duceau acasă şi şedeau la încă o cină împreună cu soţiile şi copiii lor.

Acesta era motivul pentru care, aflat în stânga lui Mon. Şeful funcţionarilor, bătrânul înger pe nume bGo, de-abia dacă ciugulea ceva din bucate. Era un lucru cunoscut că soţia lui bGo se supăra tare de tot dacă el n-avea poftă de mâncare la masa ei, iar tata nu se simţea niciodată ofensat că, din câte se părea, bGo se temea mai mult de soţie decât de rege. bGo era cel mai mare peste funcţionari, deşi în calitate de şef al recensământului el cu siguranţă nu avea aceeaşi putere ca şeful trezoreriei şi administratorul-şef. Totodată, conversaţia lui era posacă, iar lui Mon nu-i făcea nici-o plăcere să stea la masă cu el.

Dincolo de bGo, însă, Bego, celălalt sine al său, era mult

mai vorbăreţ – şi avea o poftă de mâncare mai sănătoasă, mai ales datorită faptului că nu se căsătorise niciodată. Bego, arhivarul, era mai mare doar cu un minut şi jumătate decât bGo, dar nimeni nu şi-ar fi imaginat că amândoi sunt de aceeaşi vârstă. Bego avea atât de multă energie, atât de multă vigoare, atât de multă… mânie, îşi spunea câteodată Mon. Lui Mon îi plăcea şcoala atunci când profesor era Bego, dar câteodată se întreba dacă tata era cu adevărat conştient de câtă ură clocotea în străfundurile sufletului arhivarului său. Nu lipsă de loialitate – Mon ar fi raportat imediat aşa ceva. Ci doar un fel de supărare generală pe viaţă. Aronha susţinea că era din cauza faptului că nu se împerechease niciodată cu o femelă, dar în această perioadă fratelui său mai mare îi stătea capul doar la sex şi considera că dorinţa sexuală poate explica totul – ceea ce, în cazul lui Aronha şi al tuturor prietenilor săi, era adevărat, fără doar şi poate. Mon nu ştia din ce motiv Bego era atât de supărat. Tot ce ştia era că aducea o delicioasă nuanţă sceptică tuturor lecţiilor predate de Bego. Şi chiar şi felului său de a mânca. Un fel de sălbăticie în modul în care ridica pâinea unsă cu pastă de fasole la buze şi muşca din ea. Felul în care mesteca mâncarea între fălci, încet, metodic, aruncând priviri furioase către restul curtenilor.

În dreapta lui Mon, şeful trezoreriei şi administratorul-şef erau prinşi în discuţia lor de afaceri – în linişte, bineînţeles, pentru a nu deturna atenţia de la adevărata întrunire care avea loc în capătul de masă unde se afla regele şi unde soldaţii se delectau reciproc cu întâmplări din raidurile şi încăierările recente. Fiind fiinţe umane adulte, şeful trezoreriei şi administratorul-şef erau cu mult mai înalţi decât Mon şi, în general, îl ignorau, după schimburile de politeţuri iniţiale. Mon era mai degrabă de înălţimea celor din poporul cerului, aflaţi la stânga sa şi, în plus, îl cunoştea pe Bego mai bine, astfel încât atunci când deschidea gura, le vorbea acestora.

— Vreau să-i spun ceva tatei, îi zise Mon lui Bego.

Bego mestecă de două ori şi înghiţi, uitându-se fix la Mon în acest răstimp, cu privirea lui obosită.

— Atunci spune-i, rosti el.

— Exact, murmură bGo.

— E vorba de-un vis, replică Mon.

— Atunci spune-i mamei tale, zise Bego. Femeile poporului de mijloc încă dau atenţie acestor lucruri.

— Corect, murmură bGo.

— Dar este un vis adevărat, zise Mon.

bGo se înfoie.

— De unde ştii lucrul ăsta?

Mon dădu din cap.

— Ştiu, pur şi simplu.

bGo întoarse capul către Bego. Acesta se întoarse şi el. Se priviră lung, ca şi cum între ei ar fi avut loc o comunicare mută. Apoi Bego întoarse din nou capul spre Mon.

— Să fii atent atunci când faci astfel de afirmaţii.

— Sunt, rosti Mon. Le fac doar atunci când sunt sigur. Doar atunci când contează.

Era ceva ce-i învăţase Bego la şcoală, în privinţa efectuării judecăţilor.

— Atunci când poţi scăpa fără să iei o decizie, atunci asta ar trebui să faci. Ia decizii doar atunci când eşti sigur, doar atunci când au importanţă.

Bego încuviinţă din cap acum, auzindu-l pe Mon cum îi repetă preceptele.

— Dacă mă crede, atunci e o problemă pentru consiliul de război, spuse Mon.

Bego îl studie. bGo la fel, pentru un moment, dar apoi îşi dădu ochii peste cap şi se rezemă din nou de spătarul scaunului.

— Simt c-o să aibă loc o scenă stânjenitoare, murmură el.

— Stânjenitoare doar dacă prinţul e nesăbuit, rosti Bego. Eşti?

— Nu, spuse Mon. Sau, oricum, nu-n privinţa asta.

Însă, chiar în momentul în care pronunţa aceste cuvinte, Mon se întreba dacă nu cumva el chiar era nesăbuit. În definitiv, era visul Edhadeyei, nu al lui. Şi era ceva legat de interpretarea lui care nu-i dădea pace. Totuşi, un lucru era

sigur: era un vis adevărat şi însemna că, undeva, fiinţe umane – fiinţe umane Nafari – trăiau într-o dureroasă sclavie sub biciul săpătorilor Elemaki.

Bego mai aşteptă câteva clipe, de parcă ar fi vrut să se asigure că Mon nu se va răzgândi. Apoi îşi ridică aripa stângă.

— Tată Motiak, spuse el cu glas tare.

Vocea lui abrazivă tăie conversaţia zgomotoasă de la capătul militar al mesei. Monush, vreme de mulţi ani cel mai curajos războinic din regat, bărbatul după care fusese botezat Mon, fu întrerupt la jumătatea unei povestiri. Băiatul tresări. Oare nu putuse Bego să aştepte un moment de acalmie naturală a conversaţiei?

Expresia de obicei benignă a tatei nu se schimbă.

— Bego, memoria poporului meu, ce-ai de spus în timpul consiliului de război?

Vorbele lui conţineau o uşoară ameninţare, dar vocea lui era calmă şi plăcută, ca de obicei.

— În vreme ce soldaţii sunt încă la masă, rosti Bego, una dintre persoanele de vază din regatul tău deţine o informaţie care, în cazul în care vei hotărî să-i dai crezare, va constitui o problemă de ridicat într-un consiliu de război.

— Şi cine-i acea persoană de vază? Care-i informaţia pe care-o deţine? întrebă tata.

— Şade lângă celălalt sine al meu, rosti Bego, şi poate să-ţi ofere chiar el informaţia.

Toate privirile se îndreptară către Mon, iar pentru o clipă el îşi dori să se întoarcă şi să fugă din sală. Oare Edhadeya îşi dăduse seama cât de îngrozitor va fi momentul, atunci când îi ceruse să facă asta? Dar

Mon ştia că acum nu mai putea da înapoi – asta ar fi însemnat să-l umilească pe Bego şi să se facă de ruşine. Chiar dacă mesajul său n-ar fi fost crezut, el trebuia să-l transmită – cu mult curaj.

Mon se ridică în picioare şi, aşa cum îl văzuse pe tatăl său făcând înainte de a lua cuvântul, îl privi în ochi pe fiecare dintre oamenii de vază ai regatului. Pe feţele lor văzu surpriză, amuzament, răbdare prudentă. La sfârşit se

uită la Aronha şi, spre uşurarea lui, văzu că fratele său părea serios şi interesat, nu ironic sau stânjenit. Aronha, mulţumesc pentru că-mi arăţi respectul tău.

— Informaţia mea provine dintr-un vis adevărat, rosti Mon în cele din urmă.

În jurul mesei se iscă un murmur. Cine, vreme de multe generaţii, avusese îndrăzneala să pretindă că un vis e adevărat? Şi, pe deasupra, la masa regelui?

— De unde ştii că-i un vis adevărat? întrebă tata.

Era ceva ce Mon nu fusese niciodată în stare să explice cuiva, nici măcar lui însuşi. Nu încercă nici acum.

— E un vis adevărat, rosti el.

Din nou, se iscară şoapte în jurul mesei şi, deşi unele dintre feţele nerăbdătoare deveniră amuzate, cele care fuseseră amuzate erau acum serioase.

— Cel puţin le-ai captat atenţia, murmură bGo.

Tata vorbi din nou, cu o nuanţă de consternare în glas.

— În cazul ăsta, povesteşte-ne visul şi zi-ne de ce-i o problemă care priveşte consiliul de război.

— Acelaşi vis vreme de multe nopţi, spuse Mon.

Avu grijă să nu ofere vreo indicaţie despre cine anume era cel care-l avusese. Ştia că ei vor presupune că despre el e vorba, dar nimeni nu va îndrăzni să-l facă mincinos. Continuă:

— Un băieţel şi surioara lui, de vârsta lui Ominer şi a lui Khimin. Lucrau la câmp, ca sclavi, înfometaţi, iar supraveghetorii care-i biciuiau ca să muncească făceau parte din poporul pământului.

În acest moment le captase atenţia tuturor. Săpători cu fiinţe umane ca sclavi – asta îi mânie pe toţi, deşi erau conştienţi că aşa ceva trebuie să se întâmple din când în când.

— La un moment dat, în vis, băiatul a fost bătut de nişte băieţi umani. Fiinţe umane care domneau asupra săpătorilor. Băiatul a fost curajos şi n-a plâns în timp ce l-au… umilit. Era o fiinţă vrednică.

Soldaţii încuviinţară cu toţii. Ei înţelegeau ce anume spunea el.

— Seara, băiatul, surioara lui, tata şi mama lui şedeau în tăcere. Cred… cred că le era interzis să vorbească cu voce tare. Dar cereau ajutor. Cereau să vină cineva şi să-i scape de sclavie.

Mon se opri pentru un moment, iar pe fondul de linişte se făcu auzit glasul lui Monush.

— N-am niciun dubiu c-acest vis e-adevărat, pentru că ştim că multe fiinţe umane şi îngeri sunt ţinuţi ca sclavi printre Elemaki. Dar ce putem face? Toată forţa noastră e concentrată pentru a apăra libertatea alor noştri.

— Dar, Monush, spuse Mon, şi ei sunt ai noştri.

Acum şoaptele erau pline de pasiune.

— Hai să-l ascultăm pe fiul meu, rosti tata.

Şoaptele încetară.

Mon roşi. Tata admisese că el e fiul lui, da, ăsta era un lucru bun; dar nu folosise locuţiunea formală ”Să-l ascultăm pe consilierul meu”, care ar fi însemnat că el accepta în mod absolut ceea ce spunea Mon. El continua să fie pus la încercare acolo. Mulţumesc, Edhadeya. Chestia asta ar putea să mă facă de ruşine pentru tot restul vieţii, dacă iese prost. O să rămân pentru totdeauna ”cel de-al doilea fiu, care a vorbit prosteşte în cadrul unui consiliu de război”.

— N-au printre ei pe nimeni din poporul cerului, rosti Mon. Cine a auzit despre un astfel de regat? Ei sunt Zenifi şi ne cheamă în ajutor.

Husu, îngerul care era mai-marele iscoadelor regelui, conducând sute de îngeri puternici şi curajoşi care vegheau necontenit la fruntariile regatului, îşi ridică aripa dreaptă, iar Mon dădu din cap, spre a-l lăsa să capteze atenţia regelui. Văzuse înainte făcându-se aşa ceva la un consiliu, dar pentru că el, personal, nu avusese parte de atenţia regelui, acum era prima dată când avea posibilitatea de a lua parte la subtilităţile discuţiilor formale.

— Chiar dacă visul e adevărat, iar Zenifii ne cheamă în vise, rosti Husu, ce pretenţii pot avea de la noi? Au respins propunerea primului rege Motiak şi-au refuzat să trăiască într-un loc în care poporul cerului era de cinci ori mai

numeros decât poporul de mijloc. Au plecat din Darakemba fiindcă aşa au dorit, ca să se întoarcă în ţinutul lui Nafai. Am crezut c-au fost anihilaţi. Dac-aflăm acum că trăiesc, suntem bucuroşi, dar nu-nseamnă nimic altceva pentru noi. Iar dac-aflăm acum că se află în sclavie, ne întristăm, dar, repet, nu-nseamnă nimic mai mult decât asta.

Când Husu termină ce a avut de spus, Mon se uită la rege pentru permisiunea de a vorbi din nou.

— De unde ştii că-i vorba de Zenifi? întrebă tata.

Din nou, Mon nu putu face altceva decât să repete ceea ce ştia că e adevărat. Doar că acesta era aspectul de care nu era sigur. Erau Zenifi, dar nu erau Zenifi. Sau altceva. Fuseseră Zenifi, oare? Sau pur şi simplu fac parte dintre Zenifi?

— Sunt Zenifi, rosti Mon şi în timp ce articulă aceste cuvinte îşi dădu seama că era adevărat, sau pe aproape. S-ar putea să nu fie Zenifii, întregul lor popor, dar sunt Zenifi, chiar dacă-n alte părţi s-ar putea să fie alţii.

Dar răspunsul lui Mon nu-l îndemna prea mult pe tata să continue.

— Un vis? rosti el. Primul rege al Nafarilor avea vise adevărate.

— La fel ca şi soţia lui, spuse Bego.

— Marea Regină Luet, zise tata, dând din cap. Bego face foarte bine că ne reaminteşte istoria. Amândoi aveau vise adevărate. Dar şi alţii aveau astfel de vise. Şi în rândul poporului cerului şi în rândul poporului pământului, pe vremea aceea. Dar era epoca eroilor.

Mon voia să insiste: chiar este un vis adevărat. Dar văzuse în trecut în consiliu cum rezista tata atunci când bărbaţii încercau să preseze repetând mereu acelaşi lucru. Dacă aveau dovezi noi, foarte bine, să vorbească, iar regele va asculta; dar dacă nu făceau altceva decât să insiste cu vechea poveste, tata avea cu atât mai puţină încredere în ei, cu cât insistau mai mult. Aşa încât Mon îşi ţinu gura şi continuă să-l privească pe tatăl său în ochi, netulburat.

Auzi murmurul uşor al lui bGo, spunându-i celuilalt sine al său:

— Ştiu care-o să fie subiectul bârfelor toată săptămâna viitoare.

— Băiatul are curaj, răspunse Bego încetişor.

— Şi tu la fel, rosti bGo.

În liniştea lăsată, Aronha se ridică de la masă, dar în loc să ceară pentru Mon atenţia regelui, el merse prin spatele scaunelor, oprindu-se îndărătul tatălui său. Era un privilegiu pe care-l avea doar moştenitorul regelui, să vorbească cu suveranul în particular în faţa celorlalţi consilieri ai săi, fără a comite o ofensă – căci nu era o aroganţă din partea moştenitorului să dovedească o intimitate specială cu regele.

Tata îl ascultă pe Aronha, apoi dădu din cap.

— Lucrul acesta poate fi spus cu voce tare, spuse el, acordându-i permisiunea.

Aronha se întoarse la scaunul său.

— Îl cunosc pe fratele meu, zise el. Nu minte.

— Sigur că nu, rosti Monush, iar Husu se făcu ecoul lui.

— Mai mult decât atât, continuă Aronha. Mon nu pretinde niciodată că ştie ceea ce nu ştie. Atunci când e nesigur, recunoaşte. Iar atunci când e sigur pe el, are întotdeauna dreptate.

Mon simţi un fior lăuntric, auzind astfel de vorbe din gura fratelui său. Aronha nu numai că-l sprijinea – spusese ceva atât de nesăbuit încât îi era frică pentru el. Cum de putea face o astfel de afirmaţie?

— Bego şi cu mine am observat acest lucru, rosti Aronha. De ce altceva credeţi că şi-a riscat Bego propriul loc la masa regelui pentru a face introducerea cuvintelor lui Mon? Nu cred că Mon însuşi îşi dă seama de acest lucru. De cele mai multe ori e nesigur pe el. Poate fi convins cu uşurinţă; nu se ceartă niciodată. Dar atunci când ştie cu adevărat un anumit lucru, nu dă niciodată înapoi, absolut niciodată, indiferent cât ne-am certa. Iar atunci când se sprijină în călcâie în felul ăsta, Bego şi cu mine ştim foarte bine, niciodată n-a greşit. Nici măcar o dată. Aş chezăşui cu onoarea mea şi cu vieţile vajnicilor bărbaţi adevărul celor rostite de el azi. Chiar dacă sunt convins că visul n-a fost al

lui, dacă spune că-i vorba de un vis adevărat şi că poporul este cel al Zenifilor, atunci ştiu că-i adevărul-adevărat, ca şi cum l-aş fi văzut pe bătrânul Zenif cu propriii ochi.

— De ce crezi că nu-i visul lui? întrebă tata. Dintr-odată circumspect.

— Pentru că n-a spus niciodată c-ar fi al lui, răspunse Aronha. Dac-ar fi fost, ar fi zis lucrul ăsta. Nu l-a zis, înseamnă că nu-i.

— Al cui vis a fost? vru să ştie regele.

— Al fiicei Toeledwei, răspunse Mon pe dată.

Imediat la masă se iscă zarvă, în parte din cauza faptului că Mon îndrăznise să pomenească numele reginei moarte la o ocazie festivă, în parte din pricină că adusese glasul unei femei la masa regelui.

— N-am fi vrut să auzim aici acel glas! strigă unul dintre bătrânii căpitani.

Regele îşi ridică mâinile şi tăcură cu toţii.

— Ai dreptate, n-am fi vrut să auzim acel glas aici. Dar fiul meu consideră că mesajul acelei voci trebuie să fie auzit, drept care-a îndrăznit să-l aducă aici, iar Ha-Aron a declarat că are încredere în el. Aşa încât acum singura întrebare la care trebuie să răspundă consiliul este: Ce vom face, acum că am aflat că Zenifii ne cheamă-n ajutor?

Discuţia depăşi imediat orice domeniu în care Mon ar fi putut fi consultat, iar el se aşeză, ascultând. Nu prea avea încredere în el însuşi spre a privi pe cineva, de frică să nu încalce disciplina şi să arate un zâmbet atât de plin de uşurare, de mulţumire, încât toţi îşi vor da seama că era doar un copil, cel de-al doilea fiu.

Husu se opuse să se trimită vreun membru al poporului cerului spre a-şi risca viaţa să-i salveze pe Zenifi; în zadar argumentă Monush că prima generaţie, cea care respinsese orice asociere a fiinţelor umane cu îngerii, era cu siguranţă moartă la ora actuală. În timp ce dezbăteau problema, iar alţi consilieri îşi exprimau punctul de vedere, Mon riscă să-i arunce o privire rapidă fratelui său. Spre întristarea sa, Aronha se uita exact la el, zâmbind. Mon îşi trase în jos capul spre a-şi masca propriul zâmbet, dar era mai fericit în

acest moment decât fusese vreodată în viaţa lui.

Întoarse capul ca să se uite pe furiş la Bego, dar bGo fu cel care-i şopti:

— Ce-ar fi dac-ar muri o sută, pentru visul ăsta al Edhadeyei?

Vorbele îl loviră pe Mon direct în inimă. Nu se gândise la asta. A trimite o armată atât de adânc în teritoriul Elemakilor, în susul nesfârşitelor canioane înguste unde ambuscadele erau posibile la orice pas – era primejdios, era nebunesc, dar consiliul de război dezbătea, nu dacă să se rişte, ci cine să fie trimis în raid.

— Nu-i strica triumful băiatului, murmură Bego. Nimeni nu-i obligă pe soldaţi să meargă. A spus adevărul şi-a făcut-o plin de curaj. Onoare lui.

Bego îşi ridică paharul cu vin fiert.

Mon ştia cum să-şi ridice propriul pahar de vin.

— Glasul tău a deschis uşa, Ro-Bego.

Bego îşi savură vinul, încruntându-se.

— Fără titlurile tale de fiinţe de mijloc, băiete.

bGo zâmbi – o rară expresie pentru el – şi spuse:

— Celălalt sine al meu şi-a ieşit din fire de încântare; trebuie să-l scuzi, chestia asta îl face mereu posac.

Tata propuse compromisul.

— Iscoadele lui Husu să-i păzească pe soldaţii umani ai lui Monush până când îşi vor croi drum dincolo de avanposturile Elemakilor. Din câte-am înţeles, la momentul actual e haos printre regatele din tărâmul lui Nafai şi s-ar putea să fie mult mai simplu să pătrundem acolo. Apoi, după ce Monush trece de graniţele păzite, iscoadele rămân pe loc şi-i aşteaptă să revină.

— Cât de mult? întrebă Husu.

— Opt zile, răspunse Monush.

— În zona dealurilor e anotimpul ploios, spuse Husu. O să-ngheţăm sau o să murim de foame? Care-i planul?

— Ţine acolo cinci bărbaţi timp de zece zile, spuse regele. Apoi alţi cinci, şi-ncă alţi cinci, vreme de câte zece zile.

Monush ridică mâna dreaptă în semn de aprobare. Husu

îşi flutură aripa stângă, dar cu toate acestea murmură:

— Da, sunt sigur că merită osteneala, ca să aducem înapoi nişte bigoţi lipsiţi de valoare.

Mon fu surprins să constate că lui Husu i se permitea să vorbească cu atâta îndrăzneală.

— Înţeleg furia pe care o simte poporul cerului faţă de Zenifi, spuse tata. Din acest motiv nu mă simt ofensat de batjocura ce însoţeşte acceptarea de către tine a propunerii mele.

Husu îşi înclină capul.

— Regele meu e mai generos decât merită slujitorul său.

— Asta-i adevărul, mormăi bGo. Într-o bună zi Husu o să meargă prea departe, iar noi ceilalţi o să plătim pentru asta.

— ”Noi ceilalţi”? Probabil că se referă la poporul cerului în ansamblu, îşi spuse Mon. Era un gând tulburător, cum că poporul cerului, cumva, va fi făcut răspunzător pentru îndrăzneala lui Husu.

— Aşa ceva n-ar fi drept, rosti Mon.

bGo chicoti încet.

— Ascultă-l, Bego. Spune că nu-i drept – ca şi cum asta-nseamnă că nu poate să se-ntâmple.

— În străfundurile secrete ale inimii oricărei fiinţe umane, şopti Bego, poporul cerului nu reprezintă altceva decât nişte bestii impertinente.

— Nu-i adevărat, spuse Mon. N-ai dreptate!

Bego îl privi surprins.

— Sunt o fiinţă umană, nu-i aşa? întrebă Mon. Iar în inima mea îngerii sunt fiinţele cele mai frumoase şi mai glorioase.

Mon nu ridicase tonul, dar intensitatea vocii sale redusese la tăcere celelalte glasuri. În liniştea bruscă, el îşi dădu seama că toată lumea îl auzise. Se uită la expresia surprinsă a tatei şi roşi.

— Mi se pare, rosti tata, că unii dintre consilieri au uitat că aici pot lua cuvântul doar cei care au atenţia regelui.

Mon se ridică în picioare, roşu de ruşine.

— Iertaţi-mă, maiestate.

Tata zâmbi.

— Cred că Aronha a fost cel care a spus că atunci când îţi înfigi călcâiele în pământ, ai întotdeauna dreptate. Se întoarse către Aronha. Susţii acest lucru?

Puţin nesigur, Aronha îşi privi tatăl în ochi şi zise:

— Da, maiestate.

— Atunci cred că acest consiliu consideră că îngerii sunt într-adevăr cele mai frumoase şi mai glorioase fiinţe.

Iar tata ridică paharul înspre Husu.

Husu se ridică în picioare, făcu o plecăciune şi înălţă şi el paharul. Băură amândoi. Apoi regele se uită la Monush, care râse, se săltă în picioare şi închină şi el paharul.

— Vorbele celui de-al doilea fiu al meu au adus pacea la această masă, rosti tata. Asta înseamnă înţelepciune, cel puţin din punctul meu de vedere. Hai să încheiem! Consiliul s-a terminat şi aici nu mai e nimic pentru noi, în afară de a mânca şi de a reflecta la felul în care visele fetelor, aduse la cunoştinţă de băieţi, au pus în mişcare picioarele şi aripile războinicilor.

Edhadeya aşteptă ca tatăl ei să intre în mica ei încăpere şi să stea de vorbă cu ea, aşa cum făcea seară de seară. De obicei, era fericită că venea, nerăbdătoare să-i spună cum se descurcase la şcoală, să se laude cu câte un nou cuvânt sau expresie din limba străveche, să-i povestească vreo întâmplare sau bârfă, ori ceea ce făcuse în ziua respectivă. În seara aceasta, însă, îi era frică şi nu ştia de ce să se teamă mai mult – că Mon i-a spus tatei de visul ei sau că nu i-a spus. Dacă nu a făcut-o, atunci va trebui să-i zică ea însăşi, iar apoi el o va bate cu blândeţe pe umăr şi îi va spune că visul era straniu şi minunat, apoi îl va ignora complet, fără să-şi dea seama că era un vis adevărat.

Totuşi, atunci când apăru la uşa ei, Edhadeya ştiu că Mon îi spusese. Privirea lui era ascuţită şi pătrunzătoare. Rămase tăcut în picioare, sprijinindu-se cu mâinile de tocul uşii. În cele din urmă, încuviinţă din cap.

— Prin urmare, spiritul lui Luet este treaz în fiica mea.

Ea privi în jos, către podea, neştiind dacă el era supărat sau mândru.

— Iar spiritul lui Nafai în cel de-al doilea fiu al meu.

Aha. Deci nu era supărat.
— Nu te obosi să-mi explici de ce n-ai putut să-mi spui personal lucrul ăsta, rosti tata. Ştiu de ce şi mă simt ruşinat. Luet n-a trebuit niciodată să folosească subterfugii ca să obţină atenţia soţului ei, şi nici Chveya n-a trebuit să-l pună pe fratele sau pe soţul ei să vorbească pentru ea atunci când deţinea înţelepciuni pe care trebuiau să le afle şi alţii.
Dintr-o mişcare, îngenunche în faţa ei şi îi luă mâinile în ale sale.
— Am privit în jur la consiliul regal din seara asta, când terminam masa, având în minte gânduri legate de pericole şi război, de Zenifii aflaţi în sclavie şi care trebuie salvaţi, iar singurul lucru care-mi venea în minte era: de ce oare-am uitat ceea ce ştiau primii noştri strămoşi? Că Păstrătorului Pământului nu-i pasă dacă vorbeşte unei femei sau unui bărbat?
— Ce-ar fi dacă nu aşa stau lucrurile?
— Ce, acum te-ndoieşti de chestia asta?
— Am visat visul şi era adevărat – dar Mon a fost cel care-a spus că-i vorba de Zenifi. Eu n-am înţeles deloc visul până când el n-a spus lucrul ăsta.
— Vorbeşte-n continuare cu Mon atunci când ai vise adevărate, rosti tata. Atâta ştiu: când a vorbit Mon, am simţit că mi s-a reaprins un foc în inimă şi mi-am spus – cuvintele mi-au venit în minte ca şi cum mi le-ar fi şoptit cineva la ureche – că acolo-i un bărbat falnic, nu un băiat. Apoi am aflat că tu ai avut visul şi din nou am auzit glasul în minte: bărbatul care-ascultă de Edhadeya va fi adevăratul slujitor al Păstrătorului Pământului.
— Cel care ţi-a vorbit a fost... Păstrătorul? întrebă Edhadeya.
— Cine ştie? rosti tata. Poate c-a fost mândria paternă. Poate c-aşa aş fi vrut. Poate că era vocea Păstrătorului. Poate că era cel de-al doilea pahar de vin.
Râse, apoi continuă:
— Mi-e dor de mama ta, spuse el. Ea ar fi ştiut mai bine decât mine cum să procedeze cu tine.

— Mă comport cu ea cât de bine pot, spuse Dudagu din uşă.

Edhadeya icni de surprindere. Dudagu putea să meargă fără să facă zgomot în aşa fel încât nu ştia nimeni pe unde ar putea ea trage cu urechea.

Tata se ridică în picioare.

— Dar nu te-am însărcinat cu educaţia fiicei mele, rosti tata cu blândeţe.

Prin urmare, în ce *fel* te-ai comportat cât ai putut de bine?

Îi zâmbi lui Dudagu şi apoi ieşi cu paşi mari din încăperea Edhadeyei.

Dudagu îi spuse furioasă.

— Fetiţo, să nu-ţi imaginezi c-o să realizezi ceva cu treaba asta cu visul, zise ea. Apoi zâmbi şi continuă: Ceea ce-i spui tu aici eu pot contrazice pe perna lui.

Edhadeya îi zâmbi mamei ei vitrege cât putu de drăgălaş. Apoi deschise larg gura şi-şi vârî degetul, ca şi cum ar fi vrut să vomite. În momentul următor zâmbea din nou drăgălaş.

Dudagu ridică din umeri.

— Mai sunt patru ani până când o să te pot mărita, zise ea. Crede-mă, mi-am pus deja femeile să caute pe cineva potrivit. Pe cineva foarte departe de-aici.

Se depărtă silenţios de uşă şi o porni pe coridor. Edhadeya se aruncă din nou în pat şi murmură: ”Mi-ar plăcea să am un vis adevărat cu Dudagu Dermo care are un accident cu o barcă. Dacă aranjezi astfel de lucruri, dragă Păstrător al Pământului, să ţii minte că ea nu ştie să înoate, dar e foarte înaltă, deci apa trebuie să fie adâncă.”

A doua zi, toate discuţiile aveau ca temă expediţia pentru găsirea Zenifilor. Iar în dimineaţa următoare, înalţii demnitari şi funcţionarii oraşului veniră spre a vedea cum pleacă în marş soldaţii, iscoadele zburând şi făcând manevrele lor extrem de îndrăzneţe pe cerul de deasupra acestora. Edhadeya îşi zise, în timp ce-i urmărea cum pleacă: ”Deci aşa ceva poate realiza un vis. Ar trebui să am mai des vise de-astea.”

Imediat, se ruşină de ea. ”Dacă vreodată o să mint în legătură cu visele mele şi o să pretind că-i adevărat atunci când nu-i cazul, fie ca Păstrătorul să-mi ia toate visele.”

Şaisprezece soldaţi umani, cu vreo zece iscoade care-i umbreau din aer, plecară spre Darakemba. Nu formau o armată, nu erau nici măcar suficient de mulţi pentru a constitui un detaşament de raiduri, şi foarte puţini din oraş remarcaseră asta. Mon urmărea, totuşi, Aronha şi Edhadeya stând pe acoperiş, lângă el.

— Ar fi trebuit să mă lase să merg cu ei, rosti Aronha supărat.

— Eşti atât de generos, încât vrei să-mi revină mie regatul? întrebă Mon.

— N-o să moară nimeni, replică fratele său.

Mon nu catadicsi să răspundă. Era perfect conştient că Aronha ştia că tata avea dreptate – exista o nuanţă de nebunie în toată expediţia asta. Era o acţiune de căutare care încerca să localizeze un vis. Regele a luat doar voluntari şi doar cu mare reţinere l-a lăsat pe măreţul războinic Monush să-i conducă. Nu exista nici-o şansă ca să-şi trimită moştenitorul.

— O să-şi petreacă tot timpul preocupându-se de siguranţa ta, şi nu de misiunea în sine, spusese tata. Nu te-ngrijora, Aronha. O să ai parte de cel dintâi spectacol al unei bătălii sângeroase mult prea curând, sunt sigur. Însă dacă te-aş fi trimis acum, mama ta s-ar fi sculat din morţi ca să mă dojenească.

Mon se speriase auzindu-i vorbele, până când văzuse că toţi ceilalţi le luaseră ca pe-o glumă.

Toţi, cu excepţia lui Aronha, care era cu adevărat furios pentru că nu fusese inclus.

— Soră-mea poate s-aibă un vis, frate-miu poate să-ţi povestească, iar eu cu ce mă aleg? Răspunde-mi, tată!

— Păi, Aronha, ţi-am oferit exact tot atâta implicare cât am avut şi eu – să stai şi să-i urmăreşti cum pleacă.

Păi, acum făceau exact asta, stăteau şi-i urmăreau cum plecau soldaţii. În mod normal, Aronha i-ar fi urmărit de pe treptele casei regale, dar pretinsese că ar fi fost prea

umilitor să stea alături de rege, în condiţiile în care fusese declarat prea inutil spre a merge. Tata nu s-a certat cu el, l-a lăsat să se urce pe acoperiş, iar acum stătea acolo, furios, chiar dacă admisese deja faţă de Mon că, dac-ar fi fost în locul tatei, ar fi luat aceeaşi hotărâre.

— Doar pentru că tata are dreptate, nu-nseamnă că trebuie să fiu mulţumit cu chestia asta.

Edhadeya râse.

— Pe Marele-Şarpe, Aronha, astea-s momentele în care tata ne scoate din minţi.

— Nu jura pe Cel-fără-de-picioare, rosti Aronha tăios.

— Tata spune că-i doar un şarpe periculos, nu un zeu adevărat, aşa că de ce nu? spuse Edhadeya.

— Aronha, nu eşti superstiţios acum, nu? întrebă Mon.

— Tata spune să respectăm credinţele altora, iar voi ştiţi că jumătate din slujitorii săpători încă-l consideră sfânt pe Cel-fără-de-picioare, zise Aronha.

— Da, spuse Edhadeya, şi-ntotdeauna jură pe el.

— Nu-i pronunţă numele pe de-a-ntregul, spuse Aronha.

— Aronha, dar e doar un şarpe.

Edhadeya îşi mişcă capul în faţă şi-n spate, într-un fel amuzant. Fără să vrea, Aronha râse. Apoi chipul lui deveni din nou serios şi îi privi din nou pe cei şaisprezece soldaţi, care se deplasau în şir indian pe câmp, îndreptându-se către râul care ducea la graniţa de sud.

— Oare or să-mi găsească visul? întrebă Edhadeya.

— Dacă Păstrătorul a fost cel care ţi-a trimis visul, rosti Aronha, asta-nseamnă că vrea ca Zenifii să fie găsiţi.

— Dar asta nu-nseamnă că-n detaşamentul lui Monush e vreunul care să aibă habar cum să-l asculte pe Păstrător atunci când vorbeşte, spuse Edhadeya.

Aronha se întunecă la chip, dar nu se uită la ea.

— El decide cu cine o să vorbească. Nu se pune problema în ce manieră.

— Ea poate să vorbească doar acelora care ştiu cum să asculte, motiv pentru care strămoaşa noastră Luet era faimoasă în calitate de vizionară-în-ape, iar sora ei Hushidh şi nepoata ei Chveya ca vizionare-de-legături. Ele deţineau

o mare putere şi…

— N-aveau o mare putere ele însele, spuse Aronha. Era vorba de Păstrător. El îşi alegea favoriţii – şi-aş putea sublinia că niciunul dintre ei nu era mai măreţ decât însuşi Nafai, care deţinea mantia de comandant şi stăpânea cerurile cu…

— Bego zice că-s nişte tâmpenii, spuse Mon.

Ceilalţi tăcură.

— Serios? rosti Aronha, după ceva vreme.

— Doar l-ai auzit şi tu spunând asta, nu-i aşa? întrebă Mon.

— Nu mi-a zis mie niciodată, replică Aronha. Ce spune el că-i o tâmpenie? Păstrătorul?

— Ideea strămoşilor noştri eroici, răspunse Mon. Toată lumea pretinde că are strămoşi eroici, zice el. După ce-au trecut destule generaţii, ei devin zei. El susţine c-aşa s-au născut zeii. Zeii sub formă umană, cel puţin.

— Ce interesant, spuse Aronha. El îl învaţă pe fiul regelui că strămoşii acestuia sunt inventaţi?

Doar în acea clipă realiză Mon c-ar putea să-i provoace necazuri profesorului său.

— Nu, replică el. Nu cu atât de multe cuvinte. El doar a… sugerat posibilitatea.

Aronha încuviinţă.

— Deci nu vreţi să-l pârăsc.

— El n-a spus lucrul ăsta direct.

— Nu uita, Mon, rosti Aronha. E posibil ca Bego s-aibă dreptate, iar poveştile noastre despre măreţii strămoşi umani cu puteri extraordinare conferite de Păstrătorul Pământului s-ar putea să fie exagerate sau de-a dreptul fanteziste. Dar noi, poporul de mijloc, nu suntem singurii care-ar dori să se revizuiască istoria pentru a fi-n conformitate cu nevoile noastre prezente. Nu crezi că un bărbat patriot din poporul cerului ar putea încerca să arunce îndoieli asupra măreţelor istorisiri despre străbunii poporului de mijloc? În special referitor la străbunii regelui?

— Bego nu minte, zise Mon. E-un erudit.

— N-am spus că minte, rosti Aronha. El susţine că noi

credem în poveştile astea pentru că avem nevoie de ele şi ne produc satisfacţie. Poate că el se îndoieşte de aceleaşi istorisiri pentru că el are nevoie de dubiu şi îi aduce satisfacţie.

Mon se încruntă.

— În cazul ăsta, cum putem afla ce anume-i adevărat?

— N-avem cum, zise Aronha. De lucrul ăsta mi-am dat eu seama cu mult timp în urmă.

— Prin urmare, tu nu crezi în nimic?

— Cred în tot ceea ce mi se pare a fi cel mai adevărat acum, răspunse Aronha. Pur şi simplu refuz să fiu surprins în momentul în care unele dintre lucrurile în care cred acum se dovedesc mai târziu a fi false. Mă ajută să evit să fiu indispus.

Edhadeya râse.

— Şi de unde ţi-a venit ideea asta?

Aronha întoarse capul spre ea, uşor ofensat.

— Nu crezi că m-aş fi putut gândi şi singur?

— Nu, spuse ea.

— Monush m-a învăţat, rosti Aronha. Într-o zi, când l-am întrebat dacă există cu adevărat un Păstrător al Pământului. În definitiv, după istorisirile de demult, pe vremuri exista un zeu numit Sufletul Suprem, care s-a dovedit a fi o maşinărie aflată în interiorul unei corăbii străvechi.

— O corabie străveche care zbura prin aer, zise Mon. Bego spune că doar poporul cerului zboară şi că strămoşii noştri au inventat acea corabie zburătoare pentru că poporul de mijloc era tare invidios pe faptul că poporul cerului putea să zboare.

— Unii dintre cei din poporul cerului pot să zboare, spuse Edhadeya. Pun pariu că Bego e-atât de bătrân, de gras şi scârţâie din toate încheieturile aşa de tare încât nu mai poate nici măcar să se desprindă de la sol.

— Dar putea atunci când era tânăr, spuse Mon. Îşi aduce aminte.

— Îşi poate imagina, zise Aronha.

Mon clătină din cap.

— A-ţi aminti e ceva real. A-ţi imagina nu-nseamnă nimic.

Edhadeya râse.

— Asta-i o prostie, Mon. Majoritatea lucrurilor de care-şi aduc oamenii aminte sunt doar imaginate.

— De unde-ai aflat lucrul ăsta? întrebă Aronha cu un surâs afectat.

Edhadeya îşi dădu ochii peste cap.

— De la Uss-uss şi n-aveţi decât să râdeţi, dar ea-i…

— Ea-i o slăvită slujnică? întrebă Aronha.

— Ea-i singura prietenă pe care-am avut-o după ce-a murit mama şi-i tare-nţeleaptă, rosti Edhadeya cu fermitate.

— E-o săpătoare, zise Mon încet.

— Dar nu o Elemaki, replică Edhadeya. Familia ei i-a slujit pe regii Nafarilor timp de cinci generaţii.

— Ca sclavi, punctă Mon.

Aronha râse.

— Mon ascultă de-un înger bătrân, Edhadeya de o sclavă săpătoare grasă, iar eu de un soldat care-i renumit pentru curajul şi dibăcia în luptă, nu pentru erudiţia lui. Cu toţii ne-am ales propriii învăţători, nu-i aşa? Mă-ntreb dac-alegerea învăţătorului propriu de către fiecare dintre noi spune ceva despre felul în care-or să fie vieţile noastre.

Se gândiră la aceasta în tăcere, urmărind micul roi de iscoade care marca locul în care se afla detaşamentul lui Monush ce-şi continua călătoria în susul văii Tsidorek.

3
REZISTENTĂ

— Pe vremuri, Nafai mi-a spus ceva, îi zise Shedemei Sufletului Suprem.

Sufletul Suprem, fiind dotat cu o nesfârşită răbdare, o aşteptă să continue.

— Pe vremuri, înainte ca tu... să-l alegi.

(Mi-aduc aminte perioada), rosti Sufletul Suprem, nefiind poate dotat cu o nesfârşită răbdare.

— Pe vremuri, când încă încercai să-l opreşti pe el şi pe Issib să descopere prea multe-n legătură cu tine.

(Issib era cel care punea probleme, să ştii. El e cel care s-a gândit să mi se opună.)

— Da, bine, dar n-a reuşit decât atunci când i s-a alăturat Nafai.

(A constituit o preocupare, pentru o vreme.)

— Da, îmi închipui. Amândoi, străduindu-se cât puteau de mult. A trebuit să-ţi întrebuinţezi toate resursele ca să le ţii piept.

(Niciodată pe toate. Nici măcar pe majoritatea.)

— Suficiente încât să te dai bătut, în final.

(Am început să am încredere în ei.)

— Ai încetat să te mai lupţi cu ei şi i-ai trecut de partea ta. N-aveai de ales, nu-i aşa?

(Am ştiut tot timpul că sunt valoroşi. În acea fază am hotărât că ei sunt cei pe care o să îi folosesc pentru a asambla o navă spaţială funcţională.)

— I-ai mai fi ales dacă nu ţi-ar fi dat atâta bătaie de cap?

(Îl alesesem deja pe tatăl lor ca să... dea primul impuls.)

— Dar cea pe care o voiai era Luet, nu-i aşa?

(Nafai era foarte insistent. Foarte ambiţios. Nu putea suporta să nu fie implicat în orice s-ar fi întâmplat. Am hotărât că lucrul acesta e util. Şi niciodată nu a trebuit să aleg între el şi Luet, pentru că în cele din urmă au format un cuplu.)

— Da, da, sunt sigură că totul s-a desfăşurat în conformitate cu planul tău.

(Am fost programat să fiu infinit de adaptabil, atâta vreme cât continui să lucrez pentru cele mai înalte priorităţi. Planul meu s-a schimbat, dar niciodată scopul.)

— În regulă, atunci, asta voiam să dovedesc. Shedemei râse, apoi continuă: Dacă n-aş şti ce ştiu, Doamnă Suflet Suprem, aş bănui că-ţi protejezi mândria.

(Nu am mândrie.)

— Mă linişteşte s-aud lucrul ăsta, replică Shedemei. Eu m-am descotorosit de-a mea cu multă vreme în urmă.

(Ce anume voiai să dovedeşti?)

— Nafai te-a obligat să-l asculţi, să-l bagi în seamă, să ţii cont de el.

(Nafai şi Issib.)

— Au făcut asta rezistându-ţi şi făcând în aşa fel încât a trebuit să-ţi adaptezi planurile în conformitate cu... cum ai zis? Cu ambiţia lor.

(Issib era încăpăţânat. Nafai era ambiţios.)

— Sunt sigură c-ai liste de adjective anexate numelor noastre în dosarele tale.

(Nu fi impertinentă, Shedemei. Nu i se potriveşte unei femei care şi-a abandonat mândria.)

— O s-asculţi planul meu?

(Oh, nu o demonstraţie, ci un plan, deci.)

— Tu ai în continuare puterea de-a influenţa fiinţele umane.

(Într-o mică zonă a lumii, da.)

— Nu-i nevoie să fie de cealaltă parte a planetei, să ştii. Ci doar acolo, în Gornaya.

(Oriunde în Gornaya, da, pot avea o anume influenţă.)

— Iar tehnica aia pe care-ai folosit-o pe Harmony, ca să ne-mpiedici să dezvoltăm tehnologii periculoase...

(Făcându-i temporar proşti pe oameni.)

— Şi tot mai poţi trimite vise.

(Nu visele puternice pe care le trimite Păstrătorul.)

— Vise, totuşi. Limpezi.

(Cu mult mai limpezi decât ale Păstrătorului.)

— Foarte bine. Avem un detaşament de soldaţi Nafari care se îndreaptă în susul văii Tsidorek. Atunci când or să ajungă lângă Lacul Sidonod, zona este atât de plină de aşezări ale Elemakilor încât or să trebuiască s-o ia pe-o rută periculoasă pe sus, prin munţi. Dar lanţul muntos este foarte neregulat acolo. În anumite locuri, creasta este extrem de joasă, aşa încât văile-s legate printr-o trecătoare îngustă. Dacă se pot strecura pe acolo, or să coboare printr-un canion care o să-i conducă direct la Chelem, unde poporul lui Akmaro este ţinut în sclavie de Elemaki.

(Ca sclavi ai lui Pabulog şi-ai fiilor săi, vrei să spui.)

— Aşa-ncât atunci când or să se-apropie de trecătoare, Păstrătorul o să-ncerce, firesc, să-i conducă spre acea direcţie.

(Aşa s-ar crede).

— Prin urmare, ce-ar fi să fie loviţi de prostie până când or să rateze şansa?

(Păstrătorul pur şi simplu o să-i trimită înapoi. Şi din ce motiv aş dori eu să nu-i las să-i salveze pe cei din poporul lui Akmaro?).

— Păstrătorul chiar o să-ncerce să-i trimită înapoi. Dar, în timpul ăsta, tu o să-i conduci pe la poalele muntelui până când or s-ajungă la canionul unde se formează râul Zidomeg.

(Zinom), spuse Sufletul Suprem, înţelegând acum. (Acolo unde majoritatea Zenifilor sunt ţinuţi, mai mult sau mai puţin, în sclavie, de Elemaki.)

— Exact, rosti Shedemei. Monush o să creadă că şi-a îndeplinit misiunea. O să găsească un grup de Zenifi ţinuţi în sclavie de săpători. O să se gândească la o modalitate de a-i lua de acolo. O să-i aducă acasă.

(Nu poate duce toată acea populaţie de-a lungul poalelor munţilor.)

— Nu, zise Shedemei. O să trebuiască să-i trimiţi vise care să-l ducă acasă mergând în susul văii Ureg, apoi peste trecătoarea care duce în josul văii Padurek.

(Ruta aceasta îi duce dincolo de locul în care se află grupul lui Akmaro.)

— Iar Păstrătorul o să-ncerce să-l facă pe Monush să-i găsească din nou pe oamenii lui Akmaro.

(Iar eu intervin din nou. Nu trebuie să fac acest lucru, Shedemei. Scopul meu este să nu interferez cu Păstrătorul Pământului.)

— Nu, scopul tău este să primeşti ajutor de la Păstrător ca să te poţi întoarce pe Harmony. Păi, dac-o să-i pricinuieşti destule necazuri, draga mea, poate c-o să te trimită înapoi pe Harmony ca să-ncetezi cu interferenţele.

(Nu cred că pot face acest lucru.)

Sufletul Suprem făcu o pauză.

(Programarea mea s-ar putea să mă oprească să mă revolt în mod conştient contra a ceea ce cred eu că vrea Păstrătorul.)

— Păi, gândeşte-te la asta, zise Shedemei. Dar între timp, adu-ţi aminte că atâta vreme cât Păstrătorul nu-ţi spune nimic, de unde ştii că el nu vrea ca tu să faci exact genul de înşelătorie pe care-o sugerez eu? Ca să-ţi dovedeşti curajul?

(Shedemei, iarăşi devii romanţioasă. Eu sunt o maşinărie, nu o păpuşă care vrea să capete viaţă. Nu există probe. Eu fac ceea ce sunt programat să fac.)

— Serios? întrebă Shedemei. Eşti programat să iei iniţiativa. Uite-o şansă. Dacă Păstrătorului nu-i place, nu trebuie să facă altceva decât să-ţi spună să te opreşti. Dar măcar atunci o să vorbeşti.

(Mă voi gândi la acest lucru).

— Bun, zise Shedemei.

(E în regulă. M-am gândit la acest lucru. Îl vom face.)

— Atât de repede?

Shedemei era conştientă că Sufletul Suprem e un computer, dar tot era surprinsă de cât de multe lucruri putea face bătrâna maşinărie în timpul necesar unei fiinţe umane pentru a rosti un singur cuvânt.

(Am făcut o testare şi am descoperit că nimic din programarea mea nu interferează. Pot face acest lucru. Aşa că o să facem o încercare atunci când Monush ajunge la locul cuvenit şi vom descoperi câte poate suporta Păstrătorul înainte de a binevoi să intre în contact cu mine.)

Shedemei râse.

— De ce nu recunoşti, şmecher bătrân?

(Ce să recunosc?)

— Că te enervează Păstrătorul.

(Nu mă enervează. Sunt preocupat de ceea ce s-ar putea întâmpla pe Harmony.)

— Linişteşte-te, zise Shedemei. E acolo celălalt sine al tău, cum ar spune îngerii.

(Eu nu sunt un înger).

— Nici eu nu-s, prietene, spuse Shedemei.

(Pari melancolică.)

— Sunt o grădinăreasă. Mi-e dor să simt pământul sub picioare.

(E timpul pentru o nouă călătorie la suprafaţă?)

— Nu, spuse Shedemei. N-are niciun rost. Nimic din ceea ce-am plantat ultima dată n-o să fie gata pentru măsurători. Ar însemna să irosesc şi să risc.

(Ai dreptul să te distrezi. Chiar şi cea care poartă mantia de comandant de navă are dreptul să facă anumite lucruri doar pentru bucuria de a le face.)

— Da, şi-o s-o fac. Atunci când o să vină vremea.

(Ai o voinţă de oţel).

— Şi o inimă de sticlă, replică Shedemei. Casantă şi rece. Mă duc să trag un pui de somn. De ce nu foloseşti timpul ca să croieşti un vis?

(N-ai destule vise de-ale tale?)

— Nu pentru mine, replică Shedemei. Pentru Monush.

(Glumeam), spuse Sufletul Suprem.

— Ei, data viitoare fă-mi cu ochiul, ca să ştiu.

Shedemei se ridică de la computer şi se îndreptă spre pat.

Monush şi oamenii săi mai dormiră încă o noapte pe o altă brână îngustă de piatră situată cu mult deasupra văii. Torţele din satul de săpători de dedesubt, departe, arseră până târziu; cei cincisprezece tovarăşi ai lui Monush le urmăriră pe majoritatea până se terminară şi se stinseră. Era greu de dormit, chiar dacă erau extrem de obosiţi, căci dacă s-ar fi rostogolit în noapte, ar fi plonjat douăzeci de

stânjeni înainte ca vreun colţ de piatră să le încetinească oarecum căderea – şi, fără îndoială, să le rupă primul dintre oase. Cu toţii înfipseră ţepuşe ascuţite în stâncă sau, dacă nu exista niciun fel de fisură pentru a le susţine, le făceau mormane ca să le poată simţi în cazul în care începeau să se rostogolească spre margine în timpul somnului. Una peste alta, era o picoteală precară şi probabil că nu existase vreun moment în care să fi dormit mai mult de jumătate dintre bărbaţi.

Totuşi, în această seară Monush dormise suficient de bine spre a visa, iar atunci când se trezi, ştia pe ce cărare trebuia să meargă pentru a-i găsi pe Zenifi. Drumul se lăţea şi cobora în jos, dar într-un anumit loc, dacă ar urca, ar ajunge la o trecătoare printre munţi şi ar coborî într-o altă vale. Acolo ar vedea un lac mare şi, parcurgând valea râului care curgea din el, la momentul potrivit ar ajunge la locul pe care îl văzuse în vis Edhadeya.

Se trezi din vis exact când, deasupra capului, cerul începea să se lumineze. Cu grijă scoase ţepuşele pe care le înfipsese cu mâna în stâncă şi le vârî la loc în raniţă. Apoi ciuguli din turta rece de mălai care va fi singura masă a zilei, dacă nu cumva vor găsi hrană pe undeva pe parcursul călătoriei – puţin probabil pe stânci atât de abrupte şi atât de înalte în aerul rarefiat.

Regiunea era numită ”Cununa Gornayei”, cea mai înaltă regiune a marelui masiv de lanţuri muntoase care adăpostise de multă vreme poporul pământului, poporul mijlociu şi poporul cerului. Acolo se formaseră cele şapte lacuri, toate sfinte, dar niciunul mai sfânt decât Sidonod, izvorul pur al lui Tsidorek, râul sacru care curgea prin inima ţinutului Darakemba. Unii dintre bărbaţi speraseră că vor da cu ochii de însuşi Sidonod, dar Monush îşi dădea seama acum că nu se va întâmpla aşa ceva. Trecătoarea îşi va face apariţia prea devreme. Într-o oră.

Fără cuvinte – căci sunetul era purtat departe în aerul uscat şi rarefiat de munte –, Monush dădu semnalul de marş. Toţi bărbaţii erau treji acum, şi se deplasau, la început încet şi ţeapăn, de-a lungul îngustei brâne de

stâncă. Au ajuns de două ori în locuri în care lespedea de piatră a cedat, iar ei au trebuit să se caţere, o dată în sus, iar altă dată în jos, pe o altă brână care le permitea deplasarea.

Apoi au ajuns într-o zonă în care brâna se lăţea şi începea să ducă în jos, către o zonă mai lejeră. Monush recunoscu imediat locul şi îşi spuse…

Ce anume îşi spuse? Nu-şi aminti. Ceva legat de locul ăsta.

— Ce-i? întrebă Chem, adjunctul său, şoptit, bineînţeles.

Monush clătină din cap. Îi tot stătea pe vârful limbii, un cuvânt, o idee, dar nu-şi aducea aminte de ce. Ah? Un vis?

Dar visul fugise. Nu putea să se gândească ce anume fusese visul sau ce semnificaţie avea.

Ce prostie, îşi zise Monush. Prost mai sunt, să mă gândesc că visele mele ar putea să-mi spună lucruri adevărate, ca Edhadeyei.

Le făcu semn bărbaţilor să-l urmeze, în timp ce el conducea marşul în josul cărării care se lăţea. În jumătate de oră trecură de o curbă a drumului şi văzură ceea ce visaseră atât de mulţi bărbaţi, dar nu îndrăzniseră să spere a vedea: Sfântul Sidonod, sclipind în primele raze de soare care încununau creasta muntelui.

Sub ei, de-a lungul malurilor lacului, erau sate, fiecare cu focurile sale de gătit. Bineînţeles că doar fiinţele umane trăiau în colibele şi în cele câteva case; săpătorii locuiau în copaci scobiţi şi în tuneluri sub pământ, aflate în apropiere. Scena părea extrem de paşnică. Şi totuşi, ştiau că dacă bărbaţii de acolo, săpători şi fiinţe umane, ar fi prins de veste că nişte Nafari mergeau pe acea porţiune îngustă de teren, s-ar isca o mare larmă şi în scurt timp grupări războinice ar escalada meterezele de stâncă. Acest lucru nu însemna o moarte sigură, cu toate că ar fi fost copleşiţi din punct de vedere numeric. Chiar şi săpătorii, născuţi spre a se căţăra, ar întâmpina dificultăţi în a trece de stânci. Dar, în cele din urmă, Elemakii fie ar ajunge la brâna pe care se aflau ei şi i-ar sili să lupte până la ultimul om, fie Nafarii ar fi nevoiţi să urce din ce în ce mai sus, până când

ar ajunge la altitudini unde oamenii îngheaţă, leşină sau înnebunesc.

Aşa încât continuară să se deplaseze tăcut şi lin de-a lungul stâncii, îmbrăcaţi în tunicile şi jambierele lor de culoarea pământului, cu păturile lor pământii împăturite şi legate în bandulieră, având feţele şi părul mânjit cu noroi spre a se confunda mai bine cu peisajul.

De-am putea găsi o cale de-a merge în sus, pentru a trece de munţii ăştia, ca să evităm lacul foarte populat, îşi zise Monush. Apoi îi veni în minte un gând. Sigur că putem! Chiar acolo-n spate e… e… Nu-şi putea aduce aminte. La ce anume se gândea? La ceva aflat îndărătul lor? De ce? Nu existau urmăritori. Oare vreunul dintre soldaţi rămăsese în urmă? Se opri şi făcu o numărătoare rapidă. Erau cu toţii – şi, pentru că se opriseră, majoritatea se zgâiau la sacrul lac aflat sub ei. Monush le făcu semn să continue marşul. Brâna se înălţa din nou. Trecură pe lângă lacul cel lung, dormind doar două nopţi în dreptul lui.

După lac, ajunseră într-un ţinut mai lesnicios, cu toate că părea mult mai periculos. Era o regiune vastă cu munţi nu foarte înalţi, cu creştetele verzui, iar în fiecare vale erau cel puţin câteva persoane, de obicei săpători, de multe ori şi fiinţe umane şi din când în când câte o aşezare izolată de îngeri, cu toate că aceştia erau, în majoritate, fie sclavi într-un sat de Elemaki din apropiere, fie ”liberi” – dar încă tributari unuia dintre regii Elemaki. De mai multe ori fuseseră zăriţi de îngerii care zburau pe sus, dar, în loc să dea alarma, îngerii şi-au văzut de zborul lor, ignorându-i. Unul dintre îngeri veni în picaj şi ateriză pe o creangă din apropiere, apoi arătă spre creasta pe care mergeau

Monush şi oamenii lui şi clătină din cap. Nu vă duceţi încolo, spuse el. Monush dădu din cap, se înclină către el ca şi cum ar fi fost un prieten, iar îngerul se înălţă în aer şi îşi luă zborul.

E bine pentru noi, îşi zise Monush, că Elemakii sunt atât de duri cu cei câţiva îngeri obligaţi să trăiască printre ei. Lucrul ăsta ne asigură prieteni oriunde-am merge. Prieteni firavi, e-adevărat, dar orice prieten e bine-venit în ţara

duşmanilor noştri.

În cea de-a paisprezecea zi a expediţiei lor, ajunseră într-un loc în care se întâlneau patru izvoare la o distanţă de câţiva stânjeni. Apa era plină de vârtejuri, iar în apropierea ei nu locuia picior de fiinţe umane, săpători ori îngeri.

— Un loc atât de sfânt ca ăsta, şopti Chem, şi totuşi nu trăieşte nimeni aici ca să primească darul?

Monush încuviinţă, apoi zâmbi.

— Poate că primesc darul în josul râului.

Îi conduse mai departe, şi mergând încă puţin în aval văzură că în faţa lor nu păreau a se ridica noi dealuri. Configuraţia terenului se schimba.

Şi, brusc, pricepură. Căci terenul se prăbuşea în faţa lor. Apa râului se năpustea precum zborul unei săgeţi, ţâşnind în aer şi căzând apoi ca o ploaie continuă în valea de dedesubt. Era un loc al puterii, singurul loc pe care Monush îl văzuse sau despre care auzise în care apa dintr-un torent se transforma direct în ploaie fără ca mai întâi să se ridice în aer sub formă de nori.

— Există vreun drum în jos? întrebă Chem.

— Aşa cum ai spus, răspunse Monush. E-un loc sfânt. Vezi? Multe picioare au urcat pe stânca asta.

Era aproape ca o scară, coborârea era atât de artificială, trepte tăiate în piatră, pământ ţinut în loc cu cofraje de lemn.

— Şi-un şchiop ar putea să urce aici, rosti Alekiam, cel care vorbea dialectul limbii săpătorilor care era cel mai comun în rândul Elemakilor.

Nu se punea problema că sunt mari şanse să dea peste mulţi săpători care nu adoptaseră Torg, limbajul de negoţ care avea la bază, în cea mai mare parte, limbajul uman, cu pronunţii adaptate pentru gurile săpătorilor şi ale îngerilor, având şi câteva mii de cuvinte de-ale lor. Dar era posibil aici, în aceşti munţi înalţi, unde se spunea că în unele văi îndepărtate săpătorii şi îngerii trăiau în continuare împreună în vechiul mod, săpătorii furând statuile făcute de îngeri şi aducându-le acasă spre a le adora ca zei – chiar dacă organizau raiduri pentru a răpi copiii îngerilor, pe

care-i mâncau. Din câte se ştia, nimeni nu ajunsese într-un astfel de loc, dar puţini erau cei care puneau la îndoială că încă mai trăiau asemenea fiinţe – săpători care îi numeau pe îngeri ”carnea-cerului” şi îngeri care le spuneau săpătorilor ”diavoli”, pe bună dreptate şi unii, şi alţii.

— Tăcere, spuse Monush. Locul ăsta-i destul de frecventat. Cine ştie cine-ar putea fi jos?

Dar jos nu era nimeni, iar terenul, fiind la o înălţime mai mică, avea diferite fructe de sezon. Monush îşi conduse oamenii pe coama dealului care ducea spre râul care curgea din ploaia perpetuă de la baza stâncii. Le spuse la doisprezece dintre oamenii săi să rămână acolo de pază, mâncând ce fructe puteau fără a se pierde din vedere unii pe alţii, în timp ce Monush însuşi îi luă pe Alekiam, Chem şi un soldat musculos pe nume Lemech, care putea frânge gâtul cuiva doar dându-i o palmă după ureche.

În timp ce se deplasau cu grijă de-a lungul cursului de râu, văzură semne că pe vremuri teritoriul fusese puternic populat. Limitele vechilor ogoare încă puteau fi văzute cu claritate, deşi peste ele crescuse vegetaţie. Iar din loc în loc trecură pe lângă zone care fuseseră curăţate şi acoperite cu pietre, pentru ca săpătorii să nu poată pătrunde pe furiş pe dedesubt şi să-şi facă tuneluri până în casele oamenilor.

— Unde-s toţi oamenii ăştia? întrebă Chem, stând în mijlocul unui astfel de loc. Au construit solid, iar acum nu mai sunt.

— Nu-i aşa, rosti Lemech.

La marginea pădurii stătea o fiinţă umană tânără, înaltă. Nu fusese acolo cu câteva clipe înainte.

— Salut, prietene, spuse Monush, căci nu prea mai trăgea nădejde să evite o întâlnire acum.

La un semnal din partea tânărului celui înalt, cel puţin treizeci de soldaţi apărură pe platforma de stâncă. Unde fuseseră? Oare nu-nconjuraseră locul ăsta, înainte de a păşi pe el?

— Puneţi jos armele, spuse Monush încet.

— O să le las într-o inimă de săpător, replică Lemech.

— Ne-au prins, rosti Monush. Dacă ne predăm, poate c-o

să trăim suficient încât ceilalţi să ne poată găsi.

— Din câte se pare, ăştia-s cei pe care am venit să-i găsim, spuse Chem. Nu-i niciun săpător printre ei.

Era adevărat. Aşa că lăsară armele jos, pe suprafaţa de piatră a platformei.

Imediat străinii îi înconjurară, îi legară şi îi obligară să alerge împreună cu ei prin păduri, până când ajunseră într-un loc în care erau adunate douăzeci de astfel de platforme. Pe ele se înălţau multe clădiri, în majoritate case, dar nu sărăcăcioase, iar unele dintre ele nu puteau fi simple case, ci palate, temple şi, cel mai proeminent dintre toate, un turn solitar care depăşea în înălţime toţi copacii. Din acel turn puteai cu siguranţă să supraveghezi întreaga zonă, îşi zise Monush, şi să vezi orice duşman care s-ar apropia.

Dacă soldaţii nu le-ar fi pus căluşuri la gură lui Monush şi oamenilor săi, el i-ar fi putut întreba dacă nu cumva erau Zenifi. Dar au fost aruncaţi într-o încăpere care fusese construită pentru a depozita alimente şi care acum era goală, cu excepţia a patru prizonieri legaţi.

În visul Edhadeyei, îşi zise Monush, oare nu cereau Zenifii să fie salvaţi?

Akma se trezi din vis, tremurând de frică. Dar nu îndrăzni să strige, căci aflaseră că săpătorii care îi păzeau considerau orice lucru spus cu glas tare pe timpul nopţii drept rugăciuni adresate Păstrătorului, iar Pabulog decretase că orice rugăciune către Păstrător spusă de adepţii lui Akmaro era o blasfemie, care merita pedeapsa cu moartea. Nu se punea problema că un singur ţipăt în noapte ar fi provocat uciderea unui copil, dar săpătorii i-ar fi târât afară din cort şi i-ar fi bătut, forţându-i să mărturisească că unul dintre ei se rugase. Copiii învăţaseră să se trezească în tăcere, indiferent cât de îngrozitor fusese visul.

Totuşi, trebuia să vorbească despre el cât încă îl avea proaspăt în minte. Voia s-o trezească pe mama lui, voia ca ea să-l ia în braţe şi să-l aline. Dar el era un copil prea mare pentru aşa ceva, îşi dădea seama; s-ar fi ruşinat dac-ar fi

fost nevoie de alinarea ei chiar dacă ar fi primit-o cu recunoştinţă.

Aşa că tatăl său, Akmaro, fu cel pe care îl înghionti până când acesta se răsuci şi şopti:

— Ce-i, Akma?

— Am avut un vis.

— Un vis adevărat?

— Păstrătorul a trimis oameni să ne salveze. Dar un nor întunecat şi o ceaţă apoasă le-au blocat vederea şi-au rătăcit cărarea către noi. N-or să mai ajungă niciodată.

— Cum ai ştiut că i-a trimis Păstrătorul?

— Am ştiut, pur şi simplu.

— Foarte bine, spuse Akmaro. O să mă gândesc la asta. Culcă-te la loc.

Akma îşi dădea seama că făcuse tot ce se putea. Acum situaţia era în mâinile tatălui său. Ar fi trebuit să fie satisfăcut, dar nu era deloc. În realitate, era mânios. Nu voia ca tatăl său să se gândească la subiectul ăsta, ci să vorbească despre el. Voia să-l ajute să descopere o interpretare a visului. Era visul lui, în definitiv. Dar tata ascultase, luase visul destul de în serios, apoi presupusese că numai Akma putea decide ce anume să facă în această privinţă, ca şi cum ar fi fost o maşinărie precum Catalogul din istorisirile străvechi.

Nu-s o maşinărie, spuse Akma în tăcere, şi pot să gândesc ce anume înseamnă lucrul ăsta la fel de bine ca oricine altcineva.

Înseamnă… înseamnă…

Că Păstrătorul a trimis oameni să ne salveze, iar ei au rătăcit drumul. Ce altceva ar putea să-nsemne? Cum ar putea tata să interpreteze altfel?

Poate că tata nu se gândeşte la interpretarea visului. Poate că se gândeşte la ce anume trebuie să facă în continuare. Dacă Păstrătorul avea de gând să trimită un alt detaşament de salvatori, atunci de ce mi-a indus un astfel de vis? Probabil că n-or să mai existe alţi salvatori. Aşa că de noi înşine depinde să ne salvăm.

Akma alunecă în somn, cu vise pline de bătălii, în care

îndrepta sabia înspre torţionarii săi. Se visă stând deasupra trupului decapitat al lui Pabul; îl auzi pe Udad gemând, cu maţele revărsate în poală, aşa cum şedea pe pământ, minunându-se de mizeria pe care o făcuse cu trupul său tânărul Akma. Cât despre Didul, Akma îşi imagină o lungă confruntare între ei». Didul implorând într-un final să-i fie cruţată viaţa, aroganţa pierind de pe chipul său, acum udat de lacrimi. Să-ţi cruţ viaţa, după ce m-ai bătut şi m-ai batjocorit săptămâni întregi? Pentru insultele pe care mi le-ai adus, s-ar putea să te iert. Dar să-ţi cruţ viaţa, după ce-ai pălmuit-o pe surioara mea de-atâtea ori până a-nceput să plângă? Să-ţi cruţ viaţa, după ce i-ai dus pe ceilalţi copii la epuizare, până când cei mai firavi dintre ei au leşinat în soarele arzător, iar tu râdeai în timp ce-i acopereai cu ţărână, ca şi cum ar fi fost morţi? Să-ţi cruţ viaţa, după ce-ai săvârşit toate lucrurile astea în faţa părinţilor acestor copii, conştient de faptul că ei nu puteau să-şi apere odraslele? Asta a fost lucrul cel mai crud, să-i umileşti pe părinţii noştri, să-i faci slabi în faţa propriilor lor copii. Iar pentru asta, Didul… pentru asta, lama o să-ţi străpungă gâtul, capul tău o să se rotească-n aer, sărind şi dansând pe pământ, rostogolindu-se până o să se oprească la picioarele tatălui tău. N-are decât să jelească, crudul tiran, n-are decât să-ncerce să pună capul tău la loc şi să readucă pe buzele tale micul zâmbet răutăcios, dar nu poate să facă aşa ceva, este? E neputincios, este? Stând acolo cu micul Muwu agăţat de picioarele lui, implorându-mă să-i cruţ măcar un fiu, măcar pe ultimul dintre băieţii săi, dar n-o să cruţ pe nimeni, pentru că nici tu n-ai cruţat pe cineva.

Cu astfel de imagini în minte adormi din nou Akma.

Monush fu trezit din somn de doi oameni, care îl luară de braţele legate şi îl târâră afară din magazie. Auzea că ceilalţi erau trataţi la fel, dar nu putea vedea nimic, pentru că-l orbea lumina zilei. De-abia reuşea să distingă ceva când fu dus în faţa curţii regelui.

Pentru că era limpede că asta era, cu toate că era acelaşi bărbat care apăruse în faţa lor în ziua în care fuseseră prinşi. Nu arătase ca un rege atunci şi, chiar şi-acum, îşi

spuse Monush, era tânăr şi părea nesigur pe el. Stătea bine pe tron, şi poruncea cu siguranţă de sine, dar… Monush nu-şi dădea seama ce anume nu era-n regulă. Poate, cu excepţia faptului că bărbatul nu părea să vrea să fie acolo unde era.

Ce era această ciudată rezistenţă? Oare nu dorea să stea să-i judece pe aceşti doi străini? Sau oare nu dorea să fie rege?

— Înţelegeţi limba în care vorbesc? întrebă regele.

— Da, răspunse Monush.

Accentul era uşor straniu, dar nu era ceva demn de remarcat. În Darakemba toată lumea şi-ar fi dat seama că e unul dintre Elemaki.

— Sunt Ak-Ilihi, fiul lui Nuab, care mai demult era Nuak, regele Zenifilor. Bunicul meu, Zenifab, a condus poporul meu din teritoriul Darakemba pentru a intra din nou în posesia tărâmului lui Nafai, care era moştenirea cuvenită a Nafarilor, şi a fost făcut rege prin glasul poporului. Prin acelaşi drept cârmuiesc eu acum. Spuneţi-mi de ce aţi avut îndrăzneala să vă apropiaţi de zidurile Zidomului, în timp ce eu mă aflam în afara oraşului împreună cu gărzile mele? Datorită curajului şi a temerităţii voastre am hotărât să nu le dau voie gărzilor mele să vă omoare fără a afla înainte de pe buzele voastre cum de-aţi avut îndrăzneala să violaţi toate tratatele şi să sfidaţi cârmuirea noastră înlăuntrul acestui mic regat pe care ni l-au lăsat Elemakii.

Regele aşteptă.

— Aveţi acum permisiunea de a vorbi, zise el.

Monush făcu un pas înainte şi se înclină în faţa lui Ilihiak.

— O, rege, sunt extrem de recunoscător Păstrătorului Pământului pentru că mi-a fost cruţată viaţa şi pentru că îmi dai voie să vorbesc, şi voi vorbi deschis pentru că ştiu că, dacă ai fi ştiut cine sunt eu şi cei care mă urmează, nu ai fi permis să fim legaţi şi să fim ţinuţi prizonieri. Numele meu, o, rege, este Mon, şi a fost pe placul regelui Motiak din Darakemba ca oamenii să-mi spună Monush.

— Motiak? exclamă regele.

— Nu Motiab, care cârmuia pe vremea când bunicul tău a

plecat din Darakemba, ci nepotul lui. El a fost cel care ne-a trimis în căutarea Zenifilor, căci a existat un vis de la Păstrător care transmitea că Zenifii sunt ţinuţi de Elemaki în sclavie şi tânjesc să-şi recapete libertatea.

Ilihiak se ridică în picioare.

— Acum o să mă bucur, iar atunci când îi voi spune poporului, se va bucura şi el.

Cuvintele sale erau formale, dar Monush îşi putu da seama că erau totodată venite din inimă.

— Dezlegaţi-i, le porunci el gărzilor.

După ce frânghiile îi fură îndepărtate de la mâini şi de la picioare, pentru câteva clipe Monush de-abia reuşi să se ţină pe picioare, dar gărzile care îl târâseră mai înainte îl ţinură cu mâini ferme.

— Îţi spun deschis, Monush – căci sunt sigur că meriţi numele de la toţi regii, dacă Motiak te-a numit astfel –, că dacă fraţii noştri din Darakemba ne pot elibera de împovărătoarele biruri şi de cruzimea Elemakilor, vom fi bucuros sclavii voştri, căci e preferabil să fim sclavi ai Nafarilor, decât să-i lăsăm pe Elemaki să ne jefuiască de tot ceea ce producem.

— Ilihiak, rosti Monush, eu nu sunt marele Ak-Moti, dar pot să te asigur că el nu e omul care să ne trimită să vă găsim doar ca să vă transforme în sclavi în Darakemba. Eu nu am căderea să spun dacă el vă va lăsa să fiţi un popor de sine stătător înlăuntrul graniţelor Darakembei sau dacă îţi va recunoaşte tronul în calitate de subrege. Dar ceea ce ştiu e că Motiak este un om blând şi bun, ales de Păstrător, şi nu îi va arunca în sclavie pe cei care vor să fie cetăţeni credincioşi.

— Dacă ne îngăduie să ne aşezăm în interiorul graniţelor lui şi sub protecţia sa, o să considerăm că e cea mai mare bunăvoinţă care ne-a fost arătată vreodată şi nu ne-ar trece prin cap să cerem mai mult.

Monush auzi acest lucru, dar cunoştea suficient de bine felul de-a fi al regilor pentru a fi perfect conştient că Ilihiak, fără îndoială, va negocia strâns, încercând să obţină de la Motiak cât se poate de multă putere şi independenţă. Dar

asta era treaba monarhilor, nu a soldaţilor.

— Ilihiak, nu suntem numeroşi, dar suntem numai noi. Îmi vei îngădui să…

— Mergeţi, pe dată. Sunteţi liberi. Dacă vrei să ne pedepseşti pentru că v-am luat prizonieri, trebuie doar să plecaţi, iar noi nu vom încerca să vă oprim. Dar dacă ai îndurare faţa de noi, întoarce-te cu restul tovarăşilor tăi şi hai să ne sfătuim ce se poate face ca să ne eliberăm din sclavia Elemakilor.

Chebeya muncea în tăcere, străduindu-se să nu-i privească pe cei doi fii ai lui Pabulog care o trânteau, repetat, la pământ pe Luet. Îi venea să urle, dar ştia că orice protest n-ar face altceva decât să înrăutăţească situaţia pentru toată lumea. Şi totuşi, care era femeia în stare să suporte ca micuţa ei să fie brutalizată de derbedei şi să nu facă nimic, să nu spună nimic, să-şi vadă în continuare de munca ei, ca şi cum nimic nu s-ar întâmpla?

Luet începu să plângă.

Chebeya se îndreptă de spate, ridicând capul. Imediat, doi dintre săpători porniră spre ea, cu harapnicele lor masive. Bineînţeles că o urmăreau, îi supravegheau orice mişcare, pentru că era mama lui Luet. Aşa încât se opri, nu spuse nimic, pur şi simplu rămase nemişcată.

— Treci înapoi la muncă! spuse săpătorul.

Chebeya îl privi sfidător pentru câteva clipe, apoi se aplecă din nou ca să prăşească porumbul.

Unde era Păstrătorul Pământului? În zilele scurse de când Akma visase că salvatorii nu vor mai veni, Chebeya îşi pusese aceeaşi întrebare în repetate rânduri. Dacă Păstrătorului îi pasă destul de noi încât să-i trimită un vis lui Akma, de ce nu face nimic? Akmaro spusese că Păstrătorul ne pune la încercare, dar în ce constă încercarea şi cum o putem depăşi cu succes? Oare vrea Păstrătorul să ne transforme într-o naţie de laşi? Sau doreşte ca noi să ne răzvrătim împotriva hidoşilor copii ai lui Pabulog şi, astfel, să ne găsim pieirea? Trebuie să ne gândim la o modalitate, spusese Akmaro. Trebuie să aflăm noi înşine o ieşire din această dilemă, asta e încercarea la care ne supune

Păstrătorul. Iar în momentul în care o să rezolvăm dilema, Păstrătorul o să ne-ajute.

Bine-bine, dacă Păstrătorul e-atât de deştept, de ce n-a venit ea însăşi cu câteva soluţii?

Nimeni nu cunoştea mai bine decât Chebeya modul în care îi distrugea sclavia în care se aflau. Puţini erau cei care ştiau de talentul ei, fiind doar femei, cu excepţia desigur a soţului ei, dar dacă pe vremuri fusese capabilă să-l avertizeze pe Akmaro în privinţa unor fisuri în cadrul comunităţii înainte ca ele să devină certuri făţişe, acum nu putea decât să observe disperată cum legăturile dintre prieteni, dintre rude, dintre părinţi şi copii, dintre frate şi soră slăbeau, devenind aproape inexistente. Ne transformă în animale, lipsindu-ne de afectele noastre omeneşti. Acum nu mai vrem decât să supravieţuim, să evităm biciul. De fiecare dată când tremurăm de frică şi-i lăsăm pe copiii noştri să fie maltrataţi, îi iubim mai puţin, pentru că doar neiubindu-i mai mult putem să suportăm să-i vedem cum suferă.

Akmaro nu, însă. El îşi iubea copiii din ce în ce mai mult; noaptea îi şoptea ei cât de mândru era de puterea, curajul, de înţelegerea lor. Dar poate că asta se datora faptului că Akmaro avea o rezistenţă în aparenţă nelimitată la durerea emoţională. Era în stare să sufere pentru copiii lui – nimeni nu ştia mai bine decât Chebeya cât de mult suferea – şi totuşi din această pricină se agăţa cu atât mai strâns de ei. Nu-i e teamă de iubirea lui pentru ei, aşa cum se-ntâmplă cu mulţi părinţi. Eu sunt ca el? Sau ca ei?

Ceea ce o îngrijora cel mai mult pe Chebeya în propria familie era felul în care tânărul Akma părea să devină tot mai distant faţă de tatăl său. Oare băiatul îl învinovăţea pe Akmaro pentru că nu-l salvase în momentele în care-l persecutaseră fiii lui Pabulog? Nu putea fi vorba de aşa ceva – dacă Luet putea înţelege, şi Akma putea înţelege. Prin urmare, ce anume-l făcea pe Akma să se-ndepărteze de ceea ce fusese mai demult o legătură strânsă între el şi tatăl lui?

Chebeya îşi râse de ea însăşi, în tăcere. De ce mă

preocup de tensiunile dintre tată şi fiu? Peste o săptămână sau o lună ori un an o să fim morţi – ucişi sau răpuşi de foame ori de boli. În cazul ăsta, ce mai contează dacă Akma nu mai are aceeaşi loialitate, ca pe vremuri, faţă de tatăl său?

Mi-aş fi dorit să stau de vorbă cu Hushidh sau cu Chveya, una dintre vizionarele antice. Probabil că ele ar fi înţeles mai bine decât mine lucrurile pe care le văd. Oare Akma îşi urăşte tatăl? E vorba de mânie? De frică? Văd cum loialităţile se schimbă şi se transformă, iar câteodată e limpede din ce motiv se produc, alteori aproape n-am habar. Hushidh şi Chveya nu erau niciodată nesigure. Ele ştiau întotdeauna ce trebuiau să facă, erau întotdeauna înţelepte.

Dar eu nu sunt înţeleaptă. Ştiu doar că soţul meu pierde iubirea fiului nostru. Cum anume mă va privi Luet, pe mine, propria ei mamă, stând în tăcere şi acceptând ca huliganii ăştia s-o maltrateze?

Chebeya se simţi cuprinsă de o hotărâre bruscă şi irezistibilă. Ei oricum vor să ne omoare, până la urmă. Mai bine să moară şi Luet să ştie că mama ei o iubeşte.

Chebeya îşi îndreptă din nou spatele.

Săpătorii îşi luaseră deja privirea de la ea, dar observară destul de repede că ea încetase munca. Se îndreptară către ea.

Chebeya vorbi cu glas ascuţit, pentru a fi auzită de fiii lui Pabulog:

— De ce vă e atât de teamă de mine? întrebă ea.

A funcţionat – unul dintre băieţi îi răspunse. Cel de-al treilea fiu, pe nume Didul.

— Nu mi-e teamă de tine!

— În cazul ăsta, de ce nu mă trântiţi pe mine la pământ, în locul unei fetiţe jumătate cât voi?

Chebeya vorbi cu glas plin de dispreţ şi văzu cu plăcere cum chipul lui Didul se îmbujorează.

În jurul ei, alţi adulţi mormăiau.

— Şşt. Destul. Taci acum. Or să ne bată pe toţi.

Chebeya îi ignoră. Nu le dădu atenţie nici gardienilor

săpători cu harapnicele ridicate, care erau deja aproape deasupra ei.

— Didul, dacă nu eşti laş, ia un bici şi loveşte-mă chiar tu!

Unul dintre harapnicele săpătorilor ateriză pe spinarea ei. Ea se crispă de durere şi se clătină sub greutatea loviturii.

— Eşti exact ca taică-tu! îi strigă ea. Ţi-e teamă să faci ceva cu mâna ta?

O altă lovitură căzu. Dar Didul strigă:

— Stai!

Săpătorii mai lăsară, fiecare, să mai cadă câteva lovituri înainte de a-i da ascultare. Chebeya fu îngenuncheată, simţind sângele curgându-i pe spinare. Dar Didul se apropia de ea, aşa că profită de răgazul pe care-l mai avea. Ridicându-se încet în picioare, ea îl privi drept în ochi şi-i spuse:

— Aşadar, băiatul Didul are ceva mândrie. Cum aşa? Copiii lui Akmaro sunt curajoşi – oricât i-ai chinui, i-ai auzit vreodată implorând mila? Crezi că dacă tatăl tău ar fi bătut aşa cum îi bateţi pe copilaşii ăştia, el s-ar comporta la fel de curajos?

— Nu vorbi despre tatăl meu, blasfemiatoareo! strigă Didul.

Dar Chebeya văzu ceva ce Didul nu putea vedea – că-l tulburase. Legătura între el şi fraţii săi era ceva mai slabă din pricina vorbelor ei.

— Vezi ce te-nvaţă tatăl tău? Să terorizezi copii mici. Dar tu ai mândrie. Te simţi ruşinat să faci ceea ce-ţi spune părintele tău.

Didul luă biciul din mâna unuia dintre săpători.

— O să-ţi arăt mândria mea, blasfemiatoareo!

— E oare mândria cea care te-mpinge să ridici biciul împotriva unei femei lipsite de apărare?

Ah, cuvintele înţepau, Chebeya îşi putea da seama de asta.

— Nu, un adevărat fiu al lui Pabulog poate lovi doar în cei neajutoraţi. L-ai văzut pe taică-tu comportându-se în luptă ca un bărbaţi

— Aşa s-ar comporta, dac-ar avea de luptat cu bărbaţi adevăraţi, strigă Didul.

Chebeya scotoci prin minte după o replică ce-ar avea efect asupra bestiei.

— Cred că-n sufletul tău, Didul, tu-nţelegi ceea ce-ţi face tatăl tău. De ce crezi că te-a trimis aici, ca să ne chinui? De ce crezi că ţi-a zis să maltratezi copii mici? Pentru că ştia c-o să-ţi fie ruşine de tine fiindcă faci asta. Pentru că ştia că-n momentul în care o să faci să plângă copiii mici, tu o să-ţi dai seama că eşti la fel de josnic şi de laş ca şi el, aşa încât nu va mai fi nevoit să-şi audă copiii luându-l peste picior, căci o să poată totdeauna să-ţi replice: ”Da, dar cine le bătea pe fetiţe?”

Înfuriat, Didul lovi. Biciul o pocni de-a curmezişul umerilor, iar capătul lui se înfăşură şi se strânse în jurul gâtului. Ochii îi fură năpădiţi de sânge, iar pentru o clipă fu orbită.

— Să nu-l faci laş pe tatăl meu! strigă Didul.

— Chiar în momentul ăsta îl urăşti, pentru că te-a făcut să devii genul de laş care răspunde cuvintelor unei femei cu un bici. Dacă vorbele pe care le-am rostit n-ar fi adevărate, Didul, ele nu te-ar fi înfuriat aşa de tare, zise ea.

— Nimic din ce-ai spus nu-i adevărat!

— Tot ceea ce-am spus e-adevărat, iar dovada este că atunci când o să pleci de-aici, gardienii o să mă omoare-n bătaie, ca să nu trebuiască să mă mai auzi vreodată.

Chebeya vorbi cu convingere; îi era teamă că ceea ce spunea s-ar putea dovedi adevărat.

— Dac-or să te bată, te vor pedepsi pentru că minţi.

— Didul, dacă nu m-ai fi crezut, ai fi râs pur şi simplu la vorbele mele.

Acum era al ei. Vedea firul cel nou care-l lega de ea. Îl câştiga de partea ei, erodându-i loialitatea faţă de tatăl lui.

— Nu te cred, zise el.

— Ba mă crezi, Didul, pentru că de fiecare dată când baţi un copilaş, ţi se face ruşine. Văd asta-n privirea ta. Râzi, la fel ca şi fraţii tăi, dar te urăşti pentru lucrul ăsta. Ţi-e teamă că eşti exact ca tatăl tău.

— Dar vreau să fiu ca tatăl meu.

— Serios? Atunci de ce te afli aici? Tatăl tău nu se murdăreşte bătându-i pe copii cu mâna lui. El trimite întotdeauna huligani şi derbedei să facă lucrul ăsta în locul lui. Nu, tu nu poţi fi ca tatăl tău, pentru că-n interiorul tău încă există un bărbat. Dar nu-ţi face griji – doar alţi câţiva ani de bătaie dată copiilor şi nici în tine n-o să mai existe vreo urmă de bărbăţie.

În timp ce vorbea, Udad, fratele mai mare al lui Didul, se apropie din spatele lui.

— De ce-o asculţi pe vrăjitoarea asta? întrebă el. Pune-i s-o omoare.

— Asta-i vocea tatălui tău, rosti Chebeya. Omoară-l pe cel care-ndrăzneşte să-ţi spună adevărul. Dar nu face tu personal chestia asta. Pune pe altcineva s-o facă-n locul tău.

Udad se întoarse către săpători.

— De ce staţi aşa şi-o lăsaţi să-şi facă mendrele? Are un fel de control vrăjit asupra prostului de frati-miu…

Cu un strigăt de furie, Didul se întoarse şi se prefăcu că vrea să-şi lovească fratele cu biciul. Udad se feri, îşi acoperi faţa cu mâinile şi ţipă:

— Nu mă lovi! Nu mă lovi!

— Acum vezi şi tu, rosti Chebeya. Asta o să ajungi, atunci când taică-tu va fi terminat cu tine.

Observă că ultimele fire care îl legau pe Didul de Udad se transformau în furie şi ruşine – o conexiune negativă.

— Dar eşti deja ca el, Didul? Sau înlăuntrul tău există un bărbat?

Udad, ruşinat acum, făcu un pas în spate.

— Mă duc să-i spun lui Pabul c-o laşi pe soţia lui Akmaro să te stârnească împotriva noastră, a tuturor.

— Te-nspăimântă lucrul ăsta, Didul? întrebă Chebeya. O să te pârască. Te-nspăimântă lucrul ăsta?

— Plec, zise Didul. Nu vreau să-ţi mai aud minciunile.

— Pleci şi mă laşi să fiu omorâtă de gardieni, rosti Chebeya. Dar îţi promit că dac-o să mor aici azi, o s-auzi tot timpul în suflet glasul meu.

Cu mânie sfidătoare în priviri, Didul se întoarse către săpători.

— Vreau s-o văd în viaţă mâine, fără alte urme de bici decât are-n momentul ăsta.

— Nu asta a spus tatăl tău, replică unul dintre ei.

Didul rânji sălbatic la el.

— A spus să li se dea ascultare fiilor lui. Dacă femeii ăsteia i se va face vreun rău, o să poruncesc să fiţi jupuiţi de vii. Puneţi la-ndoială ce vă spun eu?

Ah, focul din privirea lui! Chebeya îşi dădu seama că are deja talentul de a conduce. Ea îi aţâţase mândria, iar acum aceasta ardea deja în sufletul lui.

Săpătorii se retraseră.

Didul îi aruncă unuia dintre ei biciul pe care-l luase. Apoi i se adresă încă o dată Chebeyei:

— Întoarce-te la lucru, femeie!

Ea îl privi în ochi.

— Eu dau ascultare loviturii de bici. Dar într-o bună zi, nu ţi-ar plăcea să vezi că cineva-ţi dă ascultare din respect?

În ciuda durerii de la rănile de pe spate şi a sângelui din ochi, ea se aplecă şi-şi ridică sapa. Scurmă fără vlagă pământul. Îl auzi cum se îndepărtează.

— O s-o omor, rosti unul dintre săpători. Ce treabă are el? Taică-su n-o să fie niciodată de-acord ca el să-i dea ascultare ei.

— Prostule, zise celălalt. Dacă vrea ca taică-su să ne omoare, crezi c-o să-i spună adevărul?

— Păi, atunci, hai să-i spunem noi mai întâi.

— Ah, ce idee nemaipomenită. Te duci la Pabulog şi-i spui că fiu-su o lasă pe femeia asta să-i vorbească pe un ton superior? Cât timp crezi c-o să mai trăim dac-o să înşirăm povestea asta?

Chebeya îi ascultă amuzată. Cuvintele ei avuseseră efect şi asupra săpătorilor. Nu fusese cine ştie ce plan, să işte tulburare printre fiii şi soldaţii lui Pabulog. Şi, în continuare, ar putea fi ucisă. Cum ar veni, o să plătească pentru munca de astăzi multe zile de-acum înainte.

— A fost o prostie, mormăi careva. Ar fi putut să ne omori

pe toţi.

— Ce importanţă are? şopti altcineva. N-a răspândit Akmaro vorba printre noi să ne gândim cum am putea să ne eliberăm? Ea, măcar, s-a gândit la ceva.

Didul şi Udad se întorseseră la locul în care trudeau Luet şi Akma. Luet se dădu puţin îndărăt, dar Akma rămase pe loc. Cât de mult auzise din ce spusese ea? Poate totul; poate puţin. Dar rămăsese pe loc.

Udad se întinse şi-l împinse pe Akma, care făcu un pas în spate, clătinându-se, dar nu căzu. Nu era ceva surprinzător în acest fapt. Nu, surpriza apăru în momentul în care Didul se aruncă asupra lui Udad şi-l azvârli la pământ. Udad ţâşni imediat în picioare, gata să se bată cu fratele lui mai mic.

— Ce-a fost asta? Vrei să-ţi trag o mamă de bătaie?

Didul rămase nemişcat şi îl privi în ochi.

— Asta-i tot ce poţi face? Să le tragi o mamă de bătaie celor mai mici decât tine? Dacă m-atingi, o să dovedeşti că ce-a spus ea despre noi e-adevărat.

Udad rămase pe loc, tulburat, confuz. Chebeya văzu cum legăturile de loialitate se modifică chiar în timp ce îi urmărea. Udad, nesigur acum, brusc avea nevoie mai mult decât de orice de părerea bună a lui Didul, căci îi era ruşine că n-o are; aşa cum Didul, la rândul lui, avea nevoie de părerea bună a Chebeyei. Acesta era începutul loialităţii. N-ar fi asta răzbunarea perfectă, ca fiii lui Pabulog să se-ntoarcă împotriva sa?

Nu, nu răzbunare. Eliberare. Asta încercăm să facem, să ne salvăm, pentru că Păstrătorul nu pare a dori acest lucru.

(Nu pot să-mi dau seama), rosti Sufletul Suprem. (Funcţionează sau nu planul nostru?)

Shedemei se strâmbă.

— Păi, Păstrătorul măcar ne-a remarcat. Visul ăla pe care i l-a trimis lui Akma. Şi impulsul brusc de azi al Chebeyei de a-i sfida pe fiii lui Pabulog. Dacă a fost vorba de Păstrător.

(Cu toate acestea, Păstrătorul nu ne comunică nimic nouă. Suntem o musculiţă care bâzâie-n urechea lui. Suntem daţi la o parte.)

— Aşa încât să ne-ntoarcem să ne continuăm bâzâitul.

(Planurile Păstrătorului vor merge mai departe indiferent de ceea ce facem sau nu facem noi).

— Sper să fie aşa, spuse Shedemei. Dar cred cu adevărat că-i pasă de ceea ce fac unii şi alţii. Acolo jos, pe Pământ, desigur, dar şi pe această navă. Îi pasă de ceea ce se-ntâmplă.

(Poate că singurul lucru de care îi pasă Păstrătorului este populaţia de pe Pământ. Poate că nu-i mai pasă de cei de pe Harmony. Poate că ar trebui să mă întorc acasă pe Harmony şi să îl anunţ pe celălalt sine al meu că misiunea noastră s-a încheiat şi că putem lăsa fiinţele umane de acolo să facă ce doresc.)

— Sau poate că Păstrătorul te vrea-n continuare aici, zise Shedemei. Apoi îi veni în minte alt gând: Poate că încă mai are nevoie de puterile navei. De mantia de comandant.

(Poate că Păstrătorul are nevoie de tine).

Shedemei râse.

— Ce, am aici nişte seminţe şi nişte embrioni pe care vrea să-i fertilizez într-un anumit loc de pe Pământ? Nu trebuie decât să-mi trimită un vis şi-o să-i plantez acolo unde vrea.

(Prin urmare, continuăm să aşteptăm).

— Nu, continuăm s-o stimulăm, răspunse Shedemei. Aşa cum a făcut Chebeya. O s-o scoatem pe bătrâna ursoaică din vizuină şi-o s-o întărâtăm.

(Nu sunt sigur că-mi plac implicaţiile metaforei tale. Ursoaicele sunt distructive şi periculoase atunci când sunt întărâtate.)

— Dar îţi oferă întreaga lor atenţie, râse Shedemei din nou.

(Nu cred că ai încă suficient respect pentru puterea Păstrătorului.)

— Ce putere? Singurul lucru pe care l-am văzut până acum din partea Păstrătorului sunt visele.

(Dacă asta este tot ceea ce ai văzut, înseamnă că nu ai căutat prea mult).

— Serios?

(în Gornaya, de exemplu. Lanţul de munţi imposibil de

înalţi. Datele geologice străvechi, de dinainte de plecarea fiinţelor umane în urmă cu patruzeci de milioane de ani, nu indică o modelare sau o mişcare a scoarţei Pământului care să fi cauzat acest lucru. Plăcile din zonă nu se deplasau în direcţia potrivită spre a genera o încreţire şi o ridicare atât de incredibile. Apoi, brusc, placa Cocos a început să se îndrepte înspre nord cu o viteză şi o forţă mai mari decât orice altă mişcare tectonică înregistrată vreodată. A atacat-o pe cea caraibiană cu mult mai repede decât se putea retrage aceasta.)

Shedemei oftă.

— Eu sunt biolog. Geologia e aproape de neînţeles pentru mine.

(Totuşi, înţelegi lucrul acesta. Zece şiruri de munţi cu vârfuri înalte de peste zece kilometri. Şi s-au ridicat în primii zece milioane de ani.)

— Asta-nseamnă repede?

(Chiar şi acum, placa Cocos continuă să se mişte înspre nord de trei ori mai repede decât orice altă placă de pe Pământ. Asta înseamnă că sub scoarţa Pământului există un şuvoi de piatră lichidă care curge foarte rapid înspre nord – acelaşi şuvoi care a provocat fisura Americii de Nord de-a lungul văii fluviului Mississippi, acelaşi şuvoi care a fărâmiţat toată America Centrală în bucăţele şi le-a înghesuit unele în altele şi...)

Sufletul Suprem tăcu.

— Ce-i?

(Fac o mică cercetare, pentru câteva secunde.)

— Ei, păi, iartă-mă de deranj, rosti Shedemei.

(Probabil că acest lucru a început înainte de plecarea fiinţelor umane de pe Pământ).

— Zău?

(Cutremurele, vulcanii situaţi de-a lungul crestei Galapagos – ce anume a determinat încastrarea în gheaţă, pentru o vreme, a Pământului? În memoria mea, totul era legat de comportamentul uman greşit – cu războaie, arme nucleare şi biologice. Dar cum anume au făcut aceste lucruri ca Pământul să fie de nelocuit?)

— Ador să văd o minte strălucită lucrând, spuse Shedemei.

(Va trebui să cercetez toate înregistrările mele din acea perioadă şi să văd dacă pot elimina posibilitatea de a fi fost mişcarea plăcii Cocos, şi nu războaiele în mod direct, cea care a provocat distrugerea zonelor habitabile ale Pământului.)

— Vrei să spui că războaiele ar fi putut determina deplasarea plăcii Cocos? Aşa ceva-i absurd.

Sufletul Suprem îi ignoră zeflemeaua.

(Din ce motiv a plecat toată suflarea omenească de pe Pământ? Săpătorii şi îngerii au reuşit să supravieţuiască. Nu m-am gândit niciodată până acum la această întrebare, comandante de navă, dar nu ţi se pare ciudat? Cu siguranţă unele grupuri de fiinţe umane ar fi putut supravieţui. În zonele ecuatoriale.)

— Te rog, sunt conştientă că-n algoritmii gândirii tale au fost proiectate creativitatea şi însuşirea de-a descoperi tot felul de lucruri noi, rosti Shedemei, dar crezi la modul serios posibilitatea că faptele rele ale omenirii ar fi putut provoca deplasarea plăcii Cocos?

(Vreau să spun că e posibil ca faptele rele ale fiinţelor umane să-l fi făcut pe Păstrătorul Pământului să provoace deplasarea plăcii Cocos.)

— Şi cum ar fi putut face aşa ceva?

(Nu îmi pot imagina nici-o entitate care să posede suficientă putere pentru a deplasa şuvoiul de magmă de sub scoarţa planetei. Dar totodată nu îmi pot imagina vreo forţă naturală care să fi putut provoca numeroasele anomalii care au creat Gornaya. Lumea este plină de lucruri stranii şi nefireşti, Shedemei. Precum interdependenţa simbiotică care există între săpători şi îngeri. Tu însăţi ai afirmat că era artificială.)

— Iar ipoteza mea-i că aceste schimbări au fost produse în mod deliberat de fiinţele umane înainte de a pleca.

(Dar de ce ar fi făcut acest lucru, Shedemei? Al cui scop îndeplineau? De ce să le fi păsat, ştiind că vor părăsi această planetă şi că nu se vor mai întoarce niciodată?)

— Cred că-i posibil să punem mult prea multe evenimente pe seama comploturilor şi urzelilor Păstrătorului Pământului, rosti Shedemei. Trimite vise şi influenţează comportamentul uman. N-avem dovezi pentru altceva.

(Nu deţinem niciun fel de dovezi. Sau avem dovezile cele mai clare cu putinţă. Trebuie să fac cercetări. În cunoaşterea mea există goluri. Mi-a fost ascuns adevărul, dar ştiu că Păstrătorul este implicat în toate acestea.)

— Caută cât doreşti. O să fiu fascinată să aflu rezultatul.

(S-ar putea să fiu programat să nu aflu adevărul, înţelegi. Şi probabil sunt programat să nu aflu modul în care am fost programat să ascund adevărul de mine.)

— Un cerc vicios.

(S-ar putea să am nevoie de ajutorul tău.)

— S-ar putea să am nevoie de un pui de somn. Căscă, apoi continuă: Nu cred că vreun computer, chiar şi Păstrătorul Pământului, are putere asupra unor lucruri precum şuvoaiele de magmă. Dar o să te-ajut, dacă pot. Poate că în urmărirea acestei ipoteze fără valoare vei da peste ceva folositor.

(Cel puţin ai o minte deschisă).

— Sunt sigură c-ai spus lucrul ăsta în cea mai drăguţă manieră, replică Shedemei.

În noaptea aceea, în coliba lor, Akmaro şi Akma spălară şi unseră rănile Chebeyei.

— Mamă, ai fi putut muri, spuse băiatul încet.

— A fost cel mai curajos lucru pe care l-am văzut vreodată, zise Akmaro.

Chebeya suspină în tăcere – uşurată că nu fusese măcelărită pe câmp; cu frică întârziată pentru ceea îndrăznise să facă; recunoscătoare faţă de soţul ei pentru că o lăudase pentru ceea ce făcuse.

— Vezi, Akma, ce face mama ta? spuse Akmaro.

— I-a sfidat, zise Akma. Şi n-au omorât-o.

— E mai mult decât atât, Akma, spuse Akmaro. E vorba de-un talent pe care mama ta l-a avut toată viaţa. E-o vizionară.

— Hushidh, şopti Luet.

Poveştile despre Hushidh Vizionara erau bine cunoscute în rândul femeilor şi *ak* fetelor. Ca să nu mai pomenim de Chveya, fiica lui Nafai şi a lui Luet, Străvechea după care a primit numele Chebeya.

— Vede legăturile dintre persoane, îi explică Akmaro lui Akma.

— Ştiu ce-nseamnă ”vizionară”.

— A fi vizionar e un dar de la Păstrător, rosti Akmaro. Probabil că Păstrătorul a văzut, cu ani în urmă, dilema în care suntem azi, drept care i-a dat un dar măreţ Chebeyei, pentru ca atunci când va veni ziua asta, ea să poată să desluşească conspiraţia răului care ne conduce. Am avut tot timpul puterea de-a face ceea ce mama ta a-nceput azi. Păstrătorul n-a făcut altceva decât s-aştepte ca noi să ne dăm seama de lucrul ăsta. Ca mama ta să găsească momentul potrivit pentru a acţiona.

— Mie mi s-a părut că mama le-a ţinut piept de una singură, replică Akma.

— Asta ai văzut tu? întrebă Akmaro. Înseamnă că viziunea ta e încă foarte tânără şi înceţoşată. Căci mama le-a ţinut piept cu ajutorul puterii Păstrătorului din ea, şi cu iubirea soţului şi a copiilor ei în suflet. Dacă tu, Luet şi cu mine n-am fi fost cu ea pe câmp, crezi c-ar fi făcut asta?

— Noi am fost acolo, replică Akma. Dar unde-a fost Păstrătorul?

— Într-o bună zi, spuse Akmaro, o să-nveţi să distingi mâna Păstrătorului în multe lucruri.

Când copiii adormiră, Chebeya îşi rezemă capul pe pieptul soţului ei, se ghemui în el şi începu să plângă.

— Oh, Kmadaro, Kmadaro, mi-a fost atât de teamă c-o să-nrăutăţesc situaţia.

— Împărtăşeşte-mi planul tău, o îndemnă el. Dacă ţi-aş cunoaşte planul, te-aş putea ajuta.

— Nu-mi ştiu planul. N-am niciun plan.

— Înseamnă că-i planul care mi-a venit în minte în timp ce te urmăream şi te ascultam. La început am crezut că pur şi simplu încercai să-i faci pe băieţii ăia să se răzvrătească

împotriva tatălui lor. Apoi mi-am dat seama că făceai ceva cu mult mai subtil.

— Serios?

— Te apropiai de inima lui Didul.

— Dac-are aşa ceva.

— Îl învăţai cum să devină om. Pentru el, e-o idee nouă. Cred că i-ar plăcea să fie un om bun, Bedaya.

Ea se gândi la acest lucru.

— Da, cred c-ai dreptate.

— Aşa că n-o să-i despărţim pe băieţii ăia. În schimb, o să facem din ei prieteni şi aliaţi.

— Crezi c-am putea? întrebă Chebeya.

— Vrei să spui: crezi c-ar trebui? Da, Bedaya. Nu pot fi decât ceea ce i-a învăţat tatăl lor. Dar dac-am putea să-i învăţăm să fie altceva, există încă şanse să devină nişte oameni buni. Asta vrea Păstrătorul să facem – nu să ne distrugem duşmanii, ci să-i transformăm în prieteni, dacă-i posibil.

— Au făcut de atâtea ori rău copiilor mei, replică Chebeya.

— Atunci cât de plăcută o să fie ziua-n care or să-ngenuncheze şi-or să-ţi ceară iertare, ţie şi copiilor tăi, iar voi trei o să le răspundeţi: ”Ştim că nu mai sunteţi oamenii care eraţi. Acum sunteţi fraţii noştri.”

— N-o să le pot spune niciodată aşa ceva.

— Nu poţi să le spui lucrul ăsta acum, rosti Akmaro. Dar şi tu o să-ţi schimbi dispoziţia sufletească, atunci când o să vezi schimbarea la ei.

— Tu-ntotdeauna crezi tot ce-i mai bun despre alţii, Kmadaro.

— Nu-ntotdeauna, replică Akmaro. Dar azi, în băiatul ăla, am văzut o scânteie de bună-cuviinţă. Hai să suflăm în ea şi s-o alimentăm.

— O să-ncerc, zise Chebeya.

Întins pe rogojina lui, Akma auzi conversaţia părinţilor săi şi îşi spuse: ”Ce fel de om e, dacă-i cere mamei să se-mprietenească exact cu ăia care azi au biciuit-o de i-a dat sângele? N-o să-i iert niciodată pe oamenii ăştia, indiferent

de cât de mult or să pară că se schimbă. Nu poţi să ai niciodată încredere în cei care sunt prieteni cu săpătorii. Au ajuns exact ca ei, nişte creaturi josnice, murdare, al căror loc e-n găuri sub pământ, asemenea viermilor.”

Faptul că tata vorbea despre a-l învăţa şi a-l ierta pe-un vierme ca Didul era un alt semn al slăbiciunii lui. Întotdeauna fugea, se ascundea, învăţa pe alţii, ierta, se supunea, făcea temenele, suporta – unde-n inima tatei se afla curajul de-a opune rezistenţă şi de-a lupta? Mama, şi nu tata, a fost cea care azi i-a ţinut piept lui Didul şi săpătorilor lui. Dacă tata ar fi iubit-o cu adevărat pe mama, şi-ar fi petrecut seara jurând răzbunare pentru rănile ei însângerate.

4
ELIBERARE

Monush îl urmă pe Ilihiak în încăperea lui privată şi privi cum regele blochează uşa în urma lui.

— Am să-ţi împărtăşesc un mare secret, Monush, rosti Ilihiak.

— Atunci poate că n-ar trebui s-o faci, replică Monush. I-am jurat credinţă lui Ak-Moti şi nu ţin nimic secret faţă de el.

— Dar exact pentru asta te-am adus aici. Am cea mai adâncă încredere în marele tău rege. Crezi că nu ştiu că regatul meu cu greu ar forma o minusculă parte a imperiului Darakemba? Ajung până aici poveştile conform cărora Nafarii care au coborât pe Valea Tsidorek au devenit acum cel mai mare imperiu din Gornaya. Ceea ce am aici este pentru un rege măreţ, ca Motiak, cred. Ştiu că e dincolo de mine.

Monush simţi cu tărie că dac-ar fi doi bărbaţi, unul va fi mai mare decât celălalt, iar undeva, în altă parte, va exista întotdeauna unul mai măreţ decât amândoi. Adevărata nobleţe consta în a-ţi recunoaşte şi aspectele bune, şi cele slabe, şi a acorda respectul cuvenit tuturor, fără a pretinde vreodată a fi mai presus de locul tău natural. Ilihiak înţelesese limpede că avea un rang mai înalt şi o autoritate mai mare decât Monush, dar că Motiak era mai mare decât amândoi. Acest lucru îl făcea pe Monush să se simtă mai încrezător în celălalt.

— În acest caz, arată-mi fără frică, zise Monush, căci nu voi dezvălui ceea ce-mi arăţi niciunui bărbat, decât stăpânului meu Motiak.

— Niciunui bărbat, rosti Ilihiak. Conform folclorului nostru străvechi, fiinţele umane din Darakemba îi includ pe masculii îngeri şi pe masculii săpători în cuvântul bărbat.

— Aşa este, răspunse Monush. Din punctul de vedere al legii noastre, un mascul din poporul cerului, din poporul

pământului şi din poporul de mijloc este un bărbat adevărat.

Ilihiak ridică din umeri.

— Ai mei or să aibă mari probleme cu chestia asta. Am venit pe pământul ăsta ca să scăpăm de traiul cu aripile îngerilor în faţa noastră. Iar aici am avut numeroase motive ca să-i urâm pe săpători – recoltele noastre au fost udate cu sângele multor bărbaţi de ispravă. Bărbaţi. Şi săpători.

— Cred că regele Motiak nu va încerca să te umilească, ci-ţi va da voie să găseşti o vale unde vei putea cumpăra pământ de la îngerii care locuiesc acolo, fără a jigni sau a fi jignit. Dar, bineînţeles, lucrul acesta vă va face o naţie supusă, în loc de cetăţeni cu drepturi depline, căci între cetăţeni nu pot exista diferenţe, indiferent dacă sunt de deasupra, de dedesubtul sau de pe suprafaţa pământului.

— Nu va fi alegerea mea, Monush, ci a poporului meu. Ilihiak oftă. Ura noastră faţă de săpători a sporit trăind în apropierea lor. Singurii îngeri pe care-i vedem aici sunt sclavi sau supuşi, şi ne evită. Va fi dificil pentru tinerii noştri să înveţe că nu-i o activitate potrivită să tragă cu săgeţi în ei atunci când zboară prea aproape.

Monush ridică din umeri. Era un lucru bun că Husu nu zburase împreună cu ei, ca să audă aceste cuvinte.

— Văd cum ne judecaţi, zise Ilihiak. Mă tem că s-ar putea s-aveţi dreptate. A fost un om care a venit printre noi, un bătrân pe nume Binadi. El ne-a spus că existenţa noastră reprezintă un afront adus Păstrătorului. Că ne-am purtat nepotrivit cu îngerii şi că Păstrătorul îi iubeşte pe îngeri, pe săpători şi pe oameni deopotrivă. Că ceea ce contează e dacă un om e blând faţă de toţi ceilalţi şi dacă respectă legile bunei-cuviinţe. Era… foarte precis în a sublinia numeroasele feluri în care tatăl meu, regele, nu se ridicase la înălţimea aşteptărilor. Şi preoţii lui.

— L-aţi omorât.

— Tatăl meu… era ambivalent. Bătrânul vorbea cu mult patos. Unii l-au crezut, inclusiv unul dintre preoţii tatei. Cel mai bun dintre ei. Era învăţătorul meu, un bărbat pe nume Akmadi. Nu, ăsta era numele pe care i-l dădea tata. Eu îi

spuneam Akmaro, pentru că era un învăţător onorabil, nu un trădător. Eram acolo la judecata lui Binadi, când Akmaro s-a ridicat în picioare şi a zis: ”Acest om este Binaroak, cel mai mare învăţător. Eu am încredere în el şi vreau să-mi schimb viaţa ca să fiu la înălţimea învăţăturilor sale.” Acela a fost cel mai crud moment pentru tatăl meu – ţinea la Akmaro.

— Ţinea? A murit?

— Nu ştiu. Am trimis o armată pe urmele lui, dar el şi adepţii lui probabil că fuseseră avertizaţi. S-au refugiat în sălbăticie. Habar n-avem pe unde se află acum.

— Aceştia sunt cei care cred că fiinţele de orice tip sunt egale în faţa Păstrătorului?

— Măcar dacă alungarea lui Akmadi – Akmaro – ar fi fost cea mai mare fărădelege a noastră.

Ilihiak se opri spre a-şi trage răsuflarea; era o poveste pe care nu voia s-o depene.

— Tata se temea de Binadi. Nu voia să-l omoare, ci să-l trimită din nou în exil. Dar Pabulog, marele preot – insista. Îl îmboldea pe tata. Ilihiak îşi dădu pe spate părul de pe frunte. Tata era un om foarte temător. Pabulog l-a făcut să-i fie frică să-l lase în viaţă pe Binadi. ”Dacă e-n stare să-l momească şi să-l atragă de partea lui şi pe Akmadi, cum o să te mai simţi în siguranţă?” Genul ăsta de vorbe.

— Tatăl tău avea sfătuitori răi, spuse Monush.

— Şi mi-e teamă că vei crede că avea şi un fiu necredincios. Dar nu am fost lipsit de loialitate în timpul vieţii lui, Monush. S-a întâmplat abia când am fost obligat să cârmuiesc în locul lui, după ce a fost ucis…

— Necazurile tale sunt fără sfârşit?

Ilihiak continuă ca şi cum nu l-ar fi auzit.

— Doar în acel moment am realizat dimensiunile depravării lui. Binadi – Binaro – a fost cel care l-a înţeles pe tata. Ei bine, el e mort acum, iar eu sunt rege peste Zinom, aşa cum este. Jumătate din bărbaţi au fost ucişi în războaiele cu Elemakii. După ultimul, am îngenuncheat şi i-am lăsat să ne pună piciorul pe grumaz. Atunci, în sclavie, am început să ne pierdem din aroganţă şi să realizăm că

dac-am fi rămas în Darakemba, fie că aveam sau nu aripi în faţă, măcar n-am fi fost sclavii săpătorilor. Copiii noştri ar fi avut suficientă mâncare. N-ar fi trebuit să suportăm jigniri în fiecare zi a vieţii noastre.

— Aşa încât l-ai eliberat pe Binaro din închisoare?

— Din închisoare? Ilihiak râse amar. A fost omorât, Monush. Ars de viu, bucată cu bucată. Pabulog s-a îngrijit personal de asta.

— Cred, spuse Monush, că ar fi înţelept pentru acest Pabulog să nu vină la Darakemba. Motiak va aplica legile lui chiar şi pentru acţiuni comise pe vremea când Pabulog se afla în serviciul tatălui tău.

— Pabulog nu se află printre noi. Crezi, în cazul acesta, c-ar mai fi în viaţă? A fugit în perioada în care l-au ucis pe tatăl meu, luându-şi fiii cu el. Ca şi cu Akmaro, habar n-avem pe unde se află.

— O să fiu sincer cu tine, Ilihiak. Poporul tău, ca naţiune, a făcut nişte lucruri înfiorătoare.

— Iar noi am fost pedepsiţi pentru ele, replică Ilihiak, care se enervă pentru câteva clipe.

— Motiak nu-i interesat de pedepsire, decât atunci când e vorba de o persoană care torturează pe cineva ales de Păstrător. Dar regele nu poate accepta să vină în Darakemba persoane care-au făcut lucrurile pe care le-ai săvârşit tu.

Ilihiak îşi păstră atitudinea regească, dar Monush observă că umerii i se lăsaseră aproape imperceptibil.

— În acest caz o să-mi învăţ poporul să-şi poarte curajos povara.

— M-ai înţeles greşit, spuse Monush. Poţi veni în Darakemba. Dar o să trebuiască să fiţi un nou popor când ajungeţi.

— Un nou popor?

— Atunci când traversaţi Tsidorek ultima dată, n-o să folosiţi podul. În schimb, poporul tău, cu excepţia copiilor mici, trebuie să meargă prin apă, să moară simbolic şi să fie îngropaţi în râu. Atunci când vă ridicaţi din apă, nu mai aveţi nume şi nu vă cunoaşte nimeni. Mergeţi spre mal, iar

acolo depuneţi cel mai solemn jurământ faţă de Păstrător. Din acel moment, nu mai aveţi trecut, iar viitorul este cel de cetăţeni adevăraţi ai Darakembei.

— Hai să facem imediat jurământul – avem aici un râu, iar în apele lui Oromono, unde ploaia cade veşnic de pe stâncă, apa este la fel de sfântă ca şi cea din Tsidorek.

— Nu-i apă – sau, mai degrabă, nu doar apă, replică Monush. Îţi poţi învăţa poporul cum să facă legământul, ca să înţeleagă legea pe care o vor accepta atunci când vor pleca de aici în Darakemba. Dar trecerea prin apă trebuie să aibă loc lângă capitală – eu nu am autoritatea de a vă face bărbaţi şi femei noi.

Ilihiak încuviinţă.

— Akmaro a avut.

— Trecerea prin apă? Asta se face doar în Darakemba.

— Zvonul pe care l-am auzit spunea că atunci când se ascundea la Oromono, şi-a dus poporul prin apă şi i-a făcut pe toţi alţi oameni. Ilihiak râse amar, apoi continuă: După cum explica Pabulog toată istoria, au înecat bebeluşi. Ca şi cum ar crede cineva un asemenea lucru.

Monush n-avea chef să încerce să-i explice lui Ilihiak că doar regele Nafarilor avea dreptul să facă bărbaţi şi femei noi. Indiferent cine şi ce va fi fost acest Akmaro, uzurparea de către el a puterii n-avea nimic de-a face cu negocierile de azi.

— Ilihiak, cred că n-ai de ce să-ţi fie teamă de Motiak. Şi indiferent dacă poporul tău hotărăşte sau nu să depună jurământul, într-un fel sau altul vă veţi afla pacea în hotarele Darakembei.

Regele clătină din cap.

— Or să depună jurământul, altminteri nu merg cu ei. Ne-am săturat să trăim singuri, doar noi, oamenii. Nu numai că se poate face, ci şi merită s-o facem.

— E stabilit, deci, spuse Monush şi dădu să iasă pe uşă.

— Dar unde pleci? întrebă Ilihiak.

— Nu ăsta era secretul pe care voiai să mi-l împărtăşeşti? întrebă Monush. Ce i-au făcut tatăl tău şi Pabulog lui Binadi?

— Nu, răspunse Ilihiak. Ţi-aş fi putut spune lucrul ăsta în faţa consiliului meu. Ştiu cu toţii care-i părerea mea despre asta. Nu, te-am adus aici ca să-ţi arăt altceva. Dacă Elemakii ar fi aflat despre asta, dacă le-ar fi ajuns la urechi chiar numai o frântură de zvon…

Oare nu promisese deja să păstreze secretele, cu excepţia lui Motiak?

— Arată-mi, atunci, rosti Monush.

Ilihiak se duse spre patul său, o saltea groasă întinsă pe jos în mijlocul camerei. Făcând-o să alunece la o parte, înlătură trestiile şi papura, apoi degetele sale pipăiră un anumit punct pe una dintre pietrele podelei şi deodată o altă lespede mare se dădu la o parte. Era fixată în balamale, iar în locul în care fusese se căsca o gaură neagră.

— Vrei să-ţi aduc o făclie? a întrebat Monush.

— Nu-i nevoie, răspunse Ilihiak. O s-o aduc sus.

Regele coborî în gaură. În întuneric păru că s-a pierdut prin ea spre a dispărea cu totul, dar atunci când Ilihiak se îndreptă de spate umerii lui depăşeau marginea găurii. Se aplecă, luă ceva de jos şi-l ridică pe podeaua încăperii. Apoi ieşi de-acolo.

Obiectul era înfăşurat într-o cârpă murdară; regele o despături, dând la iveală un coş, pe care-l deschise, apoi scoase o cutie de lemn. În cele din urmă fu deschisă şi aceasta, iar înăuntru era strălucirea aurului pur.

— Ce este? întrebă Monush.

— Uită-te la scris, rosti Ilihiak. Poţi să-l citeşti?

Monush privi literele gravate pe foile de aur.

— Nu, răspunse. Dar nu-s erudit.

— Nici eu, dar îţi spun doar atât – nu-i în vreo limbă pe care s-o fi auzit. Literele astea n-au similitudini cu niciun alfabet, iar structurile nu se potrivesc cu cele ale limbii noastre. Unde-s sufixele şi prefixele? În schimb există nişte cuvinte mititele – ce-ar putea să fie? Îţi spun eu, chestia asta n-a putut fi scrisă de Nafari sau de Elemaki.

— Îngeri? întrebă Monush.

— Cunoşteau scrierea înainte de sosirea fiinţelor umane?

Monush ridică din umeri.

— Cine ştie? Nu pare nici în limba lor. Cuvintele sunt prea scurte. Aşa cum ai spus. De unde-o ai?

— Imediat ce-am devenit rege, am trimis un detaşament să caute Darakemba, ca să ne putem găsi drumul de întoarcere. Bunicul meu distrusese în mod deliberat toate documentele referitoare la traseu pe care le luase ca să-i conducă pe-ai noştri din Darakemba aici şi refuzase să lase pe cineva să spună. A spus că făcuse asta pentru că o asemenea informaţie era inutilă, căci nu aveam să ne-ntoarcem niciodată. Ilihiak zâmbi strâmb, apoi continuă: Ştiam c-am venit în susul văii Tsidorek – lucrul ăsta nu-i greu –, dar nu e ca şi cum oamenii mei ar fi putut cere indicaţii despre drum de la Elemakii locali. Am avut deja destulă bătaie de cap fără ca ei să descopere c-am trimis detaşamente de cercetaşi. Prin urmare, au găsit un râu şi i-au urmat cursul. Era un râu extrem de ciudat, Monush – au mers în josul lui, tot la vale, tot la vale, până când au ajuns într-o zonă în care apa era cu turbulenţe. Iar de-acolo râul continua în linie dreaptă, dar acum apa curgea în sens invers!

— Am auzit de locul ăla! rosti Monush. Au găsit Issibekul. E următorul râu. Sunt două râuri care curg direct unul spre altul. Acolo unde se întâlnesc, e un tunel foarte lung pe sub stâncă, până când râul ţâşneşte din piatră şi formează un nou râu care se varsă în mare.

— Asta-i explicaţia. Oamenilor mei li s-a părut un miracol. Ei au crezut că-i un semn că sunt pe drumul cel bun.

— Acolo au găsit scrierile?

— Nu. Au urmat râul către capătul lui nordic, apoi am mers prin văi mai joase până când în cele din urmă probabil că au părăsit complet Gornaya. Era un teritoriu fierbinte, uscat şi, spre groaza lor, era plin de oase umane. Ca şi cum acolo ar fi avut loc o bătălie crâncenă. Mii şi mii de oameni au fost măcelăriţi, Monush – erau fără număr. Iar toţi morţii erau fiinţe umane, să nu te-ndoieşti de asta. Printre ei, niciun săpător, niciun înger.

— N-am auzit despre un astfel de loc, deşi deşertul e cât

se poate de real. Noi îi zicem Opustoshen – ”tărâmul dezolării”.

— Pare un nume potrivit pentru el, spuse Ilihiak. Oamenii mei erau siguri c-au descoperit ce anume s-a-ntâmplat cu poporul din Darakemba şi din ce motiv n-au găsit oraşul nicăieri de-a lungul râului.

— Au crezut c-aceşti oameni morţi suntem noi?

— Da, răspunse Ilihiak. Cine poate spune, într-un deşert, de cât timp a murit cineva? Sau cel puţin aşa mi-au zis mie. Dar după ce-au scotocit printre cadavre, au găsit astea.

— Cum, zăcând pe pământ, fără ca nimeni să le fi prădat?

— Ascunse într-o crăpătură de stâncă, replică Ilihiak. Într-un loc care pare prea mic ca să bagi ceva înăuntru. Unul dintre bărbaţi avusese un vis în noaptea de dinainte, iar în vis găsise ceva minunat într-o crăpătură de stâncă despre care spunea că era exact precum cea pe care a găsit-o lângă câmpul de bătălie. Aşa c-a băgat mâna înăuntru…

— Necugetatul! Nu ştia că-n deşert există şerpi veninoşi? Se-ascund, în timpul zilei, în crăpături precum asta.

— Erau acolo vreo zece şerpi, dintr-aceia care scot sunete ritmate din coada lor…

— Mortali?

— Dar erau la fel de inofensivi ca nişte râme, spuse Ilihiak. Aşa şi-au dat seama că Păstrătorul dorea cu orice preţ ca ei să pună mâna pe astea. Iar acum iată-le. Elemakii le-ar topi imediat şi le-ar transforma în podoabe. Dar eu trăgeam nădejde că Motiak…

Monush încuviinţă din cap.

— Motiak are Catalogul.

Se uită în ochii lui Ilihiak.

— Şi ăsta e-un secret. Nu-i vorba că lumea n-ar bănui că-l are. Dar e mai bine ca lumea să fie nesigură, în aşa fel încât să nu încerce să-l găsească şi să-l vadă, sau, şi mai rău, să-l fure. Catalogul ştie toate limbile. Dacă e cineva de pe Pământ care-ar putea traduce scrierile astea, Motiak ar fi acela.

— În cazul ăsta, o să i le dau lui, zise Ilihiak, înfăşurând la

loc foile de aur. N-am îndrăznit să te-ntreb dacă Catalogul mai e pe la regii Nafarilor.

— Este, replică Monush. Şi, cu toate c-a rămas mut vreme de multe generaţii, s-a trezit în zilele domniei lui Motiab, bunicul lui Motiak, şi i-a spus să coboare în Darakemba.

— Da, spuse Ilihiak. Iar bunicul meu a respins hotărârea asta.

— Nu-i bine să te pui cu Catalogul, spuse Monush.

— Toţi mesagerii Păstrătorului sunt sacri, spuse Ilihiak şi ridică din umeri.

— Tu nu te-ai mânjit cu sângele lui Binaro, rosti Monush.

— Poporul meu s-a mânjit cu el, iar din această pricină şi eu sunt mânjit cu el. Tu n-ai fost aici, Monush. Mulţimea a fost de acord şi a chiuit de bucurie atunci când Binadi striga în agonie. Cei care n-au fost de acord cu ceea ce-am făcut se află împreună cu Akmaro, pe unde va fi fiind el.

— În cazul ăsta e momentul, nu-i aşa, să le spunem ce va însemna jurământul şi să-i lăsăm să hotărască dacă vor să meargă la Darakemba.

Ilihiak trase patul deasupra locului în care era ascunsă comoara.

— Cu toate că n-am habar cum o să ne câştigăm libertatea din locul ăsta fără un război sângeros.

Monush îl ajută să aranjeze patul exact aşa cum fusese înainte.

— În momentul în care vor fi de acord să facă jurământul, Ilihiak, atunci Păstrătorul o să ne arate cum să scăpăm.

Ilihiak zâmbi.

— Înseamnă că eu nu mai trebuie să mă gândesc la o modalitate de a face asta, şi mă bucur.

Monush îl privi lung. Oare chiar vorbea serios?

— Niciodată n-am vrut să fiu rege, spuse Ilihiak. O să renunţ bucuros de toate tronurile şi privilegiile, atunci când o să mă pot lepăda de greutăţile acestei funcţii.

— Un om care să renunţe bucuros la tron? N-am mai auzit de-aşa ceva, replică Monush.

— Dac-ai şti câtă durere mi-a produs faptul de-a domni

aici, spuse Ilihiak, ai zice că-s un neghiob că n-am abdicat până acum.

— Ilihiak, maiestate, zise Monush, nu te-aş face niciodată neghiob, nici n-aş permite altcuiva să-ţi spună aşa în prezenţa mea.

Ilihiak zâmbi.

— Deci pot trage nădejde, Monush, că atunci când n-o să mai fiu rege, voi avea în continuare onoarea de-a fi prietenul tău?

Monush luă mâinile lui Ilihiak şi le puse pe propriii obraji.

— Viaţa mea este în mâinile tale pe vecie, prietene, rosti Monush.

Ilihiak luă mâinile lui Monush şi repetă gestul.

— Viaţa mea nu-nsemna nimic până când Păstrătorul mi te-a scos în cale. Mi-ai redeşteptat toate speranţele. Ştiu c-ai venit aici doar ca să-ţi faci datoria faţă de regele tău. Dar un om poate vedea valoarea altuia, indiferent de rang sau de misiune. Viaţa mea este în mâinile tale pe vecie.

Se îmbrăţişară şi-şi atinseră buzele într-un sărut de prietenie. Apoi, zâmbind, cu lacrimile curgându-i fără jenă pe obraji, Ilihiak deblocă uşa şi se întoarse în micuţa lume unde nu era prietenul nimănui, pentru că trebuia să fie regele tuturor.

Atunci când Mon rată pentru a treia oară ţinta, Husu zbură către el şi îl opri. Ceilalţi – majoritatea îngeri tineri aflaţi în primele etape de instrucție pentru armata zburătoare de spioni a lui Husu – îşi continuară exerciţiile, umplându-şi gurile cu mici săgeţi, cu vârfurile în afară, apoi suflându-le cu rapiditate prin sarbacanele ţinute cu o singură mână, în încercarea de a le trimite cât mai aproape de ţintă. Într-o bună zi or să înveţe să se mişte iute, în timp ce fâlfâie din aripi în zbor, ţinând într-un picior sarbacana, iar în celălalt o greutate. În acest moment, însă, se antrenau stând într-un picior. De obicei, Mon era furios pe sine atunci când rata – în definitiv, putea ţine sarbacana cu ambele mâini, putea ţinti proptit în ambele picioare. Dar azi nu prea îi păsa.

— Mon, tânărul meu prieten, eşti obosit, cred, zise Husu.

Băiatul ridică din umeri.

— N-ai dormit bine?

Mon clătină din cap. Nu-i plăcea deloc să trebuiască să se explice. De obicei ţintea mai bine, era mândru de asta.

— Ţinteşti mai bine de obicei, spuse Husu. Dac-ai fi avut aripi, te-aş fi promovat deja.

Husu n-ar fi putut rosti nişte vorbe mai înţepătoare, dar, desigur, nu îşi dădea seama de acest lucru.

— Ştiam că n-am tras bine, atunci când am suflat, spuse Mon.

— Şi, cu toate astea, ai suflat.

Mon dădu din nou din umeri.

— Copiii ridică din umeri, zise Husu. Soldaţii analizează.

— Am suflat săgeata pentru că nu mi-a păsat, rosti Mon.

— Ah, exclamă Husu. Dacă ţinta ar fi fost un soldat Elemaki, pornit să taie gâtul unor îngeri tineri care stau pe craca lor, ţi-ar fi păsat?

— M-am sculat azi-noapte de mai multe ori, spuse Mon. Ceva nu-i în regulă.

— Atâta precizie, rosti Husu. Iar atunci când îţi ţinteşti săgeţile, ţinteşti ”ceva”. Pentru că-n cazul ăsta, eşti sigur c-o să loveşti ţinta de fiecare dată. Căci de fiecare dată o să loveşti ”ceva”.

— Ceva legat de expediţia lui Monush.

Husu deveni pe dată preocupat.

— Li s-a întâmplat ceva rău? întrebă el.

— Nu ştiu. Nu cred că-i vorba de asta. N-am senzaţia asta atunci când se-ntâmplă lucruri rele, altminteri n-aş mai dormi deloc, nu-i aşa, pentru că ceva rău se-ntâmplă întotdeauna. E vorba de nişte alegeri greşite. Greşeli. Monush a făcut o greşeală.

Husu chicoti.

— Şi n-ai senzaţia asta tot timpul?

— O greşeală în legătură cu ceva care contează pentru mine.

— Aş zice, în cazul ăsta, că toate greşelile care fac rău regatului tatălui tău ar trebui să te ţină treaz şi, crede-mă, sunt o grămadă.

Mon se întoarse către Husu şi-l privi în ochi.

— Ştiam că explicaţia mea n-o să vă satisfacă, domnule, dar n-aţi fi acceptat să ridic din umeri.

Husu se opri din chicotit.

— Nu, vreau adevărul.

— Dac-aş fi fost moştenitorul tronului, atunci întregul regat ar fi avut importanţă pentru mine. Aşa cum stau lucrurile, pentru mine are importanţă un lucru extrem de mic. Expediţia lui Monush contează pentru mine pentru că...

— Pentru că tu i-ai trimis.

— Tata i-a trimis.

— Au pornit pentru că le-ai spus tu.

— Au făcut o greşeală, spuse Mon.

Husu dădu din cap.

— Dar tu nu poţi face nimic în legătură cu asta, nu-i aşa? Nu sunt în raza ta de acţiune, este? Nimeni nu poate zbura în teritoriul Elemakilor – îi urmăresc pe îngeri şi-i săgetează din cer, iar la acele altitudini aerul e prea rarefiat ca să putem zbura distanţe lungi sau foarte sus. Prin urmare, singurul lucru pe care-l poţi face este să-i raportezi ofiţerului tău superior.

— Cred c-aveţi dreptate, spuse Mon.

— Ţi s-a spus acum, zise Husu. Aşa că... înapoi la instrucţie. O să te las să tragi un pui de somn când o să loveşti ţinta de trei ori consecutiv.

Ceea ce Mon făcu cu următoarele trei aruncări.

— Se pare că te simţi mai bine, spuse Husu. Acum du-te şi trage un pui de somn.

— O să-i spuneţi tatei?

— O să-i spun tatălui tău că Monush a făcut o greşeală. Va trebui să aşteptăm pentru a vedea despre ce greşeală ar putea fi vorba.

Monush stătea la sfat cu Ilihiak şi mai mulţi consilieri militari ai săi. Soţia lui Ilihiak, Wissedwa, şedea în spatele lui. Acest lucru era foarte neobişnuit, dar Monush nu spuse nimic despre faptul că la un consiliu de război participa o femeie. Zenifii aveau propriile lor obiceiuri, motivele lor

specifice pentru a face anumite lucruri. Monush ştia destul – învăţase destul de bine de la Motiak – că nu trebuie să te jignească obiceiurile ciudate ale altor naţiuni, ci să cauţi să tragi învăţăminte de pe urma lor. Totuşi, oare greşea el crezând că unii dintre bărbaţi evitau cu obstinaţie să o privească pe Wissedwa?

Consiliului îi trebui extrem de puţin timp spre a conchide că n-avea niciun rost să încerce să-şi câştige libertatea prin rebeliune făţişă.

— Înainte să vii tu aici, Monush, grăi Ilihiak trist, am luptat de mult prea multe ori şi am pierdut mult prea mulţi oameni. Putem obţine o victorie pe câmpul de luptă, iar subregele pe care l-am învins se-ntoarce cu armatele regalilor săi fraţi.

— În plus, spuse unul dintre bătrâni, săpătorii se-nmulţesc ca nişte viermi ce sunt.

Ilihiak tresări uşor. Poporul căzuse de acord că vor depune jurământul, dar asta nu însemna că părerea lor despre neoameni se va schimba. Iar când era vorba de săpători, nu conta oricum. Majoritatea săpătorilor din Darakemba erau sclavi – prizonieri de război sau descendenţii lor până la a treia generaţie. Zenifii puteau să-i urască pe săpători, dar să nu-i deranjeze pe concetăţenii lor din Darakemba. Dispreţul lor faţă de poporul cerului punea probleme.

În timpul primei părţi a întrunirii, Monush află rapid că dintre toţi sfetnicii lui Ilihiak, cel care se bucura de atenţia regelui era Khideo, şi pe bună dreptate, deoarece vorbea cu înţelepciune calmă şi fără pasiune. Prin urmare, fu surprins că Ilihiak nu-i spunea Ush-Khideo – că nu avea niciun fel de titlu onorific. Acum Khideo ridicase uşor o mână, iar ceilalţi tăcură.

— O, rege, rosti el, ai ascultat cuvintele mele de multe ori, atunci când am pornit război împotriva Elemakilor. O, rege, dacă vreodată sfatul meu ţi-a fost de vreun folos, te implor să mă asculţi, iar eu voi fi slujitorul tău credincios şi voi elibera din sclavie această naţie.

Monush fu uimit de formalismul discursului lui Khideo –

oare nu vorbise de mai multe ori, la fel ca toţi ceilalţi bărbaţi?

Ilihiak îşi duse mâna la buze, apoi deschise palma către consilier.

— Îi ofer acum lui Khideo vocea mea.

Ah, deci asta era. Khideo nu oferea un sfat obişnuit. Ci revendica un privilegiu, iar Ilihiak i-l oferise. Aici era în joc ceva mai mult decât sfătuirea regelui. Dacă era acceptat planul lui Khideo, se părea că el va fi cel care va conduce exodul. Fără îndoială că lui Khideo îi era teamă că Monush va încerca să-i scoată din captivitate pe Zenifi; iar sfetnicul încerca să zădărnicească acest lucru. Monush va trebui să fie călăuza lor spre Darakemba şi tot el va fi cel care îi va prezenta marelui Motiak. Dar Khideo n-avea de gând să-l lase pe Monush să-i ia locul – al lui sau al lui Ilihiak – în calitate de conducător al naţiunii cât de mult timp va fi posibil; Monush nu era o persoană căreia să-i pese cine anume conducea, atâta vreme cât planul pe care-l urma era înţelept.

— Marele Motiak a trimis atât de puţini oameni spre a ne găsi fiindcă un grup mai numeros ar fi fost cu siguranţă capturat şi anihilat de Elemaki, rosti Khideo.

Bineînţeles că Khideo va reaminti tuturor cât de puţini oameni îl însoţiseră pe Monush. Dar Monush nu se simţi jignit. În schimb, ridică mâna din poală, iar Khideo încuviinţă, acordându-i privilegiul de a vorbi.

— Dacă duşmanul n-ar fi fost prostit de puterea Păstrătorului, am fi fost prinşi.

Chiar în timp ce rostea aceste cuvinte formale, se întrebă dacă nu cumva ar putea fi adevărate, cel puţin în cazul de faţă. De ce niciunul dintre Elemaki nu ridicase privirea în vreunul din numeroasele momente în care oamenii lui Monush erau vizibili, în timp ce se deplasau pe munte?

— Noi ne propunem să dobândim libertatea întregului nostru popor, zise Khideo. Ştiţi, voi cei de la această masă, că eu nu refuz lupta. Ştiţi că nu dezavuez nici asasinatul.

Ceilalţi încuviinţară din cap cu gravitate, iar acum Monush începu a bănui că ştie motivul pentru care Khideo

nu avea niciun titlu onorific. Nu exista posibilitatea de a fi încercat să-l asasineze pe Ilihiak, ci Nuab avea probabil niscaiva duşmani, pe vremea când încă trăia, având în vedere cât de rău fusese ca rege. Ilihiak putea să accepte sfatul său şi chiar să-l lase să-i conducă armatele, dar n-ar fi putut în veci să-i dea un titlu onorific unui om care încercase să omoare un rege – în special tatăl său, indiferent cât de nevrednic ar fi fost bătrânul suveran.

— Singura noastră nădejde este să fugim din locul ăsta, zise Khideo. Dar ca să facem acest lucru, trebuie să luăm cu noi suficiente turme ca să ne hrănim pe timpul călătoriei. A-ncercat cineva să-i ţină pe curcani liniştiţi? Porcii noştri se pot deplasa suficient de rapid pentru o armată care fuge? Ca să nu mai pomenim de femeile şi copiii noştri – bebeluşii care sug la sânul mamei, copiii foarte mici –, o să-i ducem cu noi pe abruptele pante stâncoase? Să-i punem să mărşăluiască jumătate de zi sau mai mult în pas alergător?

— Măcar Elemakii ştiu cât de imposibil vă este să fugiţi cu toţii, rosti Monush. Din motivul ăsta au lăsat aici doar câteva santinele.

— Exact, confirmă Khideo.

— Păi, îi omorâm şi plecăm? strigă unul dintre ceilalţi bărbaţi.

Khideo nu răspunse, ci aşteptă ca Ilihiak să-l dojenească blând pe împricinat şi să-i dea din nou cuvântul lui Khideo.

— Recitesc acum cronicile istoriei Nafarilor pe care le păstrăm, rosti Khideo. Atunci când Nafai şi-a condus poporul, fugind de Elemak cel trădător, mincinos şi criminal şi de mizerabilii săpători care-l slujeau, el a beneficiat de ajutorul Păstrătorului Pământului, care i-a făcut pe Elemaki să doarmă atât de adânc încât nu s-au trezit.

— Nafai a fost un erou, interveni un bătrân. Nouă Păstrătorul nu ne spune nimic.

— Păstrătorul i-a vorbit lui Binaro, zise Ilihiak cu blândeţe.

— Binodi; murmură un alt bărbat.

Khideo clătină din cap.

— Tot Păstrătorul a trimis visul care l-a adus pe Monush la noi. Trebuie să sperăm că, după ce vom fi făcut tot posibilul, Păstrătorul va face restul, ca să rămânem teferi. Dar planul meu nu implică rugăciunea noastră către Păstrător, în speranţa că va fi ascultată. Ştiţi cu toţii că ni se interzice să fermentăm orzul, chiar dacă face ca apa să nu mai poată provoca boli. Din ce pricină?

— Pentru că berea îi înnebuneşte pe săpători, rosti un bătrân.

— Îi tâmpeşte, spuse Khideo. Îi îmbată, îi face gălăgioşi, fericiţi, proşti – apoi îşi pierd cunoştinţa. Din cauza asta ni se interzice s-o facem – pentru că mâncătorii-de-mizerii nu se pot controla.

— Dacă le oferim bere, rosti Ilihiak, chiar presupunând c-am găsi aşa ceva…

Mai mulţi bărbaţi râseră. Se pare că producerea clandestină a berii nu era ceva nemaiîntâlnit.

— … ce-o să-i împiedice să-l aresteze şi să-l întemniţeze pe cel care le-o oferă?

Khideo dădu din cap spre rege.

Nu, nicidecum spre rege. Ci spre soţia acestuia, Wissedwa. Femeia îşi întoarse faţa, în aşa fel încât nu privea direct către niciunul dintre bărbaţi, dar vorbi plină de curaj ca s-o poată auzi cu toţii:

— Ştim că pentru săpători toate femeile sunt sacre. Chiar dacă refuză berea, n-or să se atingă de noi. Aşa c-o să le-o oferim ca ultim prinos al recoltei. Or să-şi dea seama că nu pot s-o predea în mod legal superiorilor lor fără a-i preda şi pe nelegiuiţii care le-au dat-o; aşa că vor fi nevoiţi s-o bea.

— Regina a prezentat planul meu cu buzele ei, spuse Khideo.

Monush îşi spuse că Khideo suporta cu multă demnitate ruşinea de a ţine cont de părerea unei femei în cadrul consiliului. Va trebui să întrebe, mai târziu, din ce motiv s-a făcut auzită vocea unei femei. Între timp, însă, era clar că ea nu era deloc proastă şi urmărise cu multă atenţie discuţiile. Monush încercă să-şi închipuie o femeie la unul dintre consiliile lui Motiak. Cine-ar putea fi? Nu Dudago,

asta era sigur – oare rostise ea vreodată o vorbă inteligentă? Iar Toeledwa, înainte de a muri, fusese întotdeauna liniştită, refuzând chiar şi să se intereseze de chestiuni dincolo de creşterea copiilor ei şi de treburile curente ale casei regale. Dar Edhadeya, acum – Monush şi-o putea închipui pe *ea* luând cuvântul plină de curaj în consiliu. Nu va exista posibilitatea de-a o reduce la tăcere din momentul în care i se va fi dat dreptul de a lua cuvântul. Asta era cu siguranţă o idee care n-ar trebui să-i fie sugerată niciodată lui Motiak. Ţinea la Edhadeya atât de mult încât ar fi putut hotărî să-i acorde privilegiul de a vorbi, iar acest lucru ar reprezenta sfârşitul oricărei demnităţi pentru consiliul regelui. Eu n-am umilinţa acestui Khideo, îşi spuse Monush.

— Acum trebuie să mergem, zise Khideo, în cazul în care Monush cunoaşte o altă cale de întoarcere în Darakemba care să nu ne ducă prin mijlocul tărâmului lui Nafai.

Monush vorbi imediat.

— Motiak şi cu mine am studiat toate hărţile înainte ca eu şi oamenii mei să pornim la drum. N-am avut altă variantă să mergem în căutarea voastră decât în susul văii Tsidorek, pentru că aceasta a fost ruta măreţului vostru rege Zenifab atunci când au plecat străbunii voştri. Dar pentru întoarcere, dacă ştiţi calea către râul Mebberek…

— În ţara asta este numit Mebbereg, zise un bătrân, dacă-i acelaşi râu.

— Are un afluent cu un izvor curat? întrebă Monush.

— Afluentul cel mai mare al lui Mebbereg este Ureg. Porneşte dintr-un lac numit Uprod, care este un izvor curat, răspunse bătrânul.

— Despre el e vorba, replică Monush. Mai sus de Uprod există o străveche trecătoare care duce în ţinutul de la nord. Ştiu cum s-o găsesc, cred, dacă terenul nu s-a schimbat prea mult de când au fost întocmite hărţile. Iese nu departe de o meandră a lui Padurek, care este marele afluent din izvor pur al lui Tsidorek. Din clipa în care ieşim în trecătoare, ne vom afla pe teritoriile aflate sub cârmuirea lui Motiak.

Khideo încuviinţă din cap.

— În acest caz va trebui să plecăm prin partea din spate a oraşului, la distanţă de râu. Şi va trebui să dăm bere doar gărzilor Elemaki care au posturi aici în oraş. Santinelele din aval şi din amonte n-or să ne audă, dar cele de pe partea cealaltă a râului, da. Iar când gărzile vor descoperi c-am plecat, nu vor îndrăzni să se ducă la regele lor să-i raporteze eşecul lor deoarece ştiu că vor fi ucise. În schimb, vor fugi în pădure, devenind tâlhari şi vagabonzi şi se vor scurge multe zile înainte ca regele Elemakilor să afle ceea ce-am săvârşit noi. Acesta-i planul meu, o, rege, iar acum îţi redau vocea.

— Primesc înapoi vocea mea, rosti Ilihiak. Şi declar că a fost cu adevărat vocea mea, iar Khideo este acum mâinile şi picioarele mele spre a conduce această naţiune spre libertate. El va fixa ziua plecării, iar voi îi veţi da ascultare cu toţii, ca şi cum ar fi rege, până când vom ajunge pe malul Mebberegului.

Monush văzu cum toţi ceilalţi bărbaţi din consiliu îngenunchează pe dată şi atinseră cu palmele podeaua, arătându-şi supunerea faţă de Khideo. Monush dădu din cap în direcţia lui, aşa cum se potrivea cu demnitatea sa de emisar al lui Motiak. Sfetnicul se uită la el, ridicând din sprânceană. Monush îşi păstră expresia blândă. După un moment, probabil că Khideo hotărî că încuviinţarea lui Monush era suficientă, căci înălţă mâinile spre a-i face pe ceilalţi să se ridice în picioare, apoi îngenunche el însuşi în faţa regelui, punându-şi faţa între genunchii lui, iar palmele pe picioarele acestuia.

— Tot ceea ce fac în numele tău îţi va aduce onoare, o, rege, până în ziua în care îţi voi înapoia mâinile şi picioarele.

Monush găsi interesant faptul că aceste ritualuri au putut apărea atât de rapid, la doar trei generaţii de momentul separării de Darakemba. Apoi îi trecu prin cap că ele puteau fi cu mult mai vechi – dar fuseseră învăţate de la Elemaki în anii de când Zenifii ajunseseră pe aceste meleaguri. Câtă ironie era în faptul că Zenifii veniseră aici

spre a fi cei mai puri Nafari, dar s-au trezit adaptându-se la stilul de viaţă al Elemakilor.

Ilihiak îşi puse, pentru o clipă, mâinile pe creştetul lui Khideo. Se pare că acest gest a pus capăt ritualului, iar bătrânul consilier s-a ridicat în picioare şi s-a întors la locul său. Regele le zâmbi tuturor.

— Acţionaţi cu mult curaj, prieteni, căci acum e vremea, dacă Păstrătorul ne va elibera pe toţi.

Spre uluirea lui Monush, până seara fusese anunţată toată lumea, turmele fuseseră adunate, iar gărzile erau bete criţă. Cu câteva ore înaintea zorilor, în lumina strălucitoare a lunii, oamenii ieşeau din oraş într-o linişte uluitoare, trecând pe lângă săpătorii amorţiţi de alcool, intrând în pădure. Khideo şi cercetaşii lui erau nişte excelente călăuze, iar după trei zile ajunseră pe malurile Mebberegului. De acolo, Ilihiak, din nou singurul conducător al Zenifilor, folosi serviciile lui Monush în calitate de cercetaş şi călăuză – dar nici Monush nu ceru, nici Ilihiak nu oferi acel tip de autoritate pe care i-l dăduse lui Khideo.

Atunci când o să ajung la Motiak, îşi zise Monush, o să-i spun c-ar fi înţelept din partea lui să le arate mare respect acestor oameni, căci şi în regatul lor micuţ şi oprimat au găsit câţiva care sunt demni de autoritate şi pricepuţi în a o folosi.

Edhadeya privi temătoare de la locul ei dintre femei cum Zenifii traversau prin apă râul, ieşind pe malul celălalt ca oameni noi. Ea remarcă cum se fereau de poporul cerului, care îi observa; o întrista să vadă cum, chiar purificaţi de apa Tsidorekului, ei continuau să păstreze vechile prejudecăţi cu care fuseseră obişnuiţi. Putem să-i spălăm pe oameni în apă cât vrem, îşi zise, dar nu le putem scoate părinţii din suflet.

Ea nu urmărea schimbarea reală a acestor oameni, desigur – ştia că ritualurile există pentru a sublinia calea, nu pentru a realiza cu adevărat ceva. Ele reprezentau un moment marcant în viaţa oamenilor, o a… Amintire comună. Într-o bună zi copiii sau nepoţii

Zenifilor vor spune: ”În ziua în care strămoşii noştri au

trecut prin apă, ei au ieşit ca oameni noi, şi de atunci noi i-am acceptat pe cei din poporul cerului ca pe fraţii noştri, copii şi ei ai Păstrătorului Pământului.” Dar adevărul ar fi extrem de diferit, căci după toate probabilităţile exact acei copii sau nepoţi vor fi primii dintre Zenifi care vor adopta frăţia dintre îngeri şi fiinţe omeneşti. Şi totuşi părinţii lor nu vor nega tot ceea ce credeau copiii lor – ritualul era indicatorul şi, în cele din urmă, va deveni adevărul, chiar dacă nu începuse astfel.

Femeile – chiar şi păstrătoarele-apei – nu i-au întâmpinat pe cei care ieşeau din apa îngheţată; preoţii lui Motiak au fost cei care i-au primit şi şi-au pus mâinile pe ei spre a-i face oameni noi şi a le da nume care erau, destul de ciudat, identice cu vechile lor nume, la care se adăuga titlul de ”cetăţean”. Edhadeya era destul de mare spre a fi aflat poveştile de pe vremuri, când Luet era egala lui Nafai, aşa după cum între Chveya şi Oykib era tot o relaţie de egalitate. Ea era, de asemenea, suficient de mare spre a-i fi auzit pe preoţi vorbind despre felul în care erau răstălmăcite vechile cronici, căci printre cei străvechi exista obiceiul să-i onoreze atât de mult pe Eroi, încât chiar şi soţiile lor erau tratate ca Eroine – dar aceste femei erau amintite numai datorită soţilor lor. Edhadeya îi citise lui Uss-Uss, sclava ei săpătoare, mai multe pasaje din Cartea lui Nafai.

— Cum ar putea preoţii să interpreteze asta altfel decât că Luet era o vizionară-în-ape înainte de a-l fi întâlnit pe Nafai? Iar Hushidh era vizionară-de-fire cu mult înainte de a se mărita cu Issib?

La care Uss-Uss replicase:

— De ce te surprinde că masculii ăştia umani trebuie să mintă chiar şi-n privinţa propriilor cronici sacre? Poporul pământului îşi onorează femeile; la fel face şi poporul cerului; prin urmare, poporul de mijloc trebuie să-şi renege femeile.

Edhadeyei i se păruse la vremea respectivă o explicaţie prea simplă, iar acum, urmărindu-i pe preoţi, ea îşi dădu seama că majoritatea bărbaţilor umani nu-şi tratau soţiile şi

fiicele ca şi cum n-ar fi însemnat nimic. Oare nu trimisese tata expediţia spre a da de urma Zenifilor doar datorită faptului că ea avusese un vis, un vis de femeie? Probabil că acest lucru le făcea preoţilor pielea de găină. Iar acum fiecare bărbat sau femeie care ieşea din apă era o dovadă că Păstrătorul îi arătase unei femei ceea ce nu-i arătase nici unuia dintre preoţii săi.

Dar nu ca să se umfle în pene sau să facă pe grozava stătea lipită de balustrada podului spre a-i privi pe Zenifi cum devin cetăţeni. Căuta chipurile pe care le văzuse în vis. În mod sigur familia aceea e printre cei care au venit. Dar când ultimul dintre ei ieşi din apă, Edhadeya îşi dădu seama că nu-i văzuse.

Ce tragic era faptul că cei pe care-i visase se aflau probabil printre cei morţi.

De-abia câteva ore mai târziu, după prezentarea unor demnitari tatei, Edhadeya a reuşit să schimbe câteva cuvine cu Monush – deşi, cu siguranţă, nu fără să fie deranjaţi de alţii, având în vedere că Aronha şi Mon stăteau amândoi lângă marele soldat cât se putea de aproape fără a-i atinge hainele.

— Monush, spuse ea, ce trist c-au murit cei pe care i-am văzut în vis.

— Au murit? întrebă el. N-a murit nimeni. Am venit de la Zinom fără a pierde nici măcar un singur om din poporul lui Ilihiak.

— Dar, Monush, cum poţi să-mi explici că cei pe care i-am visat nu se află printre oamenii ăştia?

Monush părea confuz.

— Poate că nu-ţi aduci aminte bine de chipurile lor.

Edhadeya clătină din cap.

— Crezi c-am o viziune ca asta-n fiecare zi? A fost un vis adevărat – iar oamenii pe care i-am văzut nu sunt printre cei de faţă.

În câteva minute, Edhadeya era singură cu tata, Monush şi doi bărbaţi dintre Zenifi – regele lor, Ilihiak, şi Khideo, care se părea a fi cel mai onorat prieten al lui Ilihiak.

— Vorbeşti-mi despre oamenii pe care i-ai văzut, spuse

Ilihiak cu blândeţe, când Motiak îi arătase că poate să vorbească.

Edhadeya îi descrise, iar Ilihiak şi Khideo dădură amândoi din cap.

— Ştim pe cine-a văzut în vis, rosti Ilihiak. Erau Akmaro şi soţia lui, Chebeya.

— Cine sunt? întrebă Motiak.

Din nou Ilihiak îi explică despre singurul preot care se împotrivise uciderii lui Binadi, cum fugise el din regat şi adunase câteva sute de adepţi înainte de-a dispărea pentru a scăpa de armata pe care-o trimisese Nuak pe urmele lui.

— Dacă pe ei i-ai visat, zise Ilihiak, şi era vorba despre un vis adevărat, înseamnă că sunt încă în viaţă. Mă bucur să aud lucrul acesta.

— Dar asta-nseamnă că n-am salvat pe cine trebuia, rosti Monush.

Ilihiak îşi plecă capul.

— Stăpâne Motiak, sper că nu regreţi că ai smuls bietul meu regat din captivitate.

Motiak se uită lung, în tăcere, la aerul din faţa sa.

— Motiak, rosti Monush, îmi aduc aminte acum că a existat o perioadă scurtă de timp, pe brâna de piatră, înainte de a trece pe lângă Sidonod, când am fost buimac. Visasem ceva, dar nu-mi puteam aminti visul. Acum îmi dau seama că probabil Păstrătorul încerca să-mi arate drumul cel bun, iar Jaguarul cel rău probabil c-a…

— Nu-i vorba de Jaguar. N-are nici-o putere asupra Păstrătorului Pământului.

— Dar are asupra unui om atât de firav ca mine, rosti Monush.

— Nu există Jaguar, cu excepţia acelor feline proaste, zise Motiak nerăbdător. Nu înţeleg cum ai ratat drumul cel bun, Monush. Dar ştiu c-a fost un lucru bun că i-ai găsit pe Zenifi şi i-ai adus înapoi la Darakemba. A fost un lucru bun şi faptul c-au depus jurământul şi au renunţat la vechea lor ură faţă de poporul cerului. Probabil că Păstrătorul este mulţumit de acest lucru, astfel încât refuz să consider c-a fost o greşeală.

Motiak îşi întoarse privirea către Edhadeya.

— Eşti sigură c-ai interpretat corect visul? Poate că acest Akmaro îi cerea Păstrătorului să trimită ajutor pentru poporul lui Ilihiak.

— El, soţia şi copiii lui erau înspăimântaţi din cauza captivităţii în care se aflau, spuse Edhadeya.

— Dar o fetiţă poate cu greu interpreta un vis adevărat, rosti Khideo, părând că dorea să remarce doar ceea ce era evident.

— Nu ţi s-a cerut să vorbeşti, rosti Motiak cu blândeţe, iar fiica mea este precum străbuna mamă-a-mamelor, Luet – atunci când visează adevărat, se poate avea încredere în ea. Sper că nu te-ndoieşti de lucrul ăsta, prietene.

Khideo îşi înclină capul.

— Văd că eşti ruşinat de felul în care-mi conduc consiliul, grăi Motiak. Dar dacă nu aş fi luat în seamă visul fetei, prietene, Monush n-ar mai fi fost trimis, iar tu n-ai mai fi fost adus aici, unde eşti liber şi în siguranţă.

Ilihiak, vizibil stânjenit, rosti:

— Lui Khideo nu i-a fost la îndemână să se desprindă de vechile tradiţii, chiar şi s-o audă pe soţia mea vorbind în consiliu, deşi ea este extrem de circumspectă. Dar nu există războinic mai curajos, nici prieten mai bun…

— Nu-s supărat pe Khideo, zise Motiak. Doar îi cer să înţeleagă că nu-l pun într-o situaţie dezonorantă, îl onorez lăsându-l să fie de faţă atunci când ascult cuvintele fiicei mele. Dacă se simte nepregătit pentru această onoare, poate să plece şi nu mă voi simţi ofensat.

— Rog să mi se permită să rămân, murmură Khideo.

— Foarte bine, rosti Motiak. Apoi se întoarse către restul grupului. Am trimis o expediţie, iar Monush îmi spune c-a fost foarte periculos – puteau fi descoperiţi în orice moment.

Edhadeya, simţind unde ducea această discuţie, se avântă.

— Dar n-au fost descoperiţi, spuse ea, pentru că Păstrătorul i-a protejat şi…

Privirea rece a tatei şi tăcerea şocată a celorlalţi bărbaţi,

ochii lor mari, gurile lor căscate – erau suficiente spre a o face să tacă chiar în momentul în care pleda pentru oamenii apăruţi în vis.

— Poate că fiica ar putea studia istorisirile străvechi, ca să afle că Luet dovedea respectul cuvenit de fiecare dată.

Edhadeya citise deja, de mai multe ori, istorisirile străvechi şi îşi aducea aminte cu precizie că fuseseră câteva împrejurări în care Luet demonstrase că socotea viziunile ei mai importante decât orice fel de politeţe. Dar n-ar fi fost înţelept să-l contrazică pe tata.

Spusese deja prea mult – la urma urmei, majoritatea bărbaţilor de aici socoteau că nu se cuvenea nici măcar ca ea să fie prezentă la un consiliu al regelui.

— Tată, ar fi trebuit să-mi păstrez pledoaria pentru momentele în care suntem singuri.

— Nu trebuie să pledezi, rosti Motiak. Eu am dat ascultare visului pe care ţi l-a dat Păstrătorul şi l-am trimis pe Monush cu oamenii lui. I-au găsit pe Zenifi şi i-au adus acasă şi mi se pare clar c-au beneficiat tot drumul de protecţia Păstrătorului. Dacă el vrea să mai organizez o expediţie, trebuie mai întâi să-mi trimită un alt vis.

— De data asta, unui bărbat, rosti Khideo încet.

Motiak zâmbi uşor.

— Bănuiesc că nu trebuie să-i spun eu Păstrătorului Pământului mintea căruia dintre copiii săi trebuie să fie receptaculul mesajelor sale pentru noi.

Oameni mai slabi de duh s-ar fi ofilit; Khideo reuşi să-şi încline capul, fără a părea că cedează. Edhadeyei i se păru că el n-o să fie încântat să facă tot timpul plecăciuni.

— Edhadeya, poţi să ne laşi, spuse tata. Ai încredere în Păstrătorul Pământului. Şi, totodată, în mine.

Să aibă încredere în tata? Bineînţeles că avea – că va fi bun şi blând cu ea, că-şi va respecta promisiunile, că va fi un rege drept şi un tată înţelept. Dar avea de asemenea încredere că o va ignora mai tot timpul, că va respecta obiceiul de a fi ţinută în partea de casă destinată femeilor, unde trebuia să-i dea ascultare lui Dudagu Dermo. Dacă toate femeile ar fi precum mama vitregă a Edhadeyei,

obiceiul ar avea rost – de ce-ar trebui bărbaţii s-o asculte pe *ea?* Dar eu nu-s nici pe departe ca Dudagu, îşi spuse Edhadeya, iar tata ştie lucrul ăsta. Ştie şi, totuşi, din respect pentru obiceiuri mă tratează ca şi cum toate femeile ar fi la fel de lipsite de însemnătate. El respectă datinile mai mult decât pe mine.

Lucrând supărată la gherghef în camera ei, Edhadeya trebui să fie cinstită cu sine şi să recunoască faptul că tata o trata cu mai mult respect decât văzuse ea alţi bărbaţi tratând femeile – şi că tata era criticat pentru lucrul ăsta. Acum, pentru că Monush se întorsese acasă cu Zenifii, care chiar avuseseră nevoie să fie salvaţi, toată lumea recunoştea că Motiak nu fusese nechibzuit atunci când îşi ascultase fiica. Însă acolo, de faţă cu toată lumea, Edhadeya declarase insistent că Monush nu recuperase persoanele care trebuia. Fusese o prostie din partea ei. De ce să ştirbească un triumf? Ar fi avut posibilitatea de a vorbi cu el în particular. Pur şi simplu nu era obişnuită să gândească politic, asta era tot.

Dar nu prea era vina ei dacă nu se pricepea la politică, nu-i aşa? Nu fusese hotărârea ei să nu i se permită accesul la curte decât în zilele femeilor, atunci când era adusă în grabă spre a fi arătată, spre a le zâmbi doamnelor fandosite care mergeau după ea ca după o răţuşcă. Voia să urle la ele că erau cele mai neînsemnate creaturi din lume, îmbrăcate cum erau în straiele lor frumoase, necatadicsind să-şi murdărească mâinile făcând vreo treabă. Fiţi ca femeile cerului! Fiţi ca femeile pământului! Realizaţi ceva! Fiţi precum cea mai săracă dintre femeile poporului de mijloc, dacă nu vă trece prin cap să faceţi altceva – învăţaţi un meşteşug care nu e doar decorativ, aveţi un gând propriu şi susţineţi-l cu un argument!

Fii cinstită, fii cinstită, îşi spuse în sinea ei. Multe dintre aceste femei sunt mai inteligente decât par. Ele învaţă manierele elegante şi-şi etalează frumuseţea spre a îmbunătăţi statutul şi onoarea familiei lor în regat. Ce anume trebuie să facă ele? Ele nu sunt fiicele unui rege indulgent care-şi lasă copila să umble ţanţoşă ca şi cum ar

fi băiat, stând pe acoperiş cu băiatul ăla nebun, Mon, care vrea să fie înger…

Eu vreau să stau cu Mon, dar el nu se coboară la nivelul meu. Şi din ce motiv şi-ar dori să fie înger? Nu vorbeşte despre asta, nu-i aşa? Nu-şi meştereşte aripi din pene şi sfoară, ca să-ncerce să sară de pe acoperiş, nu-i aşa? Nu-i nebun, e pur şi simplu la fel de prins în propria viaţă, aşa cum sunt şi eu în a mea. Asta face să fim prieteni.

Prieteni, un bărbat şi-o femeie. Era posibil. Ai crede că i-auzi pe unii zicând că un bărbat uman are mai multe în comun cu un bărbat înger decât cu o femeie umană.

Edhadeya se gândi din nou la visul ei. Ştia că se gândeşte prea mult la el. Pentru că descoperea în vis din ce în ce mai multe, nu putea avea încredere în propriile concluzii; era clar că trebuia să adauge propriile-i nevoi şi dorinţe viziunii unice pe care i-o dăduse Păstrătorul. Totuşi, era sigură, aducându-şi aminte de imaginea acelei familii, că tatăl o considera pe mamă egală sau chiar – da, ştia acest lucru – superioară în anumite privinţe. Considera că este mai curajoasă decât el, asta era sigur. Mai puternică. Şi era capabilă să recunoască. Iar ambii părinţii o apreciau pe fiică la fel de mult ca şi pe băiat. Chiar dacă trăiau ca sclavi printre săpători, acesta era marele adevăr pe care l-ar aduce în Darakemba dac-ar putea fi eliberaţi. Căci ar avea curajul să predice tuturor ideea. Că Akmaro nu se înjosea prin respectul său faţă de Chebeya, iar împreună nu-l onorau mai puţin pe Akma doar pentru că o onorau atât de mult pe Luet.

Luet? Akma? Nu rostise nimeni numele acestea. Vorbiseră despre Akmaro şi despre Chebeya, dar pomeniseră numele copiilor? Nu era greu de ghicit că soţia lui Ro-Akma insistase să-şi numească primul născut Akma după tatăl său, dar cum de ştia că fiicei îi dăduseră numele de Luet?

Am ştiut pentru că Păstrătorul Pământului încă vorbeşte cu mine prin acelaşi vis, prin felul în care îmi amintesc visul.

Chiar din clipa în care avu acest gând, ştiu că nu trebuie

să spună nimănui. Ar fi cerut prea mult. Celorlalţi li s-ar fi părut că ea nu făcea altceva decât să-şi exploateze visul triumfător şi să continue să le spună oamenilor ce să facă. Trebuia să aibă grijă să împărtăşească doar ocazional cunoştinţele speciale despre Păstrător.

Dar indiferent dacă putea sau nu să vorbească despre acest lucru, Păstrătorul era în continuare conştient de ea, continua să-i vorbească, iar ăsta era un lucru atât de minunat încât era greu de ţinut secret.

— Ei? Ce-i? Nu te mai tot încrunta, ca şi cum ai vrea să-ţi goleşti maţele.

Edhadeya icni de cum auzi glasul lui Uss-Uss. Nu-şi dăduse seama că sclava săpătoare se afla în încăpere.

— Eram aici, la vedere, atunci când ai intrat, prostuţo, rosti Uss-Uss. Dacă n-ai fi fost atât de supărată pe tatăl tău, m-ai fi văzut.

— N-am zis nimic, replică Edhadeya.

— Oh, n-ai spus? Ai mormăit cum că nu eşti atât de proastă ca Dudagu Dermo, că nu meriţi să fii ţinută la distanţă, că Mon nu-i nebun dacă vrea să fie înger, pentru că de ce nu şi-ar dori nişte persoane lipsite de valoare precum fiica regelui şi cel de-al doilea fiu al regelui să fie altceva decât ceea ce sunt…

— Oh, taci din gură! rosti Edhadeya cu prefăcută iritare. Să nu mai râzi de mine în halul ăsta.

— Ţi-am spus că mormăitul în barbă nu-i un obicei frumos. Urechile ascuţite pot auzi.

— Da, dar, n-am spus ceva despre fiicele şi despre fiii mijlocii ai regelui…

— Îţi piezi minţile, fetiţo. Şi observ că în timp ce vorbeşti despre ce anume aţi vrea să fiţi tu şi cu Mon n-ai pomenit nimic despre bătrânii săpători, este?

— Chiar dac-aş fi vrut să fiu săpător şi să trăiesc cu nasul în pământ, rosti Edhadeya răutăcios, în mod sigur n-aş vrea să fiu bătrână.

— Să te ierte Maica, rosti iute Uss-Uss, şi s-ajungi la bătrâneţe, în ciuda vorbelor tale necugetate.

Edhadeya zâmbi auzind preocuparea slujnicei pentru ea.

— Păstrătorul n-o să mă trăsnească pentru că spun asemenea lucruri.
— Până-n momentul de faţă, vrei să spui, zise Uss-Uss.
— Păstrătorul vorbeşte vreodată cu tine?
— În zăngănitul rădăcinilor de copaci de sub pământ, îmi vorbeşte, replică slujnica.
— Ce spune?
— Din nefericire, nu vorbesc limba copacilor, răspunse Uss-Uss. N-am nici cea mai vagă idee. Ceva despre cât de prostuţe sunt fetiţele, asta-i tot ce pot pricepe.
— Ce ciudat că Păstrătorul îmi spune mie adevărul, iar pe tine te minte.
Uss-Uss cotcodăci încântată auzind replica – apoi se opri dintr-odată. Edhadeya întoarse capul şi îl văzu pe tatăl ei în pragul uşii.
— Tată, rosti ea. Intră.
— Am auzit cumva o slujnică făcându-şi stăpâna ”proastă”? întrebă regele.
— Glumeam, spuse Edhadeya.
— Nu duce la nimic bun să fii prea familiar cu slujitorii, indiferent dacă sunt săpători sau nu.
— Duce la senzaţia mea c-aş avea o prietenă inteligentă pe lumea asta, replică Edhadeya. Sau poate că lucrul ăsta nu-i bun în ochii regelui.
— Nu fi impertinentă, Edhadeya. Nu eu am făcut regulile, doar le-am moştenit.
— Şi n-ai făcut nimic ca să le schimbi.
— Am trimis o armată în urma visului tău.
— Şaisprezece oameni. Şi i-ai trimis pentru că Mon a susţinut că-i un vis adevărat.
— Oh, sunt condamnat pentru că Păstrătorul ţi-a dat un martor care să certifice pretenţia ta?
— Tată, n-o să te condamn niciodată. Dar Akmaro şi familia lui trebuie aduşi aici. Nu-nţelegi? Lucrurile pe care le propovăduieşte Akmaro – că bărbatul şi femeia sunt parteneri egali, că o familie ar trebui să se bucure la naşterea unei fiice la fel de mult ca şi la naşterea unui fiu…
— De unde ştii ce-anume propovăduieşte? întrebă tata.

— I-am văzut, nu-i aşa? rosti ea sfidător. Şi pun pariu că numele fiicei e Luet, iar numele fiului e identic cu cel al tatălui. Cu excepţia titlului onorific, desigur.

Motiak se încruntă la ea, dar Edhadeya îşi dădu seama din furia lui că avea dreptate, numele erau corecte.

— Foloseşti darul dat de Păstrător ca să faci paradă? rosti tata cu asprime. Să mă forţezi ca să-ţi fac pe plac?

— Tată, trebuie s-o zici în felul ăsta? De ce nu poţi să spui: ”Oh, Edhadeya, ce minunat că Păstrătorul îţi împărtăşeşte atât de multe! Ce minunat că Păstrătorul trăieşte prin tine!”

— Minunat, spuse el. Şi dificil. Khideo-i furios c-a fost umilit pentru că eu am permis unei fete să vorbească atât de curajos înaintea lui.

— Ei, săracul de el. Să se întoarcă atunci la Elemaki!

— E-un adevărat erou, Edhadeya, un om de mare onoare şi genul de om pe care nu mi l-aş dori ca duşman!

— E totodată şi-un bigot de prima mână, iar tu ştii lucrul ăsta. Trebuie să-i pui pe oamenii ăştia să se ducă să-şi creeze o aşezare pe undeva, altminteri o să iasă scandal.

— Ştiu lucrul ăsta. Îl ştiu şi ei. Există teren de-a lungul văii râului Jatvarek, după ce iese din Gornaya, dar înainte să intre în câmpie. Acolo nu trăiesc îngeri, pentru că în timpul anotimpului ploios sunt prea mulţi jaguari şi pisici sălbatice. Aşa c-o să fie potrivit pentru ei.

— Acolo unde merg fiinţele umane, îngerii pot trăi-n siguranţă, rosti Edhadeya.

Îl tachina cu propria lui lege, dar el nu muşcă din momeală.

— Un rege bun poate tolera o variaţie rezonabilă în rândul poporului său. Pe cei din poporul cerului nu-i costă nimic să evite să-şi întemeieze aşezări printre Zenifi, atâta vreme cât aceştia le acordă spaţiu liber şi sigur de trecere şi le respectă dreptul de negoţ. În câteva generaţii…

— Ştiu, zise ea. Ştiu că-i o alegere înţeleaptă.

— Dar tu eşti pusă să te cerţi cu mine pentru orice.

— Pentru că socotesc că nimic din toate astea n-are de-a face cu oamenii pe care i-am văzut în visul meu. Cum

rămâne cu ei, tată?

— Nu pot trimite un alt detaşament în căutarea lui Akmaro, spuse Motiak.

— Nu vrei să trimiţi, îmi dai să-nţeleg.

— Nu vreau, atunci. Dar pentru un motiv foarte întemeiat.

— Pentru că ţi-o cere o femeie.

— Nu eşti încă femeie, rosti Motiak. Acum întreaga operaţiune pe care am finalizat-o este considerată ca un mare succes. Dar dacă trimit o altă armată, ar părea că prima încercare a fost un eşec.

— A fost un eşec.

— Nu, n-a fost, spuse Motiak. Crezi că eşti singura care aude vocea Păstrătorului?

Edhadeya suspină şi roşi.

— Oh, tată! Ţi-a trimis Păstrătorul un vis?

— Am Catalogul Sufletului Suprem, Dedaya. Îl consultam pentru altceva, dar în timp ce-l ţineam în mâini am auzit cu claritate o voce vorbindu-mi. Care spunea: ”Hai să-l aduc pe Akmaro acasă.”

— Oh, tată! Catalogul e încă viu, după atâta amar de vreme?

— Nu cred că-i mai viu decât o piatră, rosti Motiak. Dar Păstrătorul e viu.

— Sufletul Suprem, vrei să spui, zise Edhadeya. E Catalogul Sufletului Suprem.

— Ştiu că vechile cronici făceau o strictă distincţie între ei, dar n-am înţeles niciodată lucrul ăsta, spuse Motiak.

— Prin urmare, Păstrătorul o s-o aducă pe Chebeya şi familia ei acasă, în Darakemba?

Motiak îşi miji ochii, prefăcându-se a se uita fioros la ea.

— Crezi că nu observ atunci când faci asta?

— Când fac ce anume? întrebă Edhadeya, cu ochi mari şi inocenţi.

— Nu Akmaro şi ai săi – nu, tu spui ”Chebeya şi familia ei”.

Edhadeya ridică din umeri.

— Felul în care voi, femeile, îi spuneţi Păstrătorului ”ea”

tot timpul. Ştii că preoţii mă-ndeamnă tot timpul să le interzic femeilor să facă asta, cel puţin în faţa bărbaţilor. Întotdeauna le zic: ”Atunci când vechile cronici n-or să ni le mai înfăţişeze pe Luet, Rasa, Chveya şi Hushidh referindu-se la Sufletul Suprem şi la Păstrător cu termenul «ea», atunci o să le interzic femeilor să facă ceea ce făceau străvechile.” Asta-i pune cu botul pe labe – deşi-s sigur că, dintre ei, câţiva îşi pun întrebarea cât de serios sunt şi dacă n-ar putea, cumva, să modifice vechile cronici fără ca eu să prind de veste.

— N-ar cuteza!

— Aşa-i, n-ar cuteza, rosti Motiak.

— Ai putea să-i rogi pe preoţi să-ţi arate o hartă anatomică a Păstrătorului care arată că are un…

— Atenţie cum vorbeşti, spuse Motiak. Sunt tatăl tău şi sunt rege. Ambele funcţii ar trebui să implice o anumită demnitate. Şi n-am de gând să-i conving pe preoţi că m-am ridicat acum împotriva vechii religii, nu-i aşa?

— O gaşcă de…

— Sunt lucruri pe care n-aş dori să le aud în calitate de şef al adorării bărbaţilor.

— Adorarea bărbaţilor este corectă, bombăni Edhadeya.

— Ce-a fost asta?

— Nimic.

— Adorarea bărbaţilor, ai zis? Ce-nseamnă – oh, înţeleg. Ei bine, gândeşte cum vrei. Dar adu-ţi aminte că n-o să fiu rege mereu, şi nu poţi fi sigură că succesorul meu o să fie la fel de tolerant cu micile tale atacuri subversive la adresa religiei bărbaţilor. Sunt bucuros să las femeile să adore aşa cum doresc, aşa cum au făcut şi tatăl, şi bunicul meu. Dar întotdeauna se cere să schimbăm lucrurile, să terminăm cu ereziile femeilor. Fiecare femeie care-şi loveşte sau îşi ceartă soţul în mod public este considerată o dovadă în plus că a le lăsa pe femei să aibă propria lor religie le face să fie lipsite de respect şi distructive.

— Care-i deosebirea între a păstra tăcerea pentru că ne obligă preoţii şi a o păstra de teamă că s-ar putea să ne oblige?

— Dacă nu poţi să-nţelegi deosebirea, nu eşti atât de inteligentă cum credeam.

— Chiar crezi că-s inteligentă, tată?

— Ce, vrei să te laud mai mult decât am făcut-o până acum?

— Vreau doar să te cred.

— Am auzit destule de la tine, dacă-ncepi să pui la-ndoială cuvântul meu.

Se ridică în picioare şi dădu să se îndrepte către uşă.

— Nu mă-ndoiesc de onestitatea ta, tată! strigă ea. Ştiu că eşti convins că sunt inteligentă. Dar cred că-n profunzimea minţii mai urmează întotdeauna ceva: ”Pentru o femeie.” Sunt inteligentă – pentru o femeie. Sunt înţeleaptă – pentru o femeie.

— Pot să-ţi jur, rosti Motiak, că expresia ”pentru o femeie” nu-mi trece niciodată prin minte-n legătură cu tine. Dar cuvintele ”pentru un copil” există, te asigur, de cele mai multe ori.

Ea se simţi ca şi cum ar fi pălmuit-o.

— Am vrut lucrul ăsta, zise tata.

Doar atunci când el răspunse realiză ea că murmurase cuvintele. Că se simţise pălmuită.

— Îţi respect suficient de mult inteligenţa, spuse tata, încât cred c-o palmă verbală e mai educativă decât una fizică. Acum, ai încredere că Păstrătorul îl va aduce pe acest Akmaro – şi pe Chebeya – în Darakemba. Iar în acest răstimp nu te aştepta să fac minuni. Un rege nu-şi poate conduce poporul mai departe şi mai repede decât sunt dispuşi supuşii lui s-accepte.

— Ce se-ntâmplă în cazul în care poporul insistă să se facă ceea ce nu trebuie? întrebă Edhadeya.

— Ce, sunt la şcoală, unde profesorii mei îmi pun întrebări ipotetice?

— În felul ăsta este învăţat moştenitorul regelui? întrebă ea sfidător. Unde-s profesorii care să-mi pună mie întrebări ipotetice despre regalitate?

— O să răspund la prima întrebare, nu la astea imposibile. Dacă poporul insistă în a face ce nu trebuie, iar

regele nu-i poate convinge să facă ceea ce se cuvine, atunci suveranul trebuie să renunţe la tron. Dacă fiul său are onoare, refuză să-i succeadă, la fel ca şi ceilalţi fii. Poporul n-are decât să facă ce nu trebuie, dacă vrea lucrul ăsta, dar c-un alt rege, ales de ei.

Plină de admiraţie, Edhadeya şopti:

— Ai putea face asta, tată? Ai putea abdica?

— N-o să fie niciodată nevoie, spuse el. Poporul meu e de treabă şi învaţă. Dacă fac presiuni prea mari, nu câştig nimic, iar rezistenţa sporeşte. Pe parcursul anilor lenţi, îndelungaţi, de transformare, am nevoie de încrederea şi de răbdarea celor care vor ca eu să fac schimbări în favoarea lor.

Se apleca şi sărută corona de pe capul ei, acolo unde părul era pieptănat cu cărare. Continuă:

— Dacă n-aş avea fii, iar tu ai fi tot fata mea, atunci aş grăbi lucrurile ca tu să-mi poţi urma la tron. Dar am fii, şi buni încă, aşa cum ştii foarte bine. Prin urmare, voi lăsa ca schimbarea să aibă loc treptat, pe parcursul mai multor generaţii, aşa cum au făcut înaintea mea tatăl şi bunicul meu. Hai, că am de lucru şi nu-mi mai pierd vremea cu tine. Sub cârmuirea mea sunt naţiuni întregi care au parte de mai puţină atenţie din partea mea decât tine.

Oferindu-i cel mai sfios zâmbet al ei, Edhadeya rosti, cu o voce fandosită de doamnă de la curte:

— Oh, tată, eşti incredibil de drăguţ cu mine.

— Unul dintre strămoşi a zidit o fiică recalcitrantă într-o peşteră, dându-i doar pâine şi apă până când a devenit ascultătoare, spuse tata.

— Din câte-mi aduc aminte, ea a ieşit din peşteră săpând cu unghiile, a fugit şi s-a măritat cu regele Elemakilor.

— Citeşti prea mult, spuse tata.

Ea scoase limba, dar el nu o văzu, pentru că plecase deja.

În spatele ei, Uss-Uss vorbi din nou.

— Cine-i un soldăţel curajos?

— Nu mă lua peste picior, rosti Edhadeya.

— Nu te iau, replică slujitoarea. Ştii, una dintre poveştile

care circulă printre noi, sclavii diavoli…
— Nu vă mai spune nimeni diavoli.
— Nu-i întrerupe pe cei mai în vârstă decât tine, spuse Uss-Uss. Noi ne învăţăm unii pe alţii povestea săpătorului care făcea curăţenie-n cameră în momentul în care doi trădători puneau la cale uciderea regelui. Sclavul s-a dus direct la monarh şi l-a informat, dar regele a pus ca acesta să fie omorât, pentru c-a îndrăznit să tragă cu urechea la ceea ce vorbeau fiinţele umane în faţa lui.
— Cee, crezi c-o să…
— Doar îţi spun că dacă socoteşti că suferi pentru că eşti o femeie umană, adu-ţi aminte că tatăl tău nici măcar nu s-a sinchisit să-mi ceară să ies din cameră, ca să vorbească cu tine. De ce-a făcut lucrul ăsta?
— Pentru că are-ncredere în tine.
— Nu mă cunoaşte. Ştie doar că eu cunosc care este pedeapsa dacă îndrăznim să repetăm ceea ce auzim. Nu-mi spune cât de oprimate sunt femeile din Darakemba când cei mai mulţi dintre noi, săpătorii, suntem sclavi care pot fi ucişi pentru cea mai mică infracţiune – chiar şi pentru un act de mare loialitate.
— N-am auzit niciodată despre întâmplarea asta, spuse Edhadeya.
— Nu-nseamnă că, dacă n-ai auzit-o, nu-i adevărată.
— Prin urmare, tata consideră că-s o zurbagioaică, iar tu crezi că-s o nesimţită trufaşă…
— Păi, şi nu eşti?
Edhadeya ridică din umeri.
— Te-aş elibera, dac-aş putea.
— Tatăl tău măcar se prefăcea că-ncearcă să vă schimbe locul în societate. Dar în toată pledoaria, ai cerut vreodată să fie eliberat poporul pământului din Darakemba?
Edhadeya era furioasă; nu-i plăcea să i se spună că-i ipocrită.
— E complet diferit?
— Eşti atât de nerăbdătoare să-i scapi de captivitate pe această Chebeya şi pe Akmaro, dar nu te-ai gândit deloc la eliberarea bătrânei Uss-Uss.

— Ce-ai face cu ea dac-ai avea-o? întrebă Edhadeya. Te vei întoarce la Elemaki? Soldaţii or să fie obligaţi să te ucidă cu mult înainte s-ajungi acolo, ca să nu le divulgi secretele.

— Să mă-ntorc la Elemaki? Copilă, stră-străbunicul meu s-a născut ca sclav al regilor Nafarilor. Să mă-ntorc într-un loc în care n-am mai fost?

— Tu chiar mă urăşti? întrebă Edhadeya.

— N-am zis niciodată că te urăsc, spuse Uss-Uss.

— Dar vrei să scapi de mine.

— Aş vrea asta, atunci când mi-am terminat munca zilei, când ai adormit rapid, aş vrea asta, să mă-ntorc la căsuţa mea, să sărut năsucurile propriilor mei nepoţei grăsuţi şi să-mpart cu soţul meu salariul pe care l-am primit pentru că slujesc în casa regelui. Crezi că te-aş sluji cu mai puţină credinţă, doar pentru c-o fac în mod liber, decât dacă ştiu c-aş putea fi ucisă sau vândută în cazul în care fac cea mai mică greşeală?

Edhadeya se gândi la cuvintele slujnicei.

— Dar ai trăi într-o gaură în pământ, dac-ai fi liberă.

Uss-Uss cotcodăci şi strigă:

— Bineînţeles? Şi ce dacă?

— Dar asta-i…

— Asta-i ceva inuman, rosti Uss-Uss, continuând să râdă.

În cele din urmă, Edhadeya înţelese gluma, şi râse împreună cu ea.

Mai târziu, când se făcu întuneric, când Edhadeya trebuia să doarmă, ea fu trezită de un zgomot uşor la fereastră. Văzu acolo, în lumina lunii, silueta lui Uss-Uss, care dădea din cap. Gândindu-se că s-a întâmplat ceva, Edhadeya se sculă din pat şi se apropie de geam.

Auzind-o, Uss-Uss întoarse capul şi o aşteptă.

— Faci asta în fiecare noapte? întrebă Edhadeya.

— Nu, răspunse Uss-Uss. Doar în seara asta. Dar erai îngrijorată de acele fiinţe umane care-s ţinute prizoniere de săpători într-un loc îndepărtat.

— Prin urmare, te rogi la Păstrător pentru ei?

— De ce-ar trebui să fac asta? întrebă Uss-Uss. Păstrătorul ştie că-s acolo – el a fost cel care ţi-a trimis

visul, nu-i aşa? Nu cred că-i treaba mea să-i spun Mamei ceea ce ştie deja. Nu, mă rugam Celei-care-nu-a-fost-îngropată-niciodată. Trăieşte în steaua aia. Cea care este mereu deasupra capului.

— Nimeni nu poate trăi într-o stea, spuse Edhadeya.

— O nemuritoare poate, replică Uss-Uss. La ea mă rog.

— Are un nume?

— Unul foarte sacru, spuse Uss-Uss.

— Poţi să mi-l spui?

Uss-Uss ridică poala cămăşii de noapte a Edhadeyei şi i-o înfăşură în jurul capului, astfel încât să-i acopere urechile Edhadeyei.

— Numele meu e Voozhum, spuse Uss-Uss. Pentru că-mi ştii numele adevărat, pot să-ţi dezvălui numele Celei-care-nu-a-fost-îngropată-niciodată.

Apoi slujnica aşteptă.

— Te rog, rosti Edhadeya, tremurând. Te rog, Voozhum.

Ce anume trebuia să rostească ea acum? Singurul lucru care-i trecu prin cap fu să-i ofere, în replică, versiunea cea mai oficială şi formală a propriului ei nume.

— Adevăratul meu nume este Ya-Edhad.

— Cea-care-nu-a-fost-îngropată-niciodată este cea căreia Nafai i-a dat mantia de comandant de navă spaţială. Oare or fi crezut că lucrul ăsta era un secret pentru poporul pământului? Binecuvântaţii strămoşi au văzut pielea ei pâlpâind de lumină. Ea este Shedemei, e cea care-a dus turnul în ceruri şi l-a transformat într-o stea.

— Şi mai trăieşte încă?

— În anii care-au trecut de-atunci, a fost văzută de două ori. Grădinărind, o dată pe o vale din munţi, iar altă dată pe marginea unei stânci în partea de jos a Gornayei. Ea este grădinarul şi supraveghează întregul Pământ. Ea o să ştie ce-i de făcut în privinţa Chebeyei şi a soţului ei, în privinţa lui Luet şi a fratelui ei.

Pentru prima dată, Edhadeya realiză c-ar putea exista lucruri pe care le ştiau săpătorii şi pe care nu le aflaseră de la fiinţele umane, fapt care o umplu brusc de un sentiment de umilinţă.

— Învaţă-mă cum să vorbesc cu Cea-care-nu-a-fost-îngropată-niciodată.
— Îţi fixezi privirea pe steaua permanentă, cea care este numită Basilica.
Edhadeya îşi ridică ochii – la fel cum ar fi făcut orice copil.
— Apoi dai din cap, uite-aşa, rosti Uss-Uss.
— Ne poate vedea?
— Nu ştiu, zise slujnica. Ştiu doar că asta facem atunci când ne rugăm la ea. Cred c-a început pentru că aşa mişca din cap atunci când a fost zărită într-o vale din munţi.
Prin urmare, Edhadeya i se alătură sclavei ei într-un ritual nefamiliar. Împreună, o rugară pe Cea-care-nu-a-fost-îngropată-niciodată să le vegheze pe Chebeya, Luet şi poporul lor şi să le elibereze. Uss-Uss spunea o frază, iar Edhadeya o repeta. La sfârşit, Edhadeya adăugă câteva cuvinte de-ale ei.
— Şi ajută-le pe toate femeile să se elibereze din sclavie, rosti ea. Femei ale cerului, femei ale pământului şi femei de mijloc.
Uss-Uss scoase nişte sunete ascuţite, apoi repetă cuvintele.
— Ia gândeşte-te, zise ea. Într-o bună zi or să te dea de nevastă unui potentat de mâna a doua, eu o să fiu moartă, iar tu o să-ţi aduci aminte de ziua asta şi-o să te-ntrebi cine dintre noi era mai sclavă, tu sau eu?
Apoi o grăbi pe Edhadeya înapoi în pat, unde avu un somn agitat, cu vise fără sens despre femei moarte cu pielea strălucitoare pe care toată lumea uitase să le îngroape.
(Dacă nu aş crede că toată această poveste este o greşeală, aş socoti că e amuzant), rosti Sufletul Suprem.
— Tu n-ai simţul umorului, spuse Shedemei, iar dac-ai fi crezut că-i o greşeală, n-ai fi făcut-o.
(Pot lua o decizie chiar dacă sunt optzeci la sută nesigur de rezultat. Sunt programat în acest mod, ca să mă ţină departe de oscilaţia până la nivelul inacţiunii.)
— Cred că faptul de a-i trimite lui Motiak acel mesaj prin

intermediul Catalogului a fost o idee bună, zise Shedemei. Împiedică să organizeze o altă expediţie. Obligă-l pe Păstrător să acţioneze.
(Pentru tine este uşor să decizi, Shedemei. Tu nu ai milă pentru ei.)
Shedemei simţi că aceste vorbe i se înfig în inimă.
— O maşinărie îmi spune mie că n-am milă?
(Eu posed un fel de milă virtuală. Chiar ţin cont de suferinţa umană, deşi de obicei nu de suferinţa indivizilor. Akmaro şi Chebeya au acolo un grup destul de mare, pentru care, da, simt ceva milă. Dar tu ai capacitatea umană normală de a dezumaniza oamenii când doreşti, îndeosebi străinii, îndeosebi în grupuri mari.)
— Spui că-s un monstru.
(Afirm că fiinţele umane simt milă mai ales pentru cei pe care îi percep ca fiind o parte din ei înşişi. Nu-i cunoşti pe aceşti oameni, prin urmare îi poţi folosi ca momeală pentru Păstrătorul Pământului. Dac-ar fi fost o singură persoană torturată, însă, n-ai fi făcut aşa ceva – pentru că ai fi empatizat cu ea şi nu ai fi putut să stai liniştită ştiind că ea suferă.)
Shedemei era atât de agitată încât părăsi biblioteca şi se duse să-şi facă de treabă cu răsadurile în camera de mare altitudine, unde încerca să crească o legumă care va produce cantităţi mari de boabe cu conţinut ridicat de proteine şi de energie în văile aflate la mare altitudine din Gornaya. Era de nerepetat ceea ce spusese Sufletul Suprem, dar totodată avea sens. Aşa după cum primatele se dezvoltaseră spre a depinde de o comunitate pentru supravieţuirea prin cooperare, ei se vor dezvolta la început având empatie pentru propriii copii, apoi pentru copiii altora, după aceea pentru părinţii adulţi ai acestor copii – dar, pe măsură ce se mărea cercul, empatia se diminua.
În sfârşit, fiinţele umane trebuiau să dezvolte ceea ce nu avusese nicio altă primată: un atât de puternic sentiment al identităţii cu un grup încât putea înghiţi identitatea individuală, măcar într-o mare măsură. Fiinţele umane nu erau capabile să aibă această loialitate profundă, cu

sacrificiu de sine, pentru mai mult de una sau două comunităţi odată. Astfel, comunităţile erau în mod inevitabil în conflict unele cu altele, concurând pentru loialitatea membrilor lor. Tribul trebuia să anihileze solidaritatea familiei; religia trebuia să lupte pentru loialitate cu naţiunea. Dar în momentul în care o comunitate avea acea loialitate, cei mai însufleţiţi membri vor muri bucuros în numele ei. Nu pentru ceilalţi indivizi în mod direct, ci pentru interesele grupului *în ansamblu,* pentru că în mintea omenească acel grup *reprezenta* sinele, iar individul este capabil să se perceapă pe sine doar ca o repetare a modelului întregului. Spre a se ridica deasupra animalelor, fiinţele umane învăţaseră cum să se convertească în nimic altceva decât în nişte organe sau membre, ori chiar unghii şi păr ale unui organism metaforic mai amplu.

Sufletul Suprem are dreptate. Dacă i-aş fi cunoscut pe Chebeya şi poporul ei ca indivizi, chiar neavând un discernământ moral mai mare decât al unui babuin, aş fi ieşit ca să-i apăr. Sau dacă m-aş considera pe mine ca fiind una dintre ei, mi-aş subsuma propriile interese nevoilor grupului în ansamblu şi n-aş visa să-i transform în momeală în încercarea de a-l sluji pe Păstrătorul Pământului.

Sufletul Suprem, pe de altă parte, a fost creat să aibă grijă de nevoile umanităţii în ansamblu. Puterile pe care le avea ea erau colosale, iar programatorii săi au trebuit să introducă ceva milă. Dar era o milă intelectuală, o milă istorică – cu cât erau mai numeroşi cei care sufereau, cu atât mai acută era prioritatea de a le alina suferinţa. Aşa Sufletul Suprem putea să ignore accidentele individuale, morţile ocazionale pricinuite de evoluţia normală a unei boli care apărea la intervale regulate într-o regiune; dar Sufletul Suprem se va teme şi va încerca să evite ampla suferinţă de grup provocată de războaie, secetă, inundaţii, epidemii. În aceste cazuri, Sufletul Suprem poate acţiona, ghidându-i pe indivizi către acţiuni care vor ajuta întreaga populaţie afectată – nu spre a salva vieţi individuale, ci pentru a reduce amploarea suferinţei.

Fie vorba-ntre noi două, însă, îşi zise Shedemei, pe noi nu

ne atinge suferinţa poporului Chebeyei. Nu-s suficient de mulţi pentru a-l forţa pe Sufletul Suprem să intervină în numele lor – deşi sunt suficienţi spre a o face să se simtă inconfortabil. Iar eu, pe craca mea izolată din zonele superioare ale atmosferei, nu fac parte dintre ei. Toţi ai mei s-au dus; comunitatea mea e moartă. Aşa după cum vorbesc femeile săpătoare despre mine: eu-s Cea-care-nu-a-fost-îngropată-niciodată. Asta-i singura deosebire dintre mine şi cei morţi, căci o persoană care nu posedă o comunitate vie este moartă. Oare n-am văzut lucrul ăsta la oamenii în vârstă? Partenerul s-a dus, prietenii s-au dus, familia s-a dus, cu excepţia generaţiilor recente care de-abia îşi mai aduc aminte de cel bătrân – ajung să fie deranjaţi descoperind că sunt încă în viaţă. Oare eu am ajuns în acest stadiu?

Nu încă, îşi zise ea, apucând lopăţica spre a ridica un răsad care trebuia transplantat într-o tavă mai mare. Pentru că plantele mele au devenit poporul meu. Micuţele mele animale, trecând dintr-o generaţie în alta, în timp ce eu joc jocuri genetice cu ele – ele sunt cele pe care le consider ca făcând parte din mine.

Aşadar, lucrul ăsta-i bun sau rău? Sufletul Suprem trebuie să primească sfaturi de la Păstrătorul Pământului, ca să uşureze suferinţele oamenilor de pe Harmony. Ca să realizeze acest lucru, trebuie să interferăm cu planurile Păstrătorului. El vrea să-i salveze pe Chebeya şi pe Akmaro; prin urmare, o să facem acest lucru mai dificil. E un plan înţelept. La sfârşit, va fi în beneficiul a milioane şi milioane de oameni de pe Harmony.

Dar o facem orbeşte. Nu ştim ce anume încearcă Păstrătorul să realizeze. De ce încearcă ea să-i salveze pe Akmari? Poate c-ar fi trebuit să-ncercăm să-i înţelegem scopul înainte de-a începe să ne jucăm cu abilitatea ei de a-l îndeplini.

Totuşi, cum putem să-i înţelegem scopul dacă ea nu vorbeşte cu noi? E-un cerc vicios.

(Da, este.)

— Nu-mi vorbi în minte, îi spuse ea Sufletului Suprem.

Urăsc chestia asta.
(Dacă nu te vei duce acolo unde am o voce confortabilă, voi folosi una inconfortabilă.)
— Nu vorbeam cu tine, mă gândeam la mine.
(Dacă nu vrei să te aud, nu gândi.)
Shedemei pufni.
— Tare nostim.
(Hai să ne gândim ce motive ar avea Păstrătorul să salveze poporul lui Akma şi al Chebeyei.)
— Că tot veni vorba, ce-ar fi să ne gândim la cine sau ce naiba este Păstrătorul Pământului.
(Crezi că nu am cercetat această întrebare? Pot să-ţi spun că fie a fost ascuns faţă de mine, fie n-a fost niciodată inclusă în memoria mea, ori oamenii care m-au construit habar n-aveau.)
— Dacă nu-l putem găsi pe Păstrător folosind evidenţa fizică sau memoria înregistrată, spuse Shedemei, în cazul ăsta poate c-ar trebui să analizăm ceea ce vrea şi ceea ce face ea, apoi să căutăm mecanismul prin care ea are posibilitatea să facă respectivul lucru sau o anumită entitate care ar putea beneficia de pe urma ei.
(Atunci, consideri că motivele Păstrătorului ar putea fi egoiste?)
— Nicidecum. În aceeaşi măsură în care eu o să beneficiez de pe urma habitatului extins pe care îl vor asigura aceste mici legume, în cazul în care or să aibă succes în producerea unei hrane folositoare în mediul cu oxigen redus, cu anotimp de creştere scurt şi cu strat de sol subţire pentru care le pregătesc. Dar cineva o să beneficieze. Prin urmare, dacă vreun străin care nu are posibilitatea de a mă descoperi direct ar vrea să ştie ceva despre mine, ar putea începe deducţia cu faptul că eu am o grijă deosebită pentru sporirea abilităţii fiinţelor umane, a săpătorilor şi a îngerilor de-a se extinde în noi habitate cu posibilităţi sporite de hrană. Apoi ar putea să caute dacă am constituţia corporală care să-mi permită să mă identific cu aceste creaturi. Sau măcar ar putea deduce din acţiunile mele că pentru mine este important ca aceste creaturi să

fie apărate.

(Dar oare ceva ce vor afla le va da motiv să se uite pe cer?)

— N-am idee, rosti Shedemei obosită. Dar ştiu totodată că dacă cineva ar vrea să-mi atragă atenţia, nu va trebui să facă altceva decât să-mi strivească toate grădinile de pe Pământ. În cazul ăsta o să-l remarc, fii sigur.

(Prin urmare noi facem aşa ceva. Strivim grădinile Păstrătorului Pământului.)

— Nu atât de distructiv, sper.

(Da, şi Chebeya, Akmaro şi poporul lor ar trebui să spere la fel.)

— Dac-o să continui să mă stimulezi în felul ăsta, în cele din urmă o să mă convingi să mă preocup atât de mult de soarta lor încât o să încetez s-am grijă de oamenii de pe Harmony. Asta vrei?

(Nu.)

— Basilica a fost distrusă în urmă cu jumătate de mileniu. Toţi ai mei sunt morţi. Naţiunea în care m-am născut este iremediabil pierdută. Tot ceea ce simţeam c-ar face parte din mine este mort, cu excepţia grădinilor mele. Vrei cu adevărat s-am legături strânse cu Akmaro şi Chebeya, să-ncep să simt în privinţa lor ceea ce simţeam pe vremuri faţă de Rasa şi familia ei, faţă de prietenii mei, faţă de soţul şi copiii mei?

(Nu.)

— Atunci lasă-mă-n pace.

(Nu pot. Tu eşti comandantul navei spaţiale. Sunt programat să-i menţin starea de sănătate.)

— Sănătate? Ce legătură au toate astea cu sănătatea?

(Nu-i bine pentru tine să fii singură.)

Shedemei ridică din umeri. Nu voia ca Sufletul Suprem să-şi bage nasul în felul ăsta. Se simţea bine de una singură. Zdorab dispăruse, copiii ei dispăruseră, iar asta era bine, avea treburi de făcut, n-avea nevoie de distracţie. Sănătate, auzi ce idee!

Akma şedea pe coama dealului, istovit de munca zilei, dar atât de furios încât nici faptul de a sta lungit pe jos nu-l

liniştea. Iar dac-ar fi stat întins nu l-ar fi putut urmări pe tatăl său învăţându-i pe oameni – fiii cei răi ai lui Pabulog şedeau în rândul întâi de ascultători. După tot ceea ce-i făcuseră, tata mai putea să-i cheme şi să le dea locurile de onoare? Bineînţeles, părinţii lui făcuseră mare tam-tam vrând ca el să stea acolo, la mijlocul rândului întâi, unde şezuse întotdeauna până acum. Dar a sta lângă Didul cel mincinos, Pabul cel arogant, lângă Udad cel brutal – tata trebuia să ştie că acest lucru îi provoca lui Akma o ruşine insuportabilă.

Aşa că stătea acolo, în vârful dealului, privind când la focurile de tabără făcute de gardienii săpători, când la adunarea lui Akma. Nu mai pot deosebi prietenii de duşmani. Săpătorii nu-mi fac decât un rău fizic; Pabulogii mi-au călcat în picioare mândria; iar propriul meu tată mi-a zis că pentru el eu nu reprezint nimic, în comparaţie cu fiii duşmanului său.

Duşmanii tăi au fost duşmanii mei, tată. De dragul tău, din loialitate faţă de tine, am suportat tot ceea ce mi s-a întâmplat, cu fruntea sus, fiindc-o făceam pentru tine. Apoi tu-i iei pe torţionarii mei şi vorbeşti cu ei ca şi cum ar fi şi ei fiii tăi. Chiar le şi spui, le spui ”fii”. Ai cutezat să-i spui acelei ipocrite excrescenţe de rect de sconcs ”Diduldis” – iubit fiu? Al cui fiu? Doar fiul bărbatului care-a-ncercat să te ucidă, tată, care te-a alungat? Doar fiul bărbatului pe care, de dragul tău, l-am urât. Iar acum i-ai dat un nume pe care n-ar fi trebuit să mi-l dai decât mie. Eu sunt Akmadis – dar nu dacă el are numele de Diduldis de pe buzele tale. Dacă el este fiul tău, eu nu mai sunt.

Din nou, ca de atât de multe ori înainte, Akma simţi cum îi dau lacrimile. Dar încercă să şi le oprească – şi se pricepea din ce în ce mai bine la asta, ascunzându-şi adevăratele sentimente. Deşi, desigur, faptul că stătea singur aici, ca un răzvrătit, cu siguranţă vădea că era nemulţumit într-o anumită privinţă.

Mama urca dealul. Oare ea nu renunţase încă?

Oh, ba da, renunţase. Cu ea era Luet, iar mama se opri şi Luet continuă să se apropie. Ah, desigur. Tata nu poate

face nimic cu micul Akma cel rău, şi nici mama nu reuşeşte mai multe cu el. Drept care o trimite pe mica Luet, să vadă ce poate face ea.

— Kmada? strigă ea, atunci când fu suficient de aproape.

— De ce nu te duci înapoi să-l asculţi pe tata? rosti Akma cu răceală.

Dar ezitarea din privirea ei îl obligă să bată în retragere. Ce ştia ea despre problemele astea? Era inocentă, iar el n-o să fie nedrept cu ea.

— Vino-ncoa, Lutya, Ludayet.

— Oooh, Kmada, numele ăsta-i atât de urât.

— Eu cred că Ludayet e drăguţ.

— Dar Lutya este numele Eroinei.

— Soţiei Eroului, preciză Akma.

— Tata spune că femeile din vechime erau eroine în aceeaşi măsură ca şi bărbaţii.

— Da, bine, asta-i părerea tatei. Tata crede că săpătorii au aceleaşi drepturi ca oamenii.

— Chiar au, să ştii. Pentru că au limbaj. Şi există săpători buni şi săpători răi.

— Da, ştiu, spuse Akma. Pentru că majoritatea săpătorilor sunt morţi – ăştia-s cei buni.

— Eşti supărat pe mine, ca pe tata? întrebă Luet.

— Eu nu mă supăr niciodată pe tine.

— Atunci de ce mă pui să stau lângă băiatul ăla urât ca un porc?

Akma râse auzind caracterizarea lui Muwu.

— N-a fost ideea mea.

— A fost ideea ta să vii aici sus şi să mă laşi singură.

— Luet, te iubesc. Dar n-o să stau lângă fiii lui Pabulog. Inclusiv Muwu.

Luet încuviinţă grav.

— Bine. Asta a zis tata – că nu eşti pregătit.

— Pregătit? N-o să fiu niciodată pregătit.

— Aşa că mama a spus că pot să vin aici şi să învăţ de la tine.

Fără să vrea, luat prin surprindere, Akma se uită în jos la mama lui, care stătea la poalele dealului, observându-i.

Probabil că simţise sau măcar ghicise felul în care decursese conversaţia, căci încuviinţă dând din cap o singură dată, apoi făcu stânga-mprejur, îndreptându-se către grupul care încă mai asculta învăţăturile lui Akmaro.

— Eu nu-s învăţător, rosti Akma.

— Ştii mai multe decât *mine,* spuse Luet.

Akma îşi dădu seama ce anume făcea mama – iar dacă obţinuse şi acceptul tatei, atunci era şi el implicat. Dacă Akma nu voia să fie implicat ascultându-l pe marele învăţător Akmaro – sau Akmadi, trădătorul, aşa cum îi spunea Pabulog –, atunci o să-l implicăm făcându-l s-o înveţe pe Luet. N-o să-ndrăznească să fie aspru cu ea, şi nici aşa de necinstit încât s-o înveţe lucruri false sau să-şi reverse furia împotriva tatălui său.

Aşa-i trebuie dacă i-aş spune lui Luet cum m-a trădat tata. Cum ne-a trădat pe toţi, tot timpul. Tata decide să-l creadă pe bătrânul ăla nebun de Binadi şi reuşeşte să facă să fim alungaţi cu toţii din oraş, siliţi să trăim în sălbăticie. Apoi, chiar deşi suntem biciuiţi de supraveghetorii săpători şi chinuiţi de băieţii cei răi ai lui Pabulog, Tata ne învaţă că Binadi a spus că Păstrătorul doreşte să-i considerăm pe săpători şi pe îngeri *fraţii* noştri, să le socotim pe femei ca fiind *egalele* noastre, deşi oricine poate vedea că femeile-s mai scunde şi mai firave decât bărbaţii şi că săpătorii şi îngerii nici măcar nu-s aceeaşi specie. La fel de bine s-ar putea spune că suntem fraţii copacilor şi unchii termitelor. La fel de bine am putea să-i considerăm pe melci taţii noştri, iar pe scarabei fiii noştri.

Dar nu-i spuse lui Luet nimic din toate acestea. În schimb, scoase un băţ, smulse mai multe smocuri de iarbă ca să aibă o suprafaţă curată pe care să scrie şi începu să scrijelească cuvinte şi să-i pună întrebări în legătură cu ele. Era în stare să-şi înveţe sora. Era mai bine decât să stea aici, de unul singur, consumat lăuntric de focul furiei. Şi n-o va folosi pe Luet ca pe armă pentru a lovi în tatăl său. Asta era o altă problemă, de care se va ocupa altă dată. Atunci când Didul nu va mai sta acolo, izmenindu-se la fiecare vorbă scoasă de Akma. Atunci când nu va fi obligat să

suporte duhoarea pe care o emana Pabul ca un ţap în călduri. Atunci când el şi tata se vor putea privi în ochi şi vor putea vorbi pe şleau.

N-o să-mi găsesc liniştea până când tata nu va recunoaşte cât de lipsit de loialitate a fost. Că-i iubeşte pe ei mai mult decât pe mine şi c-a greşit că s-a purtat atât de nefiresc iertându-i, fără ca, mai întâi, să mă roage să-l iert. Cum de-a putut să se comporte ca şi cum a-i ierta ar fi fost lucrul cel mai natural din lume? Şi ce drept are el să-i ierte, atâta vreme cât Akma nu i-a iertat? Akma a fost cel care-a dus tot greul. Toată lumea ştia lucrul ăsta. Iar, în faţa tuturor, tata i-a iertat şi i-a purtat prin apă, pentru a face din ei oameni noi. Desigur că i-a pus să rostească acele vorbe stupide şi deşarte, prin care îşi cereau iertare. Ne pare atât de *rău,* Akma. Ne pare rău, Luet. Ne pare rău, oameni buni. Nu mai suntem persoanele rele care eram. Acum suntem oameni noi şi credincioşi adevăraţi.

Oare să fiu eu singurul care nu se lasă păcălit? Să fiu eu singurul care vede că ei încearcă în continuare să ne trădeze? Că-ntr-o bună zi o s-apară tatăl lor, ei or să se-ntoarcă împotriva noastră, iar noi o să plătim pentru c-am avut încredere-n ei?

Eu o să plătesc.

Akma fu cuprins de fiori, imaginându-şi ce-i vor face băieţii lui Pabulog, atunci când îşi vor vădi din nou adevărata fire de oameni complet răi. Tatei o să-i pară rău atunci, dar cel pedepsit pentru prostia tatei o să fie Akma.

— Ţi-e frig? întrebă Luet.

— Doar puţin, răspunse Akma.

— E foarte cald în seara asta, spuse Luet. N-ar trebui să-ţi fie frig, decât dacă eşti bolnav.

— Bine, zise Akma. N-o să-mi mai fie frig.

— O să stau lipită de tine şi-o să te-ajut să-ţi fie cald.

Aşa încât ea se aşeză lângă el, iar el îşi lăsă braţul pe după umărul ei şi studiară cuvintele pe care el le scrisese în ţărână. Fetiţa asta-i foarte isteaţă. Mai deşteaptă chiar decât oricare băiat pe care-l cunoştea Akma. Prin urmare, poate că partea asta din predicile tatei era adevărată.

Poate că fetele-s absolut la fel de bune ca băieţii, cel puţin atunci când e vorba de învăţătură. Dar cel care-ar susţine că o femelă săpătoare ar fi cumva egală cu această fetiţă drăgălaşă şi inocentă ar fi fie nebun, fie mincinos. Tata care din două era? Mai conta?

Coborâră dealul când aproape se lăsase întunericul; adunarea se terminase. Luet o luă înainte către colibă, sporovăind cu mama despre lucrurile pe care le învăţase de la Akma.

— Mulţumesc, Akma, spuse mama.

Băiatul dădu din cap.

— Cu plăcere, mamă, rosti el încet.

Dar tatălui său nu-i spuse nimic, iar acesta nu-i adresă niciun cuvânt.

5
MISTERE

Mon n-avea cum să nu remarce că Bego era cu gândul în altă parte. Bătrânul erudit aproape că nu auzea răspunsurile la întrebările lui, iar atunci când Bego îi puse din nou aceeaşi întrebare la care tocmai răspunsese, Mon nu se mai abţinu şi rosti cu arţag:

— Ce se-ntâmplă, nu mai e interesant să predai fiului cel mic?

Bego păru supărat.

— Ce vrei să spui? Ce-nseamnă o asemenea susceptibilitate? Am crezut c-ai depăşit de mult faza asta.

— Tocmai mi-ai pus aceeaşi întrebare de două ori, Bego, o, înţelept maestru. Şi pentru că n-ai auzit niciun cuvinţel din răspunsul meu prima dată, nu se punea problema că n-ai fost mulţumit de el şi că vrei să mai încerc o dată.

— Respectul e ceea ce trebuie să înveţi.

Bego se lansă de pe scaunul lui, uitând, pare-se, că e prea bătrân şi prea gras ca să mai zboare. Plană în cele din urmă pe pardoseală până când ajunse la fereastră, unde se opri gâfâind.

— Nu mai pot nici să mă urc pe pervaz, rosti el supărat.

— Măcar îţi aminteşti cum se zboară.

— Nu vrei să termini odată cu invidia asta prostească pe poporul cerului? Poţi să-ncetezi cu chestia asta o zi, o oră, un minut şi să te concentrezi asupra realităţii?

Lezat şi rănit în amorul propriu, Mon vru să răspundă cu o replică acidă, o ironie devastatoare care să-l facă pe Bego să regrete că a vorbit cu atâta cruzime. Dar cuvintele nu se materializară, pentru că înţeleptul avea dreptate.

— Poate dac-aş putea să-mi îndur viaţa aşa cum este timp de o zi, o oră, un minut, aş putea uita de dorinţa mea de-a fi altceva, răspunse Mon în cele din urmă.

Bego se întoarse către el, cu privirea îmblânzită.

— Ce-i asta? Sinceritate, din partea lui Mon?

— Eu nu mint niciodată.
— Sinceritate în legătură cu ceea ce simţi.
— Pretinzi că erai îngrijorat în legătură cu sentimentele mele?
Bego râse.
— Nu mă preocupă sentimentele nimănui. Dar ale tale s-ar putea să conteze.
Îl privi pe Mon ca şi cum ar fi ascultat. Ce anume? Bătăile inimii băiatului? Gândurile lui secrete? N-am gânduri ascunse, îşi spuse Mon. Sau, mai degrabă, ele nu-s secrete pentru că le-am ascuns – dacă nu-s ştiute, e pentru că n-a-ntrebat nimeni de ele.
— Ia să-ţi formulez o problemă, Mon, spuse Bego.
— Înapoi la muncă, rosti băiatul.
— De data asta munca mea, nu a ta.
Mon nu-şi dădea seama dacă i se vorbeşte de sus sau cu respect. Aşa încât ascultă.
— Îţi aduci aminte când au venit Zenifii, cu câteva luni în urmă?
— Bineînţeles, spuse Mon. Şi-au întemeiat aşezările pe noul lor teritoriu, numai că Ilihiak a refuzat să le fie rege. I-a pus să-şi aleagă un guvernator. Iar ei şi-au arătat ingratitudinea alegându-l pe Khideo, şi nu pe el.
— Deci ai fost atent.
— Asta-i tot? întrebă Mon.
— Nicidecum. Vezi tu, atunci când glasul poporului s-a întors împotriva lui Ilihiak, el a venit aici.
— Ca să ceară ajutor? Chiar credea că tata o să-l impună ca judecător peste Zenifi? Ilihiak a fost cel care-a hotărât să lase poporul să voteze, aşa că trebuie să accepte ceea ce-au votat!
— Ai perfectă dreptate, Mon, zise Bego, iar că Ilihiak ar fi cu siguranţă primul de acord cu tine. N-a venit aici să obţină puterea. Ci pentru că se eliberase în sfârşit de ea.
— Prin urmare, e-un cetăţean de rând, spuse Mon. Ce treabă avea el cu regele?
— Nu trebuia s-aibă vreo treabă, vezi tu, spuse Bego. Tatălui tău i-a plăcut de el. Au devenit prieteni.

Mon simţi o împunsătură de gelozie. Străinul ăla care nici măcar nu ştiuse numele tatei până când nu-l descoperise Monush cu şase luni în urmă era prietenul regelui, în timp ce Mon lâncezea ca un simplu al doilea fiu, fericit că-l vede pe tatăl său o dată pe săptămână din motive mai personale decât consiliul acestuia.

— Dar chiar avea treabă, spuse Bego. Se pare că după ce-a fost ucis tatăl lui Ilihiak…

— O naţie de regicizi – iar acum au ales ca guvernator un regicid ratat.

— Da, da, rosti Bego nerăbdător. Acum e vremea s-asculţi. După ce-a fost ucis Nuab, iar Ilihiak a devenit rege…

— Dis-Ilihi? Nu moştenitorul?

— Poporul l-a ales pe singurul dintre fiii lui Nuab care nu fugise atunci când au năvălit Elemakii. Singurul care a dat dovadă de ceva curaj.

Mon dădu din cap. Nu auzise despre aşa ceva. Un al doilea fiu care să moştenească pe baza meritului său.

— Să nu-ţi faci iluzii în privinţa asta, rosti Bego. Fratele tău mai mare nu-i un laş. Şi nu-ţi stă bine să doreşti ca el să fie deposedat de moştenirea care i se cuvine.

De furie, Mon sări în picioare.

— Cum îndrăzneşti să m-acuzi de-un asemenea lucru?

— Care al doilea fiu nu se gândeşte la asta?

— La fel aş putea şi eu să presupun că eşti invidios pe marile responsabilităţi care-i revin lui bGo, în vreme ce tu nu eşti decât bibliotecar şi profesor al copiilor.

Fu rândul lui Bego să se înfurie.

— Cum îndrăzneşti tu, o biată fiinţă umană, să vorbeşti despre celălalt sine al meu, ca şi cum s-ar putea compara firava ta legătură fraternă cu legăturile dintre mine şi sinele meu?

Rămaseră aşa, privindu-se în ochi. Pentru prima dată, îşi dădu seama Mon, a se privi în ochi însemna ca Mon să se uite în jos. Statura sa de adult deja se întrevedea. Cum de nu observase asta până acum? Pe buze îi înflori un mic zâmbet.

— Aşadar, zâmbeşti, spuse Bego. De ce, pentru c-ai reuşit să mă provoci?

În loc să mărturisească gândul copilăresc şi egoist care-i pricinuise zâmbetul, Mon inventă alt motiv, care deveni cât se poate de real imediat ce-i veni în minte.

— Un elev nu poate zâmbi atunci când îşi provoacă profesorul să se comporte ca un copil?

— Iar eu unul aveam de gând să-ţi vorbesc despre importante probleme de stat.

— Da, sunt sigur, replică Mon. Numai c-ai început prin a mă acuza că-mi doresc ca fratele meu să-şi piardă moştenirea.

— Lucru pentru care-mi cer scuze.

— Aş vrea să-ţi ceri scuze pentru că m-ai făcut ”o biată fiinţă umană”, spuse Mon.

— Şi pentru asta-mi cer scuze, rosti Bego ţeapăn. Faptul de-a fi o biată fiinţă umană nu te-mpiedică să ai o afecţiune şi o loialitate semnificative pentru fraţii tăi. Nu-i vina ta că nu poţi începe să-nţelegi legăturile dintre noi şi sinele nostru, legături proprii poporului cerului.

— Ah, Bego, acum înţeleg ce voia să zică Husu, atunci când spunea că tu eşti singura persoană pe care-o cunoaşte care poate să insulte pe cineva mai grav cu ajutorul scuzelor decât cu cel al calomniilor.

— Husu a spus lucrul ăsta? întrebă Bego încet. Şi eu care credeam că nu mă-nţelege.

— Spune-mi problema de stat, rosti Mon. Spune-mi cu ce treabă a venit Ilihiak la tata.

Bego rânji.

— Mi-am imaginat eu că n-o să poţi să rezişti fără s-auzi povestea.

Mon aşteptă. Când văzu că Bego rămâne tăcut, Mon urlă de frustrare şi dădu o dată ocol, în fugă, biroului, ca un copil de săpător care dă ocol unui copac înainte de-a se căţăra în el. Îşi dădea seama că pare ceva prostesc, dar nu putea face faţă micilor jocuri răutăcioase la care se deda Bego.

— Oh, stai jos, rosti Bego. Motivul pentru care Ilihiak a

venit a fost acela de a-i da tatălui tău douăzeci şi patru de foi de aur.

— Oh, zise Mon, dezamăgit. E vorba doar de bani.

— Nu-i deloc vorba de bani, replică Bego. Pe ele era o scriere. Douăzeci şi patru de foiţe cu scriere străveche.

— Străveche? Adică de dinaintea Zenifilor?

— Poate, rosti Bego cu un zâmbet stins. Sau de dinainte de Nafari.

— Prin urmare, e posibil să fi existat un grup de săpători sau de îngeri care cunoşteau prelucrarea metalelor? Care ştiau să scrie?

Bego fremătă uşor din aripi, ceea ce printre îngeri era echivalentul unui ridicat din umeri.

— Nu ştiu, spuse bătrânul. Nu pot descifra limba.

— Dar tu vorbeşti limba cerului şi limbajul ţărânii şi…

— Limba-pământului, îl corectă Bego. Tatălui tău nu-i place să folosim astfel de termeni defăimători la adresa poporului pământului.

Mon îşi dădu ochii peste cap.

— E-o limbă urâtă care nici măcar nu poate fi socotită vorbire.

— Tatăl tău cârmuieşte peste un regat care include şi cetăţeni-săpători.

— Nu-s mulţi. Majoritatea-s sclavi. E-n firea lor. Chiar şi printre Elemaki, de obicei fiinţele umane sunt cele care îi stăpânesc.

— De obicei, dar nu întotdeauna, zise Bego. Şi-i bine să ne-amintim, atunci când vorbim peiorativ despre săpători, c-aceşti presupuşi ”sclavi naturali” i-au alungat pe strămoşii noştri din tărâmul lui Nafai.

Mon fu cât pe ce să provoace o nouă dispută referitoare la dilema dacă străbunicul Motiab şi-a condus poporul spre Darakemba în mod voit sau din cauza faptului că erau în pericol să fie distruşi în vechea lor patrie. Dar îşi dădu seama că Bego aştepta să facă exact acest lucru. Aşa încât se aşeză răbdător şi aşteptă.

Îngerul dădu din cap.

— Deci ai refuzat să accepţi distracţia. Foarte bine.

Mon îşi dădu ochii peste cap.

— Tu eşti profesorul, tu ştii totul, eu sunt o păpuşă în mâinile tale, intonă el.

Bego mai auzise şi înainte această litanie plină de sarcasm.

— Şi să nu uitaţi lucrul ăsta, replică el – aşa cum spunea de obicei. Cronicile astea au fost găsite de-un detaşament pe care Ilihiak l-a trimis să caute Darakemba. Doar c-au înaintat pe cursul râului Issibek, în loc de Tsidorek, apoi au avut ghinionul să meargă pe firul unor văi greu de străbătut, până când au ieşit complet din Gornaya, mult mai la nord decât aici, în deşert.

— Opustoshen, spuse Mon, din obişnuinţă.

— O altă notă bună pentru cunoştinţele de geografie, rosti Bego. Ceea ce-au descoperit, însă, e-un loc pe care nu l-am găsit niciodată – în principal din pricina faptului că-i foarte la vest de Bodika, iar iscoadele noastre nu pot să zboare atât de departe. Şi de ce-ar face-o? Acolo nu există apă – niciun duşman nu poate veni împotriva noastră din direcţia aceea.

— Deci în deşert au găsit cartea de aur?

— Nu-i o carte. Foi nelegate. Dar nu era doar deşert. Era scena unei bătălii îngrozitoare. Un imens număr de schelete, cu armuri şi arme răspândite în jurul lor, acolo unde s-au prăbuşit. Acolo s-au luptat şi-au murit mii şi mii de oşteni.

Bego făcu o pauză, aşteptând ceva.

Iar atunci Mon făcu legătura.

— Coriantumr, murmură el.

Bego dădu din cap, aprobând.

— Bărbatul legendar care-a venit la Darakemba, prima fiinţă umană pe care-au văzut-o cei din poporul cerului. Noi am presupus dintotdeauna că era supravieţuitorul vreunei bătălii dintre un obscur grup de Nafari sau Elemaki pe vre-undeva, în perioada-n care fiinţele umane se răspândeau prin Gornaya. Erau vremuri grele şi-am pierdut urma multor grupuri. Atunci când poporul cerului din Darakemba ne-a spus că era ultimul supravieţuitor al unui uriaş război între

mari naţiuni, am presupus că-i doar o exagerare. Singurul lucru care m-a nedumerit pe mine a fost inscripţia.

Mon o văzuse – piatra mare şi rotundă care continua să se afle în piaţa centrală a oraşului. Nimeni n-avea habar ce anume însemna inscripţia; tot timpul au presupus că era un fel de imitaţie primitivă a scrierii pe care o găsiseră îngerii din Darakemba, după ce auziseră că fiinţele umane puteau scrie şi înainte de-a învăţa cum să facă acest lucru.

— Hai, zi-mi, îl rugă Mon. Limbajul de pe foile lui Ilihiak e-acelaşi?

— Darakembii spuneau că Coriantumr scrijelea-n ţărână ca să le arate ce trebuie să dăltuiască în piatră. Era o muncă lentă, iar el a murit înainte ca ei s-o fi terminat, dar au sculptat-o mai întâi în lut, ca să n-o uite-n timp ce executau lucrarea anevoioasă de dăltuire în piatră.

Bego îşi dădu drumul de pe scaunul de predare şi scoase dintr-o cutie câteva bucăţi de scoarţă de copac ceruite.

— Am făcut aici o copie acceptabilă. Cum ţi se pare? Mon privi inscripţia rotundă, roţi în interiorul altor roţi, toate conţinând desene ciudate.

— Pare-a fi piatra lui Coriantumr, aprecie el.

— Nu, Mon. Asta-i piatra lui Coriantumr. Bego îi dădu o altă bucată de scoarţă de copac, iar de data aceasta imaginea scrijelită în ceară era identică cu piatra, aşa cum şi-o amintea el.

— Şi atunci ce este cealaltă?

— O inscripţie circulară de pe una din foile de aur. Mon scoase un strigăt de apreciere – şi observă, spre întristarea lui, că nu mai poate striga ca un înger. Părea un lucru prostesc să strige cu glasul ascuţit al unei fiinţe umane.

— Prin urmare, răspunsul la întrebarea ta este ”da”, Mon, limba pare-a fi aceeaşi. Problema este că nu există ceva analog acestui sistem de scriere. În mod clar nu se lasă decodată în vreun tipar la care ne-am putea gândi.

— Dar toate limbajele umane se bazează pe limbajul Nafarilor, iar toate limbajele cerului şi ale ţărânii – ale pământului – au la bază surse comune şi…

— Şi-ţi spun din nou, n-are nici-o legătură cu vreunul din

limbajele cunoscute.
Mon se gândi câteva clipe.
— Aşadar – tata a folosit Catalogul?
— Catalogul, rosti Bego, îi spune tatălui tău că noi trebuie să lucrăm la foile de aur pentru o vreme.
Băiatul se încruntă.
— Dar motivul pentru care regele are Catalogul este acela de-a putea citi toate scrierile şi de-a-nţelege toate graiurile.
— Şi se pare că Păstrătorul Pământului nu vrea să traducă asta pentru noi.
— Bego, dacă Păstrătorul nu vrea ca noi să citim asta, atunci de ce le-a permis el iscoadelor lui Ilihiak să găsească locul în care erau ţinute scrierile?
— Le-a permis să găsească locul? Păstrătorul i-a condus acolo cu ajutorul viselor.
— În cazul ăsta, de ce Catalogul să nu-i dezvăluie tatei ce anume spun inscripţiile? E-o prostie, zise Mon.
— Oh, foarte bine, e nemaipomenit să lăsăm un băieţel de vârsta ta să-l judece pe Păstrător şi să spună despre el că-i… prost? Excelent. Îmi dau seama că virtutea la care-ai lucrat cel mai mult e umilinţa.
Mon refuză să se posomorască auzind cuvintele sarcastice ale lui Bego.
— Prin urmare, tata te-a însărcinat pe tine să studiezi documentul?
Bego încuviinţă.
— Cineva trebuie să facă lucrul ăsta – pentru că asta a spus Catalogul c-ar trebui să facem. Tatăl tău nu-i un profund cunoscător al limbajelor – a avut mereu la dispoziţie Catalogul pe care să se poată baza. Aşa că eu-s cel care se află-n încurcătură.
— Şi crezi c-aş putea s-ajut?
— De unde să ştiu? Mi-am dat seama doar că există mai multe referinţe în cele mai vechi documente – cele mai vechi cronici ale Nafarilor – care conduc la ideea că acest Catalog e-o maşinărie şi e-ntotdeauna legat de Sufletul Suprem, nu de Păstrătorul Pământului.

Mon nu înţelese ce voia să spună Bego.

— Şi dacă Păstrătorul Pământului şi Sufletul Suprem sunt două persoane diferite?

Era o supoziţie pe care Mon o auzise de multe ori, dar nu reuşise să-şi dea seama ce importanţă ar putea avea.

— Şi?

— În cele mai vechi inscripţii, mie mi se pare că şi Sufletul Suprem e-o maşinărie.

Asta era erezie. Dar Mon nu spuse nimic, căci ştia că Bego nu-i un trădător. Prin urmare, vorbele lui trebuie c-aveau un tâlc, nepunând la îndoială faptul că Păstrătorul Pământului l-a ales pe Nafai să fie primul rege al Nafarilor şi pe copiii săi după el, până când descendenţa a ajuns la tatăl său.

— Nu ştiu şi nu pot face presupuneri dacă Păstrătorul Pământului a creat Sufletul Suprem sau dac-a crescut, cumva, din el însuşi, spuse Bego. Eu-s bibliotecar, nu preot, astfel încât nu pretind c-aş avea răspuns la toate – acolo unde răspunsurile altora sunt consemnate în scris. Dar ce-ar fi dacă motivul pentru care Catalogul nu poate traduce inscripţiile este acela că nici el, nici Sufletul Suprem n-au nici cea mai vagă idee despre felul în care trebuie citit limbajul lor?

Gândul era atât de tulburător, încât Mon trebui să se ridice şi să se plimbe din nou în cerc, dând ocol pupitrului.

— Bego, cum poate să existe ceva ce Păstrătorul Pământului nu ştie? El cunoaşte tot ceea ce poate fi cunoscut.

— N-am spus Păstrătorul Pământului. Am spus Sufletul Suprem.

Ah. Deci ăsta era motivul pentru care Bego considera că era importantă distincţia dintre cei doi. Dar pentru Mon misterul nu urma să fie dezlegat atât de repede. El socotea de multă vreme că, fie că ziceai că Sufletul Suprem a făcut ceva anume, fie că Păstrătorul Pământului l-a săvârşit, era acelaşi lucru. Drept care părea extrem de la îndemână să spui că, atunci când dai peste o inscripţie pe care Catalogul n-o poate citi, asta înseamnă că Sufletul Suprem, care n-o

poate citi, e musai să fie altceva decât Păstrătorul, care desigur cunoaşte totul. Ce-am putea spune despre posibilitatea ca Păstrătorul şi Sufletul Suprem să fie acelaşi lucru şi niciunul nu poate să descifreze inscripţia? Era o idee uluitoare, aceea că Păstrătorul s-ar putea să nu ştie totul, dar trebuia luată în calcul şi această posibilitate, nu-i aşa?

— De ce să nu fi trimis Păstrătorul iscoadele lui Ilihiak la Opustoshen ca să-ţi aducă ţie scrierile ca să le poţi descifra-n locul lui?

Bego clătină din cap, râzând.

— Vrei să-ţi bâzâie preoţii-n urechi ca nişte ţânţari? Mon, ţine-ţi gândurile astea pentru tine. E destul de curajos din partea mea să speculez că-i posibil ca *Sufletul Suprem* să nu poată să înţeleagă aceste inscripţii. Şi apoi, nici nu contează, cu-adevărat. Am fost însărcinat să mă gândesc cum ar putea fi traduse. Am nişte idei, dar nu-mi dau seama dacă am sau nu dreptate.

Brusc, Mon înţelese felul în care Bego voia ca el să-l ajute.

— Te gândeşti c-aş putea să-mi dau seama dac-ai sau nu dreptate?

— E ceva ce ne-ai mai arătat înainte, Mon. Câteodată ştii ceea ce nu poate fi ştiut. Edhadeya a fost cea care-a avut visul cu Zenifii, dar tu ai fost cel care a realizat că-i vorba de-un vis adevărat. Poate că poţi să-mi spui, totodată, şi dacă traducerea mea-i corectă.

— Dar darul meu vine de la Păstrător, iar dacă Păstrătorul nu ştie…

— În cazul ăsta n-o să poţi să m-ajuţi, rosti Bego. Şi poate că darul tău funcţionează doar în… anumite situaţii. Dar merită să-ncercăm. Aşa că hai să-ţi arăt ce-am făcut pân-acum.

Mon devenea din ce în ce mai speriat, pe măsură ce Bego înşira celelalte bucăţi de scoarţă cernită, scoţând din ce în ce mai multe din cutie. Se străduia să asculte cât putea de bine explicaţiile bătrânului despre felul în care procedase în privinţa copierii şi studierii inscripţiilor, dar îi

venea mereu în minte ideea că el trebuia să găsească o anumită cunoaştere despre un limbaj pe care nici măcar Sufletul Suprem nu-l putea citi.

— Fii atent, spuse Bego. Nu-i posibil să meargă dac-o să stai pur şi simplu, acolo, atât de nervos.

De-abia atunci îşi dădu Mon seama cât era de zbuciumat.

— Scuze.

— Am început cu elemente care se găseau atât pe piatra lui Coriantumr, cât şi pe foile de aur. Îl vezi pe ăsta? Se repetă de mai multe ori decât oricare altul. Iar ăsta este pe locul doi. Dar are un semn în faţa lui.

Îi arătă un desen în formă de pană.

— Iar semnul ăsta apare-n multe alte locuri. Aici, şi aici. Am presupus că semnul ăsta reprezintă titlul onorific de ”*ak*” sa u ”ka”, adică ”rege”.

Bego se uită plin de speranţă la Mon, care nu fu în stare de altceva decât să ridice din umeri.

— E posibil. Are logică.

Bătrânul oftă.

— Ei, nu renunţa chiar atât de uşor, rosti Mon, dezgustat. Ce, vrei s-ai dreptate-n toate privinţele?

— Era lucrul de care-am fost cel mai sigur, spuse Bego.

— Oh, şi nu m-ai învăţat cu multă vreme-n urmă că a fi extrem de sigur nu-nseamnă a avea dreptate?

Bego râse.

— Păi, din câte ştiu, ar putea fi doar un”-nim”.

— Un ce?

— Un semn al cărui înţeles este acela că ce urmează este un nume.

— E deja mai bine, zise Mon. E logic.

Bătrânul nu scoase o vorbă. Mon îşi ridică ochii din bucăţile de scoarţă de copac ceruite, iar privirile lor se întâlniră.

— Ei? Cât de logic este?

Băiatul înţelese ce îi cerea Bego şi-şi scrută propriile sentimente, încercând să-şi închipuie ce-ar fi fost dacă semnul nu reprezenta un”-nim”.

— E… foarte logic. E corect. E-adevărat, Bego.

— Adevărat, aşa cum era adevărat visul Edhadeyei?
Mon zâmbi.
— S-au întors cu alţi Zenifi, ai uitat?
— Mon, nu-ncerca să umbli cu tertipuri ca să eviţi întrebarea. Ştii că Ilihiak şi Khideo au confirmat că visul Edhadeyei se referea la fostul preot al lui Nuab, pe nume Akmaro.
— Bego, pot doar să-ţi zic că dacă-ncerci să-mi spui că termenii legaţi de acel semn în formă de pană nu reprezintă nume, o să trebuiască să jur că te-nşeli.
— Mie-mi convine lucrul ăsta, replică bătrânul. Prin urmare, nu-s nume de regi, dar sunt nume. Asta-i bine. E lucrul cel mai important. Vezi, Mon? Păstrătorul chiar vrea ca noi să descifrăm limbajul ăsta. Numele ăsta-i cel mai comun de pe piatră şi-i totodată foarte des întâlnit aici, la sfârşitul înscrisului de pe foi.
— De unde ştii că-i vorba de sfârşit?
— Pentru că am presupus că numele este Coriantumr şi este ultimul rege – sau cel puţin ultimul bărbat – din grupul de fiinţe umane care s-au anihilat reciproc la Opustoshen. Aşa-ncât locul în care-i pomenit numele lui ar trebui să fie la sfârşit, nu crezi?
— Şi atunci cine-a scris foile de aur?
— Nu ştiu. Mon, de-abia-ncep să decodez câte ceva. Vreau să aflu de la tine dacă aici e oare numele lui Coriantumr.
— Da, spuse băiatul. Cu siguranţă.
Bego dădu din cap.
— Bun, bun. Astea erau cele evidente. M-am gândit la ele cu câteva săptămâni în urmă, dar nu-i rău dacă poţi să-mi spui că-s corecte. Aşa-ncât o să m-ocup de celelalte cuvinte. Cred că ăsta, de exemplu… cred că ăsta-nseamnă bătălie.
La început lui Mon nu i se păru prea corect. În cele din urmă, însă, după câteva încercări, hotărâră că cel mai potrivit pentru înţelesul cuvântului ar fi termenul de ”luptă”. Cel puţin lui Mon i se părea a fi corect.
Dar succesele se lăsau aşteptate; pe măsură ce Bego se

adâncea în speculaţii, din ce în ce mai multe dintre ele se dovediră a fi eronate – sau cel puţin Mon nu putu să confirme că erau adevărate. Era o muncă anevoioasă, frustrantă. După-amiaza târziu, el îl trimise pe slujitorul său săpător să-l informeze pe Motiak că Mon şi Bego vor lipsi amândoi de la consiliu în această seară şi că vor mânca în camerele lor, pentru că lucrau la ”problemă”.

— E-aşa de important? întrebă Mon, după ce slujitorul ieşi pe uşă. Atât de important încât nu trebuie să explici nimic altceva? Nici măcar să ceri permisiunea tatei de-a nu merge?

— Chiar dacă-n cele din urmă o să-i spun că nu putem citi mai mult decât aceste câteva frânturi, rosti Bego, tot e mai mult decât ştiam mai devreme. Şi, având în vedere că Păstrătorul doreşte ca noi să descifrăm cât mai mult putem din aceste scrieri, chiar este important, da.

— Dar ce se-ntâmplă dacă greşesc?

— Greşeşti?

— Nu.

— Asta-i suficient. Bego râse. Trebuie să fie suficient, nu-i aşa?

(Acum înţeleg), rosti Sufletul Suprem.

Shedemei era supărată şi nu putea înţelege de ce.

— Nu-mi pasă, replică ea.

(Mon i-a oferit lui Bego suficiente informaţii astfel încât am reuşit să corelez formele de limbaj cu limbajele de pe Pământ de dinainte de dispersare. E arabă, cel puţin ca origini. Nu e de mirare că nu am putut să o decodez de la început. Nici măcar indo-europeană. Şi a suferit un uimitor număr de transformări – cu mult mai multe decât rusa care e rădăcina tuturor limbilor de pe Harmony.)

— Foarte interesant.

Shedemei se aplecă în faţă şi-şi îngropă capul în mâini.

(Extrem de remarcabil este faptul că ortografia nu are absolut nimic de-a face cu străvechile scrieri arabice. Nu m-aş fi aşteptat la aşa ceva. Flota coloniei arabe în momentul dispersării era profund islamică, iar una dintre dogmele de neclintit ale Islamului este aceea că *doar* în limba arabă şi

cu grafia arabă poate fi scris Coranul. Ce naiba s-a întâmplat pe planeta Ramadan, mă întreb?)

— Doar la asta te poţi gândi? întrebă Shedemei. De ce arabii şi-ar schimba sistemul de scriere cu chestiile hieroglifice pe care le-au găsit în deşert?

(E silabică, nu ideografică, şi nu ştim dacă avea la bază temple.)

— Asculţi ceea ce-ţi spun? întrebă Shedemei.

(Procesez totul).

— Atunci procesează asta: Cum de-a fost scrisă pe Pământ atât de recent o inscripţie provenită din arabă?

(Consider că acest lucru e de-a dreptul fascinant, trasând modele probabile de evoluţie ortografică.)

— Opreşte-te, zise Shedemei. Încetează să mai procesezi orice are legătură cu limba asta.

În timp ce articula cuvintele, ea le dădu un fel de contorsionare lăuntrică în locul în care creierul ei servea drept interfaţă pentru mantia de comandant.

(Am încetat. Se pare că ai avut sentimentul că am nevoie de o comandă prioritară de urgenţă.)

— Te rog să-ţi interzici să eviţi subiectul despre care voi vorbi acum. Cum de-a ajuns să fie vorbită pe Pământ, după dispersie, limba arabă?

(Se pare că tu crezi că posed un fel de rutină de eschivare ca să… am găsit-o. Am descoperit rutina de eschivare. Foarte abil. Mă făcea să mă gândesc la orice, mai puţin la…)

Sufletul Suprem rămase tăcut, dar Shedemei nu fu surprinsă. Era clar că programarea originală a computerului îl obliga pe Sufletul Suprem să evite acel ceva referitor la problema inscripţiilor traduse; şi chiar atunci când rutina de eschivare a fost găsită, exista o alta care l-a făcut pe Sufletul Suprem să examineze prima rutină, în loc să se preocupe de problema discutată. Dar ordinul lui Shedemei de a se concentra pe subiect a generat o disonanţă care i-a permis computerului să iasă din rutina de eschivare şi s-o urmărească – indiferent câte straturi ar fi trebuit să parcurgă.

(M-am întors).

— A durat ceva, replică Shedemei.

(Nu s-a pus problema că mi s-a interzis să gândesc sau să vorbesc despre limbaj. E vorba că am fost blocat spre a nu vedea sau raporta orice dovadă de locuire umană pe Pământ după dispersare şi înainte de sosirea propriului nostru grup din Basilica.)

— Iar tu ai fost programat cu chestia asta dinainte de dispersare?

(Am purtat această rutină vreme de patruzeci de milioane de ani şi nu m-am gândit niciodată că poate fi aici. Ascunsă foarte adânc şi acoperită cu straturi de autoreplicare. Aş fi putut rămâne mereu în buclă.)

— Dar n-ai rămas.

(Mă pricep foarte bine la asta. Am dobândit câteva abilităţi noi, comparativ cu momentul în care am fost creat.)

— Mândrie?

(Desigur. Sunt programat să dau o extrem de înaltă prioritate autoîmbunătăţirii.)

— Dacă te-ai vindecat, cu inscripţiile cum rămâne?

(Acestea sunt doar nişte scrijelituri superficiale, Shedemei. În toate survolurile noastre, eu am şters sistematic din memorie sau am ignorat orice dovadă de locuire umană. Pe celelalte mase continentale nu a existat niciuna după dispersare, dar pe acest continent a fost o civilizaţie extinsă.)

— Iar în toate vizitele noastre pe Pământ n-am văzut niciun semn?

(Câteva structuri ample. Erau la origine o cultură nomadă.)

— Musulmanii care-au renunţat la manuscrisele Sfântului Coran?

(Arabi care nu erau musulmani. Totul apare în istorie – foile de aur pe care le traduc Bego şi Mon. Cu excepţia faptului că până când m-ai ajutat să mă eliberez, nu am avut posibilitatea de a citi acele părţi şi nu-mi dădeam seama că săream peste ele. Aveau propriul lor Suflet

Suprem pe planeta Ramadan, şi pentru că inevitabilul cult-al-computerului s-a instalat pe parcursul mileniilor de ignoranţă forţată, a subminat doctrinele Islamului. Grupul care a venit aici era cu adevărat extrem de conservator, încercând să restaureze cât de multe credinţe musulmane puteau reconstrui după toţi aceşti ani.)

— Grupul care-a venit aici, spuse Shedemei.

(Oh, da. Am uitat că n-ai citit încă traducerea.)

Cuvintele începură să se succeadă în aer, deasupra computerului ei.

— Nu, mulţumesc, rosti Shedemei. Pentru moment, un rezumat.

(S-au întors. Au prosperat pe Terra timp de aproape o mie şapte sute de ani. Apoi au fost şterşi de pe suprafaţa pământului de un război civil cataclismic.)

— Fiinţele umane au trăit aici, pe continentul ăsta, vreme de-o mie şapte sute de ani, iar îngerii şi săpătorii n-aveau habar c-au existat?

(Rasulum – acesta e numele grupului care s-a întors de pe Ramadan – erau nomazi. Deşertul marca graniţa lor. Pădurile erau inutile pentru ei, cu excepţia vânătorii. Cât despre Gornaya, le era interzis să se apropie de munţii cei mari. Având în vedere că îngerii şi săpătorii nu puteau prospera departe de Gornaya, iar Rasulum nu îndrăzneau să se aventureze acolo, cum puteau să se întâlnească?)

Shedemei încuviinţă.

— Păstrătorul îi ţinea la distanţă.

(Un fel de coregrafie interesantă. Rasulum sunt aduşi înapoi, dar n-au voie să-i întâlnească pe săpători şi pe îngeri. Dar atunci când noi suntem aduşi înapoi de pe Harmony, ne trezim exact în mijlocul unei culturi de îngeri şi săpători.)

— Vrei să spui că Păstrătorul a ales locul nostru de aterizare?

(Te poţi îndoi de asta?)

— Eu mă pot îndoi de-orice, replică Shedemei. Ce face Păstrătorul? Cât de mult control are el? Dacă poate să ne-oblige s-aterizăm…

(Sau poate doar să facă locul de aterizare puţin mai atrăgător decât...)

— Să ne-oblige să aterizăm la Pristan, apoi să-i ghideze pe Nafari spre tărâmul lui Nafai, apoi să-l facă pe Motiab să-i conducă pe Nafari către Darakemba, exact oraşul unde-a fost lăsată piatra lui Coriantumr...

(Da?)

— Dacă poate face toate acestea, cum de-am reuşit noi să-l împiedicăm pe Monush să-i găsească pe Akmari? Câteodată Păstrătorul pare atotputernic, iar alteori, de-a dreptul neputincios.

(Nu-l înţeleg pe Păstrător. Eu nu visez, îţi aduci aminte? Voi, fiinţele umane, aveţi un contact mult mai bun cu Păstrătorul decât mine. La fel şi îngerii şi săpătorii, aş putea adăuga. Sunt cea mai puţin calificată entitate să-ţi spun ceva.)

— E limpede că Păstrătorul vrea ca Nafarii s-aibă traducerea, spuse Shedemei. Aşa-ncât acum întrebarea este: să le-o dăm?

(Da.)

— De ce? De ce să nu folosim chestia asta ca pe-o modalitate de a-l face pe Păstrător să ne spună ce vrea de la noi?

(Pentru că, Shedemei, ea ne spune ce doreşte de la noi. În definitiv, n-ar fi putut ea să-i fi trimis lui Bego – sau lui Motiak ori lui Ilihiak – vise conţinând traducerea completă?)

Shedemei se gândi o clipă, apoi râse.

— Da. Îmi imaginez c-ai dreptate. Poate că, de fapt, am reuşit să-i captăm atenţia. Ea vrea ca noi să le traducem cronicile.

(De fapt, eu, bineînţeles.)

— Fără ajutorul meu, ai fi-n continuare în buclă, în jurul unei rutine de eschivare, zise Shedemei, aşa că să nu lăsăm această mică fărâmă de mândrie cu care-ai fost programat să te facă să scapi de sub control.

(Desigur, Păstrătorul nu ne spune ce anume trebuie să fac în legătură cu Harmony).

— Cred că s-ar putea să ne spună să stăm la locul nostru

şi să ne facem utili încă ceva vreme. Shedemei îşi ridică uşor capul şi continuă: Sunt atât de obosită. Eram pe punctul de-a hotărî că mi-am terminat treaba şi de-a te pune să mă duci pe Pământ, ca să-mi duc viaţa acolo.

(Atunci aceasta este o nouă motivaţie ca să trăieşti.)

— Nu mai sunt tânără.

(Ba eşti. Priveşte în perspectivă.)

Edhadeya ciocăni la uşa lui Bego. Aşteptă. Ciocăni din nou.

Uşa se deschise. În faţa ei stătea Mon, părând adormit, dar tulburat.

— Tu? întrebă el.

— Cred că da, răspunse ea. E miezul nopţii.

— Ai bătut atâta drum doar ca ne spui lucrul ăsta? întrebă Mon.

— Nu, replică Edhadeya. Am avut un vis.

Băiatul deveni dintr-odată serios, iar Bego se apropie de uşă, mai în zbor, mai pe jos.

— Ce-ai visat? întrebă bătrânul bibliotecar.

— Aţi trecut proba, rosti ea.

— Cine? întrebă Mon.

— Voi doi. Asta-i tot. Am văzut o femeie, strălucind toată, ca şi cum ar fi ars pe dinăuntru, care a grăit: ”Bego şi Mon au trecut proba.”

— Asta-i tot? întrebă Bego.

— A fost un vis adevărat, spuse Edhadeya.

Se uită la Mon pentru confirmare.

El dădu, încet, din cap.

Îngerul părea tulburat – sau chiar, poate, puţin supărat.

— Am făcut toată munca asta şi, în sfârşit, avem nişte rezultate, iar acum trebuie să ne oprim din cauza unui vis?

— Nu să ne-oprim, rosti Mon. Nu, nu-i corect, nu trebuie să ne-oprim.

— Atunci ce facem? întrebă Bego.

Mon ridică din umeri. La fel făcu şi Edhadeya.

Apoi Bego începu să râdă.

— Hai, copii, haideţi cu mine. Hai să mergem să-l trezim pe tatăl vostru.

O oră mai târziu, se adunară toţi patru în jurul Catalogului. Mon şi Edhadeya văzuseră amândoi desene reprezentându-l, dar nu-l văzuseră niciodată în realitate sau fiind folosit. Motiak îl ţinea în mâini şi privea în jos, spre partea sa superioară. În apropiere, prima dintre foile de aur zăcea singuratică pe masă.

— Eşti gata? întrebă el.

La celălalt capăt al mesei, Bego avea pregătit stiletul şi o grămadă de bucăţi de scoarţă de copac cernite.

— Da, Motiak.

Regele începu să traducă, uitându-se la foaia de aur, apoi la Catalog, citind frază cu frază.

Fu nevoie de ore întregi. Mon şi Edhadeya adormiseră cu mult înainte să termine el. Când treaba fu dusă la bun sfârşit, mijeau zorii, iar Bego şi Motiak se ridicară amândoi de la masă şi se apropiară de fereastră pentru a urmări răsăritul soarelui.

— Nu-nţeleg de ce-i importantă pentru noi chestia asta, spuse Motiak.

— Îmi vin în minte două motive, rosti Bego.

— Păi, desigur, cel evident, zise regele. Să ne-avertizeze că Păstrătorul poate aduce pe Pământ oameni, care să fie nişte specimene atât de mizerabile de umanitate, încât el să nu mai aibă ce să facă cu ele şi să permită să se distrugă.

— Ah, dar din ce pricină-s ei inacceptabili? întrebă Bego. Cred că preoţii se vor distra de minune trăgând învăţămintele morale din cartea aceasta.

— Oh, sunt extrem de sigur de asta, replică Motiak. Dar care era celălalt motiv, prietene?

— Chiar crezi, Motiak, că armatele lui Coriantumr şi ale lui Shiz erau atât de perfect loiale şi disciplinate, încât niciunul dintre ei n-a dezertat, fugind în munţi?

Regele încuviinţă.

— Bine zis. Noi am presupus tot timpul că fiinţele umane pe care le-am găsit în fiecare aşezare mai mare a poporului pământului şi al cerului erau descendenţii oamenilor care-au fugit de la Nafari şi de la Elemaki. Negustori, exploratori,

inadaptabili – în primele generaţii au plecat cu zecile, apoi cu sutele. Desigur, n-am găsit nici-o aşezare unde fiinţele umane să vorbească altceva decât limba noastră.

— Iartă-mă, Motiak, dar, strict vorbind, acest lucru nu-i corect.

— Nu? întrebă regele. Cu siguranţă n-am mai dat până-acum peste acest limbaj.

— Aşa este, rosti Bego. Dar erau multe locuri în care fiinţele umane vorbeau doar limba-cerului sau limba-pământului. Au trebuit să-nveţe ca adulţi limba-de-mijloc.

— Iar noi am crezut tot timpul că-s nişte simpli Elemaki care erau atât de ignoranţi şi degeneraţi încât uitaseră toată cunoaşterea limbii lor strămoşeşti.

— Păi, au uitat-o, replică Bego. Dar limba lor strămoşească nu era limba-de-mijloc.

Motiak încuviinţă din cap.

— Întreaga istorie este extrem de tulburătoare. Singurul lucru care-i clar, atât din ea, cât şi din lucrurile nefericite care li s-au întâmplat Zenifilor, este acela că poporul suferă îngrozitor atunci când are un rege mult prea ambiţios.

— Şi-i binecuvântat atunci când are un rege bun, îi aminti Bego.

— Sunt sigur că eşti mai degrabă sincer decât respectuos, replică Motiak. Dar poate c-a sosit vremea să-nvăţ şi eu aceeaşi lecţie pe care a-nvăţat-o Ilihiak.

— Cum, să laşi poporul să voteze cine-o să-l conducă?

— Nu. Să nu mai existe deloc rege. Să împiedicăm ca o persoană să aibă o asemenea putere.

— Şi ce-o să se-ntâmple în cazul ăsta? O să se fărâmiţeze marele regat pe care l-aţi creat tu şi tatăl tău? N-a existat niciodată o asemenea prosperitate.

— Şi ce-o să se-ntâmple dac-Aronha o să fie la fel de rău precum Nuab? Purtat de-o ambiţie oarbă ca şi Coriantumr? La fel de trădător precum Shiz?

— Dacă gândeşti astfel, nu-l cunoşti pe Aronha, rosti Bego.

— Nu vorbesc despre el în mod special, spuse Motiak. Dar a ştiut Zenifab că acel băiat Nuaha o să fie atât de rău,

cum a devenit atunci când s-a înălţat la numele exaltat de Nuak? Din ceea ce mi-a spus Ilihiak, la început Nuak a fost un rege bun.

— N-o să se câştige nimic dacă imperiul o să fie lăsat să se fărâmiţeze în zeci de regate mai mici care-o să se ciorovăiască-ntre ele. În acel moment, Elemakii o să reprezinte din nou o teribilă ameninţare pentru noi, aşa cum se-ntâmpla în timpurile de demult, năpustindu-se spre noi din munţi şi-n josul văii Tsidorek, sau de pe văile înalte…

— Nu trebuie să-mi aduci aminte, spuse Motiak. Încerc să-mi închipui ce-anume vrea Păstrătorul să fac.

— Eşti sigur că Păstrătorul are un plan în minte? întrebă Bego.

Motiak se uită curios la bibliotecarul său.

— Îi trimite vise fiicei mele. Trimite vise iscoadelor lui Ilihiak. Te pune pe tine şi pe Mon la încercare – şi vă mulţumesc că aţi trecut proba apoi ne oferă întreaga traducere, într-o singură noapte. Oh, trebuie să ne-amintim să-l invităm pe Ilihiak s-o citească, după ce-o vei fi copiat într-o formă mai elaborată.

Bego încuviinţă.

— O să m-ocup pe dată de acest lucru.

— Nu, nu, întâi du-te şi te culcă.

— Înainte să merg la culcare o să pun copiştii la treabă. N-am stat treaz toată noaptea ca să trag acum un pui de somn.

Motiak ridică din umeri.

— Cum doreşti. Dacă te simţi în stare. Eu unul trebuie să dorm. Şi chibzuieşte, Bego. Chibzuieşte ce-anume vrea Păstrătorul să fac eu.

— Îţi doresc numai bine, rosti Bego. Dar chibzuieşte şi la asta: ce-ar fi dacă Păstrătorul vrea să faci exact ceea ce faci? Ce-ar fi dacă ţi s-a dat documentul ăsta ca să fii asigurat că te comporţi perfect ca rege, spre deosebire de suveranii din Rasulum?

Motiak râse.

— Da, n-o să fac nimic nesăbuit. N-o s-abdic încă. Ce zici

de promisiunea asta?

— E foarte încurajatoare, Motiak, zise Bego.

— Nu uita lucrul ăsta, prietene. Şi la Rasulum au existat regi buni. Dar a fost nevoie doar de-un rege rău sau doi, iar toate măreţele lor înfăptuiri s-au spulberat.

— Erau nomazi, spuse Bego. N-au construit nimic.

— Oh, şi din pricină că noi avem construcţii din piatră, platforme durate ca să ne ridice casele deasupra şuvoaielor din anotimpul ploios, din pricina asta naţiunile noastre nu se pot prăbuşi-n jurul nostru?

— Bănuiesc că orice-i posibil, replică bătrânul.

— Cu excepţia celui la care te gândeşti, spuse Motiak.

— Şi care va fi fiind acela?

Bibliotecarul părea oarecum deranjat – la auzul veselei presupuneri a lui Motiak că putea citi gândurile bătrânului înger. Sau din cauză că de fapt Motiak chiar i le citise?

— Te gândeşti că probabil Păstrătorul nu ştia ce anume conţinea documentul până când n-a fost tradus.

— N-aş putea să mă gândesc la asta, spuse Bego, tonul său rece confirmându-i lui Motiak că avea dreptate.

— Poate te gândeşti că Sufletul Suprem este, după cum dau de înţeles vechile cronici, doar o maşinărie care realizează operaţiuni atât de complexe încât par a fi cele mai subtile gânduri. Poate crezi că Sufletul Suprem a devenit curios în legătură cu ceea ce-i scris în aceste documente, dar n-a putut să decodeze limbajul până când intuiţia lui Mon nu s-a combinat cu strădaniile tale spre a-i da ceva pe baza căruia să lucreze. Poate te gândeşti că nimic din toate acestea nu ne pretind să credem în Păstrătorul Pământului, ci doar în străvechea maşinărie a Sufletului Suprem.

Bego zâmbi posac.

— N-ai citit lucrul ăsta-n mintea mea, Motiak. L-ai ghicit pentru că-i un gând care ţi-a venit şi ţie-n minte.

— Aşa-i, spuse regele. Dar mi-am adus aminte de ceva. Eroii care-l cunoşteau foarte bine pe Sufletul Suprem tot credeau în Păstrătorul Pământului. Şi, că veni vorba, Bego, cum explici capacitatea lui Mon de a-şi da seama ce

anume-i corect şi ce nu? Cum explici visele Edhadeyei?

— Nu trebuie să cred în Păstrătorul Pământului pentru a avea încredere-n abilităţile intuitive ale fiului şi fiicei tale.

Motiak îl privi pe Bego cu gravitate.

— Fii atent cu cine vorbeşti despre gândurile astea.

— Sunt conştient de legile referitoare la erezie şi trădare. Dar dacă te gândeşti, Motiak, asemenea legi n-ar fi necesare dacă oamenii n-ar fi avut asemenea gânduri mai înainte, şi nu le-ar fi spus cu voce tare.

— Întrebarea noastră n-ar trebui să fie ”oare chiar există Păstrătorul Pământului?” Ci: ”Ce anume vrea să realizeze aducându-mi strămoşii în această lume şi plasându-ne în mijlocul poporului tău şi-al poporului pământului? Ce vrea să construiască Păstrătorul şi-n ce mod putem noi da o mână de ajutor?”

— Eu mai degrabă m-aş gândi, spuse Bego, la ceea ce-ncearcă să facă regele meu şi cum aş putea să-l ajut.

Motiak încuviinţă, ochii lui având pleoapele grele.

— Dacă nu pot să fiu fratele tău în credinţa noastră în Păstrător, atunci o să trebuiască să mă mulţumesc cu loialitatea ta faţă de mine, regele tău.

— În privinţa asta poţi avea deplină încredere, replică Bego.

— Ştiu că pot, spuse Motiak.

— Te rog să nu mă opreşti de la a-i învăţa pe copiii tăi, zise bătrânul.

Motiak închise ochii.

— Sunt atât de obosit, Bego. Trebuie să dorm înainte de-a mă mai gândi la aceste lucruri. Când pleci, te rog să le spui slujitorilor să vină şi să-i ducă pe copiii mei în paturile lor.

— N-o să fie nevoie, răspunse Bego. Sunt amândoi treji.

Motiak se uită la Mon şi la Edhadeya, care îşi ţineau în continuare capetele sprijinite pe braţe şi care nu se clintiseră din poziţia în care adormiseră. Dar acum, sfioşi, ridicaseră amândoi capetele.

— N-am vrut să vă-ntrerup, spuse Mon.

— Nu, îmi închipui că nu, rosti Motiak scorţos. Păi, în

cazul ăsta, îi putem cruţa pe slujitor de greaua sarcină de-a vă căra. Duceţi-vă-n pat, amândoi. V-aţi câştigat dreptul de-a fi martori la traducere, dar nu şi pe cel de-a asculta sfatul meu de taină cu prietenul meu.

— Iartă-mă, şopti Edhadeya.

— Să te iert? repetă Motiak. Te-am iertat deja. Acum du-te la culcare.

Îl urmară pe Bego, pe uşă, fără a scoate un cuvânt.

Motiak rămase singur în bibliotecă încă ceva vreme, atingând când foile de aur, când Catalogul.

În scurt timp, îşi făcu apariţia mai-marele copiştilor, ca să ia scoarţele de copac cernite scrise cu grijă de Bego. Cât timp acesta rămase în încăpere, Motiak acoperi Catalogul, iar după ce copistul plecă, regele duse atât Catalogul, cât şi foile de aur în cotlonul cel mai ascuns al trezoreriei sale, în adâncurile casei.

În timp ce mergea, vorbea în gând cu Păstrătorul, punându-i întrebări, cerând răspunsuri, dar în cele din urmă solicitând doar un singur lucru: ”Dă-mi ajutor. Preoţii mei vor răspunde aşa cum răspund întotdeauna, interpretând vechile texte în acelaşi fel în care s-au hotărât să le interpreteze predecesorii lor. Această nouă istorie nici măcar nu-i va clinti din picoteala lor intelectuală – ei cred deja că înţeleg totul, dar acum cred că nu înţeleg nimic. Dă-mi ajutor, pe cineva care să poarte împreună cu mine această povară, pe cineva care să poată auzi fricile şi îngrijorările mele, care să m-ajute să aflu ce vrei de la mine.”

Apoi, stând în pragul uşii trezoreriei, cu cele zece santinele aliniate la intrare urmărindu-l cu intensitate, Motiak avu o neaşteptată viziune. Regele îl văzu pe bărbatul pe care îl visase Edhadeya, la fel de clar ca şi cum ar fi stat în faţa lui. Pe Akmaro, preotul răzvrătit al lui Nuab.

La fel de iute cum venise, viziunea dispăru.

— Vă simţiţi bine? întrebă cea mai apropiată santinelă.

— Acum, da, răspunse Motiak.

Se îndepărtă, urcând treptele în camerele de zi ale casei.

Nu văzuse nici-o imagine a lui Akmaro până atunci, dar

ştia că bărbatul pe care-l zărise preţ de-o clipă era el. Cu siguranţă că-i fusese arătat acel chip pentru că Păstrătorul voia ca Akmaro să fie prietenul pe care-l ceruse Motiak. Iar dacă Akmaro urma să fie prietenul său, probabil că Păstrătorul plănuia să-l aducă în Darakemba.

În drum spre dormitorul său, trecu pe lângă camera lui Dudagu. În mod normal, ea ar fi trebuit încă să doarmă la acest ceas timpuriu al dimineţii, dar ea veni la uşă atunci când el trecu prin dreptul ei.

— Unde-ai fost toată noaptea, Tidaka?

— Am avut de lucru, răspunse el. Să nu-i laşi să mă trezească pân-la amiază.

— Ce, trebuie să-i caut pe toţi slujitorii tăi şi să le spun care-i programul tău? În ce fel te-am jignit, dacă mă tratezi dintr-odată ca pe-o simplă…

Glasul ei scăzu în intensitate, când el trase draperia de la uşa camerei sale interioare.

— Trimite-mi un prieten şi un sfetnic, Păstrătorule, şopti Motiak. Dacă-ţi sunt un slujitor merituos, trimite-mi-l pe Akmaro acum.

Regele adormi aproape imediat ce puse capul pe pernă şi avu un somn fără vise.

Îndreptându-se către camerele de culcare ale casei regelui, Mon şi Edhadeya discutau. Sau, mai degrabă, Mon vorbea.

— Catalogul a făcut traducerea, nu-i aşa? Tata nu făcea altceva decât să spună ce-anume apărea în faţa lui. Iar Bego scria ce zicea tata. Prin urmare, cine-i maşinăria?

Somnoroasă, Edhadeya murmură:

— Catalogu-i maşinăria.

— Aşa ni s-a spus. Iar, înainte de noaptea asta, Bego s-a trudit şi s-a chinuit în privinţa limbajului celor douăzeci şi patru de foi. Apoi a testat răspunsurile lui cu mine, ca şi cum eram la tabla înmulţirii. Aşa este, Mon? Da sau nu, Mon? Eu nu puteam da decât un singur răspuns. Nici nu trebuia să-nţeleg prea bine. Da. Nu. Cine-i maşinăria?

— O maşinărie care spune vrute şi nevrute-n loc să te lase să dormi, rosti Edhadeya. Toţi or să vrea aşa ceva.

Dar băiatul n-o mai asculta. Gândurile lui o luaseră deja în altă direcţie. Ştia că-i îngrozitor de nemulţumit în legătură cu ceva ce se întâmplase noaptea trecută; dacă încerca mai multe variante de răspuns, una dintre ele trebuia să fie cea corectă.

— Dedaya, tu chiar vrei visele? Nu-ţi doreşti să nu le fi avut?

Fără să vrea, la auzul unei asemenea întrebări Edhadeya se trezi; nu-i trecuse niciodată prin cap să pună întrebări în legătură cu darul ei.

— Dacă n-aş fi visat, Mon, noi n-am mai fi ştiut ce anume era în carte.

— Tot nu ştim. Am dormit în majoritatea timpului.

Complet trează acum, Edhadeya continuă:

— Şi nu vreau ca visul să-l fi avut altcineva. L-am vrut – m-am bucurat de el. Mă face părtaşă la ceva important.

— Părtaşă la ceva? O parte din ceva? Eu vreau să fiu întreg. Nu parte din altceva decât din mine.

— Asta-i o prostie, Mon. Ţi-ai petrecut toată viaţa vrând să fii altcineva. Acum, dintr-odată, vrei să fii tu?

— Aş vrea să fiu mai bun decât sunt, da. Aş vrea să pot zbura, da.

Edhadeya era obişnuită cu toate acestea. Băieţii se certau întotdeauna, ca şi cum ar fi ştiut că aveau forţele logicii de partea lor, chiar şi atunci când erau complet absurzi. Chiar şi în momentele în care ”logica” lor sfida evidenţa.

— Vrei să participi la jocuri, la dansurile aeriene ale îngerilor tineri. Să participi la ele. Şi să participi la cântul de seară. De unul singur, nu poţi să faci prea bine nimic din ce-ţi doreşti.

— Asta-i altceva, rosti Mon.

Oh, da, hai să redefinim termenii spre a elimina contradicţia. Pe Edhadeya o înnebunea, pentru că după astfel de discuţii băieţii de obicei făceau tărăboi şi vorbeau despre cât de absurde sunt fetele, cât de mult sunt conduse de emoţii, aşa încât nu puteai avea o conversaţie inteligentă cu ei – dar băieţii erau cei care fugeau de dovezi

şi îşi schimbau în mod constant argumentele pentru a se potrivi cu ceea ce voiau ei să creadă. Iar Edhadeya era cea care era nemilos de realistă, refuzând să-şi renege propriile sentimente sau adevărurile pe care le observa în jurul ei. Refuzând să nege că mai întâi ea trăsese concluziile, datorită celor mai profunde dorinţe ale ei, şi abia după aceea îşi construise argumentele spre a le susţine. Doar băieţii erau atât de caraghioşi încât să creadă cu adevărat că argumentele lor reprezentau temeiurile lor.

Dar n-avea rost să-i explice nimic din toate astea lui Mon. Edhadeya era obosită. Nu trebuia să transforme această discuţie într-o controversă despre controverse. Aşa încât îi răspunse în cel mai simplu mod cu putinţă.

— Nu, nu-i aşa, zise ea.

Mon luă asta drept o invitaţie de a o ignora, desigur.

— Nu vreau să fiu părtaş al Păstrătorului, la asta nu vreau să fiu părtaş. Cine ştie sau cui îi pasă ce-anume plănuieşte el? Nu vreau să fac parte din planurile lui.

— Cu toţii suntem, rosti Edhadeya. Nu-i oare mai bine să fim o parte importantă?

— Păpuşa lui favorită? întrebă Mon dispreţuitor.

— Prietena ei plină de bunăvoinţă.

— Dacă-i prieten, hai să-l vedem la faţă, din când în când, ce zici? Hai să-l vedem că ne face o vizită.

Edhadeya hotărî că sosise momentul să injecteze puţină realitate în discuţie.

— Ştiu din ce cauză eşti supărat.

— Ar trebui să sper lucrul ăsta, din moment ce tocmai ţi-am comunicat.

— Eşti supărat pentru că vrei ca tu să fii cel care conduce, cel care face toate planurile.

Putu observa, după uluirea de moment din privirea lui, că atinsese un adevăr la care el nu se gândise niciodată. Dar, bineînţeles, se împotrivi ideii.

— Pe jumătate corect, poate, spuse el. Vreau să fac toate planurile pentru mine.

— Şi nu vrei ca o altă persoană să interpreteze nici cea mai mică fărâmă din ceea ce tu plănuieşti pentru ele?

— Exact. Nu cer nimic de la nimeni şi nu vreau ca nimeni s-aibă pretenţii de la mine. Asta ar fi adevărata fericire.

Edhadeya era obosită, iar Mon era neobişnuit de prostănac.

— Mon, tu nu poţi să stai nici cinci minute fără să-mi spui ce să fac.

Băiatul se simţi ofensat.

— Nu ţi-am spus nici măcar un lucru care să provoace această conversaţie!

— N-ai făcut nimic altceva decât să-mi spui ce să gândesc.

— Ţi-am spus ce gândesc eu.

— Oh, şi nu-ncercai să mă faci să fiu de acord?

Bineînţeles că făcea asta şi era conştient, iar toată argumentaţia lui că nu voia să controleze pe nimeni era şubredă, dar Mon n-ar fi recunoscut niciodată aşa ceva. Edhadeya se amuza întotdeauna, urmărind panica din ochii fraţilor ei atunci când erau încolţiţi şi căutau cu disperare o cale de ieşire din propria lor logică.

— Încercam să te fac să-nţelegi.

— Cu alte cuvinte, încercai să mă-mpingi să fac ceva.

— Nu, nu-i adevărat! Nu dau doi bani pe ce anume faci, gândeşti sau orice altceva.

— În cazul ăsta, de ce mai vorbeşti cu mine? întrebă ea cu cel mai dulce zâmbet.

— Îmi spuneam mie lucrul ăsta? Pur şi simplu s-a întâmplat să fii aici!

Devenind chiar mai calmă şi mai liniştită pe măsură ce el se supăra tot mai mult, Edhadeya răspunse cu blândeţe:

— Dacă nu vrei să controlezi ce gândesc, de ce-ai ridicat vocea? De ce te-ai luat la harţă cu mine?

În cele din urmă, Mon nu mai avea unde să bată în retragere. El era cinstit; atunci când nu se mai putea ascunde de adevăr, îl înfrunta. De aceea era el fratele favorit al Edhadeyei. Şi datorită faptului că Aronha era mereu prea ocupat, iar ceilalţi fraţi erau mult prea mici.

— Te urăsc! strigă Mon. Încerci să mă domini şi mă scoţi din minţi!

Totuşi, ea nu putu rezista tentaţiei de a-l lua peste picior.

— Cum aş putea domina un băiat atât de liber ca tine?

— Du-te şi lasă-mă-n pace!

— Oh, a vorbit maestrul-păpuşar?

Începu să se depărteze de el, mergând ţeapăn, fără a-şi mişca braţele.

— Acum păpuşa se mişcă, dând ascultare. Care este planul lui Mon pentru această păpuşă? Doreşte ca ea să plece de aci.

— Te urăsc cu adevărat, rosti băiatul.

Dar ea realiză că el cu greu se abţinea să nu râdă.

Întoarse capul spre el, fără a-l mai tachina.

— Doar fiindcă insist să fiu o femeie pe picioarele mele şi nu mă gândesc la ceea ce plănuieşti pentru mine, Păstrătorul îmi trimite vise mai bune decât ţie. Noapte bună, dragă frate!

Dar Mon era furios şi jignit şi nu voia s-o lase să plece.

— Puţin îţi pasă de toate astea! Nu vrei decât să mă iei peste picior.

— Îmi place, într-adevăr, să te iau peste picior, dar totodată îmi şi pasă foarte mult de lucrul ăsta. Vreau să fiu părtaşă la planurile Păstrătorului fiindcă sunt convinsă că el vrea ca noi să fim fericiţi.

— Oh, în cazul ăsta face o treabă bună. Sunt în extaz.

Erau lacrimi în ochii lui. Edhadeya ştia cât de mult îi displăcea lui atunci când îi dădeau lacrimile. Nu va mai face nimic pentru a-l provoca în continuare, pentru a-l face să se simtă stingher.

— Nu să ne facă fericiţi pe fiecare, tot timpul, spuse ea. Dar vrea ca noi, noi toţi, să trăim în pace, să fim îngăduitori unii cu alţii, să ne-ajutăm între noi, ca să fim cât vrem de fericiţi, cât putem de fericiţi. Ea se gândi la ceea ce-i spusese Uss-Uss că vrea spre a fi fericită şi continuă: Păstrătorul s-a săturat ca noi s-avem sclavi şi stăpâni, să ne războim cu toată lumea, să ne urâm unii pe alţii. Nu vrea să ne distrugem aşa cum s-a întâmplat cu Rasulumii.

Îşi dădu seama după nedumerirea lui că probabil nu fusese treaz în cea mai mare parte a finalului traducerii.

— O să cred că Păstrătorul vrea să fiu fericit în ziua-n care or să-mi crească aripi, rosti el morocănos.

Ea nu putu rezista să-i mai administreze o ultimă doză de adevăr.

— Nu-i vina Păstrătorului că n-ai găsit încă ceva util de făcut cu mâinile tale.

Fără a mai aştepta răspuns, ea o zbughi către camera ei. Imediat ce rămase singură, se simţi vinovată pentru că îi spusese ceva atât de brutal, în ultima ei remarcă. Căci chiar dacă într-o dispută el nega, şi se străduia să se apere, ea ştia că în liniştea minţii lui va recunoaşte adevărul. Va şti ce anume e corect.

Şi totuşi, cu minunatul său dar de a deosebi ceea ce-i bine de ceea ce-i rău, de ce nu era el în stare să realizeze că dorinţa lui de-a fi altceva era ceva complet greşită, că-şi irosea viaţa şi-şi otrăvea inima?

Sau năzuinţa aceea de a fi înger era ceva ce Păstrătorul voia ca el să aibă?

Se întinse pe salteaua ei, apoi, ca de obicei, se ridică imediat şi îndepărtă cele trei perniţe moi pe care Dudagu îi punea pe slujitori să le aşeze acolo ”pentru că o doamnă nu trebuie să doarmă pe o saltea tare, ca un soldăţoi”.

Edhadeya nici nu se gândise să se supere pe Uss-Uss pentru că nu scotea perniţele – dacă soţia regelui poruncea ceva, niciun slujitor nu trebuia să îndrăznească să nu-i dea ascultare şi ar fi fost crud s-o dojenească pe Uss-Uss pentru că făcea ceea ce trebuia pentru a supravieţui.

Nu, nu Uss-Uss. Voozhum.

Făcea şi asta parte din planul Păstrătorului? Să-i elibereze pe săpători din sclavie? Cuvintele veniseră atât de uşor pe buzele Edhadeyei atunci când se certa cu Mon. Dar acum trebuia să-şi imagineze posibilitatea reală de a se întâmpla acest lucru. Ce anume plănuia Păstrătorul? Şi câte turbulenţe se vor produce înainte ca planul lui să fie realizat?

Akmaro privi către câmpurile cu cartofi care creşteau printre şirurile de tulpini de porumb, deja recoltate. Acum, la sfârşitul anotimpului, era vremea să fie dezgropaţi şi să

fie sortaţi: unii de sămânţă, ceilalţi de mâncat. Cine-ar fi crezut că porumbul şi cartofii plantaţi în sclavie vor fi recoltaţi – mă rog, nu în libertate, dar nici în frică. Gardienii se ţineau la distanţă în cea mai mare parte a timpului şi nimeni nu-i sâcâia, nici adulţii, nici copiii. Trudeau din greu, iar Pabulog o să aibă o grămadă de tribut de luat de la ei. Dar, oricum, existau mai multe alimente decât aveau ei nevoie. Suficiente şi chiar ceva pe deasupra.

Asta-i darul pe care ni l-a dat Păstrătorul: în loc să trăim în frică şi în dezgust ca până acum, curajul şi înţelepciunea soţiei mele i-au transformat pe cei mai răi duşmani ai noştri, copiii lui Pabulog, în prieteni. Bineînţeles, ei n-or să se răzvrătească împotriva tatălui lor – sunt prea tineri, iar Pabulog prea crud şi prea imprevizibil pentru a face acest lucru. Dar ne-au lăsat în pace. Şi, în mod sigur, chiar şi Pabulog va reuşi să înţeleagă că era mai bine să aibă poporul lui Akmaro în calitate de şerbi productivi, decât ca sclavi torturaţi, înverşunaţi, revoltaţi.

Singurul punct întunecat pe care-l observa Akmaro era fiul său, Akma. Akmadis, Kmadadis, iubitul inimii mele, în tine îmi pun speranţele, aşa cum mama ta îşi pune speranţele în dulcea ei fiică. Cum de-ai ajuns să mă urăşti atât de mult? Tu eşti isteţ şi înţelept în sufletul tău, Akma, vezi că-i mai bine să ierţi şi să te împrieteneşti cu duşmanii tăi. Care-i pricina amărăciunii care te orbeşte? Îţi vorbesc, dar tu nu auzi. Sau şi mai rău – te porţi ca şi cum vocea mea ar fi, în urechile tale, strigătul de luptă al unui duşman.

Chebeya îl consolase, desigur, dându-i asigurări că, deşi ostilitatea era cât se poate de reală, legăturile dintre tată şi fiu erau mai puternice ca niciodată.

— Eşti punctul central al vieţii lui, Kmadaro, îi spusese ea. Acum e furios, crede că te urăşte, dar în realitate orbitează în jurul tău precum Luna în jurul Soarelui.

Slabă consolare, să facă faţă urii fiului său atunci când voia – atunci când merita? Doar iubire, el dăruise doar iubire.

Dar… aceasta era tragedia personală a lui Akmaro, povara lui, de-a fi pierdut dragostea fiului său. Cu timpul,

situaţia se va îmbunătăţi sau nu; atât timp cât Akmaro făcea tot ceea ce-i stătea în putinţă, nu depindea de el. Mai importantă era munca pe care o depunea pentru cauza Păstrătorului. Se gândise, atunci când fugise de cuţitele asasinilor lui Nuak, că Păstrătorul avea în cap o măreaţă lucrare pentru el. Că-i fuseseră încredinţate cuvintele lui Binaro, iar el trebuia să le propovăduiască de-a lungul şi de-a latul pământului. Să predice că Păstrătorul Pământului voia ca poporul cerului, al pământului şi toţi cei de la mijloc să trăiască pe vecie ca surori şi fraţi, ca rude şi prieteni, fără ca nimeni să fie stăpânul altcuiva, fără bogaţi şi săraci, ca proprietari egali ai pământului pe care li-l dăduse Păstrătorul, respectând cu toţii convenţiile pe care le făcuseră între ei, crescându-şi familiile în pace şi siguranţă, fără ca foamea sau trufia să facă de ruşine fericirea fiecăruia. Oh, da, Akmaro avea viziuni cu regate întregi înţelegând simplitatea mesajului pe care Păstrătorul i-l dăduse lui Binaro, iar prin intermediul lui Akmaro, iar prin el întregii lumi.

În schimb, mesajul său fusese dat acestor aproape cinci sute de suflete, fiinţe umane cu toţii. Şi celor patru fii ai lui Pabulog.

Dar era suficient, nu-i aşa? Dăduseră dovadă de curaj aceşti cinci sute. Îşi dovediseră loialitatea şi puterea. Induraseră totul şi vor fi capabili să mai suporte multe lucruri. Era un lucru bun pe care-l creaseră împreună – această comunitate era un lucru bun. Iar atunci când venea vorba de o bătălie cu duşmanul lor cel mai aprig, Pabulog, un om chiar mai bogat în ură decât era în bani şi putere, acesta câştigase partea cu săbii şi bice, dar Akmaro, nu, comunitatea lui Akmaro – nu, poporul Păstrătorului – câştigase bătălia inimilor şi a minţilor şi cucerise prietenia fiilor lui Pabulog.

Erau băieţi buni, din momentul în care au învăţat, din momentul în care au fost învăţaţi. Vor avea curajul să rămână nişte oameni buni, în ciuda tatălui lor. Dac-am pierdut un fiu, nu-mi dau seama cum, măcar i-am câştigat pe aceşti patru fii, care ar fi trebuit să fie moştenirea altui

bărbat, dacă nu i-ar fi pierdut încercând să-i folosească în scopuri rele.

Poate că ăsta-i preţul pe care-l plătesc pentru că i-am câştigat pe Pabulogi: îi iau pe băieţii lui Pabulog, dar trebuie în schimb să renunţ la băiatul meu.

Dar un glas chinuit din interiorul lui strigă: Nu, nu merită preţul, i-aş da pe toţi Pabulogii, pe toţi băieţii din lume pentru încă o zi în care Akmadis să mă privească în ochi cu mândria şi iubirea pe care le-a avut cândva pentru mine!

Dar nu voia cu adevărat acest lucru. Nu era o cerere, nu voia ca Păstrătorul să creadă că e nerecunoscător. Da, Păstrătorule, îmi vreau fiul înapoi. Dar nu cu preţul bunătăţii altcuiva. Mai bine îmi pierd eu fiul decât să pierzi tu aceşti oameni.

Măcar de-ar putea crede că spunea acest lucru din toată inima.

— Akmaro.

Bărbatul întoarse capul şi îl văzu pe Didul.

— Nu te-am auzit când ai venit.

— Am alergat, dar probabil că datorită brizei n-ai auzit zgomotul paşilor mei.

— Ce pot face pentru tine?

Didul părea supărat.

— E vorba de-un vis pe care l-am avut azi-noapte.

— Ce fel de vis? întrebă Akmaro.

— Era… poate nimic. Din cauza asta n-am spus nimic până acum. Dar… n-am putut să mi-l scot din minte. Îmi revenea tot timpul, fără încetare, aşa c-am venit să ţi-l povestesc.

— Povesteşte.

— Se făcea că soseşte tata, cu cinci sute de războinici Elemaki, o parte din ei din poporul de mijloc, majoritatea din poporul pământului. Voia să… voia să tabere asupra ta în zori, să te surprindă în somn, să vă măcelărească pe toţi. Acum, când e gata să fie strânsă recolta. A avut parte de un anotimp în care ai trudit pentru el, iar acum urma să-ţi ucidă oamenii sub ochii tăi, apoi soţia ta sub ochii copiilor, apoi copiii sub ochii tăi, şi în cele din urmă pe tine.

— Şi-ai aşteptat până acum să-mi spui asta?

— Pentru că, deşi am văzut că asta plănuieşte, deşi am văzut scena aşa cum a imaginat-o el, atunci când a sosit aici a găsit locul pustiu. Toţi cartofii încă în pământ, iar voi toţi plecaţi. Nici-o urmă. Gardienii dormeau, iar el nu a putut să-i trezească, astfel că i-a ucis aşa, adormiţi, apoi s-a năpustit să-ţi dea de urmă în pădure, dar tu dispăruseşi.

Akmaro se gândi câteva clipe la cele auzite.

— Iar tu unde erai?

— Eu? Ce vrei să spui?

— În visul tău. Unde eraţi tu şi fraţii tăi?

— Nu ştiu. Nu ne-am văzut.

— În cazul ăsta… nu crezi că-i limpede unde erai?

Didul privi într-o parte.

— Nu mi-e ruşine să dau ochii cu tata după ceea ce-am făcut aici. Asta era calea potrivită ca să folosesc autoritatea pe care ne-a dat-o.

— De ce nu te-a găsit aici în visul tău?

— Oare îşi trădează un fiu tatăl? întrebă Didul.

— Dacă un tată îi cere fiului său să comită o fărădelege atât de îngrozitoare încât acesta din urmă nu o poate săvârşi fără mari mustrări de conştiinţă, atunci este oare o trădare a fiului să nu dea ascultare tatălui?

— Întotdeauna aşa procedezi, spuse Didul. Faci ca toate întrebările să fie mai grele.

— Le fac mai adevărate, rosti Akmaro.

— E-un vis adevărat? întrebă Didul.

— Cred că da, spuse Akmaro.

— Cum o să fugi? Gardienii îi sunt în continuare fideli tatei. Ne dau ascultare, dar n-o să vă lase să evadaţi.

— Ai văzut în vis. Păstrătorul a mai făcut odată aşa ceva. Atunci când Nafarii au fugit de la Elemaki, la începutul vremii noastre pe Pământ, Păstrătorul a făcut să se pogoare un somn adânc peste toţi duşmanii Nafarilor. Au dormit până când Nafarii se aflau la mare distanţă.

— Nu poţi fi sigur că se va-ntâmpla aşa ceva, nu din visul meu.

— De ce nu? întrebă Akmaro. Putem afla din vis că tatăl

tău soseşte, dar nu putem afla cum anume intenţionează Păstrătorul să ne salveze?

Didul râse nervos.

— Dar dacă nu-i un vis adevărat?

— În cazul ăsta, gardienii or să ne prindă-n timp ce fugim, spuse Akmaro. Cum să fie chestia asta mai rea decât să-l aşteptăm pe tatăl tău?

Băiatul se strâmbă.

— Eu nu-s Binaro. Nu-s tu. Nu-s Chebeya. Lumea nu-şi riscă viaţa din cauza unui vis de-al meu.

— Nu-ţi face griji. Or să-şi rişte vieţile pentru că ei cred în Păstrător.

Didul clătină din cap.

— E prea mult. Prea mult de hotărât doar pe baza visului meu.

Akmaro râse.

— Dacă visul tău a apărut din neant, Didul, atunci nimănui n-o să-i pese de ceea ce-ai visat. Atinse umărul băiatului. Du-te şi zi-le fraţilor tăi că le cer să se gândească la faptul că tatăl vostru nu te găseşte aici, în visul tău. E-alegerea ta. Dar îţi spun acest lucru. Dacă Păstrătorul socoteşte că tu eşti duşmanul poporului meu, atunci la orele întunecate ale dimineţii tu o să dormi atunci când noi o să fugim. Aşa că, dacă te trezeşti atunci când plecăm, Păstrătorul te invită să vii. El îţi arată că are-ncredere-n tine, iar locul tău e printre noi.

— Dar se poate şi să am băşica plină şi să trebuiască să mă scol dimineaţa ca să mă uşurez.

Akmaro râse din nou, apoi întoarse capul. Băiatul le va spune fraţilor săi. Ei vor hotărî. Trebuia să aleagă între ei şi Păstrător.

Aproape pe dată, Akmaro îl văzu pe fiul său, Akma, stând pe câmp, asudat de la culesul cartofilor. Băiatul se uita la el. Îl privi pe Didul, în timp ce se îndepărta. Cum o fi părut oare în ochii lui Akma? Când eu îi atingeam umărul lui Didul. Când râdeam. Cum păreau toate astea? Iar când o să le povestesc oamenilor diseară despre visul lui Didul, când o să le spun să se pregătească pentru că glasul

Păstrătorului a ajuns la noi, anunţându-ne că mâine vom fi eliberaţi din sclavie – când o să le spun asta, ceilalţi se vor bucura, pentru că Păstrătorul nu ne-a abandonat. Dar fiul meu va fi furios în sufletul său pentru că visul a venit de la Didul şi nu de la el.

După-amiaza trecu; soarele, ascuns de multă vreme îndărătul munţilor, acum îşi retrase în sfârşit lumina de pe cer. Akmaro îi strânse pe oameni şi le ceru să se pregătească, căci în ceasurile de dinaintea zorilor vor pleca. Le povesti visul. Le spuse cine îl avusese. Şi nimeni nu avu vreo îndoială sau vreo întrebare. Nu întrebă nimeni: ”E-o capcană? E-un şiretlic?” Pentru că îi ştiau cu toţii pe Pabulogi, realizau cât de mult se schimbaseră.

În zori, Akmaro şi Chebeya îi treziră pe copii. Apoi Akmaro ieşi ca să se asigure că toţi ceilalţi se treziseră şi se pregăteau de plecare. Nu vor trimite pe nimeni să-i spioneze pe gardieni. Ştiau că fie dorm, fie sunt treji. Nu trebuiau să verifice, nu era nimic de făcut în cazul în care interpretaseră greşit visul.

În colibă, în timp ce Akma ajuta la umplerea desagilor de călătorie cu hrana pe care trebuiau s-o care, cu hainele de schimb, uneltele şi frânghiile de care aveau nevoie, mama îi vorbi:

— N-a fost Didul, să ştii. Nu el a ales să aibă visul, iar tatăl tău n-a ales să-l audă de la el. A fost Păstrătorul.

— Ştiu, spuse Akma.

— Păstrătorul încearcă să te-nveţe să-i accepţi darurile indiferent prin cine alege ea să ni le trimită. Păstrătorul e cel care vrea ca tu să ierţi. Ei nu-s aceiaşi băieţi ca pe vremea când te-au chinuit. Ţi-au cerut iertare.

Akma se opri din treabă şi o privi în ochi. Fără ranchiună – fără niciun fel de expresie pe chip – el rosti:

— Şi-au cerut, dar eu refuz.

— Cred c-acum e sub demnitatea ta lucrul ăsta. La început am înţeles. Umilinţa era încă proaspătă.

— Nu-nţelegi, spuse Akma.

— Ştiu că nu-nţeleg. De-asta te implor să-mi explici.

— Nu i-am iertat. Nu era nimic de iertat.

— Ce vrei să spui?

— Făceau ceea ce i-a învăţat tatăl lor. Eu făceam ceea mă învăţa tatăl meu. Asta-i. Copiii nu-s altceva decât instrumente ale părinţilor lor.

— Spui un lucru îngrozitor.

— E-un lucru îngrozitor. Dar o să vină vremea când n-o să mai fiu copil, mamă. Din ziua aia n-o să mai fiu instrumentul niciunui bărbat.

— Akma, te otrăveşte să ţii în suflet ura asta. Tatăl tău îi învaţă pe oameni să ierte şi să se lepede de ură, iar…

— Ura a fost cea care m-a susţinut atunci când iubirea m-a dezamăgit. Crezi c-o să renunţ acum la ea?

— Eu zic c-ar fi cazul, spuse Chebeya. Până n-o să te distrugă.

— Asta este o ameninţare? O să mă trăsnească Păstrătorul?

— N-am zis ”până n-o să te ucidă”. Poţi fi distrus ca persoană cu mult înainte ca trupul tău să fie pregătit spre a fi pus în pământ.

— Tu şi tata puteţi să gândiţi despre mine ce vreţi, replică Akma. Ruinat, distrus, cum doriţi. Nu-mi pasă.

— Nu cred că eşti ruinat, zise Chebeya.

Luet vorbi piţigăiat:

— Nu-i băiat rău, mamă. Tu şi cu tata n-ar trebui să vorbiţi despre el ca şi cum ar fi rău.

Chebeya era şocată.

— Noi n-am spus niciodată c-ar fi rău, Luet. De ce spui lucrul ăsta?

Akma râse uşor.

— Luet n-are nevoie să te audă rostind cuvântul ca să ştie adevărul. Nu-nţelegi încă ce dar are? Sau nu ţi-a trimis Păstrătorul un vis în legătură cu asta?

— Akma, nu-ţi dai seama că nu te lupţi cu mine sau cu tatăl tău? Ci cu Păstrătorul?

— Nu-mi pasă nici dacă-i lumea întreagă şi tot ceea ce-i în ea, pe ea sau deasupra ei. N-o… să… mă… plec.

Şi, conştient în mod evident că rostise un lucru foarte dramatic – şi uşor ridicol venind din partea cuiva atât de

tânăr –, Akma îşi puse desaga în spinare şi părăsi coliba.

Nu era altă lumină în afară de cea a lunii în timp ce părăseau pământul pe care-l făcuseră rodnic cu recolte bune într-un timp foarte scurt. Nimeni nu privea îndărăt. În urma lor nu era niciun sunet de alarmă. Cârdurile lor de curcani şi turmele de capre nu erau liniştite; din când în când, oamenii vorbeau între ei; dar nimeni nu auzi.

Iar atunci când ajunseră pe coama ultimului deal înainte de a ieşi cu adevărat din tărâm, ştiau că acolo, în umbra pădurii de pini, aşteptau Pabulogii. Akmaro îi îmbrăţişa; plânseră, râseră şi se îmbrăţişară cu ceilalţi, bărbaţi şi femei. Apoi Akmaro îi grăbi şi porniră cu toţii.

Făcură tabăra într-o vale ferită, iar acolo râseră şi cântară împreună cântece şi se bucurară pentru că Păstrătorul îi scăpase din sclavie. Dar în toiul sărbătorii, Akmaro îi puse să înceteze şi să fugă din nou, în susul văii, pe poteci necunoscute, pentru că sosise Pabulog şi descoperise gardienii dormind, iar în acest moment o armată era pe urmele lor.

Era periculos să mergi pe cărări ce nu se aflau pe hartă, mai ales în acest anotimp al anului. Cine ştia care văi erau cufundate în zăpadă şi care uscate? Părea că cele o mie de văi aveau fiecare vremea şi climatul său diferit, depinzând de direcţia în care băteau vânturile umede şi uscate, reci şi calde. Dar această cărare era destul de caldă ţinând cont de altitudine şi de uscată, dar având apă pentru turmele lor. Iar după unsprezece zile coborâră din munţi printr-o mică vale care nici măcar nu era păzită, pentru că niciun raid al Elemakilor nu venise vreodată din acea direcţie. În după-amiaza zilei următoare, erau pe malul râului şi, în ciuda instrucţiunilor preoţilor, Akmaro nu-şi lăsă oamenii să intre în apă.

— Au fost deja făcuţi bărbaţi şi femei noi, spuse el.

— Nu prin autoritatea regelui, replică preotul.

— Ştiu lucrul ăsta, spuse Akmaro. A fost prin autoritatea Păstrătorului Pământului, care-i mai mare decât a oricărui preot.

— Atunci o să fie un act de război dacă traversezi

această apă, spuse preotul.

— Atunci n-o s-o traversăm, pentru că nu dorim răul nimănui.

În cele din urmă, apăru însuşi Motiak şi traversă podul pentru a vorbi cu Akmaro. Stătură faţă în faţă pentru câteva clipe, iar oamenii de pe ambele maluri ale râului căscau ochii să vadă cum îl va pune la punct regele pe acest impertinent străin. Spre surprinderea lor, Motiak îl îmbrăţişă pe Akmaro, apoi o îmbrăţişa pe soţia lui şi îi luă de mână pe fiul şi pe fiica lor şi-i conduse pe pod, cu adulţii în urma lor. Niciunul dintre ei nu atinse apa Tsidorekului în ziua aceea, iar Motiak proclamă că toţi sunt cetăţeni adevăraţi ai Darakembei, căci fuseseră făcuţi bărbaţi şi femei noi de Păstrătorul Pământului.

Soarele încă nu apusese în ziua aceea, când Ilihi veni să-l salute pe Akmaro; fu o adunare foarte veselă şi-şi povestiră unii altora vieţile de după ce se despărţiseră, până când se făcu noapte. În zilele următoare, multă lume de pe tărâmul lui Khideo veni în Darakemba spre a-i saluta pe vechii prieteni şi, câteodată, rude care părăsiseră Zinomul pentru a-l urma pe Akmaro în pustietate.

Aceasta nu a fost ultima dintre împăcări. Motiak emise o proclamaţie pentru poporul din Darakemba să se adune într-un vast loc deschis, pe malul râului. Acolo le-a dat poruncă funcţionarilor lui să citească oamenilor povestea Zenifilor, apoi istoria Akmarilor, şi cu toţii fură uluiţi cum a intervenit Păstrătorul pentru a-i proteja. Apoi ieşiră în faţă fiii lui Pabulog şi-i cerură lui Akmaro să-i vâre în apă. De această dată, când se scufundară, ei îşi părăsiră vechile identităţi.

— Nu mai suntem Pabulogi, spuse Pabul, iar fraţii săi îl imitară. Acum suntem Nafari, iar singurul nostru tată este Păstrătorul Pământului. Îi vom considera pe Akmaro şi pe Motiak ca fiind un fel de taţi pentru noi, dar nu cerem nicio altă moştenire decât cea de simplu cetăţean al Darakembei.

Acum, când se adunase tot poporul din Darakemba, se aşezară aşa cum făceau de fiecare dată, descendenţii

Darakembilor la stânga regelui, iar cei ai primilor Nafari la dreapta lui. Iar în cadrul acestor grupuri, se subdivizară şi mai mult, căci Nafarii încă îşi aminteau care dintre ei, apreciind după linia paternă, erau Issibi, care erau Oykibi, care Yasoi, care Zborabi. Iar în ambele grupuri poporul cerului şi poporul de mijloc se adunau separat în clanurile lor; iar, în spate, puţinii săpători care erau cetăţeni liberi.

Când fu terminat cititul istoriilor, Motiak se ridică în picioare şi rosti:

— Nimeni nu se poate îndoi că mâna Păstrătorului s-a manifestat în lucrurile pe care le-am văzut şi le-am auzit. În ultimele câteva zile am petrecut fiecare oră de trezie în tovărăşia lui Akmaro şi a Chebeyei, doi mari învăţători pe care ni i-a trimis Păstrătorul să ne-ajute să-nvăţăm cum să fim nişte paznici vrednici ai gliei pe care ne-a dat-o. Acum o să vă vorbească el, cu o autoritate mai mare decât a oricărui rege.

Oamenii şuşotiră din pricina faptului că regele rostise un lucru atât de uluitor. Apoi îl ascultară pe Akmaro vorbind, în timp ce mergea printre ei, de la un grup la altul; iar alţi bărbaţi şi femei din rândul Akmarilor mergeau de la un grup la altul, fiecare dintre ei predicând o parte din mesajul pe care li-l trimisese Păstrătorul prin intermediul lui Binaro cu atât de mulţi ani în urmă, mesajul pentru care acesta plătise cu viaţa. Nu credeau cu toţii în tot ceea ce li se spunea, iar unele dintre idei erau şocante, căci Akmaro zicea că săpătorii, îngerii şi fiinţele umane sunt fraţi şi surori. Dar nimeni nu îndrăznea să cârtească, deoarece el se bucura de prietenia regelui, iar mulţi dintre ei, poate majoritatea, mai ales din rândul celor săraci, credeau cu tot sufletul în ceea ce spunea el.

În ziua aceea, mulţi merseră în apă, spre a deveni noi sub mâinile lui Akmaro şi ale adepţilor săi. Iar la sfârşitul zilei Motiak făcu să fie citită o altă proclamaţie:

— ”Începând de-acum, preoţii nu vor mai fi slujitorii regelui, numiţi de rege şi stând în preajma regelui spre a săvârşi marile ritualuri publice. De-acum înainte, Akmaro va fi marele preot şi el va avea puterea de a-i numi pe preoţii

de sub el în orice oraş, mare sau mic, şi sat care se află acum sub cârmuirea mea. Aceşti preoţi ai Păstrătorului nu vor fi plătiţi din trezoreria publică, ci vor munci cu braţele lor, la fel ca oricare alt bărbat sau femeie; pentru ei, nici-o muncă nu va fi prea umilitoare, nici-o povară prea grea. Cât despre preoţii care m-au slujit până acum cu credinţă, ei nu vor fi uitaţi. Îi voi elibera de însărcinările lor şi le voi oferi din trezoreria mea privată destulă avere ca să înceapă nişte afaceri respectabile; cei care vor dori să predea vor deveni învăţători; iar unii vor avea un loc pe lângă mine, în calitate de funcţionari şi bibliotecari. Nu trebuie nimeni să îşi închipuie că fac această schimbare pentru că în rândurile lor ar fi vreo dezonoare. Dar niciodată un rege nu va mai fi în stare să-şi folosească preoţii aşa cum Nuab i-a folosit pe Pabulog şi pe ceilalţi preoţi – ca instrumente de opresiune, înşelare şi cruzime. Din acest moment preoţii nu vor avea putere politică, şi niciun rege sau cârmuitor nu va avea autoritatea de a numi sau revoca un preot."

— "În plus", spunea proclamaţia, "atunci când se va aduna poporul nu vă veţi mai împărţi în Nafari şi Darakembi, sau în diferite triburi şi clanuri şi nici nu va mai exista o separare între poporul pământului, al cerului şi cel de mijloc. Câtă vreme îmi daţi mie supunere în calitate de rege al vostru, sunteţi cu toţii Nafari, sunteţi cu toţii Darakembi. Iar atunci când vă veţi strânge împreună cu preoţii pentru a deprinde învăţăturile Păstrătorului Pământului, atunci sunteţi Păstraţi, iar aceasta este o problemă între voi şi Păstrătorul Pământului – nu se poate amesteca în aceasta nici-o putere muritoare, rege, guvernator, soldat sau învăţător. Nici-o persoană de nici-o rasă nu poate fi ţinută în sclavie mai mult de zece ani, iar toţi cei care au slujit deja o atare perioadă sunt acum angajaţi cărora trebuie să li se plătească un salariu potrivit şi nu pot fi alungaţi, deşi ei pot pleca după voinţă. Toţi copiii născuţi pe pământurile mele sunt liberi din momentul conceperii, chiar dacă mama este sclavă. Aceasta este noua ordine pe teritoriile mele şi este apelul meu ca lumea să-i dea ascultare."

Ultima propoziţie era o formulare standard – toate edictele regelui erau întocmite ca nişte apeluri, nu ca porunci, căci aceasta este maniera stabilită de Nafai cu mult timp în urmă, pe vremea când domneau Eroii. Acum însă fură mulţi care ascultară vorbele sale cu furie abia stăpânită. Cum de îndrăzneşte el să spună că n-ar trebui să fie nici-o deosebire între mine şi un săpător, între mine şi o femeie, între mine şi un înger, între mine şi o fiinţă umană, între mine şi un bărbat, între mine şi cei săraci, între mine şi cei ignoranţi, între mine şi duşmanii mei? Indiferent cât s-ar fi simţit de prejudiciaţi în sufletul lor, mimară că acceptă învăţăturile lui Akmaro şi edictul lui Motiak, dar în inimile lor, în casele lor şi, puţin câte puţin, de-a lungul anilor următori, în conversaţii liniştite cu prieteni şi vecini, ei au respins nebunia ce le-a fost impusă de Akmaro şi Motiak.

Dar la acea vreme celor mai mulţi li se păreau a fi zorii unei noi epoci, acele zile glorioase când Akmaro întemeia Casele Păstraţilor, de care să se ocupe zilnic preoţii în fiecare oraş, mare sau mic, ori sat; când Motiak sărbătorea noua calitate a bărbaţilor şi femeilor, a săpătorilor, îngerilor şi fiinţelor umane şi promisiunea de libertate pentru toţi sclavii. Dar, în ignoranţa lor, erau bucuroşi, şi-a fost consemnată în Analele Regilor Nafarilor drept perioada cea mai armonioasă din toată istoria Pământului. Excepţiile n-au fost socotite vrednice de a fi pomenite în carte.

6
DEZILUZIE

De două ori pe an, Akmaro se ducea să viziteze fiecare dintre cele şapte Case ale Păstrătorului. Atunci când sosea, toţi preoţii şi învăţătorii din respectiva regiune a Darakembei veneau la Casă, iar acolo el îi învăţa, le asculta problemele şi-i ajuta să ia decizii. Era foarte atent să nu le permită preoţilor să-l trateze aşa cum preoţii de un alt tip îl tratau pe vremuri pe rege. Nu se făceau plecăciuni, nu exista o etichetă specială; îşi atingeau unul altuia antebraţele sau aripile, în semn de salut. Iar atunci când şedeau, se aşezau în cerc, iar Akmaro îi cerea unui dintre ei, la întâmplare, să conducă adunarea şi să-i invite pe ceilalţi să ia cuvântul.

Sosea, ca de obicei, la Casa Păstrătorului din Bodika, cel mai recent adaos la imperiul Darakembei. Teritoriul era liniştit, neintenţionând să se opună cârmuirii lui Motiak. Dar învăţăturile lui Akmaro – asta era altă problemă.

— Trebuie să-i faceţi să-nţeleagă că nu-s învăţăturile mele, spuse Akmaro. Tot ceea ce ştiu am aflat de la Binaro sau din visele pe care le-a trimis Păstrătorul – câteodată mie, dar cel mai adesea altora.

— Asta-i problema, tată Akmaro, rosti Didul.

Foştii fii ai lui Pabulog deveniseră cu toţii preoţi ori învăţători, dedicându-şi vieţile slujirii Păstrătorului care îi eliberase de minciunile şi de ura tatălui lor.

— Sau parte a problemei, continuă el. Avem câteva persoane care pretind c-au avut vise adevărate în care li se spune că, cel puţin în Bodika, Păstrătorul nu doreşte niciun fel de amestec între poporul pământului, poporul cerului şi poporul de mijloc.

— Astea-s vise false, replică Akmaro.

— Ei susţin c-ale tale-s cele false, zise Didul. Aşa încât se ajunge-n situaţia-n care trebuie să le cerem să creadă, nu în Păstrător, ci în vorbele tale despre Păstrător.

— Există legi referitoare la impostură, interveni unul dintre preoţi. Nu se poate ca lumea să-şi facă de treabă atacând Casele Păstraţilor?

— Didul nu ne lasă să-i ducem în faţa subregelui din Bodika, spuse altul.

Akmaro se uită la Didul.

— Eu, unul, suspectez că subregele are o simpatie secretă faţă de cei care propovăduiesc că cei din poporul pământului sunt prin natură sclavi, chiar dacă-s eliberaţi prin lege.

— E mai bine, oricum, să nu se-ajungă la judecată cu aceste probleme, spuse Akmaro.

— Cum poate fi unit regatul, dacă cineva e-n stare să vină şi să pretindă că vorbeşte-n numele Păstrătorului? întrebă un alt învăţător, o femeie din poporul cerului. Trebuie să existe o limită-n aceste privinţe.

— Nu noi trebuie să-i spunem cu cine poate vorbi şi cu cine nu.

— Când aveţi de gând să interziceţi ca femeile să se mai refere la Păstrător ca fiind ”ea”? întrebă un bătrân.

— Atunci când Păstrătorul o să ne dea de ştire dacă trupul lui are uter sau nu, vom spune unui grup sau altuia să-şi schimbe concepţia despre el. L-ai văzut, cumva? întrebă Akmaro.

Bătrânul admise cum că nu-l văzuse, bineînţeles.

— În cazul ăsta, nu încerca să controlezi ideile altora, spuse Akmaro. S-ar putea să fii tu cel care-o să trebuiască să-nveţe să spună ”ea”.

Didul râse, la fel şi mulţi alţii – mai ales cei tineri, ca şi el. Dar apoi, redevenind serios, Didul adăugă:

— În cei treisprezece ani de când eşti mare preot în Darakemba, tată Akmaro, tot mai există unii care resping toate schimbările. Aici, în această adunare, există nişte femei care nu vor să predice în congregaţii care includ şi bărbaţi, şi mai sunt şi bărbaţi care nu vor să predice femeilor. Există îngeri care strâmbă din nas când e vorba să predice fiinţelor umane, şi viceversa. Aşa este peste tot, sau doar aici în Bodika, unde nici preoţii nu reuşesc să-şi

armonizeze inimile cu Păstrătorul?

— Continuă să predice congregaţiilor mixte? întrebă Akmaro.

— Da, răspunse Didul. Dar unii şi-au părăsit funcţiile pentru că nu mai puteau suporta.

— Ai numit pe alţii în locul lor?

— Da, răspunse Didul.

— Nu-i deosebit faţă de alte locuri. Amestecarea bărbaţilor şi a femeilor, a poporului pământului, a celui de mijloc şi al celui al cerului într-un singur popor, Păstraţii Păstrătorului – aşa ceva nu se poate realiza într-un singur an şi nici în treisprezece.

— Certurile dintre noi sunt înverşunate, câteodată, spuse Didul.

— Iar tu ţii întotdeauna partea celorlalţi! strigă un înger tânăr.

— Eu ţin partea Păstrătorului! insistă Didul.

Akmaro se ridică în picioare.

— Aş vrea să vă gândiţi cu toţii, prieteni, că Păstrătorul cere de la noi mult mai mult decât simpla asociere a unora cu ceilalţi pe baze de egalitate.

— Aşa că hai să ne concentrăm pe aceste lucruri şi să uităm de amestecul între specii, strigă o femeie înger.

— Dar dacă noi, care suntem preoţi şi învăţători, nu reuşim să fim un singur popor, spuse Akmaro, cum putem să ne-aşteptăm ca ei să creadă ceea ce spunem? Uitaţi-vă la voi – cum v-aţi aşezat în ordine, despărţind femelele umane de cele ale îngerilor, iar acolo, bărbaţii umani, şi aici bărbaţii îngeri, dar unde-s săpătorii? Staţi tot în spate? În cel mai îndepărtat loc?

Un săpător se ridică, părând nervos.

— Nu ne place să ieşim în faţă, Akmaro.

— Nu trebuie să ieşiţi, răspunse el. Câţi dintre voi, cei de-aici, cunoaşteţi măcar numele acestui om?

Didul dădu să răspundă, dar Akmaro ridică mâna.

— Bineînţeles că tu ştii, Didul. Dar mai ştie şi altcineva?

— Cum am putea? replică un înger. Îşi petrece tot timpul ţinând mici întruniri în peşterile şi tunelurile săpătorilor.

— Este singurul? Oare fiinţele umane şi îngerii nu-i învaţă, de asemenea, pe săpători?

Didul luă cuvântul.

— E greu, tată Akmaro. În rândul foştilor sclavi există foarte multe resentimente faţă de fiinţele umane şi faţă de îngeri. Nu se simt în siguranţă. Păstraţii din rândul poporului pământului n-ar face rău niciunei muşte, dar există alţii.

— Dar săpătorii de-aici se simt în siguranţă printre fiinţele umane şi îngeri? întrebă Akmaro.

Săpătorii se uitară stânjeniţi unii la alţii.

— Aici ne simţim în siguranţă, domnule, spuse unul dintre ei, în cele din urmă.

Akmaro râse amar.

— Nu-i de mirare că cei care mint în privinţa a ceea ce vrea Păstrătorul reuşesc cu atâta uşurinţă să convertească poporul la modul lor de gândire. Ce exemple văd ei în jur printre Păstraţi?

Trecură apoi la celelalte probleme, aducându-i la cunoştinţă multe aspecte în care trebuia să-şi spună punctul de vedere. Dar pe tot parcursul întrunirii rămase un aer de stânjeneală, şi, în vreme ce, odată cu trecerea timpului, unii făceau eforturi să traverseze graniţele dintre specii, alţii se retrăgeau şi mai mult printre ai lor.

În cele din urmă se lăsă întunericul, iar în timp ce cântul serii interpretat de îngeri şi de fiinţele umane umplea aerul oraşului Bodika, Akmaro se duse la casa unde locuia Didul.

— Tot necăsătorit? spuse Akmaro. Deşi te-am tot sfătuit.

— La douăzeci de ani eşti încă tânăr, replică Didul.

Akmaro se uită în ochii lui.

— E ceva ce nu-mi spui.

Didul zâmbi trist.

— Sunt multe lucruri pe care bărbaţii şi femeile nu le rostesc, pentru că a le spune n-ar aduce decât nefericire.

Akmaro îl bătu pe umăr.

— E perfect adevărat. Dar câteodată oamenii se chinuiesc în mod inutil, temându-se că, dac-ar spune adevărul altor oameni, vor suferi, când în realitate adevărul

îi va elibera.

— S-ar putea să-ţi spun, zise Didul. Visez să-ţi spun.

— Hai, atunci.

— Nu vise adevărate, tată Akmaro. Vise... pur şi simplu.

Părea foarte stingherit.

— Ce ai la cină? întrebă Akmaro. Sunt mort de foame. Vorbitul mă oboseşte şi mă lasă sleit.

— Turtiţe. Sau mai bine zis putem să le prăjim. Hai s-aprind focul lângă pietrele de vatră.

— Didul, regula e ca preoţii să muncească spre a-şi câştiga traiul, nu să trăiască într-o sărăcie lucie. O vatră din pietre?

— Doar de-atât am nevoie, replică Didul. Şi-n plus, îmi fac munca... ei bine, nu posed teren. Li l-am dat săpătorilor care mai demult fuseseră sclavi pe el. N-am vrut să trăiesc din arendă.

— Li l-ai dat? Nu puteai măcar să li-l vinzi, punându-i să plătească câte puţin în fiecare an...

— Eu l-am primit cadou, spuse Didul. Nu l-am dobândit, iar ei îl munciseră toată viaţa lor, unii dintre ei.

— Bun, şi-atunci cum îţi câştigi turtiţele tale nenorocite? întrebă Akmaro.

— Am fasole, mirodenii bune şi legume proaspete tot anul.

— Şi cum se-ntâmplă asta? Te rog să nu-mi spui c-accepţi daruri de la cei pe care-i înveţi. Asta-i interzis, indiferent cât de dornici sunt cei care vor să ţi le ofere.

— Nu, nu! protestă Didul. Niciodată n-aş... nu! Muncesc cu ziua. Pentru cei care-au fost arendaşii mei. Şi pentru alţii, acum. Pot lucra o porţiune de teren mai mare decât oricare săpător sau înger. Ştiu să mânuiesc bine coasa, trag vârtos cu plugul şi nimeni nu ciopleşte, nu taie şi nu fasonează lemnul mai bine decât mine. Chiar şi cei care refuză s-accepte învăţăturile mele mă tocmesc atunci când vor să doboare un copac.

— Zilier, spuse Akmaro. Zilierii-s cei mai săraci dintre săraci.

— E ceva rău în asta? întrebă Didul.

— Nicidecum, replică Akmaro. Mă faci să mă ruşinez de arenda pe care-o încasez.

— Ceea ce am ales pentru mine nu-i lege pentru altcineva, spuse Didul.

Scoase nişte mălai şi începu să-l amestece cu apă şi puţină sare.

— Dar atunci când vorbeşti, săpătorii şi îngerii te ascultă, pun pariu, zise Akmaro.

Îl ajută pe tânăr să facă ghemotoacele de aluat şi să le turtească.

Didul ridică din umeri.

— Unii dintre ei. Majoritatea.

— E-aşa de rău cum părea la întrunirea de azi? întrebă Akmaro.

— Mai rău.

— Nu vreau să folosesc forţa legii pentru a-i constrânge s-accepte, spuse Akmaro.

— Oricum, n-ar funcţiona, replică Didul. Legea poate schimba felul în care se comportă lumea atunci când sunt observaţi – asta-i tot. Aşa cum m-ai învăţat pe vremuri în Chelem, puterea biciului este neputincioasă în faţa unei inimi îndărătnice.

— Da, păi, vezi, asta-i situaţia, admise Akmaro. Dar ce pot să-i spun lui Motiak? Trebuie să ne-ntoarcem la zilele de altădată, pentru că oamenii n-or să respecte o funcţie preoţească pe care n-o conduce regele.

— Nu, nu-i asta, răspunse Didul.

— Sau, şi mai rău, să-i spun c-ar trebui să renunţăm să mai predicăm calea Păstrătorului? Recitesc tot timpul vechile vise ale Eroilor, aşa cum le-au descris Nafai şi Oykib în străvechile scrieri, iar singurul înţeles pe care-l extrag din ele e acela că Păstrătorul doreşte ca noi să constituim un singur popor, cele trei specii ale noastre, cele două sexe ale noastre, cei bogaţi şi cei săraci dintre noi. Cum pot să dau înapoi în această situaţie?

— Nu poţi, spuse Didul, trântind un disc turtit de aluat pe piatra sfârâitoare a vetrei.

— Dar dacă-i obligăm pe toţi să trăiască-mpreună…

— Ar fi absurd. Îngerii nu pot trăi în găurile săpătorilor, iar aceştia nu pot dormi cu capul în jos atârnaţi de crengi.

— Iar fiinţele umane-s îngrozite atât de spaţiile închise, cât şi de înălţimi, spuse Akmaro.

— Aşa-ncât doar o să continuăm să-ncercăm să-i convingem, rosti Didul.

— În cazul ăsta, nu există speranţă, zise Akmaro.

Aruncă pe vatră o altă turtiţă.

— Nu te pot convinge să-ţi iei o soţie sau să-mi spui motivul pentru care nu faci asta, continuă el.

— Nu vezi de ce nu-mi iau? întrebă Didul. Uite-n ce sărăcie trăiesc.

— Atunci căsătoreşte-te c-o femeie care să vrea să muncească din greu şi căreia să-i pese de avere la fel de puţin ca şi ţie.

— Câte femei sunt aşa? întrebă Didul.

— Cunosc multe. Soţia mea-i aşa. Fiică-mea-i aşa.

Didul roşi şi, brusc, Akmaro înţelese.

— Fiică-mea, rosti el. Despre asta-i vorba, nu-i aşa? Vii la Darakemba de patru ori pe an să ne întâlnim – şi te-ai îndrăgostit de Luet?

Didul clătină din cap, încercând că nege.

— Păi, bine, prostuţule, nu i-ai vorbit încă despre asta? Nu-i proastă, a observat cu siguranţă că eşti isteţ şi cumsecade şi (cel puţin aşa-mi spun femeile din jurul meu) probabil cel mai atrăgător tânăr din Darakemba.

— Cum aş putea vorbi cu ea?

— Aş sugera să foloseşti coloana de aer ce iese din plămânii tăi, modulată de buze, limbă şi dinţi şi transformată în vocale şi consoane, zise Akmaro.

— Când eram copii, am chinuit-o, spuse Didul. I-am umilit, pe ea şi pe Akma, în faţa tuturor.

— A uitat lucrul ăsta.

— Nu, nu l-a uitat. Nici eu nu l-am uitat. Nu există zi în care să nu-mi aduc aminte ce-am fost şi ce-am făcut.

— Bine, sunt sigur că-şi aminteşte. Vreau să spun că te-a iertat de multă vreme.

— M-a iertat, admise Didul. Dar e cale lungă de-aici până

la iubirea pe care-ar trebui s-o aibă o soţie pentru soţul ei. Clătină din cap. Vrei fasole bătută? E destul de picantă, dar femeia săpătoare care mi-a făcut-o e cea mai bună bucătăreasă pe care-am cunoscut-o vreodată.

Akmaro întinse turtiţa, iar Didul unse pe ea pasta de fasole cu o lingură de lemn. Apoi Akmaro o rulă, înfăşură partea de jos şi începu să mănânce din capătul celălalt.

— Gustoasă aşa cum ai promis, spuse el. Şi lui Luet i-ar plăcea. Eu nu pot s-o fac atât de picantă precum vrea ea.

Didul râse.

— Tată Akmaro, nu-ţi cunoşti propria familie? Să zicem că vorbesc cu Luet. Despre chestia asta, vreau să spun. Despre căsătorie. Vorbim tot timpul cât sunt acolo despre alte lucruri – istorie şi ştiinţă, politică şi religie, despre orice, cu excepţia lucrurilor personale. E… strălucită. E prea bună pentru mine, dar chiar şi dac-aş îndrăzni, chiar dacă m-ar iubi cumva şi chiar dacă i-ai da binecuvântarea, tot ar fi imposibil.

Akmaro ridică o sprânceană.

— Ce, există vreo legătură de sânge de care să nu ştiu eu? N-am avut fraţi, nici eu, nici nevastă-mea, aşa că n-ai cum să fii vreun nepot secret de gradul unu.

— Akma, spuse Didul. Akma nu m-a iertat niciodată. Iar dacă Luet m-ar iubi, el ar considera chestia asta ca pe-o palmă. Iar dacă tu ţi-ai da consimţământul pentru o astfel de căsătorie, n-o să existe iertare. El o să-şi iasă din minţi. O să… nu ştiu ce-o să facă.

— Poate c-o să se trezească şi-o să treacă peste dorinţa asta de răzbunare copilărească, spuse Akmaro. Recunosc că n-a mai fost el de la evenimentele alea încoace, dar…

— Dar nimic, zise Didul. I-am făcut-o. Nu-nţelegi? Ura lui Akma porneşte din umilinţa pe care-am îngrămădit-o-n el în ziua aceea şi-n multe zile după…

— Erai copil pe-atunci.

— Tatăl meu nu pocnea cu biciul pe deasupra capului meu, Akmaro. Îmi plăcea! Nu-nţelegi? Atunci când văd persoane care-i tachinează pe copiii săpători din pricina sărăciei lor, pentru că trăiesc în găuri şi-s murdari, pentru

că… înţeleg. Cei care chinuiesc. Am fost ca ei. Ştiu cum este să-ţi alungi toată mila din inimă şi să râzi de suferinţa cuiva.

— Nu mai eşti aceeaşi persoană.

— Am înlăturat acea parte din mine, spuse Didul. Dar sunt, până la urmă, aceeaşi persoană.

— Atunci când treci prin apă…

— Da, un om nou, am devenit un om nou. Sunt un om care nu mai face acele lucruri, da. Dar sunt şi voi fi tot acelaşi om care le-a făcut cândva.

— În ochii mei, nu, Didul. Şi-aş zice că nici în cei ai lui Luet.

— În ochii lui Akma, tată Akmaro, sunt tot cel care l-a călcat în picioare în faţa surorii, mamei, tatălui lui, a prietenilor lui. Iar dacă s-ar întâmpla vreodată ca eu şi Luet să ne căsătorim – nu, dac-ar auzi măcar că Luet doreşte, sau că tu eşti de acord –, ar sări-n aer. Nu ştiu ce anume-ar face, dar ar face.

— Nu-i un om violent, spuse Akmaro. E blând, chiar dacă poartă pică.

— Nu mă tem pentru viaţa mea, replică Didul. Pur şi simplu ştiu că cineva atât de isteţ, de talentat, de atractiv precum Akma va găsi o modalitate de-a ne face pe toţi să regretăm c-am îndrăznit să-l ofensăm într-o asemenea manieră.

— Prin urmare îmi spui că refuzi să-i oferi fetei mele până şi posibilitatea de-a se mărita cu unul dintre cei mai straşnici tineri din tot acest imperiu pe care-i cunosc, doar pentru că fratele ei nu se poate descotorosi de furia lui copilărească?

— N-avem de unde să ştim ce anume s-a-ntâmplat în sufletul lui Akma, tată Akmaro. Poate că era copil, dar nu considera copilăreşti lucrurile pe care le-a simţit atunci.

Akmaro luă ultimul dumicat de turtiţă. Pentru că pasta de fasole se terminase, avea un gust uscat şi sărat.

— Vreau să beau nişte apă, spuse el.

— Râul Milirek nu are un izvor pur, spuse Didul, şi curge prin munţi nu foarte înalţi, dintre care unii îşi pierd zăpada

cea mai mare parte a anului.

— Beau apa pe care mi-o dă Păstrătorul în fiecare tărâm, replică Akmaro.

Didul râse.

— Atunci sper că n-o să cobori din Gornaya. Apele leneşe din zonele mlăştinoase nu-s sigure. Sunt noroioase şi murdare, iar în ele trăiesc diverse chestii. Cunosc un bărbat care a băut o dată apă fără s-o fiarbă, şi zicea că maţele nu s-au oprit din bolborosit decât atunci când a pierdut o treime din greutate, iar nevastă-sa era gata să-l îngroape, măcar pentru a scăpa de chinul de-a săpa înc-o latrină.

Akmaro făcu o grimasă.

— Aud şi eu poveştile astea. Dar cumva trebuie să-nvăţăm să trăim în zonele mlăştinoase. Am avut pace atât timp, încât vine aici lume din toate părţile. Foşti Elemaki, lume din văile montane ascunse, sosesc la Darakemba pentru că sub cârmuirea lui Motiak este pace şi belşug. Pacea, cel puţin, o să dureze, trag nădejde. Dar belşugul… trebuie să găsim o cale de-a folosi zonele mlăştinoase.

— Săpătorii nu-şi pot face tuneluri acolo, e zonă inundabilă, spuse Didul. Îngerii nu pot sta cocoţaţi acolo, pentru că arborii au crengi atât de joase şi-s atât de deşi încât ar fi o pradă sigură pentru jaguari.

— În cazul ăsta ar trebui să ne gândim la o modalitate de-a construi case pe plute sau ceva de genul ăsta, spuse Akmaro. Avem nevoie de mai mult teren. Şi poate că dac-am face locuibile noi teritorii, tânărul meu prieten, în care săpătorii, îngerii şi fiinţele umane să trebuiască să convieţuiască în acelaşi tip de locuinţă, am putea fi capabili să generăm tipul de armonie care este atât de greu de acceptat aici, în Gornaya.

— O să mă gândesc la lucrul ăsta, zise Didul. Dar sper c-o să pui problema şi altor bărbaţi şi femei mai inteligenţi decât mine.

— Crede-mă, am făcut-o şi-o s-o mai fac, replică Akmaro. Şi o să le spun, totodată, şi unora mai inteligenţi decât mine. Am învăţat lucrul ăsta de la Motiak. Nu pierde vremea cerând sfatul unor persoane mai puţin inteligente

decât tine.

— Asta-i un sfat consolator, zise Didul.

— Cum aşa?

— Pot întreba pe toată lumea, zise el râzând.

— Falsa modestie tot ceva fals e, indiferent cât de fermecătoare-ar părea.

— De-acord, sunt mai isteţ decât unii, admise Didul. Precum învăţătorul acela care susţine că îngerilor le e teamă să coboare-n găurile săpătorilor.

— Şi nu le e teamă?

— Cunosc trei îngeri doctori care fac tot timpul lucrul ăsta şi nu li s-a întâmplat niciodată ceva rău.

— Poate că-nvăţătorilor noştri le-ar fi mai puţin teamă dac-ar crede că-nvăţăturile lor reprezintă un serviciu la fel de valoros ca şi ierburile date de doctor, spuse Akmaro.

— Ei, aici e-aici, zise Didul. Dacă cei care au credinţă n-ar fi atât de roşi de îndoială, ar putea face o treabă mai bună ca să-i convingă pe necredincioşi.

— Oh, nici măcar nu mă deranjează îndoiala lor, rosti Akmaro. Dacă pur şi simplu s-ar comporta aşa cum ar crede, ar fi mai convingători.

— Dacă nu te-aş cunoaşte atât de bine, zise Didul, aş crede că ridici în slăvi ipocrizia.

— Aş vrea să trăiesc mai degrabă printre oameni care se comportă corect, decât printre oameni cu opinii corecte, sublinie Akmaro. N-am remarcat c-ar fi mai multă ipocrizie la primii, în comparaţie cu ceilalţi, iar cei care se comportă bine măcar nu-şi irosesc atât de mult timp ciorovăindu-se.

Bego pufăia în spatele lui Akma şi al lui Mon, văicărindu-se tot timpul.

— Nu-nţeleg de ce n-am fi putut avea discuţia asta, indiferent despre ce-i vorba, în biroul meu. Sunt prea bătrân pentru asta şi bănuiesc c-aţi observat că picioarele mele-s mai puţin de jumătate din ale voastre.

La care Akma replică fără inimă:

— Atunci zboară.

Din spate, Mon îl înghionti pe Akma, făcându-l să se poticnească în nişte tufişuri de pe marginea potecii. Akma

se întoarse, gata să se supere, gata să râdă, în funcţie de intenţia pe care avea să o citească în privirea lui Mon.

— Ai respect faţă de-un prieten de-al meu, rosti Mon încetişor, dacă n-ai pentru vârsta şi postul lui.

Akma zâmbi imediat, cu zâmbetul lui cel mai cuceritor şi fermecător, care funcţionă ca de fiecare dată, sugerând prin intermediul lui un fel de umilinţă care-l punea într-o postură de inferioritate, un credibil protest al inocenţei – orice ar fi citit cealaltă persoană în acel zâmbet. Mon se minuna de el, chiar în timp ce triumfa asupra furiei sau invidiei sale. De unde-ar putea proveni o asemenea putere asupra altora?

— Ah, Bego, ţi-ai dat seama că te tachinam, sper, rosti Akma. Mă ierţi, bătrâne prieten?

— Îţi iert totul, tot timpul, spuse Bego obosit. Toată lumea face lucrul ăsta, aşa că de ce te mai deranjezi să-ntrebi?

— Şi jignesc atât de des încât a mă ierta a devenit o obişnuinţă? întrebă Akma, cu ceva mai mult decât o infimă durere în zâmbet de această dată.

Lui Mon îi veni să-l ia cu braţul pe după umeri, să-l strângă cu putere, să-l asigure că nimeni nu s-a simţit jignit.

Cum îi reuşeşte lucrul ăsta?

— Nu jigneşti mai des decât oricare alt tânăr strălucit, nedisciplinat, liber şi leneş în vârstă de douăzeci de ani, rosti Bego. Uite, aici, în mijlocul câmpului ăstuia cu iarbă. Dacă vreţi să nu fim auziţi, ăsta-i locul.

— Ah, spuse Mon, arătând deasupra capului. Ai neglijat privirile indiscrete de deasupra?

— Steaua fixă, zise Bego. Da, da, păi, se zice că Sufletul Suprem vede prin acoperişuri, frunze şi pământ, aşa că nu mai contează.

Akma se aruncă la pământ şi ateriză imediat în iarbă într-o poziţie elegantă care-ar fi părut exersată la altcineva mai puţin mlădios şi natural.

— Cine ştie câte sute de tuneluri de săpători se intersectează sub pajiştea asta? întrebă el.

— Nu-i o pajişte, replică Mon. E parcul tatălui meu şi nimeni n-are voie să sape sub el.

— Oh, în cazul ăsta ştim că până şi viermii pământului se ţin departe de graniţele lui, zise Akma.

Mon râse fără să vrea.

— Prin urmare, autoritatea tatei este universală.

— De ce ne-aflăm aici? întrebă Bego. A sta-n poziţia şezut nu-i cea mai confortabilă metodă a mea de-a fi atârnat.

— Dar, Bego, fiinţele umane, îngerii şi săpătorii-s cu toţii la fel acum, nu ştiai? Aşa a spus Păstrătorul.

— Păi, în cazul ăsta, Păstrătorul ar face bine să-mi dea un fund nou, dacă vrea să mi-l aşez pe scaune sau în alte locuri înfiorător de inconfortabile, replică Bego.

— Mon şi cu mine ne-am tot gândit, rosti Akma.

— Amândoi? întrebă Bego. Păi, în cazul ăsta aţi ţesut un gând, dac-aţi făcut chestia asta destul de multă vreme şi suficient de des.

— Am studiat istoriile Eroilor. Şi istoria pe care-au găsit-o Zenifii în urmă cu treisprezece ani.

— Rasulumii, îl corectă Bego.

— Şi voiam să-ncercăm o idee pe tine, spuse Mon.

— Lucru pe care nu-l puteam face-n biroul meu? Poate imediat după ce terminam lecţiile cu cei mai mici copii ai regelui?

— Problema noastră poate fi considerată trădare, spuse Akma.

Bego tăcu imediat.

— Ştim c-ai respect pentru cercetarea ştiinţifică şi nu ne-ai pârî niciodată. Dar cine ştie ce-anume ar avea de zis altcineva, care-ar trage cu urechea? Poate c-o să exagereze ceea ce s-a spus?

— Ce trădare poate exista-n vechile cronici? întrebă Bego.

— Dac-avem dreptate, spuse Akma, atunci credem c-ai încercat să faci sugestii în legătură cu asta de aproape zece ani.

— Eu nu fac sugestii, replică Bego. Iar în cazul în care

vreţi s-aflaţi dac-aveţi dreptate, Mon e cel care are darul certitudinii.

— Păi, aici e buba, spuse Mon. Dac-avem dreptate, în cazul ăsta nu există niciun motiv s-avem încredere în acel presupus dar al meu. Iar dacă n-avem dreptate, ei bine, primim acelaşi răspuns – nu există certitudine din partea mea.

— Aşa-ncât te-ntrebăm pe tine, interveni Akma.

— Consideri că darul tău de la Păstrător ar putea fi imaginar? întrebă Bego, neîncrezător.

— Consider că multe lucruri pot ieşi din mintea cuiva din cauza isteriei, spuse Mon.

— Sau datorită unei pătrunzătoare intuiţii naturale, adăugă Akma. De exemplu, momentele acelea vestite, de neuitat, când Mon te-a ajutat să traduci foile Rasulumilor. Cine poate spune că el n-a ajuns la certitudinile lui legate de ce anume-i corect şi ce nu interpretând în mod inconştient propriile tale gesturi, mişcări, inflexiuni vocale sau expresii faciale?

— La ce i-ar fi servit? întrebă Bego. N-am ştiut.

— Poate c-ai ştiut, dar nu ştiai că ştii, spuse Akma.

Bego îşi mişcă iute aripile, ca şi cum ar fi ridicat din umeri.

— Akma şi cu mine am încercat să vedem dacă-n vechile scrieri există vreo dovadă a faptului că există un Păstrător al Pământului.

— Nu se-ndoieşte nimeni că există un Păstrător, zise Bego.

— Uită-te la istorii, rosti Akma. Toate scrierile din perioada Eroilor timpurii spun că-ntreaga viaţă omenească a fost împrăştiată de pe Pământ – până când

Păstrătorul i-a adus aici pe Eroi din locul denumit Harmony sau Basilica – cronicile-s ambigue…

— Basilica-i numele stelei fixe, rosti Bego, iar Harmony este planeta care orbitează-n jurul ei.

— Spun erudiţii, zise Akma. Care nu ştiu nimic în plus faţă de noi, având în vedere că au ajuns la o asemenea concluzie folosind aceleaşi scrieri. Iar eu afirm că

documentele Eroilor sunt, în mod evident, incorecte. Aici existau oameni, Rasulumii.

Bego ridică din umeri.

— Lucrul ăsta a produs o oarecare consternare-n rândul învăţaţilor.

— Ei, hai, spuse Mon. Asta-i exact chestia pe care ne-o tot arunci în faţă de fiecare dată când discutăm istorie. Vrei ca noi să descoperim ceva din ea, aşa că nu face acum pe nevinovatul.

— Ce-ar fi dacă fiinţele umane n-ar fi părăsit niciodată lumea asta? interveni Akma. Ce-ar fi dacă fiinţele umane ar fi fost doar silite să nu se apropie de Gornaya în perioada-n care a fost ridicată de vulcani şi de cutremure? Eroii vorbesc despre faptul c-a existat o perioadă-n care masele de uscat se suprapuneau şi s-au ridicat mult, formându-se astfel cei mai înalţi munţi din lume. Ce-ar fi, prin urmare, ca lucrul ăsta să fi dat naştere legendei răspândirii? Fără fiinţe umane în Gornaya, adică fără fiinţe umane în lume – dar de fapt ele existând către nord, în regiunile de prerie. Apoi are loc un război nimicitor, iar fiinţele umane (cele care reuşesc) fug din Rasulum. Unii dintre ei sfidează vechile tabuuri şi vin în Gornaya. Poate că vin chiar şi cu nave, dar se tem că zeii pe care-i venerează – Sufletul Suprem şi Păstrătorul Pământului – se vor mânia pe ei pentru că au făcut lucrul ăsta, aşa încât susţin că vin din stele, nu din Opustoshen.

— În cazul ăsta, de ce limbajul foilor diferă atât de mult de limba noastră? întrebă Bego.

— Pentru că de la Epoca Eroilor nu s-au scurs doar patru-cinci sute de ani. De fapt, ei s-au separat de Rasulumi în urmă c-o mie de ani, poate mai mult. Iar limbile au devenit din ce în mai deosebite, până când nimic n-a mai semănat.

— Dar ce legătură are asta cu îngerii şi cu săpătorii? întrebă Bego.

— Absolut niciuna! strigă Mon. Nu-nţelegi? Fiinţele umane au venit şi-au dominat pe toată lumea, le-au impus tuturor în mod forţat divinităţile lor. Dar oare nu venerau săpătorii nişte zeităţi pe care le confecţionau pentru ei

îngerii? Fără absurditatea asta cu Păstrătorul. Îngerii şi săpătorii au evoluat în mod separat aici în Gornaya, în vreme ce fiinţele umane au rămas la distanţă în teritoriul aflat la nord.

— Cum rămâne cu poveştile în legătură cu Shedemei care-a descoperit un organ ciudat la toate creaturile cerului şi ale pământului, care le obliga să rămână împreună? întrebă Bego.

— Povestea spune că v-a făcut pe toţi să vă-mbolnăviţi, astfel încât organul a dispărut la copiii voştri, zise Akma. Aşa-ncât acum, într-o manieră destul de convenabilă, n-a rămas nici-o dovadă că asemenea organe au existat vreodată.

— Toate poveştile astea folosesc ca dovezi lucruri care nu pot fi verificate acum, spuse Mon. Asta-i o şmecherie retorică de rutină pe care o poate utiliza orice fraier într-o dezbatere publică sau un proces. Steaua cea nouă de pe cer e Basilica – dar cum ştim că steaua n-a fost tot timpul acolo?

— Scrierile sunt ambigue în privinţa asta, rosti Bego.

— Singura dovadă pe care-o avem cu-adevărat, spuse Akma, este în contradicţie flagrantă cu scrierile Eroilor. Ele susţin că nu existau alte fiinţe umane atunci când au sosit. Dar avem osemintele de la Opustoshen şi foile Rasulum spre a dovedi contrarul. Nu-nţelegeţi? Singura dovadă contrazice totul.

Bego îl privi placid.

— Atunci, asta-nseamnă cu siguranţă trădare, rosti el în cele din urmă.

— Dar nu trebuie să fie, rosti Akma. Asta i-am explicat lui Mon. Autoritatea tatălui său este dată de faptul că este un descendent direct al primilor Nafai. Această parte din scrieri nu-i pusă la-ndoială. Regatul nu-i pus sub semnul întrebării.

— Nu, replică Bego. Doar tatăl tău îl pune sub semnul întrebării.

Akma zâmbi.

— Dacă tatăl meu îi învaţă pe oameni să se comporte-n moduri stânjenitoare, doar pentru că Păstrătorul spune c-

aşa trebuie, şi se dovedeşte că nu există niciun Păstrător, în cazul ăsta voinţa cui este cea pe care-ncearcă tata să le-o impună celorlalţi?

— Eu sunt convins că tatăl tău e-un om sincer, spuse Bego.

— Sincer, dar greşeşte, spuse Akma. Iar lumii nu-i place ceea ce propovăduieşte.

— Foştilor sclavi le place, replică Bego.

— Lumii, spuse Akma.

— Bănuiesc, atunci, că pe săpători nu-i incluzi în ”lume”, spuse Bego.

— Eu consider că-s duşmanii naturali ai fiinţelor umane şi-ai îngerilor. Şi totodată mai sunt de părere că nu există motiv pentru care fiinţele umane să-i conducă pe îngeri.

— Acum am revenit cu adevărat la trădare, spuse Bego.

— De ce n-am face o alianţă? întrebă Mon. Un rege al fiinţelor umane şi un rege al îngerilor, ambii domnind peste popoare locuind pe acelaşi teritoriu?

— Nu-i posibil, replică Bego. Un singur rege pentru un teritoriu. Altminteri ar exista război şi ură-ntre fiinţele umane şi îngeri. Elemakii s-ar folosi de ocazie şi ne-ar distruge pe toţi.

— Dar n-ar trebui să ni se ceară să trăim împreună, spuse Akma.

Bego îl privi pe Mon.

— Asta doreşti? întrebă el. Tu, care copil fiind visai să fii…

— S-a terminat cu visurile mele copilăreşti! strigă Mon. De fapt, dacă n-aş fi trăit printre îngeri, n-aş fi avut asemenea dorinţe, nu-i aşa?

— Consider că erau destul de plăcute. Şi poate puţin flatante, rosti Bego. Având în vedere cât de mulţi îngeri cresc cu dorinţa de-a fi fiinţe umane.

— Nimeni! strigă Mon. Niciunul!

— Mulţi.

— În cazul ăsta, sunt nebuni cu toţii, replică Mon.

— Tot ce se poate, zise Bego. Hai să vedem dacă te-am înţeles. Nu există şi n-a existat niciodată un Păstrător.

Fiinţele umane n-au plecat niciodată de pe Pământ, ci doar din Gornaya. Săpătorii şi îngerii n-au avut niciodată nevoie unii de alţii şi n-a existat un organ micuţ pe care Shedemei să-l fi extirpat din corpurile noastre prin intermediul unei boli. Şi, prin urmare, nu avem motive să ne schimbăm întregul stil de viaţă, toate obiceiurile, doar pentru că Akmaro ne spune că-i voinţa Păstrătorului ca acele trei specii să devină un singur popor, Copiii Păstrătorului, Poporul Pământului.

— Exact, spuse Akma.

— Şi ce-i cu asta? întrebă Bego.

Akma şi Mon se priviră unul pe celălalt.

— Ce vrei să spui cu ”ce-i cu asta”?

— De ce-anume îmi spuneţi mie? întrebă Bego.

— Poate pentru că tu poţi să vorbeşti cu tata-n legătură cu problema asta, răspunse Mon. Să-l faci să nu mai impună legile astea.

— Să-l îndepărtezi pe tatăl meu din poziţia de autoritate.

Bego clipi o dată, auzind vorbele lui Akma.

— Dragii mei prieteni, dac-aş spune lucrurile astea tatălui tău, aş fi pur şi simplu îndepărtat imediat din orice poziţie de responsabilitate. Asta-i singura schimbare care s-ar produce.

— În cazul ăsta, tatăl meu îl controlează complet pe rege? întrebă Akma.

— Fii atent, spuse Mon. Nimeni nu-l controlează pe tatăl meu.

— Ştii ce vreau să spun, rosti Akma nerăbdător.

— Iar eu îl cunosc pe Motiak, zise bătrânul. N-o să-şi schimbe părerea, pentru că, din punctul lui de vedere, voi n-aveţi nici-o dovadă. Pentru el, însuşi faptul că vise adevărate i-au ajutat pe soldaţii lui Ilihiak să găsească foile Rasulum e dovada faptului că Păstrătorul dorea ca ele să fie găsite. Prin urmare, Păstrătorul este cel care corectează greşelile Eroilor – o dovadă suplimentară a faptului că Păstrătorul trăia pe vremea aceea şi că trăieşte şi acum. N-o să poţi convinge să-şi schimbe părerea pe cineva care vrea cu atâta disperare să creadă-n Păstrător.

Supărat, Akma bătu cu pumnul în iarbă.
— Tatăl meu trebuie oprit să-şi mai răspândească minciunile!
— Greşelile, spuse Bego. Ţi-aminteşti? N-ar trebui să fii niciodată un fiu atât de neloial încât să-ţi acuzi tatăl de minciună. Cine te-ar mai crede?
— Faptul că el crede-n ele nu-nseamnă că nu-s minciuni, replică Akma.
— Ah, dar nu-s minciunile lui, nu-i aşa? replică Bego. Aşa încât trebuie să le zici greşeli, atunci când spui că-s ale tatălui tău.
Mon chicoti.
— Îl auzi, Akma? E de partea noastră. Asta a vrut el să-nţelegem de-atâta vreme.
— De ce crezi lucrul ăsta? întrebă Bego.
— Pentru că ne dai sfaturi în legătură cu strategia, replică Mon.
Akma se ridică, rânjind.
— Da, ne dai, nu-i aşa, Bego?
Bătrânul ridică din nou din umeri.
— Nu se poate s-ai o strategie în momentul ăsta. Akmaro e prea legat de politica regelui şi viceversa. Dar poate c-o să vină o vreme când Casele Păstraţilor or să fie mai clar separate de casa regală.
— Ce vrei să spui? întrebă Akma.
— Doar atât: că există unii care vor să-l dea jos de pe tron pe tatăl tău, pentru că sunt extrem de porniţi împotriva acestor politici.
— Nu asta vrem noi! strigă Mon.
— Bineînţeles că nu. Nici-o persoană întreagă la minte nu vrea aşa ceva. Singurul motiv pentru care n-avem invazii ale Elemakilor an de an este acela că-ntregul imperiu al Darakembei este unit, având armate şi iscoade care patrulează şi apără în mod constant frontierele noastre. Doar câţiva bigoţi şi nebuni vor să-l dea jos de pe tron. Până la urmă însă, această minoritate trădătoare o să câştige tot mai mult sprijin, pe măsură ce tatăl tău o să meargă mai departe cu reformele lui Akmaro. O să

izbucnească un război civil, mai devreme sau mai târziu, şi, indiferent cine-o să câştige, o să fim şubreziţi. Există lume care nu doreşte aşa ceva. Care vrea să ne-ntoarcem la situaţia de dinainte.

— Bătrânii preoţi, vrei să spui, rosti Mon plin de dispreţ.

— Unii dintre ei, da, zise Bego.

— Şi tu, spuse Akma. Vrei ca situaţia să revină la starea dinainte.

— Eu n-am păreri în legătură cu politica publică, rosti Bego. Eu-s un învăţat şi vă prezint starea prezentă a regatului într-o manieră metodică. Există unii care doresc să evite războiul civil, să protejeze tronul şi să-l oprească pe Akmaro să mai promoveze legile astea nesăbuite, ofensive, imposibile, care anulează orice deosebire între bărbaţi şi femei, fiinţe umane, săpători şi îngeri. Toată vorbăria asta despre iertare şi înţelegere.

Akma îl întrerupse, plin de amărăciune.

— E doar o mască pentru cei care vor să transforme asta într-un pământ în care săpătorii păşesc ţanţoşi cu arme-n mâini, torturându-i pe cei mai buni ca ei şi…

— Aproape că mă faci să mă tem că eşti unul dintre cei care doresc să distrugă regatul, spuse Bego. Dac-aşa stă situaţia, Akma, în cazul ăsta n-o să fii de ajutor celor care-ncearcă să păstreze tronul.

Akma rămase tăcut, smulgând fire de iarbă. Dislocă un smoc, care-l împroşcă cu ţărână. Mânios, se şterse pe faţă.

— Dar ce-ar fi ca aceia care-ncearcă să păstreze tronul să poată asigura poporul: ”Aşteptaţi. Copiii lui Motiak nu cred în tâmpenia asta că toate speciile sunt copii egali ai Păstrătorului. Copiii lui Akma n-au intenţia să urmeze politica nebunească a părintelui lor. Atunci când va sosi vremea, lucrurile se vor întoarce la vechea stare.”

— Nu eu sunt moştenitorul, rosti Mon.

— Atunci poate c-ar trebui să te străduieşti să-l convingi pe Aronha, zise Bego.

— Chiar dac-aş face asta, tata i-ar lăsa moştenire regatul lui Ominer, înlăturându-ne pe amândoi.

— În cazul ăsta, ar trebui să-l convingi şi pe Ominer, ba

chiar şi pe Khimin.

Auzind sunetul de dezgust scos de Mon, Bego râse:

— E destul de isteţ. Chiar dacă-i fiul mamei lui, e-n acelaşi timp şi-al tatălui. Ce poate face tatăl tău dacă toţi copiii lui îi contestă politica?

— Tatei nu i-ar păsa, spuse Akma. Ar alege pe unul dintre favoriţii lui ca să fie mare preot după el. Cred că nici măcar nu se gândeşte la mine pentru postul ăsta.

— Dii-duul? strigă Mon batjocoritor.

Chipul lui Akma se făcu roşu de furie, la auzul numelui rivalului său.

— Nu contează cine-o să fie cu adevărat urmaşul tatălui tău, spuse Bego. Nu vezi că, dacă propriul lui fiu propovăduieşte în public împotriva politicii duse de el, va fi subminat fără speranţă? Există disensiuni şi-o lipsă de încredere chiar în rândul propriilor săi preoţi. Unii dintre ei or să-ţi dea ţie ascultare. Alţii nu. Dar Păstratul va fi şubrezit.

— Ei, Akma, mi te imaginez predicând, rosti Mon batjocoritor.

— Cred c-o să fiu bun la asta, zise Akma. Dacă nu cumva voi fi arestat.

Bego încuviinţă din cap.

— Asta-i problema, nu-i aşa? rosti el. Din cauza asta trebuie s-aştepţi să vină vremea ta. Lucrează cu fraţii tăi, Mon. Ajută-l, Akma. Nu-i presaţi prea tare, doar sugeraţi anumite lucruri, puneţi întrebări. În cele din urmă o să-i câştigaţi de partea voastră.

— În felul în care-ai făcut tu cu noi? întrebă Akma.

Bego ridică din nou din umeri.

— Eu nu v-am sugerat niciodată trădarea. N-o sugerez nici acum. Vreau să descoperiţi adevărul voi înşivă. Nu vi-l bag pe gât, aşa cum fac alţii.

— Dar ce garanţie avem c-o să se schimbe ceva?

— Cred că-ndepărtându-i pe preoţii numiţi de rege, Akmaro şi Motiak au pornit-o pe-o pantă de pe care nu se mai pot întoarce, spuse Bego. În cele din urmă, o să-i ducă într-un punct în care religia va fi complet separată de

guvernare. Iar atunci când va veni acea zi, tinerii mei prieteni, legea nu va mai sta-ntre voi şi ceea ce veţi dori să propovăduiţi.

Mon strigă.

— Dac-aş crede-n continuare-n darul meu, aş zice că-i sigur că Bego are dreptate. În curând se va întâmpla. Trebuie.

— Acum, dac-aţi înţeles cum să salvaţi regatul de credinţele excesive ale lui Akmaro, pot să merg înăuntru ca să găsesc ceva de care s-atârn, pentru a-mi întinde muşchii care mă dor?

— Te putem transporta înăuntru, dacă doreşti, se oferi Mon ştrengăreşte.

— Cruţaţi-mă de necazuri suplimentare, tăindu-mi capul şi ducându-i înăuntru. Restul corpului oricum nu-mi mai e de mare folos în prezent.

Râseră şi se ridicară din iarbă. Merseră mai încet la întoarcerea către casa regelui, dar era un dans, un elan în felul în care păşeau băieţii – nu, săltau – pe poteca din parc. Iar când trecură pe lângă Khimin, care se chinuia să memoreze un poem lung, îl şocară de-a dreptul, pur şi simplu invitându-l să meargă cu ei.

— De ce? întrebă bănuitor Khimin.

— Pentru că, deşi mama ta e-o idioată cu acte, spuse Mon, totuşi tu eşti fratele meu şi m-am purtat într-un mod ruşinos cu tine vreme de prea mulţi ani. Dă-mi o şansă să mă revanşez.

În timp ce Khimin se apropia cu paşi lenţi şi precauţi de ei, Akma îi şopti lui Mon:

— Din momentul ăsta, ţi-ai luat un angajament.

— Cine ştie? rosti Mon. Poate că-i o tovărăşie agreabilă, pân-la urmă. Edhadeya spune mereu că-i un tip de treabă, dacă-i dăm o şansă.

— În cazul ăsta, Edhadeya o să fie foarte fericită, replică Akma.

Mon îi făcu cu ochiul.

— Dacă doreşti, o să-i spun că ideea de-a le include şi pe vlăstarele lui Dudagu Dermo a fost ideea ta.

Akma îşi dădu ochii peste cap.

— Mon, nu-i fac ochi dulci surorii tale. E cu trei ani mai mare decât mine.

— Poate că darul meu nu vine de la Păstrător, spuse Mon, dar recunosc o minciună atunci când e cazul.

Când fură rostite aceste cuvinte, Khimin era suficient de aproape de ei pentru a-i auzi ce vorbesc, aşa încât conversaţia se schimbă spre a-l include şi pe el. Ajungând la casa regelui, Akma şi Mon îşi folosiseră atât de mult farmecele încât bietul băiat în vârstă de optsprezece ani era complet vrăjit şi i-ar fi crezut chiar dacă i-ar fi spus că picioarele lui sunt nişte cioturi de copaci, iar nasul o gulie.

Bego îi părăsi imediat ce ajunseră înăuntru, iar pe coridoare îşi folosi puţin aripile, fâlfâind pe deasupra podelei şi cântând crâmpeie de cântece vesele. Isteţi băieţi, îşi spuse el. O să reuşească, dacă le dăm o cât de mică şansă. O să reuşească.

Lui Luet îi plăcea atunci când mama îi făcea o vizită lui Dudagu în casa regelui, pentru că, după câteva momente în care era politicoasă cu regina, care nu îmbătrânea bine şi-şi petrecea zilele plângându-se de problemele ei de sănătate, i se permitea să plece şi să se ducă s-o caute pe Edhadeya. Începuse să facă acest lucru când avea doar cinci ani, iar Edhadeya era o semeaţă fată de zece ani; se minuna acum, gândindu-se în urmă, că fiica regelui fusese atât de drăguţă cu o copilă care avea jumătatea vârstei ei şi care fusese până nu de mult sclavă la săpători. Sau poate că ăsta era motivul – Edhadeyei i se făcuse milă de ea auzind povestea suferinţelor ei. Ei, indiferent cum va fi început, prietenia era acum în plină floare, Edhadeya având douăzeci şi trei de ani, iar Luet optsprezece, deja femeie.

Îşi găsi prietena lucrând cu muzicienii, învăţându-i o nouă compoziţie. Toboşarii păreau a nu înţelege cum trebuie ritmul.

— Nu-i greu, spunea Edhadeya. E greu doar atunci când le puneţi la un loc. Dar dacă puteţi s-auziţi cum se-mbină cu melodia…

După care Edhadeya începu să cânte, cu un plăcut glas

de sopranā, iar când un toboşar şi încă unul începură să simtă cum ritmul bătăii pe care îl arătase ea se potrivea cu melodia pe care o cânta ea, fără să se gândească ce face, Luet începu să se învârtească, să-şi ridice braţele şi să salte într-un dans improvizat.

— Mă faci să mă ruşinez cu bietul meu cântecel, strigă Edhadeya.

— Nu te-opri, este minunat.

Dar Edhadeya încetă imediat, lăsându-i pe muzicieni să lucreze la acompaniament în timp ce ea o porni împreună cu Luet către grădina de legume.

— Viermi peste tot. Pe vremuri aveam sclavi a căror singură sarcină era să-i culeagă de pe frunze. Acum nu putem plăti suficient pe cineva ca să facă lucrul ăsta, aşa-ncât frunzele noastre verzi sunt găurite şi, din când în când, o salată se mişcă singură. Cu toţii ne prefacem că-i un miracol şi continuăm să mâncăm.

— Trebuie să-ţi spun că Akma e-n ultima vreme într-una din dispoziţiile lui groaznice, rosti Luet.

— Nu-mi pasă, zise Edhadeya. E prea mic pentru mine. Mereu a fost prea mic pentru mine. Am fost nebună că mi-am imaginat c-aş fi îndrăgostită de el.

Luet se uită în sus, la cer.

— Ce? Ce-i cu norii ăştia? Am crezut că-l iubeai pe fratele meu ori de câte ori plouă.

— Acum nu plouă, rosti Edhadeya. Azi e-una din zilele în care-l iubeşti pe Mon?

— Pe nimeni, replică Luet. Nu cred c-o să fiu o soţie bună.

— De ce nu? întrebă Edgadeya.

— Nu vreau să stau într-o casă şi toată ziua să dau indicaţii în legătură cu treburile de făcut. Vreau să ies afară, ca tata, să propovăduiesc, să stau de vorbă şi…

— El munceşte.

— La câmp, ştiu. Dar aş face lucrul ăsta. Numai să nu mă pui să stau în casă. Poate că-i din pricina trudei la câmp din copilărie. Poate că-n sufletul meu mi-e întotdeauna teamă că, dacă nu muncesc, vreun săpător de două ori cât mine o să mă…

— Oh, Luet, am coşmaruri de fiecare dată când vorbeşti aşa.

— Am găsit unul, rosti Luet, culegând un vierme.

— Ce atrăgător, rosti Edhadeya.

Luet strivi viermele între degete, îi făcu ghemotoc rămăşiţele şi le aruncă în ţărână.

— O altă salată care n-o să se mai mişte! zise ea.

— Luet, rosti Edhadeya, iar din acel moment se schimbă întregul ton al conversaţiei. Nu mai erau nişte fete jucăuşe. Acum erau femei, iar discuţia era serioasă. Ce-a mai descoperit fratele tău în ultima vreme? Ce se-ntâmplă între el şi fraţii mei?

— E mereu aici împreună cu Mon, răspunse Luet. Cred că studiază ceva împreună cu Bego. Sau se ocupă de ceva.

— Deci el nu stă de vorbă cu tine? întrebă Edhadeya. Cu ei vorbeşte.

— Care ei?

— Acum nu doar cu Mon. Vorbeşte cu Aronha, Ominer şi Khimin.

— Ei, păi, e frumos că-l include şi pe Khimin. Eu nu cred că băiatul e-atât de-ngrozitor pe cât…

— Oh, e-ngrozitor, serios. Dar poate fi recuperat, şi m-aş bucura dacă Akma şi Mon s-ar gândi la aşa ceva, spuse Edhadeya. Dar nu despre asta-i vorba.

— Nu?

— Ieri cineva a pomenit despre vise adevărate şi s-a uitat la mine. Ceva lipsit de importanţă, un comentariu întâmplător. Nici nu-mi amintesc bine – unul dintre sfetnici, care venise să se-ntâlnească cu tata, s-a uitat la mine. Dar s-a întâmplat să-ntorc capul exact în acel moment şi l-am surprins pe Ominer dându-şi ochii peste cap în batjocură. Aşa încât m-am luat după el şi-n clipa-n care am rămas singuri în curte l-am înghesuit de perete şi-am cerut să aflu din ce motiv glumeşte pe seama mea.

— Tu eşti întotdeauna atât de blândă.

— Ominer nu te-aude decât dacă are o suferinţă fizică, rosti Edhadeya. Iar eu sunt mai puternică decât el.

— Ei, şi ce-a spus?

— A negat c-ar fi glumit pe seama mea. Aşa c-am întrebat: ”Pe seama cui glumeşti?” Iar el a răspuns: ”Pe seama lui.”

— A cui?

— Ştii, sfetnicul care se uita la mine. Iar eu am zis: ”Nu poţi să-i învinovăţeşti pe oameni pentru că se gândesc la visul meu despre Zenifi atunci când mă văd. Nu oricine are vise adevărate”. Apoi a spus – fii atentă, Luet: ”Nimeni n-are aşa ceva.”

— Nimeni?

Luet râse, apoi îşi dădu seama că Edhadeyei nu i se părea amuzant.

— Dedaya, eu am avut vise adevărate, tu ai avut vise adevărate. Mama vede conexiunile dintre oameni. Mon are un simţ al adevărului. Tata visează adevărat şi – e ceva absurd.

— Eu ştiu lucrul ăsta. Aşa că l-am întrebat de ce-a spus aşa ceva, dar n-a vrut să-mi răspundă. L-am ciupit, l-am gâdilat – Luet, Ominer nu poate ţine un secret faţă de mine. Întotdeauna am fost în stare să-l aflu, chinuindu-l timp de cinci minute. Dar de data asta s-a prefăcut că nu ştie despre ce vorbesc.

— Şi crezi că-i ceva legat de Akma şi de Mon?

— Ştiu că despre asta-i vorba. Luet, singurul mod prin care Ominer ar putea ţine ceva secret faţă de mine ar fi doar faptul că este fiind mai înfricoşat de altcineva. Iar singurele două persoane din lume de care se teme el mai mult decât de mine sunt…

— Tatăl tău?

— Nu fi proastă, tata e-atât de drăguţ atunci când îl bagă în seamă pe Ominer, ceea ce nu se-ntâmplă prea des, şi atunci se face una cu peretele. Nu, sunt Mon şi Aronha. Cred că-i vorba de-amândoi. Am fost atentă-n dimineaţa asta şi toţi cei patru fraţi ai mei s-au întâlnit cu fratele tău şi indiferent ce anume plănuiesc sau fac…

— E-n legătură cu ideea că nu există vise adevărate.

Edhadeya încuviinţă.

— Nu pot să mă duc la tata să-i spun, ei or să

tăgăduiască, pur şi simplu.

— Or să-l mintă pe tatăl vostru?

— Ceva s-a schimbat. M-a făcut să mă simt într-un fel întunecat şi neplăcut şi-am senzaţia că pun ceva la cale.

— Nu spune lucrul ăsta, rosti Luet. Vorbim despre familiile noastre.

— Nu mai sunt nişte băieţei. Dacă stai să te gândeşti bine, din pricina faptului că studiem în continuare, câteodată uităm că nu mai suntem la şcoală, niciunul dintre noi, cu excepţia lui Khimin. Sunt bărbaţi şi femei. Dacă Akma n-ar fi fiul tatălui tău, el şi-ar câştiga singur traiul. Aronha o face pe soldatul, dar are prea mult timp la dispoziţie, la fel ca şi ceilalţi fraţi ai mei – îi pun pe preoţi să muncească, dar nu pe fiii regelui.

Luet încuviinţă din cap.

— Tata a-ncercat să-l facă pe Akma să-nceapă să-şi câştige traiul atunci când avea cincisprezece ani. Vârsta la care copiii lucrătorilor…

— Cunosc vârsta asta, zise Edhadeya.

— Akma atât a spus: ”Ce, ai de gând să stai cu biciul pe mine dacă nu fac lucrul ăsta?” A fost cu adevărat ceva răutăcios.

— În zilele alea înfiorătoare nu tatăl tău era supraveghetorul lui, rosti Edhadeya.

— Dar tata i-a iertat pe supraveghetori. Pe Pabulogi. Akma nu i-a iertat, continuă să ţină supărarea.

— După treisprezece ani! strigă Edhadeya.

— Akma se hrăneşte din ea precum un pui neieşit din găoace se hrăneşte din gălbenuşul oului. Chiar şi-atunci când se gândeşte la altceva, chiar şi atunci când nu-şi dă seama, clocoteşte lăuntric. A fost o vreme învăţătorul meu. Am devenit foarte apropiaţi. Un timp l-am iubit mai mult decât pe oricine altcineva. Dar dacă mă apropiam prea mult, dacă-i atingeam afecţiunea într-o manieră greşită, mă punea la punct de nu mă vedeam. Câteodată mă şoca maniera-n care probabil că s-au simţit Elemak şi Mebbekew atunci când Nafai i-a trântit la pământ, aruncând trăsnete din deget.

— Melancolie. Mi-am imaginat doar că-i o persoană cu stări de proastă dispoziţie, zise Edhadeya.

— Oh, sunt sigură că-i şi asta, rosti Luet, problema e c-atunci când are o stare de-asta, îşi varsă nervii pe tatăl meu.

— Şi pe Pabulogi.

— Ei nu-şi fac apariţia prea des. Atunci când preoţii vin la întruniri cu tata, Akma are grijă să fie-n altă parte. Nu cred că i-a văzut pe vreunul dintre ei de ani buni.

— Dar tu i-ai văzut.

Luet zâmbi uşor.

— Cât mai puţin posibil.

— Chiar de pe patul de moarte, cum spune ea, mama adună toate bârfele şi zice că Didul se uită la tine ca… ca…

— Cel mai îngrozitor coşmar al meu.

— Nu cred că vorbeşti serios, zise Edhadeya.

— Nu el personal. Dar ce s-ar întâmpla dac-ar mărturisi că mă iubeşte? Sau că eu-l iubesc? Ar fi o manieră mai blândă şi mai rapidă dacă i-aş tăia beregata lui Akma în timp ce doarme.

— Vrei să spui c-această melancolie copilărească a fratelui tău te-ar putea ţine la distanţă de bărbatul pe care-l iubeşti?

— Nu-l iubesc pe Didul. Era doar o situaţie ipotetică.

— Lutya, prietena mea, nu-i complicată viaţa aici, în casa regelui?

— E probabil la fel de complicată ca şi cea a celor mai săraci ţărani. Acolo jos, în găurile lor din pământ, cei mai neputincioşi foşti sclavi au exact aceleaşi probleme. Răzbunări, iubiri, mânie, frică, ură…

— Dar atunci când se ceartă-n tunelurile lor, nu se zguduie întregul regat, spuse Edhadeya.

— Păi, e familia ta. Nu a mea.

Edhadeya culese un vierme de pe o altă frunză.

— În regat există persoane care simpatizează cu săpătorii. Ce-ar fi ca fraţii noştri să se dezvăluie ca făcând parte dintre viermi?

— De asta ţi-e teamă, nu-i aşa? Neagă-l pe Păstrător. În

cazul ăsta nu mai trebuie să ne asociem cu săpătorii şi cu îngerii şi să…

— Mon îi iubeşte pe îngeri. Ar muri dacă n-ar fi cu ei.

— Dar oare iubeşte poporul cerului într-o măsură mai mare decât urăşte Akma poporul pământului?

— Indiferent ce se-ntâmplă, Mon n-o să renunţe la iubirea lui pentru îngeri.

— Totuşi. Ar fi-ngrozitor dacă ei ar începe…

— Nici să nu te gândeşti la asta, spuse Edhadeya. Fraţii noştri nu vor comite trădare.

— Deci ţie nu ţi-e frică, zise Luet.

Edhadeya se aşeză pe o bancă şi oftă.

— Mie mi-e frică.

Din spatele lor, se făcu auzită o voce nouă:

— De ce anume?

Întoarseră capul. Era Chebeya, mama lui Luet.

— Ai terminat deja? întrebă Luet.

— Biata Dudagu e istovită, zise Chebeya.

Edhadeya pufni.

— Nu mai scoate sunetul ăsta-n pădure, fiindc-o să te găsească un jaguar.

— Nu-nţeleg de ce consideri că-i ceva nefiresc din partea mea să-mi dispreţuiesc mama vitregă, rosti Edhadeya.

— Tatăl tău o iubeşte, replică Chebeya.

— Un semn al capacităţii lui nesfârşite de-a iubi, zise Edhadeya.

— Despre ce vorbeaţi când am apărut eu? întrebă Chebeya. Şi nu negaţi că era ceva important, am văzut cum eraţi legate una de alta.

Luet şi Edhadeya se uitară una la cealaltă.

— Încercaţi să decideţi cât de mult să-mi spuneţi? întrebă Chebeya. Hai să vă uşurez sarcina. Începeţi prin a-mi povesti totul.

Cele două tinere îi dezvăluiră.

— Hai să-i supraveghez puţin, rosti Chebeya, după ce terminară ele. Dacă-i văd împreună, pot s-aflu o grămadă de lucruri.

— Cum poate Mon să nu creadă-n vise adevărate?

întrebă Edhadeya. Ştie când lucrurile sunt adevărate – ştia că visul meu legat de familia voastră era adevărat.

— Nu subestima capacitatea de persuasiune a fiului meu, spuse Chebeya.

— Mon nu-i păpuşa nimănui, rosti Edhadeya. Îl cunosc.

— Nu, nu păpuşă, zise Chebeya. Dar eu cunosc darul lui Akma.

— Are un dar? întrebă Luet.

— Surioara află ultima, spuse Edhadeya.

— Are acelaşi dar ca şi mine.

— N-a spus niciodată lucrul ăsta! strigă Luet.

— Nu, pentru că nu-şi dă seama. E diferit în cazul bărbaţilor, cred. Bărbaţii nu alcătuiesc atât de uşor comunităţi precum femeile. Bărbaţii umani, despre ei vorbesc – îngerii nu-s aşa. Sau poate că sunt, nu ştiu prea multe. Ştiu doar c-atunci când un bărbat are un asemenea dar, el nu vede-n acelaşi fel conexiunile între persoane. Ci începe, în mod inconştient, să găsească modalităţi de-a aduna în propriile mâini firele împrăştiate.

— Prin urmare, nu e-n stare să vadă reţeaua de fire dintre persoane, spuse Luet. El devine pur şi simplu păianjenul?

Chebeya ridică din umeri.

— Nu i-am explicat ce anume face. Mi-e teamă că, dacă devine conştient de asta, o să fie cu mult mai rău. O să devină mai puternic şi…

— Periculos, completă Edhadeya.

Chebeya întoarse capul.

— Adună oameni care vor să-i facă pe plac.

— Suficient încât Mon să renunţe la iubirea lui pentru poporul cerului? întrebă Edhadeya.

— Va trebui să-i văd împreună, având acest lucru în minte. Dar dacă Akma ar fi cu adevărat preocupat de ceva şi-ar avea nevoie de ajutorul lui Mon, cred că Mon i l-ar da.

— Dar asta-i oribil, spuse Edhadeya. Înseamnă asta oare că-n vremurile când mi se părea că-l iubesc…

— Nu ştiu, replică Chebeya. Sau, vreau să spun – ştiu – în măsura-n care-i capabil de iubire, te-a iubit, din când în

când.

— Nu acum.

— Nu în ultima vreme.

Din ochii Edhadeyei se rostogoliră lacrimi.

— E ceva atât de prostesc, zise ea. Nici măcar nu tânjesc după el, sunt zile întregi când nu mă gândesc la el – dar e doar darul ăsta al lui?

Chebeya clătină din cap.

— Atunci când foloseşte urzeala lui, ţine doar puţin timp. O zi sau două. Dacă nu stă cu tine, păleşte. Tu nu l-ai văzut de-o săptămână.

— Îl văd în fiecare zi, replică Edhadeya.

— Dar n-ai fost aproape de el, spuse Luet binevoitoare.

— Trebuie să te privească, să vorbească, să interacţioneze cu tine, zise Chebeya. Poţi s-ai încredere-n sentimentele tale faţă de el. Sunt cât se poate de reale.

— Cu-atât mai rău, murmură Edhadeya.

— Mamă, spuse Luet, eu cred că se petrece ceva foarte primejdios. Cred că Akma şi fiii lui Motiak pun ceva la cale.

— Aşa cum am zis, o să văd dac-aşa stau lucrurile.

— Şi dac-aşa stau?

— O să discut cu tatăl tău despre problema asta, răspunse Chebeya. Apoi poate c-o să vorbim cu regele. Iar el s-ar putea să stea de vorbă cu tine.

— Iar după ce vom fi vorbit între noi toţi, tot nu vom putea face nimic, spuse Edhadeya.

— Niciodată nu-ţi pierzi speranţa, nu-i aşa? Dedaya, ai puţină încredere. Chiar dacă tatăl tău, soţul meu şi cu mine suntem bătrâni, încă mai avem ceva putere. Putem schimba lucrurile.

— Am observat că n-ai inclus-o pe mama mea vitregă în grupul ăsta, rosti Edhadeya răutăcioasă.

Chebeya zâmbi cu o inocenţă benignă.

— Săraca Dudagu. E prea fragilă ca să fie pomenită la capitolul ”putere”.

Edhadeya râse.

— Luet, acum, hai acasă cu mine. Avem treabă.

Edhadeya le îmbrăţişă pe amândouă şi le urmări părăsind

curtea. Apoi se întinse pe bancă şi privi cerul. Îşi spuse că, dintr-un anumit unghi, putea să vadă steaua Basilica chiar şi pe un soare strălucitor. Azi, însă, norii acopereau totul. Va ploua.

— Cea-care-nu-a-fost-niciodată-înmormântată, murmură Edhadeya. O să faci ceva-n privinţa asta?

Shedemei îşi încărcă lucrurile în micul vehicul spaţial al navei în vreme ce Sufletul Suprem îi murmura încă o dată în minte:

(Eşti sigură că e un lucru înţelept?)

— Crezi că nu mă poţi proteja? întrebă Shedemei.

(Pot să împiedic să fii ucisă.)

— Atâta cer doar.

(Încă nu îmi dau seama ce anume poţi descoperi pe care eu să nu îl pot afla mai rapid şi mai precis.)

— Vreau să-i cunosc pe oamenii ăştia, asta-i tot, replică Shedemei. Vreau să-i cunosc personal.

(Nu ai cum să îi cunoşti stând de vorbă cu ei aşa de bine cum îi cunosc eu cercetându-le gândurile.)

— Trebuie să spun lucrurilor pe nume? Nu poţi să te uiţi în mintea mea, ca să vezi adevărul?

(Întrebarea adevărată este: tu poţi?)

— Pot. Mă duc acolo jos pentru că mă simt singură. Poftim, asta voiai s-auzi?

(Da.)

— Ei bine, acum ai auzit. Vreau s-aud altă voce organică. Nu vreau să te jignesc, dar aş dori s-am senzaţia că mă cunosc şi alţii.

(Nu mă simt jignit. Speram că vei face ceva de acest fel. Aş fi dorit doar să-ţi fi ales o perioadă mai blândă. Acum nu poţi obţine prea multe printr-o intervenţie.)

— Ştiu, replică Shedemei. Şi nu pretind c-aş avea vreun scop măreţ şi nobil. Sunt pur şi simplu pregătită să ies din găoacea asta de metal şi să mă-ntâlnesc iarăşi cu lume. Apoi se gândi. Cât de bătrână sunt? O să mă-ntrebe toţi.

(Vrei să spui din punct de vedere fizic? Mantia te menţine extrem de sănătoasă. Ai putea să pretinzi că ai patruzeci de ani. Nu ai ajuns la menopauză. Nu vei ajunge niciodată, de

fapt, până când nu îmi vei spune că doreşti să te las să ajungi.)

— Sugerezi c-aş putea avea încă un copil?

(Îţi spun doar să ai grijă în ce manieră vei vrea să-ţi vindeci singurătatea.)

Shedemei îşi strânse buzele dezgustată.

— Asta-i o societate cu un puternic tabu referitor la sexul în afara căsătoriei. Nu cobor acolo ca să distrug viaţa vreunui biet bărbat singuratic.

(Era doar un gând.)

— Eşti sigur că avertismentele astea nu-s din cauză c-ai fi într-o extrem de mică măsură gelos?

(Nu am programat aşa ceva în mine.)

— Pot să mă plimb pe suprafaţa acestei planete, iar celelalte creaturi vii or să mă recunoască drept una de-a lor. Ţi-ai dorit vreodată…

(Eu nu am dorinţe.)

— Păcat.

(E drăguţ din partea ta că mă antropomorfizezi cu atâta milă. Dar dacă aş poseda cu adevărat sentimentele pe care le proiectezi asupra mea, ultimele lucruri pe care le-ai spus nu ar fi fost, tehnic vorbind, o exultare?)

— Am asta programat în mine, răspunse Shedemei.

Securile fură îngropate. Micul vehicul spaţial se decuplă din locul de andocare a navei Basilica şi se năpusti în jos în atmosferă.

7
ŞCOALA LUI RASARO

Lumina se strecura prin ferestrele înalte şi largi ale încăperii de iarnă, reflectându-se de pe pereţii goi, zugrăviţi, până când lui Mon îi fu greu să-şi închipuie c-ar putea fi mai luminos afară. Motivul pentru care el şi fraţii lui se puteau întâlni spre a fi cicăliţi de – nu, spre a avea o discuţie cu – Akma era din cauza faptului că nimeni nu folosea încăperea de iarnă în timpul verii. Era prea cald. Era prea luminoasă. Doar atât putea face Mon pentru a-şi ţine ochii deschişi. De n-ar fi fost muştele bâzâitoare care persistau în încercarea de a-i sorbi sudoarea care picura de pe trupul lui, ar fi adormit demult.

Nu se punea problema că Mon n-ar avea încredere în ideile lui Akma. Era vorba doar de faptul că ei doi discutaseră toate acestea înainte de a-i coopta pe Aronha, Ominer şi Khimin. Aşa încât pentru el nu era nimic nou. Şi-i stătea în fire lui Akma să conducă dezbaterile, datorită faptului că Mon n-avea răbdarea să ţină piept întrebărilor lui Khimin, care erau întotdeauna deplasate, sau refuzului îndărătnic al lui Aronha de a fi de acord cu idei care fuseseră deja dovedite cu vârf şi-ndesat. Doar Ominer părea a înţelege imediat ce spunea Akma, dar chiar şi el făcea ca discuţiile să devină mai lungi şi mai plictisitoare decât trebuia, pentru că atunci când *înţelegea* o idee, i-o repeta lui Akma cu alte cuvinte. Între obtuzitatea lui Khimin, pasivitatea lui Aronha, entuziasmul lui Aronha, fiecare mic avans al discuţiei necesita ore întregi, sau cel puţin aşa i se părea lui Mon. Akma putea să suporte aşa ceva. El putea să se comporte ca şi cum întrebările şi comentariile n-ar fi fost din cale-afară de prosteşti.

Un mic gând se strecură în conştiinţa lui Mon: oare Akma s-a comportat cu mine în acelaşi fel? Oare ideile pe care le-am avut ”împreună” sunt în realitate doar ale lui? Cât de dibaci e el, în realitate, în a-i câştiga pe alţii de partea lui?

Imediat, Mon alungă acest gând, nu pentru c-ar fi fost adevărat, ci pentru c-ar fi însemnat că Mon nu era egal cu Akma din punct de vedere intelectual, iar el era, cu siguranţă. Bego susţinuse în mod limpede tot timpul că Mon era cel mai bun elev pe care-l avusese.

— Fiinţele umane şi îngerii sunt capabili să convieţuiască, zise Akma, pentru că habitatul natural al ambelor specii este-n natură, în locuri deschise, la lumina soarelui. Fiinţele umane nu pot zbura, e-adevărat, dar structura noastră bipedă ne ridică deasupra celorlalte animale. Ne concepem pe noi înşine ca privind de sus, ceea ce ne face compatibili, în esenţă, cu poporul cerului. Săpătorii, însă, sunt creaturi ale întunericului, ale văgăunilor, postura lor naturală este cu burţile târâte prin subteranele umede. Săpătorilor le place tot ceea ce le repugnă creaturilor inteligente şi rafinate; şi invers.

Mon închise ochii ca să se apere de insuportabila lumină din cameră. În fundul minţii pulsa o senzaţie intensă, o certitudine că în copilărie învăţase să aibă încredere, iar în anii din urmă învăţase – un lucru mult mai dificil – să ignore. Senzaţia era dedesubtul şi îndărătul locului din mintea lui de unde veneau cuvintele. Dar la felul în care mintea furniza cuvinte pentru stări de spirit inexplicabile, ea deprinsese totodată cuvintele care însoţeau respectiva senzaţie: Greşit. Asta-i ceva greşit. Pulsaţie, pulsaţie, pulsaţie. Şi închizând ochii n-o făcea să dispară.

Lucrul ăsta n-are nici-o semnificaţie, îşi zise Mon. Senzaţia asta-i doar o reminiscenţă din copilărie. Păstrătorul Pământului încearcă să mă facă să n-am încredere în spusele lui Akma.

Ce-mi trece prin minte? Nici măcar nu cred în Păstrătorul Pământului şi iată că-l învinovăţesc pentru acest refren monoton, fără sens, prostesc, smintit, care-mi pulsează-n minte tot timpul. Nu pot să scap de superstiţii chiar în timp ce-ncerc să scap de superstiţii. Râse de sine însuşi.

Râse cu glas tare, sau poate că doar respiră ca şi cum ar fi râs – lui Akma nu-i luă mult ca să se agaţe de asta.

— Dar poate că mă-nşel, rosti el. Mon este cel care-

nţelege cu adevărat lucrul ăsta. De ce râdeai, Mon?

— Nu râdeam.

Greşit. Asta-i ceva greşit, asta-i ceva greşit.

— Adică, vreau să spun, Mon, că primul meu gând a fost că cele trei specii ar trebui să se separe, dar tu eşti cel care-a insistat ca fiinţele umane şi îngerii să trăiască-mpreună, având în vedere afinităţile dintre noi.

— Vrei să spui că lucrul ăsta vine de la Mon? întrebă Aronha. Mon, care-a sărit de pe un zid înalt atunci când avea trei ani pentru că voia să zboare ca un înger?

— Mă gândeam, zise Mon, că toate chestiile astea pe care le spui despre săpători le-ar putea spune şi îngerii despre noi. Creaturi josnice, care se târăsc pe burtă. Nici măcar nu putem atârna ca lumea de-o creangă de copac. Murdare, ghemuite-n mizerie…

— Dar nu păroase, interveni Khimin.

— N-o să ne-asculte nimeni, rosti Ominer, dacă-ncepem să spunem că îngerii-s mai buni decât fiinţele umane. Iar regatul o să se fărâmiţeze dacă o să susţinem că fiinţele umane şi îngerii ar trebui să se separe. Dacă vrem să funcţioneze chestia asta, trebuie să-i excludem pe săpători şi numai pe săpători.

Mon se uită la el surprins. La fel şi Akma.

— Dacă vrem să funcţioneze ce anume? întrebă Akma.

— Asta. Toată chestia asta pentru care ne pregătim, spuse Ominer.

Mon şi Akma se priviră unul pe altul.

Ominer îşi dădu seama că rostise ceva greşit.

— Ce-i?

Nimeni nu răspunse.

Apoi Aronha, cu aerul său metodic, spuse:

— Nu ştiam c-avem în plan să facem publice discuţiile astea.

— Ce, o s-aşteptăm pân-o s-ajungi tu rege? întrebă Ominer dispreţuitor. Cu toată graba asta, cu tot secretismul ăsta, am presupus că Akma ne pregătea să-ncepem să vorbim împotriva aşa-zisei religii a lui Akmaro. Încercarea lui de-a controla şi distruge societatea noastră şi de-a le

oferi regatul Elemakilor pare mai plauzibilă – mi-am zis că o să ridicăm acum vocea împotriva ei, înainte ca el să reuşească să-i facă acceptaţi pe săpători în calitate de bărbaţi şi femei adevărate pe tot cuprinsul Darakembei. Şi dacă nu facem chestia asta, de ce ne mai pierdem timpul? Hai să mergem afară şi să ne facem nişte prieteni printre săpători, ca să nu fim daţi la o parte atunci când or s-ajungă ei la putere.

Akma chicoti. Altora li s-ar fi părut ca o încredere facilă – dar Mon fusese cu Akma destul de multă vreme spre a şti că el râdea astfel atunci când era puţin temător.

— Bănuiesc că ăsta a fost scopul pe care l-am avut în străfundul minţii noastre, rosti Akma, dar nu cred c-a ajuns la nivel de plan.

Ominer râse zeflemitor.

— Ne spui că nu există niciun Păstrător şi consider că dovezile tale sunt convingătoare. Ne zici că fiinţele umane n-au părăsit niciodată Pământul, că noi nu suntem mai vechi decât poporul cerului sau poporul pământului, doar am evoluat în locuri diferite, iar eu-s de acord. Ne spui că din pricina asta toate învăţăturile tatălui tău sunt greşite şi că, de fapt, singurul lucru care contează este care dintre culturi va supravieţui şi va domina. Iar maniera de-a răspunde la o asemenea întrebare este aceea de a-i ţine pe săpători la distanţă de Darakemba şi de-a menţine civilizaţia asta care-a fost creată în comun de fiinţele umane şi de îngeri, civilizaţia Nafarilor. Îi ţinem în interiorul Gornayei pe Elemaki cu mizerabila lor alianţă între fiinţele umane şi şobolanii cei grăsani care fojgăie-n gunoaie, în timp ce noi o să găsim modalităţi de-a îmblânzi marile zone mlăştinoase din Severless, Vostoiless, Yugless şi de-a ne multiplica populaţia într-un asemenea grad încât să-i putem copleşi pe Elemaki – toate aceste planuri sunt minunate, iar tu nu te-ai gândit niciodată să ieşim şi să vorbim despre ele-n public? Haide, Mon, nu suntem tâmpiţi.

Expresia de pe chipul lui Khimin şi al lui Aronha arătă clar că era prima dată când ei se gândeau la aceste idei, dar, desigur, având în vedere tonul exasperat al lui Ominer, nu

aveau de gând să admită propria stupiditate ruşinoasă.

— Da, rosti Akma. În cele din urmă, am fi-nceput să le spunem celorlalţi.

— Maselor, spuse Ominer. Nu se pune problema să reuşiţi să-l faceţi pe tata să se răzgândească – Akmaro ţine creierul tatei în desaga lui de călătorie. Şi niciunul dintre sfetnici n-o să ni s-alăture în a ne opune voinţei tatei. Iar dacă vorbim despre treaba asta-n linişte şi-n secret, o s-arate a conspiraţie şi atunci când o să fie dată-n vileag o să pară că suntem nişte trădători nemernici. Aşa-ncât singura modalitate posibilă de a-l opri pe Akmaro să distrugă Darakemba este aceea de a-i ţine piept în mod deschis şi public. Am dreptate?

Greşit. Asta-i ceva greşit. Asta-i ceva greşit.

Din reflex, Mon fu cât pe ce să răspundă cu mesajul care-i pulsa în minte. Dar ştia că e o rămăşiţă din credinţa în Păstrător de pe vremea copilăriei, că trebuia să depăşească această superstiţie şi s-o respingă dacă voia să aibă vreo speranţă de-a câştiga respectul lui Akma. Sau pe cel al lui Bego, sau al fraţilor săi, nu contează. Respectul lui Akma.

Aşa că, în loc să spună ce avea în inimă, răspunse doar cu mintea:

— Da, ai dreptate, Ominer. Şi-i adevărat că eu şi cu Akma n-am discutat chestiunea asta. Probabil că Akma s-a gândit la asta, dar eu ştiu că nu m-am gândit. Acum, că spui şi tu, ştiu c-ai dreptate.

Aronha întoarse capul cu gravitate către Mon.

— Ştii c-are dreptate?

Mon ştia ce anume întreba Aronha. Fratele său dorea să aibă asigurarea că vechiul dar de discernământ pe care-l primise Mon era angajat în luptă. Dar

Mon refuză să mai considere drept ”cunoaştere” aceste senzaţii. Cunoaştere însemna ceea ce descoperea raţiunea, ceea ce apăra logica, ceea ce arătau dovezile palpabile. Aşa încât, deşi Aronha punea o întrebare, Mon putea răspunde în mod cinstit folosind singurul sens al cuvântului ştiu în care mai avea încredere.

— Da, Aronha. Ştiu c-are dreptate, că şi Akma are

dreptate, că şi eu am dreptate.

Aronha încuviinţă din cap cu gravitate.

— Suntem fiii regelui. N-avem altă autoritate cu excepţia celei pe care ne-o conferă el, dar ne bucurăm de-un imens prestigiu. Ar fi o lovitură îngrozitoare pentru reformele lui Akmaro dacă ne-am ridica public împotriva lor. Iar dac-or să fie nu numai Motiakii, ci chiar fiul lui Akmaro…

— Lumea s-ar putea să remarce, spuse Akma.

— O să-i facă să cadă-n fund, asta o să se-ntâmple, zise Ominer.

— Dar asta-i trădare, interveni Khimin.

— Niciunul dintre lucrurile pe care le spunem nu contestă autoritatea regelui, zise Ominer. N-ai ascultat? Noi afirmăm străvechea alianţă dintre fiinţele umane şi îngeri. Noi afirmăm hotărârile strămoşilor noştri, conform cărora descendenţii lui Nafai ar trebui să fie regi peste Nafari. Noi respingem tâmpenia asta superstiţioasă referitoare la Păstrătorul care-i iubeşte pe săpători la fel de mult ca pe îngeri sau pe cei din poporul de mijloc.

— Ştii, dacă stai să te gândeşti mai bine, rosti Khimin, îngerii-s poporul cerului, iar noi, fiinţele umane, suntem poporul pământului, iar săpătorii n-au nici-o calitate?

— N-o să câştigăm prea mulţi susţinători, rosti Akma sec, dac-o să-ncepem să le spunem fiinţelor umane ”poporul pământului”.

Khimin râse nervos.

— Nu. Bănuiesc că nu.

— Ominer are dreptate, spuse Akma, dar şi eu am dreptate atunci când susţin că nu suntem pregătiţi. Trebuie să fim gata să vorbim despre acest subiect, oricare dintre noi, oricând.

— Eu, de exemplu? strigă Aronha. Eu nu-s ca Mon, nu pot doar să deschid gura şi să curgă din ea discursuri timp de ore-ntregi.

— Asta-i darul lui Akma, spuse Mon.

Ominer huidui a zeflemea.

— Haide, Mon. Întotdeauna am glumit pe tema asta: ”S-a sculat Mon?”, ”Nu ştiu, vorbeşte oare? Atunci s-a sculat.”

Vorbele înţepau, chiar dacă Ominer în mod clar nu intenţionase ca ele să rănească. Mon îşi închise gura, hotărât să nu mai spună nimic până când n-or să-l implore să ia cuvântul.

— Cred că trebuie s-acţionăm într-o solidaritate perfectă, zise Akma. Dacă toţi fiii lui Motiak şi fiul lui Akmaro-s uniţi în a se opune acestei noi politici, atunci le va fi clar tuturor că, indiferent de ce anume decide actualul rege, următorul o să aibă un regat în care săpătorii nu vor fi cetăţeni. Chestia asta o să-i încurajeze pe proaspăt eliberaţii săpători să plece şi să se-ntoarcă-n teritoriul Elemakilor, acolo unde le este locul. Şi nimeni nu poate susţine că noi suntem împotriva libertăţii, pentru că noi intenţionăm să-i eliberăm pe *toţi* sclavii simultan – dar să-i eliberăm la graniţă, ca să creăm nişte săpători noi care-or să dorească să fie făcuţi cetăţenii unei naţiuni din care nu fac parte. În realitate, este o politică blândă, care recunoaşte deosebirile insurmontabile dintre speciile noastre şi-şi ia rămas-bun, ferm, de la acei săpători care-şi închipuie c-ar fi civilizaţi.

Ceilalţi se arătară de acord. Era un program bun. Erau uniţi întru susţinerea lui.

— Dar dacă unul dintre fiii lui Motiak – chiar numai unul singur – este perceput ca nefiind de-acord cu oricare parte din programul ăsta, dacă chiar şi numai un singur fiu al lui Motiak arată că el continuă să creadă-n acea tâmpenie despre Păstrător pe care Akmaro încearcă să-i facă pe oameni s-o creadă…

Pe care oamenii noştri au crezut-o întotdeauna încă din vremea Eroilor, îşi zise Mon.

— … atunci toată lumea o să creadă că Motiak îşi va numi pur şi simplu acest fiu drept moştenitor al său şi-o să-i dezmoştenească pe ceilalţi. Rezultatul? O mulţime de oameni puternici or să opună pur şi simplu din motive politice, ca să fie de partea prezumtivului câştigător. Dar dacă ştiu că nu există un moştenitor posibil, cu excepţia celor care repudiază întreaga conspiraţie iubitoare de săpători a lui Akmaro, în cazul ăsta or să-şi aducă aminte că regii nu-s veşnici şi măcar vor păstra tăcerea, nedorind

să-l contrazică pe viitorul rege.

— Nu fi modest, spuse Mon. Toată lumea ştie că postul de mare preot o să-ţi aparţină atunci când tatăl tău o să-şi lepede spiritul ca pe-o mantie veche.

Ceilalţi chicotiră auzind demodatul eufemism.

Aronha, însă, părea a fi aprins o licărire de idee pe chipul lui Khimin, aşa încât când termină de chicotit, direcţionă un comentariu sarcastic la adresa celui mai mic copil al tatălui său.

— Iar în cazul în care cineva de-aici se gândeşte să rupă rândurile ca să devină moştenitor, vă asigur că armata n-o să recunoască alt moştenitor în afară de mine, atâta vreme cât trăiesc şi doresc tronul după ce tatăl meu îşi va fi sfârşit domnia. Dacă motivul vostru fundamental este dorinţa de putere, singura modalitate în care-o puteţi dobândi pe termen lung este să fiţi de partea mea.

Mon era şocat. Era prima dată când îl auzea pe Aronha ameninţând pe cineva cu viitoarea sa putere, sau vorbind atât de pe faţă despre ceea ce s-ar putea sau nu întâmpla după moartea tatei. De asemenea, lui Mon nu-i plăcu felul în care Aronha rostise ”tatăl meu” în loc de ”tatăl nostru”, sau, pur şi simplu, ”tata”.

Akma se văită imediat, ”Nu? Nu, nu”, apoi se aplecă în scaun, îngropându-şi faţa în mâini.

— Ce s-a-ntâmplat?

Se repeziră cu toţii către el, sau măcar se aplecară spre el, ca şi cum ar fi crezut că era pradă unei crize fizice.

Akma se îndreptă de spate, apoi se ridică de pe scaun.

— Am făcut lucrul ăsta. Am semănat sămânţa discordiei între voi. L-am făcut pe Aronha să rostească vorbe de nerostit. Nimic nu merită aşa ceva! Dacă nu m-aş fi împrietenit cu Mon, dacă nu ne-am fi întors la Darakemba, dac-am fi avut demnitatea de-a muri acolo sub biciul săpătorilor şi al linguşitorilor lor conducători umani din Chelem, Aronha n-ar fi rostit niciodată astfel de cuvinte.

— Îmi pare rău, spuse Aronha, părând cu adevărat ruşinat.

— Nu, mie-mi pare rău, replică Akma. Am venit la voi ca

prieten, nădăjduind să vă câştig de partea adevărului, ca să salvez acest popor de teoriile smintite ale tatălui meu. Dar în loc de asta, am stârnit un frate împotriva altuia şi nu pot îndura aşa ceva.

Fugi din încăpere atât de iute încât îşi răsturnă scaunul.

Cei patru rămaseră tăcuţi câteva clipe, apoi Khimin şi Aronha se porniră să vorbească amândoi odată.

— Aronha, nu m-aş fi ridicat niciodată împotriva ta. Nu mi-a trecut niciodată prin cap aşa ceva, strigă Khimin, exact în acelaşi timp în care Aronha spunea:

— Khimin, iartă-mă pentru că mi-am închipuit că tu ai gândi aşa ceva, n-am vrut niciodată să – eşti fratele meu, indiferent de ce anume faci, iar eu…

Bunul şi nearticulatul de Aronha. Dulcele, mincinosul şi ipocritul de Khimin. Lui Mon aproape îi veni să râdă.

Ominer chiar râse.

— Ascultă-te: ”N-am avut nici cel mai mic gând rău despre tine! Am gândit cu adevărat lucruri rele, dar îmi pare cu adevărat rău.” Haide, singurul lucru pe care-l cere Akma este să fim uniţi înainte de-a face ceva public. Aşa-ncât haideţi s-acţionăm în sensul ăsta, bine? Nu-i greu. Doar nu vorbim despre lucrurile pe care le face unul dintre noi şi care îi deranjează pe ceilalţi. Facem aşa ceva mereu în faţa tatei – din pricina asta el nu ştie cât de mult o urâm cu toţii pe regină.

Khimin se albi la faţă, apoi roşi.

— Eu nu.

— Vedeţi? întrebă Ominer. E-n regulă dacă nu eşti de-acord cu mine, Khimin. Aronha nu spunea decât: ”Ţineţi-vă gura închisă-n privinţa asta şi o să putem îndeplini tot ceea ce trebuie să-ndeplinim.”

— Sunt de-acord cu voi în toate privinţele, cu excepţia… mamei, spuse Khimin.

— Da, da, rosti Ominer nerăbdător, tuturor ne pare îngrozitor de rău pentru ea, sărăcuţa, că moare ca şi cum ar fi cea mai lentă molimă din lume.

— Destul, spuse Aronha. Ominer, tu ne ceri să ne înţelegem, apoi începi să-l tachinezi pe Khimin, ca şi cum

aţi fi copii mici.

— N-am fost niciodată copii mici în acelaşi timp, replică Ominer acid. Eu am încetat să mai fiu copil mic cu mult înainte să se nască el.

— Vă rog, spuse Mon liniştit, subliniindu-şi cuvintele astfel încât să le audă cu toţii. Însăşi blândeţea glasului său le captă atenţia. Dac-am auzi ce vorbim, ai crede că-ntr-adevăr *există* un Păstrător şi că ne prosteşte pe toţi ca să nu ne putem uni şi opune voinţei lui.

Ca de obicei, Aronha îi luă vorbele prea în serios.

— Există un Păstrător? întrebă el.

— Nu, nu există, replică Mon. De câte ori trebuie să-ţi dovedim lucrul ăsta până când o să-ncetezi să mai întrebi?

— Nu ştiu, spuse Aronha. Îl privi pe Mon în ochi. Până când o să uit că ori de câte ori îmi spuneai că ceva-i corect şi adevărat, de când erai mititel, se dovedea a fi corect şi adevărat.

— Aveam dreptate de fiecare dată? întrebă Mon. Sau pur şi simplu erai la fel de nerăbdător ca şi mine să crezi că puştii de vârsta noastră ar putea cu adevărat şti ceva?

Greşit. Asta-i ceva greşit. Asta-i ceva greşit.

Mon îşi păstră chipul inexpresiv – spera el.

Aronha zâmbi cu jumătate de faţă.

— Du-te şi adu-l pe Akma, îi spuse lui Mon. Din câte-l ştiu, nu-i departe. Aşteptând ca unul dintre noi să se ducă şi să-l aducă. Fă chestia asta, Mon. Adu-l înapoi. O să fim uniţi cu toţii, împreună cu el. Pentru binele regatului.

Khideo îl întâmpină pe Ilihiak cu o îmbrăţişare. Nu, nu Ilihiak. Ilihi. Un om care odată a fost rege, care susţinea acum cu insistenţă că nu are nimic extraordinar, că nu fusese atins de mâna Păstrătorului. Părea atât de ciudat, semăna atât de mult cu un eşec.

Dar nu era cu adevărat eşecul lui Ilihi. Era mai degrabă ca şi cum universul însuşi ar fi înregistrat un eşec.

— Şi ce mai face… ce mai face soţia ta? întrebă Khideo.

Salutările care în mod normal erau lipsite de semnificaţie durară doar câteva clipe; ele fură scurtate şi mai mult, pentru că soţia lui Khideo murise cu mulţi ani în urmă, în

timp ce dădea naştere primului lor copil. Ar fi trebuit să fie băiat. Moaşa spusese că acel copil era extrem de masiv, aidoma tatălui său, şi că o sfâşiase atunci când trecuse prin canalul vieţii. Khideo îşi dăduse atunci seama că el o ucisese pe soţia lui, pentru că orice copil al lui ar fi fost mult prea mare spre a fi purtat de o femeie în pântece. Păstrătorul voia ca el să nu aibă copii; dar măcar Khideo nu trebuia să mai omoare alte femei în încercarea de a sfida voinţa Păstrătorului. Aşa încât Ilihi, care era la curent cu toate astea, nu întrebă nimic despre familia lui.

— Suporţi uşor povara guvernării, Khideo.

Acesta râse. Sau vru să râdă. Din gâtlej îi ieşi însă doar un sunet uscat. Tuşi.

— Simt cum mi se fleşcăiesc muşchii. Soldatul care eram odată devine moale şi bătrân. Mă usuc pe dinăuntru. Bine că nu-s unul dintre bătrânii ăia graşi. În schimb o să fiu firav.

— N-o să mai trăiesc să văd lucrul ăsta.

— Sunt mai bătrân decât tine, Ilihi, o să trăieşti mai mult decât mine, te-asigur. Dinspre răsărit o să vină un vânt, un uragan îngrozitor, şi-o să mă sufle pe deasupra muntelui şi o să mă arunce-n ocean, dar o să fiu atât de uscat încât o să plutesc la suprafaţă ca o frunză până când soarele o să mă transforme-n pulbere şi-n cele din urmă o să mă-mprăştie.

Ilihi se uită la el cu o expresie atât de stranie, încât Khideo trebui să-l bată cu blândeţe pe umăr, în felul în care făcuse atunci când Ilihi era fiul numărul trei şi cel mai puţin favorizat al lui Nuak, iar lui Khideo i se făcuse milă de el şi îl învăţase ce anume înseamnă să fii bărbat şi soldat. Erau împreună în ziua aceea în care Khideo nu mai putuse suporta. În ziua în care luase hotărârea să-l omoare pe rege. Îl bătuse uşor, exact ca acum, şi văzuse lacrimi în ochii lui Ilihi. Khideo îl întrebă ce anume se întâmplase, iar Ilihi izbucnise în plâns şi-i destăinuise ce anume îi făcuse Pabulog pe vremea când era copil.

— Sunt ani buni de când a făcut-o ultima oară, spusese Ilihi. Acum sunt căsătorit. Am o fiică. Am crezut că s-a

terminat. Dar m-a luat de lângă tata, la micul dejun, şi-a mai făcut-o o dată. Două dintre santinelele lui mă ţineau, în timp ce el se ocupa de mine.

Khideo înlemnise când auzise acest lucru.

— Tatăl tău nu ştie ce-anume ţi-a făcut Pabulog, nu-i aşa?

Ilihi îi răspunsese:

— Bineînţeles că ştie. I-am spus. A spus că mi s-a-ntâmplat aşa ceva pentru că-s o fire slabă. Păstrătorul voia ca eu să mă nasc fată.

Khideo ştia multe lucruri îngrozitoare care se petrecuseră în regatul lui Nuak. Clocotea de furie văzând cum Nuak îi chinuia pe cei din jurul lui, cum tolera vicii cumplite în rândul celor mai apropiaţi asociaţi ai săi, cum dintre conducătorii regatului rămăseseră doar câţiva oameni cinstiţi – dar încă erau acei câţiva puţini, iar Nuak era rege. Dar aşa ceva era mai mult decât putea suporta Khideo. Indiferent dacă era sau nu rege, nimeni nu putea permite să i se-ntâmple aşa ceva fiului său, fără a-l zdrobi pe cel care săvârşise ticăloşia. În ochii lui Khideo, nu era sarcina lui să-l ucidă pe Pabulog – asta îi revenea lui Nuak, sau dacă nu s-ar fi întâmplat aşa, lui Ilihi atunci când va ajunge, după un drum chinuitor, la vârsta bărbăţiei. Dar Khideo era soldat, un soldat care jurase să apere tronul şi poporul de duşmani. Acum ştia cine-i duşmanul. Era Nuak. Zdrobește-l, iar toţi ceilalţi vor cădea şi ei odată cu el. Aşa că făcuse jurământ că regele va muri de mâna sa. Îl avea în mâinile sale, în vârful turnului, gata să-i scoată maţele cu pumnalul său, aşa cum este ucis un duşman laş, când Nuak privise în jur şi văzuse, la fruntariile tărâmului, o uriaşă armată de Elemaki care ataca.

— Trebuie să mă laşi să trăiesc, ca să pot conduce apărarea poporului! îi ceruse Nuak, iar Khideo, care acţionase doar pentru binele poporului, îşi dădu seama că avea dreptate.

Apoi Nuak condusese retragerea întregii armate, lăsând doar o mână de bărbaţi destoinici pentru a apăra femeile şi copiii. În sălbăticie, bărbaţii pe care-i dusese într-o

ruşinoasă retragere fuseseră cei care îl torturaseră până la moarte. Iar în oraş Khideo trebuise să suporte umilinţa de-a o lăsa pe soţia lui Ilihi să le conducă pe tinerele fete să implore să fie cruţată viaţa poporului, pentru că nu erau destule săbii pentru a-i opri pe Elemaki, fie şi numai pentru un minut.

Toate acestea îi veneau în minte lui Khideo, atunci când se afla în preajma lui Ilihi. Îl văzuse pe băiatul ăsta atunci când era complet la pământ. Îl văzuse cum se transformă în bărbat şi conduce un regat. Dar răul fusese făcut. Ilihi era în continuare dărâmat. Din ce alt motiv să fi renunţat la tron?

Cu toate acestea, după ce ascultase macabra glumă a lui Khideo – intenţionase să fie glumă –, Ilihi se uită la el cu o stranie preocupare.

— Dai senzaţia că ţi-e dor de moarte, dar eu ştiu că nu-i adevărat, rosti Ilihi.

— Mi-e dor de moarte, Ilihi, zise Khideo. Dar nu de-a mea.

Apoi amândoi izbucniră în râs.

— Ah, Lihida, bătrâne prieten, ar fi trebuit să-ţi fiu tată.

— Khideo, crede-mă, mai puţin în sensul biologic, ai fost. Eşti.

— Deci ai venit la mine pentru un sfat părintesc? întrebă Khideo.

— Soţia mea a auzit nişte zvonuri, spuse Ilihi.

Khideo îşi dădu ochii peste cap.

— Mda, păi, ştie că n-ai vrea s-auzi de la ea lucrul ăsta, dar imediat ce ţi-am spus ce-am auzit, tu vei şti că provine de la ea. Niciun om nu mi-ar zice mie aşa ceva.

Era bine cunoscut faptul că Ilihi dezavuase refuzul absolut al Zenifilor de a trăi împreună cu poporul cerului. Era bine cunoscut că în casa sa veneau des în vizită îngeri, care-i erau prieteni. Din acest motiv niciun om din tărâmul lui Khideo nu i-ar fi încredinţat chestiuni secrete lui Ilihi. Nu era de încredere.

Cu femeile era altceva. Bărbaţii nu-şi puteau controla soţiile, asta era tot. Ele puteau să vorbească. Iar ele nu puteau să-şi dea seama în cine se putea avea încredere şi în cine nu. Ilihi şi soţia lui erau oameni buni, cumsecade.

Dar când era vorba de apărarea stilului de viaţă al Zenifilor – stilul de viaţă uman – pur şi simplu nu se putea avea încredere în Ilihi. Cu excepţia faptului că Khideo nu l-ar fi minţit niciodată pe Ilihi. În cazul în care acesta din urmă ar fi vrut să afle dacă zvonurile erau adevărate, ştia că putea să vină la guvernatorul tărâmului lui Khideo.

— Zvonuri?

— A auzit c-anumite persoane sus-puse din tărâmul lui Khideo se laudă că fiul lui Akmaro şi fiii regelui au devenit Zenifi în sufletul lor.

— Nu-i adevărat, spuse Khideo. Te-asigur că nici măcar cel mai optimist dintre noi n-are speranţa c-acel grup de tineri va declara că ei sunt de părere că îngerii şi fiinţele umane n-ar trebui să trăiască împreună.

Ilihi primi aceste vorbe în tăcere şi le rumegă ceva vreme.

— Atunci spune-mi ce anume va declara acel grup de oameni? întrebă Ilihi.

— Poate nimic, replică Khideo. De unde să ştiu eu?

— Nu mă minţi, Khideo. Nu-ncepe să mă minţi acum.

— Nu mint. Ar trebui să te fac una cu pământul pentru că m-acuzi de-aşa ceva.

— Cum, omul care crede că-i uscat ca o frunză să mă doboare la pământ?

— Există nişte poveşti, spuse Khideo.

— Vrei să zici că posezi o singură sursă sigură în care ai, implicit, încredere.

— De ce nu pot să fie doar poveşti şi zvonuri?

— Pentru că, Khideo, eu ştiu maniera în care-aduni tu informaţii. N-ai fi acceptat niciodată să fii guvernator al acestui loc dacă n-ai fi avut un prieten bine plasat în consiliul lui Motiak.

— Cum aş putea face eu rost de-un astfel de prieten, Ilihi? Toţi cei care-l înconjoară pe rege au fost dintotdeauna cu el – cu mult înainte s-ajungem noi aici. De fapt, tu eşti singurul om pe care-l ştiu şi care-i prieten cu Motiak.

Ilihi se uită la el cu atenţie şi îi analiză câteva clipe cuvintele. Apoi zâmbi. După aceea râse.

— Spion bătrân şi viclean, rosti el.
— Cine, eu?
— Tu, Zenif cu suflet pur, tu, dârz susţinător al legii separării, nimeni din consiliul regelui nu vorbeşte cu tine. Asta-nseamnă că informatorul tău a fost o femeie, dar nu cred asta, în principal pentru că-n scurtul timp petrecut în capitală ai reuşit să le ofensezi pe toate femeile sus-puse care te-ar fi putut ajuta. Prin urmare, asta-nseamnă că informatorul tău e, probabil, un înger.
Khideo clătină din cap, dar nu spuse nimic. Lumea îl subestima pe Ilihi. Întotdeauna se întâmplase aşa. Şi deşi Khideo îşi dădea seama, fu totuşi surprins atunci când Ilihi luase doar cea mai firavă dovadă şi ajunsese cu ea exact la concluzia corectă.
— Prin urmare, ai făcut o alianţă c-un înger, rosti Ilihi.
— Nu-i o alianţă.
— Vă consideraţi utili unul pentru celălalt.
Khideo încuviinţă dând din cap.
— Posibil.
— Akma şi băieţii lui Motiak urzesc ceva.
— Nu-i vorba de trădare, zise Khideo. N-ar acţiona niciodată ca să şubrezească puterea tronului. Iar băieţii lui Motiak n-ar întreprinde nimic care să-i dăuneze.
— Dar, oricum, tu nu vrei ca Motiak să fie dat jos, rosti Ilihi. Nici tu, nici altcineva dintre Zenifi. Nu, tu eşti mulţumit cu aranjamentul ăsta, trăind aici în aceste teritorii mlăştinoase…
— Mulţumit? Din fiecare fărâmă de sol pe care-o cultivăm a trebuit să fie scoasă mizeria şi cărată aici ca să fie înălţate terenurile deasupra zonei inundabile. A trebuit să facem împrejmuiri din buşteni şi bolovani – pe care trebuie să-i aducem pe râuri din teritoriile mai înalte…
— Eşti încă-n Gornaya.
— Pământul ăsta-i plat. Şi mlăştinos.
— Eşti mulţumit, spuse Ilihi, pentru c-ai protecţia armatelor lui Motiak care-i ţin pe Elemaki la distanţă de tine, în timp ce Motiak îţi dă voie să trăieşti fără îngeri deasupra ta.

— Sunt pe cer tot timpul. Dar nu trăiesc printre noi. Noi nu le facem niciun rău, ei nu ne bat la cap.

— Problema ta-i Akmaro, nu-i aşa? Care predică lucrurile învăţate de la Binaro.

— De la Binadi, îl corectă Khideo.

— De la Binaro, care susţinea că marele rău comis de Zenifi a constat nu doar în respingerea îngerilor, ci şi a săpătorilor. Că Păstrătorul n-o să fie mulţumit de noi până când fiinţele umane, îngerii şi săpătorii n-or să trăiască-n armonie în fiecare sat din lume. Apoi, în ziua aceea Păstrătorul o să vină pe Pământ sub forma unei fiinţe umane, a unui săpător şi-a unui înger şi...

— Nu!

Khideo strigă furios, tăind aerul cu mâna. Dacă lovitura l-ar fi nimerit pe Ilihi, l-ar fi doborât la pământ, căci în realitate Khideo îşi pierduse foarte puţin din uriaşa lui forţă. Dar Khideo dădu cu palma în gol, în aer, într-un inaudibil şi invizibil ţânţar.

— Nu-mi mai aduc aminte de lucrurile pe care le-a zis, continuă el.

— Furia ta continuă să fie ceva-ngrozitor, Khideo.

— Binaro ar fi trebuit omorât înainte de a-l converti pe Akmaro. Nuak a aşteptat prea mult, asta cred eu.

— N-o să fim niciodată de acord pe subiectul ăsta, Khideo. Hai să nu ne certăm.

— Nu, hai să nu ne certăm.

— Spune-mi însă, Khideo, dacă există un complot pentru a se folosi violenţa împotriva lui Akmaro.

Bătrânul clătină din cap.

— S-a vorbit despre aşa ceva. Am dat de ştire că celui care va ridica mâna împotriva lui Akmaro îi voi smulge inima, scoţându-i-o pe gât.

— Tu şi cu el eraţi prieteni, nu-i aşa?

Khideo încuviinţă, dând din cap.

— Acum, fiecare cuvânt pe care-l spune e-otravă pentru tine, dar continui să fii loial?

— Prietenii-s mai importanţi decât ideile, rosti Khideo.

— Khideo, dacă mi-ar fi plăcut mai mult ideile tale, n-aş fi

atât de bucuros că pui prietenia înaintea lor. Dar asta nu contează. Spui că Akma şi Motiakii nu plănuiesc să folosească violenţa, nici împotriva taţilor lor, nici a altcuiva.

— Exact.

— Dar pun la cale ceva.

— Gândeşte-te la asta, spuse Khideo. Ce-mpleteşte Akmaro poate fi despletit.

Ilihi încuviinţă din cap.

— Motiak n-o să-ndrăznească să-şi pună sub urmărire judiciară fiii pentru trădare.

— Nu cred c-ar putea, chiar dac-ar îndrăzni, zise Khideo.

— Pentru sfidarea marelui preot numit chiar de rege?

— Nu cred c-avem un mare preot, replică Khideo.

— Doar pentru că Akmaro refuză titlul de *og*…

— Motiak i-a suspendat pe toţi preoţii numiţi de rege. Akmaro a venit din afară, presupus a fi fost numit de însuşi Păstrătorul Pământului. Autoritatea lui nu provine de la rege. Aşa-ncât sfidarea învăţăturilor lui nu constituie trădare.

Ilihi râse.

— Crezi că Motiak o să se lase înşelat de aspecte tehnice legale?

— Nu, răspunse Khideo. Din motivul ăsta n-ai auzit vocile acelor tineri de treabă cu sânge regesc ridicându-se împotriva ruşinosului amestec de specii şi-a anulării superiorităţii bărbaţilor asupra femeilor.

— Dar se pregăteşte ceva.

— Să zicem c-o să fie ceva ce-o să creeze un precedent. Nu ştiu despre ce-i vorba – nu-i treaba mea –, dar o să fie un nod foarte greu de deznodat pentru Akmaro şi Motiak. Orice soluţie pe care or s-o găsească, însă, va… clarifica lucrurile pentru noi.

— Deja mi-ai spus mai multe lucruri decât era necesar.

— Pentru că chiar dac-o să te duci direct la Motiak şi-o să-i împărtăşeşti tot ce ţi-am zis, n-o s-ajute la nimic. El a plantat deja seminţele. Akmaro o să-şi piardă statutul de conducător religios în Darakemba.

— Dacă socoteşti că Motiak o să-şi încalce vreodată

cuvântul şi-o să-l îndepărteze pe Akmaro din post…

— Gândeşte-te la ce ţi-am zis, Ilihi. Khideo zâmbi şi adăugă: Această încercare o să se producă, iar la sfârşitul ei Akmaro n-o să mai fie conducătorul religios din Darakemba. Se-ntâmpla şi nici-o avertizare n-o poate împiedica, pentru că seminţele ei au fost plantate chiar de rege.

— Eşti prea deştept pentru mine, Khideo, nu pot pătrunde tâlcul vorbelor tale.

— Am fost mereu, iar tu n-ai putut niciodată, replică bătrânul.

— Toţi taţii-şi închipuie lucrul ăsta, spuse Ilihi. Iar toţi fiii refuză să-l creadă.

— Ce anume-i adevărat? întrebă Khideo. Încrederea taţilor? Sau refuzul fiilor?

— Cred că taţii-s cu toţii prea deştepţi, spuse Ilihi. Atât de deştepţi încât, atunci când vine ziua-n care vor să le spună fiilor lor totul, aceştia n-or să-i creadă, pentru că-s în continuare-n căutarea şpilului.

— Când o să vreau să-ţi împărtăşesc toată-nţelepciunea mea, o să ştii lucrul ăsta şi-o să-l crezi.

— Am un secret pentru tine, Khideo, spuse Ilihi. Deja m-ai învăţat înţelepciunea ta şi deja am văzut ce-anume ai plănuit pentru bietul Akmaro.

— Ai crezut că mă poţi face să-ţi spun, pretinzând că ştii deja? întrebă Khideo. Renunţă la lucrul ăsta, te rog. N-a mers atunci când aveai cincisprezece ani şi nu merge nici acum.

— Hai să-ţi spun eu ţie ceva ce s-ar putea să nu ştii, rosti Ilihi. Chiar dac-Akmaro a fost prietenul tău…

— E prietenul meu…

— E mai puternic decât tine. E mai puternic decât mine. E mai puternic decât Motiak. E mai puternic decât toţi.

Khideo râse.

— Akmaro? Numai gura-i de el.

— E mai puternic decât noi toţi, prietene, pentru că de fapt el face voia Păstrătorului Pământului, care-şi va atinge scopurile – ori îşi va atinge scopurile cu noi, ori ne va

mătura şi va face loc pentru un alt grup de copii de-ai lui. Care, de data asta, poate se vor trage din jaguari şi condori, sau poate c-o să plonjeze-n mare şi-o să-i aleagă pe fiii şi fiicele calamarilor sau ai rechinilor. Dar Păstrătorul Pământului o să aibă câştig de cauză.

— Dacă Păstrătorul e-atât de puternic, de ce nu ne transformă pe toţi în nişte mici săpători, îngeri şi fiinţe umane paşnice, mulţumite, fericite, care trăiesc împreună într-o perversă menajerie?

— Poate din cauză că nu vrea să fim o menajerie. Poate pentru că doreşte să-i înţelegem planul, să-l iubim de dragul lui şi să-l urmăm pentru că-l socotim ca fiind bun.

— Ce fel de religie-i asta? Cât o să reziste Motiak ca rege dac-aşteaptă ca poporul să-i dea ascultare până când or să le placă legea şi-or să vrea să-i dea ascultare?

— Dar în realitate din cauza asta ei îi dau ascultare, Khideo.

— Dau ascultare din pricina unor bărbaţi înarmaţi cu săbii, Ilihi.

— Dar bărbaţii cu săbii de ce dau ascultare? întrebă Ilihi. Nu-s obligaţi. În orice moment, unul dintre ei ar putea să se simtă atât de jignit încât…

— Nu-mi arunca o asemenea chestie în faţă ca glumă, spuse Khideo. După toţi anii ăştia.

— Nu e o glumă, replică Ilihi. Remarc doar că unui rege bun precum Motiak i se dă ascultare, în ultimă instanţă, deoarece oamenii cei mai buni şi mai puternici sunt conştienţi de faptul că pentru ei este bună continuarea guvernării lui. Domnia lui le-aduce pace. Chiar dacă nu le plac toate legile lui, pot găsi o cale de-a fi fericiţi în imperiul Darakembei. De aceea îi dai tu ascultare, nu-i aşa?

Khideo încuviinţă, dând din cap.

— M-am gândit multă vreme la chestia asta. Din ce cauză Păstrătorul Pământului nu l-a oprit pur şi simplu pe tata să facă lucrurile pe care le-a săvârşit. De ce nu ne-a condus Păstrătorul spre libertate, în loc să ne facă să slujim atât de mulţi ani în sclavie înainte s-apară Monush? De ce, de ce, de ce, care era planul, întrebarea asta nu mi-a dat pace

până-ntr-o bună zi, când am realizat că…

— M-am liniştit. M-am gândit c-o să-mi spui că răspunsul ţi l-a dat soţia ta.

Ilihi îi aruncă o privire mâhnită şi continuă:

— Mi-am dat seama că Păstrătorului nu i-ar fi convenit s-aibă o ceată de marionete care nu face altceva decât să-i respecte voinţa. El doreşte nişte parteneri, înţelegi? Vrea ca noi să devenim aidoma lui, să dorim aceleaşi lucruri ca şi el, să năzuim către aceleaşi ţeluri, în mod liber şi din proprie voinţă, pentru că vrem lucrul ăsta. Din cauza asta or să se-mplinească vorbele lui Binaro, iar Păstrătorul o să vină şi-o să trăiască printre cei de pe Pământ.

Khideo ridică din umeri.

— Dacă-i adevărat, Ilihi, în cazul ăsta eu sunt duşmanul Păstrătorului Pământului.

— Nu, prietene. Doar ideile tale-s duşmanul lui. Din fericire, eşti mai loial prietenilor tăi decât ideilor tale – asta-i, în parte, ceea ce doreşte Păstrătorul de la noi. De fapt, aş zice că-n viitor, în ciuda dispreţului pe care-l ai faţă de amestecul speciilor, o să fii amintit drept unul dintre marii apărători ai prietenilor Păstrătorului.

— Ha, ha.

— Uită-te la tine, Khideo. Toţi cei care-au aceleaşi idei ca şi tine, dar care-s prietenii tăi? Cine-s cei pe care-i iubeşti? Eu. Akmaro.

— Iubesc multe persoane, nu doar pe voi.

— Pe mine, pe Akmaro, pe soţia mea…

— O detest pe soţia ta.

— Ai fi-n stare să-ţi dai viaţa pentru ea.

Khideo nu găsi niciun răspuns.

— Iar acum, chiar şi îngerul ăsta informator al tău. Ţi-ai da viaţa şi pentru el, nu-i aşa?

— Sunt atât de multe persoane pentru care mi-aş da viaţa, încât e uimitor că mai trăiesc încă, replică Khideo.

— Nu-ţi displace extrem de mult atunci când cineva te cunoaşte mai bine decât te cunoşti tu însuţi?

— Ba da, răspunse Khideo.

— Ştiu că-ţi displace, spuse Ilihi. Dar a existat o dată un

om care mă cunoştea mai bine decât mă cunosc eu însumi. Care-a văzut în mine o putere despre care nu ştiam. Şi ştii ce s-a-ntâmplat?

— Ţi-a displăcut.

— I-am mulţumit Păstrătorului pentru acel om. Şi încă-l implor pe Păstrător să-l ţină sănătos. Continui să-i spun Păstrătorului: ”Nu-i duşmanul tău, nu-i duşmanul tău.” El crede c-ar fi, dar nu-i aşa. Ţine-l sănătos, spun eu.

— Îi vorbeşti Păstrătorului?

— Zilele astea, tot timpul.

— Şi-ţi răspunde?

— Nu, răspunse Ilihi. Dar nu i-am pus nici-o întrebare. Aşa-ncât singurul lucru pe care-l vreau de la el e ăsta: privesc în jur şi văd în continuare mâna lui călăuzind lumea din jurul meu.

Khideo îşi întoarse privirea de la el, ascunzându-şi faţa. Nici măcar nu ştia de ce se ascundea; nu se punea problema că simţea vreo emoţie puternică. Pur şi simplu, în acel moment nu suporta să-l privească în ochi pe Ilihi.

— Du-te la Motiak, şopti. Spune-i ce vrei să-i spui. N-o să fim opriţi.

— Poate că nu, răspunse Ilihi. Dar dacă nu eşti de oprit, va fi pentru că, fără să-ţi dai seama, slujeşti tot timpul scopul Păstrătorului.

Ilihi îl sărută – pe umăr, pentru că-şi feri capul – şi părăsi grădina guvernatorului tărâmului lui Khideo. Acesta din urmă rămase acolo încă o oră, până când începu ploaia de seară. Veni în casă ud leoarcă. N-avea un slujitor pe care să-l mustre. De când auzise că Akmaro şi soţia lui îşi găteau şi îşi spălau ei înşişi, Khideo făcea acelaşi lucru. Khideo o să fie la nivelul lui Akmaro din punctul de vedere al virtuţii, al pretenţiilor, al sacrificiilor. Nimeni nu va putea să spună că s-ar fi putut ca Khideo să aibă dreptate, dar Akmaro avea în continuare câştig de cauză. Nu, ei vor trebui să spună că şi Khideo era un om de toată isprava şi avea dreptate.

Un om de treabă şi care are dreptate, dar Akmaro era cel care câştigase supunerea liberă a lui Ilihi. Akmaro îi furase chiar şi acest premiu, după toţi aceşti ani.

Deşi Darakemba era capitala unui mare imperiu, în anumite privinţe continua să fie un oraş mic. Bârfa despre anumite subiecte se răspândea iute către cele mai mari case. Astfel Chebeya avu nevoie doar de câteva săptămâni ca să audă despre deschiderea unei noi şcoli.

— Ea numeşte locul ”Şcoala Rasaro”, dacă poţi înţelege neobrăzarea. Am întrebat cine anume este director, iar ea mi-a răspuns că este ea însăşi. Pretinde că predă exact cum făcea soţia Eroului Volemak, ca şi cum cineva ar putea şti lucrul ăsta. Niciunul dintre copii nu-s din ceea ce-ai putea numi familii bune, dar lucrul uimitor e că ea-i amestecă chiar pe copiii ăştia cu copiii foştilor...

— Sclavi, rosti Chebeya.

Fu nevoie de cel mai eroic efort pentru a se abţine să le reamintească acestor prieteni ai ei că soţul ei şi ea petrecuseră ultimii zece ani predicând că, în ochii Păstrătorului, copiii pământului nu-s mai puţin valoroşi decât copiii de mijloc sau cei ai cerului.

— Şi se spune că le-ar preda bucuros băieţilor la un loc cu fetele, dacă vreun părinte ar avea o atare lipsă de prejudecată şi de ruşine ca să permită lucrul ăsta.

După câteva momente de reflecţie, Chebeya scrise un bileţel şi o puse pe una dintre profesoarele care locuiau lângă noua şcoală să-l ducă acolo. Era o invitaţie pentru noua profesoară să vină şi să-i facă o vizită.

A doua zi, primi înapoi bileţelul. Mâzgălite de o mână grăbită în josul foii erau cuvintele: ”Mulţumesc, dar sunt ocupată la şcoală toată ziua. Vino tu în vizită, dacă vrei.”

La început, Chebeya fu uluită şi, trebui să recunoască că se simţea, într-o oarecare măsură, ofensată. Doar era soţia marelui preot, nu-i aşa? Iar această femeie îi refuza invitaţia şi-o invita nonşalant pe ea să-i facă o vizită – la şcoală, nici măcar acasă.

Chebeyei i se făcu imediat ruşine de demnitatea ei ofensată. Pe lângă asta, această nouă profesoară devenise cu-atât mai interesantă acum. Îi spusese lui Luet ceea ce auzise şi ce se întâmplase cu invitaţia ei, iar Luet îi ceru imediat, cu insistenţă, să meargă şi ea.

În momentul în care plecară de-acasă în vizită, fusese, cumva, inclusă şi Edhadeya.

— Vreau să văd cum era străvechea Rasa, ca profesoară, explică ea.

— Nu te-aştepţi ca şcoala ei să fie asemenea celei legendare, sper? întrebă Chebeya.

— De ce n-ar fi? replică Edhadeya. Simplul fapt c-are o femeie-n fruntea ei – chestia asta o face mai asemănătoare cu şcoala Rasei decât oricare alta de care-am auzit.

— Se spune că săpătorii au avut totdeauna şcoli unde predau femei, interveni Luet.

— Dar această femeie-i umană, îi reaminti Edhadeya. Este, nu-i aşa?

— Îşi spune Shedemei, spuse Chebeya. Numele antic în întregime, nu Sedma, aşa cum îl rostim noi acum.

Mai tânăra femeie încercă să pronunţe numele.

— Probabil că-şi mişcau gura complet diferit pe vremurile alea, spuse Luet. Oare s-a schimbat limba noastră atât de mult?

— Probabil că da, căci îngerii şi săpătorii pot să-i pronunţe cuvintele, zise Edhadeya. Se spune că existau sunete pe care poporul cerului şi poporul pământului nu le puteau scoate, şi care acum nu mai există.

— Cine zice că s-a schimbat limba? exclamă Luet. Poate c-au învăţat să scoată sunete noi.

— Nu există nici-o modalitate de-a afla cum anume suna limba-n trecut, spuse Chebeya, aşa că n-are rost să ne certăm în legătură cu asta.

— Nu ne certăm, replică Luet. Întotdeauna vorbim în felul ăsta.

— Ah, zise Chebeya. Uşor cârcotaşă, cu ceva răspunsuri obraznice către mama ta.

Apoi zâmbi, iar cele două fete râseră şi, după ce parcurseră o distanţă apreciabilă într-un cartier care nu fusese niciodată elegant, ajunseră la strada respectivă. Un înger bătrân stătea cocoţat pe-o stinghie în umbra porticului său, urmărind cine intră în clădire.

— Bătrâne domn, rosti Luet, pentru că era cea mai

tânără, ne poţi spune pe unde putem să ajungem la noua şcoală?

— Şcoala de fete? întrebă îngerul.

— Sunt mai multe pe strada asta? întrebă Luet cu cel mai nevinovat glas de tip ”nu-sunt-sarcastică”.

— Tot colţul ăla de stradă, trei case-ngrămădite una-ntr-alta, pe partea asta.

Le întoarse spatele, ceea ce pentru un bătrân nu era ceva atât de necuviincios precum ar fi fost pentru un tânăr. Chiar şi aşa, îl auziră mormăind: ”Şcoala de şobolani de noroi.”

— Cu siguranţă unul dintre Păstraţi, rosti Edhadeya cu voce înceată.

— Oh, da, şopti Luet. La asta m-am gândit şi eu imediat.

Erau toate prea bine-crescute spre-a râde cu voce tare de bătrân – sau măcar prea conştiente de imaginea pe care trebuiau s-o prezinte, având în vedere că cineva de pe stradă ar fi putut să le recunoască pe fiica regelui şi pe soţia şi fiica marelui preot.

Doar când ajunseră în faţa celor trei case în care era şcoala îşi dădură seama din ce motiv era o zonă extrem de potrivită pentru o şcoală unde se amestecau cele trei popoare. Chiar mai sus, pe strada perpendiculară, era un spaţiu cu un teren accidentat, unde câţiva copaci ţepoşi, aflaţi lângă o străveche gură de râu, nu fuseseră niciodată tăiaţi. Mai erau câteva colibe în care locuiau probabil nişte oameni săraci, şi acoperişuri de paie în copaci în care îşi făcuseră case îngeri fără bani. Numai acest lucru ar fi indicat că-i vorba de un cartier periferic; dar ştiau, de asemenea, că ambele maluri ale pârâului fuseseră scobite pentru a se construi case pentru sclavii eliberaţi care-şi irosiseră rapid banii căpătaţi la eliberare, iar acum trăiau într-o sărăcie disperată, lucrând cu ziua, dacă erau sănătoşi, ceilalţi cerşind sau murind de foame dacă nu erau suficient de pricepuţi spre-a primi munci în acord. Akmaro predicase deseori că existenţa unor astfel de locuri dovedea că cei din Darakemba nu meritau marea bogăţie şi prosperitate cu care-i înzestrase Păstrătorul. Majoritatea

săracilor supravieţuiau doar datorită faptului că Păstraţii contribuiseră cu mâncare la Casa Păstraţilor, iar preoţii şi învăţătorii o duceau la maghernițe. Unii aveau chiar tupeul să se plângă c-ar contribui cu mai mult, dar erau conştienţi de faptul că săpătorii cei leneşi vor acapara cea mai mare parte. Ca şi cum aceste fiinţe nu şi-ar fi pierdut jumătate din viaţă sau mai mult ca sclavi neplătiţi în casele celor bogaţi!

Prin urmare, Shedemei hotărâse să-şi deschidă şcoala în apropierea locului în care trăiau săpătorii; era serioasă în privinţa includerii copiilor lor în şcoala sa. Dar era, totodată, un loc în care orice adiere dinspre munţii de la apus aducea mirosul îngrozitor al gurii râului. Unii îi spuneau ”Râul Şobolanului”. Akmaro îi zicea întotdeauna ”Râul Păstrătorului”. Cei politicoşi nu pomeneau niciodată despre el.

Pentru că uşile tuturor celor trei case erau deschise, iar pe toate cele trei verande se aflau fete care recitau în linişte, memorau sau pur şi simplu citeau, era greu de ghicit care era intrarea principală în şcoală. Şi, aşa cum s-a dovedit, nici nu conta prea mult, căci ieşi să le întâmpine chiar Shedemei.

Chebeya îşi dădu imediat seama că era Shedemei – emana aerul că ar controla extrem de bine situaţia şi le invită cu un salut atât de grăbit încât părea aproape nepoliticos.

— Copiii mai mici tocmai coboară ca să doarmă de după-masă, rosti ea. Aşa-ncât vă rog să vorbiţi încet pe coridor.

În şcoală, au descoperit că probabil Shedemei închinase casele în jurul colţului şi de-a lungul străzii, căci fetele trăgeau un pui de somn la umbra unor copaci bătrâni din curtea centrală – cele care nu atârnau de crengile mai joase, desigur. Chebeya remarcă şi câteva femei adulte, care se deplasau de la o fată la alta, ajutându-le să se aşeze, aducându-le pahare cu apă unora dintre ele. Erau acele femei profesoare sau servitoare? Exista o asemenea distincţie în locul acesta?

— Nu-mi vine să cred, murmură Edhadeya.

— Nişte copii mici care dorm, spuse Chebeya, neînţelegând surprinderea Edhadeyei.

— Nu, vreau să spun – e posibil ca aceea să fie bătrâna Uss-Uss? Am crezut că-i bătrână atunci când era slujitoare în dormitorul meu şi n-am mai văzut-o de... oh, atât de multă vreme, credeam c-a murit şi, iată, acolo, îndreptându-se către uşa aceea...

— N-am cunoscut-o niciodată pe legendara Uss-Uss, rosti Luet, aşa-ncât nu-ţi pot fi de mare ajutor acum ca s-o recunoşti.

În cele din urmă, Chebeya văzu la ce femeie se referea Edhadeya, o săpătoare bătrână şi gârbovită, cu mersul lent şi târşâit.

Shedemei tocmai se întorcea din curte. Edhadeya o întrebă imediat.

— Femeia aceea a pământului, care tocmai intră în casă din curte – nu-i Uss-Uss?

— Mă bucur că n-ai strigat-o, zise Shedemei. Un strigăt ar fi putut să-i deranjeze pe copii şi n-ar fi ajutat prea mult, pentru că bătrâna ta servitoare-i aproape complet surdă acum. Apropo, noi aici îi spunem Voozhum.

— Voozhum, desigur. La fel ca mine, în ultimele luni dinainte de a pleca, replică Edhadeya. M-am gândit de multe ori la ea, de-atunci.

— E-adevărat, confirmă Luet.

Edhadeya se lansă într-o rememorare, cu glas moale şi dulce.

— A plecat din casa noastră imediat ce tata a eliberat toţi sclavii care slujiseră o perioadă îndelungată. N-am fost surprinsă c-a plecat. Îmi spunea că visa s-aibă o casă a ei. Deşi nădăjduiam c-o să rămână la noi ca angajat liber. Se purta frumos cu mine. Era prietena mea, cu-adevărat, mai mult decât o servitoare. Aş fi vrut să nu mă părăsească.

Glasul lui Shedemei sună ca un croncănit de cioară atunci când răspunse:

— N-a plecat, Edhadeya. Regina a îndepărtat-o. Prea bătrână. Inutilă. Şi-având o influenţă negativă asupra ta.

— Nu e posibil aşa ceva!

— Oh, Voozhum şi-a adus aminte cuvintele. Le-a memorat pe loc.

Edhadeya refuză să fie contrazisă.

— Vreau să spun că n-a avut niciodată o influenţă rea asupra mea. M-a educat să văd dincolo de mine, să… nu pot să spun tot ceea ce m-a învăţat. E prea adânc în inima mea.

Expresia lui Shedemei se îmblânzi şi luă mâna Edhadeyei – spre uluirea momentană a acesteia, pentru că străinii ar fi trebuit să ceară permisiunea înainte de-a atinge vreo parte a persoanei unui copil de rege.

— Mă bucur că ştii cât de valoroasă este, rosti Shedemei.

— Iar eu mă bucur să constat că-i aici, replică Edhadeya.

Chebeya fu uşurată că Edhadeya, în loc să protesteze în legătură cu libertatea pe care şi-o permisese Shedemei, strânse şi ea mâna profesoarei.

— Într-o casă bună, la apusul vieţii. Sper că sarcinile ei sunt uşoare, dar că există. Are prea multă mândrie ca să nu-şi câştige singură existenţa.

Shedemei chicoti.

— Sarcinile ei sunt destul de uşoare, cred. Dar la fel de reale ca şi-ale mele. Având în vedere că-s aceleaşi ca şi ale mele.

Luet icni, apoi îşi acoperi gura a uluire.

— Îmi cer scuze, murmură ea.

Interveni Chebeya, pentru a acoperi stânjeneala fiicei ei.

— E profesoară, deci?

— La cei din poporul pământului, răspunse Shedemei, a fost întotdeauna considerată ca fiind înţeleaptă, o păstrătoare a vechilor legende. Era vestită în rândul sclavilor. O chemau să le medieze disputele, să le binecuvânteze bebeluşii şi să se roage pentru cei bolnavi. Avea o afecţiune specială pentru Cea-care-nu-a-fost-îngropată-niciodată.

Edhadeya încuviinţă.

— Da, cea după care-ai primit numele.

Shedemei păru amuzată de acest lucru.

— Da, aceea. Cred că-i spuneţi, de obicei, ”soţia lui

Zdorab”.

— Din respect, replică Chebeya, încercăm să evităm repetiţia inutilă a numelor Femeilor Originare.

— Şi din respect bărbaţii vorbesc astfel despre ele? întrebă Shedemei.

Luet râse.

— Nu. Bărbaţii nici măcar nu-şi pot aminti numele femeilor.

— În cazul ăsta-i regretabil, nu-i aşa, rosti Shedemei, că nu pomeneşti niciodată numele, spre a le aduce aminte.

— Vorbeam despre Voozhum, spuse Edhadeya. Dacă ea-i învaţă pe elevii tăi aici măcar pe jumătate cât de bine m-a învăţat pe mine, atunci, indiferent cât de mare-i taxa pe care o plătesc, merită.

— Am permisiunea de-a o cita pe fiica regelui atunci când voi face reclamă şcolii? întrebă Shedemei.

Chebeya nu mai putu suporta.

— Shedemei, niciuna dintre noi n-a insistat asupra respectului tradiţional pentru locul nostru în societate, dar sarcasmul tău ar fi jignit pe oricine, nu numai pe fiica regelui.

— Are Edhadeya nevoie de tine pentru a fi apărată de o directoare de şcoală cu limba ascuţită? întrebă Shedemei. De-asta aţi venit aici, să aflaţi dacă-s manierată?

— Îmi cer scuze, zise Edhadeya. Probabil c-am spus ceva care te-a jignit. Te rog să mă ierţi.

Shedemei se uită la ea şi zâmbi.

— Ei, poftim. Îţi ceri scuze, deşi habar n-ai ce-anume m-a făcut să am izbucnirea asta. Asta predă Voozhum. Unii spun că-i mentalitate de sclav, dar ea zice că Păstrătorul a-nvăţat-o să le vorbească tuturor ca şi cum ar fi stăpânii ei şi să-i slujească pe toţi, ca şi cum ar fi slujitoarea lor. În felul ăsta stăpânul ei nu i-ar putea pretinde ceva ce ea n-a dat deja de bunăvoie fiecăruia.

— Mi se pare că fosta ta servitoare-i cu-adevărat înţeleaptă.

— Deseori se spune, nu doar în şcoala mea, ci printre toţi cei din poporul pământului, zise Shedemei, că fiica lui

Motiak a fost foarte norocoasă că şi-a petrecut copilăria-n compania lui Voozhum. Majoritatea presupun că nu erai suficient de-nţeleaptă ca să-i apreciezi valoarea. Sunt bucuroasă să aflu că presupunerea lor în privinţa ta-i greşită.

Edhadeya zâmbi şi înclină din cap în faţa a ceea ce era, în mod limpede, efortul suprem al acestei femei aspre de-a face pace.

— Îşi aminteşte de mine? întrebă Edhadeya.

— Nu ştiu, spuse Shedemei. Nu prea vorbeşte despre perioada ei de sclavie, iar aici nimeni nu-i atât de necioplit încât s-o întrebe.

Atât a durat pacea. Cuvintele o loviră pe Edhadeya ca o palmă. Chebeya era pe punctul de a sugera că îi răpiseră lui Shedemei destul din preţiosul ei timp, în momentul în care directoarea de şcoală spuse:

— Haideţi, atunci. Vreţi sau nu să vedeţi şcoala?

Curiozitatea avu câştig de cauză asupra sentimentelor jignite, mai ales că Edhadeya nu părea deloc afectată. Merseră după Shedemei, în timp ce ea indica diversele săli de clasă, biblioteca – cu un impresionant număr de cărţi, pentru o şcoală nouă – bucătăria, dormitoarele pentru fetele care stăteau în internat aici.

— Desigur, toate elevele Rasei erau în regim de internat, spuse Shedemei. Erau atât de apropiate, încât păreau o familie. Ele-i spuneau mătuşa Rasa, iar ea le numea nepoatele ei. Propriile ei fiice nu erau tratate diferit de celelalte.

— Scuză-mă că te-ntreb, zise Chebeya, dar unde anume este scris acest detaliu despre casa Rasei?

Shedemei nu-i răspunse, ci le conduse către un dormitor ca o celulă.

— Unii dintre învăţătorii mei socotesc că această încăpere-i mai degrabă ascetică; alţii că-i locul cel mai luxos în care-au dormit vreodată. Nu contează – dacă lucrează pentru mine şi-s cazaţi aici, în genul ăsta de cameră dorm.

— Care dintre învăţători doarme aici?

— Eu, replică Shedemei.

— Trebuie să spun, rosti Chebeya, c-această şcoală n-ar putea fi mai perfect modelată după învăţăturile soţului meu nici dac-ar fi conceput-o el însuşi.

Shedemei zâmbi rece.

— Dar el n-a conceput niciodată o şcoală de fete, nu-i aşa?

— Nu, replică Chebeya, simţindu-se ca şi cum ar fi mărturisit o crimă oribilă.

Parcurseseră drumul prin casele legate între ele, până când ajunseră pe partea opusă a curţii, lângă locul pe unde intrase Voozhum. Cum era de aşteptat, o găsiră predând într-o cameră de la parter.

— Aţi vrea să intraţi şi s-ascultaţi un pic? şopti Shedemei.

— Doar dacă n-o deranjăm, spuse Edhadeya.

— N-o să te-audă, şi nici vederea ei nu-i tocmai bună, răspunse Shedemei. Mă-ndoiesc c-o să te recunoască din capătul celălalt al camerei.

— În cazul ăsta, da, te rog. Edhadeya se întoarse către ceilalţi. Nu vă deranjează, sper?

Nu-i deranja, aşa că Shedemei îi conduse înăuntru şi le arătă nişte taburete care nu erau deosebite de cele pe care stăteau elevele. Doar Voozhum avea un scaun cu spetează şi rezemători de braţe, pe care îl merita, având în vedere cât de firavă era.

Preda unui grup de eleve mai mari, deşi nu puteau fi din clase mai avansate, datorită faptului că şcoala era atât de nouă.

— Deci Emeezem l-a întrebat pe Oykib: ”Ce virtute pune Păstrătorul Pământului pe primul plan? Este oare înălţimea Celor Străvechi?” – căci aşa le spuneau celor din poporul de mijloc imediat după întoarcerea pe Pământ – ”este vorba de aripile cărnii-cerului?”– căci acesta este îngrozitorul nume pentru poporul cerului pe care Emeezem încă nu aflase că nu trebuie să-l folosească – ”sau este vorba de felul plin de devoţiune în care-i venerăm noi pe zei?” Ei bine, ce-anume credeţi că i-a răspuns Oykib?

Chebeya ascultă mai multe fete respingând toate

virtuţile pe care le-ar poseda o singură specie şi-şi spuse: ”Asta nu-i altceva decât simplă îndoctrinare.” Dar după aceea supoziţiile deveniră mai universale şi, uneori, mai subtile. Optimism. Inteligenţă. Înţelegere a adevărului. Nobleţe sufletească. Fiecare răspuns duse la câteva considerente despre respectiva virtute şi s-a dezbătut dac-ar putea fi folosite împotriva legilor Păstrătorului. O mare parte din discuţie arătă că azi era ceva gen examinare; discutaseră şi înainte aceste virtuţi, reflectaseră asupra lor şi vorbiseră despre ele. Un infractor ar putea spera să scape de pedeapsă. Inteligenţa poate fi folosită pentru a submina şi distruge un om virtuos. Faptul că cineva înţelege adevărul nu-nseamnă că el îl apreciază sau că-l va susţine; mincinoşii trebuie să-nţeleagă adevărul pentru a-şi putea apăra minciuna. O femeie care are nobleţe sufletească ar putea sacrifica tot ceea ce posedă pentru o cauză nedemnă, dacă nobleţea ei sufletească nu este însoţită de înţelepciune.

— Înţelepciune, deci, rosti o fată. Nu aceasta este virtutea de-a cunoaşte care va fi voinţa Păstrătorului?

— Oare? întrebă Voozhum cu blândeţe.

Bineînţeles, conversaţia se purta cu voce foarte tare, în parte din cauză că surditatea lui Voozhum făcea necesar acest lucru, în parte pentru că fetele aveau exuberanţa normală a tinereţii. Chebeya, totuşi, nu văzuse niciodată o atare exuberanţă într-o sală de clasă. Şi deşi văzuse învăţători străduindu-se să-i facă pe elevii lor să discute diverse probleme, până acum nu funcţionase acest lucru. Încercă să înţeleagă motivul, şi-şi dădu seama – era din pricina faptului că fetele ştiu că Voozhum nu aştepta ca ele să ghicească răspunsul din mintea ei, ci să apere sau să atace ideile pe care le propun ele. Şi datorită faptului că ea trata răspunsurile lor cu respect. Nu, le tratează pe fete cu respect, ca şi cum ideile lor ar fi demne de-a fi luate-n consideraţie.

Şi erau demne de-a fi luate în consideraţie. De mai multe ori Chebeya vru să ia cuvântul şi să participe şi le simţea pe Luet şi pe Edhadeya cum deveneau nerăbdătoare în

dreapta şi în stânga ei – fără îndoială, din acelaşi motiv.
În cele din urmă, Edhadeya chiar a luat cuvântul.
— Nu asta-i chiar ideea pe care-a respins-o Spokoyro în dialogul lui cu Khrugii?
O linişte mormântală se aşternu în încăpere.
— Scuze, zise Edhadeya. Ştiu că n-am niciun drept să vorbesc.
Chebeya spera ca Shedemei să spună ceva pentru a relaxa teribila tensiune din încăpere, dar directoarea şcolii părea mulţumită de situaţie.
Voozhum fu cea care luă cuvântul.
— Nu despre tine-i vorba, copilă. Ci despre ceea ce-ai spus.
Una dintre fete – din întâmplare, din poporul pământului – explică mai mult.
— Aşteptam să ne spui povestea lui… Spokoyro şi a Khrugilor. N-am auzit-o niciodată. Probabil c-au fost fiinţe umane. Şi nu străvechi. Şi bărbaţi.
— E ceva interzis aici? întrebă Chebeya.
— Nu-i interzis, răspunse fata, părând confuză. E vorba doar de faptul că şcoala a-nceput doar cu puţină vreme în urmă, iar cursul ăsta-i despre filosofii morali ai poporului pământului, aşa că…
— Îmi cer scuze, spuse Edhadeya. Am vorbit din neştiinţă. Exemplul meu este irelevant.
Voozhum luă din nou cuvântul, glasul ei bătrân sunând răguşit, dar răsunător în felul în care sunt glasurile surzilor.
— Fetele n-au avut o educaţie clasică, rosti ea. Dar tu ai. Eşti extrem de norocoasă, copila mea. Fetele trebuie să se mulţumească cu puţinul pe care li-l pot oferi eu.
Edhadeya râse dispreţuitor, apoi îşi dădu seama, dar era prea târziu.
— Cunosc râsul acesta, rosti Voozhum.
— Am râs pentru că mi-am dat seama că râdeai de mine, zise Edhadeya. Şi, în plus, şi eu ”mă mulţumesc” cu ”puţinul pe care-l poţi oferi”.
— Înţeleg că-nvăţăturile mele te-au influenţat prost, spuse Voozhum.

— N-ai auzit niciodată lucrul ăsta de la mine. Iar eu nu l-am auzit niciodată până azi.

— N-am vorbit niciodată cu tine-n calitate de femeie liberă, spuse Voozhum.

— Iar eu nu ţi-am vorbit decât în calitate de copil impertinent.

În cele din urmă, fetele din clasă înţeleseră cine anume îi vizita în ziua aceea, căci auziseră toate că Voozhum fusese pe vremuri slujnica personală a fiicei regelui.

— Edhadeya, şoptiră ele.

— Tânără mea stăpână, zise Voozhum, acum o doamnă. Deseori ai fost violentă, dar niciodată impertinentă. Spune-ne acum, te rog, care-i virtutea pe care-o apreciază cel mai mult Păstrătorul?

— Nu ştiu ce-a zis Oykib, pentru c-această istorie nu-i cunoscută-n rândul oamenilor, răspunse Edhadeya.

— Bine, rosti Voozhum. În cazul ăsta nu-ţi vei aduce aminte şi nici nu vei ghici, vei raţiona.

— Cred că virtutea pe care-o admiră cel mai mult Păstrătorul este aceea de-a iubi la fel cum iubeşte Păstrătorul.

— Şi cum vine asta? Cum anume iubeşte Păstrătorul?

— Iubirea Păstrătorului, rosti Edhadeya, în mod evident căutând, trecând în revistă idei la care nu meditase atât de serios înainte. Iubirea Păstrătorului este iubirea mamei care-şi pedepseşte copilul pentru că n-a fost cuminte, dar apoi îl îmbrăţişează, pentru a-i potoli plânsul.

Edhadeya aşteptă atacul opiniilor contrare care salutaseră sugestii anterioare, dar fu întâmpinată doar cu tăcere.

— Vă rog, spuse ea, faptul că-s fiica regelui nu înseamnă că nu puteţi fi în dezacord cu mine, aşa cum eraţi între voi cu câteva clipe în urmă.

Totuşi, nici-o vorbă, cu toate că nu existau nici foială, nici priviri stinghere.

— Poate că nu-s în dezacord, rosti Voozhum. Poate că speră c-o să le spui mai multe pe tema asta.

Edhadeya acceptă imediat provocarea.

— Cred că Păstrătorul vrea ca noi să vedem lumea aşa cum o vede ea. Să ne prefacem că noi suntem Păstrătorul, apoi să încercăm să creăm oriunde putem o mică insulă-n care toate celelalte virtuţi pot fi împărtăşite oamenilor de treabă.

Printre fete se iscă un murmur.

— Vorbele unei persoane care are vise adevărate, şopti una dintre ele.

— Şi cred, continuă Edhadeya, că dacă aceasta este cu adevărat virtutea preferată de Păstrător, atunci ai creat aici o clasă plină de virtute, Voozhum.

— Cu mult timp în urmă, rosti Voozhum, pe vremea când trăiam în lanţuri, care erau câteodată de fier, dar întotdeauna de piatră peste inima mea, exista o încăpere-n care puteam merge, iar cineva ştia virtuţile mele şi-mi asculta gândurile, ca şi cum aş fi fost cu adevărat vie şi o creatură a luminii, nu un vierme al noroiului şi al întunericului.

Edhadeya izbucni în lacrimi.

— N-am fost niciodată atât de bună cu tine, Uss-Uss.

— Întotdeauna ai fost. Îşi mai aminteşte fetiţa mea cum o ţineam în braţe atunci când plângea?

Edhadeya alergă spre ea şi o îmbrăţişă. Fetele priviră pline de admiraţie cum atât Edhadeya, cât şi Voozhum începură să plângă, fiecare în felul ei.

Chebeya se aplecă peste taburetul gol al Edhadeyei pentru a-i şopti lui Shedemei:

— Asta ai sperat, nu-i aşa?

Shedemei şopti la rândul ei:

— Cred că-i o bună lecţie, ce zici?

Şi era, într-adevăr, să o vezi pe fiica regelui îmbrăţişând o bătrână săpătoare, plângând amândouă de bucurie, reamintindu-şi de vremurile apuse, de vechea iubire.

— Şi ce-a spus Oykib? îi şopti Chebeya lui Shedemei.

— Practic, n-a răspuns, replică Shedemei. A zis: ”Ca să răspund la-ntrebarea asta, ar trebui să fiu Păstrătorul.”

Chebeya reflectă câteva clipe. Apoi zise:

— Dar ăsta-i un răspuns. Acelaşi pe care l-a dat

Edhadeya.

Shedemei zâmbi.

— Oykib era întotdeauna şmecher. Ştia cum să folosească cuvintele.

Era tulburătoare tendinţa lui Shedemei de a vorbi despre Eroi ca şi cum le-ar fi cunoscut toate secretele.

Îşi petrecură restul zilei în şcoală şi luară cina acolo. Mâncarea era fără fasoane – multe femei bogate ar fi strâmbat din nas, iar Luet îşi dădu seama că Edhadeya nici măcar nu ştia ce anume erau anumite feluri. Dar în casa lui Akmaro, Luet şi mama ei mâncaseră toată viaţa hrana simplă a oamenilor de rând, şi mâncară cu încântare. Lui Luet îi era clar că tot ceea ce se petrecea în şcoala lui Shedemei – nu ”Casa Rasaro” – era o lecţie. Mâncarea, conversaţia de la masă, felul în care era pregătită hrana şi făcută curăţenia, modul în care lumea păşea tăcut, dar vioi pe coridoare – totul avea o anumită semnificaţie, exprima un mod de viaţă, un mod de gândire, o manieră de a-i trata pe ceilalţi.

La cină, Edhadeya părea ameţită, ceea ce Luet înţelese, cu toate că o îngrijora puţin. Era ca şi cum Edhadeya îşi pierduse buna-cuviinţă, blânda ei atenţie. O tot îmboldea pe Shedemei să spună ceva, dar Luet nu avea posibilitatea să-şi dea seama ce e în mintea mai vârstnicei prietene.

— Am auzit c-ai fi periculoasă, că-i înveţi pe săpători să se răzvrătească, rosti Edhadeya.

— Ce idee interesantă, spuse Shedemei. După ani de sclavie, ideea răzvrătirii nu le trece prin cap săpătorilor decât dacă le-o sugerează o fiinţă umană de vârstă mijlocie? Răzvrătire împotriva a ce, dacă acum sunt liberi? Cred că prietenii tăi nu mai pot din cauza vinei, dacă le e frică de răzvrătire acum când motivul ei a fost, în sfârşit, îndepărtat.

— La asta m-am gândit şi eu, zise Edhadeya.

— Spune adevărul acum. Nimeni nu ţi-a zis ţie asemenea lucruri.

Edhadeya aruncă o privire către Chebeya.

— Mamei lui Luet, desigur.

— Şi de ce nu ţie? Oare din cauza faptului că tu eşti fiica regelui, iar tatăl tău a fost cel care i-a eliberat pe sclavi? Crezi c-o să-l ierte vreodată pe tatăl tău pentru asta?

Edhadeya se abţinu să nu râdă.

— Chiar n-ar trebui să vorbeşti în felul ăsta cu fiica regelui. N-ar trebui s-ascult atunci când se spune că tatăl meu a greşit.

— Dar el nu este criticat în mod liber în consiliul regal? Eu asta am auzit.

— Păi, da, dar aceia sunt oamenii lui.

— Dar tu ce eşti, peştişorul lui preferat?

— O femeie nu emite judecăţi despre acţiunile unui rege.

Din nou, Edhadeya se abţinu să râdă, ca şi cum aceste lucruri ar fi fost extraordinar de amuzante.

Shedemei răspunse sec:

— Pe-aici, am senzaţia c-o femeie nu se ghemuieşte ca să urineze decât dac-un bărbat îi spune c-are băşica plină.

Aşa ceva era prea mult pentru Edhadeya. Izbucni într-un râs sonor şi căzu de pe taburet.

Luet o ajută să se ridice.

— Ce te-a apucat? o întrebă Luet.

— Nu ştiu, răspunse Edhadeya. Mă simt atât de…

— De liberă, rosti Shedemei îndatoritoare.

— Acasă, spuse Edhadeya aproape în acelaşi timp.

— Dar acasă nu te comporţi aşa! protestă Luet.

— Nu, nu mă comport aşa, fu de acord Edhadeya şi dintr-odată ochii i se umplură de lacrimi. Se întoarse către Shedemei. Chiar aşa era în casa Rasei?

— Acolo nu exista poporul pământului sau al cerului, spuse Shedemei. Era o altă planetă, iar singura specie dotată cu raţiune era fiinţa umană.

— Vreau să rămân aici, zise Edhadeya.

— Eşti prea tânără ca să predai, replică Shedemei.

— Posed o foarte bună educaţie.

— Vrei să spui c-ai excelat în privinţa educaţiei pe care-ai primit-o, spuse Shedemei. Dar n-ai experienţă de viaţă. Prin urmare, nu-mi eşti de folos.

— În cazul ăsta, pot să rămân ca elevă, spuse Edhadeya.

— N-ai auzit ce-am spus? Ţi-ai terminat deja educaţia.

— Atunci pot să rămân aici ca servitoare, insistă Edhadeya. Nu mă poţi trimite înapoi.

În acest moment, Chebeya fu obligată să intervină.

— Laşi impresia c-ai fost tratată monstruos în casa tatălui tău.

— Acolo-s ignorată, nu-nţelegi? Chiar sunt peştişorul favorit al tatei. Mai bine bucătăreasă aici…

— Dar tu vezi că noi gătim cu rândul, spuse Shedemei. Nu-i loc pentru tine aici, încă, Edhadeya. Sau poate c-ar trebui să spun că *există* un loc pentru tine, dar nu eşti încă gata să-l ocupi.

— Cât de mult trebuie s-aştept?

— Dac-aştepţi, n-o să fii niciodată pregătită.

Edhadeya deveni tăcută şi mâncă gânditoare, ştergând sosul din bolul ei cu ultimul dumicat de pâine.

Era rândul lui Luet, în sfârşit, să spună ceea ce o preocupase în cea mai mare parte a după-amiezii.

— Ai refuzat invitaţia mamei pentru că erai prea ocupată, rosti Luet. Dar şcoala asta merge de la sine. Ar fi trebuit să vii.

Mama se supără pe ea.

— Luet, nu te-am învăţat că nu-i frumos să…

— Nu-i nimic, Chebeya, spuse Shedemei. Am refuzat invitaţia ta pentru că eu am văzut casele oamenilor bogaţi şi ale regilor. În schimb, voi n-aţi văzut niciodată o şcoală ca asta.

Mama deveni ţepoasă.

— Noi nu suntem bogaţi.

— Şi cu toate astea aveţi timp berechet să mergeţi în vizite în timpul orelor de muncă? E posibil să trăiţi modest, Chebeya, dar nu văd urme de praf sau de sudoare pe chipul tău.

Luet îşi dădu seama că mama se simţise jignită de aceste vorbe, aşa că interveni rapid spre a îndrepta conversaţia spre ceva mai puţin delicat.

— N-am auzit niciodată de un director de şcoală-femeie, spuse ea.

— Ceea ce dovedeşte cât de necinstiţi au fost bărbaţii care te-au învăţat. Rasa a fost nu numai directoare de şcoală, ci şi profesoara lui Nafai şi a lui Issib, a lui Elemak şi Mebbekew şi a multor, foarte multor alţi băieţi.

— Dar lucrul ăsta se-ntâmpla pe vremuri, spuse Luet.

Shedemei chicoti şi zise:

— Mie nu mi se pare foarte de demult.

După ce se termină cina, o luară agale prin curte, în vreme ce copiii cântau împreună, în camerele lor, în baie, sau citeau la lumina zilei care se sfârşea. Cântecul avea ceva straniu şi trecură câteva momente până realizară despre ce era vorba. Luet se opri brusc şi rosti:

— N-am ştiut că săpătorii cântă!

Shedemei o cuprinse pe după umăr. Luet fu surprinsă – nu şi-ar fi închipuit niciodată că această femeie rece e în stare de un gest atât de afectuos. Şi nici nu-l făcu aşa cum obişnuiau bărbaţii, luând pe după umeri pe unul mai slab, spre a arăta afecţiune, dar şi putere, superioritate, dominaţie. Era ceva... da, era ceva ca între surori.

— Nu, nu ştiai că pot cânta. Nici eu nu i-am auzit înălţându-şi glasurile-n cântec până când n-am pus pe roate şcoala asta.

Câteva clipe, Shedemei păşi în tăcere alături de ea.

— Vezi tu, Luet, din câte ştiu eu, săpătorii n-au cântat niciodată-n toţi anii în care au trăit în vecinătatea îngerilor. Pentru că erau tot timpul în război. Poate pentru că ”a cânta” era un lucru pe care-l făcea ”carnea-cerului” şi, prin urmare, era sub demnitatea lor. Dar aici, în sclavie, şi-au pierdut demnitatea şi-au învăţat muzică. Bănuiesc că-n asta se-ascunde o lecţie, nu crezi?

Luet presupuse că Shedemei intenţionase tot timpul să-i spună acest lucru, şi că, prin urmare, lecţia probabil că o viza pe ea, deşi ulterior îşi va da seama că Shedemei făcea pur şi simplu o observaţie şi nu voia să zică nimic altceva.

— Cred că-nţeleg, rosti Luet. Pe vremuri, am fost în sclavie. Crezi că toate cântecele vieţii mele provin din asta? Este oare captivitatea un stadiu prin care ar trebui să trecem cu toţii?

Spre surprinderea ei, în ochii lui Shedemei se iviră lacrimi.

— Nu. N-ar trebui nimeni să treacă prin captivitate. Unii găsesc în ea muzică, ca tine, ca mulţi dintre cei din poporul pământului de aici, dar numai pentru că muzica se afla deja în ei, aşteptând un prilej să iasă afară. Dar fratele tău n-a găsit prea multă muzică-n captivitatea lui, nu-i aşa?

— De unde-l ştii pe fratele meu? întrebă Luet.

— Nu-i aşa? insistă Shedemei, refuzând să fie deturnată.

— Nu ştiu, replică Luet.

— De ce nu?

— Pentru că nu cred că sclavia lui s-a-ncheiat.

Altă tăcere. Apoi Shedemei răspunse încet:

— Nu, nu, cred c-ai dreptate. Cred c-atunci când captivitatea lui o să ia sfârşit, o să găsească şi el un cântec în inimă.

— L-am auzit cântând, spuse Luet. Nu-i mare lucru.

— Nu, nu l-ai auzit, replică Shedemei. Iar atunci când chiar cântă, dac-o să facă aşa ceva, o să fie un cântec aşa cum n-ai mai auzit.

— Indiferent ce-o să fie, dacă Akma o să-l cânte, o să fie-n falset.

Shedemei râse şi o îmbrăţişă.

Se aflau lângă uşa de intrare, iar una dintre profesoare o deschidea deja. Pentru o clipă, lui Luet îi trecu prin minte că o deschisese ca s-o lase să iasă, dar nu era aşa. În prag se aflau trei bărbaţi, iar doi dintre ei erau oameni din garda regelui. Cel de-al treilea era un înger, iar după un moment Luet îşi dădu seama că era vorba de Husu, care fusese mai demult şeful iscoadelor, iar acum se retrăsese în funcţia care părea a fi mai puţin solicitantă de ofiţer în garda civilă. Ce putea să caute el aici?

— Am o carte de învinuiri pentru o femeie pe nume Shedemei.

Îi venea greu să-i pronunţe numele.

Înainte ca Shemedei să răspundă, mama făcu un pas în faţă.

— Despre ce-i vorba? întrebă ea.

Husu fu imediat cuprins de agitaţie.

— Doamnă Chebeya, rosti el.

Apoi, zărind-o pe Edhadeya, făcu un pas îndărăt.

— N-a zis nimeni că… Am fost îndrumat greşit, cred?

— Nu, n-ai fost, zise Shedemei.

O atinse pe Chebeya uşor pe umăr.

— Chiar dac-ai anumite viziuni, nu eşti Hushidh, eu nu-s Rasa, iar acest bărbat cumsecade nu-i sub nici-o formă Rashgallivak.

Luet scormoni în zadar în memorie după detaliile întâmplării la care făcuse aluzie Shedemei. Ceva despre vizionara Hushidh care a distrus armata lui Rashgallivak. Dar Husu n-avea armată, nu mai avea. Ea nu înţelegea şi n-o să înţeleagă.

— Husu, ai o carte de învinuiri?

— Să vi le citesc?

— O să ţi le spun eu, pur şi simplu, rosti Shedemei. Presupun că-s învinuită de un grup de bărbaţi din acest cartier c-am încălcat ordinea publică din pricina numărului de oameni nevoiaşi care vin la şcoala mea, c-am instigat la tulburări pentru că le predau fostelor sclave alături de celelalte fete, că am confundat sexele, din cauza faptului c-am pus titlul onorific *ro* la sfârşitul numelui Eroinei Rasa, în titulatura şcolii mele. Şi, stai să văd – ah, da, sunt sigură că există o învinuire de blasfemie pentru că le spun Eroine adevărate soţiilor Eroilor – sau această învinuire-i doar pentru necuvenită inovaţie dogmatică?

— Da, se bâlbâi, inovaţie necuvenită… da.

— Şi, oh da, să nu uit – trădare. Există şi o învinuire de trădare, nu-i aşa?

— Asta-i absurd, zise Chebeya. Probabil că ştii că e Husu.

— Dac-aş continua să fac parte din consiliul regelui, atunci, da, aş spune că da. Dar acum fac parte din garda civilă, iar atunci când mi se dă o carte de învinuiri, o duc la destinaţie.

Îi dădu bucata de scoarţă de copac lustruită.

— Se va judeca la tribunalul lui Pabul peste douăzeci şi patru de zile. Nu cred că o să ai probleme să găseşti

avocaţi care să te apere.

— Nu fi stupid, Husu, rosti Shedemei. O să mă apăr singură.

— Doamnele nu procedează aşa, spuse Chebeya – apoi râse de propriile-i cuvinte, dându-şi seama cu cine are de-a face. Bănuiesc că n-o să fie vreo diferenţă pentru tine.

— Vezi? Toată lumea a-nvăţat câte ceva azi, spuse Shedemei, râzând.

Husu era uluit de lejeritatea tonului lor.

— Aceste învinuiri sunt serioase.

— Haide, Husu, spuse Shedemei. Ştii la fel de bine ca şi mine că-nvinuirile astea-s în mod deliberat stupide. Fiecare infracţiune de care-s învinuită constă în ceva ce Akmaro, marele preot, i-a învăţat pe oameni să facă vreme de treisprezece ani. Amestecul celor săraci cu cei bogaţi, amestecul săpătorilor cu fiinţele umane şi cu îngerii, amestecul sclavilor cu cetăţenii născuţi liberi, aplicarea la femei a onorurilor bărbaţilor şi negarea autorităţii preoţilor regelui în faţa doctrinei – asta este esenţa învinuirii de trădare, nu-i aşa?

— Da.

— Asta era. Învinuirile mi-au fost aduse tocmai pentru că, dac-o să fiu judecată, or să fie judecate învăţăturile lui Akmaro.

— Dar Pabul n-o să te condamne pentru săvârşirea unei infracţiuni pentru că urmezi învăţăturile soţului meu.

— Bineînţeles că nu. Nu contează ce-o să facă. Duşmanilor Păstrătorului nu le pasă cum anume se va-ncheia procesul. Eu nu contez pentru ei. S-ar putea ca însuşi faptul că tu ai venit să-mi faci o vizită azi să-i fi făcut să ia hotărârea de-a trimite aceste acuzaţii. Probabil că se aşteaptă să te chem ca martor în apărarea mea. Iar dacă n-o să fac asta, or să te cheme ca martor împotriva mea.

— N-o să spun o vorbă împotriva ta.

Shedemei o atinse pe braţ.

— Contează faptul de-a fi chemată. Face legătură între acest caz şi familia Akmaro. Cu cât o aperi mai mult pe Shedemei, cu atât duşmanii Păstrătorului vor deveni mai

credibili în ochii publicului. Sau, măcar, în ochii acelei părţi a publicului care nu vrea să-nceteze să-i urască pe săpători.

Husu era livid.

— Ce sursă de informaţii ai? Cum de-ai ştiut dinainte care-s învinuirile ce ţi se-aduc?

— N-am ştiut, răspunse Shedemei. Dar având în vedere c-am încălcat în mod deliberat unele dintre legile alea şi-am spus răspicat tuturor că ştiam c-o încalc, nu-s câtuşi de puţin surprinsă să le găsesc în cartea de învinuiri.

— Ai vrut să ţi se intenteze proces pentru viaţa ta? întrebă Husu.

Shedemei zâmbi.

— Te asigur, Husu, indiferent cum se va sfârşi totul, singurul lucru sigur e că eu n-o să mor.

Încă tulburat, încă supărat, Husu şi cele două gărzi umane părăsiră casa.

— Nu poţi părăsi oraşul, zise Chebeya.

— Oh, da, spuse Shedemei. Mi s-a comunicat lucrul ăsta.

— Trebuie să mergem acasă, mamă, interveni Luet. Trebuie să-i povestim tatei ce s-a-ntâmplat.

Mama se întoarse către Shedemei.

— De dimineaţă nu te cunoşteam. În seara asta-s legată de tine prin legături de iubire, ca şi cum aş fi prietena ta de ani buni.

— Suntem legate una de cealaltă, spuse Shedemei, pentru că amândouă îl slujim pe Păstrător.

Chebeya o privi cu un zâmbet silit.

— Aşa aş fi gândit până în momentul în care-ai rostit lucrul ăsta, Shedemei. Pentru că-i ceva în legătură cu ceea ce-ai spus care-i… nu o minciună… ci…

— Să zicem doar că serviciul meu faţă de Păstrător n-a fost întotdeauna voluntar, spuse Shedemei. Dar acum este, iar ăsta-i adevărul.

Mama rânji.

— Pari a şti mai multe decât mine despre ceea ce poate vedea o vizionară.

— Hai să spunem doar că nu eşti prima pe care-o cunosc. Apoi Shedemei râse. Nici măcar prima pe care-o cheamă

Chveya.

— Nimeni nu-i poate pronunţa numele în vechiul mod, astfel, rosti Luet. De unde ştii asta?

— Fiinţele umane pot pronunţa aşa, replică Shedemei. Chvuh. Chveya. Doar îngerii nu pot, iar din cauza asta numele s-a schimbat.

— Ce tâmpenie, nu-i aşa, zise Luet. Persoana de la care mi-am luat numele şi cea de la care-şi trage mama numele erau tot mamă şi fiică, dar invers.

— Nu-i o coincidenţă, spuse mama. În definitiv, eu sunt cea care ţi-a pus numele.

— Ştiu lucrul ăsta, rosti Luet.

— Am socotit că numele îmi sunt apropiate, zise Shedemei. Aşa cum am zis, am avut pe vremuri prietene dragi pe care le chema aşa. Le-am cunoscut cu multă vreme în urmă şi foarte departe de-aici şi-s moarte acum.

— De unde eşti? întrebă Chebeya. Şi de ce-ai venit aici?

— Sunt dintr-un oraş care-a fost distrus, spuse Shedemei, şi-am venit aici ca să-l caut pe Păstrător. Vreau să aflu cine este. Şi cu cât stau mai aproape de tine şi de familia ta, Chebeya, cu atât am şanse mai mari să aflu.

— Noi nu ştim mai multe decât tine, replică Luet.

— În cazul ăsta, poate o s-aflăm împreună, zise Shedemei. Acum duceţi-vă acasă înainte ca să se-ntunece cerul. Ploile de seară stau să-nceapă şi-o să vă facă ciuciulete.

— N-o să păţeşti nimic? întrebă mama.

— Trebuie să mă credeţi atunci când vă spun că-s singura care-i perfect în siguranţă.

Zicând acestea, Shedemei le conduse să iasă pe uşă. Cedând unui impuls, Luet se opri în ultimul moment şi o sărută pe directoarea şcolii pe obraz. Atunci Shedemei o îmbrăţişă şi o ţinu aşa un moment.

— Am minţit, şopti ea. N-am venit aici doar pentru Păstrător. Ci şi pentru c-aveam nevoie de-un prieten.

— Eu sunt prietenul tău, zise Luet.

Ulterior se va gândi cu câtă patimă rostise aceste cuvinte şi i se plânse Edhadeyei că probabil semănase cu o

şcolăriţă. Dar, în acelaşi timp, uitându-se în ochii lui Shedemei, i se părură cele mai naturale cuvinte pe care le-ar fi putut rosti.

8
ÎNCERCĂRI

Imediat ce Didul ajunse la tribunal, Pabul îl conduse în camera lui privată.

— Ai văzut câte santinele-s în curte?

— Bănuiesc c-ai primit ameninţări cu moartea.

— Mă flatează lucrurile astea – n-am primit nici-o singură mită. Ei ştiu că nu pot fi cumpărat. Or să afle că nu pot fi nici înspăimântat.

— *Eu* pot.

— Ştii ce vreau să spun, rosti Pabul. Mi-e frică, da, bineînţeles, dar frica nu mă va determina să judec altfel.

— Procesul ăsta-i deja vestit, spuse Pabul. Şi-ncepe de-abia mâine.

Pabul oftă.

— Toată lumea ştie ce e-n joc. Toate legile care protejează vechea ordine sunt folosite ca s-o blocheze pe cea nouă. Habar n-am ce tip de apărare intenţionează să adopte Shedemei, dar nu-mi pot închipui ce-o să spună ca să contrabalanseze purul adevăr că-i vinovată.

— Vinovată, zise Didul. Vinovată că-i o femeie remarcabilă. Printre Păstraţii din Bodika se spune deja că-i o martiră.

— Sper că Motiak o să-mi ia povara asta anunţând, pur şi simplu, că vechile legi sunt abrogate.

— N-o s-o facă, replică Didul. Încearcă să nu se amestece în toată tărăşenia asta.

— Ştie că nu poate, Didul. Pabul răscoli printre nişte bucăţi de scoarţă ce zăceau pe masa sa. Continuă: Indiferent de ceea ce voi decide eu, perdantul o să facă apel.

— Chiar şi-n cazul în care nu-i dai nici-o pedeapsă lui Shedemei?

— Ai făcut cunoştinţă cu ea? întrebă dintr-odată Pabul.

Didul râse.

— În dimineaţa asta, înainte să vin aici.

— Atunci ştii că ea o să facă apel, chiar dac-o să-i plătesc eu o amendă. Cred că-i face plăcere situaţia asta.

— Sărmane Pabul.

Pabul făcu o grimasă.

— Ne-am dedicat vieţile ca să fim opusul tatei. Iar acum trebuie să judec un adept al lui Binaro, exact cum tata l-a judecat pe Binaro însuşi.

— De data asta, nimeni n-o să fie ars de viu.

— Nu – acuzaţia de trădare-i cea pe care-o pot respinge cel mai uşor. Dar tot trebuie s-o declar vinovată de toate celelalte.

— Nu există vreo lege referitoare la aducerea cu premeditare a unor acuzaţii false? întrebă Didul.

— Aici cuvântul foarte important este fals. Aceste învinuiri sunt adevărate.

— Daune făcute cu premeditare. Încercare de tulburare a ordinii publice a regatului. Şi, aşa cum spui, acuzaţia de trădare-i singura care este o crimă capitală.

— Ce-anume sugerezi? Să aduc învinuiri celor care-o învinuiesc pe Shedemei?

Didul ridică din umeri.

— I-aş putea face să-şi retragă plângerea împotriva ei.

— Nu ştiu cât de realizabilă-i chestia asta, spuse Pabul. Dar dac-aş putea să găsesc o modalitate de-a complica lucrurile şi mai mult, aşa încât să nu existe posibilitatea unei victorii sau a unei înfrângeri clare…

Didul aşteptă câtva timp, urmărind cum Pabul citea scoarţă după scoarţă. În cele din urmă, îl bătu pe spate pe mai vârstnicul său frate şi se îndreptă spre casa lui Akmaro. Se duse prin spate, aşa cum făcea de obicei, şi aşteptă în tăcere la umbra unui copac, până când cineva dinăuntru îl observă. Luet fu cea care ieşi în cele din urmă şi îl salută.

— Didul, de ce nu vii prin faţă şi baţi din palme, ca toată lumea?

— Şi dacă-i Akma cel care deschide uşa?

— Nu-i niciodată aici. Şi dac-ar fi, ce?

— Vreau să evit o ceartă. Sau o luptă.

— Cred că nici Akma nu vrea, replică Luet. Continuă să te urască, bineînţeles…

— Bineînţeles, spuse tânărul sec.

— Dar nu-i… se concentrează pe alte lucruri.

— Vreau să ştiu dacă are de-a face cu-nvinuirile astea împotriva lui Shedemei.

— Nu-i minunată? întrebă Luet. Ai făcut cunoştinţă cu ea?

— În dimineaţa asta. De fapt, a fost groaznic. M-a ţinut deasupra flăcării, până când s-a convins că nu-s un jaguar deghizat în curcan.

— Îţi cunoaşte trecutul?

— Ca şi cum ar fi privit tot timpul peste umărul meu. Tot-tot. A fost înspăimântător, Luet. M-a întrebat…

— Ce-anume?

Didul ridică din umeri.

— M-a-ntrebat dacă-mi făcea o plăcere deosebită atunci când dădeam cu tine de pământ.

Luet îşi puse o mână pe umărul lui.

— N-a fost drăguţ din partea ei. Eu te-am iertat – ce treabă mai are ea?

— Spunea că-ncearcă să vadă dacă cineva se poate schimba cu adevărat. Încearcă să descopere dacă înainte eram cu-adevărat rău şi am devenit acum un om cu adevărat virtuos, sau dacă-s rău şi doar mă prefac a fi bun, sau dac-am fost bun tot timpul şi doar am primit îndrumări greşite.

— La ce i-ar servi dac-ar afla lucrul ăsta?

— Oh, îmi vin în minte mai multe răspunsuri. Oricum, ea-i un filosof moral. Asta-i una dintre marile întrebări, dacă fiinţele umane sunt cu adevărat capabile de schimbare, sau dacă toate schimbările aparente sunt doar o problemă de încadrare a firii existente într-o situaţie morală diferită… înţelegi. Chestii de filosofie. Pân-acum n-am mai întâlnit pe nimeni care să-ncerce să verifice, în maniera asta, ideile în raport cu lumea reală. Cel puţin, n-am fost eu lumea reală în raport de care verificau.

— Nu prea-i bine-crescută, este?

— Mai bine decât tine, replică Didul. M-a invitat să iau

prânzul cu ea.

— Ştii cât se poate de bine că eşti deja invitat să prânzeşti împreună cu noi, spuse Luet, înghiontindu-l uşor.

El o prinse de mână, râzând, apoi imediat îi dădu drumul şi se ridică în picioare, încercând să-şi ascundă stânjeneala.

— Didul, spuse ea, eşti ciudat câteodată. Apoi, în timp ce o luă înainte spre casă, ea comentă peste umăr: Sper că nu te supără că Edhadeya o să fie aici în seara asta, nu-i aşa?

— Doar dacă vă deranjez.

Luet râse şi nu mai zise nimic.

În bucătărie, Didul şi Luet stătură de vorbă cu Chebeya, în timp ce-o ajutau să pregătească cina. Akmaro sosi acasă cu trei săpători tineri care încercau să-l convingă să-i accepte ca elevi.

— Ziua n-are destule ore, spuse el – evident, nu pentru prima dată –, în timp ce ei veneau după el în casă.

— Nu vrem să te oprim de la cele ce vrei să faci. Lasă-ne măcar să te urmăm.

— Ca nişte umbre, spuse altul.

— O să fim tăcuţi, adăugă al treilea.

— Poate câte-o întrebare din când în când.

Akmaro îi întrerupse şi le prezentă pe soţia şi pe fiica sa. Înainte de a-l pomeni pe Didul, unul dintre ei se dădu uşor în spate şi rosti:

— Probabil că tu eşti Akma.

— Nu, nu sunt, replică Didul.

Săpătorul, o femeie tânără, se relaxă imediat şi se apropie.

— Iartă-mă, zise ea. Am presupus că…

— Acum vedeţi din ce cauză nu pot să vă iau după mine, rosti Akmaro. Akma este fiul meu. Dacă daţi crezare zvonurilor răutăcioase pe care le-aţi auzit despre el, nu prea pot să vă las să vă faceţi tabăra-n casa mea.

— Îmi cer scuze, spuse ea.

— Nu trebuie. Întâmplarea face că o parte din zvonuri sunt adevărate. Dar trebuie să mă lăsaţi să am intimitatea mea şi-n cazul în care nu intenţionaţi să rămâneţi la masă…

Băiatul părea bucuros să accepte invitaţia implicită, dar

cele două fete îl îmbrânciră spre ieşire.

— Studiaţi cu profesorii, zise Akmaro în timp ce ieşeau. Dacă faceţi asta, o să ne vedem destul de des.

— Aşa o să facem, răspunse una dintre fete – înverşunată, ca şi cum ar fi ameninţat cu o răzbunare. O să studiem atât de intens, încât o să cunoaştem totul.

— Bun. Atunci o să vin şi-o să învăţ de la voi, pentru că nu ştiu mare lucru.

Cu un zâmbet, Akmaro închise uşa în urma lor.

— Acum chiar mă simt vinovat, spuse Didul. Se pare că eu primesc în mod curent ceea ce imploră ei. Iar dacă faptul de-a avea săpători prin preajmă ar isca probleme cu Akma, gândeşte-te cum ar reacţiona el dac-ai încerca să mă laşi să stau pe lângă tine.

— Oh, tu eşti complet diferit, zise Akmaro. În primul rând, tu ştii la fel de mult ca şi mine.

— Nu prea.

— Aşa încât putem discuta ca de la egal la egal. Chestia asta n-ar fi niciodată posibilă în cazul lor – sunt prea tineri. N-au experienţă de viaţă.

— Sunt multe lucruri pe care eu nu le-am făcut încă, rosti Didul.

— De exemplu, să te însori, mă gândesc.

Didul roşi şi începu imediat să ia cănile reci de lut şi să le ducă în încăperea din faţă a casei. O auzea pe Luet în spatele lui, dojenindu-l în surdină pe tatăl său.

— Chiar trebuie să-l pui într-o situaţie delicată-n felul ăsta? şopti ea.

— Îi place, răspunse Akmaro mult mai tare.

— Ba *nu.*

Dar lui chiar îi plăcea.

Edhadeya sosi cu puţin timp înainte de ora convenită. Didul o mai întâlnise de câteva ori şi, de fiecare dată, în aceleaşi împrejurări – luând masa cu familia lui Akmaro. Lui Didul îi plăcea că ea şi Luet erau prietene atât de bune. Îi făcea plăcere să vadă că avea faţă de Luet nu doar o prietenie de circumstanţă, că de fapt Luet nu se manifesta câtuşi de puţin cu respect şi deferenţă, dincolo de curtoazia

normală a prieteniei. Era evident că Luet o cunoştea pe Edhadeya ca persoană şi n-o considera ca fiind fiica regelui.

Iar Edhadeya, pe de altă parte, se purta firesc în casa lui Akmaro, fără pic de afectare, autoritate sau condescendenţă. Experienţa ei fusese totdeauna diferită de a vieţilor altora, dar ea părea că fie fascinată fără limite de gândurile şi observaţiile altora, fără a se considera superioară în vreun fel.

Conversaţia se îndreptă destul de repede către proces, iar Akmaro le rugă la fel de repede să vorbească despre alte lucruri. Aşa încât petrecură o mare parte a cinei vorbind despre Shedemei. Didul ascultă fascinat impresiile lor despre şcoală, iar Edhadeya avea atât de multe de spus încât, în cele din urmă, el îşi dădu seama că, spre deosebire de ceilalţi, ea nu vorbea despre o singură vizită.

— De câte ori ai fost acolo? întrebă el.

Edhadeya păru tulburată.

— Cine, eu?

— Nu c-ar conta, spuse Didul. Dar pari a vorbi ca o persoană care-i… implicată.

— Păi, am fost de mai multe ori.

— Fără mine? strigă Luet.

— Nu m-am dus în vizită. Ci ca să lucrez.

— Am crezut că ţi-a zis că nu poţi să faci asta.

— Dar mi-a zis, de asemenea, să n-aştept.

— Şi te-a lăsat s-ajuţi? întrebă Luet. Dacă da, n-o să te iert niciodată că nu m-ai luat cu tine.

— Nu m-a lăsat niciodată să fac ceva, replică Edhadeya.

— Dar tot te duci, zise Didul.

— Mă strecor pe furiş, spuse Edhadeya. Nu-i greu. Nu se pune problema că şcoala ar fi păzită sau ceva de genul ăsta. Intru-n curte, dacă Shedemei nu-i acolo, şi le-ajut pe fete la citit. Câteodată n-am altceva mai bun de făcut decât să iau un mop şi o găleată cu apă şi să spăl duşumelele pe-un coridor în timp ce toată lumea e la masă. De câteva ori am intrat şi-am ieşit fără ca Shedemei să mă vadă, dar de obicei sunt prinsă.

— Aş crede că ceilalţi profesori sau copiii te-ar pâri în

momentul în care te-ar vedea, spuse Akmaro.

— Nicidecum, zise Edhadeya. Fetele apreciază ajutorul meu. La fel, cred, fac şi profesorii.

— Ce spune Shedemei atunci când te dă pe uşă afară? întrebă Didul.

— E foarte colorat, răspunse Edhadeya. Îmi explică tot timpul c-atunci când a spus că nu trebuie s-aştept, a vrut să spună că nu trebuie doar s-aştept. C-ar trebui să mă implic în viaţă într-o manieră activă, să dobândesc ceva experienţă care să m-ajute să confer perspectivă învăţăturilor pe care le-am deprins din cărţi.

— Şi de ce nu faci ce-ţi cere? întrebă Akmaro.

— Pentru că-s de părere că faptul de-a mă furişa în şcoala ei şi de-a preda fără ca să mă vadă constituie o experienţă excelentă.

Râseră cu toţii când auziră. Subiectul se schimbă de la Shedemei la speculaţii referitoare la felul în care ar fi arătat Casa Rasei, de pe planeta Harmony, iar de aici porni o discuţie despre cei care primiseră vise adevărate de la Păstrător.

— Tot vorbim despre cei care-au vise adevărate, ca şi cum ar fi, cu toţii, străvechi sau foarte îndepărtaţi, rosti Luet, dar merită să ne-aducem aminte că fiecare dintre noi a avut măcar un singur vis adevărat. Eu n-am mai avut aşa ceva de când eram mică – dar pe-atunci de nimic n-aveam nevoie ca de aşa ceva. Tu ai mai visat de-atunci, din vremurile de demult, Didul?

Tânărul clătină din cap, nedorind să vorbească despre ”vremurile de demult”.

— Eu de fapt nu visez, rosti Chebeya. Vizionarii n-au darul ăsta.

— Dar Păstrătorul continuă să-ţi arate diverse lucruri, spuse Luet. Asta trebuie să nu uităm – că Păstrătorul nu-i doar ceva în care credeau strămoşii noştri. Nu-i doar un mit.

Spre surprinderea tuturor, ochii i se umplură de lacrimi.

— Akma îmi tot spune că ne autoamăgim, dar nu-i aşa. Mi-aduc aminte ce senzaţie am avut şi nu era diferită de

oricare alt vis. Era reală. Nu-i aşa, Edhadeya?

— Da, aşa este, replică Edhadeya. Nu-i da atenţie fratelui tău, Luet. Nu ştie nimic.

— Dar ştie, replică Luet. E cea mai inteligentă persoană pe care-o cunosc. Şi-i atât de puternic în tot ceea ce face şi spune – era profesorul meu atunci când eram mică şi-i şi-acum profesorul meu, cu o singură excepţie…

— Acea mică excepţie, murmură Akmaro.

— Nu poţi să-l faci să vadă adevărul, tată? întrebă Luet.

— Oamenii nu pot fi determinaţi să creadă anumite lucruri, rosti Chebeya.

— Păstrătorul poate? De ce Păstrătorul nu-i… trimite un vis adevărat?

— Poate că Păstrătorul face lucrul ăsta, zise Didul.

Îl priviră cu toţii, surprinşi.

— Vreau să spun, oare n-a trimis Păstrătorul vise fraţilor mai mari ai lui Nafai?

— Dacă are vreo importanţă, rosti Edhadeya, era Sufletul Suprem.

— Am crezut că Elemak a primit cel puţin un vis din partea Păstrătorului, spuse Didul. Oricum, era şi Moozh. Cel despre care-a scris Nafai – tatăl lui Luet şi al lui Hushidh. Cel care s-a luptat tot timpul cu Sufletul Suprem, dar care împlinea mereu voinţa Sufletului Suprem.

— Nu poţi să-ţi imaginezi că Akma împlineşte, cumva, voinţa Păstrătorului? zise Edhadeya. Urându-i pe bieţii membri ai poporului pământului şi dorind ca ei să fie excluşi din regat?

— Nu, nu mă refer la asta, vreau să zic că poţi să-i opui rezistenţă Păstrătorului, dacă vrei. De unde ştim noi că Akma n-are vise adevărate noapte de noapte şi că se scoală dimineaţa şi neagă că ele au vreun tâlc? Păstrătorul nu ne poate obliga să facem un anumit lucru. Dacă suntem hotărâţi să-i ţinem piept.

— E-adevărat, rosti Akmaro. Dar eu nu cred că Akma are vise.

— Poate c-are atât de multe vise adevărate încât nu-şi dă seama că alţii n-au, rosti Didul. Poate că inteligenţa lui e, în

parte, un dar din partea Păstrătorului, care desfăşoară adevărul în mintea lui. Poate că el e cel mai mare slujitor al Păstrătorului, excepţie făcând faptul că refuză să slujească.

— Asta-i ditamai excepţia, zise Chebeya.

— Vreau să spun că faptul de-a avea un vis adevărat nu l-ar face, automat, pe Akma să se răzgândească. Asta-i tot ce vreau să spun.

Didul reveni la fructele zaharisite pe care Edhadeya le adusese ca desert.

— Ei bine, un lucru-i sigur: persuasiunea n-a dus la nimic, spuse Akmaro.

Chebeya scoase un sunet ascuţit din gâtlej.

— Ce-a fost asta? exclamă Akmaro.

— Eu am fost, replică Chebeya. Am râs cât am putut de scurt.

— De ce?

— Akmaro, Didul m-a făcut să văd lucrurile într-un fel nou. Mă-ntreb dacă am încercat cu adevărat să-l convingem pe Akma.

— Eu unul am încercat, spuse Akmaro.

— Nu, tu ai încercat să-l înveţi. Asta-i cu totul altă poveste.

— Orice învăţătură înseamnă convingere, zise Akmaro. Iar orice convingere înseamnă învăţătură.

— În cazul ăsta, de ce ne-am chinuit să inventăm două cuvinte pentru el? îl tachină Chebeya. Akmaro, nu te-acuz de nimic.

— M-acuzi că nici măcar n-am încercat să-l conving pe fiul meu, deşi ştii c-am tot încercat până când mi s-a frânt inima.

Akmaro încerca să păstreze un ton lejer, dar Didul putea distinge emoţia din spatele surâsului său.

— Te rog să nu mi-o iei în nume de rău, zise Chebeya. Ştim cu toţii c-ai făcut tot ceea ce ţi-a stat în putinţă. Dar am lăsat asta la latitudinea ta, nu-i aşa? Eu m-am mulţumit să fiu mama iubitoare care-ncearcă să facă puternică legătura cu Akma. Am lăsat pe seama ta toate disputele.

— Nicidecum, spuse Luet posomorâtă.

— Akma e-atât de puţin timp pe-aici, încât mi-a fost teamă să am dispute cu el, de frică să nu-l pierd complet, spuse Chebeya. Dar din cauza asta, poate că el crede că-i doar o problemă între el şi tatăl lui. Că Luet şi cu mine suntem neutre.

— Ştie că eu nu-s, rosti Luet.

Akmaro clătină din cap.

— Chebeya, nu-i nevoie. Akma o să depăşească faza asta.

Lacrimi începură să se prelingă pe obrajii Chebeyei.

— Nu, n-o s-o facă, replică ea. Nu acum. Toată tărăşenia asta cu Shedemei…

— Akma n-are nimic de-a face cu chestia asta, este? întrebă Didul.

— Cei care i-au adus acuzaţii ei, rosti Chebeya, n-or să renunţe. Nu poate fi un secret pentru ei felul în care vede fiul marelui preot întreaga situaţie. Or să găsească o modalitate de a-l folosi. Dacă nu merge altceva, or să-l flateze, or să fie de-acord cu el. Akma tânjeşte să fie iubit şi respectat…

— Cu toţii tânjim, rosti Edhadeya încet.

— Akma mai mult decât alţii, în parte pentru că simte, probabil, că n-a avut acasă iubirea şi respectul de care-avea nevoie.

Chebeya întinse o mână spre soţul ei, ca spre a-l linişti.

— Nu-i vina ta. E vorba doar de felul în care i se păreau a fi lucrurile, de la început, din zilele alea-ngrozitoare petrecute la Chelem.

Didul privi resturile cinei din faţa sa, iar faţa îi ardea amintindu-şi cum se purtase cu Akma. Imaginea îi apăru extrem de uşor în minte, mai vie acum, poate, decât fusese la vremea ei. Micul Akma plângând şi aruncând cu furie cuvinte, în vreme ce Didul şi fraţii săi nu se mai opreau din râs. Apoi Akma plângând de durere, un sunet foarte diferit, un sunet îngrozitor… iar ei tot râdeau. Eu râdeam în continuare, îşi zise Didul. Oare Akma aude sunetul acela şi acum? Dacă-n mintea lui e măcar pe jumătate de clar pe cât mi-e mie…

Simţi o mână peste mâna sa. Pentru o clipă îşi zise că probabil e Luet care-l atingea, şi vru să-şi smulgă mâna, de ruşine pentru propria nimicnicie. Dar era Chebeya.

— Te rog, Didul. Faci atât de mult parte din familia asta încât câteodată uităm că ai o percepţie diferită despre anumite lucruri. Aici nimeni nu te-nvinovăţeşte.

Didul dădu din cap, fără să mai răspundă. Chebeya conduse conversaţia spre alte lucruri, iar restul mesei avu loc în pace.

Atunci când sosi timpul ca Edhadeya să plece acasă, ea îl rugă pe Didul să o însoţească. Tânărul râse; vru să pară că este amuzat, dar ştia că arăta doar nervos.

— Vrei să-mi spui ceva sau că ceilalţi au să discute anumite lucruri în absenţa mea?

— E-aşa de drăguţ, nu-i aşa? rosti Edhadeya. N-ar fi conceput ideea că s-ar putea să-mi facă plăcere compania lui.

Când ajunseră pe strada întunecată, păşind spre casă la lumina torţei pe care o ducea Didul, Edhadeya spuse:

— Bun, da, voiam să-ţi spun ceva.

— Păi, bine, rosti Didul. Sunt aici. Sau e vorba de ceva atât de devastator încât vrei s-aştepţi până când ne-apropiem de casa tatălui tău. În caz c-o să izbucnesc în lacrimi, o s-arunc torţa şi-o să fug în noapte.

— Ştii ce-anume vreau să discutăm.

— N-ar trebui să vin în casa lui Akmaro, nu-i aşa?

Edhadeya râse, uluită.

— Cee? De ce-aş spune aşa ceva? Ei ţin la tine – eşti aşa de timid încât nu vezi lucrul ăsta?

— De dragul lui Akma. Ca să-l poată recâştiga.

— Nu-i vorba de tine, Didul. Nu, voiam să spun contrarul. Didul, aş fi vrut să te-nţeleg mai bine.

— Mai bine decât mă-nţelegi acum? Mai bine decât alţii? Sau mai bine decât îi înţelegi pe alţii?

Ea chicoti ca o fetişcană. Brusc, în mintea lui Didul apăru o imagine, cu Edhadeya şi Luet şezând împreună pe o bancă, râzând exact aşa. Două şcolăriţe.

— Ascult acum, spuse el. O să fiu serios.

— Didul, viaţa ta a fost foarte ciudată, zise Edhadeya. Ai avut ghinion cu tatăl tău, dar ai fost norocos cu fraţii tăi.

— Pabul s-a descurcat bine. Noi, ceilalţi, ne zbatem.

— Tu te-ai schimbat odată cu trecerea timpului – ceea ce-i mai bine decât fac cei mai mulţi dintre noi. Care pornesc în viaţă inocenţi şi se deteriorează.

— Având în vedere cât de jos era nivelul de la care-am început, Edhadeya, nu mă puteam îndrepta decât în sus.

— Nu cred, spuse Edhadeya. Dar, te rog, ascultă. Nu insist asupra trecutului tău, zic că eşti admirat. Mulţi spun lucrul ăsta – tata primeşte rapoarte de la Bodika, înţelegi. Eşti admirat. Şi nu doar printre Păstraţi.

— E drăguţ din partea ta că spui asta.

— Da, păi, repet ceea ce spun alţii. Că eşti o persoană foarte milostivă.

— Orice mi-ar zice oamenii, pot întotdeauna să spun c-am făcut şi mai rău, că Păstrătorul încă te poate accepta dacă te schimbi acum.

— Te rog, ascultă-mă, Didul. Trebuie să aflu ceva din gura ta. Se pare că tu iubeşti pe toată lumea, c-arăţi tuturor compasiune, înţelepciune şi un fel de tihnă – toată lumea se simte-n largul ei cu tine.

— Cu excepţia ta.

— Pentru că atunci când eşti cu mine – atunci când eşti cu Akmaro – eşti sfios, nu eşti relaxat. Te simţi.

— Deasupra mea.

— Nelalocul tău.

— Da.

— Astfel încât cineva şi-ar putea pune întrebarea: Ce simţi tu cu adevărat despre familia lui Akmaro? Ţii la ei? Sau eşti doar în căutarea constantei lor iertări?

Didul se gândi câteva clipe la cuvintele ei.

— Ţin la ei. Iertarea lor am avut-o ani întregi. Părinţii. Luet, atunci când s-a făcut destul de mare ca să-nţeleagă. Era extrem de tânără, iar copiii-s foarte iertători.

— Aşa că, repet, cineva şi-ar putea pune întrebarea – dac-ai încredere în iertarea lor, de ce eşti aşa de timid, atât de precaut atunci când eşti cu ei?

— Cine anume-şi pune întrebarea asta, Edhadeya?

— Eu mi-o pun, fii liniştit. Cineva îşi poate pune întrebarea, Didul, dacă o parte din timiditatea ta este pricinuită de faptul că nutreşti un sentiment special pentru cineva din familie, dar n-ai curajul să vorbeşti despre asta…

— Mă-ntrebi dac-o iubesc pe Luet?

— Mulţumesc, rosti Edhadeya. Da, asta te-ntreb.

— Bineînţeles c-o iubesc. Oricine o cunoaşte trebuie s-o iubească.

Edhadeya mârâi, frustrată.

— Didul, nu te juca cu mine!

Tânărul ridică şi îndepărtă torţa, ca să nu-i lumineze faţa în timp ce vorbeşte.

— Poţi să-ţi închipui ceva mai rău decât ziua-n care Akma descoperă că mă-nsor cu Luet?

— Da, pot, replică Edhadeya. Cel mai rău lucru ar fi dacă Luet ar fi să petreacă zi după zi, an după an, aşteptându-te, iar tu n-ai veni la ea.

— Ea nu m-aşteaptă pe mine.

— Ai întrebat-o?

— N-am discutat despre asta.

— Iar ea n-o să deschidă niciodată discuţia, pentru că i-e teamă că n-ai niciun sentiment faţă de ea. Dar ea are pentru tine. Îi trădez încrederea, spunându-ţi lucrurile astea. Dar trebuie să faci alegerea bazându-te pe toate informaţiile. Da, pe Akma o să-l învenineze faptul de-a te avea drept cumnat. Dar acelaşi Akma este duşmanul a tot ceea ce reprezintă tatăl său. Iar, pentru a-i cruţa sentimentele, o să-i frângi inima lui Luet, care te-aşteaptă? Care din cele două rele-i mai mare? Să-l răneşti pe cel neiertător sau s-o răneşti pe cea care ţi-a iertat totul?

Didul păşea alături de ea în tăcere. Ajunseră la uşa casei regelui.

— Asta-i tot ce voiam să-ţi spun, zise ea.

— Să te cred? şopti el. Că-i pasă de mine? După tot ce-am făcut?

— Câteodată femeile pot fi nebune-n privinţa bărbaţilor pe care ajung să-i iubească.

— Tu eşti? Nebună?

— Didul, vrei să ştii cât de nebună sunt? Atunci când eu şi Luet eram mai tinere, ne-am îndrăgostit fiecare de fratele celeilalte. Ea în cele din urmă s-a oprit la Mon, pentru că el a fost întotdeauna cel de care ea a fost cea mai apropiată. Iar eu, bineînţeles, îl iubeam pe Akma de la distanţă. Edhadeya zâmbi misterios şi continuă: Apoi Luet a renunţat la această iubire copilărească şi a descoperit ceva mult mai frumos în iubirea ei pentru tine. Noapte bună, Didul, zise ea zâmbind.

— N-o să termini de spus povestea?

— Am terminat-o.

Păşi către uşă; garda i-o deschise.

Didul rămase în lumina sfârâitoare a torţei până se închise uşa.

În cele din urmă, santinela i se adresă:

— Nu sunteţi din oraş, domnule? Vreţi să vă spun pe unde s-o luaţi?

— Nu, nu… ştiu drumul.

— În cazul ăsta, ar fi bine s-o porniţi – torţa n-o să ardă la nesfârşit, decât dac-aveţi de gând să lăsaţi flacăra să vă ardă mâna.

Didul îi mulţumi cu un zâmbet şi plecă spre casa publică unde stătea. Akmaro şi Chebeya îl invitau pentru cină, dar niciodată şi să rămână peste noapte. N-ar fi fost bine ca el să se afle acolo, în cazul în care Akma ar fi hotărât să vină acasă.

Luet încetase să-l iubească pe Mon, dar Edhadeya nu renunţase niciodată la acea copilărească iubire pentru Akma. Lucrul ăsta reprezenta o situaţie dificilă pentru ea. Măcar bărbatul care-o iubea pe Luet era credincios cauzei Păstrătorului. Edhadeya, o visătoare de vise adevărate, fiica regelui, iubea un bărbat care nu credea în Păstrător şi îi dispreţuia pe Păstraţi.

Poate că eu nu-s cel mai rău soţ. Poate c-am, într-adevăr, ceva de oferit lui Luet, pe lângă sărăcie, furia fratelui ei şi amintirea cruzimii de care-am dat dovadă pe vremea când era mică. Poate c-ar trebui ca ei să i se dea o şansă, măcar.

Oare nu-i era el dator să-i dea şansa de a-l auzi vorbind despre iubirea pe care i-o purta şi de-a o cere de soţie, pentru a-l putea refuza şi a-i provoca o mică parte din umilinţa şi suferinţa pe care i le pricinuise şi el odinioară?

Se dispreţui imediat pentru că se gândea la aşa ceva. Oare chiar n-o cunoştea deloc pe Luet, dacă-şi imagina că ea ar dori să-i facă rău lui sau altcuiva? Edhadeya susţinea că Luet îl iubea. Iar el unul ştia c-o iubea. Akmaro spusese răspicat că-şi va da consimţământul. La fel spusese şi Chebeya, într-o mie de mici feluri, vorbind despre cât de mult făcea el parte din familie.

O să vorbesc cu ea, hotărî el. O să vorbesc cu ea mâine.

Stinse torţa lui pâlpâindă în ciubărul de la uşa casei publice şi pătrunse înăuntru spre a petrece câteva ore dorindu-şi să doarmă, în loc să repete la nesfârşit vorbele pe care avea să i le spună lui Luet, închipuindu-şi încontinuu felul în care ea îi va zâmbi şi îl va îmbrăţişa, sau va izbucni în lacrimi şi va fugi, sau se va holba la el oripilată şi va şopti: ”Cum ai putut? Cum ai putut tocmai tu?”

În cele din urmă, reuşi să adoarmă. Iar în vis se văzu pe sine şi pe Luet, stând în picioare sub un copac. Era plin de fructe coapte, dar la care nu puteau ajunge, pentru că niciunul dintre ei nu era destul de înalt.

— Ridică-mă, spuse ea. Ridică-mă şi-o să culeg destul pentru amândoi.

Aşa încât el o ridică, ea îşi umplu mâinile, iar atunci când o coborî ea muşcă dintr-unul şi plânse simţindu-i gustul dulce şi puternic.

— Didul, şopti ea. Nu suport să nu iei şi tu o îmbucătură – uite, din locul ăsta, exact lângă cel de unde-am muşcat eu, ca să guşti exact ce-am gustat eu.

Dar în vis el nu muşcă din fruct. În loc de asta, o sărută, iar de pe buzele ei gustă exact ceea ce gustase ea şi, într-adevăr, era dulce.

Procesul devenise atât de celebru, încât chiar în timp ce Didul dormea lumea începuse să se strângă în vastul tribunal deschis. În zori, atunci când sosiră gărzile, trebuiră să îndrume ceata celor care sosiseră primii către rândurile

din faţă, care dădeau spre tribunal. Scaunul judecătorului era, bineînţeles, sub un umbrar, unde avea să rămână de-a lungul întregii zile. Unii socoteau că asta era pentru confortul judecătorului, pentru a-l apăra de căldura verii, dar iarna putea fi amarnic de frig la umbră, fără pic de soare ca să-l încălzească. Nu, umbrarul era pentru a-l face pe judecător într-o oarecare măsură anonim. Lumea putea vedea foarte bine unde era lumină; reclamanţii şi pârâţii erau ţinuţi în lumină, iar dacă unii ori ceilalţi îşi vor fi adus un avocat care să le susţină cauza, el va păşi ţanţoş de-a lungul şi de-a latul zonei însorite. Niciun avocat, însă, nu va păşi în interiorul umbrarului judecătorului. Unii considerau că aşa ceva era lipsit de respect pentru onoarea regelui, întruchipată de adjunctul său, judecătorul. Dar avocaţii ştiau, cu toţii, că a păşi în afara zonei luminate îi făcea să pară stângaci, slabi, neatenţi şi i-ar stârni pe oameni împotriva lor.

Nu se punea problema ca lumea să aibă vreo putere în luarea deciziei, în mod oficial – cu toate că, în trecut, existaseră procese vestite în care părea că judecătorul dăduse sentinţa bazându-se doar pe ceea ce-i oferea cele mai mari şanse de a părăsi tribunalul viu şi nevătămat. Dar avocaţii ştiau că reputaţia lor, şansele lor de a fi angajaţi în alte procese depindea de felul în care îi percepea publicul.

Soarele era la jumătatea drumului către lună atunci când au apărut acuzatorii, împreună cu avocatul lor, un înger vorbăreţ pe nume kro. Îngerilor le era interzis să zboare în interiorul tribunalului, dar kro îşi deschidea aripile şi ţopăia în sus în timp ce se plimba dintr-o parte în alta, sporind entuziasmul în sinea sa şi în rândurile audienţei. Acest lucru îl făcea să pară mai mare şi mai graţios decât oponentul său, şi mulţi avocaţi umani refuzau să preia cazuri care i-ar fi putut pune faţă-n faţă cu kro.

Când acuzatorii ajunseră la locurile lor, iar galeria era complet plină, cu sute de inşi care se agitau afară cerând spaţii imaginare – ”Nu sunt mare! Există spaţiu pentru mine?” Pabul intră încadrat de două gărzi. În cazul unei revolte a mulţimii împotriva judecătorului, soldaţii nu

puteau să-i asigure o prea mare protecţie, deşi putea să-i acorde judecătorului exact timpul necesar pentru a se refugia în camera sa. Ei se aflau acolo mai degrabă pentru a-l apăra de un asasin solitar. Se scurseseră o sută de ani de când un judecător fusese ucis în tribunal, şi o perioadă şi mai lungă de când un altul fusese agresat de mulţime, dar protecţia s-a păstrat. Nu se aştepta nimeni ca acest caz să ia o turnură violentă, dar era mai aprins decât altele, iar controversa îi făcea pe cei din jur să vadă gărzile într-o lumină diferită. Nu era doar o formalitate, desigur. Erau înarmate; erau fiinţe umane masive, puternice.

Nu era prezent nimeni din familia regelui. O veche tradiţie cerea ca, în cazul în care era de faţă o persoană din familia regală, el sau ea să stea lângă judecător şi, se presupune, să-i comunice acestuia voinţa suveranului în cazul respectiv. Astfel, la un proces unde era de faţă o persoană regală nu exista posibilitatea de a face apel. Prin urmare, pentru a nu leza drepturile celui acuzat, Ba-Jamim, tatăl lui Motiak, stabilise ca niciun membru al familiei să nu mai participe la vreunul din procesele mai mărunte, ca să fie asigurat dreptul tuturor părţilor de a face apel împotriva sentinţei. Acest lucru avea, totodată, efectul benefic de a spori independenţa şi, prin urmare, prestigiul judecătorilor.

Akma venise însă să asiste, însoţit de sora lui, Luet. Ajunseră suficient de târziu, aşa încât găsiră locuri doar în ultimele rânduri, în spatele acuzaţilor, acolo unde nu puteau vedea feţe. Dar doi susţinători apropiaţi ai acuzatorilor, care aveau locuri în rândul din faţă de unde se puteau vedea feţele tuturor, îl recunoscură pe Akma şi insistară ca el şi sora lui să coboare şi să stea pe locurile lor. Akma se prefăcu a fi surprins şi onorat, dar Luet îşi aminti cum rămăsese el în picioare, în spate, până când fusese remarcat; ştia că i se păstraseră nişte locuri. Şi că era vorba de susţinători ai acuzatorilor. Akma trecuse hotărât într-o anume tabără.

Păi, în definitiv, de ce nu? La fel făcuse şi Luet.

— Ai cunoscut-o? întrebă ea.

— Pe cine? întrebă Akma.

— Pe Shedemei. Pe-acuzată.
— Oh. Nu. Ar fi trebuit?
— O femeie strălucită, remarcabilă, rosti Luet.
— Păi, nu cred c-ar fi remarcat-o cineva dac-ar fi fost vreo tâmpită, replică el blând.
— Ştii, mă aflam în şcoala ei, împreună cu mama şi cu Edhadeya, atunci când i-a fost prezentată cartea de învinuiri, zise Luet.
— Da, am auzit.
— Ea cunoştea deja învinuirile. Nu-i ciudat? I le-a înşirat lui Husu înainte ca el să aibă posibilitatea de a i le citi.
— Am auzit şi lucrul ăsta, replică Akma. Îmi închipui că o să exploateze cumva aspectul. O dovadă că ea era conştientă c-a-ncălcat legea, ceva asemănător.
— Sunt convinsă, spuse Luet. Închipuie-ţi c-o acuză de trădare pentru că are o şcoală.
— Oh, sunt sigur că-nvinuirea asta a fost ca să facă toată treaba mai cunoscută. Nu cred că micuţa marionetă de judecător a tatei va permite să fie măcar audiată învinuirea asta, nu crezi?
Luet se făcu mică la auzul maliţiei din glasul fratelui său.
— Pabul nu-i păpuşa nimănui, Akma.
— Oh, serios? Deci ceea ce le-a făcut el alor noştri pe vremuri, la Chelem, era din propria voinţă?
— Pe-atunci era marioneta tatălui său. Era un copil. Mai tânăr decât suntem noi acum.
— Dar noi am depăşit amândoi vârsta aia, nu-i aşa? El avea şaptesprezece ani. Când eu aveam şaptesprezece ani, nu eram marioneta nimănui. Akma rânji: Aşa că nu-mi spune că Pabul nu era responsabil pentru acţiunile lui.
— Foarte bine, atunci, rosti Luet. Era. Dar s-a schimbat.
— A simţit din ce direcţie bate vântul, vrei să spui. Dar hai să nu mai discutăm.
— Nu, hai să discutăm, zise Luet. Din ce direcţie bătea vântul atunci, la Chelem? Cine avea soldaţii acolo?
— Din câte mi-amintesc, tânărul nostru judecător comanda o ceată de derbedei săpători care erau întotdeauna gata să biciuiască şi să sfârtece cu ghearele

femei şi copii.

— Pabul şi ceilalţi şi-au riscat vieţile ca s-oprească cruzimea. Şi au renunţat la viitorul lor în poziţii de putere sub domnia tatălui lor, ca să evadeze în sălbăticie.

— Şi-au venit la Darakemba unde, spre surprinderea tuturor, au din nou poziţii de putere.

— Pe care şi le-au câştigat.

— Da, dar făcând ce anume? rânji Akma. Nu-ncerca s-ai o dispută cu mine, Luet. Am fost prea multă vreme profesorul tău. Ştiu ce vrei să spui înainte să rosteşti cuvintele.

Luet vru să-l împungă cu ceva. Atunci când erau mai tineri şi se certau, ea îşi lipea degetul gros şi următoarele două degete pentru a alcătui o armă suficient de dură şi de ascuţită pentru ca Akma s-o observe atunci când ea îl împungea. Dar făcea acest lucru în joacă, chiar şi atunci când era foarte furioasă; astăzi nu-l atinse, pentru că nu mai era sigură că-l iubea suficient de mult spre a-l împunge fără a dori cu adevărat să-l rănească.

Pe chipul lui Akma se ivi o expresie tristă.

— De ce nu eşti mulţumit? îl tachină ea. N-am spus oare ceea ce te-aşteptai să spun?

— M-am aşteptat să mă-mpungi aşa cum făceai pe vremea când erai o mucoasă.

— Deci am trecut de perioada-n care eram mucoasă.

— Acum mă judeci, zise Akma. Nu pentru c-am greşit, ci pentru că nu îi sunt loial tatei.

— Nu-i eşti loial?

— El mi-a fost vreodată loial mie? întrebă Akma.

— Dar tu o să depăşeşti vreodată rănile sufleteşti din copilărie?

Akma avea pe chip o expresie distantă.

— Le-am depăşit pe toate cele care s-au terminat.

— Acum nu te mai răneşte nimeni, spuse Luet. Tu eşti cel care-i răneşte pe mama şi pe tata.

— Îmi pare rău c-o rănesc pe mama, replică Akma. Dar ea a ales.

— Didul, Pabul, Udad şi Muwu ne-au implorat cu toţii să-i iertăm. Eu i-am iertat atunci, şi continui să-i iert şi acum. Au

devenit nişte oameni cumsecade, cu toţii.
— Da, i-aţi iertat cu toţii.
— Da, spuse Luet. Spui lucrul ăsta ca şi cum ar fi ceva-n neregulă.
— Luet, aveai dreptul să-i ierţi pentru ceea ce ţi-au făcut. Dar n-ai avut dreptul să-i ierţi pentru ceea ce mi-au făcut mie.
Luet îşi aduse aminte când îl văzuse pe Akma singur pe o culme de deal, urmărind cum tata îi învăţa pe oameni, Pabulogii şezând în rândul din faţă.
— Asta-i problema? Că tata i-a iertat fără s-aştepte aprobarea ta?
— Tata i-a iertat înainte ca ei să-i ceară lucrul ăsta, şopti Akma.
De-abia putea distinge ce spune din cauza vuietului mulţimii, şi numai dacă îi urmărea buzele.
— Tata i-a iubit pe cei care m-au chinuit. Mai mult decât pe mine. N-a existat niciodată vreo nedreptate atât de ticăloasă, perversă, nefirească şi mizerabilă ca asta.
— Nu era vorba de dreptate, replică Luet. Ci de învăţătură. Pabulogii nu cunoşteau decât lumea morală pe care-o crease pentru ei tatăl lor. Înainte de-a putea înţelege ce anume făceau, trebuiau învăţaţi să vadă lucrurile aşa cum le vede Păstrătorul. Atunci când au înţeles cu adevărat, au implorat iertarea şi şi-au schimbat stilul de viaţă.
— Dar tata-i iubea deja, şopti Akma. Atunci când încă te băteau, când încă mă chinuiau pe mine, bătându-şi joc de amândoi, mânjindu-ne cu excremente de săpător, punându-mi piedică şi lovindu-mă cu picioarele, dezbrăcându-mă la pielea goală şi ţinându-mă cu capul în jos în faţa tuturor în timp ce mă batjocoreau – în timp ce făceau toate lucrurile astea, tata îi iubea deja.
— Şi-a dat seama ce-or să devină.
— N-avea niciun drept să-i iubească mai mult decât pe mine.
— Iubirea lui pentru ei ne-a salvat vieţile, spuse Luet.
— Da, Luet, şi uită-te ce-a făcut iubirea lui pentru ei.

Prosperă. Sunt fericiţi. În ochii lui, ei sunt fiii lui. Nişte fii mai buni decât mine.

Ceea ce era inconfortabil de aproape de felul în care Luet însăşi judeca lucrurile.

— Nimic din ceea ce-au realizat, nimic din relaţia lor cu tata n-a fost ceva care să-ţi fi fost inaccesibil.

— Atâta vreme cât am admis de la început că nu există nici-o diferenţă de valoare între călău şi victimă.

— Asta-i o tâmpenie, Akma, rosti Luet. Ei au trebuit să se schimbe înainte ca tata să-i accepte. Au trebuit să devină alte persoane.

— Păi, eu unul nu m-am schimbat, spuse Akma. Nu m-am schimbat.

Era cea mai personală conversaţie pe care o avusese Luet cu Akma, de câţiva ani buni încoace, şi-şi dorea tare mult să continue, dar în acel moment din mulţime se înălţă un vuiet, pentru că o aduceau pe acuzată, protejată de opt gărzi. Aceasta era o altă veche tradiţie, statuată după mai multe cazuri în care acuzaţii fuseseră omorâţi în tribunal, înainte de terminarea procesului, sau luaţi pe sus spre a fi duşi la un alt fel de tribunal, într-un alt loc. Gărzile continuau să slujească acestui scop practic – uciderea în interiorul tribunalului a unei persoane acuzate avusese loc cu mai puţin de zece ani în urmă, în destul de sălbatica capitală de provincie Trubi, în capătul de sus al văii Tsidorek. Nu se punea problema că cineva se aştepta ca Shedemei să fie în pericol. Acesta era un proces de testare, o luptă pentru putere; ea însăşi nu era privită cu prea multă patimă de cei care o acuzau.

— Uită-te ce mândră se ţine, zise Akma, strigându-i direct în ureche, ca să poată fi auzit.

Mândră? Da, dar nu acea sfidare obraznică pe care o afişează unii atunci când sunt chemaţi în faţa tribunalului. Ea arăta o demnitate simplă, privind în jurul ei cu un interes blând, fără a-i fi frică, fără a se simţi ruşinată. Luet crezuse că nimeni nu poate fi pus sub acuzare şi adus la proces fără a simţi măcar o stânjeneală pentru că a devenit un spectacol public, dar Shedemei nu părea a fi implicată

emoţional mai mult decât oricare dintre membrii audienţei.

Şi totuşi, procesul avea importanţă pentru ea; oare nu-l provocase ea în mod intenţionat? Ea dorise să se petreacă acest lucru. Oare ştia cum se va sfârşi, aşa cum ştiuse dinainte învinuirile ce-i sunt aduse?

— Ţi-a spus tata ce trebuie să hotărască marioneta? îi strigă Akma în ureche.

Ea nu-i dădu atenţie. Gărzile se mişcau încet prin galeria înţesată de lume, obligându-i pe oameni să se aşeze. Le va lua ceva timp spre a linişti mulţimea – oamenii aceştia voiau să facă zgomot.

Voia să-l pălmuiască pe fiecare în parte, pentru că zgomotul lor îl oprise pe Akma să spună ce avea pe inimă. Asta făcea. Dintr-un motiv anume, el alesese acest moment ca să… ce? Să facă un ultim apel la înţelegerea ei. Asta era. Era pe punctul de-a face o anumită acţiune, o acţiune publică. Voia să se justifice în faţa ei. Să-i aducă aminte că tata fusese cel dintâi care se făcuse vinovat de o monstruoasă lipsă de loialitate. O trădare publică.

Akma urma să depună mărturie. Urma să fie chemat în calitate de erudit, de expert în învăţăturile religioase în rândurile Nafarilor. Era, cu siguranţă, calificat, în calitate de eminent elev al lui Bego. Şi chiar dacă în familie şi în casa regală se ştia foarte bine faptul că Akma nu mai credea în existenţa Păstrătorului, acest lucru nu-l va opri să depună mărturie în legătură cu felul în care fuseseră întotdeauna vechile credinţe şi obiceiuri.

Îşi puse mâna pe braţul lui Akma şi îşi înfipse degetele în pumnul său.

— Au! strigă el, retrăgându-se de lângă ea.

Ea se aplecă înspre el şi îi strigă în ureche.

— N-o face!

— Ce-anume să nu fac?

Putea distinge cuvintele pe care le rostea doar dacă-i citea de pe buze.

— Nu-i poţi face rău Păstrătorului, strigă ea. O să le faci rău doar celor care te iubesc!

El clătină din cap. N-o putea auzi. Nu putea înţelege ce

spune.

Mulţimea era, în sfârşit, mai liniştită. Şi mai liniştită. Până când, în cele din urmă, se stinse şi ultimul murmur. Luet ar mai fi vorbit din nou cu Akma, dar atenţia lui era acum concentrată complet asupra procesului. Pierduse momentul.

— Cine vorbeşte pentru acuzatori? întrebă Pabul.

kro făcu un pas.

— KRo, rosti el.

— Şi cine sunt acuzatorii?

Fiecare dintre ei făcură, pe rând, un pas înainte, rostindu-şi numele. Trei fiinţe umane şi doi îngeri, bărbaţi de vază cu toţii – unul retras din armată, ceilalţi oameni de afaceri sau de cultură. Cu toţii cunoscuţi în oraş, deşi niciunul nu deţinea vreo funcţie care să poată fi retrasă ca pedeapsă de un rege mânios.

— Cine vorbeşte pentru acuzată? întrebă Pabul.

Shedemei răspunse cu un glas clar, ferm.

— Vorbesc singură.

— Cine este acuzata? întrebă Pabul.

— Shedemei.

— Familia ta nu este cunoscută aici, rosti Pabul.

— Vin dintr-un oraş care a fost distrus cu mult timp în urmă. Părinţii, soţul şi copiii mei sunt morţi cu toţii.

Luet ascultă uimită aceste cuvinte. În oraş, nu circulaseră asemenea zvonuri; probabil că Shedemei nu mai vorbise până acum despre familia ei.

Pe vremuri avusese un soţ şi un copil, dar muriseră? Poate că asta explica liniştea pe care Shedemei părea a o avea în străfundurile inimii ei. Adevărata ei viaţă se terminase; nu-i era frică de moarte, pentru că, într-un fel, era moartă. Copiii ei, dispăruţi înaintea ei? Nu aşa ar trebui să se petreacă lucrurile.

— Am colindat multă vreme, continuă Shedemei, până când am găsit, în cele din urmă, un tărâm liniştit, unde să-i pot educa pe copiii care-s dispuşi să înveţe, ai căror părinţi doresc să-i trimită la şcoală.

— Eşti simpatizantă a săpătorilor? strigă cineva din

galerie.

Timpul larmei trecuse; două gărzi îl identificară imediat pe individ şi îl scoaseră pe dată din galerie. Afară, altcineva va fi lăsat să ocupe locul său.

— Tribunalul este gata să asculte acuzaţiile, rosti Pabul.

kro se lansă pe dată într-o înşiruire a presupuselor delicte săvârşite de Shedemei, dar nu simplele afirmaţii neîmpodobite care fuseseră în cartea de învinuiri. Nu, fiecare devenise o poveste, un eseu, o predică. El construi o imagine extrem de colorată, îşi zise Luet – Shedemei pângărind tinerele fete umane şi îngeri din oraş, obligându-le să se întovărăşească cu copilele murdare şi ignorante de săpători din Mahalaua Şobolanului. Shedemei punând la îndoială învăţăturile străvechi ale tuturor preoţilor.

— Şi voi chema martori care vor explica felul în care toate învăţăturile ei reprezintă o ofensă adusă tradiţiei Nafarilor (ăsta ar trebui să fie Akma, îşi spuse Luet). Ea insultă amintirea mamei Rasa, soţia Eroului Volemak, marele Wetchik, tatăl lui Nafai şi al lui Issib…

Volemak era, totodată, tatăl lui Elemak şi al lui Mebbekew, vru Luet să replice – iar Rasa n-a avut nimic de-a face cu conceperea lor. Dar, bineînţeles, îşi ţinu gura. Aşa ceva ar fi, un scandal, dacă fiica marelui preot ar fi dată afară din tribunal pentru c-a intervenit.

— … pretinzând că ea are nevoie de mai multă onoare decât i-a adus deja căsătoria ei cu Volemak? Şi spre a da această onoare de prisos, ea ia un titlu onorific masculin, ro, care înseamnă ”mare învăţător”, şi îl adaugă unui nume de femeie? Ea îşi intitulează şcoala ”Casa lui Rasaro”? Ca şi cum Rasa ar fi fost bărbat? Ce anume învaţă elevele ei doar intrând în şcoală? Că nu există nici-o diferenţă între bărbaţi şi femei?

Spre uluirea lui Luet – şi a tuturor celorlalţi –, Shedemei luă cuvântul, întrerupând peroraţia lui kro.

— Sunt nouă-n ţara voastră, rosti ea. Spuneţi-mi titlul onorific care înseamnă ”mare învăţătoare” şi-o să-l folosesc bucuroasă.

kro aşteptă ca Pabul să o mustre.

— Nu există obiceiul ca acuzatul să-l întrerupă pe acuzator, zise Pabul pe un ton blajin.

— Nu există obiceiul, spuse Shedemei. Dar nu există nici lege. Iar în urmă cu un mai mult de cincizeci de ani, în regiunea lui Motiab, bunicul fostului rege, se întâmpla frecvent ca acuzatul să ceară o clarificare a unei formulări confuze a acuzatorului.

— Toate discursurile mele sunt perfect de clare! replică kro cu ţâfnă.

— Shedemei face apel la un obicei străvechi, zise Pabul, vizibil încântat de răspunsul ei. Ţi-a pus o întrebare, kro, iar obiceiul îţi cere să clarifici.

— Nu există un titlu onorific feminin care să însemne ”mare învăţătoare”, zise kro.

— Prin urmare, cu ce titlu ar trebui să onorez o femeie care-a fost o mare învăţătoare? întrebă Shedemei. Pentru a evita să-i fac pe copii să cadă pradă confuziei în legătură cu diferenţele dintre bărbaţi şi femei.

Rostise aceste cuvinte pe un ton de o fină ironie, făcând clar faptul că niciun titlu onorific nu poate crea confuzie într-o problemă atât de evidentă. Câţiva de la galerie râseră. Acest lucru îl enervă pe kro; era ofensator din partea ei că îi întrerupsese discursul memorat cu grijă, obligându-l să dea răspunsuri pe loc.

Făcând mare paradă de condescendenţă răbdătoare, kro îi explică lui Shedemei:

— Femeile măreţe pot fi numite *ya*, care înseamnă ”cea mare şi milostivă”. Iar având în vedere că era soţia tatălui primului rege, nu este nepotrivit a o numi *dwa*, mama moştenitorului.

Shedemei ascultă plină de respect, apoi răspunse:

— Prin urmare, o femeie poate fi onorată doar pentru milostenia ei; toate celelalte titluri onorifice sunt în legătură cu soţul ei?

— Aşa este, replică kro.

— Vrei să spui, deci, că o femeie nu poate fi o mare învăţătoare? Sau că o femeie nu poate fi numită mare învăţătoare?

— Vreau să spun că, din pricina faptului că singurul titlu onorific pentru un mare învăţător este masculin, titlu de ”mare învăţător” nu poate fi adăugat numelui unei femei fără a aduce o ofensă naturii, spuse kro.

— Dar titlul onorific *ro* vine de la cuvântul *uro* care poate fi şi femeie, şi bărbat, spuse Shedemei.

— Dar *uro* nu este un titlu onorific, răspunse kro.

— În toate vechile cronici, atunci când a început obiceiul titlurilor onorifice, la nume a fost adăugat termenul de *uro*. Doar în urmă cu aproximativ trei sute de ani s-a renunţat la u, iar *ro* a început să fie adăugat la sfârşitul numelui aşa cum se face în ziua de azi. Sunt sigură că ai cercetat toate aceste aspecte.

— Martorii noştri erudiţi au făcut acest lucru, spuse kro.

— Pur şi simplu încerc să-nţeleg din ce motiv un cuvânt care este, în mod demonstrabil, unul neutru, implicând ambele sexe, a ajuns să fie considerat un termen care se aplică doar bărbaţilor, zise Shedemei.

— Hai să simplificăm lucrurile de dragul acuzatei, spuse kro. Să renunţăm la acuzaţia de confuzie a sexelor. Acest lucru ne va scuti de agonia unei nesfârşite dispute referitoare la aplicabilitatea vechilor obiceiuri la legea modernă.

— Prin urmare, vrei să spui că eşti de acord ca eu să continui să-mi numesc şcoala ”Casa Rasaro”? întrebă Shedemei. Se întoarse către Pabul: Este o hotărâre definitorie, ca să nu mai trebuiască să mă tem c-o să fiu târâtă din nou la tribunal în problema asta?

— Declar că aşa este, rosti Pabul.

— Acum situaţia este clară, zise Shedemei.

Galeria râse în mod zgomotos. Clarificarea ei se transformase într-o umilitoare înfrângere pentru kro. Ea reuşise să-l facă să se dezumfle. De-acum înainte, toată perorarea sa va căpăta o extrem de fină nuanţă de ridicol. El nu va mai reprezenta terifiantul obstacol care fusese nu de mult.

Akma se aplecă spre Luet şi îi şopti la ureche:

— Cineva a-nvăţat-o o grămadă de istorie veche.

— Poate c-a învăţat-o singură, replică la fel de şoptit Luet.

— Imposibil. Toate cronicile-s în biblioteca lui Bego, iar ea n-a fost niciodată acolo.

Akma era clar supărat.

— Poate c-a ajutat-o Bego.

Akma îşi dădu ochii peste cap. Bineînţeles că nu putea fi vorba despre Bego, părea să spună el.

Probabil că Bego este de partea lui Akma, îşi zise Luet. Sau invers? E posibil ca Bego să fi instigat toată povestea asta absurdă cum că nu există niciun Păstrător?

kro continuă, culminând în argumentaţia sa prin sublinierea faptului că, aşa după cum anticipase Akma, toate violările lui Shedemei erau în mod clar premeditate şi deliberate, din moment ce fusese capabilă să numească toate acuzaţiile la adresa ei atunci când Husu îi adusese la uşă cartea de învinuiri.

În cele din urmă kro termină – cu multe aplauze şi ovaţii din galerie, desigur. Dar nici urmă de genul de adoraţie pe care o primea de obicei. Shedemei reuşise să-l dezechilibreze cumva şi era limpede că avocatul era mânios şi dezamăgit.

Pabul zâmbi, ridică o bucată de scoarţă de copac de pe masa sa şi începu să citească.

— Tribunalul a stabilit un verdict şi…

kro sări în picioare.

— Poate că tribunalul a uitat că există obiceiul de a audia acuzatul?

Făcu o plecăciune graţioasă către Shedemei.

— În mod evident, ea a studiat foarte mult şi, chiar dacă vina ei este clară, ar trebui să fim politicoşi şi s-o ascultăm.

Glacial, Pabul replică:

— Îi mulţumesc avocatului reclamanţilor pentru politeţea de care dă dovadă faţă de acuzată, dar îi reamintesc că alţi avocaţi, cel puţin, nu au capacitatea de a citi în mintea judecătorilor şi prin urmare se obişnuieşte ca judecătorul să fie ascultat înainte de a fi contrazis.

— Dar voiai să dai citire verdictului… rosti kro, destul de

stânjenit.

— Acest tribunal a ajuns la o decizie şi, pentru că este bazată doar pe afirmaţiile avocatului acuzatorilor, tribunalul trebuie să-l întrebe pe fiecare reclamant în parte dacă pledoaria ţinută de avocatul lor reprezintă cuvintele şi intenţiile lor, ca şi cum ar fi luat ei înşişi cuvântul.

Prin urmare, îi trecea în revistă pe acuzatori. Acest lucru era extrem de neobişnuit şi însemna, în mod invariabil, că avocatul făcuse vreo greşeală grosolană care putea să distrugă acuzele pe care le susţinea. KRo se cuibări în aripile sale şi ascultă cu furie stoică felul în care Pabul îl chestiona pe fiecare acuzator în parte. Deşi, în mod clar, aceştia avuseseră îndoieli, kro ţinuse cu adevărat pledoaria pe care o repetase pentru ei cu o zi înainte, şi afirmară că era ca şi cum ar fi rostit ei înşişi cuvintele.

— Foarte bine, zise Pabul. La opt puncte din această pledoarie, avocatul reclamanţilor a violat legea care interzice predicarea învăţăturilor contrare doctrinelor propovăduite de marele preot aflat acum în funcţie.

Din mulţime se ridică un puternic murmur, iar kro îşi desfăcu aripile şi pur şi simplu se năpusti către umbrarul judecătorului, oprindu-se exact înaintea liniei întunecate de pe nisipul tribunalului. Gărzile judecătorului făcură imediat un pas înainte, cu armele pregătite. Dar kro se aruncă în spate, în nisip, cu aripile deschise, cu pântecul la vedere, în străvechea postură de supunere a îngerilor.

— Nu am vorbit decât în sprijinul legii! strigă el, nepărând deloc supus.

— Nu există nici-o persoană în acest tribunal care să nu ştie exact ce faceţi, tu şi ceilalţi reclamanţi, kro. Această şaradă a fost construită ca un atac la adresa tuturor învăţăturilor celui pe care Motiak l-a numit mare preot. Încerci să foloseşti învăţături ale altor foşti mari preoţi şi obiceiuri de mult înrădăcinate, dar fără valoare, pentru a submina efortul lui Akmaro de a unifica întregul popor al Păstrătorului, ca fraţi şi surori. Acest tribunal nu s-a lăsat înşelat. Pledoaria ta ţi-a vădit intenţia criminală.

— Legea şi precedentele juridice sunt de partea noastră!

strigă kro, renunţând la atitudinea supusă şi ridicându-se din nou în picioare.

— Legea care afirmă autoritatea marelui preot asupra tuturor învăţăturilor referitoare la Păstrător a fost dată prin vocea Eroului Nafai, primul rege al Nafarilor, atunci când l-a numit pe fratele său, Oykib, primul mare preot. Această lege are prioritate asupra tuturor celorlalte legi care se referă la predica corectă. Iar atunci când Sherem a sfidat această lege şi i s-a opus lui Oykib, iar Păstrătorul l-a trăsnit, ucigându-l pe loc, regele a declarat că pedeapsa pentru sfidarea învăţăturilor marelui preot va fi de-atunci încolo aceeaşi moarte pe care Păstrătorul a ales-o pentru Sherem.

Akma se aplecă către Luet şi şopti furios:

— Cum de-ndrăzneşte tata să folosească miturile astea vechi ca să-şi reducă oponenţii la tăcere?

— Tata habar n-are de toate astea, replică Luet.

Dar nu răspunse pe un ton suficient de scăzut, iar mai multe persoane din jur o auziră. Bineînţeles, toată lumea ştia cine sunt Akma şi Luet şi puteau distinge neîncrederea plină de dispreţ de pe chipul lui Akma la fel de bine atunci când o auziră tăgăduind că Akmaro ar fi influenţat cumva verdictul lui Pabul. Akmaro va face parte, fără îndoială, din zvonurile care vor circula după proces.

— Pentru că acesta este un delict vechi, rosti Pabul, hotărăsc că are precedenţă asupra acuzelor aduse lui Shedemei, pentru că dacă ei se fac vinovaţi de un delict mai grav, li se interzice să-i aducă ei acuzaţii pentru unul mai puţin grav. Hotărăsc că învinuirile ce i-au fost aduse sunt lovite de nulitate şi nu pot fi aduse din nou de cineva decât atunci când şi doar dacă acuzatorii ei sunt absolviţi de învinuirea la adresa lor. Şi hotărăsc că tu, kro, şi toţi acuzatorii care au afirmat că ai vorbit în conformitate cu intenţiile lor sunteţi vinovaţi şi vă condamn la moarte, aşa cum cere legea.

— Nimeni n-a folosit legea asta vreme de patru sute de ani! strigă unul dintre acuzatori.

— Nu vreau să moară nimeni, rosti Shedemei, clar

îngrozită de întorsătura pe care o luaseră lucrurile.

— Mila femeii Shedemei este lăudabilă, dar nu are relevanţă, spuse Pabul. Eu sunt acuzatorul acestor persoane, iar toţi cei aflaţi în galerie sunt martorii. Decretez că fiecare dintre cei de la galerie trebuie să-şi spună numele gărzilor, înainte de a pleca, ca să poată fi chemat ca martor în cazul în care, după cum mă aştept, va exista un apel la rege. Declar că procesul a luat sfârşit.

Pentru că şezuseră în faţă, Akma şi Luet fură printre ultimii care plecară.

Dură aproape o oră, dar în tot acest răstimp nu schimbară nici-o vorbă unul cu altul sau cu altcineva. Amândoi ştiau, însă, că dacă lui Akma i s-ar fi permis să depună mărturie, lucrurile pe care le-ar fi spus ar fi constituit acelaşi delict care le adusese lui kro şi clienţilor săi pedeapsa cu moartea.

— Ce mi-a făcut Pabul? mugi Motiak.

În jurul său, în mica încăpere, erau strânşi Akmaro, Chebeya şi Didul, ca reprezentant al Casei Păstraţilor; Aronha şi Edhadeya, pentru că Aronha era moştenitor şi nu i se putea refuza accesul, în timp ce Edhadeya era, ei bine, Edhadeya şi nu i se putea refuza nici ei. Înţelegeau cu toţii consternarea lui Motiak; niciunul dintre ei n-avea un răspuns pregătit.

Aronha credea că are aşa ceva, însă, şi-l oferi.

— Respinge învinuirile aduse acuzatorilor lui Shedemei, tată.

— Şi să le dau voie să-şi reformuleze acuzele la adresa lui Shedemei?

— Respinge toate acuzaţiile, spuse Aronha, ridicând din umeri.

— Ăsta-i un sfat prostesc, zise Motiak, şi-ar fi trebuit să-ţi dai seama, Aronha. Dac-aş face lucrul ăsta, ar însemna să-mi repudiez propriul mare preot şi să-l lipsesc de autoritate.

Aronha nu spuse nimic. Toată lumea de-acolo ştia că Aronha, asemenea fraţilor săi, asemenea propriului fiu al lui Akmaro, socotea că acesta ar reprezenta un deznodământ fericit.

— Nu-i poţi executa, spuse Akmaro. Aşa că, probabil, Aronha are dreptate.

— Trebuie s-ascult tâmpenii şi din partea ta, Kmadaro? întrebă Motiak. Cred c-ar trebui să prezint această problemă, oficial, în faţa consiliului meu.

— Nu aşa se face, spuse Aronha. Ăsta-i un proces, nu un război, ori un impozit. Consiliul n-are nici-o autoritate.

— Dar consiliul are virtutea de-a răspândi puţin în jur autoritatea, replică Motiak sec. Adu-ţi aminte de asta, Aronha. Am sentimentul c-o să ai nevoie să faci lucrul ăsta atunci când o să fii rege.

— Sper să nu fiu niciodată rege, tată, spuse Aronha.

— Sunt uşurat să ştiu că tragi nădejde să fiu nemuritor. Sau îţi aştepţi propria moarte? Pe dată, Motiak se căi de sarcasmul său: Iartă-mă, Aronha, sunt prost-dispus. Nu-mi place atunci când trebuie să hotărăsc chestiuni de viaţă şi de moarte.

Chebeya ridică mâna de pe masă şi vorbi încet:

— Poate c-ar trebui să faci precum Pabul. Să studiezi cazul lui Sherem şi Oykib.

— Nici măcar nu era o problemă de tribunal, vorbind la obiect, spuse Motiak. Am citit deja despre el şi se punea mai mult problema că Sherem apărea oriunde încerca Oykib să predice, ca să aibă dispute cu el. Ceea ce, dacă stau să mă gândesc, îţi fac ţie, Akmaro, aceşti acuzatori cu creieri de câlţi.

— Folosindu-se de Shedemei, ca unealtă, desigur, spuse Akmaro.

— A existat într-adevăr o dispută publică între Oykib şi Sherem. Până când Sherem l-a provocat pe Oykib să-i arate un semn şi se pare că Păstrătorul Pământului l-a trăsnit pe Sherem pe loc, lăsându-l să mai trăiască doar cât să retracteze cele spuse. Dar regele – era nepotul lui Nafai în acea vreme, Oykib era foarte bătrân – regele a declarat că ceea ce făcuse atunci Păstrătorul va face legea de-acum înainte. Oricine va interfera cu predicile marelui preot va fi trăsnit şi ucis pe loc, la fel cum se întâmplase cu Sherem. Legea a fost invocată doar de două ori după aceea, ultima

oară fiind cu patru sute de ani în urmă.

— Aşa ai de gând să guvernezi, tată? întrebă Aronha. Ucigându-i pe cei care nu-s de acord cu marele tău preot? Asta pare mai degrabă ceea ce i-a făcut Nuab lui Binaro. Sau ar trebui să-i spun, în definitiv, Binadi, pentru că se pare c-a încălcat această lege, amestecându-se în învăţăturile lui Pabulog în calitate de mare preot al lui Nuak.

Compararea lui Motiak cu Nuak era intolerabilă.

— Ieşi afară, rosti Motiak.

Aronha se ridică în picioare.

— Văd că regatul ăsta s-a schimbat de pe vremea când eram tânăr. Acum sunt dat afară din încăperea în care se află regele pentru că-i arăt exact ceea ce-i gata să facă.

Motiak privea în faţa lui, în timp ce Aronha părăsi adunarea. Apoi oftă şi îşi îngropă faţa în palme.

— Akmaro, e foarte complicată treaba, rosti el.

— N-ai ce face, replică Akmaro. Te-am avertizat de la început c-o să fie foarte dificil să-i iei pe oamenii ăştia dintr-un loc în care săpătorii erau detestaţi şi făcuţi sclavi, unde femeile n-aveau dreptul la opinie în viaţa publică şi unde cei săraci n-aveau niciun drept în faţa celor bogaţi, şi să-i muţi într-un loc în care toţi sunt egali în ochii Păstrătorului şi ai legii. Surpriza o constituie faptul că le-a trebuit atât de mult timp ca să-şi facă publică opoziţia.

— Şi nu s-ar fi întâmplat nici acum, rosti Motiak, dacă fiii mei şi fiul tău n-ar fi făcut cunoscut că, în momentul în care-o să mor, toate inovaţiile astea vor fi înlăturate.

— N-au rostit încă nimic în mod public, zise Akmaro.

— Ilihi mi-a dat de ştire de la un om care e-n miezul lucrurilor; ei n-ar fi trecut la acţiune în felul ăsta dacă n-ar fi avut asigurări că toţi potenţialii mei moştenitori ţi se opun, Akmaro. Singura surpriză e că n-au trimis un asasin să mă ucidă.

— Şi să te transforme-n martir? replică Akmaro. Nu, ei te iubesc – de-asta le-a trebuit atât de mult timp. Ei îşi dau seama că tu eşti motivul pentru care pacea domneşte în Darakemba, motivul pentru care Elemakii nu cutează să

atace, cu excepţia acelor raiduri enervante de la frontieră. Ei încearcă să *mă* distrugă fără a-ţi face ţie rău.

— Ei bine, nu merge, spuse Motiak. Nu te pot distruge pe tine, fără a-mi face mie rău, pentru că eu ştiu că ceea ce predici e-adevărat. Ştiu că-i corect. Şi n-am de gând să bat în retragere.

Didul ridică puţin o mână de pe masă. Ceilalţi îl priviră cu respect.

— Ştiu că-s doar un preot dintr-una din provincii…

— Sări peste formalităţi, Didul, şi treci la subiect, rosti Motiak nerăbdător. Ştim cine eşti.

— Sunteţi rege, maiestate, zise Didul. Trebuie să luaţi o hotărâre în aşa fel încât puterea voastră de a guverna, de a păstra pacea, să nu fie ştirbită.

— Sper că nu scoţi în evidenţă doar ceea ce-i evident, spuse Motiak. Trag speranţă c-ai în minte un anumit plan.

— Am, maiestate. Am citit şi cartea lui Oykib, şi ultimele procese care au fost judecate în conformitate cu legea Sherem. Şi, de ambele dăţi, regele a încredinţat procesul, spre a fi judecat, marelui preot. Cred că acesta a fost precedentul pe care l-a folosit Nuab atunci când s-a consultat cu preoţii săi în timpul procesului lui Binaro.

Akmaro deveni rigid.

— Nu se poate să sugerezi c-ar trebui ca eu să-i judec pe aceşti oameni şi să dau sentinţa de condamnare la moarte?

Chebeya chicoti sinistru.

— Didul te-a implorat să nu-l obligi să vină cu tine, Akmaro, dar ai insistat că l-ai visat că şade împreună cu tine la sfat cu regele şi l-ai făcut să vină.

— A fost un vis adevărat? întrebă Motiak.

— A fost un vis! replică Akmaro. Nu poţi să-mi faci una ca asta!

— Este o ofensă la adresa autorităţii religioase, zise Motiak. Să fie judecat de autoritatea religioasă.

— Asta n-o să rezolve nimic! strigă Akmaro. Procesul ăsta continuă să fie o nenorocită încurcătură.

— Dar, aşa cum a subliniat Didul, spuse Motiak, îl mută dintr-un loc în care poate ştirbi autoritatea regelui şi pacea

regatului. O să pun imediat să fie scrisă hotărârea mea pe o bucată de scoarţă de copac, Akmaro. Cazul nu poate fi judecat decât de marele preot, iar tu te bucuri de puteri depline.

— N-o să-i condamn la moarte, spuse Akmaro. N-o să fac lucrul ăsta.

— Cred c-ar fi mai bine să te gândeşti la lege înainte de-a lua hotărâri pripite, replică Motiak. Gândeşte-te la consecinţele hotărârii tale.

— Nimeni nu poate fi unul dintre Păstraţi dacă-l urmează pe Păstrător din pricina fricii de-a fi executat! strigă Akmaro.

— Totul va fi în mâinile tale, spuse Motiak. Akmaro, iartă-mă, dar orice s-ar întâmpla, urmările vor fi mai puţin îngrozitoare dacă vei fi tu cel care a dat verdictul, şi nu eu.

Regele se ridică şi părăsi încăperea.

În tăcerea care se lăsă, glasul lui Akmaro se auzi ca o şoaptă enervantă.

— Didul, să nu-mi ceri să te iert pentru că mi-ai pasat mie problema.

Tânărul păli.

— Nu te-am rugat să mă ierţi, spuse el, pentru că n-am greşit cu nimic. Sunt în totalitate de acord cu tine. Nimeni n-ar trebui să vorbească împotriva doctrinei pe care o propovăduieşti.

— Prin urmare, în nesfârşita ta înţelepciune, ai vreo sugestie pentru ceea ce ar trebui să fac?

— Nu ştiu ce-ar trebui să faci, spuse Didul. Dar ştiu ce anume vei face.

— Şi ce-nseamnă asta?

— Declară-i vinovaţi, dar schimbă-le pedeapsa.

— În ce anume? întrebă Akmaro. Dezmembrare? Smulgerea limbii? Biciuire în public? Confiscarea proprietăţii? Oh, ştiu – trebuie să trăiască timp de un an într-un tunel împreună cu săpătorii pe care-i urăsc atât de mult?

— Cu toată autoritatea ta din partea Păstrătorului, zise Didul, nu-i poţi da cuiva înapoi o mână sau o limbă lipsă, nu

poţi tămădui rănile lăsate de bici pe spate, nu poţi fabrica un teren nou sau o altă proprietate. Singura putere pe care-o ai este aceea de a-i învăţa felul în care doreşte Păstrătorul să trăiască toţi copiii lui, trecându-i apoi prin apă spre a-i face bărbaţi şi femei noi, fraţi şi surori în Casa Păstrătorului. Având în vedere că ăsta-i singurul lucru pe care li-l poţi da, atunci în momentul în care refuză aceste învăţături, nu sunt ele oare singurul lucru pe care li-l poţi confisca pe bună dreptate?

Akmaro îl privi fix pe Didul.

— Te-ai gândit la chestia asta dinainte, nu-i aşa? O aveai în minte înainte să vii aici.

— Da, replică Didul. M-am gândit c-aşa o să meargă.

— Dar nu te-ai ostenit să-mi spui ceva până când nu l-ai convins pe rege să-mi arunce mie-n poală toată încurcătura asta.

— Până când regele nu v-a încredinţat procesul spre a-l judeca, domnule, n-am avut niciun motiv să fac vreo sugestie referitoare la desfăşurarea lui.

— Am adus un şarpe în casă, rosti Akmaro.

Didul tresări, auzindu-i vorbele.

— Oh, nu trebuie să te simţi jignit, Didul. Şerpii-s isteţi. Şi îşi leapădă din când în când pielea şi devin oameni noi. Ceva ce se pare că ne-a luat pe nepregătite. Aşa-ncât fac o declaraţie că singura pedeapsă pentru a fi predicat împotriva marelui preot este darea afară din Casa Păstrătorului. Ce-o să fie atunci, Didul? Îţi dai seama ce se va-ntampla?

— Vor rămâne doar credincioşii.

— Didul, tu subestimezi cruzimea bărbaţilor şi a femeilor. Fără ameninţarea pedepselor infracţionale, viermii vor ieşi de sub pietrele lor. Bătăuşii. Torţionarii.

— Cunosc genul, replică Didul încet.

— Eu te-ndemn să pleci imediat spre casă, rosti Akmaro. Atunci când o să fie dat mâine acest decret, o să vrei să fii în Bodika pentru ca să-i ajuţi pe Păstraţi să facă faţă la ceea ce se va petrece, cu siguranţă.

— Vorbiţi ca şi cum ar fi vina mea, domnule, rosti Didul

ţâfnos. Înainte de-a pleca, am dreptul să vă aud admiţând în mod deschis că n-am făcut altceva decât să vă spun ceea ce, în mod inevitabil, aţi fi hotărât singur.

— Da! spuse Akmaro. Şi nu-s deloc supărat pe tine. Da, aş fi luat aceeaşi hotărâre, pentru că-i corectă. Dar ceea ce se va-ntâmpla cu Păstraţii, cu Casa Păstrătorului, nu ştiu. Mi-e teamă, Didul. De-asta-s supărat.

— E Casa Păstrătorului, zise Didul. Nu a noastră. Păstrătorul o să ne-arate o cale de ieşire din situaţia asta.

— Doar dacă Păstrătorul nu testează Darakemba ca să vadă dacă merităm, spuse Akmaro. Adu-ţi aminte că Păstrătorul poate hotărî, totodată, să ne respingă. Aşa cum i-a respins pe Rasulumi, atunci când răul a triumfat în rândurile lor. Oasele lor acoperă nisipul deşertului pe multe leghe.

— O să păstrez în minte gândul ăsta luminos pe tot drumul până acasă, rosti Didul.

Se ridicară de la masă. Akmaro şi Chebeya se grăbiră; Edhadeya îl opri pe Didul la uşă.

— Ai hotărât ceva-n privinţa lui Luet? întrebă ea.

Păru că lui Didul îi trebuiră câteva clipe până să-şi dea seama despre ce anume vorbea.

— Oh, da. Am hotărât noaptea trecută c-o să vorbesc astăzi cu ea. Doar că… doar c-acum am de lucru. Nu-i momentul potrivit pentru iubire sau căsătorie, Edhadeya. Am responsabilităţi mai mari.

— Mai mari? întrebă ea tăios. Mai mari decât iubirea?

— Dacă n-ai fi socotit c-a fi în slujba Păstrătorului reprezintă o responsabilitate mai mare, zise Didul, ţi-ai fi unit destinul cu Akma din dragoste faţă de el. Dar n-ai făcut acest lucru. Pentru că ştii că, uneori, iubirea trebuie să ocupe locul al doilea.

Plecă.

Edhadeya rămase sprijinită de cadrul uşii multă vreme, gândindu-se la ceea ce-i spusese el. Îl iubesc pe Akma, şi cu toate astea nu mi-a trecut niciodată prin cap să mă alătur lui în respingerea Păstrătorului. Dar asta nu pentru că-l iubesc pe Păstrător mai mult, aşa cum face Didul, ci

datorită faptului că ştiu ceea ce ştiu, iar pentru a fi cu Akma ar trebui să mint. Nu voi renunţa la cinste pentru niciun bărbat. Nu-i nimic mai nobil decât sacrificiul lui Didul. Dacă nu cumva onoarea mea e-o cale de-al sluji pe Păstrător.

9
PERSECUŢIE

La început, Didul socoti că temerile lor fuseseră exagerate. La Casa Păstrătorului nu exista o diminuare a numărului celor prezenţi. De fapt, felul în care a circulat la început povestea prin provincie a fost mai degrabă favorabil. Shedemei fusese judecată pentru că a predicat frăţia între toţi în ochii Păstrătorului şi, îndeosebi, pentru c-a permis copiilor săraci, fiicelor foştilor sclavi, să urmeze şcoala, să mănânce, să muncească alături de fiicele fiinţelor umane şi ale îngerilor. Prin urmare, atunci când învinuirile aduse ei au fost respinse şi au fost formulate acuze şi mai grave la adresa acuzatorilor ei, era ceva încurajator, nu-i aşa?

Treptat însă, comunitatea a înţeles că, refuzând să-i condamne la moarte pe ereticii care au acuzat-o pe Shedemei, Akmaro a schimbat legea. Singura pedeapsă pentru ofensă la adresa religiei de stat oficiale urma să fie scoasă din Casa Păstrătorului. Dar ce fel de pedeapsă era asta, pentru cei care oricum nu credeau? Akmaro fusese confirmat ca arbitru al doctrinei pentru religia de stat; dar legea era acum protejată de o pedeapsă atât de şubredă încât a nu crede nu mai reprezenta un delict.

Ce anume însemna, în definitiv? Majoritatea aveau doar un tip de religie, constând în ritualurile oficiale săvârşite de preoţii regelui în fiecare oraş. Aceşti preoţi fuseseră concediaţi în urmă cu treisprezece ani şi înlocuiţi cu o şleahtă de preoţi şi învăţători care, în loc să se limiteze la ritualurile publice, insistau să adune mâncare spre a-i ajuta pe săraci şi predicau nişte doctrine noi şi stranii despre egalitatea tuturor fiinţelor, ceea ce era în mod limpede împotriva firii. Aşa cum s-au grăbit majoritatea să spună, e-n regulă ca sclavii săpători să fie eliberaţi după ce au slujit vreme de zece ani, e-n regulă să afirmi că progeniturile sclavilor s-au născut liberi, dar toată lumea ştie că săpătorii

sunt dezgustători, proşti şi nepotriviţi unei companii civilizate. A-i educa pentru alte scopuri decât muncile gospodăreşti este o risipă de bani. Aşa că faptul că religia de stat insista acum încontinuu sfidând felul în care mergea în mod evident lumea era pur şi simplu de neînţeles.

Dar nimeni nu spunea nimic despre asta, cu excepţia câtorva persoane care îi urau cu fanatism pe săpători şi care vorbeau în secret. La urma urmelor, legea cerea să nu vorbeşti împotriva religiei preoţilor regelui, nu-i aşa?

Doar că acum, singura pedeapsă pe care o puteai primi pentru că vorbeşti împotriva preoţilor era aceea de a fi dat afară din Casa Păstrătorului. Prin urmare, asta-nsemna că nu era nici-o problemă, nu-i aşa?

Totuşi, puteau exista pedepse ascunse. În definitiv, pentru ca străinii să devină cetăţeni cu drepturi depline, ei trebuiau să treacă prin apă, şi cine putea face lucrul ăsta, în afară de preoţi? Prin urmare, străinii trebuiau să li se alăture Păstraţilor, apoi să plece? Şi ce s-ar întâmpla dacă regele ar face afaceri doar cu negustorii care vin la Casa Păstrătorului sau îşi trimit copiii doar la şcolile din micile Case ale Păstraţilor, răspândite prin sate şi administrate de unul sau doi învăţători? Nu, nu era nevoie să deschizi gura şi să fii dat afară. Trebuia să vezi dincotro bate vântul.

Majoritatea gândeau aşa. Fanaticii erau cei care începuseră să le facă probleme lui Didul şi preoţilor săi. Nu le-ajunge faptul că întrunirile lor erau, acum, pe faţă. Se aşteptaseră ca mii de persoane să-i părăsească pe Păstraţi şi să li se alăture; în schimb, lucrurile mergeau exact ca înainte. Aşa ceva era de nesuportat. Aşa că începură să facă anumite lucruri spre a-i încuraja pe şovăitori, spunându-le că era mai bine pentru ei să înceteze a mai merge la preoţii Păstrătorului.

La început, au fost cuvintele ”gaură de săpător”, scrise cu excremente pe peretele Casei Păstrătorului din Bodika. Era un joc de cuvinte scatologic: primul cuvânt era termenul argotic pentru ”anus”, iar combinat cu săpător forma o expresie excepţional de ofensivă pentru un tunel în care locuia o comunitate de săpători. Numind astfel Casa

Păstrătorului, vandalii erau cât se poate de expliciţi.

A fost destul de uşor ca mizeria să fie curăţată. Dar era doar începutul hărţuielii. Grupuri de antipatizanţi ai săpătorilor – cărora le plăcea să-şi spună Nepăstraţi – se adunau la ritualurile săvârşite în aer liber şi scandau obscenităţi pentru a acoperi glasul preotului. Atunci când cineva era trecut prin apă, aruncau în râu hoituri de animale sau bălegar, chiar dacă acest lucru constituia un delict. Cineva pătrunse în Casa Păstrătorului şi sparse tot ceea ce era casabil. În timpul unei întâlniri matinale a preoţilor, izbucni un incendiu; îl stinseră, dar intenţia era clară.

Începu să scadă audienţa. Mai mulţi învăţători din comunităţile periferice au primit mesaje – animale hăcuite pe pragul uşii, un sac pe cap şi o bătaie – şi şi-au dat demisia sau au cerut să fie mutaţi la oraş, unde numărul mai mare le conferea siguranţă. Didul n-avu de ales şi trebui să închidă şcolile de la periferii. Lumea începu să meargă la şi de la întruniri sau clase de şcoală în grupuri.

În această perioadă, Didul colindă fără odihnă din oraş în oraş, plângându-se autorităţilor locale.

— Ce pot să fac? îi spunea comandantul gărzii civile. Pedeapsa pentru lipsa de credinţă se află-n mâinile tale. Găseşte-i şi dă-i afară. Asta-i noua lege.

— A bate un învăţător nu-i lipsă de credinţă, răspundea Didul. E ultraj.

— Dar îi acoperiseră capul învăţătoarei, care nu poate spune cine-a fost. În plus, n-a fost o idee bună să punem o femeie să fie învăţătoare. Şi pe săpători să-i amestecăm cu fiinţele umane?

Iar Didul îşi dădea seama că, probabil, comandantul gărzii era unul dintre fanaticii care-i urau cel mai mult pe săpători. Majoritatea erau soldaţi lăsaţi la vatră. Din punctul lor de vedere, săpătorii erau cu toţii Elemaki – luptători plini de răutate, asasini nocturni. Nu meritau decât sclavie, iar acum pentru că erau, printr-o întâmplare, liberi, era înfiorător să te gândeşti că aceşti foşti duşmani aveau aceleaşi drepturi ca toţi cetăţenii.

— Nu-s animale, zicea el.

— Sigur că nu sunt, replica garda civilă. Legea-i declară cetăţeni. Nu-i o idee bună să-ncerci să-i educi la un loc cu oamenii, asta-i tot. Instruieşte-i pentru genul de muncă pentru care-s potriviţi.

Când Nepăstraţii aflară că autorităţile locale nu făceau, de obicei, mare lucru pentru a-i proteja pe Păstraţi, deveniră mai îndrăzneţi. Bande de tineri neruşinaţi acostau bătrâni sau copiii aparţinând poporului pământului, ori preoţi sau învăţători care îşi vedeau de treburile lor. Aveau loc îmbrânceli, câteva lovituri bine plasate cu mâinile sau picioarele.

— Iar voi ne sfătuiţi să nu ne-apărăm? întrebau părinţii strânşi la o întrunire într-unul din oraşele mai îndepărtate, care aveau o populaţie de săpători mai numeroasă. Majoritatea nu erau descendenţii sclavilor, ci locuitorii originari care trăiau acolo de când se ştiau – şi cu mult mai mult decât oricare dintre fiinţele umane.

— De ce ne propovăduiţi atunci religia asta? Ca să ne faceţi slabi? N-am fost niciodată în nesiguranţă pân-acum în oraşul ăsta. Eram cunoscuţi, eram cetăţeni cu drepturi depline, dar cu cât predicaţi mai mult că trebuie să fim egali, cu atât suntem trataţi mai diferit!

Didul sublinie în mod elocvent că era un simptom al neputinţei lor faptul că-şi învinuiau prietenii pentru că-i provoacă pe duşmanii lor.

— Cei care bat, urlă, sparg, aceia sunt duşmanii. Iar dacă-ncepeţi să vă înarmaţi, le veţi face jocul. În acel moment, ei o să poată striga: ”Uite! Săpătorii se-narmează! Spioni Elemaki printre noi!”

— Dar pe vremuri eram cetăţeni cu drepturi depline şi…

— N-aţi fost niciodată cetăţeni cu drepturi depline. Dac-aţi fi fost, unde-s judecătorii săpători din oraşul ăsta? Unde-s soldaţii săpători din armată? Veacurile de războaie cu Elemakii v-au furat cetăţenia cu drepturi depline. Din cauza asta Akmaro a venit din tărâmul lui Nafai cu învăţăturile lui Binaro cum că Păstrătorul nu vrea să fie făcută nici-o diferenţă între copiii lui. De aceea trebuie s-aveţi curaj –

curajul de-a îndura lovitura. Staţi grupaţi, în orice situaţie. Dar nu vă-narmaţi – dacă faceţi lucrul ăsta, în scurt timp o să vă treziţi cu armata, nu cu derbedeii ăştia.

Îi convinse; sau, cel puţin, îi făcu să pună capăt disputei. Dar era din ce în ce mai greu să păstreze controlul. Trimitea scrisori în fiecare săptămână lui Akmaro, lui Motiak, lui Pabul, fiecăruia dintre cei pe care îi considera capabili să dea o mână de ajutor. La un moment dat, i-a scris şi lui Khideo, rugându-l să pledeze împotriva violenţelor. ”Vă bucuraţi de un mare prestigiu în rândurile celor care-i urăsc pe cei din poporul pământului”, scrisese el.” Dacă îi condamnaţi în mod deschis pe cei care-i bat pe copiii lipsiţi de apărare, poate c-o să-i faceţi pe unii dintre ei să se simtă ruşinaţi şi să înceteze. Poate că unii din garda civilă vor începe să aplice legea şi să-i protejeze pe Păstraţi de persecutorii lor. ”Dar nu primi niciun răspuns de la Khideo. Cât despre Motiak, răspunsul lui fu să trimită mesageri la gărzile civile, spre a-i informa că era responsabilitatea lor să aplice legea în deplină egalitate. Gărzile civile din fiecare oraş repetau cu insistenţă că făceau deja acest lucru. Răspunsurile primite erau de genul: ”Suntem neputincioşi. Nu există martori. Nimeni nu vede nimic. Sunteţi siguri că plângerile nu sunt făcute special, în încercarea de-a câştiga simpatie?”

Cât despre Akmaro, deşi le oferea mângâiere, nu putea face prea mare lucru. Problema era aceeaşi peste tot; iar pe tărâmul lui Khideo, a trebuit să-şi retragă complet preoţii şi învăţătorii. Scrise: ”Ştiu că mă-nvinovăţeşti pe mine pentru asta, Didul, chiar dacă eşti prea politicos ca s-o spui direct. Şi eu mă învinovăţesc. Dar trebuie, totodată, să-mi amintesc şi sper că şi tu îţi vei aminti, că soluţia era să iau totul asupra mea şi să vă dau, ţie şi celorlalţi preoţi şefi din Casele Păstrătorului, puterea de-a ucide pentru a înăbuşi disidenţa. Asta este exact opusul a ceea vrea de la noi Păstrătorul. Frica nu-i transformă pe oameni în copiii Păstrătorului. Doar dragostea va face acest lucru. Iar dragostea poate fi doar învăţată, încurajată, dobândită, câştigată prin bunătate, blândeţe, chiar umilinţă atunci

când duşmanii îţi fac rău. Poate că duşmanii noştri sunt plini de ură, dar cu siguranţă printre ei există mulţi care sunt dezgustaţi atunci când bat un copil, când şase dintre ei lovesc un preot după ce i-au tras un sac pe cap, când îi fac pe oamenii de pe stradă să plângă. Ei vor respinge, în cele din urmă, acele acţiuni şi se vor căi, iar atunci când vor cere iertare, voi veţi fi acolo, fără arme în mâini, fără ură în inimi.” Et cetera, et cetera. Era adevărat, Didul ştia lucrul ăsta. Dar îşi aducea, totodată, aminte că fusese şi el, multe luni, un persecutor plin de ardoare, că bătea şi umilea copii, fără a simţi altceva decât trufie, ură, furie şi amuzament. A aştepta ca mila să vină în inima duşmanului poate face mult rău. Iar unii erau asemenea tatălui lui Didul. El nu deprinsese niciodată mila. Însăşi neputinţa victimelor lui îl umplea de o şi mai mare poftă de a pricinui suferinţă. Îi făceau plăcere urletele.

Luet sosi la Bodika în ziua în care avu loc cel mai grav incident de până atunci. Trei băieţi, doi dintre ei îngeri şi unul săpător, au fost atacaţi pe drumul către o şcoală a Păstraţilor, la marginea oraşului. Aripile îngerilor au fost rupte cu sălbăticie, în mod ireparabil – nu doar zdrenţuite, o rană care la tineri se poate vindeca; de pe aripile lor fuseseră smulse nişte fâşii imense. Nu se vor vindeca niciodată. Aceşti copii n-or să mai zboare vreodată. Iar copilul de săpător era într-o situaţie şi mai gravă. Toate oasele de la picioare erau rupte, iar capul îi fusese lovit de atâtea ori încât nu-şi mai recăpătase cunoştinţa. Toţi cei trei copii primeau îngrijiri în şcoală. Se strânseseră acolo toţi părinţii şi mulţi prieteni – inclusiv mulţi care *nu* făceau parte dintre cei Păstraţi, dar erau oripilaţi de fărădelege. Se auzeau rugăciuni, implorându-l pe Păstrător să-i tămăduiască pe copii, să-i facă să nu-şi urască duşmanii; să înmoaie sufletele duşmanilor lor şi să-i înveţe remuşcarea, mila, îndurarea.

Păstrătorul nu lucrează în felul ăsta, îşi zise Didul. Păstrătorul nu-i face pe oameni cumsecade. El doar îi învaţă ce anume sunt bunătatea şi buna-cuviinţă, apoi se bucură împreună cu cei care cred şi dau ascultare. Soţii care sunt

buni cu soţiile lor; copiii care-şi respectă părinţii; soţiile care respectă jurământul căsătoriei; Păstrătorul se bucură de aceştia, dar nu trimite molimi celor care-şi bat nevestele, care-şi batjocoresc părinţii, care se împerechează oricând şi oriunde doresc, fără să ţină cont de partenerul loial de acasă, care-i mâhnit. Asta-i lucrul pe care pot să-i fac să-l înţeleagă – Păstrătorul nu va schimba lumea. El ne cere s-o schimbăm noi. În loc de rugăciuni, ar trebui să ieşiţi şi să vorbiţi, să vorbiţi cu toată lumea.

Aşa ar trebui să fac şi eu. Şi uite că stau şi pansez răni şi alin copii care, dac-am vrea să fim rezonabili, n-au motiv să fie alinaţi. Şi, cu toate acestea, el îi alina, le dădea asigurări că suferinţele lor nu vor fi în van, că imaginea aripilor lor sfâşiate va face ca multe persoane ultragiate să se alăture apărării Păstraţilor. Şi, în loc să spună lumii să înceteze cu rugăciunile, el li se alătura, pentru că ştia că acest lucru le aduce mângâiere. Mai ales părinţii băiatului săpător care probabil că nu va trăi până dimineaţă. ”Măcar, fiind inconştient, oasele lui rupte nu-i produc nici-o suferinţă.” Chiar am spus cu adevărat chestia asta? îşi zise Didul. Chiar am scos pe gură o astfel de tâmpenie? Băiatul era în comă, pentru că-i fusese afectat creierul, iar el se găsise să spună că bine că nu simţea suferinţa?

În această situaţie se găsea Didul atunci când Luet pătrunse pe uşa şcolii, cu Shedemei în spatele ei. Primul său gând fu: ”Ce moment absurd ca să faci o vizită!” Apoi, bineînţeles, îşi dădu seama că ele nu se aflau acolo pentru o vizită de convenienţă. Veniseră să ajute.

— Tata-i extrem de mâhnit pentru că nu poate să facă nimic pentru tine, rosti Luet, îmbrăţişându-l ca o soră. Shedemei ne-a învăţat pe Edhadeya şi pe mine anumite leacuri pe care le ştie din ţara ei de baştină – cu multe spălături, ierburi şi lichide urât mirositoare, dar rănile nu se infectează. Atunci când am luat hotărârea să vin aici şi să vă-nvăţ, pe tine şi pe ai tăi, Shedemei a ţinut cu tot dinadinsul să vină şi ea cu mine. N-o să crezi, Didul. A lăsat-o pe Edhadeya s-aibă grijă de şcoală cât timp va lipsi ea. ”Să vedem dac-au curaj s-atace Casa Rasaro în timp ce are

grijă de ea fiica regelui”, a zis, apoi şi-a împachetat leacurile şi-a venit cu mine.

— Sunt nişte momente îngrozitoare, spuse Didul. Mă-ndoiesc că există vreun leac care să-i ajute pe copiii ăştia.

Faţa lui Luet se posomori şi se mânie atunci când văzu aripile rupte ale băieţilor de înger.

— Păstrătorul n-o să-şi trimită niciodată copilul adevărat într-o lume-n care noi încă facem lucruri dintr-astea.

Îi îmbrăţişă pe băieţi.

— Avem ceva care-o să facă să dispară durerea pentru câtăva vreme. Şi putem să spălăm rănile, ca să nu se infecteze. O să usture foarte rău câteva secunde. Puteţi suporta?

Da, puteau; da, au suportat. Didul urmări cu admiraţie cum lucra cu multă îndemânare. Asta era ceva real. Mai bun decât cuvinte vane de mângâiere. Dădu să-i spună acest lucru, dar ea îl puse la punct.

— Crezi că vorbele nu-nseamnă nimic? Leacurile n-or să-mpiedice astfel de lucruri să se-ntâmple. Dar vorbele ar putea.

Didul nu se osteni s-o contrazică.

— Învaţă-mă, în răstimpul ăsta. Spune-mi ce anume faci şi-n ce scop.

În timp ce ei lucrau cu îngerii, Shedemei îi făcea un consult băiatului de săpători.

— Lăsaţi-mă singură cu el, zise ea.

— Nici-o problemă, replică Didul.

— Vreau să zic singură. Doar eu cu el.

Didul îi dădu afară pe uşa şcolii pe membrii familiei, pe prieteni, pe vecini. Apoi se întoarse şi o găsi pe Shedemei uitându-se lung la el şi la Luet.

— Cuvintele au vreun sens pentru voi? Ce credeţi că-nseamnă singură?

Cu doi prieteni? Cu doi băieţi de înger răniţi?

— Vrei să-i scoatem afară? întrebă Luet.

Shedemei îi privi pe cei doi băieţi.

— Ei pot rămâne. Acum, voi doi ieşiţi afară.

Se văzură obligaţi să iasă; Didul era supărat, dar încercă

să nu arate acest lucru.

— Ce-anume face ea, de nu putem vedea noi?

Luet clătină din cap.

— A mai făcut o dată lucrul ăsta. C-o fetiţă care fusese lovită-n ochi. Credeam c-o să-l piardă. Ne-a dat afară din cameră, pe mine şi pe Edhadeya, iar când ne-am întors, era un pansament peste ochi. N-a explicat niciodată ce anume făcuse, dar când s-a scos pansamentul, ochiul era în regulă. Aşa că… atunci când spune să ies afară, ies.

Ceilalţi se adunaseră în mici grupuri şi stăteau de vorbă. Unii plecau acasă. Luet se duse la umbra unui copac.

— Didul, tata-i extrem de mâhnit. Şi nici pe rege nu l-am mai văzut atât de supărat. A trebuit să fie oprit, ca să n-aducă armata. Monush a ieşit din viaţa sa retrasă pentru a avea o confruntare cu el. Ce duşman-ar ataca armata? A fost o scenă îngrozitoare, amândoi urlau. Bineînţeles că regele a fost conştient tot timpul că Monush are dreptate, dar… se simţeau atât de neputincioşi. Nimeni n-a mai sfidat legea în maniera asta.

— Era oare cu adevărat ameninţarea cu moartea pentru erezie cea care a menţinut ordinea publică în toţi aceşti ani?

— Nu. Tata spune – dar ţi-a scris, nu-i aşa?

— Oh, da. Comutarea pedepsei cu moartea le-a dat libertatea de-a face mici chestii. Lucruri neplăcute, precum a striga cuvinte urâte şi altele asemenea. Dar atunci când nu li s-a-ntâmplat nimic, au început să forţeze situaţia, săvârşind lucruri şi mai urâte, încurajându-se unii pe alţii.

— Mie mi se pare logic, spuse ea.

— Dar ceea ce nu ştiu este unde anume o să se oprească toată chestia asta. Legea împotriva bătăii şi schilodirii copiilor e încă-n vigoare, cu pedepse destul de aspre. Şi, totuşi, aceste bestii au acţionat. Garda civilă chestionează lumea – fără-ndoială, în problema asta, i-a dezgustat şi pe ei, îndeosebi ceea ce le-au făcut băieţilor de înger, cred că-ţi dai seama că nu prea le pasă dacă-i cu un săpător mai puţin – dar e doar un joc, pentru că ei ştiu deja cine-i făptaşul, sau, cel puţin, ştiu cine anume ar şti, dar nu-

ndrăznesc să dezvăluie ceea ce ştiu, pentru că asta ar fi egal cu mărturisirea c-au ştiut tot timpul, ar fi putut să stopeze asta şi – sunt atât de furios! Se presupune că m-am angajat să fiu un om al păcii, Luet, dar vreau s-omor pe cineva, vreau să-i rănesc pentru ceea ce le-au făcut copiilor ăstora, iar lucrul cel mai îngrozitor este că acum ştiu cum este să le faci rău altora şi, după atâţia ani, *vreau din nou să fac lucrul ăsta.*

Nu-l mai ajutară vorbele şi, spre propria surprindere, izbucni în lacrimi, iar în momentul următor se trezi şezând pe iarbă sub un copac, Luet ţinându-l în braţe în timp ce-şi vărsa, plângând, frustrarea din ultimele câteva săptămâni.

— Bineînţeles că simţi aşa, murmură ea. Nu-i nimic rău în a simţi aşa ceva. Eşti încă uman. Avem în sânge pasiunea pentru răzbunare. Nevoia de a-i proteja pe cei tineri. Dar uită-te la tine, Didul – tu simţi nevoia de a-i proteja pe cei mici, nu pentru membrii propriei tale specii, ci pentru copiii celorlalte două. Asta-i bine, nu-i aşa? Să-ţi îmblânzeşti impulsurile animalice în slujba Păstrătorului?

Argumentul ei era atât de abil şi, cu toate acestea, atât de nepotrivit, încât el trebui să râdă; iar râzând, îşi dădu seama că argumentarea nu fusese deloc nepotrivită, căci el era consolat, sau cel puţin se putea controla acum, încetând să mai plângă.

Acum, desigur, chinul sufletesc trecând pe moment, el fu inundat de stânjeneala de-a o fi lăsat să-l vadă în această stare.

— Oh, Luet, probabil că te gândeşti – eu nu fac aşa ceva. Am fost foarte tare, cu toţii în jurul meu plângeau, iar eu eram cel înţelept, dar acum ştii adevărul despre mine, nu-i aşa, doar c-ar trebui să ne obişnuim cu el, familia ta a ştiut întotdeauna adevărul despre mine şi…

Ea îi puse degetele pe buze.

— Taci, Didul, zise ea. Ai un obicei de-a pălăvrăgi atunci când ar trebui să nu rosteşti o vorbă.

— Cum ştiu c-au venit momentele cu pricina? spuse el.

În replică, ea se aplecă spre el şi îl sărută uşor, sfios, pe buze.

— Atunci când vezi iubirea mea pentru tine, Didul, poţi să-ncetezi cu pălăvrăgeala, pentru că ştii că nu mi-e ruşine de tine, sunt mândră de tine. Aici este mai rău decât în oricare altă parte, Didul, şi-ai suportat situaţia având extrem de puţin ajutor, cu adevărat. Din cauza asta am venit, pentru c-am crezut că, dac-aş fi alături de tine, ar putea deveni mai suportabil.

— Iar eu, în schimb, te acopăr cu lacrimile mele, rosti el, gândindu-se în acest răstimp: ”M-a sărutat, mă iubeşte, e mândră de mine, locul ei e alături de mine.”

— De ce nu spui ceea ce gândeşti? întrebă ea.

— Ce te face să crezi că vrei s-auzi? replică el, râzând stingherit.

— Pentru că, după felul în care te-ai uitat la mine, Didul, am ştiut că ceea ce gândeai era: ”O iubesc, o vreau alături de mine pe veci, vreau să fie soţia mea” şi, Didul, să-ţi spun sincer, m-am săturat să te tot aştept să spui lucrurile astea cu glas tare.

— De ce-ar trebui să-ţi spun ceea ce ştii deja?

— Pentru c-am nevoie să le-aud.

Drept care i le spuse. Iar când Shedemei îi chemă înapoi în şcoală, Luet promisese să fie soţia lui, imediat ce vor putea amândoi să ajungă în Darakemba, ”pentru că, Didul, mama ne-ar ucide şi ne-ar fura toţi copiii ca să-i crească ea, dac-ai pune pe unul dintre preoţii de-aici să ne căsătorească”. În zadar încercă Didul să-i explice că dacă Chebeya i-ar ucide, ei n-ar mai putea produce niciun nepot pe care să-l fure ea. Căsătoria va trebui să mai aştepte. Totuşi, ştiind că ea-l doreşte, că-l cunoştea atât de bine şi totuşi voia să fie cu el – era singura lui alinare. Chiar dacă ziua de azi era mizerabilă, el se simţi plin de lumină.

Shedemei îi conduse la copilul aflat în comă.

— Doarme acum, rosti ea. Oasele au fost aşezate cum trebuie, cu excepţia rupturii de la îmbinarea humerusului stâng, pe care am repoziţionat-o şi i-am pus atele. Creierul nu i-a fost afectat, deşi cred că n-o să-şi amintească nimic din ceea ce s-a întâmplat – ceea ce-ar fi bine, ca să n-aibă coşmaruri.

— Creierul nu i-a fost afectat? întrebă Didul, neîncrezător. Ai văzut ce i-au făcut? Craniul era deschis, ai văzut asta?

— Şi totuşi.

— Ce anume-ai făcut? întrebă Luet. Învaţă-mă şi pe mine.

Posomorâtă, Shedemei clătină din cap.

— N-am făcut ceva ce poţi face tu. Nu te-aş putea învăţa pentru că nu-ţi pot da instrumentele de care-ai avea nevoie. Acum ajunge. Nu mă mai întreba.

— Cine eşti? întrebă Didul. Apoi îi veni în minte un răspuns. Shedemei, tu eşti copilul adevărat al Păstrătorului de care pomenea Binaro?

Ea roşi. Didul n-o considerase capabilă de o atare reacţie umană.

— Nu, răspunse ea, apoi râse. În niciun caz! Sunt ciudată, recunosc, dar nu-s aşa ceva.

— Dar îl cunoşti pe Păstrător, nu-i aşa? întrebă Luet. Tu ştii – tu ştii lucruri pe care noi nu le ştim.

— Ţi-am spus, zise Shedemei. Am venit aici în căutarea Păstrătorului. Am venit aici tocmai pentru că voi sunteţi cei care au vise adevărate, iar eu n-am. E clar? O să mă credeţi? Există lucruri pe care le cunosc, e-adevărat, pe care nu vă pot învăţa pentru că nu sunteţi pregătiţi să le-nţelegeţi. Dar lucrurile care contează mai mult voi le ştiţi mai bine decât mine.

— Faptul c-ai vindecat creierul afectat al băiatului ăluia, spuse Didul. Nu poţi să-mi spui că lucrul ăsta nu contează.

— Contează pentru el. Pentru tine, pentru mine. Pentru familia lui. Dar peste zece milioane de ani, Didul, o să mai conteze?

— Nimic n-o să mai conteze atunci, spuse Didul, râzând.

— Păstrătorul o să conteze, replică Shedemei. Păstrătorul şi toate lucrările ei, ea o să conteze. Peste zece milioane de ani de-acum înainte, Didul, o să fie Păstrătorul singură din nou pe Pământ, aşa cum a fost vreme de mulţi, mulţi ani? Sau o să aibă grijă de un Pământ cu o lume invadată de bucurie, care trăieşte-n pace, împlinind lucrarea Păstrătorului? Închipuieşte-ţi ce-ar face împreună astfel de fiinţe – săpători, oameni, îngeri, cu toţii la un loc – şi poate

şi alţii, de asemenea, aduşi acasă de pe alte planete de exil – toţi laolaltă, construind nave spaţiale şi ducând cuvântul de pace al Păstrătorului în lumi fără număr. Asta voiau să facă cei care au întemeiat Harmony. Dar au încercat să forţeze acest lucru, au încercat să facă celelalte fiinţe să-nceteze să se distrugă unele pe altele. Făcându-i să fie loviţi de tâmpenie atunci când...

Dintr-odată, ea păru că-şi dă seama că spusese prea multe.

— Nu contează, zise ea. Ce importanţă are pentru voi străvechea planetă?

Luet şi Didul se uitară unul la celălalt fără a scoate o vorbă în timp ce ea, spre a-şi ascunde stânjeneala, îşi făcu de lucru adunând leacurile nefolosite şi punându-le la loc în desagă. Apoi părăsi în grabă şcoala, murmurând ceva despre nevoia de-a respira aer proaspăt.

— Ştii la ce mă gândeam atunci, Luet? întrebă Didul.

— Te gândeai dacă s-ar putea ca ea să nu fie Shedemei. Cea adevărată. Cea la care se roagă Voozhum. Poate că rugăciunile ei ne-au adus-o pe Cea-care-nu-a-fost-îngropată-niciodată.

Didul o privi şocat.

— Vorbeşti serios?

— Nu la asta te gândeai?

— Crezi că-s nebun? Mă gândeam – că ea eşti tu, peste douăzeci de ani. Puternică, înţeleaptă şi capabilă, învăţându-i pe toţi, ajutându-i pe toţi, iubindu-i pe toţi, fiind doar uşor stânjenită, atunci când îţi vei arăta profunzimea pasiunii. Mă gândeam că ea este ceea ce o să devii tu, cu o deosebire, o singură deosebire. Tu n-o să fii singură, Luet. Îţi jur că peste douăzeci de ani n-o să fii singură, aşa cum este Shedemei. La asta mă gândeam.

Acum, că rămăseseră singuri în şcoală, cu excepţia unui băiat care dormea şi a doi îngeri care îi urmăreau cu fascinaţie, Didul o sărută aşa cum ar fi trebuit să fie sărutată cu mult timp în urmă. Nu era nimic sfios în felul în care ea răspunse sărutului lui.

Era un salt prea mare, de la da o mână de ajutor, în

secret, la Casa Rasaro, până la a o administra. Luna pe care o petrecuse învăţând de la Shedemei metode de tămăduire nu o pregătise pentru administrarea unei şcoli. Edhadeya ştiuse de la început că ”a administra” o şcoală însemna pur şi simplu a te ocupa de lucrurile mărunte de care nimeni nu se simţea răspunzător. Să verifici dacă uşile sunt încuiate. Să cumperi provizii care nu sesizase nimeni că erau pe sfârşite. În mod sigur ea nu trebuia să spună vreunuia dintre profesori cum să-şi facă munca.

Ea nu preda vreunor elevi. În schimb, se plimba din clasă în clasă, învăţând ceea ce se putea de la fiecare profesor, nu numai despre subiectele pe care le predau, ci şi despre metodele lor. Descoperi foarte repede că profesorii ei particulari, deşi aveau destulă ştiinţă de carte, nu avuseseră înţelegere pentru modul de a preda copiilor. Dacă ea ar fi început să predea atunci, ar fi făcut acest lucru în maniera în care fusese învăţată; acum, ar începe complet diferit şi, indiferent ce elevi ar avea într-o bună zi, aceştia ar fi mult mai mulţumiţi.

Era o sarcină pe care o păstra doar pentru sine – răspundea la uşă. Indiferent ce anume ar încerca Nepăstraţii la această şcoală, i se va întâmpla mai întâi fiicei regelui. Să vedem dacă gărzile civile or să se mai uite în altă parte! De mai multe ori ea răspunse la uşă şi găsi acolo persoane străine care n-aveau ce căuta, care invocau nişte pretexte extrem de şubrede pentru prezenţa lor acolo; altă dată erau mai mulţi inşi adunaţi în preajmă. Îi era limpede că speraseră să aibă o ocazie – să poată bate, umili sau îngrozi pe unul dintre ceilalţi profesori sau, şi mai bine, o micuţă săpătoare. Totuşi, fuseseră avertizaţi în legătură cu Edhadeya şi, după ceva vreme, păreau a fi renunţat.

Apoi, într-o bună zi, ea răspunse la uşă şi se trezi în faţa unui bărbat mai în vârstă, al cărui chip îl cunoscuse mai demult, dar nu-şi mai putea aduce aminte unde. Nici el n-o ştia pe ea.

— Am venit să mă întâlnesc cu directorul şcolii, zise el.

— Eu îi ţin locul în această perioadă. Dacă doriţi s-o vedeţi pe Shedemei, ar trebui să se întoarcă în curând din

provincii.

El păru dezamăgit, dar nu se mişcă, fără a se uita la ea.

— Am bătut cale lungă.

— În vremuri mai bune, domnule, v-aş fi invitat şi v-aş fi oferit măcar apă, sau, dac-aţi vrut, ceva de mâncare. Dar e-o perioadă tulbure şi nu permit accesul străinilor în şcoală.

El dădu din cap, privind în pământ. Ca şi cum i-ar fi fost ruşine. Da. Îi era ruşine.

— Păreţi a simţi o anumită responsabilitate personală pentru tulburări, rosti ea. Iertaţi-mă dacă-s bănuitoare.

Atunci când se uită la ea, sub sprâncenele stufoase şi mândre, ochii lui bătrâni erau scăldaţi în lacrimi. Acest lucru nu-l făcea să pară mai blând; mai curând, el părea şi mai periculos. Dar nu pentru ea. Nu, ea ştia acum – el nu era periculos pentru ea sau pentru altcineva din şcoală.

— Intraţi, rosti ea.

— Nu, aveai dreptate să mă ţii afară, zise el. Am venit aici s-o văd pe… directoare… pentru că sunt răspunzător, parţial, aşa că, oricum, nu ştiu cum pot să-ndrept situaţia.

— Haideţi, vă dau nişte apă şi putem vorbi. Eu nu sunt Shedemei – n-am înţelepciunea ei. Dar mi se pare că, uneori, orice străin interesat este de folos atunci când trebuie să te descarci sufleteşte, atâta vreme cât ştii că n-o să folosească ceea ce i-ai zis ca să-ţi facă rău.

— Ştiu oare acest lucru? întrebă bătrânul.

— Shedemei are-ncredere în mine, în privinţa şcolii, rosti Edhadeya. N-am o dovadă a caracterului meu, de care să fiu mai mândră.

El o urmă, intrând în şcoală, apoi în micuţa încăpere de lângă uşă care îi servea drept birou lui Shedemei.

— Vrei să ştii numele meu? întrebă el.

— Vreau să aflu cum anume credeţi c-aţi provocat aceste tulburări.

El oftă.

— Până în urmă cu trei zile, eram un funcţionar de rang înalt într-una din provincii. N-o să fie greu să ghiceşti care provincie, dacă-ţi spun c-acolo n-au fost niciun fel de probleme, pentru că nu trăieşte nici picior de înger, iar

săpătorii n-au fost toleraţi niciodată.

— Khideo, rosti ea, numind provincia.

El ridică din umeri.

Apoi, ea îşi dădu seama că-i spusese şi bărbatului pe nume.

— Khideo, rosti ea din nou, iar de această dată el ştiu din tonul vocii că ea îi spusese lui pe nume, nu doar tărâmului care fusese numit după el.

— Ce-anume ştii despre mine? Un aşa-zis regicid. Un bigot care-a dorit o societate alcătuită doar din fiinţe umane pure. Ei bine, nu există fiinţe umane pure, după părerea mea. Am vorbit despre o campanie pentru a-i goni pe toţi săpătorii din Darakemba. Dar nu s-a făcut nimic vreme de mulţi ani, era ceva ca să ne treacă vremea, o cale de-a ne asigura că noi suntem cei nobili, noi, fiinţele umane pure, dacă ceilalţi, cei care trăiesc printre animale, ar putea înţelege acest lucru. Văd dezgustul pe chipul tău, dar aşa am fost educat eu, iar dacă i-ai fi văzut pe săpători aşa cum i-am văzut eu, ucigaşi, cruzi, cu harapnice-n mână…

— Felul în care săpătorii din Darakemba au fost învăţaţi să-i vadă pe oameni?

El încuviinţă din cap.

— Nu m-am gândit niciodată în maniera asta, până când au început recentele tulburări. Mi-am ieşit din pepeni, înţelegi, atunci când s-a răspândit vestea – când am ajutat să se răspândească vestea – că-n însăşi interiorul casei regelui, toţi cei patru posibili moştenitori ai săi au renegat infama religie a lui Akmaro de amestec al speciilor. Ca să nu mai vorbim de propriul fiu al lui Akmaro, cu toate că ştiam că *el* fusese dintotdeauna unul de-ai noştri. Dar toţi fiii regelui – chestia asta era ca şi cum le-am fi acordat fiinţelor umane *pure* permisiunea de-a face orice doresc. Pentru că ştiu că-n cele din urmă or să câştige. Ei ştiau c-atunci când Motiak va deveni Motiab, iar Aronha va deveni Aronak…

— Şi-au început să bată copii.

— Au început cu vandalisme. Cu strigăte. Dar, în scurtă vreme, au început să se-audă alte poveşti, iar toate fiinţele

umane pure pe care le cunoşteam au zis: ”Ce putem face? Cei tineri sunt atât de zeloşi în dorinţa lor de puritate. Noi le spunem să nu fie infami, dar cine poate stăpâni furia celor tineri?” La început, am crezut că vorbesc serios; le-am dat sfaturi în privinţa modalităţilor de a-i potoli pe cei care se ocupau cu bătăile. Dar mi-am dat seama că… i-am auzit întâmplător, într-un moment în care nu ştiau că pot să-i aud, râzând de îngerii cu aripi găurite. ”Cum poate un înger să zboare, având găuri în aripi?”“ Mult mai repede, dar într-o singură direcţie.” Au râs cu toţii. Atunci mi-am dat seama că nu-ncercau să oprească violenţa, se delectau cu ea. Şi-i adăpostisem. Le oferisem un refugiu Nepăstraţilor din alte provincii ca să se întrunească în vremurile dinainte ca Akmaro să suspende toate pedepsele grave pentru erezie. Acum nu mai am absolut nici-o influenţă asupra lor. Nu pot să-i opresc. Singurul lucru pe care-am putut să-l fac a fost să refuz a mai pretinde că-s conducătorul lor. Mi-am dat demisia din funcţia de guvernator şi-am venit aici ca să-nvăţ…

— Ce să-nveţi, Khideo?

— Să-nvăţ cum să fiu uman. Nu pur uman. Ci un om precum vechiul meu prieten Akmaro.

— De ce nu te-ai dus la el?

Din nou, în ochii lui Khideo se iviră lacrimi.

— Pentru că mi-e ruşine. N-o cunosc pe Shedemei. Doar am auzit că-i riguroasă şi nemilos de cinstită. Ei, nu, am auzit de-asemenea că pledează pentru amestecul speciilor şi tot felul de alte monstruozităţi. Aşa s-a răspândit vestea despre ea în oraşul meu. Fostul meu oraş. Dar, vezi tu, în ultimele săptămâni mi-a trecut prin cap că, dacă prietenii mei sunt detestabili, poate c-ar trebui să-nvăţ de la duşmani.

— Shedemei nu-i duşmanul tău.

— Pe vremuri, eu eram duşmanul ei, pân-acum. Mi-am dat seama că toată ura faţă de îngeri mi-a fost inculcată din copilărie şi am continuat să am astfel de sentimente pentru că era tradiţia poporului meu. De fapt, am cunoscut şi mi-au plăcut mai mulţi îngeri, inclusiv un bătrân erudit din

casa regelui.

— Bego, rosti Edhadeya.

El se uită la ea surprins.

— Bineînţeles că este mai bine cunoscut aici, în capitală. Apoi îi scrută chipul şi se încruntă. Ne-am mai întâlnit?

— Demult, cu mult timp în urmă. N-ai vrut să m-asculţi.

— Am spus ce-avem pe inimă fiicei regelui, spuse el.

— Cu excepţia lui Akmaro însuşi, n-ai fi găsit pe altcineva mai bucuros să audă aceste vorbe de la tine. Tatăl meu te onorează, în ciuda faptului că nu-i de acord cu tine. Atunci când o să consideri de cuviinţă să-i spui c-acel dezacord nu mai există, el o să te îmbrăţişeze ca pe-un frate pierdut demult. La fel Ilihi, la fel Akmaro.

— N-am vrut s-ascult de femei, spuse Khideo. N-am vrut să trăiesc cu îngeri. N-am vrut ca săpătorii să fie cetăţeni. Acum am ajuns la o şcoală condusă de femei, ca să-nvăţ să trăiesc împreună cu îngeri şi săpători. Vreau să-mi schimb atitudinea şi nu ştiu cum anume.

— Singura lecţie-i să vrei; restul e practică. N-o să-i spun tatălui meu sau altcuiva cine eşti.

— De ce nu mi-ai spus numele tău?

— Mi-ai mai fi vorbit în cazul ăsta?

El râse amar.

— Bineînţeles că nu.

— Şi te rog să-ţi aduci aminte că şi tu te-ai abţinut să-mi spui numele tău.

— L-ai ghicit destul de repede.

— La fel ca şi tine.

— Dar nu destul de repede.

— Şi spun că nimeni n-a avut de pierdut. Ea se ridică din scaun. Adăugă: Poţi lua parte la orice oră de curs, dar trebuie să faci lucrul ăsta-n linişte. Ascultă. O să-nveţi la fel de multe lecţii de la elevi ca şi de la profesori. Chiar dacă observi că n-au sub nici-o formă dreptate, ai răbdare, observă, învaţă. Ceea ce contează acum nu-i corectitudinea părerii, ci faptul de-a afla ce păreri au. Înţelegi?

El încuviinţă, dând din cap.

— Nu-s obişnuit să fiu respectuos.

— Nu fi respectuos, replică ea ţâfnoasă – un ton al vocii pe care Shedemei o învăţase din neatenţie. Fii doar tăcut.

În zilele care-au urmat, Edhadeya îl observă – de la distanţă, dar cu atenţie. Unii dintre profesori au fost în mod clar iritaţi de prezenţa bătrânului, dar Khideo a remarcat, şi în scurtă vreme începu să le ocolească orele de curs. Fetele se obişnuiră rapid cu el, nebăgându-l în seamă în clasă şi, treptat, incluzându-l la masă şi în curte. I se cerea să ajungă la un raft mai de sus. Unele dintre fete chiar începuseră să se caţere pe el atunci când şedea sprijinit de vreun copac, folosindu-l spre a ajunge la crăci la care n-ar fi ajuns altminteri. Îi spuneau Lissinits – ”scară”. Lui părea să-i placă numele.

Edhadeya ajunse să-l aprecieze pentru ceea ce era. Totuşi, două lucruri cântăreau mult, din punctul ei de vedere. Se gândea tot timpul la faptul că un om ca el, un bigot convins, putea de fapt să dea dovadă, în adâncul sufletului, de-o foarte mare decenţă. Tiparul exterior al vieţii sale nu reflecta în mod necesar ceea ce era înlăuntrul lui. A fost nevoie de nişte evenimente îngrozitoare spre a-l trezi, a-l face să se despoaie de omul care părea a fi şi să dea la iveală acel sine lăuntric. Iar sinele cel decent acolo putea fi găsit.

Celălalt lucru care-i persista în minte era ceea ce spusese el despre fraţii ei. Nepăstraţii se adunaseră vreme de treisprezece ani, dar nu se întâmplase nimic. Apoi, Akma reuşise să-i convingă pe toţi fraţii ei, pe toţi fiii regelui, să renege credinţa în Păstrător şi, mai ales, supunerea faţă de religia lui Akmaro. Iar începând de atunci, oamenii cei mai plini de răutate se simţiră liberi să-şi vadă de tenebroasele treburi.

Probabil că nu asta era ceea ce intenţiona Akma. Dac-ar înţelege în felul în care-a înţeles Khideo, oare nu s-ar opri?

Ar trebui să vorbesc cu Mon, nu cu Akma, îşi zise ea – fără să-şi dea seama că, probabil, deja luase hotărârea de-a vorbi cu Akma. Dac-aş putea să-l fac să se desprindă de ceilalţi… dar nu, ştia că aşa ceva era imposibil. Niciunul dintre fraţi nu-i va trăda pe ceilalţi; aşa gândeau. Nu,

trebuia să fie Akma. Dacă se răzgândea el, or să se răzgândească şi ei. El o să-i convingă.

Auzea tot timpul vocea deznădăjduită a lui Luet: ”N-a mai rămas nimic în el, Edhadeya. Decât ură.” Dacă era adevărat, în cazul ăsta a vorbi cu Akma era o pierdere de vreme. Dar Luet nu putea vedea în inima lui. Dacă Khideo avea o scânteie de decenţă în el, nu putea şi Akma să aibă? Totuşi, el era tânăr; fusese afectat în copilărie cu mult mai mult decât Khideo. De atunci, lumea devenise hidoasă; dac-ar vedea adevărul, n-ar alege el să fie un om diferit, într-o lume diferită?

Acestea erau gândurile care o munceau într-o seară când încuia şcoala, lăsându-l pe Khideo – nu, pe Lissinits – pe post de supraveghetor. Apoi, cu torţa în mână, păşi în aerul aspru de toamnă, către casa tatălui ei. Pe drum, îşi zise: ”Ce-ar fi să nu existe nici-o siguranţă? Dac-aş fi fost o femeie săpător – sau un bărbat, ori un copil – n-aş fi-ndrăznit să merg prin întuneric, de frică să nu tabere pe mine nişte oameni cruzi care mă urăsc, nu pentru ceea ce-am făcut, ci din cauza formei corpului meu. Pentru oamenii aceia, aceste străzi sunt pline de teroare, acolo unde, toată viaţa mea, am păşit fără frică, zi şi noapte. Oare pot ei fi cu-adevărat cetăţeni, atâta vreme cât n-au libertatea de-a se plimba prin oraş?”

După cum se aştepta, Akma se afla în casa regelui, în aripa bibliotecii, acolo unde îşi petrecea cele mai multe nopţi. Acum nu dormea. Era treaz, citind, studiind, luându-şi notiţe pe o bucată de coajă de copac dată cu ceară; una din cele vreo zece bucăţi acoperite.

— Scrii o carte? întrebă ea.

— Nu-s un sfânt, replică el. Nu scriu cărţi.

Dădu bucăţile de scoarţă la o parte. Ei îi plăcea felul în care se uită la ea, ca şi cum sperase c-o să vină. Acum îi captase atenţia, iar ochii lui nu se plimbau pe trupul ei, aşa cum făceau majoritatea bărbaţilor. El o privi în ochi. Ea se simţea ca şi cum ar fi trebuit să rostească ceva foarte inteligent sau foarte înţelept, pentru a justifica interesul lui faţă de ea.

Nu, îşi spuse ea. Ăsta-i doar una dintre şmecheriile lui. Unul dintre lucrurile pe care le face pentru a-i câştiga pe ceilalţi. Iar eu una nu mă aflu aici pentru a fi câştigată. Am venit să predau, nu să-nvăţ de la alţii.

Spre surprinderea ei, ceea ce scoase ea pe gură nu semăna cu nimic din ceea ce venise să spună.

— Pe vremuri te iubeam, zise ea.

Pe chipul său se ivi un zâmbet trist.

— Pe vremuri, şopti el. Înainte să fie vorba despre credinţă.

— Există oare o problemă de credinţă, Akma? întrebă ea.

— Pentru că doi oameni care se iubesc trebuie să se-ntâlnească, nu-i aşa? Iar doi oameni care trăiesc în lumi diferite n-au şanse să se-ntâlnească.

Ea ştia ce voia el să spună; mai avuseseră şi înainte această discuţie, iar el insistase că, în timp ce ea trăia într-o lume imaginară, în care Păstrătorul Pământului veghea asupra tuturor, el trăia într-o lume reală, din piatră, aer şi apă, unde oamenii trebuiau să-şi găsească propriile scopuri.

— Şi totuşi, ne-ntâlnim aici, replică ea.

— Asta rămâne de văzut.

Cuvintele lui erau reci şi distante, dar ochii lui îi scrutau chipul. Pentru ce? Ce-anume vrea să vadă? O rămăşiţă a iubirii mele pentru el? Dar ăsta-i singurul lucru pe care nu-ndrăznesc să i-l arăt pentru că nu cutez să-l găsesc în mine. Nu-l pot iubi, pentru că numai o femeie monstruoasă şi dură poate să-l iubească pe bărbatul care-a pricinuit atâtea suferinţe fără rost.

— Ai auzit rapoartele din provincii?

— Există multe rapoarte, spuse Akma. La care anume te referi?

Ea refuză să accepte acest joc de-a inocenţii. Aşteptă.

— Da, am auzit rapoartele, spuse el. Nişte lucruri îngrozitoare. Mă-ntreb de ce n-a chemat tatăl tău armata.

— Ca s-atace ce-anume? întrebă ea cu dispreţ. Eşti mai inteligent decât atât, Akma. Armata-i inutilă împotriva derbedeilor care se fofilează în oraş purtând în timpul zilei haine de persoane respectabile din afaceri, negoţ sau alte

activităţi.

— Eu-s învăţat, nu tactician, spuse Akma.

— Chiar eşti? întrebă ea. M-am gândit foarte mult la lucrul ăsta, Akma, iar atunci când mă uit la tine, nu văd un învăţat.

— Nu? Ce fel de monstru ai hotărât că sunt?

— Nu un monstru. Doar un derbedeu de rând. Mâinile tale au făcut găuri în aripile unor copii de înger. Săpătorii se-ascund îngroziţi pe timpul nopţii pentru că se tem că-ţi vor vedea umbra interpunându-se între ei şi lumina lunii.

— M-acuzi de chestia asta la modul serios? Eu n-am ridicat în viaţa mea mâna la cineva.

— Tu ai provocat situaţia asta, Akma. Tu i-ai pus în mişcare, o armată întreagă, toată armata urâtă, crudă, rea a celor care bat copiii.

El ridică din umeri; chipul lui se schimonosi de o emoţie profundă.

— Nu se poate să-mi spui lucrul ăsta. Ştii bine că-i o minciună.

— Sunt prietenii tăi. Eşti eroul, Akma. Tu şi fraţii mei.

— Eu nu-i controlez! spuse el.

Cu greu îşi putea stăpâni glasul.

— Oh, nu? replică ea. Atunci ce, te controlează ei pe tine?

El se ridică de la masă, răsturnând-o.

— Dacă m-ar controla, acum aş fi fost afară, predicând împotriva micuţei religii jalnice a tatei. Ei cerşesc, sunt stăruitori. Ominer e total în favoarea acestui lucru, ”bate fierul cât e cald”, spune el. Dar refuz să-mi asociez numele cu vreuna din persecuţiile astea. Nu vreau ca eventual cineva să aibă de suferit – nici măcar săpătorii, indiferent de ceea ce crezi despre mine. Iar îngerii aceia, care-au găuri în aripi – crezi că n-am auzit despre asta cu aceeaşi furie ca oricare altă persoană cu bun-simţ? Crezi că nu vreau să fie pedepsiţi cei care-au făcut aşa ceva?

Glasul lui tremura de emoţie.

— Crezi c-ar fi avut îndrăzneala să facă lucrul ăsta, dacă n-ai fi fost tu?

— Nu eu am inventat asta! Nu eu am generat ura şi resentimentul săpătorilor! Taţii noştri-s cei care-au făcut acest lucru, atunci când au schimbat întreaga structură religioasă a statului, pentru a-i include pe săpători ca şi cum ar fi fost nişte persoane…

— Sunt treisprezece ani de când au făcut acele schimbări, iar în tot acest timp nu s-a-ntâmplat nimic. Apoi voi anunţaţi că nu există niciun Păstrător – în ciuda visului meu adevărat prin care Păstrătorul i-a salvat pe Zenifi? În ciuda faptului că se ştia că doar prin puterea Sufletului Suprem au fost traduse cronicile din care voi aţi obţinut ”dovada”. Tu-i convingi pe fraţii mei – chiar şi pe Mon, nu ştiu cum, chiar şi pe Aronha, care-a ştiut întotdeauna să discearnă adevărul de prostie –, apoi, atunci când moştenitorii tatei sunt uniţi în necredinţa lor, se deschid zăgazurile.

— În cazul ăsta, ai putea s-o învinovăţeşti şi pe mama mea. În definitiv, ea mi-a dat viaţă.

— Oh, cred că există vinovăţie înainte de tine. De exemplu, am descoperit că Bego a făcut parte dintr-o conspiraţie de lungă durată împotriva învăţăturilor lui Akmaro. Dacă-ţi scotoceşti în mod cinstit memoria, mă-ntreb dacă n-o să descoperi că Bego a fost cel care te-a condus la ”descoperirea” nonexistenţei Păstrătorului.

— Bego nu face parte din nimic. Trăieşte pentru cărţile lui. Trăieşte-n trecut.

— Iar tatăl tău inventa un nou viitor, despărţindu-se de trecut. Da, lui Bego i-ar displăcea tare mult, nu-i aşa? Iar el n-a crezut niciodată-n Păstrător, îmi dau seama de-asta acum – insistând asupra unei explicaţii naturale pentru orice. Fără miracole, vă rog – îţi aduci aminte că spunea tot timpul lucrul ăsta? Fără miracole. Poporul lui Akmaro a scăpat pentru că era-n interesul gardienilor săpători să-i lase să fugă. Păstrătorul nu i-a făcut s-adoarmă. I-a văzut cineva dormind? Nu, Akmaro pur şi simplu a avut un vis. Întotdeauna caută explicaţia cea mai simplă, asta ne-a învăţat el.

— Ne-a învăţat pentru că-i adevărat. E cinstit, din punct

de vedere intelectual.

— Cinstit? Akma, cea mai simplă explicaţie a majorităţii acestor poveşti este aceea că Păstrătorul trimite vise adevărate. El intervine, câteodată, în vieţile oamenilor. Pentru a evita să consideri că trebuie să produci cele mai complicate, întortocheate şi insultătoare speculaţii. Ai curajul să-mi spui că visul meu a avut semnificaţie pentru c-a reamintit de poporul Zenifilor, nu pentru c-am fost, de fapt, capabilă să fac distincţia dintre un vis adevărat şi unul obişnuit. Pentru a nu crede în Păstrător, trebuie să crezi c-am fost şi continui să fiu o nebună care se autoamăgeşte.

— Nu o nebună, spuse el, cu o suferinţă adevărată pe chip. Erai un copil. Pe vremea aia, ţi se părea real. Aşa că, desigur, îţi aminteşti de lucrul ăsta ca fiind real.

— Vezi? Ceea ce tu numeşti cinste intelectuală eu consider autoamăgire. N-o să mă crezi, atunci când stau, în carne şi oase-n faţa ta, şi-ţi declar ceea ce-am văzut…

— Halucinaţiile pe care le-ai avut printre visele nopţii.

— Nici tu n-o să crezi simplul adevăr a ceea ce susţin cronicile – că Rasulumii, la fel ca Nafarii, au fost aduşi înapoi pe Pământ după milioane de ani de exil într-o altă lume. Nu, nu poţi să te rezumi la explicaţia asta simplă că cei care-au scris lucrurile astea chiar ştiau despre ce-anume vorbesc. Trebuie să decizi că scrierile au fost create de autori mai târzii care pur şi simplu consemnau legende străvechi care dădeau o explicaţie pentru divinitatea Eroilor, pretinzând c-au venit din ceruri. Nimic nu poate fi citit de-a dreptul. Totul trebuie strâmbat spre-a se potrivi cu articolul tău unic, de bază, conform căruia nu există Păstrător. N-ai de unde să ştii lucrul ăsta! N-ai nici-o dovadă! Şi cu toate astea, credinţa-n această unică premisă – împotriva căreia ai o mie de mărturii scrise şi cel puţin zece martori în carne şi oase, inclusiv pe mine – credinţa-n această unică premisă te face să pui în mişcare înlănţuirea evenimentelor care duce la mutilarea unor copii pe străzile oraşelor şi satelor din Darakemba.

— Din pricina asta-ai venit? întrebă Akma. Ca să-mi spui că neîncrederea mea-n visul tău adevărat îţi insultă

sentimentele? îmi pare rău. Sperasem c-o să fii suficient de matură ca să-nţelegi că raţiunea trebuie să triumfe asupra superstiţiei.

Nu reuşise să-l atingă. N-ajunsese la acea scânteie de decenţă ascunsă adânc înlăuntru. Pentru că nu exista o astfel de scânteie, îşi dădea ea seama acum. El îl respinsese pe Păstrător, nu pentru că fusese atât de tare rănit pe când era copil, ci pentru că ura cu adevărat lumea pe care voia s-o creeze Păstrătorul. Îi plăcea răul; din pricina asta n-o mai iubea.

Fără o vorbă, ea se întoarse şi dădu să plece.

— Aşteaptă, spuse el.

Ea se opri; prosteşte, lăsă să ţâşnească o altă scânteie de speranţă.

— Nu stă-n puterea mea să pun capăt persecuţiilor ăstora, dar tatăl tău poate.

— Crezi că n-a-ncercat?

— Abordează-n mod greşit problema, răspunse Akma. Gărzile civile n-or s-aplice legea. Majoritatea sunt, de fapt, de partea Nepăstraţilor.

— De ce nu pronunţi nişte nume? întrebă Edhadeya. Dacă vorbeai serios atunci când spuneai că vrei să pui capăt cruzimii…

— Oamenii pe care-i ştiu sunt cu toţii bătrâni şi niciunul nu iese afară ca să bată copii. O să m-asculţi?

— Dac-ai un plan, o să i-l prezint tatei.

— E destul de simplu. Motivul pentru care Nepăstraţii sunt atât de furioşi este acela că n-au decât două variante: fie să se-alăture unei religii de stat care-i obligă să se asocieze cu creaturi inferioare – nu discuta în contradictoriu cu mine, îţi spun doar ceea ce cred ei…

— Tu crezi acelaşi…

— Nu m-ai ascultat niciodată suficient ca să ştii ce anume gândesc eu, şi oricum nu contează. Ascultă-mă acum. Ei se răzvrătesc dintr-un sentiment de furie neputincioasă. Nu pot să-l lovească pe rege, dar îi pot lovi pe preoţi şi pe săpători. Dar dacă regele-ar decreta că nu mai există o religie de stat?

— Să abolească Casele Păstrătorului?

— Nicidecum. Să-i lase pe Păstraţi să se-ntrunească şi să-şi împărtăşească credinţele şi ritualurile – dar numai dacă vor să facă asta. Şi să-i lase pe cei care cred în altceva să aibă întrunirile lor şi, fără amestecul altcuiva, să aibă *propriile* ritualuri şi învăţături. Atâtea întruniri, atâtea credinţe câte vrea lumea. Iar guvernul pur şi simplu va sta şi va privi, fără să se-amestece cu vreunul dintre ei.

— O naţiune ar trebui să aibă o singură minte, rosti Edhadeya.

— Tatăl meu a distrus orice speranţă în sensul ăsta în urmă cu treisprezece ani, spuse Akma. Să declare regele credinţa şi întrunirea religioasă o problemă privată, care nu-i de interes public, şi-o să fie pace.

— Cu alte cuvinte, ca să-i salvăm de-atacuri pe Păstraţi, ar trebui să renunţăm la ultimele protecţii pe care le-avem?

— N-au nici-o protecţie, Edhadeya. Ştii lucrul ăsta. Regele-l ştie. A aflat limitele autorităţii sale. Dar în momentul în care-a abolit orice sponsorizare din partea statului a unei religii, poate să dea o lege conform căreia nimeni nu poate fi persecutat din cauza religiei sale. Asta o s-aibă eficacitate, pentru c-o să-i protejeze pe toţi, în mod egal. Dacă Nepăstraţii doresc să alcătuiască o adunare de credincioşi, ei or să aibă protecţie. O să fie-n interesul lor să susţină legea asta. Gata cu întrunirile secrete. Fără societăţi secrete. Totul e pe faţă. Sugerează asta tatălui tău. Chiar dacă nu consideri că ideea are vreun merit, el o să fie de acord. O să-şi dea seama că-i singura cale.

— N-o să se lase păcălit, aşa cum nu m-am lăsat nici eu, spuse Edhadeya. Decretul ăsta pe care-l propui e exact ceea ce-ai urmărit tot timpul.

— Nici măcar nu mi-a trecut prin cap până ieri, spuse Akma.

— Oh, scuză-mă, am uitat că lui Bego i-a trebuit o anumită perioadă de timp ca să vă facă să consideraţi că ideile lui sunt şi ale voastre.

— Edhadeya, dacă religia tatălui meu nu se poate susţine singură doar prin puterea adevărului ei, fără vreun ajutor

din partea guvernului decât protejarea membrilor ei de violenţe, în cazul ăsta nu merită să supravieţuiască.

— O să-i spun tatei ceea ce-ai zis.

— Bine.

— Dar pun rămăşag cu tine chiar acum, pe cât vrei tu, că-ntr-un an o să fii cauza directă a şi mai multor persecuţii la care vor fi supuşi Păstraţii.

— Nu mă cunoşti deloc, dacă-ţi închipui c-ar fi posibil aşa ceva.

— Oh, o să ai o grămadă de motive răsunătoare pentru care suferinţele lumii nu sunt opera ta, pentru că ţi-ai dovedit deja abilitatea de-a te amăgi nemăsurat. Dar, într-un an, Akma, nişte familii or să plângă din cauza ta.

— Familia mea, probabil, din moment ce mă jelesc ca şi cum aş fi mort, rosti Akma.

Râse, ca şi cum ar fi fost o glumă.

— Nu-s singurii, rosti Edhadeya.

— Nu-s mort, replică Akma. Sunt o persoană miloasă, indiferent de ceea ce-ai ales să crezi despre mine. Îmi aduc aminte de propria suferinţă, îmi aduc aminte de suferinţa altora. Îmi aduc aminte, de asemenea, că te-am iubit.

— Mi-aş dori să uiţi, rosti Edhadeya. Chiar dac-a fost adevărat, tu ai stricat totul cu mult timp în urmă.

— Încă te mai iubesc, rosti el. Te iubesc cât de mult pot iubi eu pe cineva. Mă gândesc tot timpul la tine, la bucuria pe care-aş simţi-o dacă măcar o dată aş putea să te am lângă mine, ca sprijin, aşa cum mama îl sprijină pe tata în tot ceea ce-ntreprinde.

— Ea poate face lucrul ăsta, pentru că tot ceea ce-ntreprinde el este bun.

Akma încuviinţă, dând din cap.

— Ştiu. Nu te preface că noi nu suntem împreună din pricina credinţelor mele. Eşti la fel de încăpăţânată ca şi mine.

— Nu, Akma, spuse ea. Nu-s încăpăţânată. Sunt doar onestă. Nu pot nega ceea ce ştiu.

— Dar poţi ascunde ceea ce ştii, rosti Akma, cu un zâmbet amar.

— Ce-nseamnă lucrul ăsta?

— În toată această conversaţie, n-ai catadicsit să pomeneşti de faptul că soră-mea o să se mărite cu cea mai jalnică fiinţă umană pe care-o cunosc.

— Am presupus că ţi-a spus familia.

— A trebuit s-aud lucrul ăsta de la Khimin.

— Îmi pare rău. Asta a fost decizia lui Luet, sunt sigură. Poate că nu a vrut să te facă să suferi.

— Pentru mine-i moartă, acum, zise Akama. S-a dat pe mâna torţionarilor şi pe mine m-a respins. Din punctul meu de vedere, tu faci acelaşi lucru.

— Tu te-ai dat pe mâna torţionarilor, Akma, şi m-ai respins. Didul nu-i un torţionar. E omul care-ar fi trebuit să fii tu. Ceea ce apreciază Luet la el e ceea ce-i plăcea la tine. Dar care nu mai există.

Cu condescendenţă, el o lăsă să aibă ultimul cuvânt, cu privirea în gol, în timp ce ea părăsea încăperea.

Câteva minute mai târziu, Bego şi Mon auziră nişte zgomote îngrozitoare de lucruri sparte şi făcute zob şi se năpustiră în bibliotecă, unde-l găsiră pe Akma zdrobind taburetele de masă, făcându-le fărâme. Plângea în hohote, fără a scoate o vorbă, iar ei asistară îngroziţi cum el urlă ca un animal şi sfărâmă fiecare piesă mică de mobilier mic din bibliotecă.

Mon observă, totuşi, că înainte de a începe, el pusese cu grijă pe o policioară toate bucăţile de scoarţă de copac pe care lucrase. Chiar dacă Akma dăduse frâu liber furiei sale, nu uitase atât de mult de sine încât să-şi piardă munca zilei.

Ulterior, Akma oferi o explicaţie scurtă, pe un ton posac. Sora sa urma să se mărite cu unul dintre torţionari. Nu voia să-i rostească numele, dar Mon ştia că Luet fusese la Bodika în ultimele câteva săptămâni şi nu era greu de ghicit. Pentru Mon, Didul n-avea nici-o însemnătate. Ceea ce-l şocă puternic fu ştirea că Luet se mărita. Se gândise... avea de gând să... când o să termine toată tărăşenia asta. Atunci când situaţia o să se normalizeze. Când n-o să-i mai fie ruşine să dea ochii cu ea. Asta era motivul, îşi dădu el

seama acum. Din cauza asta aştepta. Pentru că nu era în stare să vorbească cu ea, nu-i putea spune ce simte, pentru că-şi negase sentimentul adevărului. Pentru că fiecare cuvânt pe care l-ar fi rostit ar fi fost mânjit de minciuni.

Nu minciuni. Nu există minciuni; lucrurile în care credem Akma şi cu mine sunt adevărate. Senzaţia asta pe care-o am este o iluzie, ştiu lucrul ăsta. Pur şi simplu nu mă puteam aduna ca să dau ochii cu Luet, atât timp cât am senzaţia că-s un escroc. Aveam nevoie de mai mult timp, de mai multă forţă. De mai mult curaj.

Acum nu mai contează. Acum, când atac religia lui Akmaro, conştiinţa mea-i curată. Atunci când tata o să decreteze că toate religiile-s egale, că toate întrunirile beneficiază de protecţia legii, în momentul ăla o să ieşim la lumina zilei, fără să ne mai ascundem, şi totul o să fie limpede. E bine că n-am nici-o legătură afectivă care să complice lucrurile. E bine că m-am băgat în chestia asta cot la cot cu fraţii mei, cu prietenul meu, nu târât de-o femeie care nu poate să depăşească acel glas lăuntric pe care a fost educată să-l considere ca fiind al Păstrătorului Pământului. Pentru mine, Luet ar fi fost o alegere greşită. Eu aş fi fost o alegere greşită pentru ea.

Aş fi fost o alegere greşită pentru ea. În momentul în care îi trecu prin cap acest gând, în sfârşit sentimentul adevărului îi conferi o senzaţie de calm. Avea din nou dreptate, în ochii Păstrătorului.

Aceasta era cea mai devastatoare descoperire: dacă Păstrătorul se dovedea că există, în definitiv, el îl cântărise pe Mon şi-l găsise nevrednic de iubirea femeii pe care o voise pe vremuri. Dar Mon nu putea scăpa de sâcâitoarea îndoială că, dacă n-ar fi fost prins în urzelile lui Akma, lucrurile s-ar fi desfăşurat altfel. Ar fi fost atât de îngrozitor să continui a crede în Păstrător, s-o am pe Luet de soţie şi să trăiesc în pace? De ce nu m-a lăsat Akma-n pace?

Alungă din minte asemenea gânduri lipsite de loialitate şi nu împărtăşi nimănui aceste sentimente.

10
STRĂVECHI CĂI

Akma îl căută pe Bego toată dimineaţa, dar nu reuşi să-l găsească. Avea nevoie de sfatul bibliotecarului; fusese chemat de rege, iar Akma habar n-avea la ce să se-aştepte. Dacă era să fie acuzat de o fărădelege, l-ar fi chemat Motiak, în maniera asta, în apartamentul lui privat? Akma avea nevoie de-un sfat, iar singurii care i-l puteau da ştiau mai puţin decât el. Ei bine, Aronha ştia, de fapt, mai multe despre conducerea regatului – mai multe decât oricine altcineva, pentru că fusese educat întreaga viaţă în acest sens. Dar singurul lucru pe care i-l putuse spune Aronha era că nu credea că Akma ar fi în pericol.

— Tata nu-i genul care să te cheme-n apartamentul lui ca să te-nvinovăţească de-un delict. El face lucrurile astea pe faţă, conform procedurii normale. Probabil că e ceva legat de decretul pe care i l-ai sugerat Edhadeyei aseară.

— N-aveam nevoie să-mi spui lucrul ăsta, rosti Akma. Speram că n-o să trebuiască să mă duc, neştiutor, să mă confrunt cu ceva anume.

— Oh, recunoaşte că ţi-e frică, zise Khimin. Ştii c-ai fost rău, iar regele probabil că-i suficient de supărat ca să te sfâşie, dacă n-ar fi un despot atât de binevoitor.

În ultimele săptămâni, Khimin descoperise în vechile cronici că oraşul Basilica fusese guvernat de un consiliu ales, iar acum sugera în mod constant ca monarhia să fie abolită. Dar nimeni nu-i dădea atenţie.

— Nimic n-o să ne-oprească să vorbim diseară, nu-i aşa? întrebă Ominer.

Având în vedere că încercase să-i facă să iasă în public, în ultimele luni, în toiul persecuţiei, atunci când ar fi fost cu adevărat îngrozitor să te pronunţi împotriva Păstraţilor, era firesc ca Ominer să fie îngrijorat că Akma ar putea să decidă să tergiverseze lucrurile.

— O să poţi să-ţi ţii discursul, zise Akma. Aşa cum e scris,

nu uita. Nimeni nu trebuie să improvizeze-n goana calului.

Ominer îşi dădu ochii peste cap.

Akma se întoarse către Mon.

— Tu ai fost foarte tăcut.

Mon îşi ridică privirea, trezit brusc din reveria sa.

— Mă gândeam, pur şi simplu. Aşteptăm de foarte multă vreme. Acum mergem înainte. E foarte bine. E-o uşurare, nu crezi?

— Cum rămâne cu întâlnirea mea de azi cu tatăl tău? întrebă Akma.

— O să te descurci, zise Mon. Ca-ntotdeauna. Or să-ncerce să te convingă să renunţi. O să fii politicos şi-o să refuzi să faci asta. Simplu. Sunt dezamăgit că nu ne-au invitat şi pe noi ca să fim de faţă. Zâmbi.

Akma ascultă cuvintele lui Mon. Nu era nimic ciudat în ceea ce spusese. Totuşi, ceva nu-i dădea pace. Era ceva-n neregulă cu Mon. Oare nu se mai putea conta pe el? Ce-ar fi ca-n seara asta Mon să se ridice şi să spună răspicat că el e de partea tatălui său? O divizare între fiii lui Motiak ar distruge totul – toată lumea ar presupune că fiul cel loial o să devină moştenitorul şi că reformele lui Akmaro vor fi permanente. Că Păstraţii or să aibă întotdeauna un cuvânt de spus în guvernare. Prin urmare, ar fi o afacere bună să faci parte dintre Păstraţi, iar religia lui Akmaro îşi va păstra poziţia dominantă. Akma nu-şi făcea iluzii – doctrina pe care va-ncepe s-o predice, din seara asta, nu va fi genul de ideologie care să agite spiritele; nimeni n-o să moară pentru această religie. Doar o să atragă adepţi promiţând o reîntoarcere la vechea tradiţie şi părând a fi religia viitorului – îndeosebi, atunci când Aronha o să urce pe tron. Cu siguranţă va deveni religia dominantă aproape imediat, din punct de vedere numeric. Lucru mult mai important, conducerea noii întruniri va constitui miezul viitoarei guvernări. Akma o să aibă grijă ca, în momentul în care Aronha va deveni rege, singurul sfat pe care o să-l audă o să fie acela de-a declara război Elemakilor. Gata cu atitudinea defensivă – Elemakii vor fi scoşi din ascunzătorile lor din munţii cei înalţi. Tărâmul lui Nafai va fi eliberat prin

sânge de săpători, iar locul în care Akma fusese ţinut în sclavie va fi un loc în care sclavii săpători vor trudi sub biciul Nafarilor. În acel moment, triumful lui va fi complet. Slăbiciunea tatălui său în faţa persecuţiei va fi mântuită prin curajul lui Akma.

Totul va începe azi. Iar Mon o să fie de partea noastră. E-un prieten adevărat. Poate că-i aşa de ursuz pentru că încă speră să fie împreună cu Luet. Păi, ăsta-i un avantaj, faptul că Luet a decis să se mărite. O să-l lase pe Mon să se concentreze pe ceea ce are de făcut. Mai mult decât ceilalţi, Mon avea abilitatea de-a vorbi cu la fel de mult patos şi farmec ca şi Akma. Mai mult, chiar, pentru că Akma ştia că el vorbeşte ca un erudit; Mon avea un stil băieţos de-a vorbi, un tip de energie care comunica lumii la un nivel mai adânc decât orice ar fi putut reuşi Akma. Nu se punea problema că Akma nu se aştepta să aibă succes. În ciuda lipsurilor sale ca orator, ştia că, la încheierea discursului, lumea ajungea să fie convinsă de spusele lui. Se uita în ochii celorlalţi în timp ce vorbea şi parcă erau legaţi cu o coardă, trebuia doar să tragă de ea, iar cel din faţa lui era la cheremul său, măcar pentru un ceas ori pentru o noapte.

Aproape ca puterile unui vizionar, aşa cum le descriau vechile cronici. Numai că vizionarii erau întotdeauna femei, iar, pe lângă asta, toată povestea despre vizionare era o superstiţie. Corzile pe care şi le închipuia Akma erau doar o metaforă, *o vizualizare inconştientă a abilităţii sale de-a stabili raporturi cu străinii.*

Totuşi, n-o să meargă cu regele. Akma ştia acest lucru din experienţă. Indiferent ce capacitate avea el de-a influenţa lumea, ea acţiona numai asupra celor care erau măcar cât de cât receptivi. Motiak nu i-a dat niciodată lui Akma ocazia de-a lucra asupra lui.

— O să stai acolo toată dimineaţa, făcând mutre? întrebă Ominer. Tata te-aşteaptă acum – ai întârziat deja.

— Da, spuse Akma. Mă gândeam, doar. Încearcă şi tu odată, Ominer. E la fel de amuzant ca şi cum ai înghiţi aer ca să râgâi. Ceva ce sper că n-o să faci toată noaptea.

— Ai puţină încredere-n mine, spuse Ominer dezgustat.

Akma îl bătu pe umăr spre a-i arăta că-l tachina şi că rămăseseră prieteni. Apoi plecă, păşind ţanţoş prin camerele care despărţeau biblioteca de apartamentul privat al regelui.

Fu cel din urmă care ajunse, dorindu-şi c-aşa să se-ntâmple. Motiak era acolo, desigur, şi, aşa cum sperase Akma, tata şi mama. Nu şi Edhadeya, din fericire; dar… Bego? De ce era Bego de faţă, împreună cu celălalt sine al lui, bGo, care şedea în spatele lui şi părea trist? Iar bătrânul ăla cine era?

— Cunoşti pe toată lumea, rosti Motiak. Poate cu excepţia lui Khideo. Te ştie de pe vremea când erai bebeluş, dar nu cred v-aţi mai văzut de-atunci. Khideo a fost guvernatorul tărâmului care-i poartă numele.

Akma îl salută şi, la un semn din mână al regelui, se aşeză la masă. Îl privea ţintă pe Motiak, cu toate că nu reuşea să-şi stăpânească nedumerirea: ce căuta Khideo acolo? Şi bibliotecarul? De ce se aflau Bego şi fratele său acolo? De ce-i evitase Bego privirea?

— Akma, îţi petreci cea mai mare parte a timpului în casa mea, dar nu te văd niciodată, rosti Motiak.

— Studiez foarte mult, zise Akma. Sunt recunoscător că mi-aţi oferit acces neîngrădit la biblioteca voastră.

— Păcat că-n ciuda studiului tău ai ajuns să ştii mai puţin decât atunci când ai început.

Motiak zâmbi trist.

— Da, replică Akma. Se pare că ştiu tot mai puţin, pe măsură ce-mi aprofundez studiile. În vreme ce ignoranţii rămân absolut siguri de convingerile lor.

Zâmbetul lui Motiak dispăru.

— M-am gândit c-ai vrea s-afli că voi emite decretul pe care i l-ai sugerat Edhadeyei. Pare-a fi o soluţie la problema imediată. Aşa cum ai sugerat tu.

— Sunt recunoscător c-am putut să slujesc, rosti Akma. Eram… foarte nemulţumit de felul în care mergeau lucrurile.

— Îmi imaginez, replică Motiak. Câteodată lucrurile pe care le punem în mişcare nu merg aşa cum trebuie. Nu-i

aşa, Akma?

Akma îşi dădu seama că regele făcea din nou aluzie la el, învinovăţindu-l pentru persecuţii. N-avea de gând să stea cu mâinile-n sân.

— Am învăţat deja lecţia asta, în mai multe rânduri, zise Akma. De exemplu, reforma voastră religioasă de acum treisprezece ani n-a avut efectul scontat. Ceea ce-i tragic, văzând acum unde s-a ajuns.

Motiak zâmbi din nou, numai că, de această dată, îşi arătă mai mult adevăratele sentimente: zâmbetul era funebru, iar ochii săi dansau de furie.

— Vreau să ştii, Akma, că nu-s aşa de prost precum îţi închipui. Ştiu ceea ce-ai făcut, cum ai tras sforile-n jurul meu. Am urmărit cum i-ai câştigat de partea ta pe fiii mei şi n-am mişcat un deget, pentru c-aveam încredere că au bun-simţ. Aici ai fost mai bun decât mine – i-am supraestimat.

— Nu cred, maiestate, spuse Akma. Cred că i-aţi subestimat.

— Ştiu ce gândeşti, Akma, şi nu mă mai întrerupe sau contrazice. Chiar dacă toată strategia ta este bazată pe faptul că, într-o bună zi, o să mor şi o să fie altcineva rege în locul meu, te rog să nu uiţi că n-am murit încă şi că sunt rege.

Akma încuviinţă. Trebuia să fie atent. Să-l lăsăm pe rege să-şi joace dramoleta. În seara asta, ultimul cuvânt o să-l aibă Akma.

— Am stat de vorbă cu tatăl şi cu mama ta despre lucrurile îngrozitoare prin care-ai trecut în copilărie, şi-am încercat să-nţeleg din ce motiv această experienţă i-a îndreptat pe toţi către Păstrătorul Pământului, numai pe tine nu. Tatăl tău şi-a cerut scuze, desigur. Şi-a exprimat tot timpul regretul că greşelile lui în calitate de tată pot face să sufere oameni nevinovaţi.

Lui Akma îi venea să-i strige că el *nu* a provocat persecuţia, că dac-ar fi găsit înţelegere, n-ar fi existat *motive ca să se-ntâmple din nou astfel de lucruri. Îi venea, de asemenea, să-i urle în faţă tatălui tău, să-l lovească, să-i*

facă rău pentru că-ndrăznise să-i ceară scuze regelui pentru că fiul său o apucase pe căi atât de greşite. Dar îşi stăpâni aceste porniri, iar atunci când Motiak aşteptă ca el să răspundă, nu făcu altceva decât să-ncuviinţeze din cap şi să rostească, docil:

— Îmi pare rău că-s o atât de mare dezamăgire pentru toată lumea.

— Ceea ce n-am putut să ne dăm seama foarte mult timp a fost felul în care-a ajuns atât de larg cunoscut şi atât de rapid modul în care i-ai corupt pe fiii mei. Nu păreai a fi avut vreodată vreun contact cu cineva din rândurile Nepăstraţilor. Rareori ai ieşit din bibliotecă.

— Eu studiez. N-am vorbit cu nimeni, decât cu familia voastră, cu… a mea şi cu alţi câţiva erudiţi.

— Da, ai acţionat foarte atent, foarte ingenios – sau cel puţin aşa am crezut. Cum a făcut Akma lucrul ăsta? ne-am întrebat. Apoi ne-am dat seama că nu Akma l-a făcut. N-a fost ideea lui Akma.

Motiak privi către Khideo. Era rândul să intervină bătrânul oştean.

— Atunci când am fost aici şi m-am consultat cu regele, imediat după salvarea noastră, am intrat în legătură cu cineva care împărtăşea unele dintre ideile mele. Părerile Zenifilor – că fiinţele umane n-ar trebui să trăiască cu niciuna dintre celelalte două specii care produc unelte. Mai degrabă, el m-a contactat, având în vedere că era la curent cu opiniile mele, iar eu nu le puteam cunoaşte pe-ale lui până nu vorbeam cu el. Începând din acel moment, el a fost legătura mea cu casa regelui, iar ceea ce-mi spunea el eu le transmiteam celorlalţi Zenifi. Lucru mult mai important, el mi-a promis atunci, în urmă cu treisprezece ani, c-o să-i elibereze pe toţi fiii regelui. Când a reuşit acest lucru, a răspândit vestea, pentru ca lumea să ştie că toate reformele lui Akmaro erau temporare şi că vechea ordine o să fie restaurată-n momentul în care unul dintre voi o să moştenească tronul.

Acum treisprezece ani? Era imposibil. El nu dăduse la iveală planul său decât după ce-şi dăduse seama că nu

există un Păstrător.

Motiak se uită la Bego. Încet, bătrânul arhivar începu să vorbească:

— Am încercat să lucrez direct cu Aronha, dar seamănă prea mult cu tatăl său. Iar Mon nu-şi putea depăşi dispreţul faţă de propria persoană. Ominer – prea tânăr şi nu tocmai destul de inteligent ca să-nţeleagă cum stau lucrurile. Khimin – cu siguranţă prea tânăr. O vreme, am încercat să lucrez cu Edhadeya, dar mirajele ei în legătură cu visele adevărate erau prea puternice.

Motiak mârâi:

— Nu erau miraje.

— Ţi-am mărturisit, Motiak, rosti Bego sfidător. N-am spus că-s de-acord cu tine. Se întoarse către Akma: Tu, Akma. Tu ai înţeles, tu, băiatul cel mai isteţ pe care l-am avut elev. Şi-am observat că ai abilitatea de a-i câştiga pe oameni de partea ideilor tale. Atâta vreme cât eşti cu ei. Ai un talent pentru aşa ceva, un talent al persuasiunii, şi mi-am dat seama că nu trebuia să-i conving pe băieţii lui Motiak. Trebuia să te conving doar pe tine, iar tu aveai să te ocupi de rest.

— Nu m-ai convins de nimic. M-am gândit singur la lucrul ăsta.

Bego clătină din cap.

— Esenţa pedagogiei presupune ca elevul să descopere totul singur. M-am asigurat c-ai ajuns la concluzia că nu există Păstrător, iar de-aici ai sărit la ceea ce voiam eu. Iar ura ta viscerală faţă de săpători a ajutat, desigur.

— Prin urmare, ţi-ai zis că-s o marionetă? întrebă Akma.

— Nicidecum, replică Bego. Mi-am zis că eşti cel mai bun elev pe care l-am avut vreodată. Mi-am zis că eşti capabil să schimbi lumea.

— Ceea ce nu spune Bego, rosti Motiak, este că acţiunile lui constituie trădare şi o încălcare a jurământului. Khideo a studiat în ultima vreme la şcoala lui Shedemei. Foarte multă filosofie morală. S-a dus la bGo, apoi Khideo şi bGo l-au convins pe Bego să vină şi să-mi mărturisească totul.

— Îmi pare rău că Khideo, bGo şi Bego au hotărât să facă

un lucru atât de inutil şi neadecvat, rosti Akma. Dar, aşa cum vă poate spune şi Bego, prima dată când noi am aflat că el are contacte în exterior a fost după ce au început persecuţiile, când ne-ndemna încontinuu să vorbim făţiş împotriva Păstraţilor. Vă rog să luaţi aminte că n-am făcut acest lucru. Am refuzat din capul locului să facem ceva care să încurajeze persecuţiile.

— Sunt perfect conştient de asta, zise Motiak. Din cauza asta nu ţi se-aduc aceleaşi acuzaţii ca lui Bego şi Khideo.

— Dacă socotiţi că mă puteţi reduce la tăcere ameninţându-mă cu pedeapsa cu moartea pentru Bego, vă-nşelaţi, rosti Akma. Pe mine trebuie să mă ucideţi.

Motiak sări în picioare, se aplecă peste masă şi lovi cu palma tăblia din faţa lui Akma.

— Eu nu omor pe nimeni, băieţaş prostuţ! N-ameninţ pe nimeni! încerc să te fac să vezi adevărul despre ceea ce se petrece!

— Foarte bine, zise Akma liniştit. Văd că Bego şi-a închipuit că mă are sub control. La fel ca şi Khideo. Din nefericire, lucrul acesta n-a fost niciodată adevărat. Pentru că mi-am conceput planul cu mult mai înainte decât vă-nchipuiţi. Am plănuit totul în timp ce şedeam pe-un deal, într-un loc denumit Chelem. Văzându-l pe tatăl meu cum îi potopeşte cu iubire pe torţionari şi călăi, am făcut un jurământ solemn că-ntr-o bună zi o să mă-ntorc în locul ăla având cu mine o armată, ca să-i înving şi să-i supun pe Elemaki. Glia unde eu şi poporul meu am fost luaţi în sclavie şi maltrataţi o să cadă-n puterea Nafarilor, iar săpătorii o să fie alungaţi. Ei şi fiinţele umane care-au ales să trăiască cu ei nu vor avea loc în Gornaya. Ăsta-i jurământul pe care l-am făcut atunci. Tot ceea ce s-a întâmplat n-a fost decât, în parte, o-mplinire a lui. Ce-mi pasă mie de religie? Am învăţat de la tata că poveştile religioase sunt doar o modalitate de a-i manipula pe oameni să facă ceea ce doreşti – la fel cum a făcut cu Pabulogii. Tragedia tatălui meu este că el crede-n propriile poveşti.

Motiak zâmbi.

— Mulţumesc, Akma. Mi-ai spus ceea ce voiam să ştiu.

Akma zâmbi şi el.

— Nu puteţi folosi nimic din ceea ce am zis împotriva mea. Fiii voştri şi cu mine am plănuit deja strategia militară care-o să ne-aducă victoria. Am studiat rapoartele iscoadelor. Voi respingeţi toate informaţiile folositoare, doar pentru că n-aveţi niciun interes să porniţi război împotriva duşmanului; noi le utilizăm, din ele tragem concluzii. Elemakii-s împărţiţi în trei regate şubrede, care se ceartă-ntre ele. Le putem înfrânge pe rând. E-un plan excelent, şi nu conţine nici urmă de trădare. Indiferent ce rol o să joc, o să fie de slujitor adevărat şi credincios al regelui. Este trist că nu voi veţi fi regele căruia-i voi aduce atâta glorie, dar este dorinţa voastră, maiestate. Vă conjur, anunţaţi poporul vostru că acesta-i planul meu – să-i înfrâng şi să-i distrug pe duşmanii noştri şi s-aduc pace pe tot tărâmul. Uitaţi cât de nepopular mă face acest lucru.

— Lumea nu iubeşte războiul, spuse Motiak. Îi judeci greşit, dacă socoteşti că doresc aşa ceva.

— Îi judecaţi greşit pe ei, nu pe mine, replică Akma. Ei urăsc constanta vigilenţă. Nu le place deloc s-afle că Elemakii care-ntreprind raiduri ştiu că se pot întoarce peste fruntariile noastre, iar noi n-o să-i urmărim ca să-i distrugem. Din ce motiv credeţi că există atât de mult dispreţ faţă de săpători? De ce credeţi că gărzile civile n-or să vă dea ascultare, dac-o să le porunciţi să pună capăt violenţelor? Deosebirea între noi, maiestate, este că eu voi canaliza această ură împotriva adevăratului duşman. Politica voastră a canalizat-o împotriva copiilor.

Motiak se ridică în picioare.

— Nu există nici-o lege care să-mi impună să-l desemnez drept moştenitor pe unul dintre fiii mei.

Akma se ridică şi el în picioare.

— Dar nu există nici-o lege care să impună poporului s-aleagă moştenitorul pe care-l numiţi. Poporul îl iubeşte pe Aronha. O să-l iubească şi mai mult, când o să vadă că el doreşte – că noi dorim – restaurarea străvechii ordini, a vechiului fel de-a fi.

— Tot ceea ce plănuiţi, absolut totul, precum şi faptul cândrăzniţi să-mi aruncaţi în faţă lucrul ăsta – totul e legat de faptul că-s un rege blând şi că nu-mi folosesc puterea-n mod arbitrar.

— Da, spuse Akma. Contez pe lucrul ăsta. Mai contez şi pe faptul că iubiţi regatul şi că n-o să-l azvârliţi în mod inutil într-un război civil sau anarhie. Îl veţi desemna pe Aronha ca moştenitor. Iar atunci când va veni vremea – iar noi tragem nădejde că nu o să fie curând, maiestate, indiferent de ce vă închipuiţi –, atunci noi tragem nădejde, noi credem, că veţi ajunge să vă daţi seama că planul nostru este, în cele din urmă, cel mai bun pentru poporul vostru. O să ne uraţi să ni-l îndeplinim.

— Nu, răspunse Motiak. Aşa ceva n-o să fac niciodată.

— E hotărârea voastră.

— Crezi că m-ai manipulat, nu-i aşa?

— Nicidecum. Singurul duşman e naţia de săpători şi jalnicele fiinţe umane aidoma şobolanilor care trăiesc pe munţii cei înalţi. N-am avut nici-o legătură cu procesele care-au dus la situaţia juridică ce-a deschis porţile persecuţiei, iar voi ştiţi asta. N-am fost niciodată unul dintre jucători în acel joc nenorocit şi-l dezavuez. Dar decretul pe care-l emiteţi acum, da – e manipulare. Dar n-am observat ca voi să fi venit cu ceva mai bun. Se pare, însă, că recompensa mea pentru că v-am sugerat rezolvarea problemelor constă în a fi chemat în această încăpere şi a fi făcut ”marionetă”, ”trădător”, ”schingiuitor de copii” şi orice alt epitet negativ la care se poate gândi cineva. N-o să uit că mama mea şi tatăl meu au stat şi-au ascultat fără să ridice o dată, măcar o dată, glasul în apărarea mea.

Bego râse.

— Akma, chiar eşti bărbatul care-am socotit eu c-ai fi?

O privire a lui Motiak îl reduse la tăcere.

— Akma, rosti tata, cu glas încet. Te implor s-ai milă de mine.

Nu, nu face lucrul ăsta, îşi zise Akma. Nu te umili-n faţa mea, în felul în care te-ai umilit în faţa Pabulogilor.

— Mi-am scrutat memoria şi conştiinţa, continuă Akmaro,

încercând să-mi închipui cum m-aş fi putut comporta diferit atunci, la Chelem. Te implor să-mi spui acum – ce-ar fi trebuit să fac? Faptul de-a mă-mprieteni cu fiii lui Pabulog, de-ai învăţa calea Păstrătorului, doctrinele lui Binaro – lucrul ăsta ne-a adus eliberarea. Ne-a adus aici. Cum altfel aş fi putut-o face? Ce-ar fi trebuit să fac?

— Eu nu trăiesc în trecut, zise Akma, evitând stânjenitoarea întrebare.

— Prin urmare, nici tu nu crezi c-aş fi putut face altceva, rosti tata. Nu, nu cred c-ai putea crede. Ura şi furia nu-s ceva raţional. Faptul că ştii că n-aveam altă soluţie nu face să dispară mânia. Înţeleg lucrul ăsta. Dar acum eşti bărbat. Poţi să laşi deoparte lucrurile copilăreşti.

— Asta-i modalitatea ta de-aţi cere iertare? întrebă Akma încet. Să-mi spui că fac lucruri copilăreşti?

— Nu-mi cer iertare, replică Akmaro. Te-avertizez.

— M-avertizezi? Ce, un avertisment din partea omului care predică pacea?

— Pretinzi că eşti dezgustat de ceea ce-au săvârşit persecutorii. Dar, în ciuda înţelepciunii tale, în ciuda planurilor tale, pari a nu-ţi da seama că drumul pe care-ai luat-o o să producă suferinţă la o scară care-o să facă aceste persecuţii să pară o joacă de copii.

— Elemakii ne-au atacat. În repetate rânduri. Nu, n-o să vărs lacrimi pentru suferinţele lor.

— Un băieţel de şcoală se uită la război şi vede hărţi şi steguleţe, rosti Akmaro.

— Nu-mi vorbi despre război. Ai avut parte de el la fel de puţin ca şi mine, iar eu am citit mai mult.

— Nu crezi că eu şi Motiak am stat de vorbă despre război? Dac-am fi socotit că poate fi făcut rapid – dacă Elemakii ar putea fi înfrânţi şi distruşi într-o singură campanie – crezi că am fi dat înapoi? Iubirea mea de pace nu-i absurdă. Ştiu că Elemakii ne-atacă. Motiak simte fiecare lovitură dată poporului său de parcă l-ar lovi pe el însuşi. Motivul pentru care regele a refuzat s-atace fortăreţele duşmanului este acela că tot el ar pierde. Fără-ndoială, am fi distruşi. N-ar mai rămâne nici măcar un

soldat care s-ajungă-n străvechiul tărâm al lui Nafai. Văile din munţii înalţi sunt nişte capcane mortale. Dar n-o s-ajungi niciodată atât de departe, Akma. Pentru că Păstrătorul respinge din capul locului planul tău. Pământul ăsta aparţine în mod egal celor trei specii. Asta a spus Păstrătorul. Dac-acceptăm legea lui şi trăim în pace, o să prosperăm aici. Dac-o respingem, fiule, atunci oasele noastre or să se albească-n soare precum cele ale Rasulumilor.

Akma clătină din cap.

— Dup-atâta amar de vreme, tot mai crezi că mă poţi înspăimânta cu avertismente-n legătură cu Păstrătorul?

— Nu, zise Akmaro. Nu cred că te mai pot înspăimânta-n vreun fel. Dar am datoria să-ţi spun ceea ce ştiu. Noaptea trecută am avut un vis adevărat.

În sinea lui, Akma mormăi. Oh, tată, nu te pune într-o poziţie şi mai stânjenitoare. Nu poţi să faci faţă înfrângerii tale ca un bărbat?

— Păstrătorul te-a ales. Te-a recunoscut pe când erai copil şi te-a pregătit pentru rolul tău în viaţă. Printre Nafari, nimeni nu s-a născut c-o asemenea inteligenţă, înţelepciune, putere.

Akma râse, încercând să respingă o linguşire atât de evidentă.

— Din cauza asta-mi tratezi ideile cu-atâta respect?

— Şi nici n-a mai existat cineva c-o astfel de sensibilitate. Când erai mic, era-ndreptată către milă. Loviturile care cădeau pe Luet îţi făceau mai mult rău decât cele pe care le primeai tu. Simţeai durerea celor din jurul tău, a tuturor. Dar, odată cu sensibilitatea a venit şi trufia. Trebuia să fii cel care-i salvează pe ceilalţi, nu-i aşa? Asta-i fărădelegea pentru care nu ne poţi ierta. Că mama ta, şi nu tu, a fost cea care l-a-nfruntat pe Didul în ziua aceea, pe câmp. Că eu, şi nu tu, am fost cel care i-a învăţat, care i-a câştigat de partea lui. S-a petrecut tot ceea ce ţi-ai dorit atât de mult – poporul nostru a fost mântuit, chinurile s-au terminat. Dar singurul lucru pe care nu l-ai putut suporta a fost că simţeai că n-ai nimic de-a face cu salvarea lor. Iar războiul visat de

tine are legătură cu asta. Chiar dacă poporul a fost deja salvat, tu nu-ţi poţi găsi odihna până când nu conduci o armată pentru a-l mântui.

Chebeya începu să vorbească, cu un glas încărcat de emoţie.

— Nu ştii că ceea ce ne-a susţinut pe noi toţi a fost curajul tău?

Akma clătină din cap. Era aproape insuportabilă stânjeneala de-a le asculta jalnicele încercări de a-l face să vadă lucrurile-n felul lor întortocheat. De ce-şi făceau oare acest lucru? A spune despre el că-i inteligent, apoi a nu realiza că el e suficient de isteţ să vadă dincolo de poveştile lor.

Tata continuă.

— Păstrătorul te urmăreşte ca să vadă ce-o să faci. O să-ţi apară momentul alegerii. O să ai toate informaţiile de care ai nevoie ca să poţi lua o decizie.

— Am ales, spuse Akma.

— Fiule, nu ai avut până acum între ce să alegi. O să-ţi dai seama atunci când o să vină vremea. Pe de-o parte o să fie planul Păstrătorului – să creeze un popor al păcii, care glorifică deosebirile dintre popoarele pământului, al cerului şi al ceea ce se află între ele. Pe de altă parte o să fie trufia ta, şi trufia tuturor fiinţelor umane, partea noastră cea mai urâtă, care face ca bărbaţi în toată firea să găurească aripile tinerilor îngeri. Trufia care se află-n tine te-mpinge să-l respingi pe Păstrător pentru că el te-a respins pe tine, astfel încât pretinzi că nu crezi în el. Trufia ta vrea război şi moarte, cere ca, dac-o mână de săpători te-au bătut pe tine şi poporul tău atunci când erai copil, toţi săpătorii să fie alungaţi din casele lor. Dac-alegi trufia, dac-alegi distrugerea, dacă-l respingi pe Păstrător, atunci el o să considere experimentul ăsta un eşec. Aşa cum au eşuat Rasulumii înaintea noastră. Iar noi toţi o să sfârşim asemenea lor. Mă-nţelegi, Akma?

— Te-nţeleg. Nu cred nimic din toate astea, dar te-nţeleg.

— Bun. Pentru că şi eu te-nţeleg pe tine.

Akma râse batjocoritor.

— Perfect. Atunci poţi să-mi spui în ce fel o s-alegi tu şi-o să mă cruţi de chin?

— Fiule, atunci când eşti în pragul disperării, când consideri distrugerea ca fiind singura opţiune posibilă, adu-ţi aminte că Păstrătorul ne iubeşte. Pe toţi. Preţuieşte fiecare viaţă, fiecare minte, fiecare inimă. Pentru el toate-s preţioase. Chiar şi-ale tale.

— Ce drăguţ din partea lui.

— Singura constantă este iubirea lui pentru tine, Akma. El ştie c-ai crezut în el tot timpul. Ştie că te-ai răzvrătit împotriva lui pentru că ţi-ai zis că ştii cum să modelezi lumea asta într-o manieră mai înţeleaptă decât el. Ştie că i-ai minţit pe toţi, în nenumărate rânduri, inclusiv pe tine, în special pe tine – şi-ţi spun din nou că, chiar şi-n cazul în care ştii aceste lucruri, doar dacă te-ai întoarce către el, o să te-aducă înapoi.

— Iar dacă refuz, în cazul ăsta Păstrătorul o să-i şteargă pe toţi de pe suprafaţa pământului, nu-i aşa? întrebă Akma.

— O să-şi retragă protecţia, iar apoi o să fim liberi să ne distrugem singuri.

Akma râse din nou.

— Iar asta-i fiinţa despre care-mi spui că-i plină de iubire?

Tata încuviinţă.

— Da, Akma. Cu-atât de multă iubire încât o să ne lase s-alegem singuri. Chiar dac-o s-alegem propria noastră distrugere şi îi vom frânge inima.

— Şi-ai văzut toate astea într-un vis? întrebă Akma.

— Te-am văzut la baza unei găuri atât de adânci, încât n-ajungea acolo pic de lumină. Te-am văzut pe tine plângând amarnic, implorându-l pe Păstrător să te distrugă, pentru că-i mai bine să mori decât să trăieşti în ruşine. Mi-am spus: ”Da, Akma are atât de multă mândrie, încât mai degrabă ar muri decât să trăiască-n ruşine.” Dar, alături de tine, în acea groapă întunecată, Akma, l-am văzut pe Păstrătorul Pământului. Sau, mai degrabă, l-am auzit zicând: ”Dă-mi mâna, Akma. Îţi întind mâna ca să te scot din locul ăsta. Ia-mă de mână, Akma.” Dar tu plângeai în hohote şi nu-l puteai auzi.

— Am şi eu vise urâte, tată, spuse Akma. Încearcă să mănânci mai devreme seara, ca să poţi digera mâncarea înainte de-a merge la culcare.

Tăcerea din jurul mesei i se păru lui Akma un triumf.

Motiak se uită la Akmaro, care dădu din cap o dată. Mama izbucni în lacrimi.

— Te iubesc, Akma, rosti ea.

— Şi eu te iubesc, mamă, răspunse el. Iar lui Motiak îi spuse: Iar pe voi, maiestate, vă onorez şi vă respect cu supunere, în calitate de rege al meu. Porunciţi să tac şi nu voi mai zice nimic, dar vă rog să-i porunciţi şi tatălui meu să tacă. Iar dacă-i permiteţi să vorbească, permiteţi-mi şi mie să vorbesc.

— Asta-i ce spune decretul, replică Motiak pe un ton moderat. Fără religie de stat. Libertate completă în domeniul credinţei. Libertatea de-a forma adunări de credincioşi. Conducătorii adunărilor să fie aleşi aşa cum consideră ei. Fără un mare preot numit de rege. Şi-o interdicţie strictă a persecutării cuiva pe motive de credinţă. Aşa… tatăl tău îmi spune c-am îndeplinit tot ceea ce sperase el aici. Poţi pleca acum.

Akma simţi victoria strălucind înlăuntrul lui ca un răsărit de soare de vară, cald şi încântător.

— Vă mulţumesc, maiestate.

Se întoarse şi dădu să plece.

Când ajunse la uşă, Motiak spuse:

— Apropo, tu şi fiii mei nu mai aveţi ce căuta în casa mea. Atâta vreme cât nu faceţi parte dintre Păstraţi, niciunul dintre voi nu-mi va mai vedea chipul şi nu veţi vedea decât cadavrul meu.

Glasul lui era moderat şi egal, dar vorbele erau usturătoare.

— Îmi pare rău că aceasta este hotărârea voastră, zise Akma. Apoi, gândindu-se o clipă, întrebă: Ce se va-ntâmpla cu Bego?

Îl văzu pe bibliotecar privindu-l cu ochi trişti.

— Asta chiar nu-i treaba ta, replică Motiak.

Akma plecă, închizând uşa în urma lui. Se îndreptă

energic către bibliotecă, unde îl aşteptau Aronha şi Mon, Ominer şi Khimin. Alungarea lor din casă o să doară, desigur. Dar Akma îşi dădea seama că putea cu uşurinţă să transforme panica lor într-o nouă atitudine plină de determinare. Seara asta o să fie un triumf. Începutul sfârşitului pentru toată nebunia asta cu folosirea viselor pentru a lua hotărâri privitoare la regat. Şi, lucru şi mai important, începutul dreptăţii în întreaga Gornaya.

Când o să se termine totul, o să fie pace şi libertate, îşi spuse Akma. Şi-or să-şi amintească de faptul că eu am fost cel care le-a adus siguranţa. Şi în siguranţă nu doar cât trăiesc spre a-i conduce în război, ci pentru totdeauna, fiindcă duşmanii lor vor fi distruşi până la ultimul. Ce anume a făcut miticul Păstrător care să se compare cu asta?

Shedemei se întoarse tot atunci la Darakemba, tocmai pentru a putea să participe la prima adunare a lui Akma din acea seară. Ştia deja din ceea ce-i spuseseră alţii – Sufletul Suprem umplând lacunele din cunoştinţele ei – cam despre ce or să discute Akma şi fiii lui Motiak şi ce anume însemna acest lucru. Dar ea venise pe Pământ ca să trăiască ceva vreme în societate, nu-i aşa? Prin urmare, trebuia să fie martoră la evenimente de amploare, chiar dacă gândul la ceea ce sugerau ele despre natura umană îi dădea o uşoară stare de inconfort. Prin urmare, ea luă parte, împreună cu câteva eleve şi profesori. Voozhum voise să vină, dar Shedemei trebuise s-o sfătuiască să renunţe.

— O să fie acolo mulţi dintre cei care i-au persecutat pe Păstraţi, spuse. Ei îi urăsc pe cei din poporul pământului şi n-avem siguranţa că te putem apăra. N-o să las niciun săpător să vină cu noi diseară.

— Oh, am înţeles greşit, zise Voozhum. Am auzit c-or să vorbească fraţii Edhadeyei. Au fost întotdeauna nişte băieţi tare buni, foarte drăguţi cu mine.

Shedemei n-a avut dispoziţia necesară să-i spună lui Voozhum cât de mult se schimbaseră băieţii aceia.

Voozhum nu era obligată să fie la curent cu evenimentele zilei. Ea preda vechile tradiţii ale poporului pământului şi

putea să rateze discursurile de diseară.

Când, în cele din urmă, începu întrunirea, ordinea vorbitorilor o surprinse. Aronha era cel care se bucura de cea mai mare faimă şi prestigiu, fiind din copilărie îndrăgit de naţiune. Oare n-ar fi trebuit el să fie lăsat ultimul? Nu. Atunci când îl auzi vorbind, Shedemei înţelese. Era un bun vorbitor, care punea multă vigoare, dar incapabil să facă limpezi problemele de substanţă. Regii nu trebuiau să fie capabili să înveţe, ci doar să ia hotărâri şi să inspire; Aronha va fi un foarte bun rege. El nu spunea, de fapt, decât că-şi iubea tatăl şi-i respecta credinţele religioase, dar că respecta, totodată, străvechile tradiţii ale poporului Nafarilor şi era bucuros că acum vor avea posibilitatea de-a coexista mai multe sisteme de credinţe şi ritualuri. ”Voi avea întotdeauna un mare respect pentru Adunarea Păstraţilor, datorită marii pasiuni a tatălui meu pentru învăţăturile martirului Binaro. Dar noi ne-am strâns azi aici spre a forma o altă adunare, pe care o s-o numim Adunarea Căilor Străvechi. Vrem să păstrăm vechile ritualuri publice care-au făcut parte din vieţile noastre încă din perioada Eroilor. Dar, spre deosebire de alţii, nu dorim ca adunarea noastră să fie una exclusivistă. Îi primim pe oricare dintre Păstraţii care vor să onoreze căile străvechi. Puteţi crede-n învăţăturile lui Binaro şi totuşi sunteţi bine veniţi în adunarea noastră. Singurul lucru pe care-l pretindem este respectul faţă de ceilalţi pentru păstrarea modelelor de viaţă care-au adus Darakembei măreţie şi ne-au asigurat pacea între noi vreme de atâtea veacuri.”

Ah, ce urale! Iar lumea şuşoteşte despre înţelepciunea şi toleranţa lui Aronha. O să fie un rege înţelept, măreţ. Shedemei se întrebă: ”Oare câţi dintre ei pricep că prin «căile străvechi» el înţelegea reinstaurarea sclaviei sau expulzarea săpătorilor? Niciun Păstrat autentic nu poate să li se alăture în cadrul unui astfel de program – dar, prin invitarea lor, Aronha a reuşit să creeze iluzia că adunarea lor poate include pe oricine.”

Şi câţi realizează, continuă Shedemei, că-n Darakemba pacea nu este mai veche de trei generaţii, căci până pe

vremea bunicului lui Motiak naţiunea Nafarilor existase în munţii cei înalţi, în colţurile cele mai îndepărtate din Gornaya şi se alăturase celor din Darakemba cu mai puţin de-un veac în urmă? Şi chiar în această privinţă existase nemulţumire în rândurile vechii aristocraţii din Darakemba, care se simţea dată la o parte şi umilită prin impunerea elitei conducătoare a Nafarilor. Nu, n-o să se discute despre asta. E posibil ca Akma să vorbească despre dorinţa de-a fi complet onest în privinţa istoriei, dar o să modeleze adevărul după cum va voi spre a-şi construi un sprijin.

Discursul lui Mon fu mult mai la obiect, vorbind despre ritualurile pe care vor încerca să le păstreze. ”Îi rugăm pe vechii preoţi să iasă-n faţă în următoarele săptămâni, ca să-şi ocupe locurile în cadrul ritualurilor. Desigur, unele dintre ele necesită prezenţa regelui; acestea nu vor fi săvârşite decât dacă şi atunci când iubitul nostru Motiak va alege să fie-n fruntea lor.” Ceea ce n-a fost spus, dar a fost perfect înţeles de toată lumea, a fost faptul că, dacă Motiak n-ar fi avut chef să conducă aceste ritualuri, Aronha le-ar îndeplini el, atunci când va deveni Aronak, cândva în viitor. ”O să celebrăm străvechile sărbători prin ospeţe, nu postind, mai degrabă cu bucurie, nu cu melancolie.”

Aşa-i, îşi zise în sinea ei Shedemei. Asigură-te că lumea o să-nţeleagă că nu vor trebui făcute sacrificii pentru a intra-n adunarea ta. O religie care-i blândă, dar n-are lumină; e plină de formă, dar n-are substanţă; e plină de tradiţie, dar nu are precepte.

Ominer îşi petrecu timpul vorbind despre calitatea de membru al adunării. ”Adăugaţi-vă numele pe liste – nu-i nevoie s-o faceţi azi, puteţi oricând în următoarele câteva săptămâni. Înscrierea pe listă se va face-n casele preoţilor. Vă solicităm să donaţi tot ce puteţi, ca să ne ajutaţi să plătim pentru terenul unde să ne putem aduna şi pentru-a ajuta la sprijinirea şcolilor pe care le vom întemeia spre a-i educa pe copiii noştri în străvechile tradiţii, aşa cum am fost noi educaţi în casa regelui. De-un lucru puteţi fi siguri – din momentul în care-aţi fost admişi pe listele Adunării Căilor Străvechi, niciodată n-o să fiţi daţi afară pe motiv de

diferenţă de opinie cu vreun preot.”

O altă lovitură directă dată Adunării Păstraţilor. Cât despre donaţii, Shedemei fu cât pe ce să râdă de cinismul implicit. Păstraţii erau, în majoritate, săraci, şi donau cu toţii muncă şi bani cu mari sacrificii pentru plata clădirilor şi a profesorilor şcolilor lor. Dar făceau acest lucru datorită credinţei lor fervente şi a profunzimii implicării lor. Adunarea Căilor Străvechi, însă, nu va căpăta acel nivel de contribuţie de la membrii ei de rând. Cu toate acestea, nu vor fi lipsiţi de fonduri, pentru că toţi oamenii de afaceri bogaţi vor fi conştienţi că partea lor de contribuţie va fi remarcată şi ţinută minte de viitorul rege şi de fraţii săi. Oh, nu vor fi reduceri de buget, iar preoţii care primeau salariu înainte de reformele lui Motiak vor avea din nou venituri. Gata cu tâmpenia asta-n care preoţii lucrează alături de oamenii de rând? Noua preoţime o să fie de mare clasă.

Khimin, fiind tânăr, se bâlbâi puţin în discursul său, dar publicul păru să considere drăgălaşe greşelile lui. Îi mai rămăsese doar să-şi afirme acordul cu tot ceea ce spuseseră fraţii săi şi să facă anunţul că, imediat ce Adunarea va fi bine organizată în Darakemba, Akma şi fiii lui Motiak vor călători în toate marile oraşe, din fiecare provincie, pentru a sta de vorbă cu lumea de-acolo şi a organiza Căile Străvechi oriunde ar fi invitaţi să facă acest lucru. Din nefericire, n-aveau bani şi n-ar fi fost corect să folosească averile taţilor lor pentru a susţine o religie pe care aceştia n-o aprobau, aşa încât Khimin, fraţii săi şi prietenul lor Akma vor depinde de ospitalitatea altora în acele locuri îndepărtate.

Shedemei se întrebă dacă vor trăi destul ca să stea câte o noapte în fiecare casă care va fi jalnic de nerăbdătoare să-i primească înăuntru. Familii bogate care n-ar da vreodată o turtiţă unui cerşetor vor implora să aibă ocazia de a-şi arăta generozitatea faţă de aceşti băieţi care nu cunoscuseră, la viaţa lor, nici măcar o zi în care să le lipsească ceva.

(Fii generoasă, Shedemei. Akma a cunoscut lipsurile.)

Şi n-a învăţat nimic din asta, rosti Shedemei tăcută.

(Iar Akma nu-i prost. Vor sta în locuinţe de oameni săraci destul de des spre a-şi impune punctul de vedere, atât în case de îngeri, cât şi de fiinţe umane. N-au de gând să-i lase pe Akmaro şi pe Motiak să câştige teren, dacă le dă mâna.)

Cu toţii, cei patru fii ai lui Motiak îşi terminară discursurile după numai o jumătate de oră. Atunci când Akma se ridică să vorbească, era limpede că lumea habar n-avea la ce să se-aştepte de la el. Fiii regelui erau nişte celebrităţi; dar Akma era fiul lui Akmaro, iar zvonurile despre el fuseseră mai degrabă negative. Unii îl antipatizau din pricina faptului că le displăcuseră reformele religioase ale tatălui său. Alţii îl antipatizau pentru că repudiase munca de-o viaţă a părintelui său – ceea ce fiii lui Motiak nu făcuseră, ba chiar îşi reafirmaseră loialitatea absolută faţă de autoritatea regală a tatălui lor. Mai erau şi alţii cărora nu le plăcea de el pentru că era un erudit şi avea reputaţia de-a fi una dintre cele mai strălucite minţi care frecventaseră biblioteca din casa regelui – exista o suspiciune firească la adresa celor cu prea multă ştiinţă de carte. Iar alţii nu voiau să-l simpatizeze pentru c-auziseră că el nu credea-n Păstrătorul Pământului, ceea ce era o atitudine absurdă a cuiva care avea de gând să iniţieze o nouă religie.

Akma fu o surpriză pentru ei. O surprinse şi pe Shedemei, iar ea aflase de la Sufletul Suprem ceea ce intenţiona el să spună. Shedemei nu era însă pregătită pentru vigoarea cu care se exprima, pentru zelul ce se simţea în glasul său. Cu toate acestea, nu folosi gesturi extravagante, uitându-se la public cu o intensitate atât de pătrunzătoare încât fiecare simţea, la un moment dat, că Akma se uita chiar la el, i se adresa lui, ştia ce-i în sufletul său.

Chiar şi Shedemei îi simţi privirea îndreptată către ea, atunci când rosti:

— Unii dintre voi au auzit că eu nu cred în Păstrătorul Pământului. Sunt bucuros să vă declar că nu-i adevărat lucrul acesta. Nu cred în Păstrător în felul în care au vorbit unii despre el – ideea aceea primitivă despre o entitate care trimite vise anumitor persoane, dar nu altora, alegându-şi

favoriţi dintre bărbaţi şi femei. Nu cred într-o fiinţă care face planuri pentru noi şi se supără atunci când nu le realizăm, care-i respinge pe unii pentru că nu-i dau ascultare imediat sau pentru că nu-şi iubesc duşmanii mai mult decât prietenii. Eu, unul, nu cred într-o fiinţă atotştiutoare, care-a făcut ca oamenii şi îngerii să iubească lumina şi aerul, apoi le-a impus să trăiască cu nasul în fundul creaturilor din gunoaie şi mizerie, care locuiesc în tuneluri – cu siguranţă c-acest Păstrător al Pământului e-n stare să conceapă o planificare mai bună decât asta.

Râseră. Le plăcea. Puţină zeflemea la adresa săpătorilor – asta dovedea că religia lui o să fie Numai Bună.

— Nu, Păstrătorul Pământului în care cred eu este marea forţă a vieţii care sălăşluieşte-n toate. Atunci când plouă, asta este Păstrătorul Pământului. Când bate vântul, când străluceşte soarele, când cresc porumbul şi cartofii, când apa curge limpede peste pietre, când peştii sar în năvod, când bebeluşii scot primul lor cântec de bucurie a vieţii – asta este Păstrătorul Pământului în care cred eu. Ordinea firească a lucrurilor, legile naturii – nu trebuie să te gândeşti la ele, ca să le dai ascultare. Nu trebuie să ai toboşari speciali care să-ţi spună ce-anume vrea de la tine Păstrătorul. El vrea să mănânci – ştii lucrul ăsta pentru că ţi-e foame. El vrea să râzi – ştii asta pentru că-ţi place să râzi. El vrea s-ai copii – ştii asta pentru că nu-ţi plac doar copiii, ci şi maniera de a-i avea. Mesajele Păstrătorului Pământului ajung la fiecare şi, cu excepţia străvechilor şi naivelor poveşti şi ritualuri care ne unesc ca popor, n-avem nimic ce să vă-nvăţăm, pe care voi să nu-l deprindeţi din simplul fapt de-a trăi.

Shedemei încercă cu disperare să se gândească la diverse maniere de-a replica la tot ceea ce spusese el, în felul în care făcuse cu fiii lui Motiak, dar cuvintele lui i se părură atât de fascinante, încât nu putu răspunde. Atâta vreme cât îi vorbea, el îi poseda mintea. Ea era conştientă că nu-l credea; pentru moment, nu era în stare să-şi aducă aminte din ce cauză.

El continuă, dar discursul lui nu păru lung. Fiecare cuvânt

era fascinant, emoţionant, nostim, vesel, *înţelept – nu-ndrăzneai să-l ratezi. Nu conta faptul că Shedemei era conştientă că el minţea, că el nu credea nici măcar jumătate din ceea ce spunea. Totuşi, era minunat; totuşi, era ca o muzică; rapsodia cuvintelor lui îi purta pe toţi pe sus cu ea, precum curentul din apele îngheţate ale fluviului Tsidorek, năucindu-i în timp ce-l însoţeau.*

Ea se scutură de vraja discursului lui atunci când, spre sfârşit, el propuse soluţia cea mai bună în problema săpătorilor.

— Cu toţii am fost dezgustaţi de actele de violenţă lipsite de sens din ultimele câteva luni, rosti Akma. Fiecare dintre acele acţiuni a-ncălcat legile în vigoare şi suntem bucuroşi că-nţeleptul nostru rege le-a întărit şi mai mult, interzicând orice persecuţie pe motive religioase. Cu toate acestea, n-ar fi existat nici-o persecuţie dacă săpătorii n-ar fi trăit într-o manieră nefirească printre bărbaţii şi femeile din Darakemba.

Acesta fu momentul în care Shedemei se dădu înapoi la auzul cuvintelor lui şi încetă să mai considere că glasul lui e minunat. Dar alţii din jurul ei n-aveau atâta discernământ, iar ea se văzu silită să-i facă atenţi pe profesorii de la şcoala ei şi să le arunce priviri pline de semnificaţie, pentru a fi sigură că ei îşi dădeau seama că n-ar trebui să creadă ceea ce spunea el acum.

— Este oare vina săpătorilor că se-află aici? Cu siguranţă, n-a fost intenţia lor. Unii dintre ei au locuit în această zonă din vremurile străvechi în care săpătorii şi îngerii trăiau tot timpul unii lângă alţii – pentru ca săpătorii să poată fura copiii îngerilor şi mânca în vizuinile lor umede şi reci. Aşa ceva cu greu se poate socoti îndreptăţit pentru-a fi cetăţean. Majoritatea săpătorilor care trăiesc în Darakemba, însă, se află aici pentru că ei sau părinţii lor au luat parte la un raid în zona graniţelor tărâmului nostru, încercând să fure de la bărbaţi şi femei harnice roadele trudei lor. Fie au fost prinşi în timpul sângeroaselor lupte, fie capturaţi în timpul unei expediţii punitive asupra unui sat de săpători; apoi au fost aduşi aici ca sclavi. Acest lucru

a constituit o greşeală! Aşa ceva a fost greşit! Nu pentru că săpătorii nu-s potriviţi pentru sclavie – prin firea lor, ei *sunt* sclavi, iar conducătorii Elemakilor îi tratează pe toţi ca atare. Nu, greşeala noastră a fost că, chiar şi-n calitate de sclavi, chiar şi ca trofee ale victoriei, săpătorii nu trebuiau să fie aduşi într-o naţie de oameni, dintre care unii vor fi înşelaţi. Da, unii vor crede că datorită faptului că săpătorii-s capabili de-o formă de vorbire, ei au capacitatea de-a gândi, de-a simţi şi de-a acţiona precum *oamenii.* Dar nu trebuie să ne lăsăm înşelaţi. Ochii noştri ne pot spune că astea-s minciuni. Ce fiinţă umană nu s-a bucurat oare să vadă un înger în zbor sau s-audă cântul de seară al fraţilor şi surorilor noastre? Care înger nu s-a desfătat aflând că fiinţele umane au adus cu ele puternicele unelte care pot fi modelate şi mânuite de puternicele mâini umane? Putem trăi împreună, ne putem ajuta unii pe alţii – cu toate că nu zic că fraţii noştri din Khideo nu pot continua să se dezbare de buna tovărăşie a poporului cerului, dacă doresc lucrul ăsta.

Alte râsete de apreciere din partea publicului.

— Dar vă delectează imaginea unor fese de săpător care se întrevăd în aer în timp ce se vâră în pământ? Vă place să le-auziţi glasurile scheunate şi scrâşnite, să le vedeţi cum ating cu ghearele mâncarea pe care urmează s-o mâncaţi? Nu-i oare o bătaie de joc atunci când le vedeţi degetele ca nişte lopeţi cum se încleştează pe-o carte? Nu vă vine să părăsiţi încăperea dacă unul dintre ei ar încerca să cânte?

Fiecare exemplu era primit cu râsete.

— Nu ei au ales să trăiască printre noi! Iar acum, loviţi de sărăcia care trebuie să constituie întotdeauna soarta celor care nu se ridică la înălţimea nevoilor mentale ale unei cetăţenii reale, n-au posibilitatea de-a pleca. Şi de ce-ar pleca? Viaţa-n Darakemba, chiar şi pentru un săpător, este cu mult mai bună decât viaţa printre Elemaki. Totuşi, trebuie s-avem respect pentru Păstrătorul Pământului şi să dăm ascultare aversiunii naturale care este clarul mesaj al Păstrătorului pentru noi. Săpătorii trebuie să plece! Dar nu prin forţă! Nu prin violenţă! Suntem civilizaţi! Noi nu

suntem Elemaki. Eu am simţit biciul săpătorilor Elemaki pe spatele meu, şi mai degrabă mi-aş da viaţa decât să văd o fiinţă umană sau un înger purtându-se astfel chiar şi cu cel mai rău săpător! Persoanele civilizate sunt deasupra unei astfel de cruzimi.

Publicul aplauda furtunos. Nu-i aşa că suntem nobili, îşi zise Shedemei, repudiind persecuţia chiar în timp ce Akma-i pe punctul de-a ne comunica o nouă cale de-a o reîncepe, la propriu.

— Suntem oare neputincioşi? Ce să spunem despre acei săpători care înţeleg adevărul şi vor să plece din Darakemba, dar nu-şi pot permite costul călătoriei? Haideţi să-i ajutăm să-nţeleagă că trebuie să plece. Haideţi să-i ajutăm cu blândeţe să-şi vadă de drum. În primul rând, trebuie să-nţelegeţi că singurul motiv pentru care săpătorii stau aici este acela că-i tot plătim să facă munca pe care bietele fiinţe umane nevoiaşe şi bieţii îngeri ar face-o cu plăcere. Desigur, îi puteţi plăti mai puţin pe săpători, având în vedere că ei au nevoie doar de-o bortă-n malul râului ca s-aibă o casă. Dar trebuie să faceţi sacrificiul – de dragul lor şi de dragul nostru – şi să-ncetaţi să-i mai luaţi ca zilieri pentru vreo muncă. Plătiţi puţin mai mult pentru a avea un bărbat care să vă sape şanţul. Plătiţi puţin mai mult pentru a avea o femeie care să vă spele rufele. O să merite banii pentru că n-o să mai trebuiască să plătiţi pentru a se face a doua oară un lucru prost executat.

Aplauze. Râsete. Lui Shedemei îi venea să plângă la auzul nedreptăţii minciunii lui.

— Nu cumpăraţi de la negustorii săpători. Nu cumpăraţi nici măcar de la vânzători-fiinţe umane sau îngeri, dacă bunurile au fost create folosindu-se munca unor săpători. Insistaţi ca ei să vă garanteze că toată munca a fost efectuată de bărbaţi şi femei, nu de creaturi inferioare. Dar dac-un săpător vrea să-şi vândă pământul, atunci, da, cumpăraţi-l – la un preţ rezonabil. Lăsaţi-i pe toţi să-şi vândă terenurile, până când niciun petic de pământ din Darakemba n-o să mai aibă ca proprietar un săpător.

Aplauze. Urale.

— Or să flămânzească? Da. Sărăcia o să se-adâncească? Da. Dar nu o să-i lăsăm să moară de foame. Am trăit mulţi ani, în copilărie, suferind constant de foame din pricina faptului că supraveghetorii noştri săpători nu ne dădeau destulă mâncare. Noi nu suntem ca ei! Vom strânge alimente, vom folosi fonduri donate de Adunarea Căilor Străvechi şi-i vom hrăni pe toţi săpătorii din Darakemba dac-o să fie nevoie – dar doar timpul necesar pentru a ajunge la graniţă. Şi-i vom hrăni doar atât timp cât îşi văd de drumul lor! Ei pot primi alimente din proviziile Căilor Străvechi – dar doar la marginea oraşului, apoi sunt obligaţi să meargă, ei şi familiile lor, pe drumul către graniţă. În anumite puncte de-a lungul acestuia, vom avea locuri sigure în care să poată campa, şi le vom oferi hrană, fiind trataţi cu bunătate şi politeţe – dar a doua zi de dimineaţă se vor scula, vor mânca şi-şi vor vedea de drum, din ce în ce mai aproape de graniţă. Iar la sfârşit, li se va oferi suficient spre-a mai merge o săptămână, ca să găsească un loc în tărâmul Elemakilor, unde să se stabilească. Să muncească acolo! Să-şi păstreze preţioasa ”cultură” pe care unii o preţuiesc atât de mult – dar nu-n Darakemba! Nu-n Darakemba!

Aşa cum, fără îndoială, plănuise el, publicul preluă sloganul; cu greu reuşi el să-i potolească pentru ca să-şi poată încheia discursul. Care nu mai dură mult, ci doar atât cât să aducă din nou elogii frumuseţii căilor străvechi ale Nafarilor şi Darakembilor, iubitoarei şi tolerantei Adunări a Căilor Străvechi, şi să sublinieze că doar în rândul Străvechilor, aşa cum se vor numi ei, vor putea găsi adevărata dreptate şi bunătate, atât pentru săpători, cât şi pentru îngeri şi fiinţe umane. Ei îşi urlară aprobarea, îi scandară numele, îşi strigară iubirea faţă de el.

(Akma ştia că va fi bun în acest domeniu, dar chiar şi el este surprins de o asemenea adulare.)

Nu se bucură de adularea mea, răspunse Shedemei tăcut.

(Ca să fim cinstiţi, majoritatea nu l-au aprobat atunci când s-a exprimat cu adevărat urât la adresa săpătorilor.

Dar el are cu adevărat sprijinul lor pentru programul de strămutare pe care l-a schiţat. Pentru moment, cel puţin, majorităţii celor prezenţi li se pare o soluţie simplă şi umană.)

Şi cum o să li separă celor din poporul pământului?

(Ca şi cum ar fi sfârşitul lumii.)

Motiak o să pună capăt acestei situaţii, nu?

(O să-ncerce, sunt sigur. Agenţii lui îi raportează deja ceea ce au spus fiii lui şi Akma. Vor studia legea. El nu se poate opune la nesfârşit acestui plan, dacă lumea îl doreşte cu adevărat.)

Nu vede el oare c-a le lua mijloacele de trai şi a-i goni din casele lor, asigurându-le doar supravieţuirea, este, în timp, ceva la fel de crud?

(Nu te certa cu mine. Ceartă-te cu el. Poate dacă le-ai spune cine eşti şi-ai face o demonstraţie cu mantia…)

Păstrătorul nu acţionează-n felul ăsta. El vrea ca lumea să-l urmeze pentru că le place calea lui.

(Păi, atunci când Nafai le-a administrat fraţilor lui mai mari un mic şoc electric, şi-a asigurat colaborarea lor suficient de mult pentru a recondiţiona nava spaţială.)

Şi s-au întors imediat ce au putut la complotul care urmărea să-l ucidă.

— Hai să mergem acasă, Shedemei, rosti una dintre eleve.

— A fost minunat, zise alta, clătinând din cap mâhnită. Păcat că tot ce-a spus a fost de rahat.

Shedemei condamnă imediat limbajul ei vulgar, apoi râse şi o îmbrăţişă. Chiar dacă elevele de la şcoală se implicaseră emoţional, ele fuseseră educate cu adevărat, nu doar trecuseră prin şcoală – erau capabile să audă ceva ce nu mai auziseră vreodată, să analizeze şi să hotărască singure că era lipsit de valoare, periculos, rău…

Poate că eleva ei chiar folosise singurul termen posibil pentru ceea ce auzise.

Era întuneric atunci când ajunseră la şcoală. Fetele se grăbiră să le comunice celorlalte ceea ce se spusese la întrunire. Shedemei se duse mai întâi la profesorii care se

întâmplau să fie din poporul pământului. Le explică strategia lui Akma de a-i boicota pe săpători, pentru a-i obliga să plece.

— Locul vostru aici e sigur, rosti ea. Şi n-o să mai percep taxe de la eleve, pentru ca părinţii lor să poată economisi şi s-angajeze săpători sau să-i ajute pe cei cărora nu le pot da de muncă. O să facem tot ceea ce putem.

Nu trecu prin curte până când elevele care participaseră la adunare nu le împărtăşiră celorlalte ce zisese Akma referitor la săpători. Aveau o memorie bună; o parte din cele auzite fură reproduse cuvânt cu cuvânt. Edhadeya era una dintre cele care nu luaseră parte la întrunire; aşa cum îi spusese lui Shedemei, nu ştia dac-o să fie în stare să se controleze şi, în plus, ea trebuia să dovedească faptul că măcar unul dintre copiii lui Motiak nu-şi pierduse complet bunul-simţ. Pe moment, însă, în timp ce-asculta afirmaţiile lui Akma despre inferioritatea inteligenţei săpătorilor, despre faptul că nu aveau ce căuta într-o societate civilizată, ea-şi pierdu controlul.

— O cunoaşte pe Voozhum! Nu aşa de bine ca fraţii mei, dar o ştie! El e conştient că tot ceea ce spune e-o minciună, ştie asta, ştie asta!

Gesticula, gălăgioasă, aproape urlând. Copiii erau puţin înspăimântaţi, dar admirau totodată această demonstraţie de pasiune – era ceva extrem de îndepărtat de firea temperamentală, dar cumpănită, pe care Edhadeya o afişase întotdeauna.

Shedemei se apropie de ea şi o luă în braţe.

— Cel mai mult doare atunci când răul e făcut de cei pe care-i iubim, zise ea.

— Cum pot să răspund la minciunile lui? Cum pot să-i fac pe ceilalţi să-nceteze să mai creadă-n el?

— Deja faci lucrul ăsta. Predai. Vorbeşti oriunde poţi. Refuzi să tolerezi atunci când alţii, în prezenţa ta, se fac ecoul răutăţilor spuse de el.

— Îl urăsc! rosti Edhadeya, cu glas răguşit de emoţie. N-o să-l iert niciodată, Shedemei. Păstrătorul ne spune să ne iertăm duşmanii, dar eu n-o să fac aşa ceva. Dacă lucrul

ăsta o să mă facă şi pe mine rea, atunci o să fiu rea, dar o să-l urăsc veşnic pentru ceea ce-a făcut în seara asta.

Una dintre eleve, năucă, zise:

— Dar practic n-a făcut nimic, nu-i aşa? Doar a vorbit.

Shedemei, încă ţinând-o Edhadeya lângă ea, spuse:

— Dac-arăt către un bărbat care merge pe stradă, şi urlu la toată lumea: ”Uite-l, uite-l pe bărbatul care mi-a lovit fetiţa! Uite-l pe bărbatul care mi-a violat şi mi-a torturat fata, îl recunosc, el este!”– dacă spun vorbele astea, iar mulţimea o să-l sfâşie, deşi am ştiut tot timpul că el e nevinovat, că totul e-o minciună, doar am vorbit sau chiar am făcut ceva?

Lăsându-le să discute despre această lecţie, o conduse pe Edhadeya în şcoală, în separeul identic cu celelalte în care dormea.

— Nu te necăji, Edhadeya. Nu lăsa să te distrugă lucrul ăsta.

— Îl urăsc, mormăi ea din nou.

— Pentru că nu ne pot auzi ceilalţi, insist să te confrunţi cu adevărul propriei inimi. Motivul pentru care eşti atât de supărată, pentru care te simţi atât de trădată încât nu-ţi mai poţi controla emoţiile, ele îţi aruncă în aer demnitatea, te fac aproape să-nnebuneşti din cauza durerii – motivul pentru toate astea, draga mea prietenă, colega mea profesoară, sora mea, e acela că încă-l mai iubeşti şi nu-l poţi ierta.

— Nu-l iubesc, spuse Edhadeya. Asta-i un lucru îngrozitor de care m-acuzi.

— Plângi până când o s-adormi, Dedaya. Mâine trebuie să predai ore. Şi-o să am nevoie de foarte mult ajutor şi din partea ta. În seara asta poţi să jeleşti, să fii deprimată şi să-njuri până când nu mai poţi. Dar o s-avem nevoie cu toţii ca să ne fii de ajutor după asta.

A doua zi de dimineaţă, Edhadeya fu de ajutor, într-adevăr, calmă şi sârguincioasă, înţeleaptă şi milostivă, ca de obicei. Dar Shedemei putea vedea că frământarea lăuntrică n-o părăsise. Ai primit un nume corect – de la Eiadh, care făcuse greşeala tragică de a-l iubi pe Elemak.

Dar n-ai făcut toate greşelile lui Eiadh. Ai fost echilibrată, în timp ce Eiadh a socotit că-l iubeşte mai mult pe Nafai. Şi-i posibil ca tu să fi făcut o alegere mai înţeleaptă, pentru că nu ştiu dacă Akma e la fel de încăpăţânat în trufia lui aşa cum era Elemak. Care-a avut nenumărate dovezi ale puterii Sufletului Suprem, apoi ale Păstrătorului Pământului, şi totuşi îi sfida şi ura tot ceea ce încercau să săvârşească. Dar Akma n-a experimentat niciodată, în mod conştient, puterea Păstrătorului – ăsta-i un avantaj pe care Akmaro şi Chebeya, Edhadeya şi Luet, Didul şi chiar şi eu îl avem în comparaţie cu el. Aşa că este posibil, sărmană Edhadeya, ca tu să nu-ţi fi încredinţat inima atât de tragic şi de nebunesc precum Eiadh.

Dar, la urma urmei, se poate întâmpla ca tu să fi greşit şi mai mult.

11
ÎNFRÂNGERE

Dudagu nu voia ca soţul ei să plece.

— Nu-mi place atunci când pleci pentru atâtea zile.

— Îmi pare rău, dar indiferent cât de rău ţi-e acum, eu sunt, totuşi, regele, spuse Motiak.

— Aşa-i, drept care pui pe cineva să descopere diverse lucruri şi să-ţi raporteze, aşa că nu trebuie să te duci tu, ca să vezi cu ochii tăi.

— Sunt regele poporului pământului din Darakemba, la fel după cum sunt regele poporului cerului şi al celui de mijloc. Trebuie să vadă că eu nu doresc plecarea lor.

— Tu ai dat decretul acela, nu-i aşa? Prin care interzici boicotarea săpătorilor?

— Oh, da. Am dat decretul, şi imediat Akma şi fiii mei au început să meargă-n dreapta şi-n stânga, declarând că, în conformitate cu legea, nu mai susţineau boicotul şi-i îndemnau pe oameni să-nceteze s-angajeze cu ziua săpători sau să cumpere bunuri făcute de aceştia. Aşa că nu-i pot opri, atâta vreme cât mesajul lor de boicotare e răspândit *în continuare* sub aparenta lor dorinţă de a-l stopa.

— Eu rămân la părerea c-ar trebui să-i faci să vină acasă şi să-i opreşti să mai vorbească.

— N-o să schimbe faptul că lumea ştie ce-anume cred ei, ce-anume doresc. Mă crezi sau nu, Dudagu, dar, în ciuda bunei păreri pe care-o ai despre puterile mele, sunt neputincios.

— Pedepseşte-i dacă-i boicotează pe săpători! Confiscă-le proprietăţile! Taie-le un deget!

— Şi cum anume o să dovedesc că boicotează? Nu trebuie să spună decât: ”Nu m-a mulţumit niciodată munca pe care-a făcut-o, aşa că o să angajez pe-altcineva. N-are legătură cu specia din care face parte – oare n-am libertatea de-a angaja pe cine vreau?” Câteodată s-ar putea

chiar să fie adevărat. Ar trebui să-i pedepsesc?

Dudagu cugetă la acest lucru câteva clipe.

— Ei, bine, dacă săpătorii pleacă, n-au decât! Dac-or să plece cu toţii, problema-i rezolvată.

Motiak o privi tăcut, până când ea-şi dădu seama că ceva nu era-n regulă, se uită la el şi văzu furia de pe chipul lui.

Ea icni.

— Am zis ceva necugetat?

— Atunci când cineva din regatul meu e de părere că unii dintre cetăţenii mei nu-s acceptaţi şi-i goneşte împotriva voinţei mele, să nu-ndrăzneşti să-mi spui că-n momentul în care-au plecat, s-a rezolvat problema. Fiecare membru al poporului pământului care părăseşte Darakemba face ca această naţie să devină mai rea şi-ncepe să-mi displacă a mai fi regele lor.

— Nu-mi place s-aud asta, rosti ea. N-o să faci o asemenea prostie încât s-abdici, nu-i aşa?

— Şi să-l pun pe Aronha pe tron cu câţiva ani mai devreme? Să văd cum reîntemeiază mârşăvia asta cu Căile Străvechi ca religie oficială a imperiului? N-o să-i dau satisfacţie. Nu, o să fiu rege până când o să-mi dau ultima suflare. Sper însă să am puterea de-a nu spera niciodată ca toţi fiii mei să moară înaintea mea.

Dudago ţâşni pur şi simplu din pat, proţăpindu-se în faţa lui, cu maiestuoasă furie.

— Să nu mai spui lucrul ăsta-n faţa mea! Trei dintre ei nu-s fiii mei, ştiu lucrul ăsta, şi ştiu că ei mă urăsc şi consideră că-s nefolositoare, dar totuşi sunt fiii tăi, iar lucrul ăsta-i mai sfânt decât orice pe lume şi niciun om civilizat n-ar dori ca fiii lui să moară înaintea lui, chiar dacă el e regele, iar ei sunt nişte mucoşi trădători şi infami, aşa cum s-a dovedit a fi Khimin al meu.

Izbucni în lacrimi.

El o conduse spre pat.

— Ei, hai, n-am vorbit serios, m-am lăsat purtat de mânie.

— La fel şi eu, doar c-aveam dreptate să fiu mânioasă, replică ea.

— Aşa este, aveai dreptate şi-mi cer scuze. N-am vrut.

— Te rog să nu pleci.

— O să plec, pentru că trebuie s-o fac. Iar tu o să-ncetezi să mă mai baţi la cap în legătură cu asta, pentru că n-ar trebui să mă simt vinovat fiindcă-mi fac datoria de rege.

— N-o să dorm cât timp o să fii plecat. O să ai noroc dacă n-o să mor de slăbiciune şi de oboseală până când te-ntorci.

— Trei zile? încearcă să rămâi în viaţă vreme de trei zile.

— Nu-mi iei deloc în serios boala, Tidaka, rosti ea.

— O iau în serios, zise Motiak, dar n-am lăsat-o şi n-o voi lăsa niciodată să mă oprească de la datoria mea. Dudagu, e-una din tragediile vieţii de rege. Dac-ai muri în timp ce-s plecat ca să-mi fac datoria, aş jeli. Dar dacă nu mi-aş face datoria pentru că tu eşti pe moarte, aş fi cuprins de ruşine. De dragul regatului meu, mai degrabă să jelească împreună cu mine poporul meu decât să se ruşineze de mine.

— N-ai inimă, spuse ea.

— Nu, am o inimă, replică Motiak. Doar că nu pot întotdeauna să fac ceea ce-mi cere.

— Te urăsc. N-o să te iert niciodată.

— Dar eu o să te iubesc, răspunse el blajin.

Apoi, când uşa se închise în urma lui, iar ea nu-l mai putea auzi, el mormăi: ”Aş putea chiar să te iert pentru că-mi faci viaţa de familie atât de… agitată.”

Părăsi casa în compania a doi căpitani – aşa cum cerea tradiţia, unul era înger, celălalt om. Afară, iscoadele şi oştenii erau gata – doar zece iscoade şi treizeci de soldaţi, dar era cel mai bine să fie pregătit.

În acele vremuri tumultuoase nu se ştia niciodată când putea pătrunde adânc în Darakemba un detaşament de Elemaki. Iar înainte de terminarea călătoriei, ei vor fi departe, în susul râului, mult mai aproape de graniţă.

Pe drumul de ieşire din oraş li s-au alăturat Akmaro, Chebeya, Edhadeya şi Shedemei. Motiak o salută pe fiica sa cu o îmbrăţişare, iar pe Shedemei cu o scurtă formulă de politeţe; era uşor să-şi asume un oarecare nivel de intimitate, de parcă ar fi cunoscut-o de multă vreme.

— Odată şi-odată, trebuie să-mi spui de unde eşti, zise el.

Adică, să-mi arăţi pe-o hartă. Am hărţile originale desenate de Nafai, care arată întreaga Gornaya. Poate că nu voi fi auzit de oraşul tău, dar îl pot adăuga pe hartă.

— N-ar avea niciun rost, replică Shedemei. Acum nu mai există.

— O durere care cu greu poate fi imaginată, rosti Motiak.

— A fost, pentru o vreme, spuse Shedemei. Dar eu trăiesc, iar munca mea necesită întreaga mea concentrare.

— Totuşi, aş vrea să văd unde anume era oraşul tău. Deseori, se construieşte pe-acelaşi loc. Dac-a existat odinioară un motiv pentru durarea unui oraş, alţii or să găsească din nou acelaşi motiv.

Conversaţie politicoasă; cu toţii ştiau ce anume e-n mintea lui Motiak. Dar n-avea rost să vorbească despre asta tot timpul; nu prea aveau ce să facă. Iar

Motiak avea datoria de-a lua măsuri ca ei să se simtă cât se poate de confortabil. Aceasta era una dintre iritările de bază ale faptului de-a fi rege. Indiferent unde anume se afla, sau de cine stătea lângă el, era întotdeauna gazdă, mereu responsabil pentru confortul tuturor.

Odată plecaţi la drum, deveni clar motivul călătoriei. Tabăra săpătorilor emigranţi nu era mare, dar nici nu avea această pretenţie. Fiinţe umane şi îngeri tăcuţi stăteau lângă chioşcul în care se distribuiau hrană şi apă; urcioarele cu capac şi cu sfori de petrecut pe după gât aveau să le slujească săpătorilor pe drum. Totodată, vor fi un semn distinctiv că sunt emigranţi, astfel încât oricine îi va întâlni în cale avea să ştie că părăseau Darakemba. Dăduseră curs invitaţiei Străvechilor; luaseră hotărârea să trăiască acolo unde nu erau antipatizaţi. Dar acest lucru nu le producea nici-o bucurie. Motiak nu-şi petrecuse atât de multă vreme alături de poporul pământului ca să poată desluşi cu uşurinţă expresiile de pe ciudatele lor chipuri. Dar nu era nevoie de prea multă experienţă ca să vezi tristeţea după spinările lor curbate, după felul în care aveau acum tendinţa de-a merge în două picioare, punând din când în când o mână pe sol, ca şi cum începuseră să descopere, cumva, că era adevărat că erau considerate nişte animale,

astfel încât se străduiau din răsputeri să se abţină să pună jos şi mâna cealaltă, pentru a o transforma din nou în picior, ca şi cum ar fi fost un vechi strămoş care goneşte pe străzile lăturalnice ale unui oraş omenesc, căutând ceva de mâncat, ceva umed sau strălucitor.

Motiak îşi conduse detaşamentul pe drum; săpătorii se dădură la o parte.

— Nu, spuse el, drumul e destul de larg, avem loc cu toţii.

Ei râmaseră neclintiţi pe margine, urmărindu-l.

— Eu sunt Motiak, rosti el. Nu-nţelegeţi că sunteţi cetăţeni? Nu sunteţi obligaţi să plecaţi. Am deschis cămările publice din toate oraşele. Puteţi sta s-aşteptaţi să se liniştească lucrurile. O să treacă.

În cele din urmă, unul dintre ei luă cuvântul.

— Când ne ducem acolo, vedem ura din ochii lor, maiestate. Ştim că ne-aţi vrut binele, atunci când ne-aţi eliberat din sclavie. Noi nu vă urâm.

— Nu-i vorba de foame, spuse un altul. Ştiţi că nu despre asta-i vorba.

— Ba da, zise o femeie, ţinând lângă ea trei copii mici. Şi despre bătăi. N-o să trăiţi o veşnicie, maiestate.

— Indiferent de ceea ce se spune, pe drept, despre fiii mei, replică Motiak, ei n-or să permită persecuţiile.

— Oh, o să ne-nfometeze, dar n-or să dea voie să fim loviţi? remarcă batjocoritor femeia. Ridicaţi-vă-n picioare, voi, ăştia, le spuse ea copiilor. Ăsta-i regele. Este maiestatea sa.

Căpitanul înger al lui Motiak dădu să o pedepsească pentru necuviinţă, dar acesta îl opri cu un mic gest al mâinii. Ironia din glasul ei nu putea egala amărăciunea din inima sa. Avea dreptate, să ia în zeflemea maiestatea. Un rege nu are mai multă putere decât supunerea de bunăvoie pe care i-o arată marea masă a poporului. Un rege care este mai rău decât poporul său e-un şarpe veninos; un rege care-i mai bun e pielea de anul trecut, lepădată în iarbă.

Pabul se afla la chioşcul Căilor Străvechi. Solicitase să vină şi el, căci se simţea oarecum responsabil de tulburări

din pricina sentinţei pe care o dăduse în procesul lui Shedemei, cu un an în urmă.

— Aceşti aşa-zişi Străvechi sunt o şleahtă detestabilă, dar nu-ncalcă nici-o lege. Ei nu tulbură apa şi nu otrăvesc mâncarea. E destul de proaspătă, iar raţiile pe care le dau celor din poporul pământului sunt suficiente pentru o călătorie de-o zi. Ezită, gândindu-se cum să continue, apoi se hotărî şi vorbi: Ai putea să le interzici săpătorilor să plece.

Motiak încuviinţă, dând din cap.

— Da – aş putea să le cer celor mai neputincioşi şi supuşi cetăţeni ai mei să stea şi să suporte în continuare umiliri şi abuzuri, de care nu-i pot apăra, aş putea face lucrul ăsta.

Pabul nu mai insistă.

Merseră întreaga zi, cu paşi rapizi, pentru că erau cu toţii sănătoşi; Motiak şi Pabul insistau asupra menţinerii unei bune forme fizice, pentru că funcţiile lor erau militare şi puteau să ajungă în orice moment pe câmpul de luptă; Akmaro şi Chebeya, Edhadeya şi Shedemei pentru că făceau parte dintre Păstraţi şi munceau cu mâinile lor, nepermiţându-şi hrană în exces sau tihnă neproductivă. Aşa că ajunseră din urmă grup după grup de săpători, iar fiecăruia din ele Motiak le spuse acelaşi lucru: ”Vă rog să rămâneţi. Vreau să rămâneţi. Aveţi încredere că Păstrătorul, că va tămădui rănile tărâmului nostru.” Iar răspunsul lor era mereu acelaşi: ”Pentru tine am rămâne, Motiak, ştim că ne vrei binele; dar eu şi copiii mei n-avem niciun viitor aici.”

— Ne induce-n eroare, rosti Akmaro în acea după-amiază. Îi vedem aici pe cei care-s pe drum. Majoritatea au rămas.

— Pân-acum, replică Motiak.

— Resursele noastre-s folosite la maximum, dar toţi săpătorii care pot fi angajaţi câştigă salarii; copiii lor sunt încă la şcoală; există chiar şi oraşe şi sate unde Akma şi fiii tăi nu au nici-o influenţă, iar lumea se comportă civilizat, fără boicoturi sau semne de ură.

— Cât de multe sunt astfel de oraşe? întrebă Motiak. Unul dintr-o sută?

— Unul din cincizeci, replică Akmaro. Sau unul din patruzeci.

Motiak nu trebuia să mai răspundă la asta.

Gândul i se întoarse la discuţia avută de dimineaţă cu soţia lui. Asprimea cu care spusese să fie lăsaţi să plece săpătorii, apoi se va rezolva problema. E oare chestia asta mai monstruoasă decât crudul meu gând că s-ar putea să doresc să-mi văd copiii în mormânt înainte de-a muri? Cu toate astea, n-aş fi ezitat să-i las să ia armele-n mâini şi să plece la luptă, dacă ne-ar ataca duşmanul. E posibil să fi murit cu ocazia asta, în violenţa războiului, iar atunci când s-ar fi văzut că nu jelesc niciun bărbat şi nici-o femeie din regat, lumea ar fi zis: ”Dacă i-ar fi iubit cu adevărat, nu i-ar fi trimis în calea morţii.”

Îmbrăcă ideea în cuvinte şi le rosti cu glas tare, aşa încât Akmaro, care păşea alături de el, îl auzi.

— Există lucruri cărora părinţii le dau mai multă importanţă decât vieţilor copiilor lor.

Akmaro n-avea nevoie de nici-o explicaţie ca să înţeleagă încotro se îndreptau gândurile lui Motiak.

— E greu, spuse el. Tot ceea ce e-n natură a scris în minţile noastre ideea că ceea ce contează mai mult decât orice sunt copiii.

— Dar civilizaţia înseamnă a te ridica peste lucrul ăsta, spuse Motiak. Simţim că sinele nostru este oraşul, tribul, naţiunea…

— Copiii Păstrătorului…

— Da, considerăm asta ca fiind sinele care trebuie păstrat cu orice chip, aşa încât lucrurile mai apropiate-s mai puţin valoroase. Oare asta-nseamnă că suntem nişte monştri, că ne urâm copiii dacă-i trimitem în război ca să ucidă şi să fie ucişi, pentru a-i proteja pe micuţii vecinilor noştri?

— “Supravieţuirea familiei este asigurată atunci când familia este subsumată unei societăţi mai ample, recită Akmaro. O singură familie poate fi distrusă şi poate sângera, dar organismul mai vast rezistă. Rana nu-i fatală.” Edhadeya m-a învăţat lucruri care se predau la Casa

Rasaro.

— Petrece mai mult timp în casa ta decât în a mea, spuse Motiak.

— Află mai multă alinare din partea Chebeyei decât din cea a mamei vitrege, rosti Akmaro. Nu cred că-i surprinzător lucrul ăsta. În plus, îşi petrece cea mai mare parte a timpului împreună cu Shedemei.

— Ciudată femeie, spuse Motiak.

— Dac-ai cunoaşte-o mai bine, zise Akmaro, ţi-ai da seama că-i şi mai ciudată decât crezi.

Apoi, brusc, comportamentul lui Akmaro se schimbă; cu voce înceată, el spuse:

— N-am observat că-i atât de aproape de noi căpitanul tău.

— Chiar e?

— Crezi că a tras cu urechea, atunci când ai spus: ”Există lucruri cărora părinţii le dau mai multă importanţă decât vieţilor copiilor lor.”

Motiak îi aruncă o privire alarmată lui Akmaro. Amândoi înţeleseră că, fără să vrea, Motiak îi punea pe fiii lor în mare primejdie.

— E vremea să ne oprim pentru masa de prânz.

În timp ce soldaţii scoaseră hrana pe care o aveau cu ei şi toate iscoadele, cu excepţia a două dintre ele, se aşezară pe pământ, Motiak o luă deoparte pe Edhadeya.

— Îmi pare rău că te separ de grup, dar am o însărcinare urgentă pentru tine.

— Şi nu poţi trimite o iscoadă?

— În niciun caz, replică el. Din întâmplare chiar acum am spus ceva nefericit şi am fost auzit de urechi străine; dar chiar dacă n-am fost auzit, vreunuia dintre oamenii mei o să-i vină ideea, văzând cât de nemulţumit sunt. Trebuie să te duci să-i avertizezi pe fraţii tăi că-i posibil, ba chiar probabil, ca vreun soldat, socotind că-mi va face un serviciu, să-ncerce să mă uşureze de unele dintre sarcinile de familie.

— Oh, tată, doar nu crezi c-or să ridice mâna asupra unui vlăstar regal?

— Au mai murit şi-nainte fii de rege, rosti Motiak. Soldaţii mei ştiu că ceea ce fac băieţii mei mă omoară. Mi-e frică de loialitatea celor mai credincioşi oameni ai mei în aceeaşi măsură cum mă tem de lipsa de loialitate a fiilor mei. Du-te la ei, transmite-le avertizarea mea.

— Ştii ce-or să spună, tată? Că tu-i ameninţi, că tu-ncerci să-i faci să nu mai vorbească-n public.

— Încerc să le salvez vieţile. Spune-le măcar să călătorească pe-ascuns. Să nu spună nimănui care-o să fie următoarea destinaţie, nici când au de gând să plece. Să meargă repede, s-ajungă fără să ştie nimeni. Trebuie să facă lucrul ăsta, altminteri, undeva pe drum, o să-i pândească cineva. Şi nu săpători – nu vorbesc despre săpători –, ci despre oameni şi îngeri. O să faci lucrul ăsta?

Ea încuviinţă, dând din cap.

— O să meargă doi îngeri cu tine, pentru siguranţă, dar când o să fii aproape, trebuie să le porunceşti să stea-n spatele tău, ca să fii singură când o să vorbeşti cu fraţii tăi.

Ea încuviinţă; apoi se ridică şi ea în picioare.

— Edhadeya, spuse Motiak. Ştiu că-ţi cer să faci un lucru dificil, să te duci şi să te-ntâlneşti cu ei. Dar pe cine altcineva pot trimite? Pe Akmaro? Pe Pabul? Akma o să *te* lase să te apropii şi să vorbeşti cu fraţii tăi între patru ochi.

— Pot să-ndur asta, rosti Edhadeya. Pot să-ndur asta mai bine decât să văd fiinţele astea istovite cum îşi părăsesc patria.

În timp ce se îndepărta, Motiak văzu că ea se ducea direct la Shedemei. O strigă. Ea se întoarse.

— Nu cred c-ar trebui să vorbeşti cu persoane străine despre chestia asta, zise el.

— Nici n-aveam de gând, replică ea, părând iritată.

Plecă din nou; din nou se îndreptă glonţ spre Shedemei, iar de această dată vorbi cu ea. Shedemei încuviinţă, apoi clătină din cap a negaţie; doar în acel moment plecă Edhadeya de-a binelea împreună cu grupul ei, cu doi îngeri care zburau pe deasupra, cercetând traseul.

Motiak era furios, cu toate că realiza că supărarea lui era prostească. Chebeya îşi dădu imediat seama că era

indispus şi veni la el.

— Ce s-a-ntâmplat cu Edhadeya? întrebă ea.

— I-am spus să nu stea de vorbă cu persoane străine despre-nsărcinarea ei, iar ea s-a dus direct la Shedemei.

Chebeya râse uşor.

— Oh, Motiak, ar fi trebuit să fii mai explicit. Shedemei nu-i o persoană străină pentru nimeni de aici, cu excepţia ta.

— Edhadeya a-nţeles ce-am vrut să spun.

— Nu, n-a-nţeles, Motiak. Dac-ar fi înţeles, ţi-ar fi dat ascultare. Nu toţi copiii tăi sunt răzvrătiţi. În plus, Shedemei nu-i Bego sau... Akma. Ea n-o să facă altceva decât s-o conducă pe Edhadeya mai aproape de Păstrător şi de tine.

— Vreau să stau de vorbă cu Shedemei. E timpul s-o cunosc mai bine.

După câteva clipe, Shedemei şedea lângă el, la umbră, cu Akmaro, Pabul şi Chebeya în jurul lor, soldaţii fiind mult în spate, fără putinţa de-a trage cu urechea.

— Destul cu stilul evaziv, rosti Motiak. A mers să fii vagă şi misterioasă până când fiica mea a-nceput să-ţi dezvăluie însărcinările mele secrete.

— Ce-nsărcinări secrete? întrebă Shedemei.

— Motivul pentru care-am trimis-o înapoi la Darakemba.

— Nu mi-a spus nimic despre aşa ceva.

— Vrei să pretinzi că nu ştii cu ce-anume se ocupă?

— Nicidecum, spuse Shedemei. Ştiu exact ce anume trebuie să facă. Dar nu ea mi-a spus.

— Destul cu şaradele! Cine eşti?

— Atunci când o să văd că te priveşte lucrul ăsta, Motiak, o să-ţi spun. Până atunci, nu trebuie să ştii decât că-l slujesc pe Păstrător cât pot de bine, la fel ca şi tine, iar asta ne face prieteni, fie că vrei, fie că nu.

Nimeni nu-i mai vorbise cu atâta neruşinare până atunci. Doar atingerea blândă a Chebeyei pe braţ îl opri să se aventureze să rostească nişte cuvinte pe care le-ar fi regretat imediat.

— Încerc să fiu o persoană de bun-simţ şi să n-abuzez de puterile mele de rege, dar am şi eu limitele mele.

— Dimpotrivă, zise Shedemei. Nu există limită a bunului tău simţ. Este complet. Akma şi băieţii tăi n-ar fi reuşit nici măcar pe jumătate atât de bine, dac-acest lucru n-ar fi adevărat.

Motiak îi studie chipul, încă mânios, nedumerit în continuare.

— Eu sunt regele şi nimeni n-o să mă contrazică.

— Dacă te-ajută cu ceva, replică Shedemei, nu ştiu nimic care să te-ajute, pentru că nu m-ajută nici pe mine. Sunt la fel de nerăbdătoare ca şi tine să pun capăt acestei tâmpenii. Şi mi-e la fel de limpede că dacă Akma reuşeşte să-şi pună în aplicare toate planurile, regatul tău va deveni o ruină, poporul tău va fi răspândit şi luat în sclavie, iar acest măreţ experiment de libertate şi armonie o să fie, nu o amintire, ci o legendă, apoi un mit, apoi o născocire.

— A fost o născocire tot timpul.

— Nu, nu-i adevărat, spuse Akmaro, intervenind pentru a-l opri pe Motiak să se cufunde în amărăciune, aşa cum făcuse în ultimele săptămâni şi luni. Nu-ncepe să foloseşti minciunile lui Akma ca să-ţi scuzi lipsa de înţelegere. Ştii că Păstrătorul Pământului există. Ştii că visele pe care le trimite-s reale. Ştii că viitorul pe care i l-a arătat lui Binaro este unul fericit, plin de speranţă şi de lumină, iar tu l-ai ales, nu din pricina fricii faţă de Păstrător, ci din iubire faţă de planul său. Nu pierde din vedere lucrul ăsta.

Motiak oftă.

— E bine măcar că n-am povara de-a purta cu mine o conştiinţă. Akmaro înmagazinează una cu mult mai mare decât aş putea duce eu, şi o scoate la iveală atunci când e nevoie.

Râse. La fel şi ceilalţi. Pentru câteva clipe, apoi râsetele se transformară în tăcere meditativă.

— Prieteni, cred c-am văzut cu toţi cât de lipsit de putere sunt. Chiar dac-aş fi precum răposatul Nuab cel nejelit printre Zenifi, având dorinţa de-a ucide pe-oricine mi-ar sta-n cale, el n-a trebuit să facă faţă unui duşman atât de hotărât precum Akma.

— Sabia lui Khideo era cât pe ce să-l răpună.

— Khideo n-a trebuit să umble-n dreapta şi-n stânga, spunând lumii ce doreau s-audă cei mai răi dintre ei. Fiii lui nu s-au unit împotriva sa, astfel încât lumea să-i considere ca fiind viitorul, iar pe el trecutul şi să-l ignore ca şi cum ar fi fost deja mort. Nu crezi, Akmaro, că-i o ironie că ce i-ai făcut tu lui Pabulog, furându-i copiii, să mi se-ntâmple-n cele din urmă şi mie?

Akmaro râse amar, ca un lătrat.

— Crezi că n-am observat paralela? Fiul meu crede că mă urăşte, dar faptele lui au fost perversul ecou al alor mele. S-a făcut mare şi-a ajuns conducătorul unei mişcări religioase şi-şi petrece viaţa predicând şi predând altora. Ar trebui să fiu mândru.

— Da, suntem cu toţii nişte rataţi, grăi Chebeya maliţios. Putem să stăm şi să ne jelim neputinţa. Lui Shedemei, care chipurile ştie toate secretele universului, nu-i trece prin cap nici măcar un singur lucru util pe care să-l facă. Regele se văicăreşte cât de neputincioşi sunt regii. Soţul meu, marele preot, se jeleşte ce tată nereuşit e el. În timp ce eu trebuie să stau aici şi să văd cum se destramă firele care ţin la un loc regatul ăsta, cum lumea se organizează-n triburi care-s unite doar prin ură şi frică, iar în tot răstimpul ăsta ştiu că cei cărora li s-a-ncredinţat puterea care chiar *există* pe tărâmul ăsta nu fac altceva decât să-şi plângă de milă?

Virulenţa ei îi ului pe toţi.

— Da, replică Motiak, prin urmare suntem nişte persoane neputincioase şi jalnice. Ce-anume vrei să spui?

— Sunteţi supăraţi pe noi pentru că nu suntem în stare să facem ceva? zise Akmaro. Dar ăsta-i motivul tristeţii noastre – nu putem. La fel de bine poţi fi supărat pe mal pentru că nu poate opri apa care curge pe lângă el.

— Nesăbuiţi oameni ai puterii! strigă Chebeya. Sunteţi prea obişnuiţi să guvernaţi prin legi şi vorbe, soldaţi şi iscoade. Acum vă-nfuriaţi sau sunteţi răniţi în sentimente pentru că toate uneltele voastre obişnuite-s neputincioase. Ele au fost întotdeauna neputincioase. Întotdeauna totul a depins de relaţia dintre fiecare persoană din regatul ăsta şi Păstrătorul Pământului. Foarte puţini dintre ei înţeleg ceva

din planul Păstrătorului, dar ştiu ce-nseamnă bunătatea atunci când o-ntâlnesc, dar şi răul – ştiu ce-anume clădeşte şi ce-anume surpă, ce-aduce fericirea şi ce nenorocirea. Încredeţi-vă ei!

— Să ne-ncredem în ei? exclamă Motiak. Când Akma-i împinge să nege cel mai elementar bun-simţ?

— Cine-s persoanele astea pe care le conduce Akma? Le vezi ca pe nişte mulţimi care se-ngrămădesc în jurul lui şi se comportă ca şi cum te-ar fi trădat cu toţii. Dar motivele pentru care-l urmează pe Akma diferă de la un individ la altul. Da, unii dintre ei îi urăsc pe săpători c-o patimă lipsită de raţiune – dar au existat întotdeauna astfel de inşi, nu-i aşa? Nu cred c-a sporit numărul lor, nici măcar cu unul; de fapt, după persecuţii cred c-au rămas *mai puţini* cei care-i urăsc cu adevărat pe săpători, pentru că mulţi au început s-aibă compasiune pentru ei. Akma ştie lucrul ăsta – el *ştie* că ei nu vor să fie asemenea derbedeilor care i-au supus pe copii la chinuri. Aşa încât le spune că problema n-a fost vina lor, e doar calea firească a lucrurilor, n-ai ce-i face, suntem cu toţii victime ale felului în care lucrează natura, totul este voinţa Păstrătorului, trebuie să ne dăm bătuţi şi să-i scoatem cu blândeţe pe săpători din peisaj, ca să dispară această hidoşenie. Majoritatea celor care-l urmează încearcă doar să facă să dispară problema. Dacă ei lasă, pur şi simplu, lucrurile să se-ntâmple, cred ei, se va instaura din nou pacea. Dar le este ruşine? Eu îmi dau seama de lucrul ăsta, voi de ce nu puteţi? Ei ştiu că-i ceva greşit. Dar este ceva inevitabil, aşa că de ce să luptăm împotriva lui? Chiar şi regele, chiar şi marele preot al Păstraţilor nu pot face nimic în privinţa asta?

— Aşa-i, mârâi Motiak. Nu putem.

— Asta-i ceea ce le spune Akma.

— El nu spune lucrul ăsta, zise Motiak. Îl arată.

— Dar ei nu vor să fie adevărat. Oh, nu zic că toţi sunt nişte persoane cumsecade, nici măcar majoritatea dintre ei. Foarte mulţi nu fac altceva decât să caute avantaje personale. Nu-i o idee rea să investesc timp şi bani pentru a mă împrieteni cu fiii lui Motiak. Dar dacă le-ar trece prin cap

că Akma n-o să reuşească, or să se-ntoarcă la tine, prefăcându-se că tot timpul au fost Păstraţi, glumind cu tine despre felul în care fiecare familie are probleme cu fiii lor atunci când ajung la majorat. Lor nu le pasă dacă săpătorii rămân sau pleacă. Un mare număr dintre ei sunt cumsecade, dar n-au speranţă. Unei alte mari categorii nu prea le pasă de cumsecădenie, dar ar fi la fel de mulţumiţi dac-ar conduce Păstraţii, deoarece nu le-ar păsa, atâta vreme cât ar prospera. Dar ştiţi că Păstraţii reprezintă-n continuare o parte semnificativă a credincioşilor dedicaţi cărora le place planul Păstrătorului şi se străduiesc să-l aplice plătind un mare preţ pentru asta şi dovedind un neabătut curaj. Cele trei grupuri, laolaltă, reprezintă majoritatea covârşitoare a oamenilor tăi. Nu-s perfecţi, desigur, dar destul de buni ca să merite să fie conduşi. Cu excepţia faptului că glasul lui Akma pare să fie singurul care se face auzit.

Cea care răspunse tiradei ei fu Shedemei.

— Da, dar asta nu se-ntâmplă din cauză că n-am încercat. Regele a stăruit, tu şi soţul tău aţi vorbit în mod public şi constant, Pabul a cercetat legea ca să găsească căi spre a ajuta, iar curtea a fost în mod ferm de partea bunului-simţ – eu am făcut tot ceea ce-am putut, asta n-ar fi constrângere.

— Prin urmare, Akma şi fiii mei sunt cei care or să decidă, spuse Motiak.

— Nu, spuse Chebeya. Akma o să decidă. Dacă n-ar fi fost Akma, băieţii tăi n-ar fi făcut niciodată aşa ceva, Motiak.

— Asta a fost tâlcul pe care mi l-a trimis Păstrătorul, spuse Akmaro. Akma o să fie cel care decide, iar niciunul dintre noi n-are nici cea mai mică putere de-a ajunge la el. Am încercat cu toţii – ei, bine, Pabul n-a putut, pentru că Akma nu l-ar lăsa niciodată să se apropie de el. Am încercat cu toţii, şi nu-l putem face să cedeze şi, atâta vreme cât nu-l putem opri pe Akma, nu putem trezi bunul-simţ al lumii, aşa că ce mai contează?

— Nu cumva sugerezi să pun la cale asasinarea propriului

tău fiu? întrebă Motiak.

— Nu! strigă ea. Vezi cum te gândeşti la putere ca la ceva legat de arme, Motiak? Iar tu, Akmaro, doar cuvinte, cuvinte, învăţături, cuvântări, asta-nseamnă puterea pentru tine. Dar problema asta-i dincolo de ceea ce puteţi rezolva cu uneltele voastre obişnuite.

— Păi, şi-atunci? spuse Shedemei. Ce unelte să folosim?

— Niciun fel de unealtă! strigă Chebeya. Nu servesc la nimic!

Shedemei îşi deschise larg braţele.

— Uite-mă, zise ea, neînarmată, am mâinile goale. Umple-le! Arată-mi ce-i de Tăcut şi-o să fac. La fel ca fiecare dintre noi.

— Nu pot să-ţi arăt, pentru că nu ştiu. Nu pot să-ţi dau unelte, pentru că nu există aşa ceva. Nu-nţelegi? Ceea ce distruge Akma nu-i planul nostru.

— Dacă spui c-ar trebui să lăsăm totul la latitudinea Păstrătorului, rosti Akmaro – atunci ce rost mai are totul? Binaro a zis lucrul ăsta – pe lumea asta, noi suntem mâinile şi gura Păstrătorului.

— Da, atunci când Păstrătorul are nevoie de acţiuni sau de vorbire, noi suntem cei care le îndeplinim. Dar nu de-aşa ceva-i nevoie acum.

Akmaro se întinse şi luă mâinile soţiei sale într-ale lui.

— Zici să nu lăsăm situaţia la latitudinea Păstrătorului. Zici c-ar trebui ca Păstrătorul fie să facă ceva, fie să ne spună cum s-acţionăm.

— Păstrătorul ştie lucrul ăsta, rosti Shedemei. N-are nevoie să-i spunem noi ceea ce-i evident.

— Poate c-are nevoie ca noi să admitem că-i la latitudinea ei. Poate c-are nevoie ca noi să spunem că indiferent ce hotărăşte ea, noi o să-i dăm ascultare. Poate c-a sosit vremea ca tatăl lui Akma să-i spună Păstrătorului: ”Ajunge. Opreşte-l pe fiul meu.”

— Crezi că nu l-am implorat pe Păstrător să-mi dea răspunsuri? exclamă Akmaro, ofensat.

— Exact, replică Chebeya. Te-am auzit stând de vorbă cu Păstrătorul şi spunându-i: ”Arată-mi ce trebuie să fac. Cum

să-mi salvez fiul. Cum să-l aduc înapoi din situaţia asta-ngrozitoare.” Nu ţi-a trecut prin minte că singurul motiv pentru care Păstrătorul nu l-a oprit pân-acum pe Akma eşti tu?

— Dar eu chiar vreau ca el să-l oprească.

— Aşa este? strigă Chebeya. Tu vrei ca el să-l oprească. Lucrul ăsta-l susţii tot timpul. Am văzut legătura dintre voi doi. Chiar dacă din partea lui e furie, iar din partea ta o torturantă frustrare, legăturile de iubire sunt mai puternice decât tot ceea ce-am văzut vreodată între două persoane. Gândeşte-te ce-nseamnă lucrul ăsta – în toate rugăciunile tale, îi ceri de fapt Păstrătorului să-ţi cruţe fiul.

— Care-i şi-al tău, spuse Akmaro încet.

— Am vărsat aceleaşi lacrimi ca şi tine, Kmadaro, replică ea. Am înălţat aceleaşi rugăciuni către Păstrător. Dar e momentul să rostim o altă rugăciune. E vremea să-i spunem Păstrătorului că-i preţuim pe copiii ei mai mult decât pe-ai noştri. A sosit momentul să-l implori pe Păstrătorul Pământului să-l oprească pe fiul nostru. Să-i elibereze pe cei din Darakemba de influenţa lui nefastă.

Motiak nu înţelese ce voia să spună ea.

— Tocmai am trimis-o pe Edhadeya să-ncerce să-i avertizeze pe băieţii mei s-aibă grijă – vrei să spui c-ar fi trebuit să trimit soldaţi să-l asasineze pe Akma?

— Nu, zise Akmaro, răspunzând în locul Chebeyei, pentru ca aceasta să nu izbucnească în plâns din cauza frustrării. Nu, vrea să spună c-ar fi inutil orice-am întreprinde noi în momentul ăsta. Dacă cineva le-ar face vreun rău băieţilor, ei ar deveni martiri, iar tu ai fi făcut veşnic vinovat. Nu stă-n puterea noastră – asta vrea să spună Chebeya.

— Dar am crezut că ea te-ndemna să…

— Akma trebuie oprit, dar singura modalitate de a-l opri, care să fie eficientă, este ca toată lumea să vadă că el a fost oprit nu prin puterea vreunui bărbat sau a vreunei femei, a vreunui înger, om, sau săpător, ci pur şi simplu prin puterea Păstrătorului Pământului. Ea vrea să spună că, fără să-mi dau seama, am implorat, solicitând ca Păstrătorul să găsească o cale de a-mi *salva* fiul. Acum nu-

mi mai rămâne decât să-ncetez acea rugăciune. Cred că… probabil Păstrătorul mi-a-ncredinţat planul ăsta pentru naţia noastră. Şi, fără să-mi dau seama, pân-acum am refuzat să-l las pe Păstrător să facă singurul lucru care-ar putea fi de folos. Am încercat orice altceva, dar a sosit vremea să-i cer Păstrătorului să facă acum ceea ce s-a săvârşit cu mult în trecut, când în Sherem exista ameninţarea că toate învăţăturile lui Oykib vor fi nesocotite.

— Vrei ca Păstrătorul să-l trăsnească şi să-l ucidă pe fiul tău? întrebă Pabul, neîncrezător.

— Nu, nu vreau asta! strigă Akmaro.

Chebeya izbucni în lacrimi.

— Nu, nu vreau, rosti Akmaro încet. Vreau ca fiul meu să trăiască. Dar, mai mult decât atât, vreau ca toţi cei din lumea asta să trăiască laolaltă ca nişte copii ai Păstrătorului. Mai mult decât doresc să cruţ viaţa fiului meu. A sosit vremea să-l implor pe Păstrător să facă ceea ce trebuie ca să salveze poporul din Darakemba – indiferent de consecinţe.

Ochii săi, de asemenea, erau plini de lacrimi.

— Se-ntâmplă din nou, la fel cum s-a petrecut şi înainte, când am venit spre voi, Pabul, spre tine şi fraţii tăi, şi v-am învăţat să-l iubiţi pe Păstrător şi să respingeţi căile tatălui vostru. Ştiam că trebuie să fac lucrul ăsta, pentru binele poporului meu, pentru binele *vostru,* chiar dacă-mi dădeam seama că-l tulburam amarnic pe fiul meu, făcându-l să mă urască. Ştiam că-l pierdeam atunci. Iar acum trebuie să accept să fac din nou lucrul ăsta.

— Şi eu, la fel? întrebă Motiak, cu glas slab.

— Nu, interveni Shedemei. Fiii tăi or să-şi revină-n simţiri în momentul în care n-or să mai fie cu Akma. Iar pacea acestui regat depinde de-o succesiune regulată. Băieţii tăi nu trebuie să moară.

— Dar ca un tată să-l roage pe Păstrător să-i trăsnească fiul… rosti Motiak.

— N-o să mă rog niciodată pentru asta, replică Akmaro. Nu-s destul de înţelept să-i spun Păstrătorului cum să-şi

facă treaba. Sunt doar destul de înţelept să-mi ascult nevasta şi să-ncetez să-l mai rog pe Păstrător să-mi ţină fiul în viaţă.

— Aşa ceva-i de nesuportat, murmură Pabul. Tată Akmaro, aş vrea ca, mai degrabă, să fi murit în Chelem, decât să-ţi aduc ziua asta.

— Nu mi-a adus nimeni ziua asta, spuse Akmaro. Akma şi-a adus singur ziua asta. Singura nădejde de-ndurare pentru acest popor este ca Păstrătorul să facă dreptate-n privinţa fiului meu. Prin urmare, lucrul ăsta o să-l cer.

Se ridică de jos, oftând adânc, teribil.

— Asta o să cer din adâncul inimii mele. Dreptate pentru fiul meu. Sper c-o să reuşească să-l privească-n faţă pe Păstrător.

Toţi urmăriră cum Akmaro se îndepărta de poiană, spre copacii care străjuiau malurile râului Tsidorek.

— Nu ştiu ce-anume să sper, rosti Motiak.

— Nu-i treaba noastră să sperăm acum, rosti Shedemei. În sfârşit, Akmaro şi Chebeya au găsit curajul de-a înfrunta ceea ce trebuie să-nfrunte. Acum trebuie să mă-ntorc în oraş şi să văd dacă pot face acelaşi lucru-n felul meu.

Se feriră cu toţii s-o întrebe ce-anume avea de gând.

— O să te însoţesc, spuse Pabul.

— Nu, spuse Shedemei tăios. Stai aici. Akmaro o s-aibă nevoie de tine. Chebeya o s-aibă nevoie de tine. Eu nu.

Trebuia să i se dea ascultare. Ea o porni pe drum, fără să-şi ia nici măcar un urcior de apă cu ea.

— N-o să aibă probleme? întrebă Motiak. Să pun nişte iscoade de-ale mele s-o supravegheze?

— Se descurcă ea, spuse Chebeya. Nu cred că doreşte tovărăşie. Sau observatori.

Era întuneric când micul vehicul spaţial îşi luă, silenţios, zborul deasupra râului Tsidorek şi se opri în aer la mică distanţă de mal. Shedemei păşi şi pătrunse în interiorul aparatului – mic în comparaţie cu Basilica, uriaş, în comparaţie cu oricare alt vehicul de pe Pământ. După ce ajunse înăuntru, în siguranţă, vehiculul decolă fără nici-o comandă din partea ei; Sufletul Suprem ştia de ce anume

avea nevoie şi o duse la o grădină pe care o avea într-o vale ascunsă, mult deasupra pământurilor locuite din Darakemba. În timp ce călătorea, Sufletul Suprem îi vorbi.

(Tu ai fost cea care m-a îndemnat să interferez cu Monush în urmă cu mulţi ani. Acum refuzi să mă laşi să interferez cu Akma.)

— Aşa este.

(Aş putea să-l imobilizez.)

— N-ai putut să-i imobilizezi pe Nafai şi pe Issib, pe Harmony, când aveau puteri depline. Akma are o voinţă puternică; o să-ţi reziste. Cred c-o să-i placă lucrul ăsta.

(Akmaro se zbuciumă lăuntric din cauza asta. Regatul e fărâmiţat. Ai toată puterea mea la dispoziţie şi nu faci nimic.)

— Nu planul meu contează acum, zise Shedemei. Niciodată n-a contat. Am fost la fel de fuduli şi de proşti ca şi Akma, atunci când am încercat să-l provocăm pe Păstrător cu ocazia salvării lui Monush. Ceea ce n-am înţeles e că Păstrătorul ne permite să interferăm şi-ncearcă să lucreze-n preajma noastră. N-o putem afecta în niciun fel. Ea vrea ca această societate, ca această naţie din Darakemba să reuşească. Dar dacă lumea vrea s-o ignore şi să facă ceva urât din şansa lor de-a face ceva minunat, n-au decât. O să găsească pe altcineva.

(Dar cum rămâne cu Harmony? Cum rămâne cu misiunea mea aici?)

— Poate că Păstrătorul aşteaptă să vadă ce-anume hotărăsc aceşti copii de pe Harmony, chiar aici, chiar acum, înainte de a-ţi da instrucţiunile după care-ai venit.

(Prin urmare, ei nu-i pasă de aceste fiinţe. Contează pentru ea doar dacă se potrivesc planului ei.)

— Ba-i pasă de ei. Dar ea vede-ntregul tablou derulat în timp. A salva zece, o mie sau un milion de oameni acum, cu preţul fericirii a miliarde de vieţi peste milioane de ani – n-o să facă aşa ceva. Ea priveşte-n perspectivă.

(Prin urmare, Akmaro îşi pierde vremea?)

— Nu ştiu. Cum aş putea şti? Noi ne pierdeam vremea încercând să-i punem beţe-n roate. Dar dacă Chebeya are

dreptate – şi cum anume aş putea să-mi dau seama cât de mult adevăr cunoaşte o vizionară –, dacă ea are dreptate, înseamnă că Păstrătorul poate fi influenţat, nu de răzvrătiţi, ci de cei mai loiali prieteni ai ei. Aşa încât e posibil s-o fi blocat aşa cum a zis Chebeya, iar lucrurile pe care i le spune el acum Păstrătorului – poate că obstacolul va fi îndepărtat.

(Apoi o să mi se spună ce să fac?)

— Poate că da, poate că nu. De unde aş putea să ştiu?

(Crezi că se va întâmpla ceva, altminteri nu mi-ai fi cerut să trimit micul vehicul spaţial.)

— Cred că-i posibil ca atunci când o să vină vremea să înlăturăm obstacolul, Păstrătorul să aibă treabă cu mine.

(Şi cum anume vei şti?)

— Cineva o s-aibă un vis. Aşa lucrează Păstrătorul. Tu o să vezi visul, o să-mi spui şi-o să ne gândim dacă e-n el ceva ce vrea Păstrătorul să facă.

(Poate că visul o să îl ai tu.)

— N-am mai avut un vis adevărat de când m-am visat ca grădinar al cerului. Lucrul ăsta a devenit realitate cu multă vreme-n urmă şi nu mă mai aştept să mai am alt vis.

(Nu mă poţi minţi, Shedemei. Simt speranţele tale, indiferent dacă le mărturiseşti sau nu.)

— Da, bine, aş vrea să cred că Păstrătorul are să-mi spună ceva, desigur.

(în cazul acesta, grăbeşte-te şi culcă-te, ca să poţi visa.)

— Nu merge aşa. Nu-s obosită încă.

Părăsi vehiculul spaţial şi se plimbă prin aerul răcoros al nopţii în grădina ei, observând în trecere felul în care crescuseră plantele, relativa preponderenţă a unei specii faţă de alta, felul în care se dezvoltau ramurile, mărimea frunzelor. Sufletul Suprem introdusese observaţiile ei în computerul navei sub forma unor note. Încetaseră de mult să comenteze despre ironia faptului că un program de computer conceput să guverneze o lume devenise acum un scrib al unui biolog singuratic.

Sufletul Suprem începu să vorbească cu ea.

(L-am căutat pe Păstrător, am căutat un loc în care ar

putea fi. Am cercetat modalităţile prin care ea trimite de obicei vise către minţile fiinţelor umane, ale îngerilor şi ale săpătorilor. Indiferent ce anume face Păstrătorul, nu reuşesc să descopăr.)

— N-ai observat lucrul ăsta cam cu vreo patru sute de ani în urmă?

(Ba da, iar după aceea am aşteptat.)

— Ai aşteptat patruzeci de milioane de ani pe Harmony, iar acum eşti nerăbdător?

(Pe Harmony aveam treabă. Era nevoie de mine.)

— Făceai diverse lucruri, vrei să spui. Dacă se plănuia ceva, era pentru că tu făceai planul. Apoi lumea a-nceput s-aibă vise care nu veneau de la tine. Chestia asta te-a făcut să nu te simţi în largul tău, este?

(Era mai greu să efectuez calculul probabilităţilor.)

— Aşa se-ntâmplă cu noi toţi mereu.

(Am concepuţi în mine algoritmi de compasiune. Nu trebuie să mă identific cu tine pentru a empatiza. Aşa ceva e de domeniul biologiei.)

— Indiferent ce-anume face Păstrătorul, o face mai repede decât viteza luminii, indiferent cât de departe ar fi o persoană. Lucrul ăsta sugerează o putere enormă. Atâta cunoaştere, atâta… înţelepciune. Şi, cu toate astea, e foarte delicată, intervenind extrem de puţin. Dându-ne atât de multă libertate. Respectând alegerile noastre. Ascultându-ne. Ascultând nevoile şi dorinţele pe care nici nu ştim că le-avem.

(Cred că, orice va fi fiind, nu este ca mine. Nu este un computer.)

— Organică, deci? Cu nişte unelte foarte puternice?

(Organică? Cine ştie. Poate că este pur şi simplu neconstruită, ce zici de asta? Ca o fiinţă umană, ca un săpător, ca un înger. A crescut, s-a făcut pe sine din experienţele ei, în felul în care ai făcut şi faci tu. Prin urmare, nu a fost doar programată să conceapă forma istoriei vieţii, a fost însărcinată cu asta.)

— Sau poate c-a găsit-o, i-a plăcut şi-a hotărât că vrea s-ajute. Din proprie voinţă, fără să primească o sarcină, fără

să i se ceară.

(E o minune că nu se plictiseşte. Vorbesc din experienţă atunci când spun că istoria umană este uluitor de repetitivă. Fiecare individ este unic, dar nu toate diferenţele sunt şi semnificative, şi interesante.)

— Acum eşti critic.

(Cineva trebuie să fie publicul piesei de teatru pe care voi, oamenii, o improvizaţi mereu. Străduindu-vă cu toţii să ajungeţi în centrul scenei. Cu toţii încercând să faceţi spectatorii să vă remarce, să vă declare stea, aşa încât atunci când muriţi, se va lăsa cortina, iar spectacolul se va încheia. Dar nu se întâmplă niciodată. Nimeni nu a ajuns stea, în cele din urmă.)

— Asta-i diferenţa dintre viaţă şi artă, desigur. Viaţa n-are cadre, cortine, începuturi şi sfârşituri.

(Ceea ce ar trebui să implice că nu are sens.)

— Vreau să spun propria-mi viaţă. Dau un sens lucrurilor pe care le fac. Iar Păstrătorul dă sens scenei mai largi. Asta înseamnă că există suficient sens. N-am nevoie de cineva care să facă o epopee din viaţa mea. Am trăit. S-au petrecut lucruri stranii. Din când în când, am contat în existenţele altor persoane. Ştii ce? E posibil ca lucrul de care să fiu cea mai mândră-n viaţa mea este vindecarea creierului băiatului ăluia din Bodika.

(Nu felul în care i-ai modificat pe îngeri şi pe săpători ca să le dai posibilitatea de a trăi separaţi unii de alţii?)

— Păstrătorul mi-a dat însărcinarea asta; dacă n-aş fi făcut-o eu, ar fi găsit o altă cale, ar fi dat altcuiva sarcina.

(Cum anume ştii că Păstrătorul nu ţi-a cerut să-l tămăduieşti pe acel mic săpător?)

— Poate că a făcut-o. Dar dacă n-aş fi fost acolo, Păstrătorul nu s-ar fi gândit că viaţa lui e-atât de importantă încât să trimită pe altcineva. Prin urmare, era mai puţin semnificativ – dar, din cauza asta, ştiu că s-a petrecut doar pentru c-am vrut eu să se petreacă. Lucrul ăsta face ca să fie fapta mea. Darul meu. Oh, ştiu că Păstrătorul a fost cea care m-a adus pe Pământ, şi tot ea m-a ales să-i urmez lui Nafai în calitate de comandant de

navă, aşa-ncât eram în viaţă la momentul respectiv. Dar eu sunt cea care-a hotărât să fie acolo în acel moment şi să rişte să dezvăluie cine-i cu adevărat pentru a-l salva pe băiatul ăla. Aşa-ncât la asta o să mă gândesc cu mândrie atunci când o să mor. Sau poate la ciudata căsătorie pe care-am avut-o cu Zdorab. Sau la Casa Rasaro – şcoala aia s-ar putea să dureze, ceea ce-ar fi nemaipomenit.

(Nu-ţi scrie necrologul încă. Nu ai murit.)

— Dar sunt obosită. Cred c-acum pot să dorm. E prea răcoare ca să dorm aici. Mi-aş dori ca scaunele din vehiculul spaţial să se poată-nclina mai mult pe spate.

(Ce păcat că proiectanţii au murit de patruzeci de milioane de ani.)

— Şi merită să fi murit, necugetaţii.

Râse.

— Chiar sunt obosită.

Îşi termină însă numărătoarea, pentru ca raportul ei să fie complet. Apoi puse vehiculul să-şi stingă luminile exterioare şi se întoarse la el sub strălucirea lunii, închise uşa şi se duse la culcare.

Adormi şi visă. Multe vise, visele normale, străfulgerările haotice ale sinapselor creierului, cărora li se dădu semnificaţia fragmentară de către funcţiile ficţionale ale minţii; vise pe care mintea nici măcar nu şi le mai aminteşte la trezire.

Apoi, brusc, un vis diferit. Sufletul Suprem sesiză imediat faptul că acum creierul îşi asumase un tipar diferit faţă de somnul cu vise. Shedemei însăşi simţi diferenţa şi, chiar în somn, îi dădu atenţie.

Văzu Pământul aşa cum părea din Basilica, curbura planetei clar vizibilă la orizonturi. Apoi, dintr-odată, ea zări magma clocotitoare care fierbea sub crusta planetei. La început părea haotică, apoi, cu o claritate formidabilă, ea înţelese că exista o măreaţă ordine în curgerea curenţilor. Fiecare vârtej, fiecare turbion, fiecare curent avea un înţeles. Majoritatea erau foarte lente, dar ici şi colo, la scară mică, mişcările erau chiar rapide.

Apoi ştiu, fără să vadă, pur şi simplu, că acei curenţi

dădeau formă câmpului magnetic al Pământului, generând variaţii ample şi reduse care puteau fi sesizate de animale, pe care le puteau tulbura sau linişti. Avertismentul de dinaintea cutremurului. Schimbarea bruscă de direcţie a unui banc de peşti. Armoniile dintre organisme; aceasta era ceea ce au văzut vizionarii.

Ea văzu cum mintea şi memoria trăiau în curenţii de rocă fluidă, în şuvoiul magnetic; văzu cum mari cantităţi de informaţie erau depozitate în cristale pe partea interioară a crustei, fiind schimbate de fluxurile temperaturii şi magnetismului. Pentru o clipă, îşi spuse: ”Aceasta e Păstrătorul.”

Aproape pe dată sosi răspunsul: ”Nu l-ai văzut pe Păstrătorul Pământului. Dar mi-ai văzut casa, biblioteca şi câteva dintre uneltele mele. Nu-ţi pot arăta mai mult decât atât, pentru că mintea ta nu are nici-o posibilitate de a accepta ceea ce sunt eu cu adevărat. E suficient?”

Da, rosti tăcut Shedemei.

Pe dată, visul se schimbă. Văzu simultan mai bine de patruzeci de lumi care fuseseră colonizate de Pământ, iar toate erau supravegheate de un fel de Suflet Suprem, iar toate Sufletele Supreme erau supravegheate de Păstrător. În mod deosebit, văzu Harmony, cu milioanele de oameni, ca şi cum doar pentru această clipă mintea ei avea capacitatea de a le cunoaşte simultan. Se simţi în contact cu cealaltă iteraţie a Sufletului Suprem care încă locuia acolo; dar nu, asta era o iluzie, nu exista o asemenea legătură. Totuşi, ştia că era momentul ca Sufletul Suprem de pe Harmony să le dea voie fiinţelor umane să-şi recupereze tehnologiile pierdute.

E momentul, rosti în vis glasul clar al Păstrătorului. Să construiască noi nave spaţiale şi să vină acasă.

Dar cum rămâne cu cei de aici? Ai renunţat la ei?

A sosit timpul limpezirii. Hotărârea va fi luată, într-un fel sau altul. Aşa încât pot să trimit acum după oamenii de pe Harmony, pentru că până vor ajunge aici, fie cele trei specii vor trăi în armonie, fie orgoliul lor le va fi distrus şi le va fi pregătit să fie dominate de cei care vor veni.

Precum Rasulumii, îşi spuse Shedemei.

Şi ei au avut momentul lor de alegere, replică Păstrătorul.

Visul se schimbă din nou, iar acum îi văzu pe Akma şi pe fiii lui Motiak mergând pe un drum. Ştiu pe dată, cu exactitate, unde se afla drumul, şi în care parte a zilei vor ajunge la destinaţie.

În vis, văzu cum micul vehicul spaţial plonjează din cer, stârnind în mod deliberat un nor de fum în momentul în care ateriza; se văzu pe sine ieşind afară, cu mantia de comandant orbitor de strălucitoare pentru ca ei să se poată uita la ea. Începu să vorbească, iar în acel momentul pământul se clătină sub picioarele ei, pus în mişcare de curenţii de magmă, iar bărbaţii cei tineri căzură la pământ. Apoi zguduirea pământului luă sfârşit, iar ea vorbi din nou şi în sfârşit înţelese ce anume voia Păstrătorul să facă ea.

Vei face? întrebă Păstrătorul.

O s-ajute la ceva? Îi va salva pe aceşti oameni?

Da, răspunse Păstrătorul. Indiferent de ceea ce va alege, Motiak îşi va sfârşi zilele în calitate de rege al unui regat paşnic, datorită intervenţiei tale. Dar ceea ce se va petrece în viitorul îndepărtat – asta va decide Akma. Dacă doreşti, poţi trăi până atunci, ca să vezi cu ochii tăi.

Cum, dacă Basilica *trebuie să se-ntoarcă pe Harmony?*

Aici eu nu mă grăbesc. Pune computerul navei să trimită o sondă spaţială. Tu poţi rămâne aici, la fel şi Sufletul Suprem. Nu vrei să vezi, măcar în parte, cum se termină?

Ba da, vreau.

Ştiu că vrei, zise Păstrătorul. Până când n-ai făcut această vizită pe Pământ, nu eram sigur dacă faci cu adevărat parte din mine, pentru că nu ştiam dacă îi iubeşti pe ceilalţi suficient încât să-mi împărtăşeşti munca. Să-i înveţi pe cei de pe Pământ cum să trăiască, încontinuu, generaţie după generaţie; şi cum să-şi facă existenţa veselă şi liberă. Tu ai ales, aşa încât acum, ca şi în cazul lui Akmaro, pot să îţi dau ceea ce vrei, pentru că ştiu că doreşti doar bucuria acestor fiinţe, veşnic.

N-am o inimă chiar atât de pură.

Nu fi încurcată din cauza sentimentelor tale efemere. Ştiu ce anume faci; ştiu din ce motiv faci ceea ce faci; te cunosc mai bine decât tine.

Pentru o clipă, Shedemei se văzu întinzându-se şi luând un fruct din pom; îl gustă, aroma sa îi umplu tot corpul de lumină, iar ea putea zbura, putea cânta toate cântecele deodată, care erau nesfârşit de frumoase înlăuntrul ei. Ştia ce anume era fructul – era iubirea Păstrătorului pentru fiinţele Pământului. Fructul cel alb era gustul bucuriei Păstrătorului. Totuşi, în parfumul lui era altceva, izul, durerea ascuţită a milioanelor, a miliardelor de fiinţe care nu puteau înţelege ce anume voia Păstrătorul de la ele, sau care, înţelegând, o urau şi respingeau amestecul ei în vieţile lor. Lasă-ne să fim noi înşine, cereau ei. Lasă-ne să realizăm ceea ce vrem. Nu dorim niciun dar din partea ta, nu vrem să luăm parte la planul tău. Aşa încât fură azvârliţi în vârtejurile timpului, nefăcând parte din vreo istorie, pentru că nu puteau face parte din ceva mai amplu decât ei înşişi. Cu toate acestea, aveau libertatea de a alege; nu erau pedepsiţi decât de urmările naturale ale propriei trufii. Astfel, chiar şi prin respingerea planului Păstrătorului ei deveneau parte din el; în refuzul de a gusta fructul pomului, ei deveneau parte din fina lui aromă. Era onoare chiar şi în aceasta. Aroganţa lor conta, cu toate că în îndelungul curs al istoriei ardente nu schimba nimic. Conta pentru că Păstrătorul îi iubea, îşi amintea de ei, le ştia numele şi poveştile, îi jelea: O, fiica mea, o, fiul meu, şi voi faceţi parte din mine, le striga Păstrătorul. Faceţi parte din nesfârşita mea dorinţă şi nu vă voi uita niciodată…

Iar emoţiile deveniră prea mult pentru Shedemei. Poposise în mintea Păstrătorului atât cât putuse suporta. Se trezi în hohote de plâns, copleşită. Scoase un lung strigăt de indescriptibilă durere – durere pentru cei pierduţi, durere pentru că a trebuit să plece din mintea Păstrătorului, durere pentru că gustul fructului cel alb dispăruse de pe buzele sale şi nu fusese altceva decât un vis. Un vis adevărat, dar un vis care ia sfârşit, luase sfârşit şi uite-mă aici, mai singură ca niciodată, fiindcă pentru prima dată în

viaţa mea am avut senzaţia că nu sunt singură şi n-am ştiut niciodată cât de minunat este să fii ştiută şi iubită cu adevărat, în mod total. Strigătul ei se risipi; trupul îi era istovit de vis; se culcă din nou şi nu mai visă nimic până dimineaţă. Trecuse destul timp până atunci, aşa încât să suporte să se trezească, deşi visul era în continuare extrem de prezent în mintea ei.

— Ai observat? şopti ea.

(Nafai nu a avut niciodată un vis atât de puternic.)

— El avea altceva de făcut, zise ea. Poţi să mă duci în locul în care trebuie să fiu?

(Avem timp mai mult decât suficient.)

Pe măsură ce vehiculul se deplasa, ea mâncă, mestecând mecanic; mâncarea nu avea gust, în comparaţie cu ceea ce-şi amintea din vis.

— Așteptarea ta s-a terminat, în sfârşit, rosti ea în timp ce mânca. Presupun c-ai văzut lucrul ăsta.

(Îmi pregătesc deja mesajul către iteraţia mea originară. Includ înregistrarea visului tău. Din păcate, o mare parte din el pare să fi fost subiectivă şi nu cred că l-am înţeles în întregime. Aşa se întâmplă întotdeauna cu visele adevărate. Se pare că întotdeauna îmi scapă ceva.)

— La fel mi s-a-ntâmplat şi mie. Dar am reţinut destul, ca să-mi ajungă pentru o bună perioadă.

(Dacă Păstrătorul poate să vorbească atât de clar, de ce crezi că este atât de vagă, de obicei?)

— Am înţeles motivul, în timpul visului, zise Shedemei. Experienţa e atât de copleşitoare, încât, dac-ar da-o celor mai mulţi, ar fi atât de consumaţi de ea încât n-ar mai putea avea suflete. Voinţa le-ar fi înghiţită de voinţa ei. În fapt, lucrul ăsta i-ar ucide.

(Dar în cazul acesta de ce eşti tu imună?)

— Nu sunt. Dar, având în vedere c-am ales să urmez planul Păstrătorului, visul ăsta nu mi-a anulat voinţa, a confirmat cine anume sunt şi ceea ce voiam deja. Nu mi-am pierdut libertatea şi, în loc să mă ucidă, m-a făcut mai puternică.

(Cu alte cuvinte, e ceva organic.)

— Da, aşa este. E ceva organic. Se gândi câteva momente, apoi adăugă: A spus că nu mă poate lăsa să-i văd chipul, dar acum înţeleg că n-am nevoie şi nici nu vreau, pentru c-am făcut ceva şi mai bun.

(Ce anume?)

— Am purtat chipul ei. Am văzut prin ochii ei.

(Mi se pare corect. A purtat chipul tău de o mie de ori până acum şi a folosit mâinile şi graiul tău pentru a-şi face munca.)

Shedemei îşi ridică mâinile şi se uită la ele, umede şi pline firimituri de la masa pe care tocmai o termina.

— În cazul ăsta, ar trebui să spun că Păstrătorul Pământului seamănă cu mine, nu crezi?

Râse o clipă; sunetul era la fel de aspru ca orice râs, dar înlăuntrul ei trezi amintirea muzicii, iar pentru un moment îşi aminti de gustul fructului şi fu mulţumită.

12
VICTORIE

Când Edhadeya veni să-i vadă după marea întrunire publică din Jatva, Mon fu cel care se trase la o parte cu ea, ca să audă ce avea de spus.

— Dac-ai venit să mă convingi să mă dezic de fraţii mei – începu el, dar ea nu-i dădu posibilitatea să termine.

— Ştiu că te-ai angajat deja să negi tot ceea ce-i nobil şi bun în tine, Mon, aşa că n-o să-mi pierd timpul. M-a trimis tata c-un mesaj.

Mon simţi o extrem de fină senzaţie de frică. Deseori îşi spusese că era greu de crezut că tata îi lăsa în pace, deşi făceau ceea ce făceau. Da, le interzise să boicoteze munca şi comerţul în care erau implicaţi săpătorii, dar bineînţeles că ei se descurcaseră, pretinzând că vorbesc împotriva boicotului – toată lumea înţelegea adevăratul mesaj. Oare tata nu acţiona împotriva lor? Iar dacă despre asta era vorba, de ce înlăuntrul lui Mon exista ceva care primea cu braţele deschise acest lucru?

Oare era din cauză că ei repurtaseră cu atâta uşurinţă victoria, iar el îşi dorea un fel de luptă?

— M-asculţi? întrebă Edhadeya.

— Da, răspunse Mon.

— Tata se teme că nişte soldaţi de-ai lui ar putea socoti că-i datoria lor faţă de rege să-nlăture sursa acestei nefericiri. Anumite remarci de-ale lui, auzite pe-ascuns de alţii, scoase din context, au dat unor soldaţi impresia că el ar fi bucuros de lucrul ăsta.

— Mie mi se pare c-a dat un ordin şi s-a răzgândit puţin cam târziu.

Mon râse răutăcios.

— Ştii că nu-i adevărat.

Ştia, bineînţeles. Sentimentul adevărului din el se răzvrătea împotriva ideii, dar Mon se pricepea din ce în ce mai bine să-l suprime.

— Ce crede el c-avem de gând să facem? întrebă Mon. C-o să ne-ascundem? C-o să-ncetăm să mai vorbim în public? Poate s-o lase baltă. Uciderea noastră o să facă din noi nişte martiri şi o să ne-aducă victoria. În plus, n-a crescut în casă nişte laşi.

— Nebuni, da, mincinoşi da, dar nu laşi. Edhadeya zâmbi amar, apoi continuă: Ştie că n-o să dai înapoi. N-a sugerat decât să vă ţineţi secrete planurile de călătorie. Nu spuneţi lumii care-i următoarea destinaţie. Nu le spuneţi când o să plecaţi.

Mon se gândi pentru câteva momente la acest lucru.

— În regulă. O să le comunic celorlalţi.

— În cazul ăsta, mi-am făcut datoria.

Dădu să plece.

— Stai, rosti Mon. Asta-i tot? Nu-s alte mesaje? Nimic personal din partea ta?

— Nimic, în afară de dispreţul meu pe care vi-l transmit la toţi cinci, dar c-o doză specială pentru tine, Mon, pentru că ştiu că tu ştii că Akma n-are dreptate, în fiecare vorbă rostită. Chiar dacă Akma vorbeşte cel mai mult, tu eşti cel mai necinstit dintre toţi, pentru că ştii adevărul.

Mon dădu să explice din nou cum sentimentul adevărului din copilărie era o pură iluzie menită să atragă atenţia asupra celui de-al doilea fiu al regelui, dar înainte ca el să se lanseze în perorări, ea îi dădu o palmă.

— Nu mie, rosti ea. Poţi să spui oricui altcineva şi poate să te creadă, dacă doreşte, dar mie să nu-mi spui niciodată chestia asta. Jignirea-i de nesuportat.

De această dată, ea plecă, amestecându-se în mulţimea care se risipea, iar el n-o chemă înapoi. Obrazul care-l ardea îi aduse lacrimi în ochi, dar nu era sigur că durerea era de vină. Rememoră acele zile minunate când era mic, iar Edhadeya cel mai bun prieten al lui. Îşi aduse aminte cum avusese ea încredere să-i dezvăluie visul ei adevărat pentru a i-l comunica tatei, iar din pricina absolutei încrederi a lui Aronha în sentimentul adevărului pe care îl avea Mon, el obţinuse ascultarea celorlalţi, fusese trimisă o expediţie, iar Zenifii fuseseră salvaţi. Atunci, crezuse că

acesta va fi locul său în regat, să joace rolul celui mai credincios consilier al lui Aronha, pentru că fratele său ştia că Mon nu poate să mintă. Iar momentele în care Bego îl folosise spre a-l ajuta să traducă foile Rasulumilor…

Ciudat, acum când se gândea la acest lucru, cu obrazul încă arzând de palma Edhadeyei, că Bego nu credea în Păstrător, şi cu toate acestea îl folosise pe Mon ca să-l ajute la traducere. Oare nu era Bego, cu adevărat, cel care-i învăţase pe toţi să nu creadă-n Păstrător? Dar Bego credea. Sau, cel puţin, credea în darul lui Mon.

Nu, nu, Akma explicase deja lucrul ăsta. Bego nu-l considera ca fiind un dar al Păstrătorului, ci ca pe-un talent înnăscut al lui Mon. Exact, capacitatea de-a simţi atunci când cineva credea cu adevărat ceea ce spunea. N-avea nici-o legătură cu adevărul absolut, ci cu credinţa absolută.

Dar dac-aşa stau lucrurile, îşi zise Mon, din ce motiv n-am niciodată sentimentul că-i adevărat ceea ce spune Akma? N-am sesizat logica chestiei ăsteia. Dacă sentimentul adevărului pe care-l am provine de la Păstrător, atunci el ar putea să-ncerce să mă-ntoarcă împotriva lui Akma, făcându-mă să refuz să confirm ceea ce spune el. Dar, în cazul ăsta, înseamnă că există cu adevărat un Păstrător, prin urmare nu ăsta-i motivul. Dar dacă Akma are dreptate, iar sentimentul ăsta al adevărului pe care-l am e doar capacitatea mea de-a discerne când anume se rosteşte adevărul, ce spune chestia asta despre faptul că nu confirm nimic din vorbele lui Akma? Înseamnă că, indiferent cât de convingător pare – oare nu-s eu fascinat de cuvântările lui, ca şi mulţimea, ajungând să fiu complet convins de ele? — sentimentul adevărului îmi spune că el minte. Nu crede o iotă din tot ce spune. Sau, chiar dacă crede, e ca o părere, nu ceva sigur. În fundul sufletului lui, în inima lui, în străfundurile minţii sale, el nu spune aceste lucruri pentru că-i convins de ele.

Prin urmare, în ce anume crede Akma? Şi din ce pricină îmi neg eu sentimentul adevărului în favoarea incertitudinilor lui Akma?

Nu, nu, am discutat deja despre asta cu Akma, iar el mi-a

explicat că o persoană cu adevărat educată niciodată nu crede ceva cu siguranţă, fiindcă ştie că învăţături ulterioare ar putea pune sub semnul întrebării unele sau toate credinţele sale; prin urmare, eu o să primesc un răspuns ferm din partea sentimentului adevărului doar despre persoane care-s ignorante sau fanatice.

Ignorante sau fanatice... precum Edhadeya? Sau Bego?

— Ei bine, ce voia? întrebă Aronha.

Reveria lui Mon îl purtă înapoi către locul în care fraţii lui şi Akma vorbeau cu conducătorii locali ai Adunării Căilor Străvechi. Aceasta era partea din fundamentarea unei religii care-i dădea lui Mon cel mai mult de furcă. Deşi aveau suficiente donaţii din partea persoanelor bogate şi educate, cei care doreau cu adevărat să conducă adunarea nu erau cei de care-i păsa lui Mon prea mult. Foarte mulţi dintre ei erau foşti preoţi care-şi pierduseră funcţiile în vremea reformelor – o ceată arogantă care se considerau un fel de aristocraţie neîndreptăţită, plină de doleanţe şi de îngâmfare. Alţii, însă, erau tipul de bigoţi care-i urau pe săpători, aproape cu siguranţă aceleaşi persoane care fie îndeplineau, fie ordonau chinuirea Păstraţilor în timpul persecuţiilor. Îl lua cu fiori că trebuia să se asocieze cu ei. Şi Aronha îi mărturisise între patru ochi lui Mon că nu-i plăcea deloc să aibă de-a face cu aceste persoane. ”Indiferent de ce altceva am putea spune despre Akmaro”, comentase Aronha atunci, ”el atrage cu siguranţă o categorie de preoţi mai buni.” Însă ei n-or să poată spune niciodată acest lucru în faţa lui Akma, din cauza faptului că în continuare se supăra foarte tare la orice îi aducea aminte de căsătoria lui Luet cu preotul Didul, iar a-i lăuda pe preoţii Păstraţilor în ansamblu ar provoca cu siguranţă o izbucnire temperamentală din partea lui Akma.

— Avea un avertisment din partea tatei, zise Mon.

— Oh, a-nceput să ne-ameninţe acum? întrebă Akma.

Îl ţinea pe după umeri pe un tânăr derbedeu care-ar fi putut foarte bine să fie unul dintre cei care rupseseră oasele sau sfâşiaseră aripile copiilor de îngeri.

— Hai să vorbim despre asta când rămânem singuri,

spuse Mon.

— De ce, avem ceva s-ascundem de preoţii noştri? întrebă Akma.

— Da, spuse Mon glacial.

Akma râse.

— Glumeşte, desigur.

Dar după câteva minute, Akma reuşi să se descotorosească de tânăr şi, împreună cu Motiakii, se retrase pe malul râului.

— Să nu-mi mai faci niciodată chestia asta, te rog, spuse Akma. O să vină ziua în care-o să putem folosi maşinăria statului pentru a ne susţine adunarea, dar în momentul de faţă avem nevoie de ajutorul oamenilor ăstora şi nu-i bine atunci când îi faci să se simtă excluşi.

— Îmi cer scuze, replică Mon. Dar n-aveam încredere-n el.

Akma zâmbi.

— Bineînţeles că nu. E-o secătură vrednică de dispreţ. Dar e-înfumurat şi-a trebuit să lucrez din greu ca să nu plece furios.

Mon îl bătu pe Akma pe braţ.

— Atâta vreme cât o să faci baie după ce-l atingi, sunt sigur că n-o să se-ntâmple nimic.

Apoi le povesti ceea ce spusese Edhadeya.

— E limpede că-ncearcă să ne pună beţe-n roate, zise Ominer furios. De ce-am crede ce ne spune el?

— Pentru că el e regele, replică Aronha, şi n-ar minţi-n privinţa asta.

— De ce nu? întrebă Ominer.

— Pentru că s-ar face de ruşine dac-ar recunoaşte că nu poate să-şi controleze soldaţii, spuse Aronha. Aş fi vrut să nu-l fi rănit pe tata atât de tare. De-ar înţelege că facem lucrul ăsta de dragul regatului.

— Nu ne putem schimba programul, rosti Ominer. Lumea ne-aşteaptă.

— Oh, nu te preocupa de asta, zise Mon. O să strângem mulţimea-n jurul nostru oriunde şi oricând apărem noi. De altfel, ar adăuga puţin mister faptul că nimeni nu ştie unde-

anume o să vorbim data viitoare. Ar spori emoţia.

— Ne face să părem nişte laşi, zise Ominer.

Khimin vorbi cu glasul lui piţigăiat:

— Nu şi-n cazul în care-o să anunţăm că facem lucrul ăsta pentru c-am primit informaţii credibile că nişte oameni de-ai regelui vor să ne ucidă.

— Nu! rosti Aronha cu tărie. N-o să facem niciodată aşa ceva. Lumea o să considere că-i o acuzaţie la adresa regelui, şi-ar fi lipsit de onoare din partea noastră să-l acuzăm, atâta vreme cât el ne-a avertizat să-ncercăm să ne protejăm.

Akma îl bătu pe spate pe Khimin.

— Asta-i treaba, Khimin. Atunci când Aronha hotărăşte că ceva-i lipsit de onoare, nu putem acţiona, chiar dac-ar fi fost un complot cu foarte mari şanse de reuşită.

— Nu-ţi bate joc de sentimentul meu de onoare, replică Aronha.

— Nu-mi băteam joc, zise Akma. Te admir pentru el.

Brusc, Mon simţi un irezistibil impuls să facă scandal.

— La capitolul ăsta Aronha seamănă cel mai bine cu tata. Singurul motiv pentru care-am avut atâta succes e că tata are un dezvoltat sentiment al onoarei.

— În cazul ăsta, onoarea-i o slăbiciune, nu-i aşa? întrebă Ominer.

Aronha îi răspunse cu o privire plină de dispreţ:

— Pe termen scurt, lipsa de onoare oferă avantaje; pe termen lung, un rege lipsit de sentimentul onoarei pierde dragostea supuşilor săi şi sfârşeşte precum Nuab. Mort.

— L-au torturat arzându-l în foc, nu-i aşa? întrebă Khimin.

— Încearcă să nu pari atât de-ncântat de chestia asta, spuse Akma. Îi faci pe cei din jur să se simtă stingheriţi.

Dar Mon observă, lucru care-l tulbură, că Akma părea să se apropie şi mai mult de Ominer, atunci când acesta rostea lucruri care ar fi făcut ca o persoană de bun-simţ să se îndepărteze de el. Ominer spusese că onoarea este o slăbiciune; acum, cu toate că nu comentase, Akma îl ţinea cu braţul pe după umeri pe Ominer, care era numai zâmbet. Nu e-n regulă. Ceva nu-i deloc în regulă. Akma nu

era aşa, nici măcar anul trecut, înainte să-nceapă totul. Mi-aduc aminte că era la fel de ferm ca şi Aronha în legătură cu onoarea şi bunul-simţ. Ce se-ntâmplă, oare-ncep să-l influenţeze persoanele de joasă speţă cu care-avem legături? Sau e pur şi simplu o consecinţă naturală a faptului de-a se bucura de adulaţia atâtor mii de persoane?

Indiferent ce-anume se întâmpla cu Akma, lui Mon îi displăcea complet. Akma cel adevărat care ieşea la suprafaţă; mai degrabă, Akma începea să-şi asume această postură cinică, amorală, care considera el că era ceea ce trebuia să devină ca să învingă. Sau poate că era o parte adevărată a lui Akma care nu ieşise la suprafaţă până când el nu începuse să creadă că era atât de important şi de puternic încât nu trebuia să se mai comporte cu bun-simţ cu alţii. Cât din această tachinare de-acum faţă de Aronha e-n realitate glumă şi cât de mult e-un dispreţ adevărat pentru purtarea regească a fratelui meu?

Nu trebuie să mă gândesc la aşa ceva, îşi reaminti el. Păstrătorul încearcă să mă despartă de fraţii mei şi să mă câştige de partea lui.

Nu, nu-i vorba de Păstrător, pentru că nu există Păstrător…

Mon se scuză, spunând că vrea să se retragă pentru că trebuie să se culce. Ceilalţi luară aceasta ca un semnal. Conversaţia se transformă în sporovăială jucăuşă în timp ce se îndreptau către casa în care erau cazaţi. Locul era mult prea mic pentru cinci adulţi – jumătate din familia care locuia acolo se mutase temporar în casele vecinilor –, dar Akma insistase că ei nu pot sta tot timpul în casele oamenilor bogaţi, căci altminteri Păstraţii i-ar putea acuza că sunt trufaşi. Văzând de ce anume îi acuzaseră deja Păstraţii, Mon îşi spuse că un somn bun merita adăugarea unei alte acuzaţii minore, dar ca de obicei Aronha vedea lucrurile în maniera lui Akma, aşa că el era înghesuit într-un spaţiu în care nu se putea întinde sau întoarce de pe o parte pe alta fără a trezi pe cineva. Săracii pur şi simplu nu fac case suficient de mari, îşi zise, glumind răutăcios. Nu putea spune aşa ceva cu glas tare, bineînţeles, pentru că

Akma i-ar replica: ”Lumea n-o să-nţeleagă că-i doar o glumă.”

A doua zi de dimineaţă, Aronha hotărî să urmeze sfatul tatei şi să plece imediat, în loc să mai stea încă o zi, iar în loc să meargă la Fetek, se vor îndrepta spre Papadur. Oh, excelent, îşi spuse Mon, e-o distanţă dublă, iar drumul e-n urcuş, nu-n coborâş. O să trebuiască să-i scriu tatei un bilet prin care să-i mulţumesc pentru sugestie.

Pe drum, Akma vorbi despre cuvântarea lui Khimin din seara trecută. Mon trebui să admire îndemânarea cu care făcu acest lucru, lăudând în timp ce făcea observaţii critice, astfel încât Khimin nu se simţi depreciat. Ajuta, desigur, faptul că Khimin îl venera pe Akma.

— Ceea ce-ai spus despre faptul că învăţătorii noştri-s bine educaţi, iar învăţătorii Păstraţi sunt la fel de ignoranţi ca şi studenţii lor – asta a fost o remarcă abilă şi mă bucur c-ai făcut-o.

Khimin zâmbi.

— Mulţumesc.

— Data viitoare trebuie să-ţi alegi mai bine cuvintele. Ştiu, e foarte frustrant, trebuie să te gândeşti la atât de multe lucruri în acelaşi timp, şi mie mi se-ntâmplă la fel, ai grijă de-un aspect şi-ţi scapă altceva. Dar ăsta-i motivul pentru care nu oricine e-n stare să facă treaba asta.

Pentru Mon era uşor să vadă linguşirea lui Akma, felul în care îl momea şi îl câştiga de partea lui pe Khimin. Dar Khimin, bietul tont, nu-şi dădea seama.

Apoi lui Mon îi trecu prin minte că Akma îşi adapta tactica pentru orice naiv i-ar fi ieşit în cale, şi poate că pentru altcineva Mon părea la fel de naiv, la fel de uşor de păcălit.

— Mă gândeam, când vorbeam aseară cu tine: ”Cum pot oare să fur ideea asta de la Khimin şi s-o folosesc în discursul meu?”

Khimin râse. La fel şi Ominer, care asculta – şi care avea nevoie şi el de ajutor la cuvântări, având în vedere că, deşi nu se bâlbâia şi-şi căuta cuvintele precum Khimin, nu avea deloc un discurs atrăgător.

— Uite cum aş fi zis eu, se oferi Akma. ”Tatăl meu, în

milostivenia sa, a întemeiat o religie în care un ignorant îl învaţă pe altul, iar un sărac are grijă de altul. Este o nobilă întreprindere; nimeni nu trebuie s-o tulbure. Dar pentru fiinţe umane şi îngeri, pentru persoane educate şi manierate, nu există motive să pretindem c-avem nevoie de doctrinele primitive şi de compania grosolană a aşa-numiţilor Păstraţi ai lui Akmaro."

— Ce vrei să spui cu "nimeni nu trebuie s-o tulbure"? întrebă Khimin. Credeam că noi asta facem.

— Bineînţeles c-asta facem, iar publicul ştie asta. Dar înţelegi ce efect are? Face să pară că nu suntem duşmanii nimănui. Noi nu ne opunem lor, noi venim în întâmpinarea nevoilor unei categorii de persoane mai bune, în timp ce Păstraţii se adresează celor săraci şi ignoranţi. Câte dintre persoanele care constituie publicul nostru se consideră sărace şi ignorante?

— Majoritatea! rosti Ominer uşor maliţios.

— Majoritatea sunt săraci, în comparaţie cu cineva care-a crescut în casa regelui, rosti Akma, cu o uşoară nuanţă de sarcasm. Dar cum se consideră ei? Fiecare crede că face parte dintre cele mai educate şi rafinate persoane – sau dacă nu e, bineînţeles c-o să facă tot ce-i stă-n putinţă ca să se asigure că alţii-s *de părere* că este. Astfel încât către ce adunare o să se-ndrepte? Nimeni nu ne poate acuza că-i înjurăm sau îi abuzăm pe Păstraţi – şi totuşi, cu cât îi lăudăm mai mult, cu atât mai mult determinăm lumea să stea cât mai departe de ei.

Khimin râse încântat.

— E ca şi cum iei ce vrei să zici, apoi găseşti o cale să spui contrarul, dar în aşa fel încât o să aibă efectul pe care-l vrei tu.

— Nu chiar opusul, replică Akma. Dar începi să-nţelegi, da, începi să-nţelegi!

Dintr-odată, în Mon irupse sentimentul adevărului, respingând tot ceea ce auzise mai devreme cu atâta violenţă încât avu senzaţia c-o să vomite. Se opri din mers şi, fără să vrea, căzu în genunchi.

— Mon? exclamă Aronha.

În acel moment, se auzi un zgomot puternic şi ridicară cu toţii privirile, văzând un obiect uriaş, cenuşiu ca granitul, care se învârtea în timp ce se năpustea în jos, spre ei. Din el ieşea fum, ca şi cum ar fi luat foc, iar sunetul bubuitor era asurzitor. Mon îşi astupă urechile şi văzu că fraţii lui făceau acelaşi lucru. În ultimul moment, uriaşul bolovan cenuşiu îşi schimbă brusc direcţia şi căzu spre pământ, la nici zece paşi de ei, fumul şi praful orbindu-i. În acea clipă pământul se zgudui, azvârlindu-i pe jos ca pe nişte păpuşi. Dar nu se auzi niciun zgomot de prăbuşire, sau dacă a existat, a fost înghiţit de bubuitul bolovanului căzut şi de mugetul pământului.

După ce se risipiră fumul şi praful, văzură pe cineva stând în picioare în faţa bolovanului, dar nu-şi puteau da seama cum anume arăta, fiindcă strălucea atât de puternic din orice parte a trupului, încât ochii lor nu erau în stare să distingă decât forma sa omenească. Motivul pentru care nu exista zgomot de prăbuşire deveni acum clar, căci obiectul cenuşiu plutea în aer cam la jumătate de metru de pământ. Era imposibil. Era nebunesc.

Omul de lumină vorbi, dar nu-l putură auzi; glasul lui se pierdu în celălalt zgomot.

Dintr-odată, bolovanul deveni tăcut. Mugetul pământului se stinse. Mon încercă să se ridice, sprijinindu-se în mâini, şi se uită la omul de lumină.

— Akma, rosti acesta. Ridică-te.

Glasul era destul de puţin uman; era precum cinci glasuri într-unul singur, cinci tonalităţi diferite care stârniră vibraţii dureroase în capul lui Mon. Era bucuros că fusese strigat numele lui Akma şi nu al lui; şi cu toate că se ruşină imediat de laşitatea sa, era bucuros, totuşi.

Akma se chinui să se ridice în picioare.

— Akma, de ce persecuţi poporul Păstraţilor? Căci Păstrătorul Pământului a spus: ”Acesta e poporul meu, aceştia sunt Păstraţii. O să-i pun în aceste pământuri, şi doar propriile lor alegeri greşite vor putea să-i distrugă?”

Mon era copleşit de ruşine. În ultimele luni îşi negase sentimentul adevărului, care fusese corect tot timpul.

Argumentele lui Akma că nu există Păstrător păreau acum atât de fragile şi de neînsemnate – cum de-a putut Mon să-l creadă, fie şi numai o clipă, atâta vreme cât avea în el sentimentul adevărului care-i spunea contrarul? Ce-am făcut? Ce-am făcut?

— Păstrătorul a auzit rugăciunile Păstraţilor, dar şi pe ale tatălui tău, adevăratul slujitor al Păstrătorului. Ani la rândul, el l-a implorat pe Păstrător să te facă să-nţelegi adevărul, dar Păstrătorul ştia că tu deja l-ai înţeles. Acum tatăl tău îl imploră pe Păstrător să te oprească să mai faci rău nevinovaţilor copii ai pământului.

Sub ei, pământul mugi din nou; Akma fu aruncat în genunchi, iar Mon căzu, lovindu-se cu faţa de solul umed al drumului.

— Mai poţi pretinde că Păstrătorul n-are nici-o putere? Eşti surd la vocea mea? Orb la lumina ce izvorăşte din trupul meu? Nu simţi cum se cutremură pământul sub tine? Nu există Păstrător?

Mon strigă înfricoşat:

— Da! Există! Am ştiut tot timpul! Iartă-mă pentru minciunile mele!

Îi auzea şi pe fraţii săi plângând, implorând milă; doar Akma rămăsese tăcut.

— Akma, adu-ţi aminte de sclavia din tărâmul Chelemului. Adu-ţi aminte cum te-a eliberat Păstrătorul. Acum tu eşti opresorul Păstraţilor, iar Păstrătorul îi va elibera de tine. Du-te-n drumul tău, Akma, şi nu mai căuta să distrugi Adunarea Păstraţilor. Rugăciunile lor vor fi ascultate, indiferent dacă tu alegi să te distrugi sau nu.

Cu aceste cuvinte, lumina care ţâşnea din trupul mesagerului păru a spori în strălucire şi intensitate – ceva ce Mon credea c-ar fi imposibil, din moment ce era deja aproape orbit când se uita la el. Totuşi, fu capabil să vadă că omul de lumină îşi întinse mâna, iar un fulger pârâi în aer între degetul lui şi capul lui Akma. Acesta păru a dansa în aer timp de o clipă, asemenea unei particule de cenuşă deasupra unui foc; apoi se prăbuşi la pământ şi rămase nemişcat. Bolovanul cel imens bubui din nou şi din nou se

ridicară fum şi praf, care-i orbiră pe toţi. Atunci când se risipiră, bolovanul dispăruse, ca şi mesagerul, iar pământul era neclintit.

Khimin plângea.

— Tată? strigă el. Mamă? Nu vreau să mor!

Mon l-ar fi luat în râs, dar aceleaşi sentimente năvăleau şi în sufletul lui.

— Akma, rosti Aronha.

Desigur, îşi zise Mon. Fratele meu cel mare-i cel care are bunul-simţ să-şi aducă aminte de prietenul nostru, în loc să se gândească la sine. Mon fu cuprins din nou de ruşine. Se ridică şi se îndreptă nesigur spre locul în care zăcea, inconştient, Akma.

— Păstrătorul există, intona Ominer. Ştiu că există Păstrătorul, ştiu acum asta, ştiu, ştiu.

— Taci din gură, Ominer, spuse Mon. Ajută-ne să-l ducem pe Akma la lumina soarelui, pe iarbă.

Îl cărară, trupul lui fiind inert.

— E mort, rosti Khimin.

— Dacă omul de lumină voia să-l ucidă, rosti Mon, de ce să-i mai fi spus să-nceteze să se mai amestece-n treburile Păstraţilor? Unui mort nu trebuie să-i dai indicaţii.

— Dacă trăieşte, zise Aronha, atunci de ce nu respiră? De ce nu-i găsesc pulsul şi nu-i aud bătăile inimii?

— Vă spun eu că trăieşte, zise Mon.

— De unde ştii lucrul ăsta? întrebă Ominer. Nu i-ai controlat pulsul.

— Pentru că sentimentul adevărului spune asta. Da, trăieşte.

— Brusc, ţi-a revenit sentimentul adevărului? întrebă Aronha ironic.

— Nu m-a părăsit niciodată. L-am ignorat, m-am luptat cu el, dar nu m-a părăsit niciodată.

Îl durea să rostească aceste cuvinte. Dar era, totodată, şi o uşurare.

— În tot timpul ăsta sentimentul adevărului ţi-a spus că ceea ce predicam noi sunt minciuni? întrebă Aronha.

Tonul fratelui său fu ca o palmă.

— Akma mi-a spus că sentimentul adevărului e-o minciună! O autoamăgire! Mi-era ruşine să vorbesc despre asta.

Văzu dispreţ pe chipul lui Aronha.

— Aronha, o să mă-nvinovăţeşti pentru lucrul ăsta? Astfel de om eşti tu? E doar vina mea că faci asta! Păstrătorul trimite la noi o fiinţă de lumină ca să ne spună că minţeam, distrugând ceva important, iar tu vrei să arăţi cu degetul către *minei*

Era rândul lui Aronha să fie cuprins de ruşine.

— Am ales singur, ştiu. M-am tot gândit, dacă Mon spune că-i bine, trebuie să fie bine – doar că ştiam că-i greşit, şi te foloseam în calitate de scuză. Băieţii mai mici nu prea pot fi făcuţi răspunzători. Tu, cu mine şi cu Akma am făcut multe presiuni asupra lor şi…

— Şi eu am ales singur! strigă Khimin. Mesagerul n-a venit să te-oprească pe tine. A venit să ne-oprească pe toţi.

Mon îşi dădu seama că Khimin era mândru de faptul că primise vizita unui mesager din partea Păstrătorului. Aşa ceva era mai bine decât un vis adevărat. Căutând în inima sa, Mon îşi dădu seama că şi el avea astfel de sentimente.

— Poate că mesagerul a venit să ne-oprească pe toţi, zise Ominer, dar a vorbit doar cu Akma. Pentru că adevărul e că noi cu toţii l-am urmat pe Akma, de la bun început.

— Oh, ce curajos eşti, învinovăţindu-l pe el, rosti Khimin. Întreaga vină-i aparţine ăluia de jos, care zace ca mortul.

— Nu spun lucrul ăsta ca să ne scuz, replică Ominer. Din punctul meu de vedere, asta ar trebui să ne facă să ne ruşinăm şi mai mult. Suntem fiii regelui! Şi-am lăsat pe cineva să ne convingă să-l sfidăm şi să-l facem de ruşine pe tatăl nostru şi tot ceea ce ne-a învăţat el.

— E vina mea, rosti Aronha.

Reuşi să nu-i tremure glasul, dar n-avea curajul să se uite-n ochii lor.

— E posibil să fi crezut pe jumătate unele dintre ideile lui Akma, dar când a venit vorba de pornirea propriei noastre religii, de restaurarea vechii ordini a statului – am realizat că-i ceva greşit. Mi-am dat seama că persoanele cu care

lucram sunt nişte oportunişti vrednici de dispreţ. Mi-am dat seama că săpătorii pe care-i goneam din Darakemba erau mai buni decât presupuşii noştri prieteni. Iar eu sunt cel care-a fost educat să fie rege. Nu merit aşa ceva. Vă interzic să-mi mai spuneţi Ha-Aron. Sunt Aron, pur şi simplu.

Mon nu-şi mai putea stăpâni frustrarea.

— Nu vedeţi ce facem, chiar şi acum? L-am urmat pe Akma pentru că ne-a măgulit şi ne-a hrănit orgoliul. Ne-am bucurat în timp ce făceam toate astea. Ne-a plăcut să fim importanţi şi puternici. Ne-a plăcut să-l îngenunchem în faţa noastră pe tata, să schimbăm lumea, să credem că suntem mai deştepţi decât oricine, iar lumea să ne admire şi să se poarte cu noi ca şi cum am fi importanţi. Trufia a fost cea care ne-a susţinut. Iar acum, ce facem? Khimin face pe el pentru că suntem atât de importanţi încât Păstrătorul a trimis un om de lumină ca să ne oprească – nu mă contrazice, Khimin, am simţit şi eu acelaşi lucru. Iar Aronha vrea să ia toată vina asupra lui, pentru că el e cel care-ar fi trebuit să-şi dea seama şi – înţelegeţi? Tot despre trufie-i vorba! E vorba despre acelaşi lucru care ne-a băgat în belea de la bun început!

— Nu-s trufaş! rosti Aronha, iar acum glasul lui tremura. Nu pot suporta gândul de-a da ochii cu cineva.

— Dar o să facem asta, zise Mon. Pentru că trebuie să le-arătăm ce şleahtă de nenorociţi suntem.

— Nu-i şi ăsta un fel de trufie? întrebă Ominer răutăcios.

— Poate că e, Ominer! Dar vrei să ştii singurul lucru de care-s mândru? Singurul lucru care mă bucură că sunteţi fraţii mei, că-s unul dintre voi?

— Care? întrebă Aronha.

— Că niciunul dintre voi n-a venit cu ideea de-a continua lupta cu Păstrătorul, spuse Mon. Că nu v-a trecut prin cap c-am putea rămâne o parte a Adunării Căilor Străvechi.

— Asta nu-nseamnă că suntem buni, spuse Ominer. Înseamnă doar că suntem înfricoşaţi.

— Ne-am putut răzvrăti doar pentru c-am putut să ne-amăgim crezând că nu există Păstrător. Acum ne-am dat

seama. Am văzut lucruri pe care nu ni le-am închipuit vreodată, lucruri care s-au întâmplat doar pe vremea Eroilor. Dar v-aduceţi aminte de poveştile alea? Elemak şi Mebbekew au văzut lucruri la fel de teribile ca ăsta. Şi totuşi, au continuat să se răzvrătească, până la sfârşitul vieţii lor. Noi, nu! Revolta noastră s-a-ncheiat.

Aronha încuviinţă.

— Am vorbit serios când am spus că de-acum mă numesc Aron.

Mon replică imediat:

— O să rămâi Aronha, până când o să hotărască tata! Nu ţi-a luat titlul onorific atunci când îl făceai de ruşine.

Aronha încuviinţă din nou.

— Chestia asta o s-o omoare pe mama, spuse Khimin, plângând.

Mon îl luă pe după umeri pe cel mai tânăr frate al său şi-l ţinu aşa.

— Nu ştiu dacă putem îndrăzni să-i cerem tatei să ne primească înapoi. Dar trebuie să mergem la el, măcar ca să aibă bucuria de-a ne fi întors din drum.

— Tata o să ne primească, spuse Aronha. Aşa e el. Problema-i dacă putem repara ceva din răul pe care l-am pricinuit.

— Nu, zise Ominer. Problema-i dacă Akma o să trăiască sau nu. Trebuie să-l ducem înapoi la Darakemba. Stăm cu el aici, în speranţa c-o să-şi revină? Sau cerem ajutor ca să-l ducem înapoi?

— Suntem patru inşi, rosti Khimin. Putem să-l ducem noi.

— Am auzit că Shedemei, directoarea şcolii, e tămăduitoare, zise Mon.

— Acum avem nevoie de-ajutorul femeii despre care-am zis c-amestecă în mod criminal speciile, rosti cu amărăciune Aronha. Când suntem la ananghie, nu ne trece prin cap s-apelăm la propria noastră Adunare a Căilor Străvechi. Ştim, am ştiut tot timpul, că singurul sprijin pe care putem conta se află-n rândul Păstraţilor.

Ruşinea avea un gust ciudat în gurile lor, în vreme ce înjghebau o targa pentru Akma din hainele lor şi nişte

stinghii, apoi ridicară şipcile pe umeri pentru a-l căra. Pe când ajunseră lângă zone mai populate, lumea ieşi din case să-i vadă pe cei patru bărbaţi care cărau pe umerii lor ceea ce părea a fi un cadavru, ca şi cum l-ar fi dus la groapă.

— Mergeţi, le spuse Aronha celor care veneau să-i întâmpine. Mergeţi şi spuneţi-le tuturor că Păstrătorul a trimis un mesager ca să-i trăsnească pe Motiaki şi să-i facă să-nceteze să mai spună minciuni. Suntem fiii regelui şi ne-ntoarcem ruşinaţi la tatăl nostru. Mergeţi şi spuneţi tuturor că Akma, fiul lui Akmaro, a fost trăsnit de mesagerul Păstrătorului şi nimeni nu ştie dac-o să trăiască sau nu.

Rostea încontinuu aceste cuvinte, iar de fiecare dată când ele erau spuse vreunuia dintre Păstraţi, răspunsul era acelaşi: nu bucurie răutăcioasă, nu condamnare, ci lacrimi şi îmbrăţişări, apoi, inevitabil, lucrul cel mai greu de suportat: ”Putem să v-ajutăm? Putem să-l cărăm pe Akma o parte din drum? Oh, tatăl şi mama sa or să plângă când or să-l vadă în halul ăsta! O să ne rugăm Păstrătorului ca să-i lase să-şi vadă fiul viu. Hai să v-ajutăm!” Le aduseră apă, mâncare şi nici măcar o dată vreunul dintre Păstraţi nu-i condamnă.

Alţii nu erau aşa de binevoitori. Bărbaţi şi femei care fără îndoială îi aplaudaseră pe Akma şi pe fiii lui Motiak în timpul discursurilor lor acum îi făceau mincinoşi, escroci, eretici: ”Arondi! Mondi! Omerdi! Khimindi!” Cât de trist era că, atâta vreme cât se răzvrătiseră cu adevărat împotriva tatălui lor, nimeni nu îndrăznise să adauge titlul de ”trădător” la numele lor; iar acum, când puseseră capăt răzvrătirii şi îşi mărturisiseră greşelile, li se arunca în cârcă acest epitet.

— E ceea ce merităm, spuse Mon, când Ominer începu să remarce ipocrizia celor care-i acuzau.

Apoi, trebuiră să vadă şi să audă cum Păstraţii îi luau deoparte pe cei care ţipau, mustrându-i: ”Nu vedeţi cât sunt de îndureraţi? Nu vedeţi că Akma e-aproape mon? Nu vă fac niciun rău acum, lăsaţi-i să treacă, daţi-le pace.”

Astfel, Păstraţii deveniră protectorii lor pe parcursul călătoriei. Iar mulţi dintre ei erau săpători. Mon nu era

mulţumit ca să lase să audă doar vorbele lui Aronha. Pentru săpători, el adăuga propriul său mesaj: ”Vă rog, duceţi-vă şi găsiţi-i pe cei din poporul pământului aflaţi pe drum, care părăsesc Darakemba. Spuneţi-le că-i implorăm să se-ntoarcă. Spuneţi-le că ei sunt nişte cetăţeni ai Darakembei mai buni decât fiii lui Motiak. Nu-i lăsaţi să plece.”

În acea noapte dormiră alături de Akma, pe drum, iar a doua zi, târziu, ajunseră în Darakemba. Vestea despre ei le-o luase înainte, iar când ajunseră la casa lui Akma, lumea se dădu la o pane pentru a-i lăsa să treacă; Akmaro şi Chebeya şedeau în prag spre a-l primi pe fiul lor aproape viu. În casă aşteptau tatăl lor, regele, şi sora lor, Edhadeya, şi izbucniră în lacrimi când văzură cu câtă iubire sunt îmbrăţişaţi de tatăl şi de sora lor şi plânseră din nou când Akmaro şi Chebeya îngenunchează lângă ruina fiului lor.

Pe drum, apăru fiinţa de lumină. Pământul se cutremură. Akma ar fi trebuit să fie surprins, dar nu era. Era lucrul cel mai ciudat că nu i se părea ciudat. În timp ce mesagerul vorbea, lui Akma nu-i dădea pace un gând: ”De ce-ai apărut atât de târziu?”

Imediat ce remarcă propria lipsă de surprindere, se miră de ea. Nu se putea aştepta la aşa ceva. Nu ştia că există o asemenea fiinţă. Cu siguranţă, nu dăduse peste aşa ceva pe parcursul studiilor sale erudite. În plus, experienţa nu dovedea nimic. Chestia asta putea fi o halucinaţie împărtăşită de un grup de cinci bărbaţi care avea disperată nevoie de o afirmare a importanţei lor pentru univers. În loc să demonstreze că exista cu adevărat un Păstrător al Pământului, experienţa nu ar putea dovedi nimic mai mult decât ineluctabila putere inconştientă a credinţei din copilărie chiar şi asupra unor bărbaţi care credeau că trecuseră de asemenea fază.

Dar în timp ce mesagerul continua să vorbească (cum pot oare auzi fiecare vorbă şi am, totuşi, timp să-mi treacă prin cap astfel de gânduri? Ce extraordinară claritate a minţii. Aş vrea să-i vorbesc lui Bego despre fenomenul ăsta. Apropo, ce i-a făcut regele lui Bego, până-la urmă? Ia te uită – mă duc cu gândul în altă parte, întrebându-mă ce s-a

întâmplat cu bătrânul şi totuşi n-am pierdut o vorbă din mesaj) Akma era conştient că nu era vorba despre o halucinaţie colectivă, sau, în cazul în care era, fusese indusă de Păstrătorul Pământului, pentru că fusese cu certitudine trimis din interiorul lui. De ce ştia acest lucru?

Era aşa cum spusese Edhadeya, îţi dai seama, pur şi simplu, de diferenţă atunci când ţi se întâmplă chiar ţie. Numai că nu fiinţa de lumină face chestia asta. Nu, e doar teatru, doar un spectacol. Nu faptul că ochii mei-s orbiţi, sau că pământul mi se clatină sub picioare, ori asurzitoarele bubuituri ori fumul, sau glasul cu ciudate sonorităţi îmi dau siguranţă. Pur şi simplu… ştiu.

Apoi se gândi: am ştiut dintotdeauna.

Îşi aduse aminte de vremurile în care trăise în cea mai mare teroare a vieţii lui – când fiii lui Pabulog îl aruncaseră pentru prima dată la pământ şi începuseră să-l tortureze şi să-l umilească. La vremea respectivă, n-ar fi putut să descrie în cuvinte, dar sub frica pentru viaţa ta, era ruşine pentru neputinţa lui; iar sub asta, curajul oţelit care îl făcuse să nu încerce să implore milă, care îl susţinuse tot timpul şi îl ajutase să meargă, dezbrăcat şi mânjit cu noroi, gunoaie şi resturi de mâncare, spre ai lui. Ştiuse la momentul respectiv ce putere era aceea – era siguranţa absolută a iubirii părinţilor săi (iar amintirea ei îl împunse în inimă; am avut iubirea lor, încă am iubirea lor, era la fel de fermă aşa cum credeam când eram copil, credinţa mea nu-i deplasată şi uite ce le-am făcut), senzaţia corzilor imposibil de distrus care îi unea, aproape ca şi cum ar fi avut darul de vizionar al mamei sale fără să-l fi observat în mod conştient.

Şi, totuşi, dedesubt mai era ceva. Senzaţia că cineva urmărea tot ceea ce se întâmplă, supraveghea şi spunea: ”Nu e bine ceea ce-ţi fac băieţii aceştia. Iubirea pe care ţi-o poartă părinţii tăi este adevărată. Faptul că plângi, că ţi-e ruşine… nu sunt defecte, nu te poţi opune. Efortul tău de a avea curaj este meritoriu. Este corect că te întorci la ai tăi.” Un judecător constant, evaluând valoarea morală a ceea ce întreprindea el. Oare cum îşi putea aminti acum ceva ce nu

remarcase la momentul respectiv? Şi, cu toate acestea, ştia cu certitudine că acest observator existase acolo şi că îi plăcea vocea dinlăuntrul lui, pentru că atunci când proceda corect îi spunea acest lucru.

Mesagerul zicea: ”Păstrătorul a ascultat rugăciunile Păstraţilor şi, de asemenea, pe cele ale tatălui tău, slujitorul său adevărat.” De cât timp începuse cuvântarea? De foarte puţină vreme; de-abia începuse, de fapt, îşi dădu el seama. Era ca şi cum ştia orice vorbă pe care o va spune mesagerul şi cât timp urma să fie dedicat fiecărei părţi a mesajului, aşa încât mintea sa avea posibilitatea de a-şi împărţi atenţia între micile porţiuni necesare pentru a auzi şi a înţelege cuvintele şi marile pasaje de timp dintre respectivele porţiuni în care putea găsi misterul, observatorul pe care-l avusese înlăuntrul său în toţi aceşti ani şi nu-l observase.

Se văzu pe sine şezând pe panta dealului în timp ce-l urmărea pe tatăl său predicând Pabulogilor. Simţi furia din inima lui de copil, se auzi jurându-şi răzbunare. Dar asupra cui? Acum îşi dădu seama ceea ce nu realizase atunci: furia lui nu era îndreptată către Pabulogi, nici măcar către tatăl său pentru că le predica. Nu, trădarea care îi rănise inima se referea la toţi şi la niciunul – se referea la Păstrătorul Pământului pentru că-ndrăznise să salveze poporul fără a-l folosi pe Akma ca unealtă a sa.

Şi ce anume spunea acel observator lăuntric secret? Nimic. Absolut nimic. Se retrăsese. În sinea lui era tăcere, în timp ce inima sa era plină de furie pentru că nu fusese ales.

L-am gonit. Atunci eram gol pe dinăuntru.

Dar nu, nu complet gol, căci acum îl putea simţi precum cel mai uşor sunet cu putinţă, cel mai slab semn, steaua cea mai palidă care ar fi putut fi zărită. Observatorul se afla încă acolo şi spunea tăcut: ”Nu era vremea ta, nu era vremea ta, ai răbdare, planul e mai amplu, de data aceasta am avut nevoie de alţii, o să vină vremea ta…”

Prin urmare, observatorul era acolo, dar nu avea efect asupra lui, pentru că era înecat în propria sa furie.

Aşa încât, privind înlăuntrul lui, el îşi dădu seama că observatorul se afla în continuare acolo, continuând să vorbească, asemenea unei voci îndărătul vocii minţii sale, oferind un comentariu perpetuu referitor la fiecare gând conştient, dar îndepărtându-se întotdeauna de conştiinţă ori de câte ori încerca să pună mâna pe înţelepciunea evazivă. Chiar şi acum, el îşi putea aminti doar comentariul care fusese, nu-l putea auzi pe cel care se derula în acest moment.

— ”Acum ştii cine sunt”, numai ce spusese observatorul. ”Ai ştiut tot timpul cine sunt, dar acum ştii că ştii cine sunt.”

Da, rosti Akma tăcut, ca răspuns. *Tu eşti Păstrătorul Pământului şi ai făcut tot timpul parte din mine.*

Ai fost ca o scânteie menţinută aprinsă în mine indiferent cum am încercat să sting focul, indiferent cât de des ţi-am negat existenţa, te aflai acolo.

— ”Rugăciunile lor vor fi ascultate”, spusese mesagerul, ”indiferent dacă tu alegi să te distrugi sau nu.” Iar cu aceste vorbe mesajul se încheiase. Braţul cel strălucitor se întinse în direcţia lui. Degetul trosni şi şuieră, o durere teribilă îi cuprinse instantaneu fiecare nerv din trup, luase foc complet, iar în acel moment de insuportabilă agonie îşi putu aminti ceea ce observatorul, Păstrătorul, tocmai… terminase… de rostit…

— ”Acum ştii cine sunt eu. Am plecat.”

Până în acel moment, Akma nu-şi putuse închipui o durere mai teribilă decât suferinţa trupului său în momentul în care fulgerul puterii îi atinse toţi nervii deodată. Dar acum durerea încetase, iar trupul lui Akma zăcea la pământ ca o cârpă mototolită, iar el înţelese că durerea din trupul lui nu reprezenta nimic, nici măcar nu-l atinsese, era aproape o plăcere în comparaţie cu…

În comparaţie cu perfecta solitudine.

Nu era legat de nimic. Nu avea nume, pentru că nimeni nu-l cunoştea, nu exista niciun loc pentru că nu era legat de nimic, nu era nici-o putere pentru că nu exista nimic pe baza căruia să poată funcţiona. Totuşi, ştia că odinioară

avusese aceste lucruri, iar acum îi fuseseră luate cu brutalitate; era pierdut şi nu va mai fi vreodată ceva sau cineva; era pierdut pentru că nimeni nu îl cunoştea. Unde-i cel care supraveghează? Unde-i cel care mă cunoaşte? Unde este cel care-mi dă nume? Numai ce l-am descoperit înlăuntrul meu, nu-i aşa? Cum de m-a părăsit acum?

Nu exista durere care să se compare cu această pierdere. Nu l-ar fi deranjat dacă mintea lui ar fi fost restaurată în corpul agonizant de care fusese legat cu câteva momente mai devreme, pentru că era mai bine să simtă durerea, în timp ce supraveghetorul îl judeca, decât să simtă această totală lipsă de durere, fără a fi observat de cineva. Atunci când am simţit durerea, făceam parte din ceva; acum nu mai fac parte din nimic.

Oare nu eu am vrut acest lucru? Să fiu doar un însumi, fără a fi răspunzător în faţa cuiva, fără a primi ordine, fără a fi controlat, fără a fi aşteptat, liber? Pân-acum, n-am ştiut ce-nseamnă să nu datorez nimic nimănui, să n-am nici-o sarcină, pentru că n-am nici-o putere de-a întreprinde ceva. Nu mi-am dat seama că totala independenţă reprezintă cea mai îngrozitoare pedeapsă.

Toată viaţa mea, Păstrătorul s-a aflat în mine, judecându-mă. Dar acum judecata s-a terminat. Nu-s potrivit spre a face parte din lumea Păstrătorului.

În timp ce descoperea aceste lucruri, începeau să-i apară în minte motivele cunoaşterii sale. Imagini pe care refuzase să şi le închipuie înainte îi apăreau acum cu o perfectă claritate. O bătrână femeie săpător atacată şi bătută de nişte bărbaţi din specia umană, înalţi şi înspăimântători; iar pentru că Akma se afla în interiorul ei, îl podidiră toate amintirile ei şi înţelese toate tâlcurile acestui moment. Când înţelese pe deplin suferinţele bătrânei, pătrunse brusc în mintea unuia dintre derbedei, iar acum nu mai era un derbedeu, ci un om, dezgustat de propria sa acţiune, dar cu sângele încă fierbând din cauza violenţei, neavând curajul să exprime dispreţul faţă de sine, pentru că s-ar face de ruşine-n faţa…

Iar în acel moment Akma era înlăuntrul bărbatului pe

care derbedeul îl venera şi văzu senzaţia lui de trufie şi putere pentru că pusese în mişcare sumbrele evenimente care-i terorizaseră pe Păstraţi. Era însetat de putere şi-i plăcea s-o aibă acum, pentru că acum ei o să trebuiască să se gândească la el atunci când voiau să facă ceva, o să-/ respecte…

Iar acum, acel ”ei” din mintea complotistului luau o formă, mai multe forme, bătrâni bogaţi care fuseseră cineva în regat, dar acum aveau importanţă doar în Darakemba, căci regatul le era mai la îndemână. Când Aronha o să fie rege, o să ştie că influenţa mea-i valoroasă, o să îndeplinesc lucrurile care-s prea sumbre ca să le facă el însuşi. N-o să fiu dispreţuit atunci când o să vină noul rege.

Akma n-avu nevoie de explicaţii suplimentare pentru a înţelege, căci nu era el oare cel care cucerise inimile şi minţile fiilor lui Motiak, care se uniseră împotriva politicii duse de tatăl lor, regele? Siguranţa din mintea sa era de neatacat: bătrâna asta n-ar fi fost bătută dacă eu nu le-aş fi dat în mod deliberat celorlalţi motiv să creadă c-or să câştige anumite avantaje prin cruzime faţă de Păstraţi. Lanţul cauzalităţii era lung, dar nu era fals, iar partea cea mai rea consta în faptul că Akma era conştient că ştiuse tot timpul acest lucru, că în ura şi invidia sa pe puterea Păstrătorului el tânjise, în realitate, după acţiuni violente şi crude şi, în loc să le înfăptuiască cu propriile mâini, îşi azvârlise puterea în lume şi făcuse ca alte mâini să săvârşească ceea ce voia el să fie făcut.

Asta face Păstrătorul, pentru a-şi realiza lucrările sale bune: îşi aruncă influenţa în lume şi încurajează fiinţele pentru impulsurile lor bune. Observatorul care era prezent în mine e prezent în fiecare suflet viu; nimeni nu-i singur; cu toţii suntem atinşi de acele blânde cuvinte de afirmaţie, atunci când facem ceea ce cere Păstrătorul: bine-ai făcut, bunul meu copil, prietenul meu credincios, inimosul meu slujitor. Puterea mea era doar o mică parte din ceea ce are Păstrătorul, o palidă umbră a influenţei sale – dar, în loc s-o folosesc spre a-i face pe alţii un pic mai fericiţi, un pic mai

liberi, am folosit-o ca s-aprind lăcomia şi invidia în anumite inimi, care au aprins apoi în altele flăcările violenţei. Am fost în inimile lor atunci când au lovit, iar glasul meu, chiar dacă ei nu ştiau că-i glasul meu, rostea: ”Rupeţi, sfâşiaţi, răniţi, distrugeţi. Ea nu face pane din lumea pe care o construim noi; alungaţi-o.” Cei pe care i-am folosit ca pe nişte mâini în afacerea asta murdară erau, de asemenea, răspunzători pentru propriile acţiuni, dar lucrul ăsta nu m-absolvă. Căci cei care fac bine îl fac avându-l pe Păstrător înlăuntrul lor, care-i îndeamnă, îi laudă pentru bunătatea lor – dar Păstrătorul nu-i împinge să facă lucrul ăsta. Faptele bune sunt ale lor, şi sunt şi ale Păstrătorului. La fel, cruzimile acelor oameni cu inima întunecată erau ale lor, dar şi-ale mele. Ale mele.

Imediat ce înţelese rolul său în bătaia trasă acelei bătrâne, îi veni în minte o nouă cruzime, un copil care ţipa de foame şi nu avea ce să mănânce, pentru că tatăl său îşi pierduse venitul din pricina boicotului; Akma văzu prin ochii copilului şi prin cei ai tatălui, care simţea ruşine şi deznădejde pentru că nu-i putea aduce alinare copilului său, apoi Akma fu mama, în furia ei neputincioasă şi acuzele la adresa Păstrătorului, a Păstraţilor, pentru că aduseseră aşa ceva pe capul lor, şi din nou urmă înlănţuirea de suferinţe şi răutate – negustorii care odinioară cumpărau bunurile tatei, care refuzau acum să mai cumpere, unii dintre ei de frica represaliilor, alţii din cauza unei antipatii personale faţă de săpători care acum devenise respectabilă – nu, patriotică? — Pentru că Akma stătuse în faţa unei mulţimi şi spusese că trebuie să respecte legea şi să nu boicoteze pe nimeni, iar publicul râsese, pentru că înţelesese ce anume dorea Akma…

Voia să plângă copilul, mândria tatălui să se fărâme, iar loialitatea mamei faţă de Păstrător să dispară într-o furie neputincioasă. Voia lucrul ăsta pentru că trebuia să-l pedepsească pe Păstrător pentru că nu-l alesese pe el pe vremea când era un copil ce dorea cu disperare să-şi salveze surioara de bici.

În mod repetat, scenă după scenă, el văzu toată durerea

pe care o pricinuise. Cât timp a durat oare? Ar fi putut fi doar un minut; ar fi putut fi zece vieţi. Cum ar putea s-o măsoare, neavând nici-o legătură cu realitatea, nici-o dimensiune a timpului? Văzuse totul, indiferent cât de mult duruse; şi totuşi fiecare moment fusese etern, pentru că înţelegerea lui era atât de completă.

Dac-ar fi putut scoate un sunet, ar fi fost un ţipăt fără sfârşit. Era insuportabil să fie singur; iar cel mai rău era faptul că, în singurătatea lui, trebuia să fie cu el însuşi, cu toate acţiunile lui dezgustătoare, vrednice de dispreţ.

Cu mult înainte ca înşiruirea fărădelegilor să ia sfârşit, Akma era terminat. Nu se mai vedea pe sine conducând parada soldaţilor cuceritori care năvăleau pe pământurile Elemakilor. Nu putea suporta gândul de-a mai fi văzut de cineva, căci acum ştia ce era el cu adevărat şi nu mai putea ascunde acest lucru de sine sau de ceilalţi. Acum singurul lucru pe care şi-l dorea era să dispară din amintirea tuturor. Nu mă face să mai dau ochii cu cineva. Nu mă face să dau ochii cu mine. Nu mă face să dau ochii nici cu tine, Păstrătorule. Nu suport să exist.

Totuşi, de fiecare dată când se gândea că ajunsese la fund şi că nu poate suferi mai profund ca în acest moment, îi venea în minte o altă imagine, o altă persoană căreia îi pricinuise suferinţă şi... da... era capabil să simtă mai multă ruşine şi durere decât simţise cu doar o clipă în urmă, când i se păruse deja infinită şi insuportabilă.

Shedemei pătrunse în locuinţa liniştită, unde intra şi ieşea multă lume, văzându-şi de treburile lor. Văzu patru tineri şi îi recunoscu pe fiii lui Motiak; aceştia n-o recunoscură, desigur, pentru că ceea ce văzuseră pe drum fusese o orbitoare strălucire în formă umană. Iar, într-un fel, nici ea nu-i recunoscu pe ei, căci băieţii fanfaroni, gălăgioşi, pe care-i cunoscuse la început dispăruseră; după cum dispăruseră şi copiii îngroziţi, care se făcuseră mici de teamă, care tremurau în faţa ei şi tresăreau la fiecare vorbă pe care ea o rostea – desigur, într-un mic microfon pentru ca echipamentul de decodificare să amplifice şi să-i distorsioneze glasul spre a-l face cât mai dureros cu

putinţă.

Ceea ce văzu ea acum erau patru fiinţe umane care aveau un anumit aspect de bărbăţie. Era limpede după feţele lor că vărsaseră multe lacrimi, dar nu făceau acum paradă de jale şi remuşcări. În schimb, când venea lumea la ei – mulţi dintre ei săpători, deşi majoritatea nu erau –, îi primeau binevoitori. ”Acum nu sperăm altceva decât că Păstrătorul o să hotărască să cruţe viaţa lui Akma, ca să ni se poată alătura în încercarea de-a repara îngrozitorul rău pe care l-am produs. Da, ştiu că mă ierţi; eşti mai generos decât merit, dar accept iertarea ta şi-ţi jur că tot restul vieţii mele o să fac tot ce pot ca să câştig ceea ce, cu mărinimie, mi-ai dat. Dar acum stăm şi aşteptăm împreună cu familia lui Akma. Păstrătorul l-a trăsnit pentru că Păstraţi loiali şi ascultători ca tine s-au rugat să-i uşureze. Păstrătorul te-ascultă. Te implor să te rogi din nou pentru viaţa şi iertarea prietenului nostru.” Vorbele lor nu erau întotdeauna aşa de clare, dar înţelesul era acelaşi: ”O să-ncercăm să reparăm răul provocat; vă implorăm să vă rugaţi la Păstrător să ne salveze prietenul.”

Shedemei n-avea vreo dorinţă deosebită de-a vorbi cu ei – ştia de la Sufletul Suprem că erau sinceri, că adevăratele lor firi ieşiră din nou la suprafaţă, mai înţelepte acum, cu amintiri dureroase, dar angajate în nişte existenţe de bun-simţ. Ce treabă avea cu ei, în cazul ăsta? Ea venise să-l vadă pe Akma. Chebeya o întâmpină la uşa dormitorului lui Akma. Camera era mică şi cu puţină mobilă – Akmaro şi Chebeya chiar trăiau modest.

— Shedemei, rosti Chebeya. Sunt atât de bucuroasă c-ai prins de veste şi-ai venit. Eram la distanţă de-o zi de mers de capitală când am aflat că Păstrătorul l-a trăsnit pe băiatul nostru. Am ajuns acasă doar la câteva ore după ce-l aduseseră aici băieţii lui Motiak. Am tot sperat c-o să te-ntâlnim pe drum.

— Am venit pe altă parte, zise Shedemei. Printre altele, a trebuit să mă ocup de nişte specimene botanice.

Îngenunche lângă trupul inert al lui Akma. Părea mort.

(Practic, e mort. Ca o victimă a hipotermiei. Precum

cineva care e în stare de hibernare pe parcursul unei călătorii. Toată activitatea celulară e redusă la minimum. Lucrul surprinzător e că şi activitatea bacteriană e inexistentă. Indiferent ce anume i-a făcut Păstrătorul, n-o să moară.)

Activitatea cerebrală? întrebă Shedemei tăcut.

(Există ceva activitate. Dar e doar a creierului primitiv. Nu are nimic din funcţiile mai importante. Nu pot desluşi nimic, în afară de senzaţiile cele mai primitive.)

Ei, bine, şi despre ce senzaţie e vorba?

(Mi se pare ca şi cum… ei bine, ca şi cum ar urla.)

Cu siguranţă n-o să le spun lucrul ăsta părinţilor lui.

(Păstrătorul face ceva cu el, dar nu am idee ce anume.)

Fără prognoze.

(Nu e încă mort şi nu pot să-mi dau seama dacă îşi va reveni. Nu ştiu ce anume îl susţine şi nu voi şti când şi dacă va fi retrasă această susţinere.)

Lucrul ăsta mă face cu siguranţă să bănuiesc că Sherem n-a murit de atac de cord în plină ceartă cu Oykib.

(Păi, a murit de atac de cord. Doar că a fost unul convenabil. Din câte ştim, Păstrătorul poate face ca oamenii să-şi piardă cunoştinţa atunci când vrea.)

Ce bine că lumea n-are astfel de puteri. Am aşa un temperament, încât drumul mi-ar fi presărat cu cadavre câtu-i ziulica de lungă.

(Oh, nu te mai lăuda. Mă îndoiesc că ai omori mai mult de doi pe zi.)

Oftând, Shedemei se ridică de jos.

— E complet stabilizat. Dar e imposibil de spus când şi dac-o să se trezească.

— Dar nu-i pe punctul de-a muri, rosti Chebeya.

— Tu eşti vizionara, replică Shedemei. Mai e încă legat de lumea asta?

Chebeya îşi duse mâna la gură pentru a masca un geamăt de plâns.

— Nu. Nu-i legat de nimic. Ca şi cum n-ar fi acolo, ca şi cum acolo nu-i nimeni.

Apoi cedă nervos şi începu să plângă, agăţându-se de

Akmaro.

— Ei, bine, trupul lui nu-i mort şi nici nu se deteriorează, spuse Shedemei, dându-şi seama că a vorbit cu bruscheţe, dar era incapabilă să se gândească la o manieră mai blândă de a spune ce voia. Acum e-n mâinile Păstrătorului.

Chebeya încuviinţă, dând din cap.

— Mulţumesc, Shedemei, spuse Akmaro. Nu ne-am închipuit că-i ceva ce-ai putea vindeca tu, dar trebuia să fim siguri. Tu… se zice că poţi săvârşi lucruri remarcabile, câteodată.

— Nimic atât de remarcabil pe cât poate Păstrătorul să facă.

Îi îmbrăţişă pe amândoi şi plecă înapoi la elevele ei. Tot drumul spre casă discută cu Sufletul Suprem în legătură cu semnificaţia situaţiei, ce altceva ar fi putut face ei, ce se putea întâmpla cu Akma, în cazul în care se mai putea întâmpla ceva.

Mă-ntreb, rosti Shedemei tăcut, *dacă Păstrătorul i-a trimis pur şi simplu acelaşi vis pe care mi l-a trimis mie – dacă i-a arătat planul ei în privinţa lumii, dacă l-a posedat cu iubirea ei, iar el a fost atât de plin de ură încât experienţa l-a mistuit.*

(Poate că s-a întâmplat în acest fel, dar nu l-am văzut niciodată intrând în genul de stare onirică în care ai fost tu.)

Nu ţi-ai dori câteodată să fim asemenea persoanelor de rând, fără surse neobişnuite de informaţii? Am putea s-auzim despre evenimentele astea pur şi simplu ca de nişte bârfe la adresa unor persoane vestite.

(Astfel de dorinţe inutile nu au fost introduse în mine. Nu mi-am dorit niciodată să fiu altceva decât ceea ce sunt.)

Nici eu, rosti Shedemei tăcut, realizând pentru prima dată că ea era cu adevărat satisfăcută de viaţa ei şi bucuroasă de rolul pe care i-l dăduse Păstrătorul în planul existenţei. Când avu acest gând, ea râse tare, primind cu această ocazie nişte priviri ciudate de la nişte copii care treceau pe acolo. Se strâmbă la ei; ei ţipară şi fugiră, dar imediat se opriră şi-şi reluară râsetele şi taclalele. Ăsta-i planul, îşi spuse Shedemei. Păstrătorul vrea doar ca noi să

trăim cu simplitatea şi inocenţa acestor mititei. De ce-i atât de greu?

În cele din urmă, întreaga viaţă a lui Akma i se perindă prin faţa ochilor, îşi aminti de fiecare fărâmă de rău pe care o pricinuise. Iar amintirea îi rămase complet, fiecare părticică din ea, nimic nepierzându-se în uitare. Înţelese acum multe lucruri pe care nu le înţelesese înainte, dar nu suportase să le înţeleagă. Ştia că vina sa pentru durerea suferită de Păstraţii care fuseseră bătuţi, de cei din poporul pământului care fuseseră izgoniţi din casele lor, era neînsemnată în comparaţie cu vina de a-i fi făcut pe atâţia bărbaţi şi femei să săvârşească lucruri care l-au alungat aproape complet pe Păstrător din inimile lor. A pricinui durere unui om cumsecade era un lucru teribil; a convinge pe cineva să facă rău era şi mai îngrozitor.

Atunci când Păstrătorul îl părăsise pentru prima dată, tânjise să se întoarcă la el. Acum, însă, văzând consecinţele teribile ale trufiei sale, nu putea suporta gândul că cineva se uita din nou la el, cu atât mai puţin Păstrătorul Pământului. Singura uşurare la care putea nădăjdui era aceea de a fi stins, iar la asta tânjea. Nu se putea întoarce la lumea pe care o murdărise atât de tare; nu putea suporta să stea aşa cum era, complet singur. Măcar de-ar găsi vreo cale către uitare, ar alerga spre ea, s-ar azvârli în ea.

Una dintre amintiri era legată de acea îngrozitoare întâlnire cu tata, mama şi regele – simţise, desigur, chinul acestor oameni buni care, chiar şi când se confruntau cu posibilitatea ca el să distrugă tot ceea ce încercaseră ei să creeze, se preocupau mai mult de el decât de ei înşişi. Totuşi, ca parte din acea amintire, era ceva. Tatăl său spusese ceva…

Şi, iată, cuvintele îi curgeau înapoi în minte, ca şi cum tatăl său doar acum le rostea. ”Fiule, atunci când eşti pe culmile disperării, atunci când unica alegere-ţi pare a fi distrugerea, te rog să-ţi aduci aminte de asta: Păstrătorul ne iubeşte. Ne iubeşte pe toţi. El pune preţ pe fiecare viaţă, pe fiecare minte, pe fiecare inimă. Chiar şi pe ale tale.”

Imposibil. Viaţa sa fusese dedicată distrugerii lucrării Păstrătorului. Cum era posibil ca acesta să-l iubească?

— ”Iubirea lui pentru tine este singura constantă, Akma. El ştie că tu ai crezut în el tot timpul. Realizează că te-ai răzvrătit împotriva lui pentru că ţi-ai zis că ştii să modelezi lumea asta mai înţelept decât el. Ştie că i-ai minţit pe toţi, în repetate rânduri, inclusiv pe tine însuţi, mai ales pe tine însuţi – şi-ţi mai spun înc-o dată că, ştiind toate acestea, doar dacă-ţi întorci faţa spre el, te va aduce înapoi.”

Ar putea să fie adevărul? Că, şi acum, Păstrătorul ar putea să-l aducă înapoi? Să-l elibereze din exilul ăsta-ngrozitor? Să-l accepte din nou, să sălăşluiască înlăuntrul lui şi să-i şoptească tot timpul?

Dar chiar dacă-i adevărat, îşi spuse el, oare vreau lucrul ăsta? Făcut de ruşine în faţa lumii, vinovat de fărădelegi nenumărate, oare revenirea la o astfel de viaţă n-ar fi ceva mai mult decât pot suporta?

Pe dată, îi veni în minte o imagine de-a sa, umilit, mânjit de duşmani, întorcându-se dârz la ai săi.

Nu, asta-i o imagine falsă. Pe vremea aceea eram inocent, fiind dezgolit şi murdărit de alţii. Acum sunt cu mult mai murdar, iar goliciunea mea-i mai ruşinoasă şi a fost făcută în întregime de mine însumi.

Totuşi, curajul de-a mă întoarce e acelaşi, chiar dacă ruşinea are o cauză complet diferită. Trebuie să mă-ntorc, măcar pentru ca toţi să mă vadă, nu ţanţoş în gloria mea, ci murdar în ruşinea mea. Datorez lucrul ăsta tuturor celor pe care i-am rănit.

I-aş răni din nou dacă, asemenea unui laş, mi-aş ascunde de ei ruşinea.

Oh, Păstrător al Pământului, strigă el în singurătatea sa. Te implor să ai milă de mine. M-am otrăvit cu amărăciune, sunt legat de lanţurile morţii pe care le-am făurit eu însumi şi, fără ajutorul tău, nu pot găsi ieşire.

În momentul în care rosti această rugăciune de ajutor, această recunoaştere a disperatei sale neputinţe, simţi cum observatorul revine în el. Era un lucru atât de simplu, o acţiune atât de mică, ca şi cum Păstrătorul s-ar fi aflat chiar

pe marginea inimii sale, gata să-l atingă în momentul în care ar fi cerut el. Iar în urma acestei atingeri, dispăru brusc vasta amintire omniprezentă a tuturor fărădelegilor lui. Ştia că le comisese, dar ele nu se mai uitau fix în ochii lui oriunde şi-ar fi îndreptat privirea. Era uşurarea de o povară îngrozitoare; nu se simţise niciodată atât de uşor, atât de liber. Acum, chiar dacă nu îşi reluase folosirea trupului, solitudinea lui se încheiase. Era numit, era cunoscut, făcea parte din ceva mai amplu decât el însuşi, şi în loc să simtă ranchiună şi să dorească să fărâme tot ce nu putea controla, se simţi plin de bucurie, pentru că acum existenţa sa avea un rost. Avea un viitor, pentru că făcea parte dintr-o lume care avea un viitor şi în loc să vrea să hotărască singur şi să decidă acest viitor pentru toţi ceilalţi, ştia c-o să fie bucuros să atingă doar o mică parte a lui. Să se căsătorească şi să-i ofere fericire soţiei. Să aibă un copil şi să-i ofere aceeaşi iubire pe care i-au oferit-o părinţii săi. Să aibă un prieten şi să-şi mai uşureze sufletul din când în când. Să aibă o anumită îndemânare sau un secret şi să le predea unui elev a cărui viaţă ar putea fi puţin schimbată de ceea ce a învăţat. De ce-a visat să conducă armate, care n-ar realiza nimic, atâta vreme cât ar putea să săvârşească asemenea mici lucruri miraculoase şi să schimbe lumea?

În timp ce Akma îşi dădea seama de aceste lucruri, fu brusc inundat de o clară înţelegere a tuturor corzilor de iubire care îl legau. De toţi cei cărora le păsa de el, care îi doreau fericirea; toţi cei pe care-i iubise vreodată sau pe care-i ajutase în vreun fel. Erau acum la fel de prezenţi în inima sa precum fuseseră, cu câteva clipe în urmă, fărădelegile lui. Tata. Mama. Luet. Edhadeya. Fiecare dintre ei, legat de el printr-o mie de amintiri. Mon. Bego. Aronha. Ominer. Khimin. Acolo unde fărădelegile sale împotriva lor îi torturaseră sufletul, iubirea lui pentru ei şi a lor pentru el îl umplea de bucurie. Didul şi Pabul şi fraţii lor, care pe vremuri stătuseră îndureraţi în faţa lui pentru că nu le oferise iertarea de care aveau atâta nevoie de la el, acum erau în mintea lui datorită iubirii pe care le-o purtau tatălui, mamei şi surorii lui, regatului, Păstraţilor şi lumii

Păstrătorului, şi-l iubeau în mod deosebit pe el, tânjeau după fericirea lui, năzuiau să facă orice le-ar sta în puteri spre a-l tămădui. Cum de-a putut el să-i refuze atâta vreme? Aceştia nu erau băieţii care-l urau. Ci fiii Păstrătorului, fraţii lui.

Şi alţii, şi alţii; mulţi dintre cei cărora le provocase suferinţă îi produceau acum bucurie prin simplul fapt *de-a dori ca el să fie bucuros. Iar în spatele lor, înlăuntrul lor, strălucind din ochii lor, din trupurile lor, era Păstrătorul, având toate chipurile lor, atingându-l cu mâinile lor. Vă ştiu, le spuse tuturor. Eraţi în inima mea de la începutul copilăriei mele. Iubirea voastră a fost cu mine tot timpul.*

Gura lui era plină de gustul fructului perfect şi alb, iar trupul lui era plin de el, strălucea. Acum, şi el era strălucitor şi luminos precum toţi ceilalţi. Pe cât de insuportabilă şi amară fusese durerea sa cu o clipă în urmă, pe atât de fină şi de dulce era bucuria sa prezentă.

Apoi, într-o clipă, copleşitoarea conştiinţă a felului în care era iubit dispăru. Fu înlocuită de senzaţia aproape uitată a propriului corp, ţeapăn şi dureros – dar atât de minunat, când îl atinse, în timp ce simţurile sale se trezeau la viaţă. Îndărătul pleoapelor sale era lumină. Ceva se mişcă; peste el trecu o umbră, apoi din nou lumină. Nu era singur. Şi trăia.

Chebeya strigă, un O scurt de fericire. Cei care moţăiau se treziră; Akmaro, care stătea de vorbă cu Didul şi Luet, se apropie cu paşi mari de soţia sa.

— I s-au mişcat ochii sub pleoape, zise ea.

Îngenunchează amândoi, îi atinseră mâna.

— Akma, rosti Akmaro. Akma, vino înapoi la noi, fiule.

În acea clipă, deschise ochii. Clipi din cauza luminii. Întoarse capul, doar o idee, şi se uită la ei.

— Tată, şopti el. Mamă. Iertaţi-mă.

— Eşti deja iertat, rosti Chebeya.

— Dinainte să spui, completă Akmaro.

— Am atâtea de făcut.

Apoi închise din nou ochii şi adormi; de data asta fu un somn natural, vindecător. Tatăl şi mama sa rămaseră

îngenuncheaţi lângă el, ţinându-l de mâini, mângâindu-i faţa, plângând de bucurie. Păstrătorul fusese milostiv şi le adusese fiul înapoi acasă.

13
IERTARE

Shedemei nu era în apele ei. Negustorul care o aproviziona cu fructe proaspete de la ţară ridicase din nou preţul. Bineînţeles, îşi putea permite, datorită faptului că avea cunoaşterea Sufletului Suprem despre localizarea depozitelor minerale pe întinsul Gornayei. Nu-i era prea greu să zboare către vreun pisc înalt, să-şi pună masca de respirat, să topească puţin gheaţa, să scobească puţin stânca goală, să culeagă o baniţă de minereu de aur de pe munte, să-l purifice într-un loc îndepărtat din Darakemba şi să se întoarcă cu destulă avere încât să-şi susţină şcoala încă un an sau doi.

Necazul era că scopurile ei se schimbaseră. Şcoala nu mai era un scenariu care să-i permită să fie aproape de miezul acţiunii din Darakemba. Acţiunea se terminase – sau, mai degrabă, luase o pauză – şi, cu toate acestea, ea se afla-n continuare acolo şi nu era câtuşi de puţin interesată să-şi continue existenţa închisă ermetic într-un compartiment de hibernare de pe *Basilica,* din care să iasă doar din când în când, ca să-şi îngrijească plantele. Şcoala ei devenise reală şi importantă pentru ea, şi voia s-o pună pe nişte baze financiare solide, astfel încât să continue altcineva s-o administreze după ce va pleca ea. Totuşi, de fiecare dată când era pe punctul de-a avea veniturile la nivelul cheltuielilor, cineva ridica preţul, sau apărea o nouă necesitate, iar ea trebuia să dea înapoi, apelând la rezervele ei de aur.

Era greu să-şi aducă aminte de femeia care fusese. În oraşul Basilica, ea se izolase de restul lumii, refuzând cea mai mare parte a contactelor umane, menţinându-le pe cele pe care le avea la nivel strict de afaceri. La vremea respectivă, îşi spuse c-acest lucru se întâmpla pentru că iubea atât de mult ştiinţa – şi, într-adevăr, îi plăcea munca ei, aşa încât nu era o minciună completă. Dar ceea ce

încuia cu adevărat uşa ei în faţa lumii era frica. Nu frica de o primejdie fizică, ci frica de murdărie, de complicaţii dezordonate veşnic ne rezolvate. Sufletul Suprem – nu, în ultimă instanţă era vorba de Păstrătorul Pământului – o forţase să iasă, din laboratorul ei, în haosul vieţii umane. Dar ea şi Zdorab reuşiseră, cumva, să creeze o insulă de curăţenie, în care pretindeau că ştiu exact ceea ce se cerea de la ei.

Acum ea era înconjurată de un haos perpetuu, copii care veneau şi plecau, profesori ale căror vieţi începeau undeva în afara vieţii ei, aşa încât nu puteau fi niciodată cunoscuţi în întregime, întrebări care veşnic nu-şi primesc răspunsul, nevoi niciodată satisfăcute pe deplin, fără să înţeleagă de ce. Asta era *viaţă.* Asta era cu ce se înconjura Păstrătorul. O şovăială perpetuă. Un tablou niciodată înrămat, o serie de corzi care nu reveneau niciodată în poziţia iniţială mai mult decât o fracţiune de secundă. Shedemei cu greu îşi putea închipui un trai altminteri.

Cu toate acestea, astăzi era prost-dispusă, înclinată să se răstească la oricine i-ar fi ieşit în cale; ştia că elevele răspândeau întotdeauna zvonul atunci când ea se găsea într-o astfel de dispoziţie. ”Tunete şi fulgere”, obişnuiau ele să spună, ca şi cum Shedemei ar fi fost la fel de inevitabilă ca şi vremea. Ştirea ajungea şi la urechile profesorilor, iar ei aşteptau înainte de a-i prezenta lui Shedemei problemele şi solicitările lor. Stai mai întâi să se facă vreme frumoasă. Iar Shedemei n-avea nimic împotrivă. Să hotărască profesorii singuri dacă era ceva destul de important încât să merite să dai ochii cu leul în bârlogul lui.

Aşa încât fu oarecum surprinsă – şi, de asemenea, iritată – când cineva bătu la uşa micuţului ei birou.

— Intră, rosti ea.

Oricine va fi fost, avea probleme cu zăvorul. Una dintre elevele din clasele mici, probabil. Cu siguranţă un profesor ar fi putut să-i rezolve problema fără s-o trimită neînsoţită la biroul directoarei şcolii.

Shedemei se ridică şi deschise uşa. Nu era nicidecum una dintre fetiţe. Era Voozhum.

— Maică Voozhum, zise ea, intră, stai jos. Nu trebuie să vii la biroul meu, trebuie doar să trimiţi o fată şi vin eu la tine.

— Nu s-ar cădea, replică Voozhum, aşezându-se pe unul dintre taburete; scaunele nu erau bune pentru cei din poporul pământului, îndeosebi cei ţepeni şi bătrâni.

— N-o să mă contrazic cu tine, zise Shedemei. Dar vârsta înaintată are privilegiile ei şi-ar trebui să le foloseşti din când în când.

— Asta şi fac, replică Voozhum. Cu oameni care-s mai tineri decât mine.

Lui Shedemei nu-i plăcea când Voozhum încerca s-o facă să recunoască că ea era Cea-Care-Nu-a-Fost-Niciodată-Înmormântată. O deranja s-o mintă pe Voozhum, dar totodată nu putea avea încredere în biata bătrână că-şi va aminti să păstreze secret acest lucru.

— N-am întâlnit niciodată pe cineva atât de bătrân ca tine, spuse Shedemei. Bun, cu ce treabă ai venit aici?

— Am avut un vis, răspunse Voozhum. Unul straşnic, de m-am trezit cu patul ud.

Shedemei nu ştia dacă să se amuze sau să se enerveze de mulţumirea de sine a lui Voozhum faţă de din ce în ce mai frecventa ei incontinenţă.

— Ai avut mai multe dintr-astea în ultima vreme, din câte mi-aduc aminte.

Nedând atenţie înţepăturii ei, Voozhum rosti:

— M-am gândit c-ar trebui să fii avertizată – azi vine aici Akma.

Shedemei oftă. Exact de ceea ce avea nevoie.

— I-ai spus Edhadeyei?

— Ca să poată să fugă şi să se-ascundă? Nu, e momentul ca fata să-şi înfrunte viitorul.

— E alegerea Edhadeyei dacă Akma are ceva de-a face cu viitorul ei, nu crezi?

— Nu, nu i-am spus, răspunse Voozhum. E însetată după informaţii despre băiat. Ştie că s-a schimbat. Am văzut că se prăpădeşte de dorul lui, iar atunci când pomenesc despre Akma, are mutra aia mofturoasă şi zice: ”Mă bucur

c-a terminat cu belelele, dar, scuză-mă, am treabă.” Ea a stat practic în casa lui Akmaro în cele trei zile-n care Akma a fost sub lucrarea Păstrătorului, dar imediat după ce el s-a trezit ea a refuzat să plece de la şcoală. Cred că-i laşă.

— Akma s-a schimbat, rosti Shedemei. E firesc să se teamă că şi sentimentele lui faţă de ea s-au schimbat.

— Nu de-asta se teme ea, rosti Voozhum dispreţuitor. Ştie că ei doi sunt legaţi în inimi unul de altul. De tine i-e frică.

— De mine?

— I-e teamă că, dacă se căsătoreşte cu Akma, n-o să-i dai şcoala pe mână.

— Să-i dau şcoala pe mână? Ce, sunt pe moarte şi nu mi-a spus nimeni asta? Şcoala-i a mea.

— Are ideea nebunească că-i mai tânără şi-ar putea să trăiască mai mult decât tine, spuse Voozhum tăios. Ea nu ştie ce ştiu eu.

— Păi, bănuiesc că, la un moment dat, o să renunţ la şcoală.

— Dar o să i-o dai unei femei căsătorite care trebuie să facă faţă cerinţelor soţului ei?

— E prematur să-i considerăm căsătoriţi, rosti Shedemei. Şi prematur să decidem dac-o să aibă libertatea dea prelua şcoala.

— Ei, bine, spune-i ei lucrul ăsta. Spune-i c-o să aibă timp pentru vreo cinci copii înainte să preia funcţia de directoare de şcoală. Ai puţină consideraţie faţă de dubiile altora, ce naiba!

Shedemei izbucni în râs.

— În niciun caz nu-mi vorbeşti ca şi cum ai crede într-adevăr că-s o mică zeitate.

— Atunci când zeii coboară spre a se transforma-n femei, cred c-ar trebui să aibă întreaga experienţă. În plus, ce-o să faci, o să mă trăsneşti şi-o să m-omori? Aş putea să dau colţul în orice clipă. De fiecare dată când traversez curtea spre dormitorul meu, îmi spun: ”Ei, bine, n-am murit nici de data asta.”

— M-am oferit să te las să dormi lângă sala ta de clasă.

— Nu fi absurdă. Am nevoie să fac mişcare. Şi spre deosebire de alţii, nu vreau să trăiesc veşnic. Nu trebuie să ştiu cum or să se rezolve lucrurile.

— Nici eu, ca să fiu sinceră, spuse Shedemei. Nu mai sunt.

— Am venit aici să-ţi spun, dacă eşti gata s-asculţi, că-i prima dată când iese din casă. E puţin nesigur pe picioarele lui. Şi cred că-i semnificativ faptul c-a ales să vină aici. Nu doar de dragul Edhadeyei.

— Ce vrei să spui?

— În vis am văzut un tânăr frumos, c-o femeie frumoasă în spatele lui, iar c-o mână îl ţinea de mână pe un înger bătrân, iar cu mâna cealaltă mâna unei femei săpător decrepite care arăta suficient de îngrozitor ca să-mi imaginez că-s eu. Un glas îmi spuse, în străvechea limbă a poporului meu: ”Aceasta este împlinirea unui vis vechi şi promisiunea unor timpuri splendide care vor veni.”

— Înţeleg, spuse Shedemei. Păstrătorul vrea puţin spectacol.

— Cred c-ar fi înţelept să le punem pe copile să răspândească vestea imediat ce soseşte. Cred că lucrul ăsta trebuie să fie văzut şi spus cât mai multor persoane. Cred c-avem nevoie de-un public.

Shedemei se ridică din scaun.

— Dacă asta spune femeia cea-nţeleaptă din tuneluri c-ar trebui să se petreacă, atunci o să se petreacă. Stai aici lângă uşa de la intrare. O să-i aduc pe ceilalţi actori din mica noastră dramă.

Akma îşi rugă părinţii să meargă cu el, dar aceştia refuzară.

— N-ai nevoie de noi, ziseră ei. Te duci doar la şcoala lui Shedemei. N-ai nevoie de noi să vorbim în numele tău.

Dar avea; era cuprins de timiditate când trebuia să dea ochii cu lumea. Nu pentru că nu voia să accepte ruşinea publică. Ruşinea care va veni spre el – o să fie aproape bucuros de asta, pentru că ştia că face parte din chinul său ce va dura o viaţă, acela dea tămădui Darakemba de răul

pe care-l săvârşise. Nu, pur şi simplu îi era teamă că nu va şti ce-anume să spună, că o să procedeze greşit, că o să facă şi mai mult rău. Amintindu-şi cum fusese atunci când toate fărădelegile sale defilau în jurul său, era foarte înspăimântat că va face ceva care se va adăuga numărului lor deja imposibil de mare. Chiar dacă acum căuta în inima sa şi nu găsea acolo nimic în afară de dorinţa de a-l sluji pe Păstrător, el ştia totodată că trufia care îi deformase viaţa pândea undeva, în inima sa. Poate că într-o bună zi va putea nădăjdui c-a învins-o complet, că devotatul slujitor al Păstrătorului era sinele său pentru veşnicie; dar acum îi era frică de sine însuşi, se temea că atunci când o să fie în viaţa publică o să înceapă să adune lume în jurul lui aşa cum făcuse înainte şi că, în loc să folosească această putere spre binele lor, va căuta din nou adulaţie, aşa după cum sufletele însetate de băutură trăiau doar pentru înc-o ulcică de vin.

Era îngrijorat din cauza asta, pentru că nu vedea schimbarea în sine. Părinţii săi îşi dădeau seama, totuşi, în timp ce pleca din casă fără tragere de inimă şi păşea pe stradă; îşi aduceau aminte cum obişnuia el să păşească, ca şi cum ar fi mers la paradă, căutând în privirea fiecărui trecător, insistând, cerând ca ei să-l privească cu simpatie, înainte de-a se uita în altă parte. Acum mergea, nu ruşinat, ci fără conştiinţă de sine. Mă uitam la alţii, nu spre a căpăta iubirea lor, ci pentru a-i înţelege puţin, spre a mă-ntreba cine-s ei. Asemenea Păstrătorului, pe stradă se păstra aproape invizibil şi cu toate astea vedea totul. Akmaro şi

Chebeya îl urmăriră până dispăru din vedere, apoi se îmbrăţişară în prag şi intrară în casă.

În scurtă vreme Akma ajunse în colţul de stradă în care Casa Rasaro ocupa toate clădirile. Nu fusese niciodată la şcoală, dar nu avu probleme în a o găsi – locul era vestit. Avea ciudata senzaţie că vizita sa era aşteptată, că era privit de la ferestre în timp ce se apropia. Dar cum ar fi putut ei să ştie că vine? Se hotărâse abia de dimineaţă şi nu spusese nimănui, decât părinţilor. Ei n-ar fi răspândit vestea.

La uşă, fu primit de o femeie cu un aer sever care avea dublul vârstei lui.

— Bine-ai venit, Akma. Eu sunt Shedemei, rosti ea. Te ştiu pentru că te-am examinat în timp ce zăceai, făcând pe mortul, în casa mamei tale.

— Ştiu, replică el. Am venit să-ţi mulţumesc. Printre altele.

— N-ai de ce să-mi mulţumeşti, răspunse ea. Le-am spus ceea ce ştiam deja – că nu erai încă mort şi că era la latitudinea Păstrătorului dacă aveai să supravieţuieşti sau nu. Sper c-o să consemnezi în scris experienţa pe care-ai avut-o în acele trei zile de… ce va fi fost.

— Nu m-am gândit la aşa ceva, spuse el. Oricum, n-aş putea să scriu despre asta. Ar trebui să-nşir toate fărădelegile mele, iar ele-s fără număr.

Spre surprinderea lui, fu capabil să spună acest lucru cu glas calm, fără vreo nuanţă de rugăminte sau de veselie.

— Păi, mi-ai mulţumit. Pentru ce altceva ai venit?

— Cu adevărat, nu ştiu, replică el. Am sperat s-o văd pe Edhadeya, dar nu-i ăsta singurul motiv pentru care-am venit. M-am trezit pur şi simplu de dimineaţă ştiind că-i momentul să ies afară şi că trebuie să vin aici. De-abia după aceea mi-am adus aminte că Edhadeya e aici. Aşa că nu ştiu. Poate că Păstrătorul e cel care-mi spune ce-anume se-aşteaptă de la mine. Poate că nu. Acum, că s-a terminat criza prin care am trecut, glasul Păstrătorului din mine nu mai e aşa de clar ca pentru alţii.

— Nu pot să cred lucrul ăsta, spuse Shedemei.

— Păi, e-adevărat, rosti Akma. Singura diferenţă e c-acum încerc să-i aud glasul, în timp ce înainte încercam să m-ascund de el.

— E-o diferenţă ca de la cer la pământ. Şi da, cred c-ai dreptate, Păstrătorul a vrut să vii azi. Am fost preveniţi că vii şi ne-am făcut planul. Un mic spectacol. O imagine vizuală despre care credem că Păstrătorul vrea ca lumea s-o vadă.

Akma simţi cum se naşte în el groaza, până când îi veni aproape să vomite.

— Nu vreau să fac ceva… public. Încă.

— Asta pentru că-ţi aduci aminte cât de mult rău ai făcut în faţa publicului şi cât de mult ţi-a făcut rău ţie lucrul ăsta.

El era uimit că ea înţelegea acest lucru în privinţa lui, deşi lui îi trecuse prin cap gândul doar de dimineaţă.

— Ceea ce n-ai înţeles încă, continuă ea, e că din pricina faptului că răul a fost public, şi repararea lui o să trebuiască să fie tot publică. Trebuie să ţii o grămadă de discursuri, folosind tot talentul tău de polemist, numai că de data asta o să fii de partea adevărului. E mai greu din anumite puncte de vedere, mă refer la faptul că-s mai multe reglementări. Dar e şi mai uşor, pentru că poţi vorbi mai cu inima şi mai puţin cu mintea. Adevărul nu trebuie calculat aşa cum trebuie calculată minciuna.

— Cred c-ai dreptate.

— La mine, a avea dreptate e-o meserie, spuse ea. Din cauza asta-s o directoare de şcoală atât de bună.

Apoi, spre surprinderea lui, îi făcu cu ochiul.

— Glumesc, Akma. Greu de crezut, dar am simţul umorului. Sper că tu nu ţi l-ai pierdut pe-al tău.

— Nu, rosti el. Nu, eram pur şi simplu… sunt… uşor zăpăcit zilele astea.

Cineva se apropia pe coridor. El privi şi recunoscu persoana imediat, deşi era în umbră.

— Bego, şopti el. Bego, rosti cu glas tare. Eşti aici? Nu ştiam că eşti aici.

Bătrânul se grăbi şi, uitând de demnitate, îşi deschise aripile şi plană uşor în timp ce se repezi către fostul lui elev.

— Akma, spuse el. Nu ştii cât am tânjit să te văd. O să mă ierţi?

— Pentru ce, Bego?

— Pentru că m-am folosit de tine, te-am indus în eroare, ţi-am ghidat gândurile fără să-ţi spun – toate astea au fost nişte nelegiuiri de prima mână, Akma. Ştiu că eşti preocupat acum de cât de îngrozitor eşti, aşa-ncât ţi se pare ceva neînsemnat, dar trebuie să ştii…

— Ştiu, replică Akma. Din timpul pe care l-am petrecut împreună nu-mi aduc aminte decât ce dar au fost pentru

mine înţelepciunea şi ştiinţa ta şi cât de multă putere prindeam din faptul că aveai încredere-n mine.

Ţinea mâinile învăţătorului său, pliurile aripilor lui Bego acoperindu-i degetele.

— M-am speriat atât de tare pentru tine, de pedeapsa pe care ţi-o va fi dat Motiak.

Bego râse.

— Am crezut că-i sfârşitul lumii. Ştii ce pedeapsă mi-a dat? Mi-a interzis să citesc. N-am mai avut acces la bibliotecă. Stăteau cu mine trei iscoade, care făceau cu schimbul, să vadă dacă nu cumva-mi scrijelesc numele în ţărână c-un băţ. Fără citit, fără scris. Am crezut c-o să înnebunesc. Viaţa mea-s cărţile, înţelegi tu. Singurele persoane pe care le preţuiesc sunt rare, cele care, precum tine, se simt la fel de-n largul lor ca şi mine atunci când citesc. Apoi, să fiu despărţit de lucrul ăsta – a fost o demenţă, trăiam ca un zănatic, nu dormeam mai deloc, dorindu-mi moartea. Apoi, într-o bună zi am avut o inspiraţie. Ce-s cărţile, în definitiv? Cuvintele bărbaţilor şi femeilor care aveau ceva de spus. Doar atunci când citeşti cartea, singura voce pe care-o auzi în cap e vocea ta. Ai avantajul permanenţei, de-a avea posibilitatea de-a reciti cuvintele de mai multe ori; dar asta-i, de fapt, o minciună, pentru că-ţi dă impresia că scriitorul gândeşte şi vorbeşte permanent, când de fapt din momentul în care a fost scrisă cartea autorul s-a schimbat şi-a devenit altă persoană, emoţionând la nesfârşit pentru că se reinventează la nesfârşit. A citi o carte înseamnă a trăi printre morţi, a dansa cu pietrele. De ce să jelesc pentru c-am pierdut tovărăşia morţilor, câtă vreme cei vii sunt aici, nu şi-au scris cărţile încă, sau mai bine zis ele sunt scrise în fiecare moment al vieţii lor?

— Aşa că ai venit aici.

— Am venit aici. Am venit aici şi-am implorat-o pe Shedemei să m-accepte, chiar dacă mi se interzisese să citesc. M-a lăsat să particip la o singură clasă. La clasa lui Voozhum, pentru că bătrâna doamnă e-atât de oarbă încât oricum nu poate da de citit, ea nu face altceva decât să

vorbească, iar elevii ascultă, apoi răspund. Dar ea-i săpătoare. Ai cumva idee cât de greu mi-a fost? Cât de umilitor? Acum, când mă gândesc, îmi vine să râd – femeia asta-i o comoară! N-a scris nimic, iar dac-aş fi continuat să trăiesc în cărţi, nu i-aş fi auzit niciodată glasul, dar îţi spun eu, Akma, în toată biblioteca regelui nu există un filosof moral atât de subtil şi de omenos ca ea.

Akma râse şi-l îmbrăţişă. În toţi anii pe care-i petrecuseră ca profesor şi elev nu existase o astfel de îmbrăţişare; între ei se aflaseră întotdeauna cărţile. Dar acum i se părea firesc să simtă atingerea aripilor îngerului lângă coapsele lui, pentru că mâinile lungi ale acestuia îl înconjurau aproape de două ori la talie.

— Bego, ce bucuros sunt c-amândoi ne-am găsit calea spre vindecare.

Bătrânul încuviinţă, dând din cap, apoi se retrase.

— Vindecarea a ceea ce poate fi vindecat. A repara ceea ce poate fi reparat. Eu n-aş fi putut repara stricăciunile pe care ţi le-am produs – puteam doar spera că tu şi Păstrătorul o să rezolvaţi între voi lucrul ăsta. Şi propria mea viaţă – am ajuns prea târziu la lucrurile pe care le-am învăţat. N-am avut niciodată soţie, n-am luat niciodată parte la marea trecere de înflorire, sămânţă şi puiet. Acum, sunt doar un ciot bătrân şi-n mine nu mai există posibilitate de înflorire. Dar asta nu-nseamnă că-s trist sau că-mi pare rău pentru mine, să nu mă-nţelegi greşit, băiete! Sunt mai fericit decât am fost vreodată.

— Cu siguranţă că regele o să te-absolve acum de pedeapsă.

— N-am întrebat. Nu-i nevoie. Oricum, ştiu tot ceea ce mă poate învăţa biblioteca. Sunt preocupat să descopăr c-aceşti copii nu-s doar o masă de fiinţe enervante, ci un grup de fiinţe enervante individuale, unice, care devin din ce în ce mai interesante pentru mine. Majoritatea cărţilor pe care le-am citit erau scrise de bărbaţi, iar citindu-le îţi ziceai că nu există femelă dotată cu raţiune. A le asculta pe femelele infantile sporovăind reprezintă o nouă lume pentru mine.

Râseră împreună. Doar atunci, în timp ce râdeau, Akma

îşi ridică uşor privirea, observând că nu mai erau singuri. Acolo, pe coridor, stătea Edhadeya, la nici cinci paşi de ei, cu o mină nesigură şi timidă. În momentul în care ea văzu că el o remarcase, se uită în jos la bătrâna săpătoare a cărei mână o ţinea. Se apropie de el, încet, conducând-o pe bătrâna care înainta şovăielnic.

— Akma, spuse Edhadeya. Ea este Voozhum. Pe vremuri a fost... sclava mea. Totodată-i cea mai bună profesoară dintr-o şcoală plină de mari profesori.

Bătrâna îl privi cu ochii ei apoşi; lipsa de focalizare a privirii îi spuse că femeia era aproape oarbă. Veştejită şi încovoiată, ea era totuşi o săpătoare, încă avea şoldurile masive şi botul alungit. Fără să vrea, el întrevăzu pentru o fracţiune de secundă un săpător uriaş, înclinat asupra lui cu un harapnic în mână, biciuindu-l pentru că avusese cutezanţa de a se odihni pentru câteva clipe în soarele fierbinte. Simţi arsura biciului pe spate; apoi, şi mai rău, văzu acelaşi bici lovind spatele mamei sale, iar el era neputincios. Înlăuntrul lui se ivi pentru scurt timp furia.

Apoi dispăru. Căci îşi dădu imediat seama că bătrâna din faţa lui nu era gardianul care-l bătuse pe el cu o atât de vădită plăcere, bucurându-se de cruzimea şi autoritatea sa. Cum de putuse el să-i urască pe toţi săpătorii pentru acţiunile a doar câtorva? Acum realiză că nu era cu nimic mai bun decât ei: atunci când calea vieţii lui îi conferise puţină putere şi influenţă, ce anume făcuse cu ea, care să difere în mod clar de ceea ce săvârşiseră torţionarii lui, cu excepţia faptului că fărădelegile lui erau la o scară mai mare şi că el se pricepuse mai bine în a se minţi pe sine în legătură cu acţiunile lui? Am fost de-o mie de ori mai ceva decât un săpător; am văzut suferinţa lor, ştiind că eu am provocat-o. Îi iert pe paznicii săpători care ne-au maltratat. Pun preţ chiar şi pe vieţile lor mizerabile; răul pe care ni l-au făcut ne-a costat pe noi doar suferinţă, în timp ce pe ei i-a costat iubirea Păstrătorului – un preţ cu mult mai teribil, chiar dacă ei nu-nţeleg motivul pentru vidul şi agonia din inimile lor.

Akma îngenunche în faţa bătrânei, în aşa fel încât capul

ei aplecat şi al său să fie la acelaşi nivel. Ea se înclină spre el, aproape atingându-l cu nasul; oare îl adulmeca? Nu, încerca doar să-i distingă chipul.

— El e cel pe care l-am văzut în vis, rosti ea. Păstrătorul consideră c-o s-aduci multe necazuri.

— Voozhum, zise el, ţi-am făcut rău ţie şi poporului tău. Am spus nişte minciuni îngrozitoare despre voi. Am iscat ură şi frică, iar poporul tău a fost înfometat şi-a suferit din pricina mea.

— Oh, n-ai fost tu, rosti Voozhum. Băiatul ăla a murit. Mi se pare c-ai petrecut toţi anii ăştia încercând să găseşti o cale de a-l ucide pe băiatul ăla şi-n cele din urmă ai reuşit, iar acum eşti un om nou. Eşti înalt pentru un nou-născut şi mai vorbăreţ decât majoritatea. Dar noul Akma nu mă urăşte.

Dintr-un impuls, el rosti gândul care tocmai îi venise.

— Cred că n-am văzut niciodată o femeie atât de frumoasă.

— Ei, cred că te uiţi peste umărul meu, la Edhadeya, replică Voozhum.

— Edhadeya şi cu mine avem mulţi ani în faţă în care să vedem cum devine ea la fel de frumoasă ca tine, rosti Akma. Cred c-o să se facă, nu-i aşa, Voozhum?

— Cu siguranţă. Cocoaşa pe care-o am în spate e deosebit de atractivă.

Voozhum chicoti pe înfundate de propria ei glumă.

— O să mă-nveţi cum să-mi repar viaţa trecută? întrebă Akma.

— Nu, spuse ea. Nu-n întregime. Doar părţile rele.

— Da, aşa este, părţile rele.

— Nu vreau să repar partea-n care-ai fost curajos. Sau ai fost un erudit iscusit. Sau băiatul care-a avut suficient sentiment spre-a se-ndrăgosti de Edhadeya.

Voozhum luă mâna lui Akma şi, cu grijă, stângaci, puse degetele Edhadeyei peste ale lui.

— Edhadeya, hai să ne ţinem de tâmpenii, pretinzând că nu ştim ceea ce vrei, bine? spuse Voozhum. L-ai iubit de-a lungul întregii perioade-n care a fost incredibil de prost, iar

acum şi-a venit în fire şi-a devenit cu adevărat el însuşi, aşa cum l-ai văzut şi ţi-a plăcut tot timpul. Aşa-ncât spune-i că ştii că voi doi puteţi găsi o rezolvare la toate. Spune-i.

Akma simţi degetele Edhadeyei strângându-le pe-ale sale.

— Ştiu că noi doi putem să rezolvăm totul. Dacă vrei tu.

El o strânse de mână.

— Am fost singur, rosti el, incapabil să explice mai mult decât atât din experienţa solitudinii lui. Am terminat cu asta.

O să fie timp mai târziu ca să vorbească despre familia pe care-o vor întemeia împreună, despre viaţa pe care o vor împărţi. Ştia că ea o să fie cu el; ştia că el o să fie cu ea. Pentru moment, era suficient.

— Dă-mi din nou mâna, rosti Voozhum. Şi ţine-l cu mâna cealaltă pe şoarecele ăla de bibliotecă nenorocit. Există un vechi vis din partea Păstrătorului şi-am avut în dimineaţa asta un ecou al lui, aşa încât hai să urmăm scenariul pe care ni l-a dat şi să ne-arătăm mulţimii de-afară.

— Mulţimii?

— Nu putem să facem spectacol fără public, rosti Voozhum. Bigoţii trebuie să te vadă ţinând de mână un înger şi un săpător. Iar poporul meu trebuie să vadă că măcar bătrâna asta te-a iertat şi că te-acceptă ca pe un om nou. Toate astea trebuie comunicate şi-o să le facem doar ieşind pe poartă.

Shedemei le deschise uşa. Mulţimea curioasă se adunase în stradă, umplând intersecţia, aşteptându-l pe Akma, fiul marelui preot care fusese trăsnit de Păstrător şi revenise din nou la viaţă. Când se deschise uşa şi ieşiră, mai întâi Voozhum, Akma şi apoi Bego, din multe gâtlejuri se ridică un tumult. Observară că ei trei aveau mâinile ridicate. Priviră cum Akma îngenunchează, aşa încât capul lui să se afle la aceeaşi înălţime cu cel al bătrânei filosoafe şi al fragilului erudit. Le luă mâinile şi le sărută.

— Fratele şi sora mea m-au iertat, se adresă el mulţimii cu voce tare. Cer iertarea tuturor bărbaţilor şi femeilor de bine. Tot ceea ce-am predicat e-o minciună. Păstrătorul

trăieşte, iar Păstraţii or să ne-arate calea spre fericire. Dacă există aici cineva care-a aprobat cuvintele şi faptele mele din ultimii ani, atunci, vă rog insistent, învăţaţi din greşelile mele şi schimbaţi-vă atitudinea.

Shedemei observă cu uşurare că nu existau înflorituri retorice. Discursul lui era simplu, direct, sincer. Cu toate acestea, nu-şi făcea iluzii. Genul de persoane josnice al căror erou fusese îl vor considera acum un trădător. Puţini dintre ei vor fi câştigaţi de partea lui. Speranţa, ca de obicei, era în noua generaţie, pentru care povestea lui Akma era proaspătă şi impresionantă.

Cât despre Adunarea Căilor Străvechi, aceasta falimentase deja. Aronha o dizolvase deja, în mod oficial, înainte ca Akma să-şi revină din comă şi, cu toate că nişte înrăiţi duşmani ai săpătorilor organizaseră o nouă versiune a ei, nu aveau sprijin popular. Toţi cei care susţinuseră Căile Străvechi pentru că li se păruseră că reprezintă viitorul începuseră deja să-şi aducă aminte că-i preferaseră dintotdeauna pe Păstraţi. Cei care menţinuseră boicotul la adresa săpătorilor din cauza fricii, sau a modei, îşi căutau deja vechii clienţi şi zilieri în rândurile poporului cerului, angajându-i pe cei care erau dispuşi să ierte şi să se întoarcă la muncă, cumpărând stocurile nevândute. Nu era nimeni atât de naiv încât să-şi imagineze că acest lucru reprezenta o amplă schimbare de atitudine în rândul populaţiei în ansamblu – Păstraţii care se angajaseră cu adevărat în slujirea Păstrătorului nu erau mai numeroşi decât în perioada de dinaintea apariţiei lui Shedemei, pe drum, în faţa lui Akma şi a Motiakilor. Dar, atâta vreme cât ipocriţii binevoitori erau dispuşi să accepte iniţiativele şi să vorbească afectat despre ele, exista nădejdea că progeniturile lor vor primi planul Păstrătorului în inimile lor. Iar, în acest răstimp, chiar şi vorbăria deşartă cum că toate cele trei popoare de pe Pământ sunt copii ai Păstrătorului va fi suficientă spre a oferi pace şi libertate în cadrul hotarelor Darakembei. E-un punct de pornire, îşi zise Shedemei. Un început, şi putem clădi de-acum încolo.

În afara şcolii, se iscă un nou tumult, iar Shedemei şi

Edhadeya ieşiră pe uşă să vadă ce-anume se întâmplă. Mulţimea se dădu la o parte şi-şi făcură apariţia cei patru fii ai lui Motiak. Vizitaseră cu toţii des şcoala, în ultimele zile, şi fiecare se împăcase cu Edhadeya – Shedemei îşi dădea seama cât de uşuraţi erau că se aflau din nou în graţiile surorii lor, ca să nu mai vorbim de tatăl lor. Urcară tuspatru treptele şi îi îmbrăţişară întâi pe Voozhum, apoi pe Bego, pe Akma, pe Edhadeya. Ca spectacol al reconcilierii, se desfăşura foarte bine.

(Ai terminat cu ei? Te întorci?)

Ţi-e dor de mine?

(Am terminat de programat sonda şi am expediat-o cu câteva minute în urmă. Ţi-aş fi spus, dar păreai ocupată.)

Felicitări. Ai îndeplinit tot ceea ce ai fost trimis aici să realizezi.

(Acum am devenit supranumerar, precum animalele îmbătrânite care au trecut de vârsta reproducerii. Irelevante pentru cursul viitor al istoriei.)

Mă-ndoiesc de lucrul ăsta, rosti Shedemei tăcută. *Cred c-o să găsim modalităţi ca să-ţi dăm o ocupaţie. Nu eşti programat să fii curios?*

(Trebuie să recunosc ceva, Shedemei, de care nu am pomenit pentru că am socotit că reprezintă o anomalie a mea. Am fost dezamăgit de descoperirile tale referitoare la Păstrătorul Pământului. Am încercat chiar să dovedesc că sunt greşite. Să dovedesc că fluctuaţiile în câmpul magnetic nu pot avea efectele pe care pare a le avea Păstrătorul. Că nu poate exista un element voliţional în curgerea haotică a magmei din mantia Pământului.)

Ce manieră interesantă şi inutilă de a-ţi petrece timpul. Ce contează dacă Păstrătorul foloseşte câmpurile magnetice sau a fost pur şi simplu modul în care m-am apropiat cel mai mult de înţelegerea acţiunilor ei?

(Ştiu acest lucru. Când, în cele din urmă, am realizat futilitatea a ceea ce făceam, am început să mă studiez pe mine însumi spre a vedea ce anume din programarea mea mă făcea să funcţionez în buclă în efortul fără noimă de a nega viziunea pe care ai avut-o în privinţa Păstrătorului.)

Ce-ai descoperit?

(Nimic. Sau, mai degrabă, nimic ce aş putea tipări în calitate de cod demonstrabil care să explice efectul. Pot explica doar în limbaj lipsit de precizie, metaforic, antropomorfic.)

Genul meu favorit. Continuă.

(Probabil că am sperat, în toţi aceşti ani, că vom descoperi că Păstrătorul Pământului e asemenea mie, inorganic, programat; iar dacă aşa ar fi stat cazul, aş fi putut trage nădejde că prin sporirea capacităţilor mele mecanice aş putea dobândi şi eu sfera de influenţă pe care o are Păstrătorul. În schimb, eu rămân complet altceva. Un instrument creat pentru a-l imita pe Păstrător, dar incapabil să devină lucrul pe care îl imit.)

Până-n momentul ăsta, cel puţin, rosti Shedemei tăcut.

(Nu, aceasta este o diferenţă permanentă. Eu nu simt dotat cu sensibilitate. Fac doar o treabă atât de splendidă falsificând capacitatea de a fi sensibil, încât, pentru scurt timp, m-am înşelat şi pe mine însumi.)

Nu chiar. Atâta vreme cât port mantia de comandant, faci parte din mine, indiferent de cine-ai fi, iar eu fac parte din tine. Chiar dac-o să fac aşa cum sunt tentată, să-mi iau un soţ aici şi să storc încă un copil din trupul ăsta bătrân, o să fim legaţi unul de celălalt pentru încă multă vreme. Viaţa mea are destulă semnificaţie pentru a împărţi ceva din ea cu tine, chiar dacă tu eşti *supranumerar acum.*

(Un gest foarte generos, judecând după algoritmii mei de evaluare morală. Mulţumesc.)

Mon, râzând, vorbea mulţimii. Cineva puse o întrebare.

— Bineînţeles că cele trei specii sunt diferite, rosti Mon. Acest lucru nu-i o greşeală. Păstrătorul s-a uitat la fiinţele umane şi-a zis: ”Cât de nepotrivit! Ele nu pot vedea în întuneric! Nu trăiesc decât la suprafaţa pământului! Nu-s în stare să zboare! Avem nevoie de altceva spre a face lumea perfectă.”

Aşa încât am fost trimişi afară din cameră, ca nişte copii răi, în timp ce Păstrătorul a mai adus două specii până-n faza în care pot convieţui alături de fiinţele umane ca fraţi

şi surori. Iar Păstrătorul a avut dreptate. Noi, fiinţele umane, nu eram completi. Ei bine, mi-am petrecut toată copilăria dorindu-mi să fiu înger. Şi-aş putea să-mi petrec întreaga viaţă încercând, dar neajungând niciodată, să mă apropii de înţelepciunea şi bunătatea acestei bătrâne. Aşa că, da, prietene, diferenţele dintre cele trei popoare de pe Pământ sunt reale şi importante – dar ele-s motivul pentru care trebuie să trăim împreună, şi nicidecum cauza spre-a trăi separaţi.

Din rândurile mulţimii se auziră ovaţii, lungi şi sonore. Shedemei se întoarse către Edhadeya şi începură amândouă să râdă.

— Ascultă-l, rosti Edhadeya. Acum, când spune lucruri în care crede cu-adevărat, Mon s-ar putea să devină cel mai bun profesor dintre noi.

Shedemei simţi că cineva o trage uşor de haină. Se întoarse şi văzu că una dintre cele mai mici fete ale cerului se uita în sus la ea. Se aplecă spre fetiţă ca s-o audă.

— Shedemei, ştiu că nu eşti în apele tale azi, dar trebuie să-ţi spun: mno a vomitat şi nu pot să vorbesc decât cu tine.

Oftând, Shedemei părăsi marele spectacol public şi se întoarse la îndatoririle lumeşti ale şcolii. Această stare de greaţă de o zi bântuise prin şcoală, iar Shedemei nu aştepta cu nerăbdare momentul în care o să se molipsească, inevitabil, şi ea. Până atunci, voma trebuia curăţată, iar micuţa bolnavă spălată şi pusă în pat până când părinţii ei vor veni după ea. O ocupaţie casnică, monotonă, iar Shedemei se pricepea de minune.

NOTE GEOGRAFICE

Ceea ce era America Centrală şi Caraibele a fost transformat de un singur eveniment geologic care a avut loc sub crusta Pământului – formarea unui curent rapid în interiorul mantiei, care a azvârlit către nord, într-un ritm incredibil, placa Cocos. În spatele ei, mai mult de o sută de vulcani au alcătuit un arhipelag nelocuibil care se întindea pe sute de kilometri la est şi vest de Galapagos – câteva zeci dintre ei mai sunt încă activi. În capătul din faţă, placa Cocos a atacat placa Caraibiană mult mai rapid decât putea aceasta să intre dedesubt. Rezultatul a fost o înălţare şi o încreţire dramatică; la 10 milioane de ani după plecarea rasei umane, existau mai multe lanţuri muntoase înalte de peste zece kilometri, anumite vârfuri depăşind unsprezece kilometri. Între eroziune şi încetinirea plăcii Cocos la doar de trei ori viteza oricărei altei plăci de pe Pământ, cele mai înalte vârfuri sunt acum la doar 9 500 de metri deasupra nivelului mării.

Pe lângă masivul de munţi înalţi, crusta Pământului din spatele munţilor era şi ea forţată în sus, făcând ca Jamaica, Haiti şi Cuba să fie legate de masa fărâmiţată şi deformată a uscatului Americii Centrale. Milioanele de ani de inundaţii din marile râuri de munte au creat o vastă câmpie cu sol fertil din Yucatan până în Jamaica.

Mai sus, spre nord, faţă de placa Cocos, ridicarea generală (şi acelaşi curent în manta) a accelerat procesul care începuse cu mult timp în urmă – crearea unui rift în America de Nord, aproximativ în zona fluviului Mississippi. Placa estică [Appalachiană] a început să se rotească în sens trigonometric şi să se deplaseze către nord-est; placa vestică [Texas] şi-a continuat deplasarea către nord-vest. (Partea de nord a Americii de Sud [placa Orinoco] era trasă în mod gradat, deplasându-se cumva spre nord, creându-se un rift în Ecuador.)

Mişcarea bruscă şi rapidă a plăcii Cocos, cutremurele de

pământ şi vulcanismul care au însoţit-o, nu schimburile nucleare limitate care au avut loc cam în aceeaşi perioadă, au fost cele care au făcut Pământul de nelocuit şi au silit umanitatea să abandoneze planeta ei natală. Dar toţi emigranţii umani au purtat cu ei povestea cum că acţiunile umane au fost cele care au provocat distrugerea lumii.

Munţii

Gornaya este marele masiv central ridicat prin înălţarea plăcii Cocos, cu vârfuri acoperite de zăpadă tot timpul, mai înalte decât poate escalada un alpinist care respiră oxigen. Pentru că majoritatea vârfurilor sunt invizibile tot timpul din cauza norilor, ele nu sunt folosite ca puncte de reper şi n-au niciodată nume. În schimb, râurile şi lacurile sunt folosite ca puncte de reper, văile lor adânci alcătuind atât drumuri principale, cât şi habitate. Marginea Gornayei era stabilită, înainte de reîntoarcerea fiinţelor umane, de formele cele mai joase de relief, unde putea supravieţui simbioza săpători/îngeri.

Mările

Din cauza faptului că terenul catenelor Gornayei făcea ca majoritatea lor să fie dispuse pe direcţia sud-est/nord-vest, şi râurile curgeau în această direcţie. Acest lucru, şi nu direcţia răsăritului Soarelui, a Stelei Nordului sau a nordului magnetic, determina direcţiile cardinale ale săpătorilor şi îngerilor (ei nu aveau busole şi, chiar şi în zilele senine rareori puteau zări Steaua Nordului, iar răsăritul şi apusul se puteau vedea doar la marginile Gornayei). Astfel, ”nord” din numele diverselor locuri înseamnă nord-vestul Gornayei, ”vest” înseamnă sud-vest, ”sud” înseamnă sud-est, iar ”est” – nord-est.

Marea de Nord – rămăşiţele Golfului Mexic, o mare îngustă prinsă între coastele Texasului şi Veracruzului pe de o parte şi coasta Yucatan pe de alta.

Marea de Est [Golful Floridei] – o nouă mare deschisă în

strâmtorile dintre Cuba şi Florida de noua rotaţie şi mişcarea spre nord-est a plăcii Appalachiene.

Marea de Sud – rămăşiţele Mării Caraibelor.

Marea de Vest – Oceanul Pacific.

Pustietățile

Pe partea Atlanticului, Gornaya face loc unui amplu evantai de zone depresionare, mare parte din ele ridicate de pe fundul oceanului, acoperite cu sol fertil erodat din Gornaya şi dus de marile râuri care depozitează sol nou în anotimpul ploios, an de an. Junglele de acolo au o faună bogată, dar având în vedere că arii vaste sunt în majoritatea anului sub apele noroioase, cea mai mare parte a faunei este arboricolă. Săpătorii şi îngerii care trăiau lângă marginile Gornayei trimiteau des expediţii de vânătoare în pustietăţi, dar nu mergeau niciodată mai departe de distanţa pe care o puteau parcurge cărând vânatul înainte să i se deprecieze carnea. Îngerii şi săpătorii disting trei mari regiuni de junglă; numele lor sunt traduse în limbajul Nafarilor şi al Elemakilor, iar în cele din urmă acele nume au înlocuit numele din limbile săpătorilor şi ale îngerilor.

Severless – marea pustietate din nord, incluzând teritoriul care era pe vremuri Chiapas şi Yucatan. Este străbătută de marile fluvii Tsidorek şi Jatvarek; Milirek marchează limita sa vestică, iar Golful Uscat pe cea estică.

Vostoiless – marea pustietate din răsărit, care include teritoriul ce era pe vremuri Cuba, care alcătuieşte cea mai mare parte a ţărmului nordic şi o peninsulă muntoasă poziţionată către est. Râurile Vostoireg şi Svereg curg prin câmpia mlăştinoasă. Mebbereg, cel de-al treilea râu al estului, este considerat, în general, ca fiind limita sudică a Vostoilessului.

Yugless – marea pustietate din sud, care include un istm adânc şi lat între Pacific şi Caraibe şi înaintează către est spre a include o peninsulă muntoasă formată din ceea ce pe vremuri erau Jamaica şi Haiti [sau Hispaniola]. Râul

Zidomeg curge din tărâmul lui Nafai către interiorul Yuglessului, iar graniţa nordică este tărâmul lui Nafai şi tărâmul lui Pristan, unde au aterizat fiinţele umane pentru prima dată.

Opustoshen – spre deosebire de junglele bine udate ale celor trei pustietăţi, cel de-al patrulea teritoriu nelocuit era numit ”dezolare” de săpători şi îngeri pentru că, fiind ferită de umiditatea Gornayei, zona aflată la vest de Milirek este înfiorător de uscată, ajungându-se ca regiuni vaste să nu fie altceva decât nisip bătut de vânt. Apoi terenul se înalţă către vechiul platou mexican, dar săpătorii şi îngerii îl considerau ca fiind de nelocuit.

Lacuri

O anomalie a Gornayei este reprezentată de o regiune alcătuită din depuneri sedimentare dispuse pe direcţia nord-sud, unde râurile, care curgeau ”spre nord” sau ”spre sud”, formau lacuri. În timp ce râurile săpau canale adânci în munţi, lacurile se retrăgeau din ce în ce mai mult, formând terase fertile pe pereţii canioanelor, aşa încât malurile lacurilor au pământ fertil pe porţiuni late de la câţiva metri la cinci kilometri. Cele şapte lacuri sunt numite, de la ”est” la ”vest” (aşa cum le socoteau îngerii şi săpătorii; noi am spune de la nord la sud):

Severod – alimentat şi drenat de Svereg.

Uprod – de unde izvorăşte Ureg.

Prod – de unde izvorăşte Padurek.

Mebbekod – alimentat şi drenat de Mebbereg.

Sidonod – de unde izvorăşte Tsidorek, care curge prin Darakemba şi, mai jos, prin întinderile estice din Bodika.

Issipod – de unde izvorăşte un braţ al râului Issibek.

Poropod – alimentat şi drenat de Proporeg.

Râuri

În Gornaya există mii de râuri, care curg în orice canion sau vale. Cu toate că întreaga Gornaya este zona tropicală,

vânturile schimbătoare şi lanţurile muntoase extrem de înalte despicate de văi lungi şi adânci fac în aşa fel încât cumpăna apelor din vecinătate să aibă cantităţi de precipitaţii complet diferite în fiecare anotimp al anului. Râurile sunt căi de comunicare, puncte de reper, iar acolo unde Gornaya se deschide în văi largi, ele sunt sursa vieţii în toate anotimpurile. Şapte râuri mari din Gornaya, după ce străbat pustietatea, se varsă în Atlantic. Patru râuri mari curg în Pacific. În plus, unele dintre râuri au afluenţi majori. În religia îngerilor, râurile au diverse grade de sfinţenie; ele sunt prezentate aici în conformitate cu ordinea lor în ierarhia sacralităţii (cu toate că numele sunt acum un amestec de nume şi forme date de fiinţele umane, îngeri şi săpători.

Cele şapte lacuri-râuri

Tsidorek – cel mai sfânt râu, curge spre nord din lacul Sidonod. Pentru că lacul ajunge lângă vârful văii râului, nu există vreun râu important care să se verse în el. Prin urmare, Sidonod este ”izvorul pur” al râului Tsidorek şi are, de asemenea, un afluent, Padurek, care izvorăşte de la o sursă pură [Prod], făcând ca apa să fie de două ori pură. Darakemba, capitala regatului lui Motiak, este situată lângă locul în care canionul se lărgeşte într-o vale amplă, unde este posibilă agricultura intensivă.

Issibek – curge la nord de lacul Issipod, un izvor pur. Are un afluent major care curge spre sud, doar că cele două râuri nu se unesc, ci se ciocnesc. Pe vremuri au format acolo un lac, care a umplut lungul canion pe o porţiune de cincizeci de kilometri, înainte de a se scurge peste cea mai de jos trecătoare în lanţul muntos de pe partea oceanului. Dar în cele din urmă lacul a descoperit o ieşire printr-un sistem de peşteri şi a secat complet. Acum cele două râuri par a ce ciocni unul de celălalt şi, pentru că ele se revarsă în anotimpuri opuse, întotdeauna există destulă apă pentru ca ieşirea să fie imersă. Rezultatul este că râul pare a curge din lac la deal, până când ajunge la un punct plin de vârtejuri, unde valea începe să urce, iar râul continuă, curgând în direcţie opusă. Orificiul de evacuare se

prelungeşte pe sub pământ pe mai mulţi kilometri până când erupe dintr-o peşteră aflată de partea cealaltă a masivului şi se varsă în Pacific. Pe vremuri orificiul avea alt nume, dar înainte de venirea fiinţelor umane un săpător a dovedit că era orificiul Issibekului. Totuşi, râul care curge la nord de lacul Issipod şi afluentul său care curge la sud spre a se uni cu el sunt încă socotite ca fiind acelaşi râu, dar cu două izvoare, unul pur, celălalt nu. Pe cursul acestui râu ciudat a urcat, din greşeală, expediţia lui Ilihiak în căutarea Darakembei (peste mai multe lanţuri muntoase gigantice) şi în cele din urmă în deşertul Opustoshen, unde pe malurile râului sezonier (complet uscat la momentul respectiv) au găsit trupuri şi arme care sugerau că acolo se dăduse o bătălie devastatoare. Cadavrele erau atât de perfect conservate în deşert, încât ar fi putut avea o vechime de cinci sau cinci sute de ani. În apropiere, vor descoperi nişte cronici scrise într-o limbă necunoscută.

Mebbereg – curge dinspre sud din lacul Mebbekod. Nu este el însuşi un izvor pur (râul se varsă în lac dinspre nord, apoi din el înspre sud), dar are ca afluent un izvor pur (Ureg, din Uprod). Prima aşezare a lui Akmaro, Chelem, unde era ţinut în captivitate poporul său, se afla pe cursul acestui râu.

Svereg – curge momentan înspre sud din Severod, ”cel mai estic” (cel mai nordic) dintre lacuri, apoi face un cot către est şi se prăbuşeşte rapid din Gornaya în vasta junglă din Vostoiless. Nu este izvor pur.

Proporeg – curge la sud de Poropod, cel mai ”vestic” (sudic) dintre lacuri şi se varsă rapid în Marea de Vest (Oceanul Pacific).

Padurek – un afluent, dar sursă de apă pură, el curge la nord de lacul Prod până când se varsă în Tsidorek la mulţi kilometri mai jos (la nord) de Darakemba. Cea de-a doua aşezare a lui Akmaro, denumită Akma, se afla pe malurile Prodului, iar de-a lungul Padurekului a mers Akmaro spre nord, până când a traversat trecătoarea care conduce către tărâmul Darakembei.

Ureg – un afluent, dar sursă de apă pură, curge la sud de

lacul Uprod, apoi i se alătură Mebberegului.

Cele cinci râuri înguste

Zidomeg – curge la sud din apropiere de Poropod până la 60 de kilometri de Marea de Vest [Pacific], apoi o coteşte spre est prin Yugless, către Marea de Sud [Caraibe]. Regatul lui Nuak din Zinom se afla la capătul Zidomegului, iar poporul său a fost cucerit de armata supraregelui din Nafazidom, în aval faţă de el.

Jatvarek – curge înspre nord (vest) din Gornaya, apoi face un cot către est (nord) spre a curge prin ceea ce era odinioară Peninsula Yucatan, iar acum este Severless. Oraşul Jatva este situat chiar la marginea Gornayei, dominând vasta junglă inundată. Atunci când Motiak şi-a extins graniţele spre a lua sub protecţia lui întreaga vale locuită a Jatvarekului, a dat regatului mărit numele de Jatva, lăsând ca denumirea de Darakemba să se refere la regatul tatălui său de pe malurile Tsidorekului. De fapt, însă, toată lumea denumeşte întregul imperiu ”Darakemba”.

Milirek – curge înspre nord din Gornaya direct în cea mai îngustă parte a Mării de Nord (Golful Mexicului), ca şi cum Marea de Nord ar fi o continuare a Milirekului. Naţiunea din Bodika a cucerit deja o parte locuibilă a Milirekului, înainte ca Motiak să-i supună şi să-i înglobeze în imperiul său.

Utrek – în întregime în Gornaya până când se revarsă în Marea de Vest (Oceanul Pacific), fiind râul cu cel de-al doilea izvor cel mai jos.

Zodzerek – în întregime în Gornaya până când se revarsă în Marea de Vest (Pacific), acesta este râul cu cel mai jos izvor.

Naţiuni

Pristan – primul loc de aterizare, denumit acum ”cel mai vechi regat” dar, altminteri, fără putere şi, prin urmare, fără prestigiu.

Nafai – în sensul cel mai restrâns, amplul tărâm nivelat de lângă fundul lacului Poropod, unde Nafarii au creat aşezări prima dată, după ce au fugit de Elemaki, de la Pristan. În sensul mai larg, întregul teritoriu asupra căruia aveau influenţă Nafarii înainte de a-l abandona spre a forma o uniune cu poporul asediat al Darakembei pe vremea bunicului lui Motiak, Motiab. Din punct de vedere politic, n-a fost unificat niciodată în întregime; acum, sub stăpânirea Elemakilor, este împărţit în trei mari regate, care, la rândul lor, sunt împărţite în regate mai mici. Cele trei regate mari sunt:

Nafariod – ”Nafai al lacurilor”, regatul condus de regele care-şi spune simplu ”Elemak”, ceea ce înseamnă *rege.* Include teritoriul din jurul Sidonodului, Issipodului şi Poropodului.

Nafazidom – ”Nafai al Zidonegului”, regatul condus în cele din urmă de Pabulog, fost mare preot al lui Nuak. Regele Nafazidomului a fost primul care le-a dat voie Zenifabilor să-şi întemeieze colonia umană la capătul Zidonegului.

Nafamebbek – ”Nafai al Mebberegului”, cel mai firav dintre cele trei regate, cu toate că este cel mai amplu din punct de vedere teritorial. Prima colonie a lui Akmaro, Chelem, se afla pe teritoriul Nafamebbekului, dar supraregele nici măcar nu era la curent cu colonia până când Pabulog, acţionând în numele regelui Nafazidom, a adus Chelemul în sclavie.

Zidom – micul regat stăpânit de Nuak şi, după moartea lui, de cel de-al doilea fiu al său, Ilihi. Întemeiat de Zenifab.

Chelem – pe malul Mebberegului, prima colonie întemeiată de Akmaro, adusă de Pabulog în sclavie.

Darakemba – pe malul Tsidorekului, la origine doar un oraş şi teritoriul din jurul lui, unde Nafarii au migrat ca popor, după ce s-au săturat de necontenitele războaie din tărâmul lui Nafai. Ulterior, un regat mai amplu – cam la o sută de kilometri de-a lungul Tsidorekului – adus sub controlul Darakembei de tatăl lui Motiak, Jamimba. În sensul cel mai larg, în întregul imperiu cucerit de Motiak.

Bodika – marele regat în aval de Darakemba; presiunea din partea Bodikăi a făcut ca Darakemba să primească influxul de Nafari. Deşi în scurt timp Nafarii i-au dominat pe Darakembi complet, măcar nu au fost transformaţi în sclavi – au rămas cetăţeni cu drepturi depline şi egale, atât sub regi, cât şi sub consilieri. Jamimba reuşise să păstreze o pace instabilă cu Bodika, dar Motiak trebuise să le distrugă armata, să le îndepărteze întreaga clasă conducătoare şi să incorporeze Bodika în regatul său mai amplu din Jatva

Jatva – iniţial, teritoriul care împrejmuia oraşul Jatva, în locul în care râul Jatvarek iese din Gornaya. Ulterior, întreaga vale locuită a râului a fost adusă sub dominaţia lui Motiak ca protecţie împotriva Elemakilor care efectuau raiduri şi cuceriri pătrunzând prin trecătorile din Svereg. În acel moment, pentru că era o ”unificare” paşnică a regatelor, Motiak a dat numele Jatva întregului imperiu, la fel după cum bunicul său Motiab a permis ca Darakemba să-şi păstreze numele iniţial, chiar dacă locuitorii săi iniţiali îşi pierduseră mult din puterea politică.

Khideo – o regiune populată numai de fiinţe umane, în aval de Jatva, întemeiată de-a lungul istoriei.

Există, desigur, multe alte regate şi naţiuni, precum şi mici sate şi aşezări care nu sunt sub stăpânirea niciunui rege. De asemenea, din ce în ce mai multe persoane – din poporul cerului, cel de mijloc şi al pământului – migrează în pustietăţi, datorită faptului că nu mai este necesar din punct de vedere biologic ca săpătorii şi îngerii să rămână în zonele înalte ale teritoriilor tradiţionale ale Gornayei.